En Maganda A Bareta Biblia

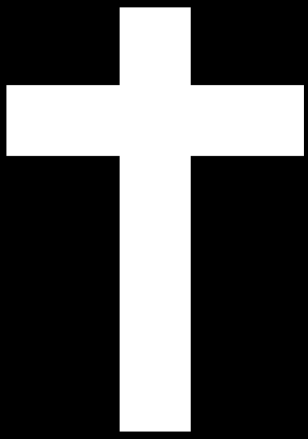

New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

En Maganda A Bareta Biblia
New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paranan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
Printed book ISBN 9789712910227

The New Testament

in Paranan

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-05-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
76c378f1-f720-59ab-9a20-5af27c0463cc

Contents

MATEO 1
MARCOS 56
LUCAS 91
JUAN 148
GAMET 188
ROMA 240
1 CORINTO 262
2 CORINTO 284
GALACIA 298
EFESO 306
FILIPOS 314
COLOSAS 320
1 TESALONICA 326
2 TESALONICA 331
1 TIMOTEO 334
2 TIMOTEO 341
TITO 346
FILEMON 349
HEBREO 351
SANTIAGO 368
1 PEDRO 374
2 PEDRO 381
1 JUAN 385
2 JUAN 391
3 JUAN 392
JUDAS 394
PAHAYAG 396

En Maganda a Bareta a Insulat ni MATEO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta ayun kánni Mateo ay mángsaysay a ti Jesus en katuparan nen impangaku nen Diyos a kaligtasan ten libru hidi nen Dati a Tipan. Ten pamamag-itan nen pággamit ten makpal a bersikulu a gubwat ten Dati a Tipan, impeta nen nángsulat ti iyád a libru a ti Jesus a taga-Nazaret en áorayán a mangtubus ten Israelita hidi, en banuwan a pinili nen Diyos. Peru maski ni ti Jesus ay neenak sakay nabiyag ten Judio hidi, iyád a Maganda a Bareta ay bakán la a para dikodi nan para ten atanan a tolay.

Maayus a nesaysay ten libru ni Mateo en pangyayari hidi ten biyag ni Jesus: en kákkeenak na, en págbinyag sakay págtoksu dikona, en pángngaral na, págtoldu sakay págpapiyya ten tolay hidi ti Galilea, sakay ten iba pa hidi a lugar. Nesaysay bi háddi en páglakbay ni Jesus sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem sakay en pangyayari hidi ten katapusan a sasimba nen biyag na ti lutaiday. Natapos iyád ten kákkepaku na ten kudus, kákkabiyag na a ruway, sakay ten pággutus na ten disepulus na hidi.

Ti iyád a libru ti Jesus ay nepakilala bilang dakila a maistu a tehud a kapangyariyan ten Kautusan nen Diyos sakay mangaral tungkul ten kahariyan dilanget. En mágkahalaga hidi a toldu ni Jesus ti iyád a libru ay nahati ti limma a bahagi: (1) en Sermon ten Bukid a nangtalakay ten katangian hidi, tungkulin, karapatan, sakay en sangpáttán nen tolay hidi a paghariyan nen Diyos (kapitulu 5-7); (2) en tungkulin hidi nen sapulu ay ti duwwa a disepulus tungkul ten dapat di hidi a gamitán (kapitulu 10); (3) en talinhaga hidi tungkul ten pághari nen Diyos (kapitulu 13); (4) en toldu hidi tungkul ten kahulugan nen pagin-essa a disepulus (kapitulu 18); sakay (5) en toldu hidi tungkul ten katapusan nen kasalukuyan sakay en adeni dán a pághari nen Diyos (kapitulu 24-25).

Pinaniwalaan a insulat iyád a libru ni Mateo purumeru ay para ten Judio hidi tánni sumampalataya hidi a ti Jesu-Cristo en tábbig nen nalay di dán a áorayán ten págligtas nen Diyos ten banuwan a pinili na.

Lasán nen Libru

En listaan nen lahi sakay kákkeenak ni Jesu-Cristo 1:1-2:23
En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-12
En págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus 3:1-13-4:11
En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:12-18:35
Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 19:1-20:34
En katapusan a sasimba bagu matay ti Jesus 21:1-27:66
En kákkabiyag a ruway sakay káppeta nen Panginoon 28:1-20

En Listaan nen Ninunu hidi ni Jesu-Cristo
(Lu. 3:23-38)

1 Iddi en listaan nen ninunu hidi ni Jesu-Cristo a gubwat ten lahi ni David
a gubwat bi ten lahi ni Abraham.
2 Ti Abraham ay ama ni Isaac sakay ti Isaac bi en ama ni Jacob. Ti Jacob ay
ama ni Juda sakay en kákkapatkaka na hidi a lállaki. 3 Ti Juda ay ama de Fares
ay ti Zara (en ina di ay ti Tamar). Sakay ti Fares ay ama ni Esrom a ama ni

Aram. 4 Ti Aram ay ama ni Abinadab sakay ti Abinadab ay ama ni Naason a
ama ni Salmon. 5 Ti Salmon ay ama ni Booz a en ina na ay ti Rahab. Sakay ti
Booz ay ama ni Obed (en ina na ay ti Ruth) a ama ni Jesse 6 a ama bi ni Hari
a David.
Ti David ay ama ni Solomon (en ina na ay ti Batseba a nabiluwan ni Urias).
7 Ti Solomon ay ama ni Roboam a ama ni Abias sakay ti Abias ay ama ni Asa.
8 Ti Asa ay ama ni Josafat a ama ni Joram. Sakay ti Joram ay ama ni Ozias. 9 Ti
Ozias ay ama ni Jotam a ama ni Acaz sakay ti Acaz ay ama ni Ezequias. 10 Ti
Ezequias ay ama ni Manases, ti Manases ay ama ni Amos sakay ti Amos ay
ama ni Josias. 11 Sakay ti Josias ay ama ni Jeconias sakay en kákkapatkaka na
hidi a lállaki. Neenak dán hidi ten panahun a pinuwersa nen taga-Babilonia
hidi en Israelita hidi a iyangay ten bansa di.
12 Nadid káttapos nen panahun a puwersadu a kákkeangay nen Israelita hidi
ti Babilonia ay nagin anak ni Jeconias ti Salatiel a ama ni Zorobabel. 13 Ti
Zorobabel ay ama ni Abiud. Ti Abiud ay ama ni Eliquim sakay ti Eliquim ay
ama ni Azor. 14 Ti Azor ay ama ni Sadoc. Ti Sadoc ay ama ni Aquim sakay ti
Aquim ay ama ni Eliud. 15 Ti Eliud ay ama ni Eleazar; ti Eleazar ay ama ni
Matan. Ti Matan ay ama ni Jacob. 16 Sakay ti Jacob ay ama ni Jose a kabinga
ni Maria. Ti Maria ay ina ni Jesus a dáddulawán a Cristo.
17 Kaya tehud a sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul kánni Abraham hanggan
kánni David. Sakay sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul kánni David hanggan
ten panahun nen puwersadu a kákkeangay nen Israelita hidi ti Babilonia.
Sakay tehud bi a sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul ten puwersadu a
kákkeangay ti Babilonia hanggan kánni Cristo.

En Kákkeenak ni Jesu-Cristo
(Lu. 2:1-7)

18 Kona háddi en nangyari ten kákkeenak ni Jesu-Cristo. Ti Maria a ina ni
Jesus sakay ti Jose ay nagkasundu dán hidi a magkabinga. Peru bagu hidi a
nagagum ay mabuktet dán ti Maria (iyud ay nangyari ten pamamag-itan nen
kapangyariyan nen Banal a Ispiritu.) 19 Ti Jose a magin kabinga ni Maria ay
matuwid a tolay. Gapu awan na gustu a mapasaniki ti Maria ten kakpalan
ay binalak na a hiwalayan ti palihim.* 20 Peru mentras a áisipán na iyud
ay minetidug siya sakay en anghel nen Panginoon ay pummeta dikona ten
pamamag-itan ni tagináp sakay kinagi nen anghel, “Jose a gubwat ten lahi ni
David, dyan ka manteng a tulusán a pakasalan ti Maria gapu en buktet na ay
ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Banal a Ispiritu. 21 Magenak siya
ti essa a lállaki sakay ngaranan mu a Jesus, gapu siya en mángligtas ten tolay
na hidi ten kasalanan di hidi.”
22 Nangyari i atananid a iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten
pamamag-itan nen propeta a,

23 “Mágsanig kam! Maglihi en essa a birhen sakay magenak siya ti essa a
lállaki,
sakay ngaranan siya a Emmanuel.”
(En kahulugan ni iyád ay “Kaguman tam en Diyos.”)

24 Nadid, ten dikona a malukag ti Jose ay sinunud na en utus nen anghel
nen Panginoon dikona sakay inagum na ti Maria. 25 Peru awan inarikad ni

* **1:19** 1:19 Ten Judio hidi, en bábbi oni lállaki a nagkasundu dán a magpakasal ay ibilang di hidi a magkabinga dán maski ni awan palla hidi nagagum.

Jose ti Maria hanggan dikona a awan meenak en anak a lállaki. Ten dikona a neenak en anak ay nginaranan ni Jose a Jesus.

2

En Págbisita kánni Jesus nen Mágkarunung hidi

1 Nadid ti Jesus ay neenak ten banuwan a Bethlehem a sakup ni Judea ten kapanahunan nen pághari ni Herodes. Ten kákkeenak ni Jesus ay tehud a dummemát ti Jerusalem a sangan a mágkurunung a tolay a gubwat ti sikatan. 2 Nágtatanungán hidi ten tolay hidi haud, “Hádya dán en neenak a anak a magin hari nen Judio hidi? Gapu netan mi a lummitaw ti sikatan en biton na. Kaya ummangay kami háddi ay tánni sambaán siya.” 3 Nadid ten dikona a mabareta iyud ni Hari a Herodes ay nabalisa siya ti hustu kona bi ten atanan nen taga Jerusalem hidi. 4 Kaya pinisan na en atanan a pinunu nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay tinanung na hidi, “Hádya a meenak en Cristo?” 5 Kinagi di a, “Ti Bethlehem a sakup ni Judea,” gapu kona háddi en insulat nen propeta:

6 ‘Siko Bethlehem a sakup ni Juda,
ay awan ka medimudyan ten atanan a banuwan ni Juda.
Gapu dikomu a maggubwat en essa a pinunu
a mamahala ten banuwan ku a Israel.’ ”

7 Nadid ten dikona a matukuyan iyud ni Herodes, ay pinadulaw na ti lihim en mágkarunung hidi a tolay. Tinukoy na dikodi ni nengkan a lummitaw en biton. 8 Káttapos ay kinagi na dikodi, “Kadmoy dán ti Bethlehem sakay pakaaryokán moy en anak. Ni ketan moy dán ay ibareta moy dikoku a pagdaka tánni angayák bi sumamba dikona.” 9 Nadid pákkasanig di ten kinagi nen hari ay lummakad dán hidi. Ten dikona a ketan di a ruway en biton ay tunay en saya di. Inggiya hidi nen biton hanggan dikona a makademát hidi ten tapat nen páppágyanan nen anak. 10 Tunay en saya nen mágkarunung hidi a tolay a gubwat ti sikatan dikona netan di a ummimang en biton. 11 Dikona a makasáddáp dán hidi ten bilay ay netan di en anak a kaguman na en ina na a ti Maria. Lummuhud hidi sakay sinamba di en anak. Inluwas di en rigalu di hidi ten anak a gintu, insenso sakay mira.

12 Nadid dikona pasoli dán hidi ay kinagi nen Diyos dikodi ten pamamag-itan ni taginap a dyan dán hidi soli kánni Herodes. Kaya iba dán a dilan en naglakadan di.

Gumminan de Jose a Tamu ti Egipto

13 Nadid ten kállakad nen mágkarunung hidi a tolay ay pummeta kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni taginap. Kinagi na dikona, “Jose umikat ka dán sakay iyangay mu i matina en ti Egipto. Dyan kam lumakad haud mentras a awan ku kagiyán dikomu. Gapu aryokán ni Herodes i anaken tánni bunuwán na.” 14 Kaya ummikat ti Jose ti gibiyid a iyud sakay ummangay hidi ti Egipto kaguman na en matina. 15 Sakay haud dán hidi a nágyan hanggan ten dikona a dummemát en panahun nen kákkatay ni hari a Herodes. Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten pamamag-itan nen propeta hidi a, “Dinulawan ku en anak ku a lumakad ti Egipto.”

Pinabunu ni Herodes en Anak hidi a Lállaki

16 Nadid ten dikona a matukuyan ni Herodes a linoku siya nen mágkarunung hidi a tolay ay naiyamut siya ti hustu. Kaya pinabunu na

ten sundalu na hidi en atanan a anak a lállaki a tehud a idad a duwwa a taon
a padibábbi a mágyan ti Bethlehem sakay ten palebut na hidi a lugar. En
nagin giyya na ten idad nen anak hidi a bunuwán ay ayun ten natukuyan
na a kinagi nen mágkarunung hidi a tolay a panahun a kállitaw nen biton.
17 Natupad ngani en kinagi ni propeta a Jeremias tenhud a,
18 'Nasanig ti Rama en boses,
boses nen matindi a sangetan sakay kalungkutan.
Sássangitan ni Raquel en anak na hidi.
Awan na gustu a paraparaán gapu nágkatay dán hidi."

En Kássoli De Jose a Gubwat ti Egipto

19 Nadid ten dikona a natay dán ti Herodes, ay pummeta kánni Jose en
anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni taginép dikona a ked palla siya
ti Egipto. 20 Kinagi na, "Jose umikat ka dán, iyoli mu dán i matina en ti Israel,
gapu natay dán en masor hidi a mangbunu ti anaken." 21 Kaya ummikat siya
sakay nagsoli hidi ti Israel kaguman na en matina.
22 Peru ten dikona a matukuyan ni Jose a ti Arquelao a anak ni Herodes en
maghari ti Judea ay mineántingan siya a angay haud. Sakay binawalan siya
nen Panginoon ten pamamag-itan ni taginép kaya ummangay siya ti Galilea.
23 Kaya nágyan siya ten banuwan a Nazaret a sakup ni Galilea tánni matupad
en kinagi nen propeta hidi tenhud a, "Siya ay mangaranan a Nazareno."

3

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag (Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Nadid ti panahunid a iyud ay dummemát ti Juan a Mágbinyag ten
kaparangan ti Judea sakay nangaral. 2 Kinagi na, "Adággan moy dán en
kasalanan moy hidi gapu adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget!" 3 Ti
Juan en gustu a kagiyán ni propeta Isaias dikona a kinagi na a,
"Tehud a magpákraw ten kaparangan.
'Ihanda moy dán en dilan nen Panginoon;
maggamet kam ti masunong a dilan a paglakadan na!' "
4 En damit ni Juan ay naladi a dutdut ni kamelyo sakay en sinturon na ay
gubwat ten koblet ni hayup. En kákkanán na ay raksa a dudun sakay pulut
ni pitukan. 5 Angay nágsanig dikona en tolay hidi a gubwat ti Jerusalem, ti
Judea, sakay en mágyan hidi ten banuwan hidi a namagdibelyu ten dinom ti
Jordan. 6 Impahayag di en kasalanan di hidi sakay bininyagan hidi ni Juan
ten dinom ti Jordan.
7 Peru dikona a ketan ni Juan a makpal a Pariseo sakay Saduseo a umadeni
tánni magpabinyag, ay kinagi na dikodi, "Sikam a lahi ni biklat. Deya i
nagkagiyid dikomoy a maginanan moy en parusa nen Diyos? 8 Patunayan
moy pa ten kákkabiyag moy a talaga a inadággan moy dán en kasalanan moy
hidi. 9 Sakay dyan moy kagiyán a makaligtas kam ten parusa nen Diyos gapu
kagi moy a lahi kam ni Abraham. Kagiyán ku dikomoy a kaya nen Diyos a
manglalang ti batuwiday hidi ti tatarudan a lahi ni Abraham. 10 Nadid palla
ay nakahanda dán en wasay a pagkáttol ten gamot nen kayu; en bawat kayu
a awan magbunga ti maganda ay pukanán sakay ibut ten apoy.
11 "Binyagan takam ten dinom bilang tanda a nagsisi kamon sakay inu-
madág ten kasalanan moy hidi. Peru en dumemát a kasunud ku ay siya

en mangbinyag dikomoy ti Banal a Ispiritu sakay ti apoy. Mas makapang-
yariyan siya nan sikán, awanák ngani karapatdapat maski ni tagatawid la
ten sandalyas na. 12 Ipagpag na en yaut tánni maalap en paray, káttapos ay
iyoli na en paray ten bilay na sakay en lupás ay tutudán ten apoy a awan
maadáp maski nikan.”

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mc. 1:9-11; Lu. 3:21-22)

13 Nadid ti Jesus ay dummemát ti Jordan a gubwat ti Galilea tánni angay
magpabinyag kánni Juan. 14 Peru tinanggiyan ni Juan ti Jesus sakay kinagi
na, “Sikán i kailanganid a binyagan mu, bakin a angay ka magpabinyag
dikoku?” 15 Tummábbig ti Jesus dikona, “Pabayan mu la a iyád i mangyariyid
nadid, gapu iyád i dapatid a gamitán tánni masunud en kaluuban nen Diyos.”
Kaya pummayag bi ti Juan. 16 Ten dikona a mabinyagan ti Jesus ay ummawas
siya ten dinom. Bigla a bummukas dilanget sakay netan na en Ispiritu nen
Diyos a dummibábbi a kumán a kalapati sakay ummapon dikona. 17 Sakay
tehud a boses a nasanig a gubwat dilanget a kinagi na, “Saiyád en mahal ku
a Anak, masayaák a tarud dikona!”

4

Tinoksu ni Satanas ti Jesus
(Mc. 1:12-13; Lu. 4:1-13)

1 Nadid ti Jesus ay inggiyya nen Ispiritu nen Diyos ten kaparangan tánni
toksuwán nen diyablo. 2 Nagkulásyon ti Jesus ti áppat a pulu a aldew ay ti
gibi kaya nagaláp siya ti hustu. 3 Dummemát en diyablo sakay kinagi na, “Ni
talaga a siko en Anak nen Diyos ay gamitán benid a tinapay i batuwiday hidi.”
4 Peru tummábbig ti Jesus, “Nakasulat,

bakán la a ten tinapay a mabiyag i tolayid,
nan ten bawat Upos a maggubwat ten Diyos.”

5 Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten Templo ti Jerusalem ten Banal
a siyudad. Sakay pinágtaknág na siya ten kalangkawan a bahagi nen Templo.
6 Kinagi nen diyablo dikona, “Ni siko en Anak nen Diyos ay tumáknig ka
benid, gapu nakasulat,

‘Ipebahala na ka ten anghel na hidi,
sakay alalayan di ka ten lima di,
tánni awan mesángdul ti batu i básset muwen.’ ”

7 Tummábbig ti Jesus, “Nakasulat bi ten Upos nen Diyos a, ‘Dyan mu
purbaan en Panginoon mu a Diyos.’ ”

8 Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten essa a malangkaw a bukid
sakay pinatan-aw na dikona en atanan a kahariyan ti munduwiday sakay
ten kapangyariyan di hidi. 9 Sakay kinagi nen diyablo kánni Jesus, “Iyatád ku
dikomu i atananid a iyán ni lumuhud ka sakay sumamba ka dikoku.” 10 Peru
kinagi ni Jesus, “Lumayas ka Satanas! Gapu nakasulat,

‘En Panginoon mu a Diyos i dapat muwid a sambaán.
Sakay siya la i dapat muwid a pagserbiyan.’ ”

11 Káttapos ay linakadan siya nen diyablo. Dummemát bi en anghel hidi
sakay sinerbiyan di ti Jesus.

Nagsapul ti Jesus a Nagserbi ti Galilea
(Mc. 1:14-15; Lu. 4:14-15)

12 Dikona a nabareta ni Jesus a nepiresu ti Juan, ay nagsoli siya ti Galilea.
13 Peru awan dán siya nágyan ti Nazaret nan ti Capernaum dán. Iyád a
banuwan ay ked ten adeni nen gilid nen Minalnu ti Galilea a sakup ni
Zabulon sakay Neftali. 14 Nangyari iyud tánni matupad en kinagi ni Propeta
Isaias a,
15 "En lugar a Zabulon sakay en lugar a Neftali,
ay dilan nen Hentil a tamu ten minalnu ten dibelyu ni Jordan
ti Galilea nen Hentil hidi!
16 En tolay hidi a ked ten kadiklámman
ay naketa ti mademlag a simbuwan!
Para ten mágyan hidi ten diklám nen kamatayan
ay sumikat en demlag."
17 Sapul ti panahunid a iyud ay nagsapul dán a mangaral ti Jesus. Kinagi
na, "Magsisi kamon sakay adággan moy dán en kasalanan moy hidi gapu
adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget."

En Págdulaw ten Áppat a Mángngikan
(Mc. 1:16-20; Lu. 5:1-11)

18 Essa a aldew, mentras a maglakad ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti
Galilea ay netan na en duwwa a matkaka a de Simon a dáddulawán di a Pedro
sakay en kapatkaka na a ti Andres a kasalukuyan hidi a mamanti. 19 Kinagi
ni Jesus dikodi, "Mákkuyug kam dikoku, ta tolduwan takam a manilág ti
tolay." 20 Pagdaka a inwarak nen matkaka en panti di hidi sakay nákkuyug
hidi kánni Jesus. 21 Nagtulos a naglakad ti Jesus sakay netan na bi en matkaka
a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Ked hidi ten abeng a kaguman
di en ama di, sakay magayuma hidi ten panti di, sakay dinulaw bi hidi ni
Jesus. 22 Pagdaka di a linakadan en abeng sakay en ama di, sakay nákkuyug
hidi kánni Jesus.

Nagtoldu sakay Nagpapiyya ti Jesus ten Tolay hidi
(Lu. 6:17-19)

23 Linebut ni Jesus en buu a Galilea. Nagtoldu siya ten sinagoga di hidi
sakay impangaral na en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos.
Sakay pinagpiyya na en tolay hidi ten saket di hidi. 24 Nabareta nen tolay
hidi ten lugar a Siria en tungkul ten ginamet hidi ni Jesus. Kaya inyangay
di dikona en atanan nen tehud hidi a saket, en hinayup hidi, en mágpatay
hidi sakay en lupug hidi. Atanan di ay pinagpiyya ni Jesus. 25 Gapu ti iyud
ay inumunonud dikona en makpal a tolay a gubwat ti Galilea, Decapolis,
Jerusalem, Judea sakay maski en ked hidi ten dibelyu ni Jordan.

5

En Pinagpala hidi
(Lu. 6:20-23)

1 Dikona a ketan ni Jesus en tunay ti kakpal a tolay ay summangkay siya
ten marenggád a bukid. Káetnud na ay ummadeni dikona en disepulus na
hidi, 2 sakay tinolduwan na hidi. Kinagi na a:
3 "Pinagpala en tolay hidi a en Diyos la i asaan diyid
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos.
4 "Pinagpala en tehud hidi a kalungkutan,
gapu paraparaán hidi nen Diyos.
5 "Pinagpala en magpakababa hidi,

gapu magin mana di i munduwiday.
6 “Pinagpala en tolay hidi a masor a manggamet ten kaluuban nen Diyos,
gapu tulungan hidi nen Diyos a magamet iyád.
7 “Pinagpala en makákkagbiyán hidi,
gapu kagbiyan bi hidi nen Diyos.
8 “Pinagpala en malinis hidi ti págpusuwan,
gapu ketan di en Diyos.
9 “Pinagpala en maggamet hidi ti paraan para ten kapayapaan,
gapu ibilang hidi a anak nen Diyos.
10 Pinagpala en usigán hidi gapu ten kássunud di ten kaluuban nen Diyos,
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos.
11 Pinagpala en insultuwán hidi sakay usigán, sakay pagbintangan ti
atanan a kalasi ni madukás sakay kakabuliyan gapu dikoku. 12 Magsaya kam
gapu dikál en piremyu moy dilanget. Kona labi hud en ginággamet nen tolay
hidi ten propeta hidi a nágdipalongu dikomoy.”

Asen sakay Demlag
(Mc. 9:50; Lu. 14:34-35)

13 “Sikam ay asen ti munduwiday. Peru ni mawanan ti lasa en asen ay
konya dán a mesoli en dati na a lasa? Awan dán iyád ti pakinabang, kaya
ibut dán sakay pagyudakan dálla nen tolay hidi.
14 “Sikam ay demlag ti munduwiday. Awan metagu en siyudad a ked
ten toktok nen marenggád a bukid. 15 Awan bi ti magtab ti simbuwan
sakay takáppan na ti timba. Nan itupu na iyud ten talaga a págtupuwan
tánni mademlagan en atanan a ked ten bilay. 16 Kona labi hud, dapat moy
a pademlagán en simbuwan moy ten atubengán nen tolay hidi tánni ketan
di en mágkaganda moy hidi a gamet, sakay puriyán di en Ama moy a ked
dilanget.”

En Toldu Tungkul ten Kautusan

17 “Dyan moy isipán a ummangayák ti munduwiday a para pawanan ku ti
bisa en Kautusan sakay en toldu nen propeta hidi. Ummangayák háddi bakán
a pawanan hidi iyud ti bisa nan para tupadán. 18 Tandaan moy: mawan
en langet ay ten luta peru maski ni en kabaditan a bahagi nen Kautusan ay
awan mamawan, hanggan ni awan mangyari en atanan. 19 Kaya ni deyaman
en manglabag ten maski kabaditan a bahagi nen Kautusan sakay magtoldu
ti konahud ten tolay hidi ay magin kababaan ten kahariyan nen Diyos. Peru
ni deyaman en mangsunud ten Kautusan sakay magtoldu ten tolay hidi
a tupadán iyud ay magin mataas ten kahariyan dilanget. 20 Peru kagiyán
ku dikomoy a, ni en kássunud moy ten kaluuban nen Diyos ay kona la ten
págsunud nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen Pariseo hidi, ay
awan kam makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.”

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Págsaranta

21 Kinagi pa ni Jesus, “Nasanig moy a intoldu di ten ninunu moy hidi
a, ‘Dyan ka mamunu; sakay ni deyaman en makabunu ay meatubeng ten
pághatulan. 22 Peru kagiyán ku bi dikomoy, a ni deyaman en maiyamut
ten kapatkaka na ay meatubeng ten pághatulan. Sakay en mangkagi ten
kapatkaka na a, ‘Awan ka ti kuwenta!’ ay meatubeng ten Sanedrin. Sakay
ni deyaman en magkagi ten kapatkaka na a, ‘Nagareng ka!’ ay meangay
ten apoy ti impiyerno 23 Kaya ni magalay ka ten altar para ten Diyos sakay
maala-ala mu a tehud a saket ni isip en kapatkaka mu dikomu, 24 ay iwarak

mu pala en alay mu ten atubengán nen altar sakay angay ka mákpagkasundu dikona. Káttapos ay soli ka dán a magalay ten Diyos.
25 “Ni tehud a mángkasu dikomu, ay mákpagkasundu ka dikona a pagdaka bagu a meangay ten pághatulan en kasu mu. Ni awan mu iyud gamitán ay iyangay na ka ten huwes sakay iyangay ka nen huwes ten pulis a mángpiresu dikomu. 26 Kagiyán ku dikomu: awan ka makaluwas haud mentras a awan mu mabayadan a hanggan ten katapusan a sentabos nen dapat mu a bayadan.”

En Toldu Kontra ten Pángngalunya

27 “Nasanig moy dán a nakagi a, ‘Dyan ka mangalunya.’ 28 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy a, ni deyaman en umileng ten essa a bábbi sakay mahalay en isip na ay nangalunya dán siya ti iyud a bábbi ten pusu na. 29 Kaya ni en mata mu en dahilan nen págkasala ay lábwetán mu sakay ibut mu! Gapu mas maganda pa ni mawanan ka ti essa a bahagi nen bággi mu nan buu en bággi mu a meangay ti impiyerno. 30 Ni en kawanan mu a lima en dahilan nen págkasala mu ay káttulán mu iyud sakay ibut mu! Mas maganda pa a mawanan ka ti bahagi nen bággi mu nan buu en bággi mu a meangay ti impiyerno.

En Toldu Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga

31 Nakagi bi a, ‘Ni hiwalayan nen lállaki en kabinga na ay dapat a átdenan na ti kasulatan ni pághiwalay.’ 32 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, a ni hiwalayan nen essa a lállaki en kabinga na, puwera la ni nangalunya ay siya en nángtuglad ten kabinga na a mangalunya. Sakay ni deyaman en mangkabinga ten bábbi a hiniwalayan ay nangalunya bi.”

En Toldu Tungkul ten Pánnumpa

33 “Nasanig moy bi a inyutus nen Diyos ten ninunu moy hidi a, ‘Dyan ka manumpa ti awan ti katutuhanan, nan tupadán mu en sinumpaan mu ten Panginoon.’ 34 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, “Dyan kamon manumpa ni magpangaku kam. Dyan moy kagiyán a, ‘Tistigu ku dilanget.’ Gapu iyud en trono nen Diyos. 35 Sakay dyan moy bi kagiyán a, “Tistigu ku i lutaiday,” gapu iyád en táttáppakan nen Diyos. Dyan moy bi kagiyán a, ‘Tistigu ku ti Jerusalem,’ gapu iyád en siyudad nen dakila a Hari. 36 Dyan moy bi ipanumpa i ulu moyen, gapu maski ni essa a waget ti buuk moyen ay awan mu mapapudew oni mapangitet 37 Kagiyán mu dálla a ‘Uhu’ ni uhu sakay ‘Awan’ ni awan. Gapu gubwat dán ten Madukás en ányaman a medagdag pa haud.”

En Toldu Kontra ten Kágganti (Lu. 6:29-30)

38 “Nasanig moy a nakagi a, ‘Mata ti mata sakay ngipán ti ngipán.’ 39 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, dyan moy gantiyan en madukás a tolay. Ni dapangán di ka ten kawanan ay iyatubeng mu bi en kawiri. 40 Ni tehud a mángkasu dikomu tánni maalap na en badu mu ay iyatád mu dikona pati en alikábkáb mu. 41 Ni ipilit dikomu nen essa a sundalu a pakarga en tawid na ti essa a kilumetru ay kargaán mu iyud ti duwwa a kilumetru. 42 Mangatád ka ten magagid dikomu sakay dyan mu pakawanan en mangáddem dikomu.”

Mahalán Moy en Kadima Moy

43 “Nasanig moy a nakagi a, ‘Mahalán mu en kaparehu mu a tolay sakay
kaiyamutan mu en kadima mu.’ 44 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy,
a mahalán moy en kadima moy sakay ipagdasal moy en mangusig hidi
dikomoy.” 45 Ni konahud gamitán moyid ay magin tatarudan kam a anak
nen Ama moy dilanget. Gapu pasikatán nen Diyos en aldew para ten
mágkabait sakay ten mágkadukás a tolay sakay paudenán na para ten matuwid
hidi sakay ten awan matuwid a tolay.
46 “Ni en mangmahal la dikomoy en mahalán moy ay awan kam ti mauray
a piremyu moy. Gapu maski ni en mágsinger hidi ti buwes ay gággamitán di
labi iyud. 47 Sakay ni en batiyán moy la ay en kákkapatkaka moy hidi, ay ánya
ginamet moyid a higit ten agum? Awan beman kona labi haán gággamitánnid
nen Hentil hidi? 48 Kaya magin ganap kam a kona ten Ama moy dilanget.”

6

En Toldu Tungkul ten Pángngatád

1 “Ingatan moy a awan magin kukunwari la en pággamet moy ti maganda
gapu ni konahud i gamitán moyid ay awan kam ti maalap a piremyu a
gubwat ten Ama moy dilanget. 2 Kaya ni mangatád ka ti limus ay dyan mu
dán iyud ikákkagi a kona ten gággamitán nen magkukunwari hidi. Maglimus
hidi ten sinagoga sakay ten karsada hidi tánni puriyán hidi ni tolay. Kagiyán
ku dikomoy a natanggap di dán en piremyu di. 3 Ni mangatád ka ti limus
ay dyan mu dán ikákkagi maski ten amigu mu. 4 Gamitán mu ti lihim en
pángngatád mu, sakay en Ama a maketa ten maganda a ginamet mu ti lihim
en mangatád dikomu ti piremyu.”

En Toldu Tungkul ten Págdasal

5 “Ni magdasal kam ay dyan moy arigán en magkukunwari hidi. Gugustu
di a magdasal a mágtaknág ten sinagoga sakay ten karsada hidi. Kagiyán
ku dikomoy, a tinanggap di dán en piremyu di. 6 Kaya ni magdasal ka
ay sumáddáp ka ten kuwartu mu sakay isiradu mu en pintuwan. Sakay
magdasal kam ten Ama a awan ketan, sakay en Ama mu a maketa ten
ginamet mu ti lihim en mangatád dikomu ti piremyu.
7 “Ni magdasal kam ay dyan kam maggamit ti makpal a upos a awan ti
kahulugan, a kona ten gággamitán nen Hentil hidi. Akala diyid ay sanigán
hidi nen Diyos gapu ten kakpal nen kákkagiyán di. 8 Dyan moy hidi arigán.
Tukoy dán nen Ama moy en kailangan moy bagu moy pa iyud a agidán
dikona. 9 Kaya ni magdasal kam ay kona háddi:

‘Ama mi a ked dilanget,
sambaán nakuwan en ngaran mu.
10 Maghari ka nakuwan dikomi.
Masunud nakuwan en kaluuban mu ti lutaiday a kona dilanget.
11 Átdenan mu kami nadid ti pagkain a aldew-aldew;
12 sakay patawadán mu kami ten kasalanan mi hidi, a kona ten
págpatawad mi ten magkasala hidi dikomi.
13 Sakay dyan mu kami pabayan a matoksu, nan iligtas mu kami ten
Madukás!’ [Gapu kao mu en kahariyan, en kapangyariyan sakay
kaluwalhatian a awan ti katapusan! Amen.]

14 “Gapu ni patawadán moy en nagkasala hidi dikomoy, ay patawadán kam
bi nen Ama moy dilanget. 15 Peru ni awan moy patawadán en agum, ay awan
bi patawadán nen Ama moy en kasalanan moy hidi.”

En Toldu Tungkul ten Págkulásyon

16 “Ni magkulásyon kam ay dyan moy ipeta en rupa moy a malungkut a
kona ten gággamitán nen magkukunwari hidi. Awan hidi magayus ten sadili
di tánni matukuyan nen agum a magkulásyon hidi. Kagiyán ku dikomoy, a
tinanggap di dán en piremyu di. 17 Kaya ni magkulásyon ka ay magudemos
ka sakay maglangis ka ten buuk mu, 18 tánni awan mapansin nen tolay hidi a
magkulásyon ka. En Ama mu a awan mu ketan i makatukoy laid ten ginamet
mu ti lihim, sakay siya i mangatáddid dikomu ti piremyu.”

En Kayamanan Dilanget

19 “Dyan kam magpuron ti kayamanan ti lutaiday, gapu tehud a magsida
a insektu sakay kalawang, sakay tehud a makasáddáp a mágtakaw. 20 Nan
magpuron kam ti kayamanan moy dilanget ta awan haud ti mangsida a
insektu sakay kalawang, sakay awan ti makasáddáp a mágtakaw. 21 Gapu ni
ked hádya en kayamanan moy, ay ked bi haud en pusu moy.”

En Simbuwan nen Bággi
(Lu. 11:34-36)

22 “En mata en pinakasimbuwan nen bággi. Ni malinaw en pangileng mu,
ay mademlagan en buu mu a bággi. 23 Peru ni madiklám en pangileng mu,
ay maputat ti kadiklámman en buu mu a bággi. Sakay ni en demlag mu ay
madiklám ay talaga a ked ka ten kadiklámman.”

Diyos oni Kayamanan
(Lu. 16:13; 12:22-31)

24 “Awan ti alipin a makapagserbi ti sabay ten duwwa a amu, gapu
kaiyamutan na en essa sakay mahalán na en essa, magtapat siya ten essa
sakay awan siya magin tapat ten kaduwwa. Awan kam maari a magserbi ti
sabay ten Diyos sakay ten kayamanan.

25 “Kaya kagiyán ku dikomoy, dyan kam mabalisa tungkul ten kanán moy
sakay mainom tánni mabiyag kam oni tungkul ten ibadu moy ten bággi moy.
Awan beman mas mahalaga en biyag nan en pagkain, sakay en bággi nan
en badu? 26 Ilingán moy en ibun hidi. Awan hidi magmula oni magani
oni magpuron ti pagkain ten budega di, peru pakanán hidi nen Ama moy
dilanget. Awan beman a mas mahalaga kam nan en ibun hidi? 27 Deya
dikomoy i makapangpaatakdugid ten biyag na ti maski ni essa a odas ten
pamamag-itan nen págbabalisa na? 28 “Sakay bakin mabalisa kam tungkul ti
badu? Isipán moy dálla ni konya a magtubu en bulaklak hidi ten kaparangan,
awan hidi magtarabahu oni maggamet ti badu. 29 Peru kagiyán ku dikomoy,
a maski ti Solomon a tunay ti yaman ay awan nakapagbadu ti kaparehu
ti ganda nen essa ten bulaklak hidi. 30 Ni en lamon hidi ten parang, a
biyag nadid sakay ten kailawan ay tutudán ay baduwan nen Diyos, sikam pa
beman? Ánya dán ben ti kabadit en pánnampalataya moy ten Diyos! 31 “Kaya
dyan kam mabalisa tungkul ten makan, mainom oni mesulot moy. 32 Gapu
hidi iyád a bagay en kákkabalisaan nen Hentil hidi. Tukoy nen Ama moy
dilanget a kailangan moy i atananid a hidi iyád a bagay. 33 Peru higit ten
atanan ay pagsikapan moy a paghariyan kam nen Diyos sakay mabiyag a

ayun ten kaluuban na sakay iyatád na dikomoy en atanan nen kailangan moy.
34 “Kaya dyan moy kabalisaan en para ten kailawan, gapu en kailawan ay tehud dán a sadili a kabalisaan. Dyan moy dán dagdagan pa en problema moy kada aldew.”

7

En Toldu Tungkul ten Pághatul
(Lu. 6:37-38, 41-42)

1 “Dyan moy hatulan en agum tánni awan kam bi hatulan nen Diyos.
2 Gapu hatulan kam nen Diyos ayun ten pághatul moy ten agum, sakay pagsukatan bi nen Diyos para dikomoy en ginamit moy ten agum.
3 Bakin barángngán mu en puleng nen kapatkaka mu, samantala awan mu mabaráng i gaturosuwen a puleng ti mata muwen? 4 Konya mu a makagi ten kapatkaka mu a, ‘Karon hád ta ibutan ku i puleng muwen,” samantala gaturosu labi i puleng muwen? 5 Siko a magkukunwari! Ibutan mu pa i gaturosuwen a puleng mu tánni luminaw pangileng muwen sakay makatulung ka a mangibut ten puleng nen kapatkaka mu.
6 “Dyan moy iyatád ten asu hidi en banal a bagay, bakay káttapos ay waringán di kam sakay kagatán. Dyan moy iyatád ten babuy en perlas moy hidi gapu pagyudakan di la iyán.”

Magagid, Magaryok sakay Tumoktok
(Lu. 11:9-13)

7 Ni magagid kam ay atáddan kam; ni magaryok kam ay maketa kam; ni tumoktok kam ay mabukasan kam. 8 Gapu en atanan a magagid ay átdenan; en atanan a magaryok ay maketa; sakay atanan a tumoktok ay mabukasan. 9 Atáddan moy beman ti batu en anak moy ni magagid ti tinapay? 10 Oni atáddan moy beman siya ti biklat ni magagid ti ikan? 11 Ni sikam a makasalanan hidi ay tukoy moy a mangatád ti mágkaganda hidi a bagay ten anak moy hidi, ay mas lalu dán en Ama moy a ked dilanget. Átdenan na ti mágkaganda a bagay en deyaman a magagid dikona. 12 “Gamitán moy ten agum en gustu moy a gamitán di dikomoy. Iyád en kahulugan nen Kautusan sakay en intoldu nen propeta hidi.”

En Mapiit a Pintuwan
(Lu. 13:24)

13 “Sumáddáp kam ten mapiit a pintuwan. Gapu malawa en pintuwan sakay malabang en dilan a patamu ten kapahamakan, sakay haud paglakadanid nen kakpalan. 14 Peru mapiit en pintuwan sakay makitid en dilan a tamu ten biyag, sakay sasangan la en maglakad haud.”

Matenggi Moy hidi ten Gamet Di
(Lu. 6:43-44)

15 “Magingat kam ten awan hidi tatarudan a propeta. Umangay hidi dikomoy a kumán a tupa, peru tatarudanid ay mágkatapang hidi a asu ti talon. 16 Matenggi moy hidi ten pamamag-itan nen gamet di hidi. Maari beman a magbunga ti ubas oni igos en masaet a dawag? 17 En maganda a kayu ay magbunga ti maganda peru en madukás a kayu ay magbunga ti madukás. 18 Awan makapagbunga ti madukás en maganda a kayu sakay awan makapagbunga ti maganda en madukás a kayu. 19 En bawat ponan

a awan magbunga ti maganda ay pukanán sakay ibut ten apoy. 20 Kaya
matenggi en awan hidi tatarudan a propeta ten pamamag-itan nen gamet
di hidi.”

Awan Takam Matenggi
(Lu. 13:25-27)

21 “Awan atanan a mangdulaw dikoku ti, ‘Panginoon, Panginoon,’ ay
makasáddáp ten kahariyan nen Diyos, nan en atanan la nen sumunud ten
kaluuban nen Ama ku a ked dilanget.” 22 Káddemát nen Aldew nen Pághatul
ay makpal a magkagi dikoku a, ‘Panginoon, nagpahayag kami ti mensahi a
gubwat ten Diyos, sakay nagpalayas kami ti dimonyo ten pamamag-itan nen
ngaran mu, sakay naggamet kami ti himala ten pamamag-itan nen ngaran
mu.’ 23 Peru itábbig kuwid dikodi ay, ‘Awan takam matenggi, umadeyu kam
dikoku, sikam a mággamet hidi ti madukás.’ ”

En Duwwa a Mággamet ti Bilay
(Lu. 6:47-49)

24 “Kaya ni deyaman en mágsanig sakay sumunud ten upos ku hidi ay kona
ten essa a matalinu a tolay a nagpataknág ti bilay a nepundasyon ti batu.
25 Maski ni maguden ti mabegsák, dumikál en dinom sakay bumugsu en
mabegsák a parás ay awan marábba gapu nakapundasyon ten batu. 26 Peru
ni deyaman en mágsanig ten upos ku sakay awan na iyud sunudán ay kona
ten essa a tolay a mangmang a nagpataknág ti bilay ten baybay. 27 Nadid
naguden ti mabegsák, dummikál en dinom, sakay bummugsu en mabegsák
a parás. En bilay ay minatumba sakay tulos a narábba.”

En Kapangyariyan ni Jesus

28 Minagtaka en tolay hidi dikona a nasanig di en págtoldu ni Jesus. 29 Gapu
en págtoldu na ay tehud a kapangyariyan, bakán a kona ten tagapagtoldu hidi
nen Kautusan.

8

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong
(Mc. 1:40-45; Lu. 5:12-16)

1 Dikona a nakadagson dán ti Jesus ten bukid ay inunud siya nen tunay ti
kakpal a tolay. 2 Ummadeni dikona en essa a tolay a kinetong, lummuhud
siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, “Panginoon ni gustuwán mu ay
mapagpiyyaák mu sakay mapagin-malinis.” 3 Tinawidan siya ni Jesus sakay
kinagi na, “Uhu, gustu ku a magpiyya ka sakay magin malinis.” Nagpiyya
sakay linuminis a pagdaka en kinetong. 4 Sakay kinagi ni Jesus dikona,
“Dyan mu iyád kagiyán maski ni kándeya. Kadmudán, angay ka paileng ten
padi hidi. Káttapos ay magalay ka ayun ten inyutus ni Moises, bilang patunay
ten tolay hidi a nagpiyya ka dán sakay malinis.”

En Págpapiyya ni Jesus ten Katulung nen Kapitan a Romano
(Lu. 7:1-10)

5 Nadid, ten dikona a nakademát ti Jesus ten banuwan a Capernaum ay
ummadeni dikona en kapitan nen sundalu hidi a Romano sakay nákkekagbi
dikona. 6 Kinagi na, “Panginoon en katulung ku ay tehud a saket, ked siya
dibilay a awan makaarikad sakay mahirapan ti hustu.” 7 Tummábbig ti Jesus,
“Sigi angay ku siya pagpiyyaán.” 8 Peru tummábbig en kapitan, “Panginoon,
awanák karapatdapat a angayan mu pa ten bilay ku. Basta kagiyán mu

la ay magpiyya dán iyud en katulung ku. 9 Gapu maski sikán ay tehud a
mas mataas a upisyal a magutus dikoku sakay sikán ay magutusák bi ten
sundalu hidi a sakup ku. Ni kagiyán ku ten sundalu ku a essa a, 'Angay ka
haud!' ay angay siya. Ni kagiyán ku bi ten essa a, 'Karon hád!' ay umadeni
siya. Sakay ni utusan ku en alipin ku a, 'Gamitán mu iyán!' ay gamitán na
iyud." 10 Nadid ten dikona a masanig iyud ni Jesus ay nagtaka siya sakay
kinagi na ten tolay hidi a umunonud dikona, "Kagiyán ku dikomoy, a awanák
palla naketa ti Israelita a kona ti kadikál ti pánnampalataya naen. 11 Kagiyán
ku dikomoy, a makpal a dumemát a gubwat ti sikatan sakay ti sarámman
ten handaan a kaguman de Abraham, Isaac sakay ti Jacob ten kahariyan
dilanget. 12 Peru makpal ten tolay hidi a kaguman nakuwan ten kahariyan
en ibut ten kadiklámman. Mágsasangitán hidi haud sakay magpákraw gapu
ten hirap a mabati di. 13 Sakay kinagi ni Jesus ten kapitan, "Umuli ka dán
mangyari en agidán mu ayun ten pánnampalataya mu." Ti odasid a iyud ay
nagpiyya ngani en katulung na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus
(Mc. 1:29-34; Lu. 4:38-41)

14 Nadid, ummangay ti Jesus ten bilay ni Pedro, netan na haud en bábbi a
katugngan ni Pedro a mágkatdug gapu ten ladu na. 15 Tinawidan ni Jesus en
lima nen bábbi sakay pagdaka a nagpiyya. Ummikat siya sakay sinerbiyan
na ti Jesus.

16 Ti gibiyid a iyud ay inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en hinayup hidi.
Ten essa la a upos ay pinalakad ni Jesus en mágkadukás hidi a ispiritu sakay
pinagpiyya na en atanan a tehud a saket. 17 Iyud ay nangyari tánni matupad
en kinagi ni propeta Isaias a,
"Inibutan na en kahinaan tam hidi,
sakay pinagpiyya na en saket tam hidi."

En Kássunud kánni Jesus
(Lu. 9:57-62)

18 Nadid, ten dikona a napansin ni Jesus a makpal a tolay ten palebut na
ay kinagi na ten disepulus na hidi a umarabes hidi ten dibelyu. 19 Peru
bagu hidi a ummarabes ay tehud a ummadeni dikona a essa a tagapagtoldu
nen Kautusan sakay kinagi na, "Maistu, mákkuyugák dikomu maski ni hádya
i angayan muwid." 20 Tummábbig ti Jesus, "En asu hidi ti talon ay tehud
a págyanan sakay en ibun hidi ay tehud a lobun. Peru en Anak nen Tolay
ay awan ti matidugan oni maimangan." 21 Sakay nagtanung bi dikona
en essa ten disepulus na hidi, "Panginoon maari wád a umuliyák pa tánni
mepalábbáng ku en ama ku?" 22 Peru tinábbig siya ni Jesus, "Mákkuyug ka
dán dikoku. Pabayan mu dán a ilábbáng nen patay hidi en patay di."

Pinaimang ni Jesus en Bagyu
(Mc. 4:35-41; Lu. 8:22-25)

23 Summakay ti Jesus ten abeng, kaguman na en disepulus na hidi.
24 Mentras a magarabes hidi ay tidug ti Jesus. Bigla a binumugsu en
mabegsák a parás sakay ngari-ngari dán a taporan nen tagmák en abeng.
25 Kaya linukag siya nen disepulus na hidi sakay kinagi di, "Panginoon tulun-
gan mu kami. Umállád kitamon!" 26 Sakay kinagi na dikodi, "Bakin manteng
kam? Ánya dán ben ti kabadit en pánnampalataya moy!" Ummikat siya
sakay sinaway na en parás ay ten tagmák, sakay ginumanda en panahun.

27 Nagtaka hidi a atanan, sakay kinagi di, “Ánya wád iyád a kalasi ni tolay?
Maski parás sakay tagmák ay sumunud dikona!”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Lállaki a Hinayup
(Mc. 5:1-20; Lu. 8:26-39)

28 Dikona nakademát ti Jesus ten dibelyu, ten lugar nen taga-Gadara
hidi ay tinagbu siya nen duwwa a lállaki a hinayup. Mágyan hidi ten
páglábbángngan. Mágkatapang hidi kaya awan ti deyaman a makatalib haud.
29 Bigla a nagpákrawan en duwwa a lállaki, “Ánya i gustu muwid dikomi,
siko a Anak nen Diyos? Ummangay ka beman háddi tánni parusaan mu
kami dán maski ni awan palla panahun?” 30 Nadid, makpal a babuy a
ked ten adeni di a mamagsábbukan. 31 Nákkekagbi dikona en dimonyo hidi,
“Ni palayasán mu kami ay pasáddáppán mu kami dálla ti babuyud hidi.”
32 Kinagi ni Jesus dikodi, “Sigi, kadmoy dán haud.” Lummuwas ngani en
dimonyo hidi ten duwwa a lállaki sakay summáddáp hidi ten kababuyan.
Sakay en kababuyan ay namagginanan ten pengpeng sakay summegbu hidi
ten minalnu, sakay tulos hidi a minágkalimás. 33 Ginuminan en mágbantay
hidi ten kababuyan a tamu ten banuwan. Káddemát di haud, ay imbábbareta
di ten atanan en nangyari; pati en nangyari ten duwwa a hinayup. 34 Ten
dikona a matukuyan iyud nen katolayan ay lummuwas hidi ten banuwan
tánni tagbuwán di ti Jesus. Sakay ten dikona a ketan di siya ay nákkekagbi
hidi a lumakad siya ten lugar di.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug
(Mc. 2:1-12; Lu. 5:17-26)

1 Kaya summakay ti Jesus ten abeng sakay ummarabes ten dibelyu, sakay
tummulos siya ten sadili na a banuwan. 2 Káddemát di haud ay tehud
a sangan a tolay a náng-angay kánni Jesus ti essa a lupug a mágkatdug
ten págkatdugan na. Dikona a ketan ni Jesus ni sakonya ti kadikál en
pánnampalataya di ay kinagi na ten tolay a lupug, “Anak, begsákkan mu i isip
muwen! Gapu pinatawad dán en kasalanan mu hidi.” 3 Nadid, tehud a
sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a ked haud sakay kinagi di ten sadili
di, “Awan ti galang ten Diyos i tolayid a iyán!” 4 Peru tukoy ni Jesus en ked
ten isip di kaya kinagi na dikodi, “Bakin magisip kam ti kona haán? 5 Ánya
beman i mas alistuwid a kagiyán, ‘pinatawad dán en kasalanan mu,’ oni en
kagiyán a, ‘tumaknág ka sakay maglakad ka?’ 6 Patunayan ku dikomoy a
en Anak nen Tolay ay tehud a kapangyariyan a magpatawad ti kasalanan
ti lutaiday, sakay kinagi na ten tolay a lupug, “Tumaknág ka, tawidán mu
i págkatdugan muwen sakay umuli ka dán.” 7 Pagdaka a tummaknág en
lupug sakay ummuli. 8 Ten dikona a ketan iyud nen tolay hidi ay neántingan
hidi sakay nagpuri hidi ten Diyos a nangatád ten tolay hidi ti konahud a
kapangyariyan.

Dinulaw ni Jesus ti Mateo
(Mc. 2:13-17; Lu. 5:27-32)

9 Nadid, dikona a lummakad ti Jesus haud ay netan na ti Mateo a mággetnud
ten págsingeran ti buwes. Kinagi dikona ni Jesus, “Mákkuyug ka dikoku a
magin tagapagserbi ku.” Kaya tummaknág ti Mateo sakay nákkuyug dikona.

10 Nadid mentras a kuman de Jesus sakay en disepulus na hidi ten bilay
ni Mateo, ay dummemát en mágsinger hidi ti buwes sakay en makasalanan
hidi, náksabay hidi a kumman kánni Jesus. 11 Dikona ketan iyud nen Pariseo
hidi ay tinanung di en disepulus hidi ni Jesus, “Bakin maistu moyen ay
mákpággatubeng a kuman ti mágsingiren hidi ti buwes sakay ti makasalana-
nen hidi?” 12 Peru nasanig iyud ni Jesus kaya tinábbig na hidi, “En man-
gailangan ti mággamot ay en tolay hidi a tehud a saket, bakán a en awan hidi
ti saket. 13 Intendiyán moy i kahuluganid ni iddi: ‘Habag i gustu kuwid bakán
a en alay moy.’ Gapu ummangayák háddi tánni dulawán ku en makasalanan
hidi, bakán a en matuwid hidi.”

Tinanung ti Jesus Tungkul ten Págkulásyon (Mc. 2:18-22; Lu. 5:33-39)

14 Ummangay kánni Jesus en disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag, sakay
intanung di, “Sikami sakay en Pariseo hidi ay mágkulásyon. Bakin i disepulus
muwen hidi ay awan mágkulásyon?” 15 Tummábbig ti Jesus, “Maari beman
a maglungkut en bisita hidi ten kasalan mentras a kakaguman di en lállaki
a kinasal? Ni dumemát en panahun a awan dán siya ay haud palla hidi a
magkulásyon.”

16 “Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten dati dán a damit, gapu ni kumárrán
en bigu a risatu ay mabatak na en ináppulan kaya lalu a lumawa en pisad
nen damit. 17 Awan bi ti magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkan a
gamet ti koblet ni hayup. Ni konahud i mangyariyid ay pumáddek en dati
a pággasákkan, mebulak en alak sakay masida en pággasákkan. Nan en bigu a
alak ay dapat a iyasák ten bigu a pággasákkan, tánni parehu a magmalay.”

Biniyag a Ruway ni Jesus en Anak nen Pinunu sakay Pinagpiyya Na en Bábbi (Mc. 5:21-43; Lu. 8:40-56)

18 Nadid, mentras a mákpágguron ti Jesus dikodi ay tehud a dummemát
a essa a pinunu nen Judio hidi. Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus
sakay kinagi na, “Kákkatay la nen anak ku a bábbi; peru ni mákkuyug ka
dikoku sakay itupu mu i lima muwen dikona ay mabiyag siya a ruway.”
19 Kaya tummaknág ti Jesus sakay en disepulus na hidi sakay nákkuyug hidi
ten pinunu.

20 Nadid ay tehud a ummunud dikodi a essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa
dán a taon a mágdadigiyán. Ummadeni siya sakay tinawidan na en garayan
nen badu ni Jesus. 21 Gapu kinagi nen bábbi ten sadili na, “Matawidan ku la i
badu naen ay magpiyyaák dán.” 22 Lummingat ti Jesus sakay dikona a netan
na siya ay kinagi na, “Anak begsákkan mu i isip muwen, pinagpiyya ka nen
pánnampalataya mu.” Ti odas biyid a iyud ay nagpiyya en bábbi.

23 Káddemát ni Jesus ten bilay nen pinunu ay netan na en mágtugtug hidi
ti pangpatay sakay en makpal a tolay a mamagsangetan. 24 Kinagi ni Jesus
dikodi, “Lumuwas kam pa. Awan patay i anaken, tidug la siya!” Dikona a
makagi na iyud ay pinágtatawaan di siya. 25 Dikona a mapaluwas na dán en
tolay hidi ay summáddáp siya ten kuwartu, sakay tinawidan na en lima nen
anak sakay ummikat. 26 En bareta tungkul ti iyud a nangyari ay kummalat
ti buuwid a iyud a lugar.”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák

27 Nadid, kállakad ni Jesus haud ay inunud siya nen duwwa a burák a lállaki.
Mentras a ked hidi ten dilan ay impákraw di, “Anak ni David, kagbiyan mu
kami pay!”
28 Dikona nakasáddáp dán ti Jesus ten bilay ay ummadeni dikona en
duwwa a burák. Tinanung hidi ni Jesus, “Manampalataya kam beman
a mapagpiyya takam?” “Opo, Panginoon!” tábbig nen duwwa a burák.
29 Tinawidan ni Jesus en mata di sakay kinagi na, “Magpiyya kam gapu ten
pánnampalataya moy.” 30 Naketa ngani hidi. Sakay mahigpit hidi a binilin ni
Jesus a dyan di iyud kagiyán maski kándeya. 31 Peru ten dikona lummakad
dán hidi, ay imbábbareta di ti lugarid a iyud en ginamet ni Jesus dikodi.

Pinagpiyya ni Jesus en Bulol

32 Dikona palakad dán hidi ay inyangay di kánni Jesus en essa a bulol a
hinayup. 33 Pinalakad ni Jesus en dimonyo sakay pagdaka a nakapagupos
en bulol. Minagtaka en tolay hidi sakay kinagi di, “Maski ni nengkan ay
awan palla ti nangyari a kona haád ti Israeliday!” 34 Peru kinagi nen Pariseo
hidi, “En pinunu nen dimonyo hidi i nangatáddid dikona ti kapangyariyan a
magpalayas ten dimonyo hidi.”

Nahabag ti Jesus ten Tolay hidi

35 Linebut ni Jesus en atanan a banuwan sakay baryu haud. Nagtoldu
siya ten sinagoga di sakay impangaral na ten sinagoga en Maganda a Bareta
tungkul ten pághari nen Diyos. Pinagpiyya na bi en atanan a tolay a tehud
a saket. 36 Dikona a ketan ni Jesus en makpal a tolay, ay nahabag siya
dikodi gapu mabalisa hidi sakay awan hidi ti mapagagidan ti tulung, kumán
hidi a tupa a awan ti magalaga. 37 Kaya kinagi na ten disepulus na hidi,
“Makpal dán a gapasán, peru sasangan la en maggapas. 38 Ipagdasal moy
ten makákkao ten gapasán a mángpaangay siya ti makpal a mággapas.”

10

En Sapulu ay ti Duwwa a Apostol
(Mc. 3:13-19; Lu. 6:12-16)

1 Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepulus na hidi sakay inatáddan na hidi
ti kapangyariyan a magpalayas ti mágkadukás a ispiritu sakay magpapiyya
ten tehud hidi a saket. 2 Hidi iddi en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a
apostol: en purumeru ay ti Simon a ngángngaranan a Pedro, sakay ti Andres
a kapatkaka na, de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo; 3 ti Felipe, ti
Bartolome, ti Tomas, sakay ti Mateo a mágsinger ti buwes; ti Santiago a anak
ni Alfeo, sakay ti Tadeo. 4 Ti Simon a Makabanuwan sakay ti Judas Iscariote,
a nángtokyon kánni Jesus.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa
(Mc. 6:7-13; Lu. 9:1-6)

5 Inutusan hidi ni Jesus sakay binilin na hidi ti kona háddi, “Dyan kam
umangay ten lugar nen Hentil hidi oni hádya man a banuwan nen Samar-
itano hidi. 6 Nan aryokán moy en nágketawtaw hidi a tupa, ten tolay hidi nen
Diyos ti Israel. 7 Ipangaral moy dikodi a adeni dán a dumemát en kahariyan
dilanget. 8 Pagpiyyaán moy en tehud hidi a saket sakay biyagán moy en patay
hidi. Pagpiyyaán moy bi en kinetong hidi, sakay palayasán moy en dimonyo
hidi. Nakatanggap kam ti tulung a awan ti bayad. Kaya tumulung kam bi a
awan ti bayad. 9 Dyan kam magbalon ten lakad moy ti pilak, gintu, silber oni

tangsu, 10 dyan kam bi magbalon ti paglewasan moy, riserba a sandalyas oni
sarukud, gapu en tarabahador ay karapatdapat a tumanggap ten bagay hidi
a kabiyagan na.
11 "Hádyaman a banuwan oni baryu en angayan moy ay magaryok kam ti
tolay a karapatdapat a páktulusan, sakay tumulos kam haud hanggan a awan
kam lumakad ti lugarid a iyud. 12 Kássáddáp moy ten bilay a tulusan moy
ay kagiyán moy a, 'Nakuwan ay maghari en kapayapaan ti bilayid a iyád!'
13 Ni awan maganda en pángtanggap dikomoy nen makábbilay ay bawiyán
moy en págbati moy a kapayapaan dikodi. Peru ni maganda en pángtanggap
di dikomoy ay dyan moy dán bawiyán. 14 Peru ni awan kam tanggapán
oni sanigán nen tolay hidi ten essa a bilay oni banuwan ay lumakad kam
sakay ipagpag moy en alikabuk ten babásset moy. 15 Kagiyán ku dikomoy,
a ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi en parusa nen tolay hidi a awan
nangtanggap dikomoy ti banuwanid a iyud nan ten parusa a dinanas nen
taga-Sodoma sakay nen taga-Gomorra hidi.

En Pademát hidi a Pággusig
(Mc. 13:9-13; Lu. 12:12-17)

16 "Tandaan moy: utusan takam a kumán a tupa ten ditángnga nen asu hidi
ti talon. Kaya magin matalinu kam a kona ten biklat sakay magin maamu a
kona ten kalapati. 17 Magingat kam gapu tehud a mangdikáp dikomoy sakay
ikasu di kam, sakay haplitán di kam ten sinagoga di hidi. 18 Gapu dikoku ay
ikasu di kam ten gubernador hidi sakay ten hari hidi tánni magpatunay kam
dikodi sakay ten Hentil hidi ten Maganda a Bareta. 19 Ti odasid a iyud ay
dyan kam mabalisa ni ánya kagiyán moyid, oni ni konya kam a magpatunay.
Gapu ipagkaluub dikomoy ni ánya i dapat moyid a kagiyán. 20 Gapu bakán a
sikam en magupos nan en Ispiritu nen Ama moy ten pamamag-itan moy.
21 "Itokyon nen kapatkaka na en sadili na a kapatkaka tánni pabunu, kona
bi hud gamitánnid ten ama ten anak na; sakay labanan nen anak hidi en
dáddikál di hidi sakay pabunu di hidi. 22 Kaiyamutan kam nen atanan gapu
ten págsunud moy dikoku. Peru en manatili a matapat dikoku hanggan ten
katapusan ay maligtas. 23 Ni usigán di kam ten essa a banuwan ay guminan
kam ten kadeni na a banuwan. Tandaan moy, "Awan moy palla naangayan
en atanan a banuwan ti Israel ay dumemát dán en Anak nen Tolay."
24 "Awan ti disepulus a mas mataas nan en maistu na, sakay awan ti alipin
a mas mataas ten amu na. 25 Dapat a masiyaan en disepulus a magkakona
ten maistu na, sakay en alipin a magkakona ten amu na. Ni en ama ay
nginaranan di a Beelzebul, ay lalu di a laitán en kabilay na hidi."

En Dapat a Kantingan
(Lu. 12:2-7)

26 "Kaya dyan kam manteng dikodi. Atanan a netagu ay meluwas sakay
atanan a sekretu ay matukuyan. 27 En kagiyán ku dikomoy ten kadiklámman
ay ikagi moy a ruway ten demlag. Sakay en nasanig moy a anasas ay ipákraw
moy ten matolay a lugar. 28 Dyan moy kantingan en makabunu hidi ten
bággi peru awan makabunu ten kaluluwa. Nan en dapat moy a kantingan
ay en Diyos a makabunu ten bággi sakay ten kaluluwa ti impiyerno. 29 Awan
beman en duwwa a dignás ay tunay la ti kamuraan ni ilaku? Konapamanhud
ay awan hidi matay ni awan kaluuban nen Ama moy. 30 Maski sikam, tukoy
nen Diyos ni sangan bilangid ni buuk moyen. 31 Kaya dyan kam manteng
gapu mas mahalaga kam nan en dignás hidi."

En Káttenggi kánni Cristo
(Lu. 12:8-9)

32 "Ni deyaman en mangtenggi dikoku ten atubengán nen katolayan ay
tenggiyán ku bi ten atubengán nen Ama ku dilanget. 33 Peru ni deyaman
en mángkasaniki dikoku ten atubengán nen katolayan ay, ikasaniki ku bi ten
atubengán nen Ama ku a ked dilanget."

Bakán a Kapayapaan nan Ispada
(Lu. 12:51-53; 14:26-27)

34 "Dyan moy isipán a ummangayák háddi tánni magtawid ti kapayapaan;
nan ummangayák háddi tánni magtawid ti ispada bakán a kapayapaan.
35 Ummangayák háddi tánni paglabanán en anak a lállaki sakay en ama na,
sakay en anak a bábbi sakay en ina, sakay en magkatugngan a bábbi. 36 Sakay
en magin kadima nen essa a tolay ay en sadili na dán a kabilay."

37 "Ni deyaman en mangmahal ten ama na oni ten ina na ti mas higit
dikoku ay awan karapatdapat dikoku. Sakay en mangmahal ten anak na
ti mas higit dikoku ay awan karapatdapat dikoku. 38 Sakay ni deyaman en
awan mangbáklay ten kudus na sakay sumunud dikoku ay awan karapatda-
pat dikoku. 39 Ni deyaman en magingat ten biyag na ay mawanan ti biyag.
Peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku ay siya en magkahud ti biyag."

En Piremyu hidi a Gubwat ten Diyos
(Mc. 9:41)

40 "Ni deyaman en mangtanggap dikomoy ay sikán tinanggap diyid. Sakay
en mangtanggap dikoku ay en nangutus dikoku i tinanggap diyid. 41 Ni
deyaman en mangtanggap ten essa a propeta gapu siya ay propeta ay
makatanggap ti piremyu a nelaan para ten essa a propeta. Sakay ni deyaman
en mangtanggap ten tolay a matuwid gapu siya ay matuwid ay makatanggap
ti piremyu a nelaan para ten matuwid a tolay. 42 Kagiyán ku dikomoy, a ni
deyaman en mangatád ti maski essa a basu a malamig a dinom ten essa ti hidi
iyád a mágkababa a tolay gapu disepulus ku hidi, ay siguradu a makatanggap
ti piremyu a gubwat ten Diyos."

11

En Inutusan hidi ni Juan a Mágbinyag
(Lu. 7:18-35)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a magbilin ten sapulu ay ti duwwa a disepulus ay
lummakad siya tánni magtoldu sakay mangaral bi ten banuwan hidi haud.

2 Ti Juan a Mágbinyag ay nakapiresu ti panahunid a iyud. Nabareta na
en gággamitán hidi ni Cristo, kaya inutusan na en sangan ten disepulus na
hidi 3 tánni magtanung, "Siko beman en áorayán mi a dumemát, oni maguray
kami pa ti agum?" 4 Tummábbig ti Jesus, "Sumoli kam kánni Juan sakay
kagiyán moy dikona en nasanig moy sakay en netan moy. 5 Naketa en burák
hidi, sakay nakapaglakad dán en pilay hidi. Nagpiyya en kinetong hidi,
sakay makasanig dán en bángngág hidi. Nabiyag en patay hidi sakay en
Maganda a Bareta ay netoldu dán ten mágkahirap hidi a tolay. 6 Pinagpala
en tolay hidi a awan magduda dikoku!

7 Nadid ten kállakad nen disepulus hidi ni Juan ay kinagi ni Jesus ten tolay
hidi en tungkul kánni Juan, "Ánya beman en asaan moy a ketan ten dikona a
ummangay kam ten kaparangan? Essa beman a waget ni kugun a idáppay-
dáppay ni parás? 8 Ánya beman a talaga i gustu moyid a ketan? Para maketa

la ti tolay a magbadu ti mahal? En magbadu ten kona hidi haud ay ketan
ten palasyu hidi nen hari. 9 Ánya beman a talaga i gustu moyid a ketan?
Awan beman gustu moy a maketa ti propeta? Tama kam, peru ti Juan ay
mas higit pa nan ten essa a propeta. 10 Ti Juan en kinagi nen Kasulatan a,
'Tehudák a inutusan a mágdipalongu dikomu; ihanda na en paglakadan mu.'
11 Tandaan moy, mas mataas ti Juan nan ten deyaman a tolay a neenak ti
munduwiday. Peru en kababaan ten kahariyan dilanget ay mas mataas nan
ti Juan. 12 Sapul dikona mangaral ti Juan a Mágbinyag a hanggan nadid, en
kahariyan dilanget ay pilit a sáddáppán nen tolay hidi a marahas. 13 Gapu
bagu a dummemát ti Juan, en propeta hidi sakay en Kasulatan ni Moises en
nagpahayag tungkul ten kahariyan. 14 Ni maniwala kam ti iyád a pahayag,
ay ti Juan dán ngani en Elias a impangaku a dumemát. 15 Mágsanig en tehud
a págsanig.
16 "Hádya ku a iparehu en tolay hidi nadid a panahun? Kumán hidi
a en anak hidi a mággetnud ten karsada a mágdadulawán ten kaayam di.
17 'Tinugtugan mi kam ti plauta, peru awan kam nagsayaw! Nagpatugtug
kami ti pangluksa peru awan kam naglungkut!' 18 Gapu netan di ti Juan
a magkulásyon sakay awan uminom ti alak, sakay en kagi di ay, 'Hinayup
i tolayen!' 19 Netan di bi en Anak nen Tolay a kuman sakay uminom,
sakay kinagi di bi, 'Ilingán moy i tolayen! Maunas, lasinggeru, sakay
amigu nen mágsinger hidi ti buwes sakay makasalanan. Konapamanhud,
en karunungan nen Diyos ay mapatunayan a tama ten pamamag-itan nen
gamet na hidi."

Babala ten Banuwan hidi a Awan Magsisi (Lu. 10:13-15)

20 Káttapos ay pinagkagiyan ni Jesus en banuwan hidi a naketa ten makpal
a himala a ginamet na haud gapu awan hidi nagsisi sakay ummadág ten
kasalanan di hidi. 21 Kinagi na, "Kakakagbi kam a taga-Corazin hidi! Kakak-
agbi kam a taga-Bethsaida hidi! Gapu ni ginamet ti Tiro sakay Sidon en
himala hidi a ginamet haán dikomoy, ay nalay dán nakuwan hidi a nagbadu
ti kostal sakay nággetnud ten abu bilang tanda nen págsisi di." 22 Kagiyán ku
dikomoy a ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi en parusa moy nan ten
parusa a madanas nen taga-Tiro hidi sakay taga-Sidon hidi. 23 Sakay sikam
a taga-Capernaum hidi gustu moy a itaas en sadili moy a hanggan dilanget
peru mebagsak kam a hanggan ten patay hidi! Gapu ni ti Sodoma a nangyari
en ginamet ku hidi a himala haán nakuwan ay ked palla i banuwanid a iyud
a hanggan nadid. 24 Kagiyán ku dikomoy a ten Aldew nen Pághatul ay mas
madággi en parusa dikomoy nan ten taga-Sodoma hidi.

Umadeni Kam Dikoku sakay Umimang (Lu. 10:21-22)

25 Ti panahunid a iyud ay kinagi ni Jesus, "Ama, Panginoon nen langet
ay ten luta, magpasalamaták dikomu gapu inlihim mu i bagayid a hidi iyád
ten mágkarunung sakay mágkatalinu, sakay impahayag mu ten tolay hidi a en
kaluuban di ay kumán a anak. 26 Opo, Ama gapu iyud en kagustuwan mu."
27 "Inyatád dán dikoku nen Ama en atanan a bagay. Awan ti makatenggi
ten Anak nan en Ama la, sakay awan ti makatenggi ten Ama nan en Anak la
sakay en pinili hidi nen Anak a pángpahayagan na."
28 "Umadeni kam dikoku, atanan moy a mahirapan dán sakay madággiyan
ten karga moy, ta paimangán takam. 29 Magpasakup kam sakay magadal

dikoku. Gapu mabaiták sakay mapagpakumbabaák sakay makaimang en
kaluluwa moy. 30 Gapu alistu a sunudán en utus ku hidi sakay magaan la
en pagamet ku hidi.

12

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mc. 2:23-28; Lu. 6:1-5)

1 Nadid ten essa a Aldew nen Káimang, ay nagtalib de Jesus sakay en
disepulus na hidi ten katriguwan. En disepulus na hidi ay minagaláp kaya
nagkádtor hidi ti trigo sakay nagkássel hidi. 2 Ten dikona a ketan hidi nen
sangan a Pariseo hidi ay kinagi di kánni Jesus, “Ilingán mu i gagamitán ni
disepulus muwen hidi. Mahigpit iyán a bawal ten Kautusan ten Aldew nen
Káimang!” 3 Tummábbig ti Jesus, “Awan moy beman nabasa en ginamet ni
David dikona nagaláp siya sakay en kaguman na hidi?” 4 Summáddáp siya
ten bilay nen Diyos sakay kumman ten tinapay a alay sakay pinakan na bi
en kaguman na hidi. Labag ten Kautusan en ginamet di gapu en padi la
hidi i maariyid a kuman ti iyud. 5 Sakay awan moy palla beman nabasa ten
Kautusan a en padi hidi ay magtarabahu ten Templo maski ni Aldew nen
Káimang? Labag iyád ten Kautusan, peru awan hidi nagkasala. 6 Kagiyán ku
dikomoy, a tehud háddi a mas dakila nan en Templo. 7 Ni maintendiyan moy
nakuwan la i kahuluganid ni iddi, ‘Habag gustu kuwid, bakán a en alay moy,’
ay awan moy nakuwan hinatulan en awan hidi ti kasalanan. 8 Gapu en Anak
nen Tolay ay Panginoon nen Aldew nen Káimang.”

En Lállaki a awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mc. 3:1-6; Lu. 6:6-11)

9 Káttapos ay lummakad ti Jesus sakay ummangay siya ten sinagoga.
10 Tehud haud a essa a lállaki a en essa na a lima ay awan makaarikad. Tehud
bi haud a sangan a tolay a magaryok ti pagkakataun a mabintang di ti Jesus.
Tinanung di ti Jesus, “Maari beman ten Kautusan a magpapiyya ten Aldew
nen Káimang?”

11 Tummábbig ti Jesus, “Ni mara essa dikomoy ay tehud a tupa a matápduk
ten bal-ung ten Aldew nen Káimang, awan moy beman iyud iyawas? 12 Mas
mahalaga en essa a tolay nan en essa a tupa! Kaya awan labag ten Kautusan
a maggamet ti maganda ten Aldew nen Káimang.” 13 Káttapos ay kinagi na
ten lállaki, “Iyolnat mu i lima muwen.” Inyolnat ngani nen lállaki en lima
na sakay nagpiyya siya. 14 Peru en sangan ten Pariseo hidi a ked haud ay
lummakad sakay nagplanu hidi ni konya di a pabunu ti Jesus.

En Tagapagserbi hidi a Pinili nen Diyos

15 Nadid, ten dikona a matukuyan ni Jesus en planu di ay lummakad siya.
Makpal a tolay en ummunud dikona sakay pinagpiyya na en atanan a tehud
hidi a saket. 16 Peru mahigpit na hidi a binilinan a dyan di ibareta en tungkul
dikona. 17 Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Diyos ten pamamag-
itan ni propeta Isaias a,

18 “Ked háddi en pinili ku a magserbi dikoku.
Mahal ku siya, sakay masayaák a tarud dikona.
Iyatád ku dikona en Ispiritu ku,
sakay siya en magpatupad ti katarungan ten bansa hidi.
19 Awan siya mákpagtalu oni mákdima,
oni magboses ten kakarsada hidi.

20 Awan na paghirapán en mágkahina hidi a tolay,
sakay mabait siya ten awan hidi ti pag-asa,
hanggan a magtagumpay en katarungan.
21 Sakay magtiwala en atanan a tolay dikona.”

Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mc. 3:20-30; Lu. 11:14-23)

22 Káttapos ay inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en lállaki a burák sakay bulol gapu hinayup. Pinagpiyya siya ni Jesus kaya nakapagupos sakay naketa dán. 23 Kaya nagtaka en makpal a tolay sakay namagtanungan hidi, “Siya dán wád en áorayán tam a Anak ni David?” 24 Ten dikona a masanig iyud nen Pariseo hidi ay kinagi di, “Makapagpalayas ti dimonyo i tolayid a iyán gapu ti Beelzebul a pinunu nen dimonyo hidi i nangatáddid dikona ti kapangyariyan.” 25 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na dikodi, “En essa a bansa a mahati-hati sakay maglaban-laban ay bumagsak. Sakay en banuwan oni pamilya a maglaban-laban ay mawasak. 26 Ni palayasán ni Satanas ti Satanas ay di kalabanán na en sadili na! Konya na nadid a mapanatili en kahariyan na? 27 Ni makapagpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan ni Beelzebul, deya nadid en nangatád ti kapangyariyan ten tagasunud moy hidi a makagamet ti konahud? Kaya hidi dán bi en magpatunay a talaga a liwat kam! 28 Peru ni en Ispiritu nen Diyos en nangatád dikoku ti kapangyariyan a makapagpalayas ti dimonyo, ay siya iyád katunayanid a dummemát dán dikomoy en pághari nen Diyos.”

29 “Konya a masáddáp sakay mapagtakawan en bilay nen essa a mabegsák a tolay ni awan siya punguwán? Ni mapungu dán ay maari dán a mapagtakawan en bilay na. 30 Ni deyaman en awan kumampi dikoku ay kontra dikoku. Sakay en awan tumulung dikoku a magipun ten tolay hidi, ay magkalat ti tolay. 31 Kagiyán ku dikomoy, a mapatawad en atanan a kasalanan maski en páglapastangan ten Diyos, peru en páglapastangan ten Banal a Ispiritu ay awan dán mapatawad. 32 Ni deyaman en magupos kontra ten Anak nen Tolay ay mapatawad, peru en magupos kontra ten Banal Ispiritu ay awan mapatawad maski nadid a panahun oni ten panahun a dumemát.

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen Bunga Na
(Lu. 6:43-45)

33 “Ni maganda en ponan nen kayu ay maganda bi en bunga na. Peru ni madukás en ponan nen kayu ay madukás bi en bunga na. Gapu matukuyan en kayu ten pamamag-itan nen bunga na. 34 Sikam a lahi hidi ni biklat! Konya kam a makapagupos ti maganda a bagay ni mágkadukás kam a tolay? Gapu ni ánya en ked ten pusu moy ay iyud labi en lumuwas ten ngusu moy. 35 En maganda a tolay ay makapagupos ti maganda gapu maganda en lasán nen pusu na. Madukás en kagiyán nen essa a tolay gapu madukás en lasán nen pusu na. 36 “Tandaan moy, ten Aldew nen Pághatul ay tábbigan nen tolay en bawat upos a awan ti seserbi a kinagi na. 37 Gapu mahatulan kam oni maligtas kam ayun ten kinagi moy.”

Inaryokan di ti Jesus ti Himala
(Mc. 8:11-12; Lu. 11:29-32)

38 Nadid en sangan ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi ay ummadeni kánni Jesus sakay kinagi di dikona, “Maistu, mángpeta ka pay dikomi ti himala.” 39 Tummábbig ti Jesus, “Sikam a lahi ni mágkadukás

a tolay! Magaryok kam ti himala peru awan ti ipeta dikomoy maliban ten
nangyari kánni propeta a Jonas. 40 Ni konya a ti Jonas ay nágyan ti tállu aldew
ay ti tállu a gibi ten tiyan nen tunay ti kadikál a ikan, ay kona bi hud en Anak
nen Tolay a mágyan ti tállu a aldew ay ti tállu a gibi ten disalad nen luta. 41 Ten
Aldew nen Pághatul ay tumaknág en taga-banuwan hidi a Ninive kontra ti
lahiyid a iyád, gapu nagsisi hidi káttapos a mangaral ti Jonas dikodi. Peru mas
mataas kánni Jonas en ked háddi nadid. 42 Ti aldewid a iyud, ay tumaknág bi
en Raina a gubwat ti Sheba kontra ti lahiyid a iyád, gapu gubwat pa siya ten
ontok ni munduwiday tánni sanigán na la en karunungan ni Solomon, peru
mas mataas kánni Solomon en ked háddi nadid.”

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu
(Lu. 11:24-26)

43 “Ni umibut en madukás a ispiritu ten bággi nen essa a tolay ay maglebut
iyud ten mamadi a lugar ta magaryok ti maimangan na. Ni awan siya ti
ketan ay 44 kagiyán na, ‘Soliyák ten tolay a ginubwatan ku.’ Ten kássoli na
ay ketan na iyud a awan ti lasán, malinis sakay maayus. 45 Kaya sumoli siya
sakay mángkuyug pa siya ti pittu a ispiritu a mas madukás pa dikona. Sakay
summáddáp hidi a mágyan haud. Kaya en magin kalagayan ni tolayid a iyud
ay mas madukás nan ten dati na a kalagayan. Kaya konahud i mangyariyid
ti lahiyiday hidi a mágkadukás.”

En Ina sakay en Kákkapatkaka ni Jesus
(Mc. 3:31-35; Lu. 8:19-21)

46 Mentras a mangaral ti Jesus ten katolayan ay dummemát en ina na sakay
en kákkapatkaka na. Maguray hidi ten luwas sakay gustu di siya a makauron.
47 [Tehud a nagkagi dikona, “Ked ti luwason de ina mu ay ten kákkapatkaka
mu hidi, ta gustu di ka a makauron.”] 48 Peru kinagi ni Jesus, “Deya beman i
ina kuwid sakay i kákkapatkaka kuwid hidi?” 49 Intoldu ni Jesus en disepulus
na hidi sakay kinagi na, “Hidi iddi i ina kuwid sakay kákkapatkaka ku hidi.
50 Gapu ni deyaman en sumássunud ten kaluuban nen Ama ku a ked dilanget
ay siya en ina ku sakay kákkapatkaka ku.”

13

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:1-9; Lu. 8:4-8)

1 Nadid, ti aldewid a iyud ay lummuwas ti Jesus ten bilay sakay angay
siya nággetnud ten gilid nen minalnu. 2 Sakay pinalebutan siya nen tunay
ti kakpal a tolay kaya summakay siya ten abeng. Ummetnud siya sakay
nagtoldu ten katolayan a mágtaknág ten gilid nen minalnu. 3 Tinolduwan na
hidi ti makpal a bagay ten pamamag-itan ni talinhaga, kinagi na, “Tehud a
essa a tolay a angay nagsabug. 4 Ten págsabug na ay tehud a bine a neragrag
ten adeni nen dilan, dummemát en ibun hidi sakay tinoktok di iyud. 5 Tehud
bi a bine a neragrag ten luta a mabatu. Gapu malapes la en luta ay alistu a
nagtubu en bine. 6 Peru ten dikona a masinagan ti mahigpit ay minalanás,
gapu madibabew la en gamot na hidi. 7 Tehud bi a bine a neragrag ten
kasaetan; lummagu en kasaetan sakay nailongan en bine a neragrag haud.
8 Peru en bine hidi neragrag ten matabi a luta ay nagbunga ti tágdadatos a
butil, tehud a tággi-ánnám a pulu, sakay tehud a tágtatállu a pulu a butil en
bawat ohay. 9 Mágsanig en tehud a págsanig.”

En Paksa nen Talinhaga
(Mc. 4:10-12; Lu. 8:9-10)

10 Ummadeni en disepulus hidi ni Jesus sakay tinanung di siya, “Bakin
patalinhaga en págtoldu mu ti tolayen hidi?” 11 Tummábbig ti Jesus dikodi,
“Ingkaluub dikomoy en karapatan a maintendiyan en lihim tungkul ten
kahariyan dilanget, peru awan iyád nepagkaluub dikodi. 12 Gapu en tehud
dán ay maátdenan pa, sakay sumagana. Peru en awan ay maski ni sabadit a
ked dikona ay alapán pa. 13 Kaya a patalinhaga ni magtolduwák dikodi ay
gapu maski ni umileng hidi ay awan hidi maketa sakay mágsanig hidi peru
awan hidi ti masanig oni maintendiyan. 14 Natupad ngani dikodi en kinagi
ni propeta Isaias a,

Mágsasanigán kam man a mágsasanigán peru awan kam makaintendi,
Umileng kam man a umileng ay awan kam bi maketa.
15 Gapu nagin maktug dán en ulu ni tolayiday hidi;
mahirap a makasanig en babángbáng di,
sakay ingkáddám di en matamata di,
ni awan di ginamet iyud ay naketa dán nakuwan en matamata di,
nakasanig en babángbáng di,
nakaintendi en iisip di,
sakay nagsoli hidi dikoku,
sakay pinagpiyya ku hidi.’

16 “Peru sikam, ay pinagpala kam gapu en mata moy ay maketa sakay
en bángbáng moy ay makasanig! 17 Tandaan moy, makpal a propeta sakay
matuwid a tolay en masor a maketa ten ketan moy sakay masor a makasanig
ten masanig moy, peru awan di iyud netan sakay nasanig.”

En Paliwanag Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:13-20; Lu. 8:11-15)

18 “Nadid ay sanigán moy en kahulugan nen talinhaga tungkul ten
mágsabug. 19 En mágsanig hidi ten mensahi tungkul ten pághari nen Diyos
peru awan na iyud intendiyán ay kona ten bine hidi a neragrag ten adeni
nen dilan. Dumemát en Madukás sakay ibutan na ten isip di en mensahi a
nasanig di.

20 “En neragrag ten luta a mabatu ay en tolay a nágsanig ten mensahi.
Masaya siya sakay pagdaka na iyud a tinanggap 21 peru awan tinumiim
en mensahi ten pusu na. Awan nagnalay ay dummemát en pághirap sakay
pággusig gapu ten mensahi, pagdaka na a inadággan en pánnampalataya na.

22 “En bine hidi a neragrag ten kasaetan ay mángpeta ten tolay hidi a
nágsanig ten mensahi peru gapu ten kákkabalisa ten makpal a bagay sakay ten
kákkasor ten kayamanan, ay nawanan ti lugar en mensahi ten pusu di kaya
awan nagbunga.

23 “En kaparehu nen bine hidi a neragrag ten matabi a luta ay en tolay
hidi a nágsanig sakay nangintendi ti mapiyya ten mensahi kaya nagbunga
ti sagana, tehud a tággidatos, tehud bi a tággi-ánnám a pulu, sakay tehud bi a
tágtatállu a pulu.”

En Talinhaga nen Kalamonan ten Kaparayan

24 Nángkagi pa ti Jesus dikodi ti essa a talinhaga. Kinagi na dikodi, “En
kahariyan dilanget ay kona ten essa a tolay a nagsabug ti maganda a bine
ten uma na. 25 Essa a gibi, mentras a tidug en tolay hidi, ay dummemát en

kadima na, nángsabug ti madukás a lamon ten kaparayan, káttapos ay lummakad. 26 Ten dikona a tummubu en paray sakay nagbunga ay lummitaw bi en madukás a lamon. 27 Kaya ummadeni en utusan hidi nen makákkao sakay kinagi di dikona, 'Awan beman a maganda a bine en insabug mu ten uma mu? Bakin malamon dán ben nadid?' 28 Tummábbig en makákkao, 'Essa a kadima i nanggamitid ti iyán.' Sakay kinagi nen utusan na hidi, 'Gustu mu beman a bagután mi dán en lamon hidi?' 29 Tummábbig siya, 'Dyan moy, bakay pati paray ay mabagut moy.' 30 'Basta pabayan moy la hidi a parehu a lumagu hanggan ti sákgapasid. Ti sákgapasid ay kagiyán ku ten mággapas hidi a ipunán di pa en kalamonan sakay bádbáddán di sakay tutudán. Sakay en paray hidi ay ipunán ten budega ku." '

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa (Mc. 4:30-32; Lu. 13:18-19)

31 Nadid ay essa dámman a talinhaga en kinagi ni Jesus dikodi, "En kahariyan dilanget ay kona ten essa a bukál nen mustasa a immula nen essa a tolay ten uma na. 32 Kabaditan iyád ti atanan a bukál, peru ni magtubu dán ay kadikállan iyád ten atanan a mula. Dumikál iyád a kona ten kayu sakay maari a mapaglobunan nen ibun hidi en pinge-pinget na."

En Talinhaga Tungkul ten Págpaalsa (Lu. 13:20-21)

33 Kinagi na dikodi en essa dámman a talinhaga. "En kahariyan dilanget ay kona ten págpaalsa a inhalu nen essa a bábbi ten tállu dáddekál a takal a arina, kaya ummalsa en minasa a arina."

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga (Mc. 4:33-34)

34 En atanan a kinagi ni Jesus ten tolay hidi ay purus a patalinhaga sakay awan siya ti intoldu dikodi a bakán a patalinhaga. 35 Kaya natupad en kinagi nen propeta:

"Magupusák dikodi ten pamamag-itan ni talinhaga,
ipahayag ku dikodi en bagay hidi a nelihim sapul pa dikona a lalangán i munduwiday."

En Kahulugan nen Talinhaga Tungkul ten Lamon ten Kaparayan

36 Káttapos ay linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay summáddáp siya ten bilay. Ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay kinagi di, "Ipaliwanag mu pay dikomi ni ánya en talinhaga tungkul ten madukás a lamon ten kaparayan." 37 Tummábbig ti Jesus, "En mágsabug ti maganda a bine ay en Anak nen Tolay, 38 en uma ay i munduwiday. En mágkaganda a bine ay en tolay hidi a kabilang ten kahariyan sakay en mágkadukás a lamon ay en tolay hidi a kabilang ten Madukás. 39 En kadima a nagsabug ti lamon ten kaparayan ay en diyablo. Sakay en panahun nen sákgapas ay en katapusan ni munduwiday. Sakay en mággapas hidi ay en anghel hidi. 40 Ni konya a en lamon hidi ay ipunán sakay tutudán, kona bi hud i mangyariyid ten katapusan ni munduwiday. 41 Utusan nen Anak nen Tolay en anghel na hidi a ipunán a gubwat ten kahariyan na en atanan a nagin dahilan nen págkasala sakay en atanan a mággamet ti madukás. 42 Sakay ibut di hidi ten maggerab a apoy sakay haud hidi a mágsasangitán sakay mággaaduyán ten hirap di. 43 Peru en mággamet hidi ti matuwid ay magdemlag a kumán a aldew ten kahariyan nen Ama di. Mágsanig en tehud a págsanig!"

En Nakatagu a Kayamanan

44 “En kahariyan dilanget ay kona ten kayamanan a nekali ten essa a uma.
Nadid ay nekaliyan iyud nen essa a tolay sakay tinaporan na a ruway. Gapu
ten saya na ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na sakay binali na iyud
a uma.”

En Perlas a Mahalaga

45 “En kahariyan dilanget ay kona bi ten essa a nigosyanti a mággaaryokán
ti mahal a kalasi ni perlas. 46 Ten dikona a maketa dán siya ti essa a mahalaga
a kalasi a perlas, ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na sakay binali
na iyud.”

En Talinhaga nen Panti

47 “En kahariyan dilanget ay kona bi ten essa a atakdug a panti a ingkalat
ten minalnu sakay nakalap ti sari-sari a kalasi ni ikan. 48 Nadid ten dikona a
makpal dán a nalap ay hinela di dán ten dinapan. Sakay nággetnud en tolay
hidi tánni piliyán di en mágkaganda a ikan sakay ibut di en awan ti serbi a
ikan. 49 Kona bi hud ten katapusan ni munduwiday. Dumemát en anghel
hidi sakay ihiwalay di en makasalanan hidi ten matuwid hidi. 50 Káttapos ay
ibut di en makasalanan hidi ten maggerab a apoy. Haud hidi a mágsasangitán
sakay mágga aduyán gapu ten hirap di.”

En Kayamanan a Bigu sakay Dati

51 Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi, “Naintendiyan moy beman i
atananid a iyád?” “Opo” tábbig di. 52 Sakay kinagi na dikodi, “Kaya ngani, a
en bawat tagapagtoldu nen Kautusan a mangtenggi ten kahariyan dilanget
ay kona ten essa a pinunu nen sabilay a magluwas ti bigu hidi a bagay sakay
dati a bagay a gubwat ten págtaguwan na ti kayamanan.”

Awan Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mc. 6:1-6; Lu. 4:16-30)

53 Nadid, ten dikona a mekagi dán ni Jesus hidi iyád a talinhaga ay
lummakad dán siya ti lugarid a iyud. 54 Ummuli siya ten banuwan na
sakay ummangay siya nagtoldu ten sinagoga hidi haud. Nadid ay nagtaka
en nakasanig hidi dikona. Kinagi di, “Hádya a nangalap ti karunungan i
tolayid a iyán? Konya siya a makagamet ti himala hidi a bagay? 55 Awan
beman a anak iyán nen karpinteru? Awan beman a ti Maria en ina na sakay
de Santiago, Jose, Simon, sakay ti Judas en kákkapatkaka na? 56 Sakay en
kákkapatkaka na hidi a bábbi ay mágyan bi hidi háddi. Hádya na wád a naadal i
atananid a hidi iyán?” 57 Sakay awan di siya pinaniwalaan.

Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “En essa a propeta ay igalang maski ni hádya,
maliban la ten sadili na a banuwan sakay ten sadili na a pamilya.” 58 Sakay
gapu ten awan di pánniwala dikona ay awan siya naggamet ti makpal a
himala haud.

14

En Kákkatay ni Juan a Mágbinyag
(Mc. 6:14-29; Lu. 9:7-9)

1 Nadid ti panahunid a iyud ay nabareta ni Herodes a pinunu ti Galilea
en tungkul kánni Jesus. 2 Kinagi na ten upisyal na hidi, “Siya iyán ti Juan a
Mágbinyag a nabiyag a ruway, kaya tehud siya a kapangyariyan a makagamet
ti himala.”

3 Ti Herodes en nangpadikáp kánni Juan. Pinapungu na sakay impepiresu
na gapu kánni Herodias a kabinga nen kapatkaka na a ti Felipe. 4 Gapu
kinagi ni Juan kánni Herodes, “Awan tama a kabingaán mu en kabinga nen
kapatkaka mu.” 5 Gustu ni Herodes a pabunu ti Juan kaya la ay manteng siya
ten Judio hidi, gapu tenggiyán di ti Juan a essa a propeta.
6 Peru ten dikona dummemát en aldew nen kákkeenak ni Herodes ay
nagkasayaan hidi. Nagsayaw en anak ni Herodias a dalaga ten atubengán
nen bisita hidi, sakay minasaya ti hustu ti Herodes. 7 Kaya impangaku na ten
dalaga a iyatád na en ányaman a agidán na. 8 Gapu ten sulsul nen ina na ay
kinagi nen dalaga, “Mahal a hari, gustu kuwid a iyatád mu dikoku nadid bi ay
en ulu ni Juan a Mágbinyag a nakadátton ti penggan.” 9 Ten dikona a masanig
iyud ni Herodes ay minalungkut siya ti hustu, peru gapu ten pangaku na a
nasanig nen bisita na hidi ay inyutus na a iyatád iyud ten dalaga. 10 Kaya
angay na pinaputol en ulu ni Juan ten págpiresuwan. 11 Sakay indátton di
ten essa a penggan en ulu na sakay inyatád di ten dalaga; sakay inyangay
na bi iyud ten ina na. 12 Dummemát en disepulus hidi ni Juan, inalap di en
bangkay na sakay inlábbáng di. Sakay imbareta di kánni Jesus en nangyari.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ten dikona mabareta iyud ni Jesus ay summakay siya ten abeng sakay
ummangay ten lugar a awan ti tolay. Dikona matukuyan iyud nen katolayan
ay lummuwas hidi ten banu-banuwan di sakay ummunud hidi kánni Jesus.
14 Ten káddung de Jesus ten baybay ay netan na en tunay ti kakpal a tolay.
Kinagbiyan na hidi sakay pinagpiyya na en tehud hidi a saket.
15 Ten dikona a págdiklám dán ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na
hidi. Sakay kinagi di dikona, “Panginoon, ked kitam ti liblibiday a lugar
sakay págdiklám dán pa bi. Paangayán mu dán i tolayen hidi ti babaryuwen
hidi tánni makabali hidi ti makan di.” 16 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Awan
di dán kailangan a lumakad. Sikam mangpakanid dikodi.”
17 Tummábbig hidi, “Awan kitam ti pagkain, lilimma la a mommon a
tinapay sakay duduwwa a ikan.”
18 Kinagi na dikodi, “Iyangay moy háddi.” 19 Pinággetnud na en tolay hidi
ten kalamonan. Inalap na en limma a tinapay sakay en duwwa a ikan,
tummangad siya dilanget sakay nagpasalamat siya ten Diyos. Hinati-hati
na en tinapay sakay inyutus na ten disepulus na hidi a itagtag iyud ten
katolayan. 20 Nakakan a atanan sakay nágkabássug. Dikona inipun nen
disepulus hidi en subra a pagkain, ay nakaputat hidi ti sapulu ay ti duwwa
a lákba. 21 Tehud a limmang libu a kalállakiyan en nakakan, puwera pa ten
kabábbiyan hidi sakay ten anak hidi.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mc. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Pagdaka a pinasakay ni Jesus ten abeng en disepulus na hidi sakay
pinágdipalongu na dán hidi ten dibelyu, mentras a pauliyán na en tolay hidi.
23 Kállakad nen tolay hidi ay summangkay siya ten marenggád a bukid tánni
magdasal siya. Mággeessa siya haud a ginibi. 24 Ti odasid a iyud, ay ked
dán ditaw en abeng a dáddapáttán nen dáddekál a tagmák gapu patagbu hidi
ten parás. 25 Ten dikona a kaldiwan dán ay ummunud ti Jesus dikodi a
naglakad ten dibabew nen dinom. 26 Peru ten dikona a ketan di a tehud a

maglakad ten dibabew nen dinom ay mineántingan hidi ti hustu. Impákraw
di, “Tehud a anitu!” 27 Peru nagupos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, “Dyan
kam manteng, sikán iyád!” 28 Kinagi ni Pedro, “Panginoon, ni talaga a siko
iyán ay paangayánnák mu haán a maglakad ti dinomiday.” 29 Tummábbig ti
Jesus, “Karon dán!”

Kaya ummugsad ti Pedro ten abeng a naglakad ten dibabew nen dinom a
patamu kánni Jesus. 30 Peru ten dikona a mapansin ni Pedro en mabegsák
a parás ay mineántingan siya sakay nagsapul dán a umállád. “Panginoon,
iligtasák mu!” kagi ni Pedro. 31 Pagdaka siya a ginewat ni Jesus sakay kinagi
na, “Bakin nagalangan ka? Tunay ti kabadit i pánnampalataya muwen!”

32 Ten kássakay di ten abeng ay ummimang en parás. 33 Sakay sinamba siya
nen disepulus na hidi a ked ten abeng. Kinagi di, “Tunay ngani a siko en Anak
nen Diyos!”

Pinagpiyya ni Jesus en Tehud hidi a Saket ti Genesaret (Mc. 6:53-56)

34 Nadid, ten káarabes di ay dummung hidi ten lugar a Genesaret. 35 Ten
pákkatenggi nen tolay hidi kánni Jesus ay angay di imbábbareta ten atanan a
babaryu ti lugarid a iyud kaya inyangay di dikona en atanan a tehud a saket.
36 Nákkekagbi hidi kánni Jesus a ni maari ay patawid na ten tehud hidi a saket
maski en garayan la nen badu na. Sakay en atanan a nakatawid ay nagpiyya.

15

En Toldu nen Ninunu hidi (Mc. 7:1-13)

1 Káttapos ay ummangay kánni Jesus en Pariseo hidi sakay en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan a gubwat hidi ti Jerusalem. Tinanung di siya, 2 “Bakin a
labagán ni disepulus muwen hidi en toldu hidi a minana tam ten ninunu tam
hidi. Ni kuman hidi ay awan hidi magugas a ayun ten utus.” 3 Tummábbig ti
Jesus, “Bakin a labagán moy bi en utus nen Diyos gapu la ten kássunud moy
ten intoldu nen ninunu moy hidi? 4 Gapu kinagi nen Diyos, ‘Igalang mu en
ama mu ay ten ina mu’ sakay, ‘Ni deyaman en manglait ten ama na oni ina
na ay dapat a bunuwán.’ 5 Peru itáttoldu moy a, “Ni kagiyán nen essa a tolay
ten ama na oni ina na a, ‘En metulung ku dikomoy ay nealay ku dán ten
Diyos’ 6 awan na dán kailangan a tulungan en ama na. Gapu ten kássunud
moy ten minana moy hidi a toldu ay awan moy dán pinahalagaan en upos
nen Diyos. 7 Sikam a magkukunwari hidi! Tama ngani en kinagi ni propeta
Isaias a tungkul dikomoy,

8 ‘En pággalang dikoku ni iyád a banuwan ay kunwari la,
gapu ten ngusu di la a maggubwat bakán a ten pusu di.
9 Awan ti kuwenta en págsamba di,
gapu kagi diyid ay gubwat ten Diyos en itáttoldu di.”

En Makapangpadingát ten Essa a Tolay (Mc. 7:14-23)

10 Nadid ay pinaadeni ni Jesus en tolay hidi sakay kinagi na dikodi,
“Mágsanig kam sakay intendiyán moy i kagiyán kuwiday. 11 Bakán a en isubu
nen tolay en makapangpadingát dikona ten pangileng nen Diyos nan en
lumuwas ten ngusu na.” 12 Káttapos ay ummadeni kánni Jesus en disepulus
na hidi sakay kinagi di dikona, “Tukoy mu, nasaketan en Pariseo hidi ten
dikona a nasanig di en kinagi mu!” 13 Tummábbig ti Jesus, “Bagután en

bawat mula a awan immula nen Ama ku a ked dilanget. 14 Pabayan moy la
hidi. Burák hidi a tagagiyya nen kaparehu di hidi a burák. Sakay ni burák
a tolay i mánggiyyaid ten kaparehu na a burák ay parehu hidi a matápduk
ten ábbut." 15 Kinagi ni Pedro dikona, "Ipaliwanag mu dikomi ni ánya i
kahuluganid nen talinhaga." 16 Tummábbig ti Jesus, "Pati beman sikam ay
awan bi makaintendi?" 17 Awan moy beman tukoy a ányaman a isubu moy
ay tumulos ten tiyan moy sakay lumuwas labi? 18 Peru en lumuwas hidi
ten ngusu ay naggubwat ten pusu. Iyud i makapangpadingáttid ten essa a
tolay. 19 Gapu gubwat ten pusu nen tolay en mágkadukás a isip, pámmunu,
pángngalunya, págtakaw, págbuli-buli sakay pággupos ti madukás kontra ten
agum a tolay. 20 Hidi iyád en makapangpadingát ten essa a tolay. Peru
en awan pággugas ti lima bagu a kuman ayun ten minana a toldu ay awan
makapangpadingát ten essa a tolay.

En Pánnampalataya nen Bábbi a Taga-Canaan (Mc. 7:24-30)

21 Lummakad ti Jesus haud sakay ummangay ten lugar hidi a adeni ti
Tiro sakay Sidon. 22 Tehud a essa a bábbi a taga-Canaan a mágyan haud,
ummadeni siya kánni Jesus sakay magpákraw, "Panginoon a Anak ni David,
kagbiyanák mu! En anak ku a bábbi ay hinayup sakay pahirapan na siya
ti hustu." 23 Peru awan tumatábbig ti Jesus. Sakay kinagi dikona nen
disepulus na hidi, "Palakadán mu dán siya, makabángngág a umunonud
dikotam." 24 Tummábbig ti Jesus, "Inutusanák nen Ama ku a umangay la ten
nágketawtaw hidi a tupa ni Israel." 25 Peru angay lummuhud dikona en bábbi
sakay kinagi na, "Panginoon, kagbiyanák mu a tulungan." 26 Tummábbig
ti Jesus, "Awan dapat a alapán en pagkain nen anak hidi sakay ipakan ten
asu hidi." 27 Tummábbig en bábbi, "Tarud iyán Panginoon, peru maski ni
en asu hidi ay kuman bi ten mumu a maragrag ten lamisaan nen amu di."
28 Kaya kinagi ni Jesus ten bábbi, "Tunay ti kadikál i pánnampalataya muwen!
Mangyari en agidán mu." Ti odas biyid a iyud ay nagpiyya en anak na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus

29 Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud, ay nagsoli siya ten adeni nen Minalnu ti
Galilea. Summangkay siya ten marenggád a bukid sakay nággetnud. 30 Sakay
nagdemáttan en tunay ti kakpal a tolay a tehud hidi a tawid a pilay, burák,
lupug, bulol sakay makpal pa a tehud a sari-sari a kalasi ni saket. Inyangay
di hidi ten atubengán ni Jesus sakay pinagpiyya na hidi. 31 Nagtaka en tolay
hidi dikona a ketan di a makaupos dán en bulol hidi, makapaglakad dán en
lupug hidi, makalakad dán en pilay hidi, sakay maketa dán en burák hidi.
Sakay nagpuri hidi ten Diyos ni Israel.

Pinakan ni Jesus en Áppat a Libu a Tolay (Mc. 8:1-10)

32 Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi,
"Kagbiyan ku i tolayiday hidi, gapu tállu dán hidi a aldew a kakaguman tam
sakay awan dán hidi ti makan. Awan ku hidi gustu a pauliyán a magaláp
bakay ni malinug hidi ti dilanen."
33 Kinagi dikona nen disepulus na hidi, "Hádya i pangalapan tamid ti
pagkain a para ti kakpal ni tolayen hidi, ked kitam pa bi ti kaparanganiday?"
34 Tinanung hidi ni Jesus, "Sangan i tinapay moyid haán?"

“Pittu a tinapay sakay sasangan a bábbadit a ikan,” tábbig nen disepulus na hidi. 35 Sakay pinággetnud ni Jesus en tolay hidi ten luta.
36 Inalap ni Jesus en pittu a tinapay sakay en sasangan a bábbadit a ikan sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay hinati-hati na iyud sakay inyatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag di ten tolay hidi. 37 Atanan di ay nakakan sakay nabássug; sakay ten dikona a ipunán nen disepulus hidi en naburay ay nakaputat hidi ti pittu a lákba. 38 En bilang nen kumman hidi a lállaki ay áppat a libu awan palla hud kabilang en kabábbiyan sakay en kaanakan.
39 Sakay dikona a napauli dán ni Jesus en tolay hidi ay summakay siya ten abeng a patamu ten banuwan a Magadan.

16

Inagidan Di ti Jesus ti Tanda a Gubwat Dilanget (Mc. 8:11-13; Lu. 12:54-56)

1 Tehud a sangan ten Pariseo hidi ay ten Saduseo hidi a ummangay kánni Jesus. Gustu di siya a purbaan kaya nággid hidi dikona ti tanda a gubwat dilanget. 2 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Ti pággapon ay kagiyán moy a, ‘Maganda i panahunid ni ilaw gapu maganda i langiten.’ 3 Sakay ti dimadimang a tarud ay kagiyán moy a, ‘Maguden nadid, gapu madiklám i langiten.’ Tukoy moy a magileng ten tanda hidi ti langiten, peru awan moy tukoy en tanda hidi ti nadid a kasalukuyan a panahun. 4 Sikam a madukás a lahi sakay awan matapat ten Diyos! Magaryok kam ti tanda, peru awan ipeta dikomoy maliban ten tanda a nangyari kánni Jonas!”
Káttapos ni iyud ay lummakad ti Jesus.

En Págpaalsa a Gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi

5 Nadid, ten dikona a makaarabes dán hidi ten dibelyu nen minalnu ay nakalimon en disepulus hidi a magtawid ti tinapay. 6 Kinagi ni Jesus dikodi, “Magingat kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi.” 7 Kaya namágguron en disepulus hidi. Kagi di a, “Gapu a awan kitam nagtawid ti tinapay kaya na a kinagi iyud.” 8 Tukoy ni Jesus en pamággurunan di, “Bakin a pamággurunan moy a awan kam ti balon a tinapay? Tunay ti kabadit i pánnampalataya moyen! 9 Hanggan beman nadid ay awan kam palla makaintendi? Awan moy beman maalala en limma a mommon a tinapay a hinati-hati para ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba a tinapay en subra? 10 Kona bi ten pittu a mommon a tinapay a para ten áppat a libu a tolay! Sangan a lákba a tinapay en subra? 11 Bakin a awan moy maintendiyan a bakán a tungkul ti tinapay en kinagi ku dikomoy a magingat kam ten págpaalsa a gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi!” 12 Sakay naintendiyan di dán a pagingatán hidi ni Jesus ten toldu nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi, bakán a ten págpaalsa a gággamitán ti tinapay.

En Pahayag ni Pedro Tungkul kánni Jesus

13 Nadid, ten dikona a makademát ti Jesus ten banuwan a Cesarea a sakup ni Filipos, ay tinanung na en disepulus na hidi, “Deya kan en Anak nen Tolay, ayun ten tolay hidi?” 14 Tummábbig hidi, “En kagi nen agum hidi ay ti Juan a Mágbinyag ka kan. Kagi biyid nen agum hidi ay ti Elias ka kan. Sakay tehud pa a magkagi a ti Jeremias ka kan, oni essa ten propeta hidi.” 15 Sakay tinanung na hidi, “Ay sikam ánya bi i makagi moyid? Deyaák?” 16 Tummábbig ti Simon

Pedro, “Siko ay ti Cristo, en Anak nen Diyos a biyag.” 17 Kinagi ni Jesus
dikona, “Pinagpala ka Simon, a anak ni Jonas! Gapu iyád a katutuhanan ay
awan impahayag dikomu ni deyaman nan nen Ama ku dilanget. 18 Sakay
kagiyán ku dikomu, a siko ay Pedro, sakay ti dibabew ni batuwid a iyád ay
ipataknág ku en simbaan ku, sakay awan ti makapangtalu dikona maski ni
en kapangyariyan nen kamatayan. 19 Iyatád ku dikomu en susi hidi nen
kahariyan dilanget. En ibawal mu ti lutaiday ay ibawal bi dilanget, sakay
ányaman a payagan mu ti lutaiday ay payagan bi dilanget.” 20 Sakay mahigpit
a binilin na en disepulus na hidi a dyan di kagikagiyán a siya en Cristo.

En Purumeru a Pángkagi ni Jesus Tungkul ten Kákkatay Na (Mc. 8:31-9:1; Lu. 9:22-27)

21 Sapul haud ay kinagi dán ni Jesus ten disepulus na hidi en mangyari
dikona. Kinagi na, “Kailangan a angayák ti Jerusalem sakay magdanasák
ti makpal a hirap ten lima nen pinunu hidi nen banuwan, ten pinunu nen
padi hidi sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Bunuwánnák di, peru
ten katállu a aldew ay mabiyagák a ruway.
22 Peru inakit ni Pedro ti Jesus ti sekretu la sakay kinagiyan na siya ti kona
háddi, “Panginoon, awan nakuwan iyád payagan nen Diyos a mangyari!
Awan iyád dapat a mangyari dikomu.”
23 Peru inatubeng siya ni Jesus sakay kinagi na, “Satanas, umadeyu ka
dikoku! Dyan mu pugáddán en kaluuban nen Diyos. I ked ti isip muwen ay
bakán a kaluuban nen Diyos nan kaluuban nen tolay.”
24 Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Ni deyaman en masor
a sumunud dikoku ay dapat a limunán na en tungkul ten sadili na sakay
báklayán na en kudus na sakay mákkuyug dikoku. 25 Ni deyaman en masor
a mángligtas ten biyag na ay siya en mawanan; peru en mawanan ti biyag
alang-alang dikoku ay siya en magkahud ti biyag. 26 Ánya i pakinabangid nen
essa a tolay ni makao na i munduwiday ni en kapalit ni iyud ay en biyag na?
Ánya i mebayadid nen essa a tolay para mesoli dikona en biyag na? 27 Gapu
dumemát en Anak nen Tolay ten pamamag-itan nen dakila a kapangyariyan
nen Ama na sakay kaguman na en anghel na hidi. Ti panahunid a iyud ay
piremyuwan na en balang essa a tolay ayun ten ginamet na.” 28 Tandaan
moy: tehud dikomoy a ked háddi a awan matay hanggan a awan na ketan en
Anak nen Tolay a dumemát a bilang essa a Hari.”

17

Nagbagu en Idsura ni Jesus (Mc. 9:2-13; Lu. 9:28-36)

1 Kállipas nen ánnám a aldew, ay ingkuyug ni Jesus de Pedro sakay en
matkaka a de Juan ay ti Santiago sakay ummangay hidi ten toktok nen essa
a malangkaw a bukid. 2 Mentras a ked hidi haud ay netan di a nagbagu en
idsura ni Jesus, nagdemlag a kumán a aldew en rupa na sakay en badu na ay
magdemlag ten pudew na. 3 Netan nen tállu a disepulus a bigla a pummeta
de Moises sakay ti Elias a kauron ni Jesus. 4 Kaya kinagi ni Pedro kánni Jesus,
“Panginoon mapiyya la ta ked kami háddi. Ni gustu mu ay maggamiták ti
tállu a sarong, essa a para dikomu, essa bi a para kánni Moises sakay essa bi a
para kánni Elias.” 5 Mentras a magupos ti Pedro ay bigla a tinaklábban hidi ni
mademlag a panganurin. Sakay kinagi nen boses a gubwat ten panganurin,
“Saiyád en mahal ku a Anak a kasayaan ku a tarud. Sanigán moy siya!”

6 Ten dikona a masanig iyud nen disepulus hidi ay mineántingan hidi sakay
linumuhud hidi. 7 Peru inadeniyan hidi ni Jesus sakay tinawidan. Kinagi
na, “Tumaknág kam, dyan kam manteng!” 8 Ten dikona a umileng hidi ay ti
Jesus dálla en netan di.
9 Mentras a padagson hidi ten bukid ay inyutus ni Jesus dikodi, “Dyan
moy kagiyán maski ni kándeya en netan moy, hanggan a awan mabiyag a
ruway en Anak nen Tolay.” 10 Tinanung siya nen disepulus na hidi, “Bakin
a kákkagiyán nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a dapat a mágdipalongu
pa ti Elias a umangay háddi?” 11 Tummábbig ti Jesus, “Mágdipalongu ngani
ti Elias háddi tánni ihanda na en atanan a bagay. 12 Peru kagiyán dikomoy,
a ummangay dán háddi ti Elias peru awan siya tinenggi nen tolay hidi.
Ginamet di dikona atanan a gustu di a gamitán. Kona bi hud i gamitán diyid
a pahirapan di en Anak nen Tolay.” 13 Naintendiyan nen disepulus hidi a ti
Juan a Mágbinyag en gustu na a kagiyán.

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Hinayup
(Mc. 9:14-29; Lu. 9:37-43a)

14 Nadid, kássoli di ay dinemáttan di en makpal a tolay. Ummadeni dikona
en essa a lállaki, lummuhud ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na a,
15 “Panginoon, kagbiyan mu en anak ku! Mágpatay siya sakay mahirapan
ti hustu ni sumingga. Pirmi siya a matumba ten apoy oni ten dinom.
16 Inyangay ku dán bi siya ten disepulus mu hidi peru awan di siya mapag-
piyya.” 17 Tummábbig ti Jesus, “Sikam a tolay hidi a madukás a lahi sakay
awan ti pánnampalataya. Hanggan nikanák a mákpágyan dikomoy? Hanggan
nikan takam a pagtiisan? Iyangay moy háddi i anaken.” 18 Inutusan ni
Jesus en dimonyo a lumakad ten anak sakay nagpiyya en anak. 19 Káttapos
ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay sinekretu di siya a
tinanung ni bakin a awan di mapaibut en dimonyo. 20 Tummábbig ti Jesus,
“Gapu ti kabadit ni pánnampalataya moyen. Kagiyán ku dikomoy, a ni kona
nakuwan la ten kadikál nen bukál ni mustasa en pánnampalataya moy ten
Diyos ay makagi moy ti bukiden a, ‘Umagton ka hudi!’ ay mangyari iyud.
Awan ti bagay a awan moy magamet. 21 [Peru konaid hud a kalasi ni
dimonyo ay awan mapaibut ni awan kam pa magdasal sakay magkulásyon.”]

Binanggit a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na
(Mc. 9:30-32; Lu. 9:43b-45)

22 Nadid ten dikona a maipun en disepulus hidi ti Galilea ay kinagi ni Jesus
dikodi, “En Anak nen Tolay ay itokyon 23 sakay bunuwán di. Peru ten katállu
a aldew ay biyagán siya a ruway.” Dikona a masanig iyud nen disepulus na
hidi ay minalungkut hidi ti hustu.

En Págbayad ti Buwes para ten Templo

24 Nadid káddemát di ti Capernaum ay ummadeni kánni Pedro en mágsinger
hidi ti buwes a para ten templo. Kinagi di, “Mágbayad beman ti buwes
a para ten templo i Maistu moyen?” 25 “Opo” tábbig ni Pedro. Dikona
makademát siya ten bilay di ay tinanung siya ni Jesus, “Ánya palagay muwid
Simon? Deya i dapatid a magbayad ti buwes ten hari nen essa a bansa, en
nasakupan na hidi oni en dayu hidi?” 26 “En dayu hidi,” tábbig ni Pedro.
Kinagi ni Jesus, “Ni konahud ay awan dapat a magbayad en nasakupan na
hidi.” 27 Peru konapamanhud, tánni awan hidi ti makagi dikotam, ay angay
ka ten mamaruwan ti minalnuwen. En purumeru a ikan a malap mu ay

pagángngakán mu sakay tehud ka a ketan a silber a maari a pagbayad ten buwes ta a duwwa. Alapán mu iyud sakay angay ka magbuwes para dikota a duwwa.

18

En Kataasan
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

1 Nadid, ti odasid a iyud ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi
sakay nagtanung, “Deya en kataasan ten kahariyan dilanget?” 2 Dinulaw
ni Jesus en essa a anak sakay pinataknág na ten atubengán di, 3 sakay kinagi
na, “Tandaan moy iddi: ni awan kam magbagu sakay umarig ten anak hidi,
ay awan kam makasáddáp ten kahariyan dilanget. 4 Kaya, ni deyaman en
magpakababa a kona ti anakiday ay siya en magin kataasan ten kahariyan
dilanget. 5 Sakay ni deyaman en mangtanggap ten anak a kona háddi alang-
alang dikoku ay sikán tinanggap naid.”

En Dahilan nen Págkasala
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

6 “Mapiyya pa ten essa a tolay a báttenan ti essa a dikál a gilingan a batu ten
állig na sakay itábbung ditaw a diget nan ni magin dahilan nen págkasala nen
bábbadit hidi a anak a mánnampalataya dikoku. 7 Kakakagbi i munduwiday
gapu ten kakpal nen toksu hidi a dahilan ni págkasala! Awan ngani mapugád
en káddemát nen toksu, peru makaánteng en mangyari ten tolay a dahilan
nen págkasala.
8 “Ni en lima oni en básset mu en dahilan nen págkasala mu, ay káttolán mu
sakay ibut mu! Mas maganda pa a meangay ka dilanget a putád nan duwwa
en lima mu oni básset mu peru meangay ka ten apoy a awan maadáp. 9 Sakay
ni en mata mu en magin dahilan nen págkasala mu ay lábwetán mu iyud sakay
ibut! Mas maganda pa a meangay ka dilanget a burák en essa mu a mata nan
tehud ka a duwwa a mata peru meangay ka ten apoy ti impiyerno.

En Talinhaga nen Netawtaw a Tupa
(Lu. 15:3-7)

10 Magingat kam a dyan moy imemenos en essa ti hidi iyád a anak. Kagiyán
ku dikomoy, a en anghel di hidi ay pirmi a ked ten atubengán nen Ama ku a
ked dilanget. 11 [Gapu ummangay háddi en Anak nen Tolay tánni iligtas en
tolay hidi a netawtaw.]

12 “Ánya ti palagay moyid en gamitán nen essa a tolay a tehud a datos a
tupa sakay mebut en essa? Awan beman lakadan na en siyam a pulu ay ti
siyam ten pággulaan na tánni aryokán na en essa a netawtaw? 13 Kagiyán ku
dikomoy, a ni ketan na dán iyud ay mas dikál en kasayaan na ti iyud a tupa
nan ten siyam a pulu ay ti siyam a awan netawtaw? 14 Kona labi hud, awan
kagustuwan nen Ama moy a ked dilanget a metawtaw en essa ti bábbaditiday
a anak.”

Ni Magkasala en Essa ten Kapatkaka Mu

15 “Ni magkasala dikomu en essa ten kapatkaka mu ay adeniyan mu siya
sakay mágguron kam a sikam la a duwwa. Ni sumanig siya dikomu, ay mesoli
ten dati en pággagum moy bilang matkaka. 16 Peru ni awan siya sumanig
dikomu ay mángkuyug ka ti essa oni duwwa a kapatkaka tánni en atanan
a mapággurunan moy ay mapatunayan nen duwwa oni tállu a tistigu. 17 Ni

awan pa siya sumanig dikodi, ay kagiyán mu ten buu a simbaan en nangyari. Sakay ni awan pa siya sumanig ten simbaan ay ibilang mu dán siya a Hentil oni mágsinger ti buwes."

En Kapangyariyan a Mángbawal sakay Mángpayag

18 "Tandaan moy iddi: ányaman en ibawal moy ti lutaiday ay ibawal bi
dilanget, sakay ányaman en payagan moy ti lutaiday ay payagan bi dilanget.
19 "Sakay tandaan moy bi: ni tehud a duwwa dikomoy a nagkaessa ti lutaiday
a mággid ti ányaman ten págdasal moy ay iyatád iyud nen Ama ku a ked
dilanget. 20 Gapu hádyaman a tehud a duwwa oni tállu a nagipun-ipun ten
pamamag-itan nen ngaran ku, ay kedák bi haud a kaguman di."

En Talinhaga Tungkul ten Tagapagserbi a Awan Mágpatawad

21 Ummadeni ti Pedro kánni Jesus sakay nagtanung, "Panginoon, pensan-
gan ku a patawadán en kapatkaka ku a paruway-ruway a magkasala dikoku?
Pumenpittu beman?"
22 Tummábbig ti Jesus, "Awan ku kagiyán a pumenpittu, nan pittu a pulu
a pumenpittu. 23 Gapu en kahariyan dilanget ay meparehu ten essa a hari
a nagdisisyon a pagbayadán na en tagapagserbi na hidi a tehud a utang
dikona. 24 En purumeru na a pinadulaw ay tehud a utang dikona a minilyon
a pisu. 25 Gapu awan siya ti ibayad ay inyutus nen hari a ilaku siya sakay
en kabinga na, en anak na hidi sakay en atanan a ari-ariyan na tánni
makabayad siya. 26 Lummuhud sakay nákkekagbi en lállaki ten atubengán
nen hari, kinagi na, 'Atáddanák mu pay pa ti panahun tánni mabayadan
ku dikomu en atanan.' 27 Kinagbiyan siya nen hari kaya awan na dán
pinabayad en utang na sakay pinalaya na dán siya.
28 "Peru kállakad na haud ay natagbu na en essa ten kaparehu na a
tagapagserbi a tehud a utang dikona a sangan a datos a pisu. Sinunggaban
na iyud sakay sináppállan, kinagi na, 'Magbayad ka dán ten utang mu!'
29 Lummuhud sakay nákkekagbi en lállaki, kinagi na, 'Átdenanák mu pa ti
panahun tánni makabayadák dikomu.' 30 Peru awan siya pummayag, nan
en ginamet na ay impepiresu na hanggan dikona a makabayad dán siya.
31 "Ten dikona ketan nen kaparehu na hidi a tagapagserbi en nangyari ay
minalungkut hidi ti hustu. Kaya angay di ingkagi ten hari en nangyari.
32 Kaya pinadulaw nen hari en loku a tagapagserbi sakay kinagi na dikona,
'Tunay ka ti dukás a tagapagserbi! Awan taka dán pinagbayad ten utang
mu gapu nákkekagbi ka dikoku. 33 Kinagbiyan taka, peru bakin a awan ka
makabetu a mangagbi ten kaparehu mu a tagapagserbi?' 34 Gapu ten iyamut
nen hari ay impepiresu na siya hanggan a awan na mabayadan en atanan a
utang na. 35 Kona labi hud i gamitánnid nen Ama ku a ked dilanget dikomoy
ni awan moy patawadán en kákkapatkaka moy hidi.

19

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga (Mc. 10:1-12)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a kagiyán hidi iyád a bagay, ay lummakad siya
ti Galilea sakay ummangay siya ti Judea, ten dibelyu ni Jordan. 2 Tunay ti
kakpal a tolay en ummunud dikona sakay pinagpiyya na en tehud hidi a
saket.

3 Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni dikona, magaryok hidi ti mebintang di dikona, kaya tinanung di siya, “Ayun beman ten Kautusan a hiwalayan nen lállaki en kabinga na maski ni ánya a dahilan?” 4 Tummábbig ti Jesus, “Awan moy palla beman nabasa ten kasulatan a sapul pa ten sapul ay linalang nen Diyos en tolay a lállaki sakay bábbi? 5 Sakay kinagi bi nen Diyos, ‘Kaya iwarak nen lállaki en dáddikál na hidi sakay magagum hidi ay ten kabinga na, sakay magin essa dán hidi.’ 6 Kaya bakán dán hidi a duwwa nan essa dán. Kaya en pinagagum nen Diyos ay awan dapat a paghiwalayán nen tolay.” 7 Kaya tinanung siya a ruway nen Pariseo hidi, “Ni konahud, ay bakin inyutus ni Moises a átdenan nen lállaki en kabinga na ti kasulatan ni pághiwalay bagu na siya a palakadán?” 8 Tummábbig ti Jesus, “Gapu ti káttug ni ulu moyen kaya pinayagan ni Moises a hiwalayan moy en kákkabinga moy hidi. Peru sapul pa ten sapul ay bakán a konahud en planu nen Diyos. 9 Kagiyán ku dikomoy, a en lállaki a humiwalay ten kabinga na, maliban a nangalunya iyud sakay nákkabinga ti iba a bábbi ay nagkasala ti pángngalunya.”

10 Kinagi nen disepulus hidi kánni Jesus, “Ni konahud i kalagayanid nen lállaki ten kabinga na ay mas maganda pa ni dyan dálla siya mákkabinga.”

11 Tummábbig ti Jesus, “Awan atanan ay makakaya a mangtanggap ti iyád a toldu nan en pinagkaluuban la hidi nen Diyos. 12 Gapu tehud a sari-sari a dahilan ni bakin a tehud a lállaki a awan nákkabinga. En agum ay gapu ten dipirensiya sapul pa ten kákkeenak di, en agum ay gapu ten gamet nen agum a tolay kaya hidi a nagkakona haud. Tehud bi a awan nákkabinga alang-alang ten kahariyan dilanget. Ni deyaman en makatanggap ti iyád a toldu ay dapat iyád a gamitán nen tolay a makaintendi ti iyád a toldu.”

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak (Mc. 10:13-16; Lu. 18:15-17)

13 Inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni Jesus en lima na dikodi sakay ipagdasal na hidi. Peru nagsarantaan hidi nen disepulus na hidi. 14 Peru kinagi ni Jesus, “Pabayan moy i anaken hidi a umadeni dikoku. Dyan moy hidi sawayán, gapu en kona dikodi en mebilang ten kahariyan dilanget.” 15 Intupu ngani ni Jesus en lima na ten anak hidi, sakay lummakad siya.

En Mayaman a Binata (Mc. 10:17-31; Lu. 18:18-30)

16 Nadid, tehud a essa a lállaki a ummadeni kánni Jesus sakay nagtanung, “Maistu, ánya i maganda kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?”

17 Tummábbig ti Jesus, “Bakin tanungánnák mu ni ánya i magandaid? Essa la i magandaid. Peru ni gustu mu a magkahud ti biyag a awan ti katapusan, ay sunudán mu en Kautusan nen Diyos.”

18 “Ánya a ka utus?” tanung nen binata.

Tummábbig ti Jesus, “Dyan ka mamunu; dyan ka mangalunya; dyan ka magtakaw sakay dyan ka magbuli-buli ten págtistigu mu. 19 Igalang mu en dáddikál mu hidi, sakay mahalán mu en kaparehu mu hidi a kona ten págmahal mu ten sadili mu.”

20 Kinagi nen binata kánni Jesus, “Sinássunud ku dán i atananid a iyán, ánya pa i dapat kuwid a gamitán?”

21 Tummábbig ti Jesus, “Ni gustu mu a magin ganap, ay ilaku mu en
ari-ariyan mu hidi. Sakay iyatád mu en naglakuwan mu ten mágkahirap
hidi sakay magkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka
sakay mákkuyug ka dikoku.” 22 Pákkasanig nen lállaki ay malungkut siya a
lummakad gapu tunay siya ti yaman.
23 Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Tandaan moy: talaga mahi-
rap a makasáddáp en essa a mayaman ten kahariyan dilanget! 24 Ruwayán
ku a kagiyán: mas alistu pa en essa a kamelyu a makasáddáp ten ábbut nen
digum nan ten essa a mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.”
25 Ten dikona a masanig iyud nen disepulus hidi ay nagtaka hidi ti
hustu sakay nagtanung hidi, “Panginoon, ni konahud ay deya maligtasid?”
26 Inileng hidi ni Jesus sakay kinagi na, “Awan iyád magamet nen tolay, peru
magamet nen Diyos en atanan a bagay.”
27 Nagupos ti Pedro, “Ilingán mu, linakadan mi dán en atanan sakay
nákkuyug kami dikomu. Ánya bi nadid i paraid dikomi?” 28 Kinagi ni Jesus
dikodi, “Tandaan moy iddi: ni maghari dán en Anak nen Tolay ten trono
na a maluwalhati ti buuwiday a mundu, ay mággetnud kam bi ten sapulu
ay ti duwwa a trono a magin pinunu nen sapulu ay ti duwwa a lahi ni
Israel. 29 Sakay ni deyaman en mángwarak ten bilay na, kákkapatkaka na
hidi, dáddikál na hidi, anak na hidi sakay en luta na hidi alang-alang dikoku
ay makatanggap ti datos a beses sakay magkahud siya ti biyag a awan ti
katapusan. 30 Peru makpal a nágdipalongu a medimudyan sakay makpal a
nágdimudyan a medipalongu.”

20

En Tarabahador hidi ten Ubasan

1 “En kahariyan dilanget ay meparehu ten essa a tolay a maagap a tarud a
lummuwas tánni magaryok ti magtarabahu ten kaubasan na. 2 Ten dikona
a magkasundu dán hidi ti upa a essa a dinaryo ti * maghapun ay angay na
dán hidi pinagtarabahu ten kaubasan na. 3 Ten dikona a magalas nuwebi
dán ten dimadimang ay lummuwas siya a ruway sakay naketa siya ti agum
pa a palakad-lakad la ten palengki. 4 Kinagi na dikodi, ‘Angay kam bi
magtarabahu ten kaubasan ku ta upaan takam ti tama a pággupa.’ Kaya
ummangay bi hidi. 5 Linumuwas dámman siya ten tanghali dán, sakay dikona
magalas tres dán ten apon, ay kona labi hud en ginamet na. 6 Ten dikona
a magalasingku dán ten apon ay linumuwas siya a ruway sakay naketa pa
ti katolayan a awan ti gamet. Kinagi na dikodi, ‘Bakin a ked kam la háddi a
mágtataknággán a maghapun?’ 7 Tummábbig hidi, ‘Awan biyay bi ti mangatád
dikomi ti tarabahu!’ Sakay kinagi na dikodi, ‘Ni kona bál hud ay kammoy dán
magtarabahu ten kaubasan ku.’
8 “Nadid, dikona apon dán ay kinagi nen makákkao ten kaubasan ten
katiwala na, ‘Angay mu dán dulawán en nagtarabahu hidi sakay upaan
mu hidi. Sapul ten kadimudyanan hanggan ten kapurumeruwan a nag-
tarabahu.’ 9 En nagsapul hidi ten magalasingku ten apon ay nakatanggap
ti essa a denaryo. 10 Sakay ten dikona a ummadeni en nágdipalongu hidi
a nagtarabahu ay inisip di a makatanggap hidi ti mas higit haud; peru en
balang essa dikodi ay tummanggap bi ti tatággessa di a dinaryo. 11 Ten

* **20:2** essa a dinaryo: en katumbas ni halagaid ay essa a suweldu nen karaniwan a tarabahador.

pákkatanggap di ten upa di ay nagreklamu hidi ten makákkao ten kaubasan.
12 Kinagi di, 'Bakin konahud, en dimudyan hidi a dummemát ay essa la hidi
a odas a nagtarabahu. Peru inupaan moy hidi ti kona ten upa mi. Samantala
sikami ay nágtatiisán ten makapasi a init nen aldew ten buu a maghapun.
Bakin pare-parehu la en inyupa moy dikomi?' 13 Sakay kinagi nen makákkao
ten kaubasan ten essa dikodi, 'Amigu ku, awan taka dinaya. Awan beman
pummayag ka ten essa a dinaryo a bayad moy? 14 Alapán mu dán i upa
muwen sakay maglakad ka dán. Upaan ku en dimudyan hidi ti kona ten
upa mu ni gustu ku. 15 Awanák beman ti karapatan a manggamet ten gustu
ku ten sadili ku a ari-ariyan? Oni bakay sumeni kam la gapu ten kabaitan
ku?' 16 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "En dimudyan ay medipalongu, sakay en
nedipalongu ay medimudyan."

En Katállu a Pángkagi ni Jesus ten Kákkatay Na (Mc. 10:32-34; Lu. 18:31-34)

17 Nadid, ten dikona a maglakad de Jesus a patamu ti Jerusalem ay
imbukud na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na hidi. Sakay kinagi na
dikodi, 18 "Ilingán moy, umangay kitam ti Jerusalem. Itokyon di haud en
Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten tagapagtoldu hidi
nen Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan, 19 sakay iyatád di ten Hentil
hidi. Insultuwán di siya, haplitán, sakay ipaku di ten kudus, peru ten katállu
a aldew ay biyagán siya a ruway."

En Impákpágguron nen Ina de Santiago ay ti Juan (Mc. 10:35-45)

20 Nadid, ummadeni kánni Jesus en kabinga ni Zebedeo, kaguman na en
duwwa na a anak a lállaki. Linumuhud siya ten atubengán ni Jesus gapu
tehud siya a ipákpágguron. 21 Tinanung siya ni Jesus, "Ánya i gustu muwid?"

Tummábbig en bábbi, "Nakuwan ay ni maghari ka dán ay paetnudán mu
a kadatig mu i anak kuwidi a duwwa. Essa ten kawiri sakay essa ten
kawanan." 22 Peru tummábbig ti Jesus, "Awan moy tukoy ni ánya i agidán
moyen. Kaya moy beman a tiisán en hirap a tiisán ku?"

Tummábbig hidi, "Opo, kaya mi."

23 Sakay kinagi ni Jesus, "En hirap a tiisán ku ay matiis moy ngani. Peru
bakán a sikán i mangpiliyid ni ti deya en mággetnud ten kawanan ku sakay
ten kawiri ku. Hidi iyán a pággetnudan ay para ten pinánghandaan nen Ama
ku."

24 Ten dikona a masanig iyud nen sapulu a disepulus ay nagsaranta hidi
ten matkaka. 25 Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi na dikodi, "Tukoy
moy a en pinunu nen Hentil hidi en maghari ten nasakupan na, sakay
hidi en masunud ni ánya en gustu di. 26 Peru bakán a konahud i dapatid a
mangyari dikomoy. Nan ni deya en masor a magin pinunu ay dapat a magin
tagapagserbi nen agum. 27 Sakay ni deyaman en masor a magin kataasan ay
dapat a magin alipin moy. 28 Kona ten Anak nen Tolay ay ummangay háddi
bakán a para pagserbiyan nan para magserbi sakay iyalay na en biyag na
para matubus en makpal a tolay."

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák (Mc. 10:46-52; Lu. 18:35-43)

29 Dikona lumakad hidi ti Jerico ay ummunud kánni Jesus en tunay ti
kakpal a tolay. 30 Tehud a duwwa a burák a mággetnud ten gilid nen dilan.

Ten dikona a masanig di a magtalib ti Jesus ay impáppákraw di a, “Panginoon, Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!”
31 Pinagkagiyan hidi nen katolayan a mágtahimik hidi, peru tulos di la impáppákraw a, “Panginoon, Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!”
32 Ummimang ti Jesus, dinulaw na hidi sakay tinanung na hidi, “Ánya i gustu moyid a gamitán ku dikomoy?” 33 Tummábbig hidi, “Panginoon, gustu mi a maketa a ruway!” 34 Kinagbiyan hidi ni Jesus sakay tinawidan na en mata di. Pagdaka hidi a naketa sakay nákkuyug hidi dikona.

21

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem (Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Dikona adeni dán de Jesus ay ten disepulus na hidi ti Jerusalem ay ummangay hidi ten banuwan a Betfage ten Bukid nen Olibo hidi. Pinágdipalongu na en duwwa ten disepulus na hidi. 2 Kinagi na dikodi, “Angay kam ti sumunuden a banuwan. Ketan moy haud en inahin a asno a umáegut a kaguman na en anak na. Okbisán moy sakay iyangay moy dikoku. 3 Ni tehud a mangsaway dikomoy ay kagiyán moy a, ‘Kailangan nen Panginoon,’ sakay iyatád na dán iyud a pagdaka.” 4 Nangyari iyád tánni matupad en kinagi nen propeta a,

5 “Kagiyán moy ten taga-Zion hidi a,
‘Ilingán moy Hari moyen a mágdadedemát.
Siya ay mapagpakumbaba, mágkabayu ti asno,
mágkabayu ten bul-u ni asno.’ ”

6 Lummakad dán en duwwa a disepulus sakay sinunud di en pagamet ni Jesus dikodi. 7 Tinawid di en matina a asno a pinaangay ni Jesus. Insapin di en pággalikábkáb di hidi ten asno hidi sakay summakay ti Jesus. 8 Inlatag bi nen makpal a tolay en pággalikábkáb di ten dilan sakay en agum ay nanggáppas ti pinget ni kayu sakay inlatag di bi ten dilan. 9 Mamagpákrawan en tolay hidi a mágdipalongu dikona, kona bi hud ten umunonud hidi. Kinagi di, “Puriyán en anak ni David! Pagpalaán en mágdadedemát ten ngaran nen Panginoon! Puriyán en Diyos!” 10 Dikona sumáddáp ti Jesus ti Jerusalem ay nagkagulu en banuwan. Namagtanungan hidi, “Deya wád iyán?” kagi di. 11 “Ti Jesus iyán, en propeta a taga-Nazaret ti Galilea,” tábbig nen kakpalan.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo

12 Summáddáp ti Jesus ten Templo sakay pinaluwas na en máglaku hidi, kona bi hud ten mamali hidi. Sakay impágbaliktad na en lamisaan nen mágpalit hidi ti pilak sakay en bangku nen máglaku hidi ti kalapati. 13 “Nesulat ten Kasulatan a,
‘En bilay ku ay ngaranan a bilay a págdasalan.’
Peru ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi.”

14 Ummadeni kánni Jesus en burák hidi sakay en pilay hidi, sakay pinagpiyya na hidi a atanan. 15 Minagsaranta en pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan dikona a ketan di en himala hidi a ginamet ni Jesus, sakay dikona a masanig di en anak hidi a magpákraw ten Templo ti kona háddi, “Puriyán en anak ni David!” 16 Kinagi di kánni Jesus, “Masanig mu beman i kákkagiyán diyen?”

“Uhu sássanigán ku,” tábbig ni Jesus. “Awan moy palla beman nabasa ten kasulatan en kona háddi, ‘Tinolduwan mu en anak hidi sakay en sumusu palla hidi a magpuri?’ ”

17 Sakay linakadan hidi ni Jesus, lummuwas siya ten banuwan sakay ummangay siya ti Betania, haud siya a nagpalipas ti gibi.

Sinumpa En Kayu a Igos (Mc. 11:12-14, 20-24)

18 Ten kailawan, dikona summoli ti Jesus ten siyudad ay minagaláp siya. 19 Netan na en kayu a igos ten gilid nen dilan, inadeniyan na sakay tinangad na ni tehud a bunga. Peru purus la a duun en netan na kaya kinagi na ten kayu, “Awan ka dán magbunga maski nikan!” Pagdaka a nalanás en kayu a igos.

20 Dikona a ketan iyud nen disepulus na hidi ay minagtaka hidi ti hustu. “Konya a nalanás a pagdaka en igos?” tanung di. 21 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomoy, a ni manampalataya kam sakay awan magduda ay magamet moy bi iyád, sakay bakán la a iyád maari moy a kagiyán ti bukiden a, ‘Umibut ka haán, angay ka sumegbu ti digeten,’ ay mangyari.

22 Sakay ányaman en agidán moy ten págdasal ay matanggap moy, ni tehud kam a pánnampalataya.”

En Tanung Tungkul ten Karapatan ni Jesus (Mc. 11:27-33; Lu. 20:1-8)

23 Summáddáp dámman a ruway ti Jesus ten Templo. Mentras a magtoldu siya ay ummadeni dikona en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan sakay tinanung di siya, “Ánya i karapatan muwid a maggamet ti hidi iyád a bagay? Deya i nangatáddid dikomu ti karapatan?”

24 Tummábbig ti Jesus, “Tanungán takam bi. Ni matábbigák moy ay kagiyán ku bi dikomoy ni deya i nangatáddid dikoku ti karapatan a maggamet ti bagayid a hidi iyád. 25 Deya nangatáddid ten karapatan ni Juan para magbinyag, en Diyos beman oni en tolay?”

Namágguron hidi. “Ni kagiyán tam a gubwat ten Diyos, ay kagiyán na bi dikotam a, ‘Bakin awan kam naniwala dikona?’ 26 Ni kagiyán tam bi a gubwat ti tolay, ay bakay bi ni ánya i gamitánnid ni katolayanen dikotam, gapu maniwala hidi a atanan a ti Juan ay essa a propeta.” 27 Kaya tummábbig hidi kánni Jesus, “Awan mi tukoy!”

Sakay kinagi ni Jesus dikodi, “Awan ku bi kagiyán dikomoy ni hádya i gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi iyád.”

En Talinhaga Tungkul ten Duwwa a Anak

28 “Ánya nadid palagay moyid háddi? Tehud a ama a tehud a duwwa a anak a lállaki. Ummadeni siya ten panganay sakay kinagi na, ‘Anak, angay ka magtarabahu nadid ten kaubasan.’ 29 ‘Umáddák,’ kagi na. Peru nagbagu en isip na sakay ummangay. 30 Ummadeni bi en ama ten wadi a kona labi hud en kinagi na. ‘Opo,’ tábbig nen wadi, peru awan ummangay. 31 Deya ten duwwa i nangsunudid ten ama di?

“En kaka,” tábbig di.

Kinagi ni Jesus, “Kagiyán ku dikomoy, a en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi hidi a mágkadukás ti kákkabiyag ay mágdipalongu pa dikomoy a makasáddáp ten kahariyan dilanget. 32 Gapu ummangay háddi dikomoy ti Juan a nagtoldu ten págsunud ten kaluuban nen Diyos peru awan moy

siya pinaniwalaan. Peru en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi hidi a mágkadukás ti kákkabiyag ay naniwala dikona. Netan moy dán ngani, ay awan kam pa nagsisi sakay naniwala dikona."

En Talinhaga nen Kaubasan sakay en Katiwala hidi
(Mc. 12:1-12; Lu. 20:9-19)

33 "Sanigán moy i essa pa iday a talinhaga," kagi ni Jesus. "Tehud a essa a tolay a nagmula ti ubas ten luta na. Kinudal na iyud, naggamet ti págpáspássan, sakay naggamet ti malangkaw a bilay a págbantayan. Káttapos ay inwarak na en kaubasan ten katiwala na hidi sakay ummangay siya ti iba a lugar. 34 Dikona dummemát dán en panahun nen sákburas, ay inutusan nen makákkao ten kaubasan en alipin na hidi para angen di en kabunong na. 35 Peru sinunggaban nen katiwala hidi en alipin hidi; binulbug di en essa, binunu di en kaduwwa, sakay binatu di en katállu. 36 Inutusan a ruway nen makákkao en mas makpal a alipin na, peru kona labi hud en ginamet nen katiwala na hidi. 37 Ten katapusan ay inutusan nen makákkao en anak na a lállaki. Gapu inisip na a, "Igalang di iyád i anak kuwiday." 38 Peru dikona a ketan nen katiwala hidi en anak nen makákkao ay kinagi di, 'Siya iddi i magmanaid. Kamon dán! Bunuwán tam siya sakay kaowán tam en mana na.' 39 Kaya sinunggaban di siya, inluwas di ten kaubasan, sakay binunu di."

40 Tinanung hidi ni Jesus, "Kássoli nen makákkao ten kaubasan, ánya wád i gamitán naid ten katiwala na hidi?" 41 Tummábbig hidi, "Bunuwán na en mágkadukás hidi a katiwala. Sakay ipabahala na en kaubasan ti iba a katiwala a máng-atád ten kabunong na kada a sákburas." 42 Kinagi ni Jesus dikodi, "Awan moy palla beman nabasa ten Kasulatan a kinagi na,

'En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti bilay,
ay siya bali en pinakamahalaga a pamireng.
Ginamet iyád nen Panginoon,
sakay makataka-taka a áelingán!'

43 "Kaya ngani a kagiyán ku dikomoy, a en kahariyan nen Diyos ay alapán dikomoy sakay iyatád ten tolay hidi a matapat a magserbi dikona. 44 [En medapag ti batuwid a iyád ay maritu-ritu, sakay en matáppugan na ay mapapárset.]

45 Nasanig nen pinunu hidi nen padi sakay en Pariseo hidi en talinhaga ni Jesus sakay naintendiyan di a hidi en patamaan na. 46 Dikáppán di nakuwan ti Jesus, peru minanteng hidi ten katolayan gapu tenggiyán di ti Jesus a propeta.

22

En Talinhaga Tungkul ten Kasalan
(Lu. 14:15-24)

1 Nagtulos la a nagtoldu ti Jesus ten pamamag-itan ni talinhaga, kinagi na, 2 "En kahariyan dilanget ay kona ten essa a hari a naghanda para ten kasal nen anak na a lállaki. 3 Inutusan na en tagapagserbi na hidi para dulawán di en inimbita hidi, peru umád hidi a umangay. 4 Nagutus siya a ruway ten agum hidi a tagapagserbi sakay binilinan na hidi ti kona háddi: 'Ikagi moy ten naimbitaan hidi a ayus dán en handaan nakahanda dán a atanan, nabunu ku dán en baka ku hidi, sakay en pinatabi hidi a bul-u a baka. Nakahanda dán en atanan. Kamon dán!' 5 Peru awan iyád sinanig

nen naimbitaan hidi. Ummangay hidi ten gustu di a angayan. En essa
ay ummangay ten uma na, en essa bi ay ummangay ten nigosyu na. 6 En
ginamet nen agum ay sinunggaban di en tagapagserbi hidi, ininsultu di hidi
sakay binunu. 7 Minaiyamut ti hustu en hari. Inutusan na en sundalu na
hidi a bunuwán i mágbabonuwid a hidi iyud sakay pinatutud na en banuwan
di. 8 Káttapos ay kinagi na ten tagapagserbi na hidi, 'Ayus dán en handaan,
peru awan karapatdapat en naimbitaan hidi. 9 Umangay kam ten karsada
hidi a matolay, sakay imbitaán moy ten kasalan en atanan tolay a ketan moy.'
10 Ummangay ngani en alipin hidi ten matolay hidi a karsada. Ingkuyug di en
atanan tolay a netan di, mágkabait ay ti mágkadukás. Kaya naputat en kasalan
ti bisita.
11 "Peru dikona sumáddáp en hari para batiyán na en tolay hidi, ay naketa
siya haud ti essa a lállaki a awan nakabadu ti pangkasalan. 12 Kaya kinagi
nen hari dikona, 'Amigu ku, konya nakasáddáp muwid háddi a awan ka
nakabadu ti pangkasalan?' Awan nakapagupos en lállaki. 13 Kinagi nen hari
ten tagapagserbi na hidi, 'Punguwán moy i lima naen sakay básset naen,
sakay ibut moy ti kadiklámmanon diluwas. Haud siya a mágsasangitán sakay
mággaaduyán.' 14 Káttapos ay kinagi ni Jesus, 'Makpal en nadulaw, peru
sabadit la en pinili."

En Págbayad ti Buwes
(Mc. 12:13-17; Lu. 20:20-26)

15 Káttapos ay lummakad en Pariseo hidi sakay namágguronan di ni konya di
a mepatibung ti Jesus ten kákkagiyán na hidi. 16 Kaya inutusan di en sangan
ten disepulus di hidi kánni Jesus kaguman en tolay hidi ni Herodes. Sakay
kinagi nen inutusan hidi, "Maistu, tukoy mi a matapat ka, sakay itáttoldu
mu en tatarudan tungkul ten kagustuwan nen Diyos a gamitán nen tolay.
Sakay awan ka ti paboran gapu parehu en pangileng mu ten tolay. 17 Ánya
makagi muwid háddi? Tama beman ten Kautusan a magbayad ti buwes ten
Emperador, oni awan?"
18 Peru tukoy ni Jesus en balak di a madukás kaya kinagi na, "Bakin
gustuwák moy a ipatibung! Sikam a magkukunwari hidi? 19 Kotam ti pilak a
págbuwes."
Inátdenan di siya ti essa a dinaryo. 20 Sakay kinagi na dikodi, "Kándeya a
rupa sakay ngaran en nakaukit háddi?" 21 "Ten Emperador," tábbig di.
Sakay kinagi na dikodi, "Ni konahud, ay iyatád moy ten Emperador en para
dikona, sakay iyatád moy ten Diyos en para ten Diyos." 22 Minagtaka hidi
dikona masanig di iyud, sakay lummakad dán hidi.

En Kákkabiyag a Ruway
(Mc. 12:18-27; Lu. 20:27-40)

23 Ti aldew biyid a iyud ay ummangay kánni Jesus en sangan a Saduseo.
Awan hidi iyád maniwala a mabiyag a ruway en patay hidi. 24 Kinagi di,
"Maistu, intoldu ni Moises a ni matay a awan ti anak en essa a lállaki a tehud
a kabinga ay pakasalan nen kapatkaka na en bilu tánni magkaanak hidi para
magin anak nen natay. 25 Nadid, tehud háddi a pittu a lállaki a matátkaka.
Nákkabinga en panganay sakay natay a awan ti anak, kaya kinabinga nen
wadi na en bilu. 26 Kona labi hud en nangyari ten kaduwwa, katállu hanggan
ten kapittu. 27 Káttapos di a natay atanan ay natay bi en bábbi. 28 Nadid,

deya ten pittu i magin kabingaid nen bábbi ten kákkabiyag a ruway, ta nagin kabinga na hidi a atanan?"

29 Tummábbig ti Jesus, "Liwat a tarud i ked ti isip moyen! Palibhasa
awan moy tukoy en Kasulatan maski en kapangyariyan nen Diyos. 30 Ten
kákkabiyag a ruway ay awan dán mákkabinga en tolay, nan magin kona dán
hidi ten anghel hidi dilanget. 31 Nadid, tungkul ten kákkabiyag a ruway nen
patay hidi, ay awan moy palla beman nabasa en kinagi nen Diyos dikomoy
ten Kasulatan? Kinagi na, 32 'Sikán en Diyos ni Abraham, en Diyos ni Isaac,
sakay en Diyos ni Jacob.' En Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi, nan nen
biyag hidi."

33 Dikona masanig iyud nen katolayan ay nagtaka hidi ten intoldu na.

En Pinakamahalaga a Utus
(Mc. 12:28-34; Lu. 10:25-28)

34 Minagipun-ipun en Pariseo hidi dikona a nasanig di a awan nakatábbig
en Saduseo hidi kánni Jesus. 35 En essa dikodi ay maistu nen Kautusan.
Pinurbaan na a tinanung ti Jesus para linlangán na. 36 "Maistu, ánya i
pinakamahalagaid a utus ten Kautusan?" tanung na. 37 Tummábbig ti Jesus,
"Mahalán mu en Panginoon mu a Diyos ti buu a pusu, buu a kaluluwa, sakay
buu a isip. 38 Siya iyád en pinakamahalaga a utus ten atanan. 39 En kaduwwa
a mahalaga a utus ay iddi: Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona ten
págmahal mu ten sadili mu. 40 I duwwaid a iyád a utus ay kabuuwan nen
Kautusan ni Moises sakay ten toldu nen propeta hidi."

En Tanung Tungkul ten Anak ni David
(Mc. 12:35-37; Lu. 20:41-44)

41 Nadid, mentras a naipun-ipun en Pariseo hidi ay tinanung hidi ni Jesus,
42 "Ánya palagay moyid tungkul ten Cristo? Kándeya siya a anak?"

"Kánni David," tábbig di.

43 Tummábbig ti Jesus, "Ni konahud, ay bakin dinulaw siya ni David a
'Panginoon' dikona a inggiyya siya nen Ispiritu?" Kinagi na,
44 'Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi.
45 Nadid, ni dinulaw siya ni David a 'Panginoon,' konya a makagi a anak ni
David en Cristo?" 46 Awan ti nakapangtábbig kánni Jesus, sakay sapul haud
ay awan dán ti nangahas pa a magtanung dikona.

23

Magingat ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi
(Mc. 12:38-39; Lu. 11:43, 46; 20:45-46)

1 Káttapos iyud ay kinagi ni Jesus ten katolayan sakay ten disepulus na hidi,
2 "En tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi ay hidi en tehud
a karapatan a mángpaliwanag ten Kautusan ni Moises. 3 Kaya dapat moy a
gamitán sakay sunudán en atanan a itáttoldu di. Peru dyan moy arigán en
gamet di, gapu awan di gamitán en itáttoldu di. 4 Pagkargaán di ti madággi en
tolay, peru ni guramát di ay awan di iyarikad para makatulung ten págkarga.
5 Sakay en gággamitán di ay kunwari la tánni ketan la ni tolay. Padáddekállán
di en págdáttonan di hidi ti bersikulu a nakabákkád ten muding di sakay
ten barasu di hidi, sakay paatakdugán di en maroymaroy nen garayan nen

badu di. 6 Gugustu di bi a mágyan ten lugar hidi a marangal ten handaan.
Kona ten bangku hidi a para ten mágkataas ten sinagoga. 7 Gugustu di bi a
batiyán ti pággalang ten matolay hidi a lugar sakay mangaranan a 'maistu.'
8 Peru sikam ay dyan kam pangaran a 'maistu,' gapu eessa la en Maistu moy,
sakay matátkaka kam a atanan. 9 Sakay dyan kam magngaran ti Ama ten
deyaman ti lutaiday. Gapu eessa la en Ama moy a ked dilanget. 10 Dyan kam
bi pangaran a 'panginoon.' Gapu eessa la en Panginoon moy, awan ti iba nan
en Cristo. 11 En kataasan dikomoy ay dapat a magin tagapagserbi moy. 12 En
magpakataas ay mebaba, sakay en magpakababa ay metaas."

Pinintasan ni Jesus en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi (Mc. 12:40; Lu. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 "Peru kakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam
a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Harangán moy en tolay hidi tánni
awan makasáddáp ten kahariyan dilanget. Gapu sikam a mismu ay umád
a sumáddáp haud.
14 ["Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a
Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Kákkamkamán moy en kabiyagan nen
bilu hidi a bábbi, sakay magparaan kam ten pamamag-itan nen atakdug a
págdasal. Kaya lalu a dumággi en parusa moy!]
15 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a
Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Lebután moy en susuluk ni munduwiday
sakay digidigeten para makaakit kam la ti essa a Hentil ten pánnampalataya
a Judio. Ni makaakit kamon ay gamitán moy siya a mas madukás pa nan
sikam, kaya mas dikál en pagkakataun a maparusaan siya ti impiyerno.
16 "Kakakagbi kam a burák a tagagiyya! Itáttoldu moy a ni gamitán nen
manumpa en Templo ay bali awan la iyud. Peru ni gamitán nen manumpa
en gintu ten Templo ay kailangan a tupadán na en sinumpaan na. 17 Burák
kam sakay awan ti nakám! Ánya beman i mas mahalagaid, en gintu oni en
Templo a mangpabanal ten gintu? 18 Kákkagiyán moy bi a ni gamitán nen
manumpa en altar ay bali awan la iyud. Peru ni gamitán nen manumpa en
alay ten altar ay kailangan a tupadán na en sinumpaan na. 19 Burák kam!
Ánya beman i mas mahalagaid, en alay oni en altar a mangpabanal ten alay?
20 Kaya ni gamitán nen deyaman a manumpa en altar, ay ginamit na iyud
pati en alay ten altar. 21 Ni ginamit nen deyaman a manumpa en Templo
ti pangaku ay ginamit na maski en Diyos a mágyan ten Templo. 22 Sakay ni
ginamit nen deyaman a manumpa en langet, ay ginamit na en trono nen
Diyos, sakay en Diyos a mággetnud a haud.
23 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a
Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Magikapu kam maski ten naani moy hidi
ten pangrikadu hidi. Peru linimon moy bi en mas mahalaga hidi a adal a
ked ten Kautusan, kona ten katarungan, habag, sakay katapatan. Tama la a
gamitán moy iyud peru awan dapat a kalimunan en agum. 24 Sikam a burák
a tagagiyya! Saraán moy en insektu hidi ten inumán moy, peru itálmok moy
bi en kamelyu!
25 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a
Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Áugasan moy en luwas nen tasa
sakay penggan moy, peru ten disalad ay putat ti kasakiman sakay pagka-
makasadili. 26 Burák a Pariseo! Ugasan mu pa en disalad nen tasa sakay
penggan, sakay magin malinis dán bi en luwas na! 27 "Kakakagbi kam a

tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Kumán kam a en lábbáng a pininturan ti mapudew, maganda ten luwas na. Peru ten disalad ay putat ti bungu sakay atanan a madingát. 28 Kona kam haán! Ten pangileng ay mágkabait kam a tolay. Peru disalad ay putat kam ti págkukunwari sakay kadukássan.

Kinagi ni Jesus en Magin Parusa Di
(Lu. 11:47-51)

29 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Naggamet kam ti mágkaganda a páglábbángngan nen propeta hidi tenhud, sakay pinaganda moy en páglábbángngan nen mágkabait hidi a tolay. 30 Sakay kákkagiyán moy a, 'Ni biyag kami la ten panahun nen ninunu mi hidi, ay awan kami nakuwan kaguman a nangbunu ten propeta hidi.' 31 Kaya gapu ti kinagi moyen, ay sikamon a mismu en nangpatunay a anak kam nen nangbunu hidi ten propeta hidi! 32 Hala sigi! Tapusán moy en sinapulan nen ninunu moy hidi! 33 Sikam a lahi hidi ni biklat! Awan moy maginanan en parusa moy ti impiyerno! 34 Kaya mángpaangayák haán dikomoy ti propeta hidi, mágkatalinu a tolay sakay tagapagtoldu hidi! Bunuwán moy en agum, sakay en agum ay ipaku moy ten kudus. En agum ay bálbággán moy ten sinagoga moy hidi, sakay usigán moy hidi ten banu-banuwan. 35 Kaya pagtáknangan kam nen parusa nen kákkabunu nen atanan a matuwid a tolay ti munduwiday. Sapul ten pángbunu kánni Abel a awan ti kasalanan. Hanggan ten pángbunu kánni Zacarias a anak ni Baraquias a binunu moy ten pag-itan nen págtutudan ti alay ten Templo. 36 Kagiyán ku dikomoy, a pagtáknangan nen parusa en tolay hidi nadid a panahun gapu ti atananid a iyád."

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem
(Lu. 13:34-35)

37 "Sikam a taga-Jerusalem hidi! Bábbunuwán moy en propeta hidi, sakay bábbatuwán moy en inutusan hidi nen Diyos a angay dikomoy! Pumensangan ku dán a gustu a puronán en anak mu hidi a kona ten pánglákkáp nen inahin a manok ten sepsep na hidi. Peru umád kam! 38 Kaya en Templo moy ay mapabayan, awan ti mamágyan. 39 Kagiyán ku dikomoy, a awanák moy dán keketan hanggan ni dumemát en odas a kagiyán moy a, 'Pagpalaán en dumáddadedemát ten ngaran nen Panginoon!' "

24

En Kákkasida nen Templo
(Mc. 13:1-2; Lu. 21:5-6)

1 Lummakad ti Jesus ten Templo. Mentras a maglakad siya ay ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay intoldu di dikona en bílay hidi ten laguwerta nen Templo. 2 Peru kinagi na dikodi, "Namalas moy i bilayid a hidi iyán! Tatarudan i kagiyán kuwidi! Dumemát en panahun a awan haán ti batu a tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan ay makuray-kuray!"

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát
(Mc. 13:3-13; Lu. 21:7-19)

3 Dikona a mággetnud ti Jesus ten Bukid nen Olibo hidi, ay pasekretu a ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay nagtanung, 'Nikan a mangyari

i bagayid a hidi iyád? Ánya i maariyid a senyal a paketan ten kássoli mu a ruway sakay ten katapusan ni munduwiday?'
4 Tummábbig ti Jesus, "Mangilag kam tánni awan kam metawtaw nen deyaman! 5 Gapu makpal a lumitaw a magkagi a, 'Sikán en Cristo!' Makpal en metawtaw di. 6 Makasanig kam ti labanan sakay makabareta ti gera ti iba a lugar. Dyan kam mabalisa dapat a mangyari hidi iyád. Peru bakán palla a iyád en katapusan ni munduwiday. 7 Maglaban-laban en bansa hidi, kona bi hud en kahariyan ten kaparehu na a kahariyan. Magkahud ti aláp sakay maglinug ti iba-iba a lugar. 8 Atananid a iyád ay sapul palla nen pághirap a kona ten magenak.
9 "Ti panahunid a iyud ay dikáppán di kam, pahirapan sakay bunuwán. Sakay kaiyamutan kam nen atanan gapu dikoku. 10 Makpal en mangadág ten pánnampalataya di ti panahunid a iyud. Mamagiyamutan en balang essa sakay mamágpasubuwan. 11 Sakay makpal bi a lumitaw a awan tatarudan a propeta, sakay itawtaw di en makpal a tolay. 12 Gapu ten kákkakpal nen kadukássan ay manglamig en págmahal nen kakpalan. 13 Peru en manatili a tapat hanggan ten katapusan ay maligtas. 14 Sakay ipangaral en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos ti buuwiday a mundu, tánni masanig nen atanan a bansa. Sakay dumemát dán en katapusan."

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu (Mc. 13:14-23; Lu. 21:20-24)

15 "Intendiyán moy iyád ti mapiyya: ni ketan moy dán a mangyari ten Banal a Lugar en tunay ti dukás a gamet a awan ti kaparehu a kinagi ni propeta Daniel, 16 ay en ked hidi ti Judea ay dapat a guminan dán ten bukid hidi. 17 En ked ten bubungan ay dyan dán magabala a mángngay ti ányaman ten disalad nen bilay na. 18 Sakay en ked ten uma na ay dyan dán umuli para mángngay ti pagalikábkáb na. 19 Kakakagbi en mágkabuktet hidi sakay en tehud hidi a anak a sumusu ti aldewid a hidi iyud! 20 Ipagdasal moy a en kágginan moy ay awan metaun ti sákdágnen sakay Aldew ni Káimang. 21 Gapu ti panahunid a iyud ay magdanas en atanan a tolay ti dikál a kahirapan a awan palla naranasan sapul dikona lalangán i munduwiday a hanggan nadid. Sakay awan dán iyud mangyari a ruway. 22 Sakay ni awan paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud ay awan ti maburay a tolay. Peru alang-alang ten pinili na hidi ay paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud.
23 "Sakay ni tehud a magkagi dikomoy a, 'En Cristo laid!' oni 'Ked siya hudi!' ay dyan kam maniwala. 24 Gapu tehud a lumitaw a awan tatarudan a Mesias, sakay awan tatarudan a propeta. Mángpeta hidi ti senyales sakay makataka hidi a himala, tánni itawtaw di en makpal pati en pinili hidi nen Diyos. 25 Tandaan moy, indipalongu ku dán iyád a ingkagi dikomoy tánni makapaghanda kam.
26 "Kaya ni kagiyán di a, 'Ked siya ti parangud,' dyan kam angay haud. Ni kagiyán di a, 'Ked siya disáddáp,' dyan kam maniwala. 27 Gapu ni sakonya a kabilis en kilat ti sikatan a mangdemlag hanggan ti saráman, ay kona bi hud en káddemát nen Anak nen Tolay.
28 "Ni hádya i páppágyananid nen bangkay ay ked bi hud en wakwak hidi."

En Káddemát nen Anak nen Tolay

29 "Káttapos ni panahunid a iyud ni kahirapan, ay dumiklám en aldew, sakay awan dán dumemlag en bulan. Mágkaragrag en biton hidi dilanget,

sakay mayanág en kapangyariyan hidi ten kalawakan. 30 Sakay lumitaw dán
en senyal nen Anak nen Tolay dilanget. Magkahud ti kalungkutan en atanan
a tolay ti munduwiday pákketa di ten Anak nen Tolay a ked ten panganurin.
Dumemát siya a tehud a dakila a kapangyariyan sakay dikál a karangalan.
31 Sakay ten káttánnug nen trumpeta ti mabegsák ay utusan na en anghel na
hidi ten atanan a suluk ni munduwiday, puronán di en atanan a tolay a pinili
nen Diyos ten bawat lugar.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mc. 13:28-31; Lu. 21:29-33)

32 "Ilingán moy en adal ten kayu a igos; kapag ni sumariwa en pinget na
hidi sakay magduun ay makagi moy a adeni dán a kássinag. 33 Kona labi hud,
ni ketan moy dán i atananid a iyád, ay makagi moy a adeni dán en kássoli
na, kumán a pasáddáp dán ten pintuwan. 34 Kagiyán ku dikomoy, mangyari i
atananid a iyád bagu a matay en tolay hidi a biyag nadid. 35 Mawan en langet
ay ten luta, peru en upos ku ay manatili a awan ti katapusan."

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mc. 13:32-37; Lu. 17:26-30, 34-36)

36 "Peru awan ti makatukoy ten aldew ay ten odas a mangyari iyád.
Magin en anghel hidi dilanget oni en Anak ay awan makatukoy, nan en
Ama la. 37 En káddemát nen Anak nen Tolay ay magkakona ten káddemát
nen lonsu ten panahun ni Noe. 38 Ti panahunid a iyud ay mamagkainan,
mamaginoman, sakay mamagkabingaan en tolay hidi. Hanggan dikona a
sumakay dán ti Noe ten barku. 39 Kaya dummemát en lonsu a awan hidi ti
nangmalayan, sakay nágkalimás hidi a atanan. Kona labi hud i mangyariyid
ten káddemát nen Anak nen Tolay. 40 Ti panahunid a iyud, ay tehud a duwwa
a lállaki a magtarabahu ten uma di; maalap en essa sakay mawarak en essa.
41 Tehud a duwwa bábbi a maggiling; maalap en essa sakay mawarak en
essa. 42 Kaya humanda kam gapu awan moy tukoy ni nikan a dumemát en
Panginoon moy. 43 Tandaan moy iddi: ni tukoy la nen pinunu nen sabilay ni
ánya a odas ten gibi a dumemát en mágtakaw, ay magbantay siya sakay awan
na pabayan a masáddáp en bilay na. 44 Kaya dapat kam bi a magin handa,
gapu dumemát en Anak nen Tolay ten odas a awan moy inasaan."

En Tapat sakay en Awan Tapat a Tagapagserbi
(Lu. 12:41-48)

45 "Ni deyaman en matapat sakay matalinu ten tagapagserbi hidi ay siya
i pamahalaánnid nen amu di ten agum a tagapagserbi. Siya en mangatád
dikodi ti pagkain ten tama a panahun. 46 Pinagpala i tagapagserbiyid a iyud
ni demáttan siya nen amu na a saiyud i gamitán naid! 47 Kagiyán ku dikomoy,
a gamitán siya nen amu na a mamahala ten atanan a ari-ariyan na. 48 Peru
ni kagiyán ni tagapagserbiyid a iyud a, 'Malay padi a sumoli en amu ku.'
49 Kaya sapulan na a bulbugán en kaparehu na hidi a tagapagserbi. Sakay
mákpagkainan siya, sakay mákpaginoman ten lasinggeru hidi. 50 Sumoli en
amu ni tagapagserbiyid a iyud ten aldew a awan na inasaan, sakay ten odas
a awan na tukoy. 51 Sakay parusaan siya nen amu na ti mahigpit, sakay
ipisan na siya ten magkukunwari hidi. Haud siya a mágsasangitán sakay
mágga aduyán."

25

En Talinhaga Tungkul ten Sapulu a Dalaga

1 “En kahariyan dilanget ay kona ten sapulu a dalaga a tehud a manga
tawid a simbuwan, angay hidi tumagbu ten lállaki a ikasal. 2 En limma dikodi
ay mangmang sakay en limma ay mágkatalinu. 3 En limma a mangmang ay
tehud a manga simbuwan, peru awan hidi nangtawid ti riserba di a langis a
pangasák di ten simbu di. 4 Samantala en limma a mágkatalinu ay nagtawid
ti riserba bukud pa ten ked ten simbu di. 5 Minaatrasadu en káddemát nen
lállaki a ikasal kaya minagtongka hidi sakay minetidug a atanan.
6 “Peru dikona hatinggabi dán ay tehud a pinumákraw, ‘Ked dán en lállaki
a ikasal! Tagbuwán moy dán!’ 7 Pagdaka a ummikat en sapulu a dalaga
sakay hinusay di en simbuwan di hidi. 8 Kinagi nen mangmang hidi ten
mágkatalinu, ‘Átdenan moy kami pay ti langis moyen, maadáp dán i simbuwan
miyiday hidi.’ 9 ‘Bakay awan dán maghustu dikotam a atanan, mas maganda
pa ni angay kam dálla mamali ti tindaanon ti para kao moy,’ tábbig nen
mágkatalinu hidi. 10 Kaya angay namali en limma a mangmang. Mentras a
mamali hidi, ay dummemát en lállaki a ikasal. Nakaguman na a summáddáp
ten kasalan en limma a nakahanda, sakay insiradu en pintuwan.
11 “Káttapos, ay dummemát bi en limma a mangmang. Magpákraw hidi,
‘Panginoon, pasáddáppán mu kami!’ 12 Peru tummábbig siya, ‘Tatarudan i
kagiyán kuwidi dikomoy, awan takam matenggi.’
13 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Kaya ngani a magbantay kam, gapu awan
moy tukoy en aldew ay ten odas.”

En Talinhaga Tungkul ten Tállu a Tagapagserbi (Lu. 19:11-27)

14 “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a tolay a magbiyahi. Dinulaw
na en tagapagserbi na hidi sakay inyentrega na dikodi en ari-ariyan na
hidi. 15 Inátdenan na ti pilak en balang essa ayun ten kaya na. En essa
ay inátdenan na ti limmang libu, en essa ay duwanglibu, sakay en essa
ay sanglibu. Káttapos ay lummakad dán siya. 16 Lummakad a pagdaka
en nakatanggap ti limmang libu sakay innígosyu na. Sakay kinumita ti
limmang libu pa. 17 Kona bi hud ten nakatanggap ti duwanglibu, sakay
kinumita bi ti duwanglibu pa. 18 Peru en nakatanggap ti sanglibu ay ingkali
na ten luta en pilak nen amu na.
19 “Dikona makalipas en nalay a panahun ay dummemát en amu ni
tagapagserbiyid a hidi iyud sakay nákpagkuwentaan dikodi. 20 Ummadeni en
nakatanggap ti limmang libu sakay kinagi na, ‘Maistu, sadánnid en pilak mu
a limmang libu sakay i limmang libu paidi a kinita ku.’ 21 Kinagi nen amu na,
“Malalaki! Matapat sakay mahusay a tagapagserbi! Gapu nagin matapat ka
ten sabadit a halaga, ay pamahalaán taka ti dikál a halaga. Mákpagkasayaan
ka dikoku.’ 22 Ummadeni bi en nakatanggap ti duwanglibu, sakay kinagi na,
“Maistu, sadánnid en pilak mu a duwanglibu a inyatád mu dikoku. Sakay i
duwanglibu paidi a kinita ku.’
23 Kinagi nen amu na, “Malalaki! Matapat sakay mahusay a tagapagserbi!
Gapu nagin matapat ka ten sabadit a halaga, ay pamahalaán taka ti dikál a
halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku!’ 24 Sakay ummadeni bi en nakatanggap
ti sanglibu, sakay kinagi na, “Maistu, tukoy ku a istriktu ka. Magburas ka ten
awan mu immula, sakay maggapas ten awan mu sinabugan.’ 25 Minantingák
kaya ingkali ku ten luta en pilak mu. Sadánnid en sanglibu mu.’

26 Kinagi nen amu na, ‘Madukás sakay tamad a tagapagserbi! Tukoy mu
dán bali a magburasák ten awan ku immula, sakay maggapasák ten awan
ku sinabugan! 27 Bakin awan mu dálla indipositu ti bangku, tánni tehudák
nakuwan a kinita nadid?’ 28 Alapán moy dikona en sanglibu, sakay iyatád
moy ten tehud a sapulu a libu. 29 Gapu en tehud ay átdenan pa, sakay
sumagana. Peru en awan, ay pati en sabadit a kao na ay alapán pa. 30 Ibut
moy ten luwas ten kadiklámman en tagapagserbi a awan ti kuwenta, haud
siya a mágsasangitán sakay mággaaduyán.’ ”

En Pághatul

31 “Káddemát nen Anak nen Tolay a bilang Hari, sakay kaguman na en
atanan a anghel, ay umetnud siya ten trono nen kaluwalhatian. 32 Sakay
mapisan en atanan a tolay ten atubengán na. Paghiwalayán na hidi a kona
ten pánghiwalay nen mággalaga ten tupa ay ten kambing. 33 En tupa hidi
ay idátton na ten kawanan na, sakay en kambing hidi ay ten kawiri na.
34 Sakay kagiyán nen Hari ten ked hidi ten kawanan na, ‘Kamon dán sikam
a pinagpala nen Ama ku! Tanggapán moy dán en kahariyan a nehanda
para dikomoy sapul pa dikona lalangán i munduwiday. 35 Gapu dikona
magaláppák ay pinakanák moy. Dikona mauwawák ay pinainumák moy,
sakay dikona dayuwák ay pinatulosák moy. 36 Dikona awanák ti mesulot
ay pinabaduwanák moy. Dikona tehudák a saket ay binisitaák moy, sakay
dikona piresuwák ay angenák moy inileng.’

37 Sakay tummábbig en matuwid hidi, “Panginoon, nengkan naketa miyid
dikomu a nagaláp ka sakay pinakan mi ka, oni nauwaw sakay pinainom mi
ka? 38 Nengkan naketa miyid dikomu a dayu ka sakay pinatulos mi ka, oni
awan ti mesulot sakay pinabaduwan mi ka? 39 Sakay nengkan naketa miyid
dikomu a tehud ka a saket oni piresu ka sakay binisita mi ka?’

40 Sakay tumábbig en Hari, “Tandaan moy, dikona gamitán moy iyád ten
kababaan ti kákkapatkaka kuwiday hidi ay ginamet moy iyud dikoku.’

41 “Sakay kagiyán na bi ten ked hidi ten kawiri na, ‘Umadeyu kam dikoku
a sinumpa hidi! Angay kam ten apoy a awan ti kákkaadáp a nehanda
para ten diyablo sakay ten sakup na hidi. 42 Gapu dikona magaláppák ay
awanák moy pinakan, nauwawák ay awanák moy pinainom. 43 Dikona
dayuwák ay awanák moy pinatulos; dikona awanák ti mesulot ay awanák
moy pinabaduwan. Dikona tehudák a saket sakay piresuwák ay awanák moy
binisita.’

44 Sakay tumábbig bi hidi, ‘Panginoon, nengkan mi ka netan a nagaláp,
nauwaw, dayu, awan ti mesulot, tehud a saket oni piresu, sakay awan mi
ka sinerbiyan?’ 45 Sakay kagiyán nen Hari dikodi a, “Tandaan moy, dikona
awan moy tinulungan en kababaan ti hidi iddi, ay ginamet moy iyud dikoku.’
46 Káttapos ay angay dán hidi ten parusa a awan ti katapusan, peru en
matuwid hidi ay angay ten biyag a awan ti katapusan.”

26

En Balak Kontra kánni Jesus
(Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ten dikona a natapos dán a itoldu ni Jesus i atananid a iyud ay kinagi na
ten disepulus na hidi, 2 “Tukoy moy a duwwa a aldew dálla ay Piyesta dán
nen Aldew nen Págtalib. Sakay itokyon en Anak nen Tolay tánni ipaku ten
kudus.”

3 Nadid en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan
ay namagipun-ipun ten palasyu nen kapunuwan a padi a ti Caifas.
4 Nagplanu hidi a lihim di a padikáp ti Jesus sakay pabunu. 5 Peru kinagi di,
“Dyan tam gamitán ten aldew nen Piyesta bakay magkagulu en tolay hidi.”

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus (Mc. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Tenhud ay ked ti Jesus ti Betania ten bilay ni Simon a dati a kinetong.
7 Mentras a kuman siya ay tehud a ummadeni a bábbi a tehud a tawid a
pággasákkan a alabastro a putat ti mahal a págpasárrub. Binulakan na ti
págpasárrub en ulu ni Jesus mentras a kuman siya. 8 Ten dikona a ketan iyud
nen disepulus hidi ay nagsaranta hidi. Kinagi di, “Bakin a sinayang na en
págpasárrub? 9 Nelaku nakuwan iyud ti mahal sakay iyatád ten pubri hidi en
naglakuwan!”

10 Tukoy ni Jesus en kinagi di, kaya kinagi na, “Bakin a gágguluwán moy
i bábbiyen? Maganda en ginamet na dikoku. 11 Gapu pirmi moy la a
kakaguman en pubri hidi, peru sikán ay awanák moy pirmi a kakaguman.
12 Dikona a binulakanák na ti págpasárrub ay ginamet na iyud bilang pághanda
ten páglábbáng dikoku. 13 Tandaan moy: hádyaman a itoldu en Maganda a
Bareta ti buuwiday a mundu, ay banggitán bi en ginamet na bilang pággala-
ala dikona.”

Nákpagkasundu ti Judas ten Kadima hidi ni Jesus (Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

14 Nadid ti Judas Iscariote a essa ten sapulu ay ti duwwa ay ummangay ten
pinunu hidi nen padi hidi. 15 Sakay intanung na, “Ánya i iyatád moyid dikoku
ni tulungan takam a madikáp ti Jesus?” Ti iyud bila a odas ay inatáddan di
siya ti tállu a pulu a pirasu a silber a pilak. 16 Sapul haud ay nagaryok dán ti
Judas ti pagkakataun tánni metokyon na ti Jesus.

En Pángngapon de Jesus ten Aldew nen Págtalib (Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

17 Ten purumeru a aldew nen Piyesta nen Tinapay a Awan ti Págpaalsa ay
ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay intanung di, “Panginoon,
hádya i gustu muwid a paghandaan mi ti pangapon para ten Aldew nen
Págtalib?” 18 Tummábbig siya, “Angay kam ten siyudad sakay aryokán moy
en essa a tolay, kagiyán moy dikona, “Pekagi nen Maistu a dummemát dán
en odas na. Mangapon siya a kaguman na en disepulus na hidi ten bilay mu
para ten Aldew nen Págtalib.”

19 Sinunud nen disepulus hidi en inyutus ni Jesus sakay inhanda di en
pangapon ten Aldew nen Págtalib.

20 Ti gibiyid a iyud, ay kumman ten lamisaan ti Jesus a kaguman na en
sapulu ay ti duwwa a disepulus na. 21 Sakay mentras a kuman hidi ay kinagi
ni Jesus, “Tandaan moy, essa dikomoy en mángtokyon dikoku!”

22 Minalungkut ti hustu en disepulus na hidi sakay balang essa ay nagta-
nung dikona, “Sikán beman Panginoon?”

23 Tummábbig ti Jesus, “En kasabay ku a magsawsaw ti malukungen ay siya
en mángtokyon dikoku. 24 Matay en Anak nen Tolay ayun ten Kasulatan peru
kakakagbi en mángtokyon dikona! Mapiyya pa ni awan dálla neenak i tolayid
a iyud!”

25 Ti Judas a mángtokyon dikona ay nagtanung bi, “Maistu, sikán beman?”
Tummábbig ti Jesus, “Siko dán nagkagiyid.”

En Katapusan a Pángngapon
(Mc. 14:22-26; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

26 Mentras a kuman hidi ay nangalap ti Jesus ti tinapay. Sakay káttapos
na a magpasalamat ten Diyos ay hinati-hati na en tinapay sakay inyatád
na ten disepulus na hidi. Sakay kinagi na, “Alapán moy iddi sakay kanán
moy. Iyád en bággi ku.” 27 Káttapos ay inalap na en tasa sakay nagpasalamat
siya ten Diyos sakay inyatád na dikodi. Sakay kinagi na, ‘Uminom kam a
atanan ti iyád.’ 28 Gapu en digi ku en mebuhus para mapatawad en atanan
a kasalanan nen makpal a tolay. 29 Kagiyán ku dikomoy, a awanák dán
uminom ti alak a gubwat ti ubas hanggan ten aldew a en bigu dán a alak i
inumán kuwid a kaguman kam ten kahariyan nen Ama ku.”
30 Sakay káttapos di a nágkansiyon ti essa a pasalamat ay ummangay hidi ten
Bukid nen Olibo hidi.

Indipalongu a Kinagi ni Jesus en Págpamen ni Pedro
(Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 Kinagi ni Jesus dikodi, “Ti gibiyid a iyád ay lakadanák moy a
atanan, kona ten kinagi nen Kasulatan a, ‘Bunuwán ku en pastol sakay
magkawatak-watak en tupa hidi.’ 32 Peru káttapos ku a mabiyag a ruway
ay mágdipalonguwák dikomoy ti Galilea.” 33 Tummábbig ti Pedro, “Maski ni
lakadan ka nen atanan ay awan taka lakadan.” 34 Kinagi ni Jesus, “Tandaan
mu, ti gibiyid a iyád, bagu a magtarakket en manok ay pentálluwák mu dán
a ipamen.” 35 Peru kinagi ni Pedro, “Maski ni bunuwánnák di ay awan taka
ipamipamen.” Sakay kona labi hud en kinagi nen agum na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani
(Mc. 14:32-42; Lu. 22:39-46)

36 Sakay ingkuyug hidi ni Jesus ten essa a lugar a nginaranan a Getsemani.
Kinagi na ten disepulus na hidi, “Háddi kam pala ta magdasalák hudi.”
37 Peru ingkuyug na de Pedro sakay en duwwa a anak ni Zebedeo. Sakay
nagsapul siya a nabalisa sakay nalungkut en kaluuban na. 38 Kinagi na
dikodi, “I pusu kuwidi ay malungkut a tarud a halus a ikatay ku! Maguray
kam háddi, sakay mákpagpuyat kam dikoku!”
39 Ummadeyu ti Jesus ti sabadit, lummuhud siya sakay nagdasal, “Ama ku,
ni maari ay ibutan mu dikoku iyád a pághirap. Peru bakán a en gustu ku nan
en gustu mu en mangyari.”
40 Nagsoli siya sakay dinemáttan na en tállu a disepulus a tidug hidi. Kinagi
na kánni Pedro, “Talaga beman a awan kam makapagpuyat para dikoku
maski ni essa la a odas? 41 Magpuyat kam sakay magdasal tánni awan kam
madaig nen toksu. En ispiritu ay nakahanda peru en bággi ay mahina.”
42 Ruway siya a ummadeyu sakay nagdasal, “Ama ku, ni awan maari
a ibutan iyád a pághirap, nan kailangan a danasán ku ay mangyari en
kagustuwan mu.” 43 Ruway siya a nagsoli sakay dinemáttan na dámman hidi
a tidug, gapu tunay en tongka di.
44 Linakadan na dámman a ruway en tállu a disepulus sakay ruway siya
a nagdasal, sakay kona labi hud en kinagi na. 45 Nagsoli dámman siya
ten disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, “Tidug kam palla beman
sakay umimang? Dummemát dán en odas a itokyon en Anak nen Tolay

ten makasalanan hidi. 46 Umikat kamon sakay kadtamon! Ked dán en mángtokyon dikoku."

En Págdikáp kánni Jesus
(Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

47 Magupos palla ti Jesus dikona a dummemát ti Judas, a essa ten sapulu ay ti duwwa. Tehud siya a kaguman a makpal a tolay a tehud a tawid a áttak sakay garoti. Gubwat hidi ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten pinunu hidi nen banuwan. 48 Bagu pa hidi a dummemát haud ay kinagi dán nen mángtokyon dikona, "En ámmuwan ku ay siya en aryokán moy. Dikáppán moy siya a pagdaka!"

49 Kaya inadeniyan ni Judas ti Jesus sakay binati na, "Mapiyya gibi Maistu!" sakay inámmuwan na.

50 Kinagi ni Jesus dikona, "Amigu ku, gamitán mu dán en gustu mu." Sakay inadeniyan siya nen tolay hidi sakay dinikáp di.

51 Bigla a nagbagut ti áttak en essa ten kaguman hidi ni Jesus. Tinigpas na en alipin nen kapunuwan nen padi hidi sakay naripas en bángbáng na.

52 Kinagi ni Jesus, "Isarungan mu i áttak muwen! En mabiyag ti áttak ay ten áttak labi a matay. 53 Awan mu beman tukoy a makaagidák ten Ama ku ti sapulu ay ti duwwa a batalyon a anghel? 54 Peru konya a matupad en nesulat ten Kasulatan a dapat iyád a mangyari?"

55 Sakay inatubeng na en tolay hidi sakay kinagi na, "Tulisanák beman kaya kam a ummangay háddi a tehud a tawid a áttak sakay garoti para dikáppánnák moy? Aldew-aldewák la a magtoldu ten Templo peru awanák moy dinikáp. 56 Peru nangyari i atananid a iyád para matupad en insulat nen propeta hidi."

Káttapos ay gumminan en disepulus na hidi sakay inwarak di siya a mággeessa.

Ti Jesus ten Atubengán nen Sanedrin
(Mc. 14:53-65; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

57 Nadid ay inyangay di ti Jesus ten bilay ni Caifas, en kapunuwan nen padi hidi. Haud a namagpisan-pisan en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi nen banuwan. 58 Ummunud ti Pedro peru adeyu en agwat di. Káddemát na ten bilay nen kapunuwan a padi ay summáddáp siya ten laguwerta sakay nággetnud a kaguman en guwardiya hidi tánni ketan na ni ánya en mangyari.

59 Nagaryok en pinunu nen padi hidi sakay en buu a Sanedrin ti tistigu a magbulibuli kontra kánni Jesus para mapabunu di siya. 60 Peru awan hidi ti netan a makapagpatunay a kailangan a matay ti Jesus, maski ni makpal a ummatubeng sakay nagkagi ti kakabuliyan tungkul dikona. Ten katapusan ay tehud a duwwa a ummatubeng 61 a nagkagi, "Kinagi ni tolayid a iyán a sidaán na en Templo nen Diyos sakay ipataknág ti tállu a aldew."

62 Tummaknág en kapunuwan nen padi hidi sakay kinagi na kánni Jesus, "Tehud ka a metábbig ti imbintang diyen dikomu?" 63 Peru awan tummatábbig ti Jesus. Sakay kinagi dikona nen kapunuwan nen padi hidi, "Iyutus ku dikomu, kagiyán mu dikomi ten ngaran nen Diyos a biyag, siko beman en Cristo, en Anak nen Diyos?"

64 Tummábbig ti Jesus, "Siko dán en nagkagi. Kagiyán ku dikomoy, awan dán magmalay ay ketan moy en Anak nen Tolay a mággetnud ten kawanan nen makapangyariyan a Diyos sakay dumemát siya a ked ten panganurin!"

65 Dikona a nasanig iyud nen kapunuwan nen padi hidi ay pinisad na en
badu na sakay kinagi na, “Iyád a pággupos ay awan pággalang ten Diyos! Awan
tamon kailangan en agum pa a mangtistigu. Nasanig moy en pággupos na
a awan pággalang ten Diyos! 66 Ánya ti palagay moyid?” Tummábbig hidi,
“Dapat siya a matay!”
67 Sakay linoktaban di siya ten rupa na sakay sinássuntuk. Dinapang bi
siya nen agum hidi 68 sakay kinagi di, “Cristo, tukuyan mu benid ni deya en
nangdapang dikomu!”

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mc. 14:66-72; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Mentras a mággetnud ti Pedro ten laguwerta, ay inadeniyan siya nen essa
a utusan a bábbi sakay kinagi na, “Kaguman ka bi ni Jesus a taga-Galilea,
awan beman?”
70 Peru impamen ni Pedro ten atubengán nen kakpalan. “Awanák ti tukoy
ti kákkagi-kagiyán muwen,” tábbig na.
71 Sakay ummangay ti Pedro ten balkon. Netan siya nen essa pa a utusan
a bábbi sakay kinagi na ten ked hidi haud, “I lállakiyid a iyán ay kaguman ni
Jesus a taga-Nazaret.”
72 Ruway na siya a impamen, “Manumpaák a awan ku tukoy i tolayid a
iyán.”
73 Mamaya-maya ay ummadeni kánni Pedro en lállaki hidi a ked haud.
Kinagi di, “Essa ka ngani bi dikodi. Matenggi ti pággupos muwen.”
74 Tummábbig ti Pedro, “Maski ni matayák pa ay talaga a awan ku matenggi
i tolayid a iyán!” 75 Sakay naala-ala ni Pedro en kinagi ni Jesus, “Bagu a
magtarakket en manok ay pentálluwák mu a ipamen.” Sakay lummuwas ti
Pedro sakay nágsasangitán ti hustu.

27

Inyangay Di ti Jesus kánni Pilato
(Mc. 15:1; Lu. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ten dikona a dimadimang dán ay namágguron en pinunu hidi nen padi
hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan ni konya di a mapabunu ti Jesus.
2 Káttapos ay pinapungu di siya sakay inyangay di kánni gubernador a Pilato.

En Kákkatay ni Judas
(Gamet 1:18-19)

3 Dikona a ketan ni Judas a ti Jesus ay nahatulan ti kamatayan ay nagsisi
siya sakay insoli na ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten pinunu hidi nen
banuwan en tállu a pulu a pirasu a silber a pilak. 4 Kinagi na, “Nagkasalaák!
Intokyon ku en tolay a awan ti kasalanan.”
“Ánya i pakialam miyid? Bahala ka ti biyag muwen!” tábbig di. 5 Insapwar
ni Judas en pilak ten disalad nen Templo, lummakad siya sakay angay
nagbitti.
6 Kinopkop nen pinunu hidi nen padi hidi en silber sakay kinagi di, “Bawal
ten Kautusan a iyád a pilak ay idátton ten págdáttonan ten handug ten Templo.
Gapu iyád ay bayad ten biyag nen essa a tolay.” 7 Nagkaessa hidi a ibali en
pilak ten luta nen mággamet ti binga, para magin páglábbángngan ten dayu
hidi a tolay. 8 Kaya i lutaid a iyud ay nginaranan di a hanggan nadid ti, “Uma
ni Digi.”

9 Gapu ti iyud a pangyayari ay natupad en kinagi ni Propeta Jeremias a,
“Inalap di en pilak a tállu a pulu a pirasu a silber, iyud en halaga a katumbas
na ayun ten Israelita hidi, 10 sakay imbayad ku ten luta nen mággamet ti binga
ayun ten inyutus dikoku nen Panginoon.”

Ti Jesus ten Atubengán ni Pilato (Mc. 15:2-5; Lu. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Káttapos ay inyangay di ti Jesus ten gubernador, sakay tinanung na siya,
“Siko beman en hari nen Judio hidi?” Tummábbig ti Jesus, “Siko dán en
nagkagi.” 12 Peru ten dikona a bintangán siya nen pinunu hidi nen padi hidi
sakay en pinunu hidi nen banuwan ay awan dán siya tummábbig.
13 Kaya kinagi dikona ni Pilato, “Awan mu beman nasanig en imbintang
di hidi dikomu?” 14 Peru awan tummábbig ti Jesus kaya nagtaka ti hustu en
gubernador.

Hinatulan ti Jesus ti Kamatayan (Mc. 15:6-15; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

15 Nadid kada Piyesta nen Aldew nen Págtalib, gággamitán dán nen guber-
nador a magpalaya ti essa a piresu. Palayaán na ni deyaman en kagiyán
nen tolay hidi. 16 Ti panahunid a iyud ay tehud a essa a tanyag a piresu a
en ngaran na ay Jesus Barrabas. 17 Kaya dikona a naipun en tolay hidi ay
tinanung hidi ni Pilato, “Deya i gustu moyid a palayaán ku, ti Jesus Barrabas
oni ti Jesus a nangaranan a Cristo?” 18 Gapu tukoy ni Pilato a inggit en
dahilan di ni bakin a inyangay di ti Jesus dikona.
19 Bakán la a iyán, nan alay na a mággetnud ten pághatulan, ay impekagi nen
kabinga na, “Dyan ka makialam ti tolayid a iyán. Awan siya ti kasalanan.
Pinahirapanák nadid nen taginap ku tungkul dikona.”
20 Sinulsulan nen pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen
banuwan en tolay hidi a agidán di kánni Pilato a ti Barrabas palayaán naid,
sakay ti Jesus ay pabunu na. 21 Ruway a tinanung nen gubernador en tolay
hidi, “Deya ten duwwa i gustu moyid a palayaán ku?”
“Ti Barrabas!” tábbig di.
22 Kinagi ni Pilato dikodi, “Ni konahud, ánya i gamitán kuwid kánni Jesus a
nginaranan a Cristo?”
Tummábbig en atanan, “Ipaku siya ten kudus!”
23 “Bakin ánya beman i madukássid a ginamet na?” tanung ni Pilato.
Peru lalu pa hidi a pummákraw, “Ipaku siya ten kudus!’ 24 Dikona a ketan
ni Pilato a awan dán siya ti magamet sakay bakay magkagulu pa en tolay
hidi ay nagpaalap siya ti dinom sakay nagugas ten lima na ten atubengán
nen tolay hidi. “Awanák ti pananagutan ti kákkatay ni tolayid a iyán. Bahala
kamon!” kagi ni Pilato.
25 Tummábbig en tolay hidi, “Sagutin mi sakay nen anak mi hidi en kákkatay
ni tolayid a iyán!”
26 Sakay pinalaya ni Pilato ti Barrabas, peru ti Jesus ay pinalatigu na sakay
inyatád na dikodi tánni ipaku ten kudus.

Dinusta nen Sundalu hidi ti Jesus (Mc. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

27 Káttapos, ay inyangay nen sundalu hidi ti Jesus ten palasyu nen gu-
bernador. Sakay minaipun ten palebut na en essa a batalyon a sun-
dalu. 28 Ineklasan di siya sakay sinulutan di ti essa a badu a madidig.

29 Nangkawikaw hidi ti lanot a masaet sakay indátton di ten ulu na sakay
pinagtawid di ti essa a sarukud ten kawanan na a lima. Sakay sinesti di
siya linuhud-luhudan di sakay kinagi di, “Mabuhay en Hari nen Judio hidi!”
30 Linoktaban di siya sakay inalap di en sarukud na sakay impakol di dikona.
31 Káttapos di siya a sestiyán ay ineklasan di siya sakay sinulutan di ten sadili
na a badu. Káttapos ay inluwas di ten banuwan tánni ipaku ten kudus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ten kálluwas di ten banuwan ay netagbuwan di en essa a lállaki a en
ngaran na ay ti Simon a taga-Cirene. Impilit di a pabáklay dikona en kudus
ni Jesus. 33 Káddemát di ten lugar a nangaranan a Golgota, (en gustu na a
kagiyán ay Lugar nen Bungu) ay 34 inátdenan di ti Jesus ti alak a hinaluwan ti
apdu. Peru ten dikona a naennaman na ay awan na ininom.

35 Dikona a mepaku dán siya ten kudus ay hinati-hati nen sundalu hidi en
badu na káttapos di a nagbunutan. 36 Sakay nággetnud hidi para bantayan di
siya. 37 Insulat di ten ontok nen kudus en nagin bintang di dikona, “Ti Jesus
iyád, en Hari nen Judio hidi.” 38 Duwwa bi a tulisan en kasabay na a nepaku
ten kudus, essa ten kawanan na sakay essa ten kawiri na.

39 Ininsultu bi siya nen magtalib hidi sakay magwalingiwág pa hidi a
40 magkagi, “Awan beman siko en mangsida ten Templo sakay ruway mu a
ipataknág ti tállu a aldew? Iligtas mu nadid i sadili muwen! Ni siko a talaga
en Anak nen Diyos, umugsad ka ti kudusen!” 41 Sinesti bi siya nen pinunu
hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu
hidi nen banuwan. Kinagi di, 42 “Inligtas na en agum hidi peru i sadili naen
ay awan na meligtas! Awan beman siya en Hari ni Israel? Ni umugsad la siya
nadid ti kudusen ay maniwala kami dán dikona! 43 Maniwala siya ten Diyos
sakay kinagi na a siya en Anak nen Diyos. Iligtas siya nen Diyos ni talaga a
tatarudan en kinagi na!”

44 Sakay sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a nepaku a kasabay na.

En Kákkatay ni Jesus
(Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Sapul ten tanghali hanggan ten alas tres ten apon ay nagdiklám en buu
a lugar. 46 Ten dikona a magalas tres ten apon ay pummákraw ti Jesus, “Eli,
Eli, lema sabachthani?” En gustu na a kagiyán ay “Diyos ku, Diyos ku bakin
pinabayanák mu?”

47 Nasanig iyud nen sangan a tumáttaknág haud kaya kinagi di,
“Dáddulawan na ti Elias!” 48 Pagdaka a gumminan en essa dikodi sakay
nangalap ti damit. Binisa na ti maapsot a alak sakay indátton na ten ontok
nen tákkán sakay impasápsáp na kánni Jesus. 49 Peru kinagi bi nen agum
hidi, “Maguray kam pa, ilingán tam ni dumemát ti Elias para iligtas siya!”

50 Ruway a pinumákraw ti mabegsák ti Jesus sakay natay dán siya.

51 Ti odasid a iyud ay bigla a napisad en kortina nen Templo, sapul ten
disunu hanggan ten dibábbi. Naglinug ten luta sakay nabisag en batu hidi.
52 Nabukasan en lábbáng hidi sakay nabiyag a ruway en makpal a tolay nen
Diyos a nágkatay dán. 53 Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay dikona a
nabiyag a ruway ti Jesus, ay summáddáp hidi ti Jerusalem sakay netan hidi
haud nen makpal a tolay.

54 Neántingan ti hustu en kapitan sakay en sundalu hidi a nagbantay kánni
Jesus dikona a nabati di en linug sakay netan di en atanan a nangyari. Kinagi
di, “Tarud ngani a Anak siya nen Diyos!”
55 Makpal a kabábbiyan en ked haud a mágtan-aw ten adeyu la. Sapul
pa ti Galilea ay ummunonud dán hidi kánni Jesus sakay nagserbi dikona.
56 Kaguman dikodi ti Maria Magdalena, ti Maria a ina de Santiago ay ti Jose,
sakay en kabinga ni Zebedeo.

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Ten dikona a pággapon dán ay tehud a dummemát a essa a mayaman
a taga-Arimatea, en ngaran na ay ti Jose. Siya ay disepulus bi ni Jesus.
58 Ummangay siya kánni Pilato sakay inagid na en bangkay ni Jesus. Inyutus
bi ni Pilato a iyatád en bangkay dikona. 59 Kaya inalap ni Jose en bangkay
sakay binalutan na ti malinis a tela a lino. 60 Inyangay na ten sadili na a
páglábbángngan a bigu na palla a impagamet ten pader a batu. Káttapos ay
inggulung na en dikál a batu a págtakáp ten pintuwan sakay lummakad.
61 Ked bi haud ti Maria Magdalena sakay en essa pa a Maria a nággetnud ten
luwas nen páglábbángngan.

En Bantay hidi ten Páglábbángngan

62 Ten kailawan na, káttapos nen aldew nen pághanda ten Aldew nen
Págtalib, sabay a ummangay kánni Pilato en pinunu hidi nen padi hidi
sakay en Pariseo hidi. 63 Kinagi di dikona, “Naala-ala mi en kinagi ni
magkukunwariyid a iyud dikona a biyag palla a mabiyag siya a ruway
kállipas nen tállu a aldew. 64 Pabantayan mu pay ti hustu en páglábbángngan
hanggan ten katállu a aldew. Bakay umangay en disepulus na hidi sakay
takawán di en bangkay. Sakay kagiyán di ten tolay hidi a nabiyag siya a
ruway. Mahirap dán bakay i págloku diyid a iyád ay magin mas madukás pa
nan ten purumeru.”
65 Kinagi dikodi ni Pilato, “Mángkuyug kam ti sundalu hidi sakay pabantay
moy ti hustu en páglábbángngan.”
66 Kaya ummangay hidi sakay dináttonan di ti senyal en pintuwan a batu
sakay pinabantayan di en páglábbángngan ten sundalu hidi.

28

Nabiyag a Ruway ti Jesus
(Mc. 16:1-10; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kállipas nen Aldew nen Káimang, dikona a págdemlag dán ten purumeru
a aldew nen sasimba, ay ummangay de Maria Magdalena sakay en essa
pa a Maria ten nánglábbángngan kánni Jesus. 2 Káddemát di haud ay bigla a
naglinug ti mabegsák gapu ummugsad a gubwat dilanget en essa a anghel
nen Panginoon. Inggulung na en batu a nakatakáp ten páglábbángngan sakay
ummetnud ten dibabew na. 3 En rupa na ay makasili a kumán a kilat, kona bi
ten pudew nen badu na. 4 Nagpágpág ti ánteng en bantay hidi sakay nabuwal
hidi a kona ten essa a patay dikona a netan di en anghel.
5 Peru kinagi nen anghel ten bábbi hidi, “Dyan kam manteng. Tukoy ku
a aryokán moy ti Jesus a nepaku ten kudus. 6 Awan dán siya háddi gapu
nabiyag dán siya a ruway a kona ten kinagi na. Kamon haád, ilingán moy
en nángdáttonan dikona. 7 Angay moy ibareta nadid bi ten disepulus na hidi a

siya ay nabiyag a ruway sakay mágdipalongu ti Galilea. Metan moy siya haud!
Tandaan moy en kinagi ku dikomoy." 8 Kaya nagalistu hidi a lummakad ten
páglábbángngan a tehud ánteng sakay dikál a kasayaan. Sakay nagginan hidi
a ummangay ten disepulus hidi tánni ibareta di en nangyari.
9 Peru tinagbu hidi ni Jesus, sakay binati na hidi, "Magkahud kam ti
kapayapaan!" Ummadeni hidi kánni Jesus, tinumawid hidi ten básset na hidi
sakay sinamba di siya. 10 Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Dyan kam manteng!
Kammoy dán sakay kagiyán moy ten kákkapatkaka ku hidi a umangay hidi ti
Galilea sakay ketanák di haud!"

En Kinagi nen Mágbantay hidi

11 Dikona a makalakad en bábbi hidi ay ummangay bi ten banuwan en
sangan ten nagbantay hidi ten páglábbángngan. Imbareta di ten pinunu hidi
nen padi hidi en atanan a nangyari. 12 Nagipun-ipun hidi sakay káttapos
di a mákpágguron ten pinunu hidi nen banuwan, ay sinuhulan di ti dikál a
pilak en sundalu hidi. 13 Sakay inutusan di hidi a kona háddi en ibareta di,
"Mentras a tidug kami nen gibi ay ummangay en disepulus na hidi sakay
tinakaw di en bangkay."
14 Kinagi pa nen pinunu hidi nen padi hidi dikodi, "Dyan kam mabalisa,
maski masanig man iyád nen gubernador. Bahala kami dán!"
15 Tinanggap nen bantay hidi en pilak sakay sinunud di en inyutus dikodi.
Kaya hanggan nadid ay iyád padi en istorya nen Judio hidi.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Essa a Disepulus (Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

16 Nadid en sapulu ay ti essa a disepulus ay ummangay ti Galilea, ten bukid
a intoldu ni Jesus dikodi. 17 Dikona a ketan di ti Jesus ay sinamba di siya.
Peru en agum hidi ay nagduda en isip di. 18 Ummadeni ti Jesus sakay kinagi
na dikodi, "Neatád dán dikoku en atanan a kapangyariyan dilanget sakay
ti lutaiday. 19 Kaya angay kam ten atanan a bansa sakay gamitán moy a
disepulus ku en atanan a tolay. Binyagan moy hidi ten ngaran nen Ama, nen
Anak sakay nen Banal a Ispiritu. 20 Sakay tolduwan moy hidi a sumunud ten
atanan a inyutus ku dikomoy. Tandaan moy, kakagumanák moy hanggan
ten katapusan ni munduwiday."

En Maganda a Bareta ayun kánni MARCOS

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta a ayun kánni Marcos ay nagsapul ten pahayag a, "Iyád en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo en Anak nen Diyos." Paniwalaan nen kakpalan a iyád a libru en kadipalonguwan a nesulat tungkul ten biyag ni Jesu-Cristo, sakay iyád en pinakaaperet peru putat bi ti biyag a kasaysayan. En pirmi a págpaliwanag ten upos hidi a Aramaico sakay ten kaugaliyan ni Judio ay mángpakapospos a iyád a libru ay insulat para ten Hentil hidi oni ten Cristiano a bakán a Judio.

Ti Jesus ay impeta ti iyád a libru a bilang essa a tolay a tehud a kakaiba a kapangyariyan. Ketan iyád ten págtoldu na, kapangyariyan kontra ten dimonyo hidi sakay págpatawad ti kasalanan. Impahayag na bi a siya en Anak nen Tolay a ummangay háddi para máng-alay ten biyag na para ten kaligtasan nen makasalanan hidi.

Ten págsaysay ni Marcos ay mas inátdenan na ti diin en ginamet hidi ni Jesus nan ten intoldu na. Káttapos nen sabadit a bahagi tungkul kánni Juan a Mágbinyag sakay tungkul ten págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus, ay insaysay a pagdaka ni Marcos en págtoldu sakay págpapiyya a ginamet ni Jesus. Mentras a magalay, ay lalu a luminaw en pákkatenggi nen tagasunud hidi ni Jesus dikona. Peru ten kabaliktadan na ay lalu bi a tumindi en iyamut nen kadima di hidi dikona. Ten katapusan hidi a kapitulu ay insaysay ni Marcos en pangyayari hidi ten katapusan hidi a aldew ni Jesus ti lutaiday, en pághirap na, en kákkatay na sakay kákkabiyag na a ruway.

Awan malinaw a nabanggit ni deya i nángsulatid ti iyád a libru peru maari a tama en namulatan a pánniwala a ti Juan Marcos i nángsulatid ti iyád. (Gamet 12:12; 15:37). Nakagi a insulat na iyád ti Roma bagu a binumagsak en Jerusalem ten A.D. 70. Ten iba a mas mágkatanda a kasulatan, iyád a libru ay nagtapos ten kapitulu 18 bersikulu 8. Ten iba a kasulatan ay tehud a aperet a págtapos, ten iba bi ay atakdug a págtapos. Gapu ti iyád, en atakdug (9-20) sakay en aperet a págtapos (9-10) ay parehu a kaguman ti iyád a libru peru ked ten disalad nen kona háddi a tanda ( ) tánni ipakapospos a tehud a katanungan ti iyád a bahagi.

Lasán nen Libru

En sapul nen Maganda a Bareta 1:1-13
En págserbi ni Jesus ti Galilea 1:14-9:50
Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 10:1-52
En katapusan hidi a aldew nen pághirap sakay kákkatay ni Jesus 11:1-15:47
En kákkabiyag a ruway ni Jesus 16:1-8
En káppeta ni Jesus ten kákkabiyag na a ruway sakay en kássoli na dilanget 16:9-20

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Iddi en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo a Anak nen Diyos.
2 Nagsapul iyád dikona matupad en insulat ni propeta Isaias a,
"Tehudák a paangayán a mágdipalongu dikomu.

Siya i mánghandaid ten paglakadan mu.'
3 Siya en magpákraw ten kaparangan ti kona háddi,
'Maghanda kamon ten káddemát nen Panginoon,
husayán moy dán en paglakadan na!' "
4 Nadid, dummemát ngani ti Juan ten kaparangan, a nagbinyag sakay
nangaral. Kinagi na ten tolay hidi, "Adággan moy dán sakay pagsisiyan en
kasalanan moy hidi, sakay magpabinyag kam tánni patawadán kam nen
Diyos." 5 Ngari-ngari a atanan nen tolay hidi a taga-prubinsiya a Judea sakay
siyudad a Jerusalem ay ummangay kánni Juan ten dinom ti Jordan a mágsanig
ten pángngaral na. Intapat di en kasalanan di hidi sakay bininyagan na hidi.
6 En badu ni Juan ay gamet ti dutdut ni kamelyo sakay en sinturon na
ay koblet ni hayup. Raksa a dudun en kákkanán na sakay pulut ni pitukan.
7 Ipáppangaral na ten tolay hidi a, "Tehud a dumemát a mas makapang-
yariyan nan sikán, maski mangokbis ten igut nen sandalyas na ay awanák
karapatdapat. 8 Bininyagan takam ti dinom peru siya en mangbinyag
dikomoy ti Banal a Ispiritu."

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mt. 3:13-4:11; Lu. 3:2-22, 4:1-13)

9 Awan nagnalay ti panahunid a iyud ay dummemát ti Jesus. Gubwat
siya ti Nazaret a sakup ni Galilea. Sakay bininyagan ni Juan ten dinom ti
Jordan. 10 Káawas ni Jesus ten dinom ay netan na a bummukas dilanget
sakay dummibábbi dikona en Ispiritu a kumán a kalapati. 11 Tulos a tehud
a nagupos dilanget a kinagi na, "Siko en mahal ku a Anak sakay kasayaan ku
a tarud."
12 Káttapos ay pagdaka a inggiyya nen Ispiritu ti Jesus ten kaparangan.
13 Áppat a pulu a aldew siya a págyan haud sakay tináttoksu siya ni Satanas.
Tehud a mágkatapang a hayup haud peru pinagserbiyan siya nen anghel hidi.

Dinulaw ni Jesus en Áppat a Mángngikan
(Mt. 4:12-22; Lu. 4:14-15; 5:1-11)

14 Dikona a nepiresu dán ti Juan ay ummangay ti Jesus ten prubinsiya
a Galilea. Impangaral na haud en Maganda a Bareta a gubwat ten Diyos.
15 Kinagi na, "Dummemát dán en odas. Adeni dán a maghari en Diyos.
Kaya magsisi kamon sakay adággan moy dán en kasalanan moy hidi sakay
maniwala kam ten Maganda a Bareta!"
16 Dikona a naglakad ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea ay netan na
en matkaka a mángngikan, de Simon ay ti Andres a mamanti. 17 Kinagi ni
Jesus dikodi, "Mákkuyug kam dikoku ta gamitán takam a mángngikan ti tolay."
18 Pákkasanig di ten kinagi ni Jesus ay pagdaka di a inwarak en panti di sakay
nákkuyug hidi dikona.
19 Naglakad pa ti Jesus, awan palla siya nakaadeyu ay netan na bi en
matkaka a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Ked hidi ten abeng di a
magayuma ten panti di. 20 Kaya ten pákketa na dikodi ay dinulawan na hidi
sakay nákkuyug hidi dikona. Linakadan di en ama di a ti Zebedeo ten abeng
kaguman na en tarabahador di hidi.

En Lállaki a Sináddáp ni Madukás a Ispiritu
(Lu. 4:31-37)

21 Nadid ay ummangay ti Jesus sakay en disepulus na hidi ti Capernaum.
Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay summáddáp ti Jesus ten sinagoga

sakay nagtoldu siya ten tolay hidi. 22 Nagtaka en tolay hidi gapu makapangyariyan en págtoldu na, awan kona ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.
23 Tehud a essa a lállaki a sináddáp ni madukás a ispiritu, bigla siya a summáddáp ten sinagoga. Káttapos ay pummákraw siya, 24 "Jesus a taga-Nazaret, ánya i gustu muwid a mangyari dikomi? Bunuwán mu kami beman? Tukoy taka! Siko en Banal a gubwat ten Diyos." 25 Peru sinaway ni Jesus en madukás a ispiritu, kinagi na, "Tumahimik ka! Lumuwas ka ti lállakiyen!"
26 Pinagpirágpirág nen madukás a ispiritu en lállaki sakay magpákraw a lummakad dikona. 27 Nagtaka en atanan a tolay kánni Jesus sakay namágguronan di, "Ánya iyád? Bigu a toldu? Makapangyariyan siya a tarud, maski en madukás a ispiritu ay sumunud ten utus na." 28 Kaya gapu ti iyud ay pagdaka a nabareta ten atanan a lugar ten prubinsiya a Galilea en tungkul kánni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay hidi (Mt. 8:14-17; Lu. 4:38-41)

29 Nadid, kálluwas de Jesus ten sinagoga ay nagtulos hidi ten bilay nen matkaka a Simon ay ti Andres, kaguman na de Santiago ay ti Juan. 30 Dinemáttan di en katugngan ni Simon a mágkatdug a tehud a saket. Pagdaka a tehud a nángkagi kánni Jesus a maladu siya. 31 Kaya inadeniyan ni Jesus en bábbi, tinawidan na en lima na sakay inyekat na. Pagdaka siya a nawasan sakay tulos na dán a sinerbiyan de Jesus.
32 Dikona sumarám en aldew ten gibi dán, ay inyangay di kánni Jesus en atanan nen tehud hidi a saket sakay en sináddáp hidi ni dimonyo. 33 Ngaringari a atanan nen tolay ti banuwanid a iyud ay napisan hidi ten atubengán nen bilay. 34 Pinagpiyya na en makpal hidi a tehud a saket ten ányaman a bábbatiyán di, sakay pinalakad na bi en dimonyo hidi ten tolay hidi. Awan pinabayan ni Jesus a magupos en dimonyo hidi, gapu tukoy di ni deya siya.

Nangaral ti Jesus ti Galilea (Lu. 4:42-44)

35 Kaldiwan palla ay ummikat dán ti Jesus sakay ummangay ten tahimik a lugar a nagdasal. 36 Káikat de Simon ay inaryok di ti Jesus ni hádya inangayan naid. 37 Pákketa di kánni Jesus ay kinagi di, "Aryokán ka nen katolayan." 38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Kailangan a angay kitam ti agumen hidi a banuwan tánni makapagtolduwák bi haud. Iyád en dahilan ni bakin ummangayák háddi."
39 Kaya linebut na en prubinsiya a Galilea a nangaral ten sinagoga hidi, sakay nagpalayas siya ti dimonyo ten tolay hidi.

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong (Mt. 8:1-4; Lu. 5:12-16)

40 Tehud a tolay a ummadeni kánni Jesus a kinetong, lummuhud siya sakay nákkekagbi a kinagi na, "Ni gustuwán mu ay mapagpiyyaák mu."
41 Kinagbiyan siya ni Jesus, tinawidan na sakay kinagi na, "Gustu ku! Nadid ay nagpiyya ka dán." 42 Ti odas biyid a iyud ay pagdaka a nagpiyya en ketong na, sakay nagin malinis siya. 43 Pinalakad siya ni Jesus a pagdaka peru mahigpit na a imbilin dikona a, 44 "Dyan mu ikagi maski kándeya en págpapiyya ku dikomu. Nan magtulos ka ten padi sakay paileng ka dikona, káttapos ay magalay ka ten Diyos a kona ten inyutus ni Moises. En pággalay

mu i mangpatunayid ten tolay hidi a nagpiyya ka dán.” 45 Peru ten kállakad
nen lállaki ay imbábbareta na ten atanan a tolay en págpiyya na, kaya awan dán
hayagan en kássáddáp ni Jesus ten banuwan. Nanatili dálla siya ten adeyu
a lugar ten luwas nen banuwan peru maski adeyu en páppágyanan na ay
makpal padi a tolay en ummangay dikona a gubwat ti iba-iba a lugar.

2

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug
(Mt. 9:1-8; Lu. 5:17-26)

1 Kállipas nen sangan a aldew ay nagsoli ti Jesus ti Capernaum. Kummalat
en bareta a ked dán siya ten bilay. 2 Kaya tunay ti kakpal a tolay en
ummangay a ngari-ngari a awan dán hidi ti págyanan maski ten atubengán
nen bilay. Dikona pasiyaan a mangaral ti Jesus dikodi ten Maganda a Bareta
ay 3 tehud a dummemát a áppat a lállaki, tehud hidi a usung a lupug. 4 Gapu
ten kakpal nen tolay ay awan hidi makaadeni kánni Jesus. Ginamet diyid ay
inyonek di en tehud a saket ten atáp nen bilay sakay linátttab di en atáp ten
tapat na. Káttapos ay intonton di en ayud a págkatdugan nen lupug.* 5 Dikona
a netan ni Jesus en dikál di a pánnampalataya ay kinagi na ten lupug, “Anak
ku, napatawad dán en kasalanan mu hidi.”

6 Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a mággetnud sakay
magisip hidi ti kona háddi, 7 “Bakin kona haán a magupos i tolayen? Essa iyád
a páglapastangan ten Diyos! Awan beman en Diyos la i makapagpatawadid
ti kasalanan?” 8 Natukuyan ni Jesus en ked ten isip di, kaya pagdaka na
a kinagi dikodi, “Bakin magisip kam ti kona haán? 9 Ánya beman i mas
alistuwid a kagiyán ti lupugidi, ‘Pinatawad taka dán ten kasalanan mu hidi,’
oni, ‘Tumaknág ka, betbitán mu i págkatdugan muwen sakay maglakad ka?’
10 Nadid ipeta ku dikomoy a en Anak nen Tolay ay tehud a kapangyariyan
ti munduwiday a magpatawad ti kasalanan.” Kaya kinagi na ten lupug,
11 “Umikat ka, betbitán mu i págkatdugan muwen sakay umuli ka dán.”
12 Tummaknág en lupug, binetbet na en págkatdugan na sakay lummakad a
áelingán nen katolayan. Nagtaka hidi a atanan ten netan di sakay nagpuri
hidi ten Diyos. Kinagi di, “Nadid kami palla a naketa ti kona haán!”

Dinulaw ni Jesus ti Levi
(Mt. 9:9-13; Lu. 5:27-32)

13 Nadid, ummangay dámman ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea.
Makpal a tolay a ummadeni kánni Jesus kaya tinolduwan na hidi. 14 Káttapos
ay nagtulos siya a naglakad sakay netan na ti Levi a anak ni Alfeo a
mággetnud ten págsingeran na ti buwes. Kinagi ni Jesus dikona, “Umunud ka
dikoku.” Pákkasanig ni Levi ten kinagi ni Jesus ay pagdaka siya a tummaknág
sakay nákkuyug dikona.

15 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten bilay ni Levi sakay kumman siya
haud. Makpal a mágsinger ti buwes sakay makasalanan en ummunud kánni
Jesus sakay náksabay hidi a kumman kaguman en disepulus hidi. 16 Netan
iyád nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a kabilang ten Pariseo hidi, a
kumman ti Jesus a kaguman nen mágpabuwes hidi sakay nen makasalanan

* **2:4** Ti Palestina, karaniwan a en bilay ay patag ti atáp. Tehud a agdenan ten luwas a pasangkay ten patag a atáp.

hidi a tolay. Kaya tinanung di en disepulus hidi ni Jesus, “Bakin máksabay siya a kuman ten mágpabuwes hidi sakay ten makasalanan hidi?”
17 Dikona nasanig iyud ni Jesus ay tummábbig siya ti patalinhaga, “Awan beman en tehud la hidi a saket i gamutánnid nen mággamot? Kona labi hud, kayaák a ummangay háddi ay tánni dulawán ku en makasalanan hidi a magsisi, bakán a en awan hidi ti kasalanan.”

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon
(Mt. 9:14-17; Lu. 5:33-39)

18 Tenhud, en disepulus hidi ni Juan sakay en Pariseo hidi ay nagkulásyon. Nadid, tehud a ummadeni kánni Jesus a nagtanung, “Bakin awan magkulásyon i disepulus muwen hidi, samantala en disepulus hidi nen Pariseo hidi sakay en disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag ay magkulásyon?”
19 Tummábbig ti Jesus, “Maari beman a magkulásyon en katolayan ni kakaguman di palla en lállaki a ikasal? Awan! Mentras a kaguman di palla en lállaki a ikasal ay awan di iyud gamitán. 20 Peru ni dumemát en panahun a awan di dán siya kaguman ay magkulásyon dán hidi.”
21 Intulos ni Jesus en pággupos na, “Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten dati a badu. Ni iyáppol en bigu ten dati ay kumárrán en risatu sakay lalu a magkahud ti dikál a pisad en badu.” 22 Sakay kinagi na pa, “Kona labi iyán ten bigu a alak. Awan ti magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkan ti alak a gamet ti koblet ni hayup. Ni magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkan ay pumáttak iyud sakay tulos a mágkebut en alak, parehu a masayang en alak sakay en pággasákkan. Kailanganid ten bigu a alak ay bigu bi a pággasákkan.”

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mt. 1-8; Lu. 6:1-5)

23 Ten essa a Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay dummaman de Jesus ten katriguwan. Dikona pasiyaan hidi a maglakad ay nagkádtor en disepulus na hidi ti ohay a págkásselan di. 24 Kinagi nen Pariseo hidi kánni Jesus, “Ilingán mu i ginamet ni disepulus muwen hidi, naggamet hidi ti bawal ten Aldew nen Káimang!” 25-26 Tinanung hidi ni Jesus, “Awan beman nabasa moy dán en ginamet ni David dikona ti Abiatar en kapunuwan nen padi hidi? Magaláp tenhud de David ay ten kaguman na hidi. Kaya summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay inalap na en alay a tinapay para ten Diyos sakay kinan di. Bawal iyud ten kautusan gapu padi la en maari a mangkan haud. Peru kinan iyud ni David sakay inátdenan na pa en kaguman na hidi.”
27 Kinagi pa ni Jesus, “En Aldew nen Káimang ay intakda para ten kapiyyaan nen tolay; bakán a linalang en tolay para ten Aldew nen Káimang. 28 Kaya maski en Aldew nen Káimang ay ked ten kapangyariyan nen Anak nen Tolay.”

3

En Lállaki a Awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mt. 12:9-14; Lu. 6:6-11)

1 Ummangay a ruway ti Jesus ten sinagoga, nedemáttan na haud en lállaki a awan makaarikad en essa na a lima. 2 Binantayan nen tolay hidi ni gamután ni Jesus en lállaki ten Aldew nen Káimang tánni magkahud hidi ti ibidensiya a awan siya mangilin. 3 Kinagi ni Jesus ten lállaki, “Karon hád!” 4 Sakay tinanung na en tolay hidi, “Ánya beman i bawalid ten Kautusan, maggamet ti

maganda oni maggamet ti madukás? En mángligtas ti tolay oni pabayan mu
a matay?"

Peru awan hidi ti kákkagi. 5 Ummileng ti Jesus ten tolay hidi ten palebut
na. Iyamut sakay kagbi en mabati na gapu ten káttug nen ulu di. Káttapos ay
kinagi na ten lállaki, "Iyolnat mu i lima muwen." Dikona iyolnat nen lállaki en
lima na ay pagdaka a nagpiyya. 6 Lummakad en Pariseo hidi sakay kinauron
di a pagdaka en tolay hidi ni Hari a Herodes ni konya di a mapabunu ti Jesus.

En Tunay ti Kakpal a Tolay ten Gilid nen Minalnu

7 Lummakad ti Jesus a kaguman na en disepulus na hidi, ummangay hidi
ten gilid nen minalnu. Ummunud dikona en tunay a kakpal a tolay a gubwat
ti Galilea, ti Judea, 8 ti Jerusalem, ti Idumea, ten dibelyu ni Jordan, ten
siyudad a Tiro, sakay Sidon. Ummunud hidi gapu nabareta di en ginánggamet
ni Jesus. 9-10 Makpal siya a pinagpiyya a tehud a saket, sakay pummilit
pa en agum a tehud a saket a kumabit dikona. Kaya nángpehanda ti Jesus
ti abeng ten disepulus na hidi sakay summakay siya tánni awan di siya
masáldit. 11 Balang essa ten sináddáp hidi nen madukás a ispiritu a naketa
kánni Jesus ay lummuhud ten atubengán na sakay ipákraw di a, "Siko en Anak
nen Diyos!" 12 Mahigpit a inyutus ni Jesus ten mágkadukás hidi a ispiritu a
dyan di kákkagiyán ni deya siya.

Nagpili ti Jesus ti Apostol a Sapulu ay ti Duwwa
(Mt. 10:1-4c; Lu. 6:12-16)

13 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten bukid, kaguman na en pinili na hidi
sakay ummunud dikona. 14 Nangpili siya dikodi ti sapulu ay ti duwwa a
nginaranan na a apostol. Pinili na hidi tánni magin kákkagumanán na sakay
utusan na hidi a angay mangaral. 15 Inátdenan na hidi ti kapangyariyan a
magpalakad ten dimonyo hidi. 16 En pinili na a sapulu ay ti duwwa a apostol
ay ti Simon a nginaranan na a Pedro, 17 de Santiago ay ti Juan a anak ni
Zebedeo, nginaranan na hidi a Boarnerges, gustu naid a kagiyán ay, "Anak
hidi ni káddur;" 18 sakay ti Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago
a anak ni Alfeo, Tadeo, Simon a makabanuwan, 19 sakay ti Judas Iscariote a
nángtokyon dikona.

Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mt. 12:22-32; Lu. 11:14-23; 12:10)

20 Dikona a ummuli ti Jesus ay tunay dámman a kakpal en tolay a umman-
gay haud kaya awan na dán mapospos a kuman, kona bi ten disepulus na
hidi. 21 Dikona nabareta iyud nen ina na sakay nen kákkapatkaka na hidi ay
ummangay hidi haud. Angen di ti Jesus gapu kagi nen tolay hidi a nagareng
kanon siya.

22 Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a gubwat ti Jerusalem
a kaya kan a makapagpalakad ti Jesus ti dimonyo ay inátdenan siya ni Beelze-
bul ti kapangyariyan. Ti Beelzebul en pinunu nen dimonyo hidi. 23 Gapu ten
kinagi di ay dinulaw hidi ni Jesus sakay nagupos siya ti patalinhaga, "Konya
a palakadán ni Satanas en sadili na?" 24 Ni mamágdadema en mamanuwan
ten essa a kahariyan ay awan magmalay a mawasak i kahariyanid a iyud.
25 Maski ten essa a pamilya, ni mamágdadema hidi ay awan bi hidi magmalay.
26 Kona labi hud ni kalabanán ni Satanas en sadili na sakay mamágdadema en
nasakupan na hidi ay awan hidi magmalay, dumemát en katapusan na.

27 “Peru awan ti makapangsáddáp sakay magtakaw ten bilay nen
mabegsák a tolay mentras a awan pa siya mapungu. Ni napungu dán siya
ay maari dán a pagtakawan en bilay na.
28 Tandaan moy, mapatawad nen Diyos en tolay ten atanan a kasalanan
na, pati en kinákkagi na a madukás ten Diyos. 29 Peru en magupos ti madukás
ten Banal a Ispiritu ay awan dán mapatawad maski nikan. Gapu nanggamet
siya ti awan ti katapusan a kasalanan. 30 Kinagi iyud ni Jesus dikodi gapu
bábbintangán di siya a sináddáp ni madukás a ispiritu.

En Ina ni Jesus sakay en Kákkapatkaka na (Mt. 12:46-50; Lu. 8:19-21)

31 Dummemát en ina ni Jesus sakay en kákkapatkaka na hidi. Naguray hidi
ten luwas nen bilay sakay pinadulaw di siya. 32 Makpal en tolay a mággetnud
ten palebut ni Jesus dikona kinagi di, “Ked ti luwason en ina mu sakay en
kákkapatkaka mu hidi urayán di ka.” 33 Peru kinagi ni Jesus, “Deya beman i
ina kuwid sakay i kákkapatkaka kuwid?” 34 Inileng na en mággetnud hidi ten
palebut na sakay kinagi na, “Hidi iddi i ina kuwid sakay kákkapatkaka kuwid!
35 Gapu ni deya en sumássunud ten utus nen Diyos ay siya i kapatkaka kuwid
sakay ina kuwid.”

4

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug (Mt. 13:1-9; Lu. 8:4-8)

1 Nadid, ummangay a ruway ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea.
Pinalebutan siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya summakay siya ten abeng
a ked ten dinom. Ummetnud siya ten abeng sakay en tolay hidi ay ked ten
gilid nen minalnu. 2 Tinolduwan na hidi ti makpal a bagay ten pamamag-
itan nen talinhaga hidi. Kona háddi en kinagi na, 3 “Mágsanig kam! Tehud a
essa a lállaki a mággaradu a angay magsabug. 4 Dikona magsabug dán siya
ay tehud a sangan a bine a naragrag ten dilan. Dummemát en ibun hidi
sakay tinoktok di en bine a naragrag. 5 Tehud bi a naragrag a bine ten
kabatuwan sakay pagdaka a nagtubu gapu malapes en luta. 6 Peru dikona
nagsinag ti hustu ay nalanás sakay nagmadi hidi iyud a bine, gapu ápperet la
en gamot di. 7 Tehud bi a bine a naragrag ten kasaetan, peru dikona immoya
en kasaetan ay nailongan en bine, kaya awan nagbunga. 8 Sakay tehud bi a
bine a naragrag ten maganda a luta kaya tummubu hidi iyud, ummoya sakay
nagbunga ti makpal. Nagohay hidi ti tággitállu a pulu a butil sakay tehud a
tággi-ánnam a pulu, sakay tehud a tággidatos a butil balang essa.” 9 Kinagi pa
ni Jesus a, “Mágsanig en tehud págsanig.”

En Layunin nen Talinhaga (Mt. 13:10-17; Lu. 8:9-10)

10 Dikona mággessa-essa dálla ti Jesus ay ummadeni dikona en sapulu ay ti
duwwa a disepulus na kaguman en agum hidi a nakasanig ten talinhaga.
Impákpágguron di a ni maari ay ipaliwanag na en kahulugan nen talinhaga.
11 Kinagi ni Jesus, “Inyatád dán dikomoy en karapatan a maintendiyan moy
en lihim nen pághari nen Diyos. Peru ten agum, atanan a bagay ay itoldu
dikodi ten pamamag-itan ni talinhaga. 12 Tánni,
‘Umáeleng man hidi ay awan hidi maketa,
sakay mágsanig man hidi ay awan hidi makaintendi.

Ni konahud, ay sinoli di nakuwan en Diyos
sakay nakatanggap nakuwan hidi ti kapatawadan.' "

En Paliwanag nen Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:18-23; Lu. 8:11-15)

13 Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, "Awan moy beman maintendiyan en
talinhaga? Konya moy a maintendiyan en agum hidi a talinhaga? 14 Kona
háddi i kahulugan naid; en bine a isássabug ay en upos nen Diyos. 15 En bine
hidi a nágkeragrag ten dilan ay kumán a en tolay hidi a nakasanig ten upos nen
Diyos. Pákkasanig di ay dummemát ti Satanas, inibutan na ten isip nen tolay
en upos nen Diyos. 16 En bine hidi a nágkeragrag ten kabatuwan ay kumán a
en tolay hidi a pákkasanig di ten upos nen Diyos ay pagdaka di a tinanggap a
masaya. 17 Peru awan gummamot en upos nen Diyos ten pusu di, kaya awan
hidi nakapanatili. Dikona demáttan hidi ni kahirapan oni págdusta gapu ten
upos nen Diyos, ay pagdaka hidi a ummatras. 18 En bine hidi a nágkeragrag
ten kasaetan ay kona ten tolay hidi a nágsanig ten upos nen Diyos. 19 Peru
gapu ten pággaisip di ten kákkabiyag di ti munduwiday sakay ni konya hidi
a yumaman, sakay ten kákkasor di ten sari-sari a bagay ay awan neasák ten
pusu di en upos nen Diyos kaya awan nagbunga. 20 En bine hidi a nágkeragrag
ten maganda a luta ay kona ten tolay hidi a nágsanig ten upos nen Diyos sakay
tinanggap di kaya nagbunga hidi. Tehud a nagbunga ti tággitállu a pulu,
tehud a tággi-ánnam a pulu sakay tehud a tággidatos."

En Adal Tungkul ten Simbuwan
(Lu. 8:16-18)

21 Nagtulos ti Jesus ten pággupos na. Kinagi na, "Taban beman en
simbuwan sakay taklábban ten págtakalan, oni idátton moy ten sarok nen
katri? Awan beman, dapatid ay itupu en simbuwan ten tama a págtupuwan?
22 Awan ti netagu a awan meluwas, sakay awan ti sekretu a awan mehayag.
23 Mágsanig en tehud a págsanig"
24 Kinagi pa ni Jesus, "Intendiyán moy ti mapiyya en masanig moy. En
sukat a gamitán moy ten agum ay siya labi en sukat a gamitán dikomoy,
sakay higit pa haud. 25 Gapu en tehud ay átdenan pa, peru en awan, maski
en sabadit a ked dikona ay alapán pa."

En Talinhaga nen Tummubu a Bine

26 Kinagi pa ni Jesus, "En pághari nen Diyos ay kona ten essa a nagsabug
ti bine ten uma na. 27 Mátdug siya ti gibi sakay umikat ti aldew. En bine
a insabug na ay magtubu la iyud sakay dumikál a awan na tukoy ni konya
en káttubu na. 28 En luta i mangpatubuwid sakay mangpadikál ten mula,
purumeruwid ay magbuyas pa sakay káttapos ay sumilag dán. 29 Ni nalutu
dán en bunga na ay pagdaka na a pagapas gapu panahun dán."

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mt. 13:31-32, 34; Lu. 13:18-19)

30 Sakay kinagi na, "Ánya maari tamid a pángparehuwan ten pághari nen
Diyos? Ánya maari tamid a gamitán a talinhaga? 31 Kona iyád ten bukál nen
mustasa a kabaditan ten atanan a bukál. 32 Peru ni memula dán ay magin
kalangkawan ten atanan a mula sakay magpinget pa ti mayambung, kaya
maari a páglobunan nen ibun hidi."

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga

33 Impangaral ni Jesus ten tolay hidi en Upos nen Diyos ten pamamag-itan
ni talinhaga ayun ten abut nen isip di. 34 Awan siya nangaral dikodi ti bakán
a patalinhaga. Peru ni hidi-hidi la ay ten disepulus na hidi ay ipaliwanag na
dikodi en atanan a bagay.

Pinaimang ni Jesus en Parás
(Mt. 8:23-27; Lu. 8:22-25)

35 Ten gibi ti aldewid a iyud ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Kad-
tamon umarabes dibelyu.” 36 Linakadan di en tolay hidi sakay summakay
hidi ten abeng a sássakayan ni Jesus. Tehud hidi a kasabay a agum pa a
abeng. 37 Nagabutan hidi ni mabegsák a bagyu ditaw. Dáddekál a tagmák en
dummapát ten abeng kaya ngari-ngari a maputat dán ti dinom. 38 Ti Jesus ay
tidug a mágpunganan ten dipos nen abeng kaya linukag siya nen disepulus
na hidi. Kinagi di, “Maistu, awan ka la mabalisa, umállád kitamon?”
39 Ummikat ti Jesus sakay kinagi na ten parás, “Umimang ka!” Sakay kinagi
na bi ten tagmák, “Tumahimik ka!” Pagdaka a ummimang en parás sakay
lummantap. 40 Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Bakin manteng kam?
Hanggan beman nadid ay awan kam palla ti pánnampalataya?” 41 Tunay hidi
ti ánteng kaya kinagi nen balang essa, “Deya wád iyád, pati ben parás sakay
tagmák ay sumunud dikona?”

5

Pinagpiyya en Lállaki a Hinayup
(Mt. 8:28-34; Lu. 8:26-39)

1 Dummemát de Jesus ten dibelyu nen minalnu, ten lugar nen Gergeseno
hidi. 2 Káawas ni Jesus ten abeng ay tinagbu siya nen essa a lállaki a
hinayup. 3 Mágyan siya ten páglábbángngan sakay tunay siya ti begsák. Awan
di siya mapungu maski pa ni kadena i gamitánnid a pangpungu dikona.
4 Pensangan di dán siya a punguwán ti kadena, peru bágsot-bágsután na la.
Kaya awan ti makabalud dikona. 5 Aldew ay ti gibi ay máglalakadán siya a
mágpapákrawán ten kampusantu sakay ten buki-bukid, sakay táttalinguwan
na en bággi na ti batu.

6 Adeyu palla siya ay netan-awan na dán ti Jesus kaya nággaginanán siya
a ummadeni sakay lummuhud ten atubengán na. 7 Sakay impákraw na ti
mabegsák, “Jesus, Anak nen kataasan a Diyos, bakin pakialamanák mu?
Ipangaku mu ten ngaran nen Diyos a awanák mu pahirapan.” 8 (Kinagi na
iyud gapu inyutus ni Jesus ten madukás a ispiritu a lumakad siya ten lállaki.)
9 Káttapos ay tinanung siya ni Jesus, “Ánya i ngaran muwid?” Tummábbig
siya, “Batalyon, gapu makpal kami.” 10 Nákpágguron siya kánni Jesus a dyan
na hidi palakadán ti lugarid a iyud.

11 Nadid, ten digdig nen bukid ay tehud a makpal a babuy a mam-
agsábbukan. 12 Nákkekagbi kánni Jesus en mágkadukás a ispiritu a ni maari ay
pasáddáppán na dálla hidi ten kababuyan. 13 Pinayagan hidi ni Jesus kaya
lummuwas ten tolay en mágkadukás hidi a ispiritu sakay sinomdáp hidi ten
kababuyan. Káttapos ay namagginanan en manga duwanglibu a kababuyan
ten pengpeng, nágkatápduk hidi ten dinom sakay nágkalimás. 14 Pákketa nen
mággalaga hidi ten kababuyan ten nangyari ay ginuminan hidi sakay angen
di imbareta ten banuwan sakay ten kadatig hidi a banuwan en atanan nen
netan di. Kaya ummangay haud en tolay hidi gapu gustu di a ketan en
nangyari. 15 Dikona umadeni en tolay hidi kánni Jesus ay netan di en lállaki a

dati a sináddáp ni kadimonyowan a mággetnud. Mahusay dán en isip na sakay
nakabadu dán, kaya neántingan en tolay hidi. 16 Imbábbareta nen naketa hidi
ten tolay hidi a dummemát en nangyari ten lállaki a sináddáp ni dimonyo
sakay ten kababuyan. 17 Káttapos ay nákkekagbi en tolay hidi kánni Jesus a
ni maari ay lumakad siya ten lugar di.
18 Dikona a sumakay dán ti Jesus ten abeng ay nákkekagbi dikona en lállaki
a linakadan nen kadimonyowan, kinagi na, "Mákkuyugák pay dikomu!"
19 Peru awan pummayag ti Jesus nan kinagi na, "Umuli ka sakay ikagi mu ten
kamag-anak mu hidi en atanan a ginamet nen Panginoon dikomu, ni konya
na ka a kinagbiyan." 20 Kaya lummakad en lállaki sakay imbábbareta na ti buu
a Decapolis en atanan nen ginamet ni Jesus dikona. Nagtaka en atanan nen
nakasanig ten imbareta na.

En Anak ni Jairo sakay en Bábbi a Mágdadigiyán (Mt. 9:18-26; Lu. 8:40-56)

21 Ummarabes a ruway ti Jesus, ked palla siya ten gilid nen minalnu ay
dinarupodupan dámman siya nen tunay ti kakpal a tolay. 22 Ked bi haud en
essa a lállaki a Jairo en ngaran na. Essa siya a tagapamahala ten sinagoga.
Pákketa na kánni Jesus ay linumuhud siya ten atubengán na. 23 Nákkekagbi
siya, sakay kinagi na, "Magipepatay dán en anak ku a dalagita, ni maari ay
mákkuyug ka pay dikoku. Itupu mu la i lima muwen dikona tánni magpiyya
siya sakay mabiyag." 24 Nákkuyug ti Jesus dikona sakay ummunud en tunay
ti kakpal a tolay a magdail-ilan, ngari-ngari a masáldit ti Jesus.
25 Ked bi haud en essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a
mágdadigiyán. 26 Naubus na dán atanan nen ari-ariyan na ten págpapagamot
na sakay makpal dán a mággamot en nanggamot dikona peru awan la
nagpiyya nan nahirapan la siya sakay ummondug pa en saket na. 27 Nasanig
na en tungkul kánni Jesus kaya nákpagdail-ilan siya a ummadeni ten adág ni
Jesus sakay tinawidan na en badu na, 28 gapu kinagi na ten sadili na a maski
ni matawidan na la en badu ni Jesus ay magpiyya dán siya. 29 Ti odas biyid a
iyud a natawidan na en badu ni Jesus ay pagdaka na a nabati a awan dán en
págdigi na sakay nagpiyya dán siya.
30 Nadid, pagdaka a nabati ni Jesus a tehud a lummuwas ten kapang-
yariyan na, kaya lummingat siya ten katolayan sakay nagtanung, "Deya en
nangtawid ten badu ku?" 31 Tummábbig en disepulus na hidi, "Bakin itanung
mu ni deya i nangtawidid ti badu muwen? Samantala a tunay ti kakpal
i tolayen hidi a mamagdail-ilan?" 32 Peru náglalingat-lingatán la ti Jesus,
aryokán na en nangtawid ten badu na. 33 Gapu tukoy nen bábbi en nangyari
ay ummadeni siya kánni Jesus a magpágpág ten ánteng na. Lummuhud siya
ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na en atanan nen ginamet na. 34 Kinagi
ni Jesus dikona, "Anak ku, pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu. Umuli ka
dán a mapayapa. Nagpiyya ka dán ten saket mu."
35 Pasiya palla a mákpágguron ti Jesus ten bábbi ay tehud a sangan a
dummemát a gubwat ten bilay ni Jairo, kinagi di, "Natay dán en anak
mu, dyan mu dán abalaán i Maistuwen." 36 Awan pinospos ni Jesus en
kinagi di nan kinagi na kánni Jairo, "Dyan ka mawanan ti pag-asa, basta
maniwala ka la." 37 Awan ti iba a ingkuyug ti Jesus nan de Pedro la ay ten
matkaka a Santiago ay ti Juan. 38 Káddemát di ten bilay ni Jairo ay netan
ni Jesus a makpal a tolay a mamagsangetan sakay marendi hidi. 39 Kaya
ten kássáddáp na ten bilay ay kinagi na dikodi, "Bakin marendi kam sakay

mamagsangetan? Awan natay anaken, tidug la siya." 40 Peru pinagtawaan
di la ti Jesus. Káttapos ay pinaluwas na en tolay hidi ten bilay puwera la ten
dáddikál hidi nen anak sakay ten tállu a disepulus na. Sakay ummadeni hidi
ten págyanan nen anak. 41 Tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay kinagi
na, "Talitha koum," gustu naid a kagiyán ay, "Anak, umikat ka!" 42 Pagdaka
a ummikat en anak sakay naglakad. Sapulu ay ti duwwa a taon en idad na.
Atanan nen naketa ten ginamet ni Jesus ay nagtaka. 43 Mahigpit a imbilin
ni Jesus dikodi a dyan di ikagi maski kándeya en netan di a nangyari. Sakay
inyutus na a pakanán di dán en anak.

6

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lu. 4:16-30)

1 Lummakad haud ti Jesus sakay ummuli ten banuwan na, nákkuyug en
disepulus na hidi. 2 Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay nangaral
siya ten sinagoga. Dikona nasanig nen makpal a tolay en pángngaral na ay
nagtaka hidi sakay kinagi di, "Hádya wád nangalapan naid ti karunungan
naen? Hádya ginubwatanid ni kapangyariyan naen a makagamet ti himala?
3 Awan beman siya en karpinteru a anak ni Maria, sakay kákkapatkaka na de
Santiago, Jose, Judas, sakay ti Simon, sakay ked bi háddi en kákkapatkaka na
hidi a bábbi?" Gapu ti iyud ay nagduda hidi dikona sakay immemenos di siya.
4 Kaya kinagi ni Jesus, "Igalang maski hádya en essa a propeta, puwera la ten
kabanuwan na hidi, kapartidu, sakay kasabilay." 5 Awan siya nakagamet ti
himala haud nan en págtupu na la ten lima na ten sasangan a tehud a saket
sakay pinagpiyya na hidi. 6 Nagtaka siya ni bakin awan hidi sumampalataya
dikona.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa a Apostol
(Mt. 10:5-15; Lu. 9:1-6)

Nadid, linebut ni Jesus en lugar hidi haud sakay nangaral ten tolay hidi.
7 Dinulaw na en sapulu ay ti duwwa a apostol sakay inutusan na hidi a
tágdaduwwa. Inátdenan na hidi ti kapangyariyan a mangdaig ten mágkadukás
a ispiritu. 8 Imbilin na dikodi a, "Dyan kam magbalon ti maski ánya haán a
makan oni pilak, maski ni hembeg, basta en sarukud moy la. 9 Magsandalyas
kam la sakay dyan kamon magtawid ti paglewasan."

10 Sakay kinagi na pa bi dikodi, "Ni deya en mangtanggap dikomoy ten
bilay na ay haud kam a máktulos hanggan ni lumakad kam ti banuwanid a
iyud. 11 Peru ni awan di kam tanggapán oni sanigán ten essa a banuwan,
ay lumakad kam haud sakay ipagpag moy en alikabuk ni babásset moyen,
bilang babala dikodi. 12 Kaya lummakad en sapulu ay ti duwwa a apostol.
Impangaral di ten katolayan a kailangan a magsisi hidi sakay umadág
hidi ten kasalanan di. 13 Pinalayas di en dimonyo hidi a summáddáp ten
katolayan, sakay hinaplasan di ti langis en makpal a tehud a saket sakay
pinagpiyya di hidi.

Binunu Di ti Juan a Mágbinyag
(Mt. 14:1-12; Lu. 9:7-9)

14 Nadid, nabareta ni Hari a Herodes en tungkul kánni Jesus gapu netanyag
dán ti hustu. Tehud a magkagi a nabiyag kan a ruway ti Juan a Mágbinyag
kaya makagamet ti Jesus ti himala. 15 Peru kagi nen agum ay ti Elias kan
siya. Tehud bi a magkagi a essa kan siya a propeta a kona ten propeta hidi

tenhud a panahun. 16 Dikona masanig iyud ni Hari a Herodes ay kinagi na,
“Siya ay ti Juan a pinaputol ku ti ulu. Nabiyag siya a ruway!” 17 Kinagi iyud
ni Herodes gapu siya en nangpadikáp sakay nángpepiresu kánni Juan gapu
ten kagustuwan ni Herodias. Ginamet na iyud gapu kánni Herodias. (Ti
Herodias ay kinabinga ni Herodes maski kabinga dán siya nen kapatkaka
na a ti Felipe.) 18 Pirmi a kagiyán ni Juan kánni Herodes a awan na dapat a
kabingaán en kabinga nen kapatkaka na. 19 Kaya naiyamut ti Herodias kánni
Juan, gustu na siya a pabunu peru awan siya ti magamet 20 gapu tukoy na a
manteng ti Herodes kánni Juan. Tukoy ni Herodes a matuwid sakay banal a
tolay ti Juan kaya isurug na. Gugustu na a mágsanig ten itáttoldu hidi ni Juan
maski makagulu iyud dikona.

21 Peru nagkahud labi ti pagkakataun ti Herodias a pabunu ti Juan dikona
dummemát en aldew nen kákkeenak ni Herodes. Nagpahanda ti Herodes
ti dikál a handaan sakay inakit na en atanan nen pinunu na hidi, en
pinunu hidi nen sundalu hidi sakay en mágkayaman hidi ti Galilea. 22 Dikona
nagsayaw en anak ni Herodias a dalaga, ay nasaya a tarud ti Herodes sakay
en bisita na hidi kaya kinagi nen hari ten anak ni Herodias, “Agidán mu
maski ánya gustu muwid ta iyatád ku dikomu!” 23 Sakay impangaku na pa a
maski kan en kalahati nen kahariyan na ay iyatád na ni saiyud i agidán naid.
24 Ummangay en dalaga ten ina na sakay tinanung na ni ánya i agidán naid.
Kinagi ni Herodias a en ulu ni Juan a Mágbinyag i agidán naid. 25 Pagdaka
a nagsoli en dalaga kánni Hari a Herodes sakay kinagi na, “Gustu kuwid a
iyatád mu dikoku nadid ay en ulu ni Juan a Mágbiyag a nedátton ti penggan.”
26 Dikál en sisi ni Hari a Herodes peru awan siya makaadi gapu nagpangaku
siya ten atubengán nen bisita na hidi. 27 Pagdaka na a inyutus ten sundalu a
iyangay dikona en ulu ni Juan. Summunud en sundalu sakay pinutol na en
ulu ni Juan ten págpiresuwan. 28 Indátton na en ulu ten penggan sakay inyatád
na ten dalaga. Tulos bi a inyatád nen dalaga ten ina na. 29 Dikona nabareta
iyud nen disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag ay inangay di en bangkay na,
sakay tulos di a inlábbáng.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay (Mt. 14:13-21; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nadid, nagsoli en apostol hidi kánni Jesus sakay imbareta di en atanan
nen ginamet di sakay intoldu di. 31 Peru tunay ti kakpal a tolay a mam-
agdemáttan sakay mamaglakadan, kaya maski kákkan di ay awan di dán
mapospos. Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Angay kitam ten tahimik a
lugar tánni makaimang kam ti sabadit.” 32 Sakay nággabeng hidi a ummangay
ten tahimik a lugar.

33 Peru makpal a tolay en naketa ten kárrektat di, sakay natenggi di hidi
sakay tukoy di ni hádya a angay de Jesus. Kaya en tolay hidi a gubwat ti
iba-iba a banuwan ay ummunud dikodi. Dinipalonguwan di pa de Jesus a
dummemát ten lugar a angayan di. 34 Dikona umawas ti Jesus ten abeng
ay netan na en tunay ti kakpal a tolay. Kinagbiyan na hidi gapu kumán
hidi a en tupa a awan ti mággalaga. Kaya tinolduwan na hidi ti makpal a
bagay. 35-36 Dikona apon dán ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi
sakay kinagi di, “Maistu, mággaaapon dán, paangayán mu dán tolayen hidi
ti babaryuwen, pagaryokán mu dán hidi ti pangapon di gapu ked kitam ti
adeyuwidi a lugar.” 37 Peru kinagi ni Jesus a, “Sikam mangatáddid dikodi

ti makan di." Tummábbig en disepulus na hidi, "Konya pangpakan miyid dikodi? Ngari-ngari a sataon a suweldu i kailanganid para mapakan hidi a atanan." 38 Kinagi na dikodi, "Angen moy ilingán ni sakonya en balon moy a tinapay."

Pákketa di ay kinagi di kánni Jesus, "Lilimma a tinapay sakay duduwwa a ikan."

39-40 Káttapos ay pinaetnud ni Jesus en tolay hidi a nagrupu-grupu ten kalamonan. Balang grupu ay tehud a limma pulu sakay tehud a tággidatos. 41 Inalap ni Jesus en limma a tinapay sakay en duwwa a ikan, tummangad siya dilanget sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi sakay intagtag di ten katolayan. Kona bi hud en ginamet na ten ikan. 42 Nakakan hidi a atanan sakay nágkabássug hidi. 43 Sakay dikona a puronán nen disepulus hidi en summubra a tinapay sakay ikan, ay naputat di pa en sapulu ay ti duwwa a lákba. 44 Tehud a limmang libu a lállaki en kinuman ten tinapay.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom (Mt. 14:22-33; Jn. 6:15-21)

45 Pagdaka a pinasakay ni Jesus en disepulus na hidi ten abeng, pinágdipalongu na hidi a umarabes tamu ti Bethsaida, mentras a pauliyán na en tolay hidi. 46 Káttapos na a magpaalam dikodi ay ummangay siya ten bukid tánni magdasal.

47 Dikona gibi dán ay ked dán ten ditaw en abeng, ti Jesus ay ked ten dinapan. 48 Natan-aw na en disepulus na hidi a maghirap hidi a magbusay gapu patagbu en parás dikodi. Ten kaldiwan dán ay naglakad ti Jesus ten dibabew nen dinom a tamu dikodi. Laan na hidi lampasan, 49 peru dikona netan di siya a maglakad ten dibabew nen dinom ay neántingan hidi kaya pummákraw hidi gapu akala diyid ay anitu siya. 50 Tunay en ánteng di dikona ketan di siya, peru nagupos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, "Dyan kam manteng, sikán iddi! Begsákkan moy isip moyen!" 51 Summakay ti Jesus ten abeng di sakay kinumupa en parás. Nagtaka hidi ti hustu, 52 gapu awan di palla maintendiyan en kahulugan nen nangyari ten tinapay, sakay awan palla maabut nen isip di.

Pinagpiyya ni Jesus en tehud hidi a Saket ti Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Dikona makaarabes dán hidi ay pummundu hidi ten banuwan a Genesaret. 54 Sakay dikona umawas hidi ay pagdaka siya a natenggi nen tolay hidi. 55 Kaya nagalistu hidi a naglebut ten babaryu sakay inangay di en tehud hidi a saket. Maski ked hádya en tehud hidi a saket ay usungán di la ten págkatdugan na sakay iyangay di hádya man en pakabaretaan di a páppágyanan ni Jesus. 56 Maski ni ked siya ti baryu, ten banuwan, oni ten uma, ay pagdaka di a iyadeni dikona en tehud hidi a saket sakay ipákkekagbi di a ni maari ay matawidan di en garayan nen badu na. Sakay en atanan nen makatawid ay magpiyya.

7

En Toldu nen Ninunu hidi (Mt. 15:1-9)

1 Nadid, ummadeni kánni Jesus en Pariseo hidi sakay en sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a gubwat ti Jerusalem. 2 Netan di en sangan ten

disepulus na hidi a kumman a awan nagugas ti lima ayun ten kaugaliyan
di. 3 Gapu en Pariseo hidi sakay atanan nen Judio hidi ay awan kuman ni
awan hidi nakapagugas ten lima di, ayun ten minana di a kaugaliyan nen
ninunu di hidi. 4 Awan di bi kanán en ányaman a gubwat ti palengki ni awan
palla naugasan. Makpal pa hidi a sássunudán a toldu a minana di, kona ten
pággugas ten tasa hidi, pitsel, kagamitan hidi a tangsu, sakay ten págkatdugan
hidi.
5 Kaya tinanung nen Pariseo hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautu-
san ti Jesus, "Bakin awan sumássunud i disepulus muwen hidi ten intoldu nen
ninunu tam hidi? Kuman hidi a awan palla nakapagugas ti lima ayun ten
kaugaliyan." 6 Tinábbig hidi ni Jesus, "Sikam a magkukunwari hidi! Tama
ngani en hula ni propeta Isaias tungkul dikomoy, dikona insulat na a,

'En pággalang dikoku ni banuwanid a iddi ay wari-wari la,
gapu gumubwat la iyud ten ngusu bakán a ten pusu di.
7 Awan ti kuwenta en págsamba di,
gapu itáttoldu di a gubwat ten Diyos en utus di hidi.'

8 Mas pinahalagaan moy pa en utus nen tolay nan en utus nen Diyos."
9 Kinagi pa ni Jesus, "Mágkalalaki kam! Para masunud moy la en dati moy
a pánniwala, ay pinawanan moy ti halaga en utus nen Diyos! 10 Kona ten
kautusan ni Moises a, 'Igalang mu en ama mu ay ten ina mu. Sakay ni
deyaman en magupos ti madukás ten ama na ay ten ina na ay dapat a
bunuwán.' 11 Peru en itáttoldu moy ten tolay hidi ay, 'Ni tehud kam a maari
a itulung ten dáddikál moy hidi ay maari moy a kagiyán a iyud ay Corban.'
(En gustu na a kagiyán ay iyád ay nealay dán ten Diyos.) 12 Kaya awan moy
dán hidi patulungán ten dáddikál di. 13 Gapu ti iyud ay pinawanan moy dán
ti halaga en upos nen Diyos. Makpal kam pa a itáttoldu a kona labi haád."

En Mangpadingát ten Tolay (Mt. 15:10-20)

14 Ruway a pinaadeni ni Jesus en tolay hidi sakay kinagi na dikodi,
"Mágsanig kam a atanan sakay intendiyán moy i kagiyán kuwiday! 15 Bakán
a en pagkain a sumáddáp ten ngusu nen tolay i mangpadingáttid dikona nan
en lumuwas ten ngusu na. 16 Mágsanig en tehud págsanig!"
17 Linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay ummangay siya ten bilay. Dikona
nakasáddáp dán siya ay tinanung siya nen disepulus na hidi tungkul ten
talinhaga. 18 Kinagi ni Jesus dikodi, "Bakin pati beman sikam ay awan moy
naintendiyan? Awan moy beman tukoy a bakán a en isubu nen tolay i
mangpadingáttid dikona? 19 Gapu awan iyud umasák ten pusu na nan ten
tiyan na la káttapos ay iluwas na labi." (Ti kinagiyid a iyád ni Jesus, ay
impahayag na a maari a kanán atanan a pagkain.)
20 Sakay kinagi na, "En lumuwas ten tolay i mangpadingáttid dikona ten
pangileng nen Diyos. 21 Gapu gubwat ten disalad nen pusu nen tolay, en
atanan nen mágkadukás a isip. Kona ten makiapid, magtakaw, mamunu,
22 mangalunya, magnasa ten bakán na a kao. Sakay mangloku ti tolay a kona
ten págdaya, kahalayan, kásseni, págmetmet, págpalalu sakay kahangalan.
23 Atananid a iyád a mágkadukás ay maggubwat ten pusu sakay hidi iyád i
mangpadingáttid dikona."

En Pánnampalataya nen Bábbi (Mt. 15:21-28)

24 Nadid, nagrektat ti Jesus sakay ummangay siya ten lugar a Tiro sakay
ti Sidon. Tummulos siya ten essa a bilay sakay awan na gustu a matukuyan
nen deyaman a ked siya haud, peru netan di labi siya. 25 Tehud haud a essa
a ina a tehud a anak a bábbi a sináddáp ni madukás a ispiritu. Pákkabareta
na a dummemát ti Jesus ay pagdaka siya a ummangay dikona sakay lum-
muhud ten atubengán na. 26 Iyud a bábbi ay Griego a taga-Sirofenicia.
Nákkekagbi siya kánni Jesus a palakadán en dimonyo a summáddáp ten anak
na. 27 Peru kinagi ni Jesus a, "Kailangan a dipalonguwán ku pa en anak hidi
a pakanán. Awan tama a alapán en kanán nen anak sakay ipakan ten asu."
28 Tummábbig en bábbi, "Tarud ngani Panginoon, peru kanán bi nen asu hidi
a ked ten sarok nen lamesa en nágkeragrag nen anak hidi." 29 Kaya kinagi ni
Jesus dikona, "Gapu ti kinagi muwen ay maari ka dán a umuli. Linakadan
dán nen dimonyo en anak mu." 30 Ummuli en bábbi sakay dinemáttan na en
anak na ten págkatdugan na, a linakadan dán ngani nen dimonyo.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay a Bángngág sakay Bulol

31 Nadid, dikona nagsoli de Jesus a gubwat ti Tiro ay nagdaman hidi ti
Sidon patamu hidi ten Minalnu ti Galilea, sakay nagkon hidi ten danág ti
Decapolis. 32 Inyangay nen tolay hidi dikona en essa a lállaki a bángngág sakay
bulol. Nákkekagbi hidi a itupu na en lima na ten lállaki. 33 Inyadeyu ni Jesus
en lállaki ten katolayan, sakay insulot na en guramát na ten magtembang a
bángbáng nen lállaki, káttapos ay pinahidan na en dila nen lállaki ten loktab
na. 34 Tummangad ti Jesus dilanget sakay ummangás ti dikál. Káttapos ay
kinagi na a, "Effata" en gustu na a kagiyán ay, "Bumukas ka!"
35 Ti odasid a iyud ay pagdaka a nakasanig en lállaki sakay nakapagupos
dán ti malinaw. 36 Kinagi ni Jesus ten tolay hidi a dyan di ibareta en ginamet
na. Peru mentras a bawalan na hidi ay lalu di bi a ibábbareta. 37 Hinumanga
hidi ti hustu sakay kinagi di, "Atanan nen gággamitán na ay mágkaganda!
Pagpiyyaán na pa en bángngág hidi sakay bulol!"

8

En Págpakan ten Áppat a Libu a Tolay (Mt. 15:32-39)

1 Ti aldewid a hidi iyud ay ruway a naipun en tunay ti kakpal a tolay.
Dikona awan dán hidi ti makan ay dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi
sakay kinagi na, 2 "Kagbiyan ku i tolayiday hidi gapu tállu dán hidi a aldew
a kakaguman ku, nadid ay awan dán hidi ti makan. 3 Ni pauliyán ku hidi a
magaláp ay manglupoy hidi ti dilanen, adeyu pa bi i uliyanid ni agumen."
4 Nagtanung en disepulus na hidi, "Hádya beman i pangalapan tamid ti
makan ti kaparanganiday para makakan i kakpal ni tolayen hidi?" 5 "Sangan
a mommon i tinapay moyen?" tanung ni Jesus.
"Pittu," kagi di.
6 Pinaetnud ni Jesus en tolay hidi ten luta. Inalap na en pittu a tinapay
sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay
sakay inyatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag di ten katolayan. Kona
ngani haud en ginamet nen disepulus na hidi. 7 Tehud bi hidi a sasangan a
bábbadit a ikan. Nagpasalamat siya a ruway ten Diyos sakay inutusan na en
disepulus na hidi a itagtag di bi iyud ten katolayan. 8 Nakakan hidi a atanan
sakay nabássug. Dikona puronán di en subra ay nakaputat pa hidi ti pittu a

lákba. 9 Tehud a áppat a libu en tolay a kinuman. Dikona a mapauli na en
tolay hidi, 10 ay summakay ti Jesus ten abeng kaguman na en disepulus na
hidi, sakay ummangay hidi ten lugar a Dalmanuta.

Nággid ti Tanda en Pariseo hidi (Mt. 16:1-4)

11 Ummangay en Pariseo hidi kánni Jesus sakay nákpagdiskusyon hidi
dikona. Gustu di siya a purbaan kaya kinagi di dikona a mángpeta siya
ti essa a himala a gubwat dilanget. 12 Inumangás ti dikál ti Jesus sakay
kinagi na dikodi, “Bakin sikam a tolay nadid a panahun ay mággid kam ti
himala? Pakatandaan moy, awan makeketa ti ányaman a tanda i lahiyid a
iyád.” 13 Linakadan na hidi, sakay summakay siya a ruway ten abeng sakay
ummarabes ten dibelyu.

En Págpaalsa nen Pariseo hidi sakay ni Herodes (Mt. 16:5-12)

14 Nalimunan nen disepulus na hidi a magtawid ti tinapay, sakay eessa
dálla a mommon en naburay ten tawid di a tinapay ten abeng. 15 Kinagi
ni Jesus dikodi, “Magingat kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi sakay ni
Herodes.” 16 Kinagi nen disepulus hidi ten balang essa, “Awan kitam biyay
bi ti tawid a tinapay kaya kinagi na iyud.” 17 Gapu tukoy ni Jesus en
pamággurunan di, ay kinagi na dikodi, “Bakin pamággurunan moy a awan
kam ti tawid a ti tinapay? Awan kam palla beman makaintendi hanggan
nadid? Awan palla beman iyád abut ni isip moyen? 18 Tehud kam labi a
mata, burák kam beman? Tehud kam labi a bángbáng, bángngág kam beman?
Nalimunan moy dán beman 19 en tináppeng-táppeng ku a limma a tinapay
para ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba en napuron moy a buray a
tinapay?”

“Sapulu ay ti duwwa,” tábbig di.

20 “Sakay dikona táppeng-táppengán ku en pittu a tinapay para ten áppat a
libu a tolay, sangan a lákba en naputat moy ten naburay?”

“Pittu a lákba,” tábbig di a ruway.

21 Sakay kinagi na dikodi, “Awan moy palla beman maintendiyan?”

En Págpapiyya ten Essa a Lállaki a Burák

22 Káddemát de Jesus ti Bethsaida, ay inyangay nen sangan a tolay dikona
en essa a burák sakay impákpágguron di a tawidan na i tolayid a iyád.
23 Inalalayan ni Jesus en burák sakay inluwas na ten banuwan. Linoktaban
na en mata nen burák sakay intupu na en lima dikona. Káttapos ay tinanung
siya ni Jesus, “Tehud ka dán a ketan?” 24 Ummileng en lállaki sakay kinagi na,
“Maketaák ti katolayan peru kumán a kayu a maglakad.” 25 Ruway a intupu
ni Jesus en lima na hidi ten mata nen burák. Dikona umileng en lállaki ti
mapiyya ay maketa dán siya sakay malinaw dán en ketan na. 26 Kinagi ni
Jesus dikona, “Umuli ka dán. Dyan ka dán rumoyot di banuwan.”

Kinagi ni Pedro ni Deya ti Jesus (Mt. 16:13-20; Lu. 9:18-21)

27 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten lugar a Cesarea a sakup ni Filipos,
kaguman na en disepulus na hidi. Mentras a maglakad hidi ay tinanung na
hidi, “Deyaák ten pangisip nen tolay hidi?” 28 Tummábbig en disepulus na
hidi, “Tehud a magkagi a ti Juan a Mágbinyag ka kan. Tehud bi a magkagi a

ti Elias ka kan. Kagi bi nen agum ay essa ka ten propeta hidi." 29 "Ay sikam, deyaák?" Tanung ni Jesus.
Tummábbig ti Pedro, "Siko en Cristo."
30 "Dyan moy kagiyán maski kándeya ni deyaák," mahigpit a utus na dikodi.

Kinagi ni Jesus a Matay Siya Peru Mabiyag a Ruway
(Mt. 16:21-28; Lu. 9:22-27)

31 Sakay sinapulan na dán a kinagi ten disepulus na hidi en mangyari dikona. Kinagi na, "En Anak nen Tolay ay magdanas ti makpal a hirap. Itakwil siya nen pinunu hidi nen banuwan, nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Pabunu di siya peru ten katállu a aldew ay mabiyag siya a ruway." 32 Ingkagi na iyád dikodi ti malinaw, inyadeyu ni Pedro ti Jesus sakay sinaway na. 33 Peru ummatubeng ti Jesus ten disepulus na hidi sakay kinagi na kánni Pedro, "Umibut ka ti atubengán kuwiday, Satanas! I áisipán muwen ay bakán a gubwat ten Diyos nan ten tolay."
34 Pinaadeni ni Jesus en katolayan pati en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, "Ni deyaman en masor a sumunud dikoku ay kailangan a limunán na en sadili na, báklayán na en kudus na, sakay sumunud dikoku. 35 Gapu ni deyaman en masor a mángligtas ten biyag na ay mawanan ti biyag; peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku sakay ten Maganda a Bareta ay magkahud ti biyag. 36 Ánya beman pakinabangid nen essa a tolay ni makao na i buuwid a mundu ni ikepahamak na labi iyud? 37 Ánya beman i mebayadid nen essa a tolay para mabawi na en biyag na? 38 Ni ikasanikiyák moy sakay en upos ku hidi ten atubengán nen taksil hidi sakay makasalanan a tolay nadid a panahun, ay ikasaniki kam bi nen Anak nen Tolay káddemát na a tehud a dakila a kapangyariyan a gubwat ten Ama, sakay kaguman na en anghel hidi a banal."

9

1 Kinagi pa ni Jesus dikodi, "Tandaan moy, tehud a sangan háddi dikomoy a awan matay mentras a awan di ketan en makapangyariyan a pághari nen Diyos."

Nagiba en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-13; Lu. 9:28-36)

2 Kállipas nen ánnám a aldew ay ingkuyug ni Jesus de Pedro, Santiago sakay ti Juan ten malangkaw a bukid a awan ti tolay. Dikona ked dán hidi haud ay netan di a nagiba en idsura ni Jesus. 3 Pinumudew en badu na ti makasili, awan ti makapangpudew ti munduwiday. 4 Netan di bi haud de Elias sakay ti Moises a nákpágguron kánni Jesus. 5 Kinagi ni Pedro kánni Jesus, "Maistu, maganda ta ked kami háddi. Maggamet kami ti tállu a sarong, essa dikomu, essa kánni Moises sakay essa bi kánni Elias." 6 Nakagi iyud ni Pedro gapu awan na tukoy en kagi-kagiyán na gapu tunay en ánteng di.
7 Linenduman hidi nen mabagál a diklám sakay tehud a nagupos a gubwat ten diklám, a kinagi na, "Iyád en mahal ku a anak. Sunudán moy siya." 8 Dikona umileng hidi ten palebut di ay awan dán hidi ti netan a iba nan ti Jesus dálla.
9 Dikona managson dán hidi ten bukid ay binilin hidi ni Jesus ti mahigpit a dyan di kagiyán maski kándeya en netan di mentras a awan mabiyag a ruway en Anak nen Tolay. 10 Sinunud di en kinagi na peru namagtanungan hidi

ni ánya kahuluganid nen kinagi na a kákkabiyag a ruway. 11 Sakay tinanung di ti Jesus, “Bakin kinagi nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a dapat a mágdipalongu a dumemát ti Elias?” 12 Kinagi na dikodi a, “Tatarudan iyán mágdipalongu a dumemát háddi ti Elias tánni ihanda na en atanan a bagay. Peru bakin kinagi bi nen Kasulatan a en Anak nen Tolay ay imemenos di sakay magtággád ti makpal a hirap? 13 Peru kagiyán ku dikomoy iddi, dummemát dán háddi ti Elias sakay ginamet nen tolay hidi en gustu di a gamitán dikona, a kona ten nesulat tungkul dikona.”

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Sináddáp ni Madukás a Ispiritu (Mt. 17:14-21; Lu. 9:37-43a)

14 Nadid, dikona a summoli dán hidi ay nademáttan di en agum hidi a disepulus a kinalibungbungan nen makpal a tolay sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a mákpagtalu dikodi. 15 Dikona netan nen tolay hidi ti Jesus, ay naráknid hidi sakay nagginan hidi a tummagbu sakay binati di siya. 16 Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi, “Ánya i pamagtalunan moyen?”

17 Tehud a essa a lállaki ten katolayan a nagupos, “Maistu, inyangay ku háddi dikomu i anak kuwidi a lállaki gapu sináddáp ni madukás a ispiritu, sakay awan siya makaupos. 18 Kada pahirapan siya nen madukás a ispiritu ay medumor siya; magruru i ngusu naidi, magnguritáb i ngipán naidi sakay kumásseng. Inyoron ku ti disepulus muwen hidi a palakadán di en madukás a ispiritu peru awan di mapalakad.” 19 Kinagi ni Jesus dikodi, “Lahi a awan ti pánnampalataya! Hanggan nikan takam pa beman a aguman? Hanggan nikan takam a pagtiisan? Iyangay moy háddi anaken!” 20 Sakay inyangay di en anak kánni Jesus. Pákketa nen madukás a ispiritu kánni Jesus ay pagdaka na a pinagpágpág en anak, sakay nedumor ten luta, nagbulelág sakay nagruru en ngusu na. 21 Tinanung ni Jesus en ama nen anak, “Nengkan pa siya a nagkakona haán?”

Kinagi nen ama, “Sapul pa iyán dikona badit palla siya.” 22 “Gustu siya a bunuwán nen madukás a ispiritu. Pirmi na siya a itumba ten apoy sakay ten dinom. Kaya ni tehud ka a magamet ay kagbiyan mu kami pay a tulungan.” 23 Kinagi ni Jesus dikona, “Bakin kinagi mu a, ‘Ni tehud ka a magamet.’ Atanan a bagay ay mangyari ten tehud a pánnampalataya.”

24 Pagdaka a kinagi nen ama nen anak, “Maniwalaák a talaga! Kagbiyanák mu a tulungan a madagdagan en pánnampalataya ku.”

25 Dikona a ketan ni Jesus a magkakpal en katolayan, ay kinagiyan na en madukás a ispiritu, “Siko a ispiritu a mágpabángngág sakay mágpabulol, utusan taka a lumakad ka dán ti anaken sakay dyan ka dán sumoli dikona!” 26 Minágpapákrawán en madukás a ispiritu, pinagpágpág na en anak, sakay káttapos ay tulos dán siya a lummakad. Kumán dán a patay en anak kaya balang essa ay nagkagi a patay dán siya. 27 Peru tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay inyekat na, sakay tulos dán a tummaknág en anak.

28 Dikona a summáddáp ti Jesus ten bilay, ay palihim siya a tinanung nen disepulus na hidi, “Bakin awan mi mapalakad iyud a madukás a ispiritu?” 29 Tummábbig ti Jesus, “Mapalakad la iyud a kalasi ni ispiritu ten pamamagitan ni págdasal.”

Kinagi a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na sakay en Kákkabiyag Na a Ruway (Mt. 17:22-23; Lu. 9:43b-45)

30 Kállakad di haud ay nagkon hidi ti Galilea. Sala ni Jesus a matukuyan
nen tolay hidi ni ked hádya siya 31 gapu tolduwan na tenhud en disepulus na
hidi. Kinagi na dikodi, “En Anak nen Tolay ay metokyon ten tolay hidi sakay
bunuwán di siya. Peru mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew.” 32 Peru
awan di naintendiyan en kinagi ni Jesus, sakay manteng bi hidi a magtanung
dikona.

En Kataasan
(Mt. 18:1-5; Lu. 9:46-48)

33 Dikona a dummemát de Jesus ten bilay ti Capernaum ay tinanung na
en disepulus na hidi, “Ánya en pamagtalunan moy ten dilan?” 34 Awan
hidi ti kákkagi gapu en pamagtalunan di ay ni deya i kataasanid dikodi.
35 Ummetnud ti Jesus, sakay dinulaw na en sapulu ay ti duwwa a disepulus,
sakay kinagi na dikodi, “Ni deyaman en masor a magin purumeru ay dapat
a magin katapusan, sakay magin tagapagserbi nen atanan.” 36 Nangalap
ti Jesus ti anak a badit sakay pinataknág na ten atubengán di. Káttapos
ay kinálkál na sakay kinagi na ten disepulus na hidi, 37 “Ni deyaman en
mangtanggap ten badit a anak a kona háddi alang-alang ten ngaran ku ay
sikán en tinanggap na. Sakay ni deyaman en mangtanggap dikoku ay bakán
la a sikán en tinanggap na nan pati en nangpaangay dikoku háddi.”

Kapanig tam en awan Kumontra Dikotam
(Lu. 9:49-50)

38 Nadid, kinagi ni Juan kánni Jesus, “Maistu, naketa kami ti essa a tolay
a magpalakad ti dimonyo ten pamamag-itan nen ngaran mu. Sinaway mi
siya gapu awan tam siya kaguman.” 39 Peru kinagi ni Jesus a, “Dyan moy
sawayán, gapu en tolay a maggamet ti himala ten pamamag-itan nen ngaran
ku ay awan siya pagdaka a magupos ti madukás kontra dikoku. 40 Gapu
en awan kumontra dikotam ay kapanig tam. 41 Tandaan moy, ni tehud a
mangatád dikomoy ti dinom, maski essa la a basu gapu sakup takam ay
siguradu a makatanggap ti pagpapala.”

En Dahilan nen Kasalanan
(Mt. 18:6-9; Lu. 17:1-2)

42 “Mapiyya pa ni báttenan ti dikál a gilingan a batu en állig nen essa a tolay,
sakay ibator ditaw a diget nan ni siya ay magin dahilan ni kasalanan ten
essa ti bábbaditid a hidi iddi a maniwala dikoku. 43 Ni en lima mu i magin
dahilanid nen kasalanan mu ay putáddán mu! Mas mapiyya pa ni mabiyag
ka a putád en essa mu a lima nan ni tehud ka a duwwa a lima ni meangay
ka labi ti impiyerno, ten apoy a awan maada-adáp. 44 [Awan mata-matay en
urád hidi haud, sakay awan maada-adáp en apoy.] 45 Sakay ni en básset mu
i magin dahilanid nen kasalanan mu ay putáddán mu! Mas mapiyya pa ni
mabiyag ka a putád en essa mu a básset nan ni tehud ka a duwwa a básset
ni meangay ka labi ti impiyerno. 46 [Awan mata-matay en urád hidi haud,
sakay awan maada-adáp en apoy.] 47 Sakay ni en essa mu a mata i magin
dahilanid nen kasalanan mu ay lábwetán mu! Mas mapiyya pa ni sumáddáp
ka ten kahariyan nen Diyos a burák en essa mu a mata nan ni tehud ka a
duwwa a mata ni meangay ka labi ti impiyerno. 48 [Awan mata-matay en
urád hidi haud, sakay awan maada-adáp en apoy.”]

49 “Gapu en balang essa ay mapurbaan ten pamamag-itan nen apoy. *
50 Maganda en asen peru ni mawan en lasa na, ay konya dán a mesoli en
asen na? Kaya magin kona kam ten asen sakay mabiyag kam ti mapayapa
ten balang essa.

10

Nagtoldu ti Jesus Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga (Mt. 19:1-12; Lu. 16:18)

1 Nadid, kállakad di haud, ay ummangay hidi ten prubinsiya a Judea sakay
ummarabes hidi ten dinom ti Jordan. Kinalibungbungan dámman siya nen
makpal a tolay sakay tinolduwan na hidi kona ten dati na a gággamitán.
2 Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni kánni Jesus. Gustu di siya a
purbaan kaya tinanung di siya, “Tama beman ten Kautusan a maari a
hiwalayan nen lállaki en kabinga na?” 3 Tinanung bi hidi ni Jesus, “Ánya
beman en kinagi ni Moises?” 4 Kinagi di, “Impayag ni Moises a maari
a hiwalayan nen lállaki en kabinga na káttapos a magkahud ti kasulatan
ni pághiwalay.” 5 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Kaya insulat ni Moises i
kautusanid a iyud ay gapu maktug i págguluwan moyen. 6 Peru sapul pa
dikona lalangán nen Diyos i munduwiday, ay linalang na dán en tolay a lállaki
sakay bábbi. 7 Iyád en dahilan kaya a lakadan nen lállaki en ama na ay ten ina
na sakay magagum dán hidi ay ten kabinga na, 8 en duwwa ay magin essa
dán.’ Bakán dán hidi a duwwa nan essa dán hidi. 9 En pinagagum nen Diyos
ay awan dapat a paghiwalayán nen deyaman.”
10 Káddemát di ten bilay, ay tinanung nen disepulus hidi ti Jesus tungkul
ten pághiwalay. 11 Kinagi na dikodi, “Ni deyaman a lállaki en humiwalay ten
kabinga na sakay mákkabinga a ruway ti iba ay nagkasala ti pángngalunya ten
kabinga na. 12 Kona labi hud ten bábbi a humiwalay ten kabinga na, sakay
mákkabinga ti iba ay nagkasala ti pángngalunya ten kabinga na.”

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak (Mt. 19:13-15; Lu. 18:15-17)

13 Tehud a katolayan a náng-angay ten anak di hidi kánni Jesus tánni
ipákpágguron di a itupu na en lima na dikodi, peru nagsarantaan hidi nen
disepulus hidi. 14 Nagsaranta ti Jesus dikona ketan na iyud. Kinagi na dikodi,
“Pabayan moy la a umadeni dikoku i anaken, dyan moy hidi sawayán gapu
en kona hidi dikodi en mebilang ten kahariyan nen Diyos. 15 Tandaan moy,
ni deyaman en awan mangtanggap ten kahariyan nen Diyos a kona ten
káttanggap nen badit a anak ay awan paghariyan nen Diyos.” 16 Káttapos ay
kinálkál ni Jesus en anak hidi, intupu na en lima na ten ulu di sakay indasal
na hidi a pagpalaán nen Diyos.

En Mayaman a Lállaki (Mt. 19:16-30; Lu. 18:18-30)

17 Dikona magrektat dán de Jesus ay tehud a essa a lállaki a gumággenan
a ummadeni dikona, sakay lummuhud ten atubengán na. Nagtanung siya,
“Mahusay a Maistu, ánya dapat kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a
awan ti katapusan?” 18 Kinagi ni Jesus, “Bakin dulawánnák mu a mahusay?
Awan ti iba a mahusay nan en Diyos la. 19 Awan beman tukoy mu dán en

* **9:49** mapurbaan ten pamamag-itan nen apoy ten iba a kasulatan ay tehud a dagdag a en bawat alay ten Diyos ay madáttonan ti asen.

kautusan nen Diyos a dyan ka mamunu, mangalunya, magtakaw, dyan ka magtistigu ten awan ti katutuhanan, dyan ka magdaya sakay igalang mu en ama mu ay ten ina mu." 20 Kinagi nen lállaki, "Maistu, sinunud ku dán hidi iyán a atanan sapul pa dikona anakák." 21 Dikona umileng ti Jesus ten lállaki ay tehud a págmahal a kinagi na, "Tehud pa a essa a bagay a kulang dikomu. Kammudán ilaku mu en atanan nen ari-ariyan mu hidi sakay iyatád mu ten pubri hidi en naglakuwan mu tánni magkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku." 22 Pákkasanig na ten kinagi ni Jesus ay minalungkut siya a lummakad gapu mayaman siya a tarud. 23 Liningat ni Jesus en ked hidi ten palebut na sakay kinagi na ten disepulus na hidi, "Talaga a mahirap a makasáddáp en mágkayaman hidi ten kahariyan nen Diyos!" 24 Nagtaka en disepulus na hidi ten kinagi na. Peru kinagi a ruway ni Jesus, "Anak ku hidi, talaga a tunay ti hirap a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos! 25 Mas alistu pa a makasáddáp en kamelyo ten ábbut nen digum nan ten essa a mayaman a mebilang ten kahariyan nen Diyos." 26 Lalu a minagtaka en disepulus hidi ten nasanig di kaya nagtanung hidi, "Ni konahud, ay deya wád i maligtasid?" 27 Inileng hidi ni Jesus sakay kinagi na dikodi, "Awan iyád kaya a gamitán nen tolay, peru ten Diyos ay maari. Gapu atanan a bagay ay kaya a gamitán nen Diyos."

28 Nagupos ti Pedro, "Panginoon, inadággan mi dán en atanan tánni maka-sunud kami la dikomu." 29 Kinagi ni Jesus, "Tandaan moy: ni deyaman en manglakad ten bilay na, kákkapatkaka na, dáddikál na, anak na, sakay ten luta na hidi tánni sumunud dikoku, sakay para ten Maganda a Bareta, 30 ay makatanggap nadid a panahun ti datos a bilay, kákkapatkaka, dáddikál, anak sakay luta, peru tehud a kaguman a pággusig. Sakay ten dumemát a panahun ay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan. 31 Peru makpal a mágdipalongu en medimudyan, sakay makpal ten mágdimudyan en medipa-longu."

En Katállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay Na sakay Kákkabiyag na a Ruway (Mt. 20:17-19; Lu. 18:31-34)

32 Dikona a ked hidi ten dilan a tamu ti Jerusalem ay mágdipalongu ti Jesus. Magkábba-kábba en disepulus na hidi sakay tehud bi a ánteng en tolay hidi a umunonud dikona. Imbukud a ruway ni Jesus en sapulu ay ti duwwa a disepulus na sakay kinagi na en mangyari dikona. 33 Kinagi ni Jesus, "Angay kitam nadid ti Jerusalem, káddemát tam haud ay itokyon di en Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi hidi, sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan sakay iyatád di siya ten Hentil hidi. 34 Imemenos di siya, loktaban, haplitán, sakay tulos di a bunuwán. Peru kállipas nen tállu a aldew ay mabiyag siya a ruway."

En Pákpágguron De Santiago ay ti Juan (Mt. 20:20-28)

35 Sakay ummadeni de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo kánni Jesus. Kinagi di, "Maistu, tehud kami nakuwan a ipákpágguron dikomu." 36 Tinanung hidi ni Jesus, "Ánya beman iyud?" 37 Kinagi di, "Ni mággetnud ka dán ten kahariyan mu ay ipákpágguron mi nakuwan a makaetnud kami a kasadát mu, essa ten kawanan mu sakay essa bi ten kawiri mu." 38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Awan moy tukoy i agidán moyen dikoku. Mainom

moy beman en tasa nen kahirapan a inumán ku? Matággád moy beman en binyag a ibinyag dikoku?" 39 "Opo," kagi di.

Kinagi ni Jesus, "En tasa a inumán ku ay inumán moy ngani, sakay mabinyagan kam ngani ten binyag a tanggapán ku. 40 Peru bakán a sikán i mangpiliyid ni deya i mággetnudid ten kawanan ku sakay ten kawiri ku. En Diyos en máng-atád ti lugarid a hidi iyán ten nánglaanan na."

41 Dikona a masanig iyud nen sapulu a disepulus, ay nagsaranta hidi ten matkaka a Santiago ay ti Juan. 42 Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi na, "Tukoy moy dán a en pinunu nen Hentil hidi ay ipeta di a talaga a hidi i mamunuwid, sakay en kataasan i masunudid. 43 Peru bakán a kona haán i dapatid a mangyari dikomoy. Nan ni deyaman dikomoy en masor a magin kataasan ay dapat a magin tagapagserbi moy. 44 Sakay ni deyaman en masor a magin pinunu ay dapat a magin alipin nen atanan. 45 Gapu en Anak nen Tolay ay ummangay háddi bakán a para pagserbiyan nan para magserbi sakay tánni máng-alay ten biyag na para ten katubusan nen makpal."

Pinagpiyya ni Jesus ti Bartimeo a Burák (Mt. 20:29-34; Lu. 18:35-43)

46 Nadid, dummemát de Jesus ti Jerico. Dikona palakad dán hidi a kaguman na en disepulus na hidi sakay en makpal a tolay, ay tehud hidi a nataliban a essa a burák, mággetnud siya ten gilid nen dilan a máklimus. Siya ay ti Bartimeo a anak ni Timeo. 47 Dikona a masanig nen burák a en magtalib ay ti Jesus a taga-Nazaret, ay impákraw na, "Jesus, anak ni David, kagbiyanák mu pay!" 48 Sinaway siya nen tolay hidi tánni umimang, peru lalu na pa a binegsákkan a impákraw, "Anak ni David, kagbiyanák mu pay!" 49 Ummimang ti Jesus sakay kinagi na, "Dulawán moy siya háddi."

Dinulaw di en burák sakay kinagi di, "Magsaya ka! Padulaw ka ni Jesus. Nay, umágkat ka dán." 50 Inwatek nen burák en alikábkáb na sakay lummuksu a tummaknág, sakay ummadeni kánni Jesus. 51 Tinanung siya ni Jesus, "Ánya gustu muwid a gamitán ku dikomu?"

Kinagi nen burák, "Maistu, gustu ku a maketaák a ruway." 52 Kinagi ni Jesus, "Nagpiyya ka dán gapu ten pánnampalataya mu."

Ti odasid a iyud ay naketa dán siya a ruway, sakay ummunud kánni Jesus.

11

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem (Mt. 21:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Dikona adeni dán de Jesus ten siyudad a Jerusalem, sakay ten banuwan hidi a Betfage sakay Betania a ked ten bukid a Olibo, ay pinágdipalongu na en duwwa ten disepulus na hidi. 2 Kinagi na dikodi, "Angay kam ti sumununden a banuwan. Kássáddáp moy haud ay tehud kam a ketan a umáegut a bul-u a asno* a awan palla nasakayan. Okbisán moy sakay iyangay moy háddi. 3 Ni tehud a magtanung dikomoy ni bakin okbisán moy ay kagiyán moy a kailangan nen Panginoon sakay isoli na la a pagdaka." 4 Kaya lummakad en duwwa a disepulus, sakay netan di ngani haud en bul-u a asno ten gilid nen dilan a umáegut ten pintuwan nen bilay. Dikona okbisán di ay 5 tinanung hidi nen tolay hidi a mágtaknág haud, "Bakin okbisán moy iyán?" 6 En tábbig di ay kona ten imbilin ni Jesus, kaya pinabayan dán hidi nen tolay hidi a lumakad.

* **11:2** 11:2 Bul-u a asno: Essa a kalasi ni hayup a kumán a kabayu.

7 Inyangay di kánni Jesus en bul-u a asno, insapin di en alikábkáb di ten asno
sakay summakay ti Jesus. 8 Makpal a tolay en nánglatag ten alikábkáb di ten
dilan, en agum bi ay nangkáttol ti maduun a pinget ni kayu sakay iyud en
inlatag di ten dilan.
9 Nadid en tolay hidi ten dipalongu ni Jesus sakay en umunonud hidi
dikona ay magpákrawan hidi a magpuri, kinagi di, “Puriyán en Diyos! Pag-
palaán en mágdadedemát ten ngaran nen Panginoon! 10 Pagpalaán nakuwan
en kahariyan nen ninunu tam a ti David a mágdadedemát dán. Puriyán en
Diyos!”
11 Summáddáp ti Jesus ti Jerusalem sakay ummangay siya ten Templo.
Inileng na en atanan a bagay a ked haud, káttapos ay nagsoli siya ti Betania
gapu mággibi-gibi dán, kaguman na en sapulu ay ti duwwa.

Sinumpa ni Jesus en Kayu a Igos (Mt. 21:18-19)

12 Ten kailawan, dikona a magsoli hidi a gubwat ti Betania, ay nakabati ti
Jesus ti aláp. 13 Netan-awan na en kayu a igos a malagu. Inadeniyan na iyud
tánni ilingán na ni tehud a bunga. Peru awan siya ti netan a bunga na, purus
la a duun gapu awan na palla panahun. 14 Kaya kinagi na ten kayu a igos,
“Sapul nadid ay awan dán ti makaennam ten bunga mu.” Nasanig iyud nen
disepulus na hidi dikona kinagi na.

Pinalakad ni Jesus en Máglaku hidi ten Templo (Mt. 21:12-17; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Káddemát de Jesus ti Jerusalem ay summáddáp siya ten Templo. Tinabug
na en máglaku hidi, sakay en mamali hidi haud, sakay impágtumba na en
lamisaan nen mágpalit hidi ti pilak sakay en bangku nen máglaku hidi ti
kalapati. 16 Awan pinagkon ni Jesus ten laguwerta nen Templo en tehud hidi
a pangarga. 17 Sakay tinolduwan na en tolay hidi, kinagi na, “Kona háddi en
nakasulat, ‘En bilay ku ay ngaranan a bilay a págdasalan nen atanan a bansa.’
Peru ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi!”
18 Nasanig iyud nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi
nen Kautusan. Sapul haud ay nagisip dán hidi ti paraan tánni mapabunu di ti
Jesus. Peru manteng hidi dikona gapu makpal dán en humanga ten págtoldu
na. 19 Dikona gibi dán, ay lummakad dán de Jesus ti siyudadid a iyud.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos (Mt. 21:20-22)

20 Ten kailawan, ay netan di ten dilan a nagmadi dán en kayu a igos a
hanggan ten gamot na hidi. 21 Naisip ni Pedro en nangyari ten kayu, kaya
kinagi na kánni Jesus, “Maistu, ilingán mu en sinumpa mu a kayu a igos,
natay dán!”
22 Kinagi ni Jesus dikodi, “Maniwala kam ten Diyos. 23 Tandaan moy iddi:
ni manampalataya kam ten Diyos sakay awan kam magalangan, ay maari
moy a kagiyán ti bukiden a, ‘Umibut ka haán, tumápduk ka ti digeten,’ ay
mangyari. 24 Kaya kagiyán ku dikomoy, a ányaman a bagay en agidán moy ten
págdasal moy, ay maniwala kam a natanggap moy dán, ay matanggap moy
ngani iyud. 25 Ni magdasal kam ay patawadán moy pa en tehud kasalanan
dikomoy tánni patawadán kam bi nen Ama moy a ked dilanget. 26 [Ni awan
kam magpatawad ten nagkasala hidi dikomoy ay awan kam bi patawadán
nen Ama moy a ked dilanget.”]

En Awan Di Pánniwala kánni Jesus
(Mt. 21:23-27; Lu. 20:1-8)

27 Dummemát dámman de Jesus ti Jerusalem. Dikona pasiyaan a maglakad
ti Jesus ten Templo ay ummadeni dikona en pinunu hidi nen padi hidi,
en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi nen banuwan.
28 Tinanung di ti Jesus, "Ánya karapatan muwid a maggamet ti bagayid a hidi
iyád? Deya nangatáddid dikomu ti karapatanid a iyán?" 29 Kinagi ni Jesus
dikodi, "Tanungán takam pa. Ni matábbig moy i tanung kuwiday ay kagiyán
ku dikomoy en ginubwatan nen karapatan ku a manggamet ti bagayid a hidi
iyád. 30 Nadid, deya i nangatáddid ti karapatan kánni Juan a magbinyag, en
Diyos beman oni tolay?"
31 Namággurunan di, "Mara ni kagiyán tam a gubwat iyud ten Diyos ay
tanungán na kitam bi ni bakin awan kitam naniwala kánni Juan. 32 Peru ni
kagiyán tam bi a gubwat ten tolay, ay bakay ni ánya bi gamitánnid ni tolayen
hidi dikotam." Manteng hidi gapu tenggiyán nen tolay hidi ti Juan a essa a
propeta. 33 Kaya en tábbig di kánni Jesus ay, "Awan mi tukoy."
Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni konahud, ay awan ku bi kagiyán dikomoy ni
hádya i gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi iyád."

12

En Talinhaga Tungkul ten Mágkadukás hidi a Katiwala
(Mt. 21:33-46; Lu. 20:9-19)

1 Nadid, nagtoldu ti Jesus ten tolay hidi ten pamamag-itan ni talinhaga,
kinagi na, "Tehud a essa tolay a nagmula ti ubas ten uma na. Pinakudal na en
kaubasan na sakay nagpagamet ti págpáspássan ti ubas, sakay nagpagamet
ti malangkaw a bilay a págbantayan. Káttapos ay inyentrega na ten katiwala
na hidi en ubasan sakay ummangay siya ti iba a lugar. 2 Dikona panahun
dán nen sákburas ay inutusan na en essa na a alipin tánni paangay na en
kabunong na a ubas ten katiwala na hidi. 3 Peru binálbág nen katiwala
hidi en alipin, sakay pinauli di a awan ti tawid. 4 Nangutus a ruway ti iba
a alipin en makákkao ten kaubasan. Peru pinakol di sakay ináinsultu di.
5 Nangutus dámman en makákkao ti essa pa a alipin peru binunu di. Kona
bi hud i ginamet diyid ten makpal pa, tehud hidi a binálbág sakay tehud hidi
a binunu. 6 Nadid ay eessa dálla en naburay a maari a utusan nen makákkao
ten kaubasan, en mahal na a anak. Kaya inutusan na siya gapu inisip na a,
'Igalang di i anak kuwiday.' 7 Peru namágguron en katiwala hidi dikona ketan
di en anak nen makákkao, kinagi di, 'Iyán i magmanaid, bunuwán tamon siya
tánni makao tam en manaán na.' 8 Kaya dinuklos di siya sakay tulos di a
binunu. Káttapos ay imbut di en bangkay na ten luwas nen kaubasan."

9 Intanung ni Jesus, "Ánya wád i gamitánnid nen makákkao ten kaubasan?
En gamitán na ay angay siya ten uma na sakay bunuwán na en katiwala na
hidi. Káttapos ay iyentrega na en kaubasan ti agum a tolay. 10 Awan beman
nabasa moy dán en nakasulat ten Kasulatan a,

'En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti bilay
ay siya en nagin pinakamahalaga ten atanan.
11 Iyád ay ginamet nen Panginoon,
a makasaya a áelingán!' "

12 Dikona nasanig nen pinunu hidi nen Judio hidi en kinagi ni Jesus ay
gustu di siya a dikáppán gapu nahalata di a hidi en patamakan na ten

talinhaga. Peru awan di magamet gapu manteng hidi ten tolay hidi kaya lummakad dálla hidi.

En Págbayad ti Buwes
(Mt. 22:15-22; Lu. 20:20-26)

13 En sangan a Pariseo sakay en sangan bi ten tolay hidi ni Hari a Herodes
ay nautusan a umangay kánni Jesus tánni urayán di siya a maliwat ten
pággupos na. 14 Kaya ummadeni hidi kánni Jesus sakay kinagi di, "Maistu,
tukoy mi a tapat ka sakay awan ka ti panigan, pantay i pángngileng muwid
ten atanan a tolay. En itáttoldu mu ay tungkul ten tatarudan a kagustuwan
nen Diyos para ten tolay. Gustu mi nakuwan a itanung ni labag beman ten
Kautusan tam a magbayad kami ti buwes ten Emperador ti Roma oni awan?"
15 Tukoy ni Jesus a magkukunwari la hidi kaya kinagi na dikodi, "Bakin
páppurbaanák moy? Átdenanák moy ti pilak a denaryo." 16 Inátdenan di ngani
siya ti pilak. Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, "Kándeya a rupa sakay ngaran
en nakatatak háddi?"
Kinagi di, "Kao nen Emperador." 17 Kinagi ni Jesus, "Iyatád moy ten
Emperador en kao nen Emperador, sakay iyatád moy ten Diyos en kao nen
Diyos."
Minagtaka hidi ti hustu ten tábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway
(Mt. 22:23-33; Lu. 20:27-40)

18 Nadid, tehud a sangan a Saduseo a ummadeni kánni Jesus tánni mag-
tanung. Maniwala hidi a awan dán mabiyag a ruway en patay. 19 Kinagi
di, "Maistu, tehud a insulat ti Moises a kautusan a para dikotam. Ni matay
kan en lállaki a awan hidi ti anak ay ten kabinga na ay en wadi nen lállaki i
dapatid a mangkabinga ten bilu, tánni magkahud hidi ti anak para ten kaka
na a natay. 20 Tehud a pittu a matátkaka a lállaki. Nákkabinga en kaka peru
natay a awan ti anak. 21 Kinabinga nen kaduwwa en bilu. Peru natay bi siya
a awan ti anak. Kona bi hud en nangyari ten kattállu. 22 Nakabinga nen bábbi
en pittu a lállaki a matátkaka peru natay hidi a atanan a awan ti anak. Sakay
ten dimudyan ay natay bi en bábbi. 23 Nadid, ta nakabinga na hidi a atanan,
deya i tenggiyán naid a kabinga na, káddemát ten kákkabiyag a ruway?"
24 Kinagi ni Jesus dikodi, "Liwat a tarud i pánniwala moyen, gapu awan moy
maintendiyan en itáttoldu nen Kasulatan sakay en kapangyariyan nen Diyos.
25 Ten kákkabiyag a ruway ay awan dán ti kabingaan; kaparehu dán hidi nen
anghel hidi dilanget. 26 Ni tungkul ten kákkabiyag a ruway, awan moy beman
nabasa ten libru ni Moises en kinagi nen Diyos dikona, ten pangyayari ten
maggerab a marenggád a kayu? Kinagi nen Diyos kánni Moises, 'Sikán en
Diyos ni Abraham, Isaac, sakay Jacob.' 27 En Diyos ay bakán a Diyos nen
patay hidi nan Diyos nen biyag hidi. Kaya talaga a liwat kam a tarud!"

En Pinakamahalaga a Utus
(Mt. 22:34-40; Lu. 10:25-28)

28 Nasanig nen essa a tagapagtoldu nen Kautusan en pamagtalunan di.
Netan na a mahusay en káttábbig ni Jesus ten Saduseo hidi kaya ummadeni
siya sakay nagtanung, "Ánya en pinakamahalaga a utus ten atanan?"
29 Kinagi ni Jesus, "Iddi en purumeru a utus a pinakamahalaga: 'Sanigán
mu Israel! En Panginoon tam a Diyos ay mággeessa la a Panginoon, awan dán
ti agum.

30 Mahalán mu en Panginoon mu a Diyos ti buu a pusu, buu a kaluluwa,
buu a isip sakay buu a begsák.' 31 Iddi en kaduwwa a utus, 'Mahalán mu
en kaparehu mu a tolay a kona ten págmahal mu ten sadili mu. Awan dán ti
agum a utus a manghigit pa ti duwwaid a iyád." 32 Kinagi nen tagapagtoldu
nen Kautusan, "Tarud iyán Maistu! Tama en kinagi mu a essa la en Diyos,
awan dán ti agum. 33 Sakay kailangan a mahalán siya ti buu a pusu, buu a
isip sakay buu a begsák, sakay dapat a mahalán en kaparehu a tolay a kona
ten págmahal ten sadili. Mas mahalaga hidi iyád nan ni máng-alay ti bagay
hidi a tutudán sakay ten iba pa hidi a alay."
34 Netan ni Jesus a mahusay en káttábbig na kaya kinagi na dikona, "Adeni
ka dán ten kahariyan nen Diyos." Sapul haud ay awan dán ti nangahas a
magtanung kánni Jesus.

En Tanung Tungkul ten Cristo
(Mt. 22:41-46; Lu. 20:41-44)

35 Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo ay kinagi na, "Bakin a kinagi nen
tagapagtoldu hidi nen Kautusan a en Cristo ay maggubwat ten lahi ni David?
36 Awan beman dikona inggiyya nen Banal a Ispiritu ti David ay kona háddi
en kinagi na:
"Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
'Mággetnud ka ti kawanan kuwiday,
mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi.' "
37 Ti David dán en nangdulaw dikona a Panginoon; konya a en Cristo ay
maggubwat ten lahi ni David?"

Mangilag ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Lu. 20:45-47)

Makpal a tolay en masaya a mágsanig dikona. 38 Sakay kinagi pa ni Jesus
ten págtoldu na, "Mangilag kam ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan, gugustu
di a maglakad ten matolay a lugar a susulot di en badu di a malayon sakay
kasayaan di a igalang hidi nen katolayan. 39 Gugustu di en bangku hidi a
para ten mágkataas ni ked hidi ten sinagoga sakay en bangku hidi a para ten
marangal ten handaan hidi. 40 Áubusán di en ari-ariyan nen bilu hidi a bábbi
sakay en áttakdug di hidi a dasal ay wari-wari la. Kaya tunay ti dággi i magin
parusa diyid."

En Kaluub nen Bilu a Bábbi
(Lu. 21:1-4)

41 Nadid, nággetnud ti Jesus ten adeni nen págdáttonan ti kaluub ten Templo.
Áelingán na en tolay hidi a magdátton ten kaluub di. Netan na a makpal a
pilak en idátton nen mágkayaman hidi. 42 Sakay netan na bi en pubri a bilu a
bábbi a nángdátton ten kaluub na a duwwa a sentabos. 43-44 Dinulaw ni Jesus
en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, "Tatarudan i kagiyán kuwidi
dikomoy, en ingkaluub nen pubri a bilu ay mas makpal, gapu en agum ay
nangatád la ten bahagi nen kayamanan di. Peru siya a pubri a bilu maski ni
mahirap siya ay inyobus na a inyatád en kasiya-siya a kabiyagan na."

13

Kinagi ni Jesus en Kákkasida nen Templo
(Mt. 24:1-2; Lu. 21:5-6)

1 Dikona paluwas ti Jesus ten Templo ay kinagi nen essa ten disepulus na
hidi, “Maistu, ilingán mu i dáddekállen hidi a bilay, sakay i mágkagandaen hidi
a batu a ginamit di!” 2 Kinagi ni Jesus, “I áelingán muwen a dáddekál a bilay
ay marábba iyán a atanan, awan ka haán ti ketan a batu a tumáttopu ten
kaparehu na a batu. Atanan ay makuray-kuray!”

En Dumemát a Kahirapan sakay Pággusig (Mt. 24:3-14; Lu. 21:7-19)

3 Nadid, dikona mággetnud ti Jesus ten Bukid nen Olibo a táttan-awán na en
Templo ay palihim a tinanung siya de Pedro, Santiago, Juan sakay ti Andres.
4 Kinagi di, “Kagiyán mu pay dikomi, nikan a mangyari i bagayid a hidi iyád,
sakay ánya tandaid a pakatukuyan mi ni adeni dán a mangyari atananid
iyád?”
5 Kinagi ni Jesus dikodi, “Mangilag kam tánni awan kam maloku nen
deyaman. 6 Makpal a dumemát a magkagi a hidi en Cristo, sakay itawtaw di
en makpal a tolay. 7 Dyan kam la mabalisa ni makasanig kam ti gera a adeni
dikomoy oni bareta tungkul ti gera ten adeyu a lugar. Dapat a mangyari
hidi iyád, peru bakán palla iyád a en katapusan. 8 Magkahud pa ti kontraan
sakay labanan en bansa ti iba a bansa sakay en kahariyan ten kaparehu na
a kahariyan. Maglinug ten iba-iba a lugar, sakay magkahud ti aláp. Iyád a
atanan ay sapul palla ni pághirap. Kona iyád ten karanasan nen essa a bábbi
a magenak.
9 “Humanda kam gapu dikáppán di kam sakay tulos di kam a bistaán ten
Sanedrin. Ni ked kam ten sinagoga ay bálbággán di kam, sakay iyangay
di kam ten mágkataas hidi a pinunu nen banuwan gapu ten kássunud moy
dikoku tánni mebahagi moy en Maganda a Bareta. 10 Kailangan a mepan-
garal pa en Maganda a Bareta ten atanan a bansa bagu a dumemát en
katapusan. 11 Ni dikáppán di kam sakay bistaán ay dyan kam mabalisa ni
ánya i kagiyán moyid. Ti odasid a iyud ay kagiyán moy la en dapat moy a
kagiyán, gapu bakán a sikam en magupos; en kagiyán moy ay maggubwat
ten Banal a Ispiritu. 12 Káddemát ni panahunid a iyud ay itokyon nen tolay
en kapatkaka na a pabunu. Kona labi hud i gamitánnid nen ama ten anak na.
Labanan nen anak en dáddikál na sakay pabunu na. 13 Kaiyamutan di kam
a atanan gapu ten kássunud moy dikoku. Peru en manatili a tapat a hanggan
ten katapusan ay maligtas.”

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu (Mt. 24:15-28; Lu. 21:20-24)

14 Nadid, kinagi pa ni Jesus, “Kailangan a intendiyán iddi nen mágbasa: Ni
ketan moy dán en tunay ti dukás a gamet a awan ti kaparehu a ked ten lugar
a awan na dapat a págyanan, ay en ked hidi ti Judea ay guminan dán ten buki-
bukid. 15 En pagabutan a ked ten atáp ay dyan dán magabala a umugsad
sakay sumáddáp a mangalap ti ányaman haán. 16 Pati en ked hidi ten uma
di ay dyan dán umuli a mángngay ti pagalikábkáb na. 17 Kakakagbi en bábbi
hidi a mabuktet sakay magpasusu ti aldewid a hidi iyud. 18 Idasal moy a
dyan nakuwan mangyari hidi iyád a bagay ni sákdágnen, 19 gapu magdanas ti
matindi a hirap en tolay hidi ti panahunid a iyud. Iyud a hirap ay awan palla
naranasan sapul dikona lalangán nen Diyos i munduwiday, sakay awan
dán maranasan a ruway maski nikan. 20 Ni awan paaperetán nen Diyos i
panahunid a iyud ay awan ti deyaman a maligtas. Peru pinaaperet na iyud
alang-alang ten piníli na hidi.

21 “Ni tehud a magkagi dikomoy a, ‘Ked háddi en Cristo!’ oni kagiyán di a,
‘Ked siya hudi!’ ay dyan kam maniwala. 22 Gapu tehud a magkukunwari a
Cristo sakay tehud bi a magkukunwari a propeta. Mángpeta bi hidi ti himala
sakay makataka-taka hidi a bagay tánni maari la, ay itawtaw di en pinili hidi
nen Diyos. 23 Kaya mangilag kam. Indipalongu ku dán a kagiyán dikomoy en
atanan a bagay bagu a mangyari.”

En Kássoli nen Anak nen Tolay
(Mt. 24:29-31; Lu. 21:25-28)

24 “Ti panahunid a iyud, kállipas ni pághirapid a iyud, ay dumiklám en
aldew sakay awan dán dumemlag en bulan. 25 En biton hidi dilanget ay
mágkaragrag, sakay magkagulu en atanan a kapangyariyan ten kalawakan.
26 Káttapos ay ketan en Anak nen Tolay a dumemát a ked ten panganurin, a
tehud a dakila a kapangyariyan sakay karangalan. 27 Utusan na en anghel
na hidi ten áppat a suluk ni munduwiday tánni pisanán di en pinili hidi nen
Diyos ten atanan a lugar.”

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Lu. 21:29-33)

28 “Intendiyán moy en adal a gubwat ten kayu a igos; ni manariwa dán
en pinget na sakay ni magduun dán, ay iyud en tanda a adeni dán en
kássinag. 29 Kona labi hud, ni ketan moy a mangyari dán hidi iyád a bagay
ay matukoyan moy a adeni dán en káddemát na; dumáddadedemát dán siya.
30 Tandaan moy: mangyari atananid a iyád a bagay bagu a matay en tolay
hidi a biyag nadid. 31 Lumipas en langet sakay en luta, peru en upos ku ay
manatili a awan ti katapusan.”

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mt. 24:36-44)

32 “Peru awan ti makatukoy ten aldew ay ten odas, maski en anghel hidi
dilanget, oni en Anak man. En Ama la i makatukoyid haád. 33 Magingat kam
sakay humanda gapu awan moy tukoy ni nikan iyád a mangyari. 34 Kona
iyád ten essa a tolay a magbiyahi ti adeyu. Inwarak na en bilay na ten utusan
na hidi sakay inátdenan na en balang essa ti tarabahu di. Sakay binilin na en
tagabantay a magbantay ti mapiyya. 35 Kona labi hud, magbantay kam ti
mapiyya gapu awan moy tukoy ni nikan i soliyid nen makábbilay. Maari a
ten págdiklám, ten hatinggabi, ten kaldiwan, oni dimadimang dán. 36 Bakay
bigla siya a dumemát sakay mademáttan na kam a tidug. 37 Kagiyán kuwiday
dikomoy ay kagiyán ku ten atanan. Maghanda kam!”

14

En Balak a Pángbunu kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Duwwa dálla a aldew ay Piyesta dán nen Aldew nen Págtalib sakay piyesta
bi nen Tinapay a awan ti Págpaalsa. En pinunu hidi nen padi hidi sakay en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay nágguronan di ni konya di a mapadikáp ti
Jesus ti lihim sakay pabunu di. 2 Kinagi di, “Dyan tam siya dikáppán ni piyesta
palla bakay magkagulu i katolayanen.”

Binulakan nen Bábbi ti Jesus ti Pasárrub
(Mt. 26:6-13; Jn. 1:1-8)

3 Ked ti Jesus ti Betania tenhud, ten bilay ni Simon a dati a kinetong.
Mentras a kuman ti Jesus ay dummemát en essa a bábbi a tehud a tawid a
alabastro a putat ti tunay ti kamahalan a págpasárrub, gubwat iyud ten tábbug
nen mula a nardo. Binássag na en boti sakay imbulak na ten ulu ni Jesus en
págpasárrub. 4 Nagsaranta en agum a tolay a ked haud sakay kinagi di ten
balang essa, “Bakin sinayang na en págpasárrub? 5 Melaku nakuwan iyud ti
halaga ni sataon a suweldu sakay en naglakuwan ay iyatád ten pubri hidi.”
Kaya sinisi di en bábbi.
6 Peru kinagi ni Jesus, “Bakin guluwán moy siya? Pabayan moy la siya.
Maganda i ginamet naen dikoku. 7 Gapu pirmi moy la a kaguman en pubri
hidi kaya maski ánya a odas ay maari moy la hidi a matulungan. Peru sikán,
ay awanák moy pirmi a kaguman. 8 Ginamet na la en kaya na a gamitán.
Maski ni awan palla nangyari ay binulakan na dán ti págpasárrub i bággi
kuwiday bilang pághanda ten káddemát nen páglábbáng dikoku. 9 Tandaan
moy, maski hádya ti munduwiday a mepangaral en Maganda a Bareta ay
mabanggit bi en ginamet na bilang ala-ala dikona.”

En Pángtokyon ni Judas kánni Jesus
(Mt. 26:4-16; Lu. 22:3-6)

10 Nadid, ti Judas Iscariote a essa ten sapulu ay ti duwwa a disepulus ni
Jesus ay ummangay ten pinunu hidi nen padi hidi tánni itokyon na ti Jesus.
11 Minasaya hidi ten kinagi ni Judas sakay impangaku di a átdenan di siya ti
pilak. Sapul haud ay naguray dán ti Judas ti pagkakataun a metokyon na ti
Jesus.

En Katapusan a Pángngapon
(Mt. 26:17-25; Lu. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

12 Ten purumeru a aldew nen piyesta nen Tinapay a awan ti Págpaalsa
ay aldew nen págbunu di ti tupa para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.
Tinanung nen disepulus hidi ti Jesus, “Hádya gustu muwid a pánghandaan mi
ti pangapon tam para ten piyesta nen Aldew nen Págtalib?” 13 Inutusan na en
duwwa a disepulus na, kinagi na, “Angay kam dibanuwan, káddemát moy
haud ay matagbu moy en lállaki, a tehud a báklay a binga a tehud a dinom.
Unudán moy siya 14 hanggan ten bilay a sáddáppan na. Sakay kagiyán moy ten
makábbilay a, ‘Petanung ben nen Maistu ni hádya kan i kuwartuwid a maari a
pangapunan na sakay nen disepulus na hidi, para ten Piyesta nen Aldew nen
Págtalib.’ 15 Káttapos ay ipeta na dikomoy en dikál a kuwartu ten disunu nen
bilay. Nakahanda dán iyud kaya ihanda moy dán haud en pangapon tam.”
16 Summunud en disepulus na hidi, ummangay hidi ten banuwan sakay
netan di en atanan a bagay a kinagi ni Jesus. Sakay inhanda di en pangapon
di para ten piyesta nen Aldew nen Káimang.
17 Dikona gibi dán, ay dummemát ti Jesus kaguman na en sapulu ay ti
duwwa a disepulus na. 18 Dikona pasiyaan hidi a kuman ay kinagi ni Jesus,
“Kagiyán ku dikomoy: en essa dikomoy háddi a katubeng ku a kuman ay
mángtokyon dikoku.”
19 Nagsapul dán a nagin malungkut en disepulus na hidi sakay balang essa
ay nagtanung dikona, “Sikán beman Panginoon?” 20 Kinagi ni Jesus dikodi,
“Essa dikomoy a sapulu ay ti duwwa a kasabay ku a magsawsaw ti tinapay ti
malukungiday. 21 En Anak nen Tolay ay matay ayun ten nakasulat a tungkul

dikona. Peru kakakagbi en tolay a mángtokyon dikona. Mas mapiyya pa ni awan dálla siya neenak."

En Banal a Pangapon nen Panginoon
(Mt. 26:26-30; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

22 Dikona pasiyaan hidi a kuman ay nangalap ti Jesus ti tinapay sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi. Kinagi na, "Alapán moy iddi; iyád en bággi ku."
23 Nangalap bi siya ti tasa sakay káttapos na a magpasalamat ten Diyos ay intoyag na ten disepulus na hidi, sakay umminom hidi a atanan. 24 Kinagi ni Jesus, "Iyád en digi ku a mangpatibay ten pangaku nen Diyos, en digi a mebuhus para ten makpal. 25 Tandaan moy: awanák dán uminom a ruway ti alak a gubwat ti tábbug ni ubas hanggan ten aldew a inumán ku en bigu a alak ten kahariyan nen Diyos."
26 Káttapos ay nágkansiyon hidi ti papuri ten Diyos sakay ummangay hidi ten Bukid nen Olibo.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:31-35; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 Nadid, kinagi ni Jesus dikodi, "Lakadanák moy a atanan, gapu nakasulat ten kasulatan a, 'Bunuwán ku en pastol sakay mangalat en tupa hidi.' 28 Peru kákkabiyag ku a ruway ay mágdipalonguwák dikomoy a angay ti Galilea."
29 Kinagi ni Pedro, "Awan taka lakadan, maski lumakad hidi a atanan." 30 Kinagi ni Jesus dikona, "Tandaan mu, bagu a magtarakket ti pumenduwwa en manok nadid a gibi ay pentálluwák mu a ipamen." 31 Peru impilit la a kinagi ni Pedro, "Maski ni bunuwánnák di a kaguman mu, ay awan taka ipamipamen." Kona bi hud en kinagi nen kaguman na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani
(Mt. 26:36-46; Lu. 22:39-46)

32 Ummangay hidi ten essa a lugar a Getsemani en ngaran na. Káddemát di haud ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, "Mágget nud kam pala háddi ta angayák magdasal." 33 Sakay ingkuyug na de Pedro, Santiago, sakay ti Juan. Nadid, nagsapul siya a mabalisa sakay maghirap en isip na. 34 Kinagi na dikodi, "Tunay dán i lungkut ni pusu kuwiday a ngari-ngari ku dán a ikatay! Maguray kam háddi sakay magbantay."
35 Ummadeyu siya ti sabadit, sakay lummuhud ten luta a nagdasal a ni maari ay awan dán dumemát en odas nen pághirap na. 36 Indasal na a, "Ama, Ama ku, tukoy ku a magamet mu en atanan a bagay. Dyanák mu pabayan a maghirap. Peru bakán a en kagustuwan ku i masunudid nan en kagustuwan mu." 37 Káttapos ay nagsoli siya ten tállu a disepulus na. Nademáttan na hidi a tidug kaya kinagi na kánni Pedro, "Simon, tidug ka? Awan ka beman makapagbantay maski ni sang-odas la? 38 Magbantay kam sakay magdasal tánni awan kam madaig nen toksu. Nakahanda en ispiritu peru mahina en bággi."
39 Ummadeyu dámman ti Jesus para magdasal, rinuway na en kona ten purumeru a indasal na. 40 Sakay nagsoli siya a ruway ten disepulus na hidi. Nedemáttan na dámman hidi a tidug gapu tunay en tongka di. Awan di tukoy ni ánya kagiyán diyid dikona.

41 Ten kapentállu a kássoli ni Jesus ay kinagi na dikodi, “Tidug kam palla
beman sakay umimang? Tama dán iyán, dummemát dán en odas a meatád
en Anak nen Tolay ten makasalanan hidi. 42 Umikat kamon, kadtamon!
Keddán en tolay a mángtokyon dikoku.”

En Pángdikáp di kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

43 Pasiyaan palla a magupos ti Jesus dikona dummemát ti Judas a essa ten
sapulu ay ti duwwa. Kaguman na en makpal a tolay a tehud a manga-áttak
sakay garoti. Inutusan hidi nen pinunu hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen banuwan. 44 Bagu hidi a
dinumemát ay kinagi dán ni Judas en palatandaan ten tolay hidi, kinagi na,
“Ni deya en ámmuwan ku ay siya en dikáppán moy peru bantayan moy ti
mahusay.” 45 Káddemát ni Judas ay ummadeni siya a pagdaka kánni Jesus,
sakay kinagi na, “Maistu,” káttapos ay inámmuwan na siya. 46 Kaya ten pákketa
nen tolay hidi kánni Jesus ay binalud di siya sakay dinikáp. 47 Peru en essa
ten disepulus na hidi ay binumagut ten áttak na sakay tinigpas na en alipin
nen kapunuwan nen padi hidi, kaya naripas en bángbáng na. 48 Kinagi ni
Jesus ten tolay hidi, “Bakin dikáppánnák moy a kumán a mágbabonu? Tehud
kam pa a manga tawid a áttak sakay garoti? 49 Kada-aldew ay kedák ten
Templo a magtoldu, peru awanák moy dinikáp. Peru kailangan a mangyari
en nakasulat ten Kasulatan!”

50 Ginuminan en atanan nen disepulus hidi, inwarak di ti Jesus.

51 Ummunud kánni Jesus en essa a binata a nakabadu la ti lino. Hinagad
siya nen katolayan, 52 peru gumminan siya sakay newarak na en badu na a
lino, kaya eklas siya a nággaginanán.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin
(Mt. 26:57-68; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

53 Inyangay di ti Jesus ten bilay nen kapunuwan nen padi hidi. Napisan
haud en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan, sakay
en tagapagtoldu hidi nen Kautusan. 54 Ummunud ti Pedro kánni Jesus
peru adeyu la en distansiya na. Nagtulos siya ten laguwerta nen bilay nen
kapunuwan nen padi hidi, sakay nákpággetnud siya ten magbantay hidi a
magindu ten apoy. 55 Nadid, en pinunu hidi nen padi hidi, sakay en buu
a Sanedrin ay magaryok hidi ti ibintang di kánni Jesus, tánni tehud hidi a
dahilan a mangpabunu dikona. Peru awan hidi ti ketan a patunay. 56 Makpal
a nagpatunay a nagkagi ti kakabuliyan kontra kánni Jesus peru awan bi
magkaparehu en kinákkágí di.

57 Tehud a sangan a nagpatunay a nagkagi ti kona háddi a kakabuliyan
kontra kánni Jesus, 58 “Nasanig mi a kinagi na a, ‘Rábbaán ku en Templo a
ginamet ni tolay. Sakay ten luub nen tállu a aldew ay maggamiták ti bigu
a templo a awan magamet ni tolay.’ ” 59 Peru awan padi nagkaparehu en
kinákkagi di.

60 Tummaknág en kapunuwan nen padi hidi ten atubengán di sakay
tinanung na ti Jesus, “Ánya makagi muwid ten kinákkagi di a kontra dikomu?”
61 Peru awan ti kákkagi ti Jesus, awan siya tummábbig. Kaya tinanung siya a
ruway nen kapunuwan nen padi hidi, “Siko beman en Cristo, a Anak nen
Mapagpala a Diyos?”

62 Tummábbig ti Jesus, “Sikán ngani. Ketan moy en Anak nen Tolay a
mággetnud ten kawanan nen Makapangyariyan ten atanan. Ketan moy bi
siya a dumemát a ked ten panganurin dilanget.” 63 Pinisad nen kapunuwan
nen padi hidi en badu na sakay kinagi na, “Awan tamon kailangan i
tistiguwid! 64 Nasanig moy en kinagi na a siya ay Diyos! Ánya nadid i gustu
moyid a gamitán tam dikona?”
Kinagi di a atanan a kailangan a bunuwán siya.
65 Sakay sinapulan di dán siya a pahirapan; linoktaban siya nen agum,
pinángngássan di sakay sinássuntuk. Pinatukoy di pa ni deya i nangsuntukid
dikona, sakay binulbug siya nen mágbantay hidi.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:69-75; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

66 Nadid, ti Pedro ay ked ten laguwerta dikona dummemát en essa a alipin
a bábbi nen kapunuwan nen padi hidi. 67 Netan na ti Pedro a magindu
ten apoy kaya minalas na siya ti hustu sakay tinanung na, “Awan beman
kaguman ka ni Jesus a taga-Nazaret?” 68 Peru impamen ni Pedro, kinagi na,
“Awanák ti tukoy sakay awan ku maintendiyan i kákkagi-kagiyán muwen.”
Lummakad siya sakay ummangay ten lakdangan sakay nagtarakket en
manok. 69 Netan dámman siya nen bábbi a alipin sakay kinagi na ten tolay
hidi a ked haud, “Essa siya ten kákkagumanán hidi ni Jesus!” 70 Peru impamen
dámman ni Pedro.
Kállipas nen sangan a minutu ay kinagi dámman nen tolay hidi a ked haud
kánni Pedro, “Dyan mu dán ipamen a essa ka dikodi, taga-Galilea ka awan
beman?”
71 Kinagi ni Pedro, “Isumpa ku, maski matayák awan ku matenggi i tolayid
a iyán!” 72 Hustu bi a káttarakket a ruway nen manok. Naala-ala ni Pedro en
kinagi ni Jesus dikona a pentállu na siya a ipamen bagu a magtarakket en
manok ti pumenduwwa. Kaya nágsasangitán siya ti hustu.

15

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lu. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Ten kailawan ay pagdaka a nagipun-ipun en pinunu hidi nen padi hidi,
en pinunu hidi nen banuwan, en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en
agum a kaguman ten Sanedrin. Pinapungu di ti Jesus sakay inyangay di
kánni Pilato. 2 Káddemát di haud ay tinanung ni Pilato ti Jesus, “Siko beman
en Hari nen Judio hidi?”
Tummábbig ti Jesus, “Siko dán i nagkagiyid.”
3 Makpal a imbábbintang en pinunu hidi nen padi hidi kánni Jesus. 4 Kaya
tinanung siya a ruway ni Pilato, “Bakin awan ka tumábbig? Nasanig mu en
kakpal nen ibábbintang di dikomu.” 5 Peru awan padi tumatábbig ti Jesus,
kaya nagtaka a tarud ti Pilato.

Hinatulan di ti Kamatayan ti Jesus
(Mt. 27:15-26; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

6 Nadid, kada Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay mangpalaya ti Pilato
ti essa a piresu. Ni deya en piliyán nen tolay hidi ay siya i palayaán
naid. 7 Ti panahunid a iyud ay tehud a pumáppiresu a Barrabas en ngaran
na. Kaguman siya ten ribeldi hidi sakay nakabunu siya dikona tehud a
kaguluwan. 8 Namagkaessa en katolayan a ummangay kánni Pilato tánni

ikagi di dikona a gamitán na dámman en dati na a gággamitán. 9 Tinanung hidi
ni Pilato, “Gustu moy beman a palayaán ku en Hari nen Judio hidi?” 10 Kinagi
na iyud gapu tukoy ni Pilato a sumeni la en pinunu hidi nen padi hidi kaya
inreklamu di ti Jesus. 11 Peru sinássulsulan nen pinunu hidi nen padi hidi en
tolay hidi a ti Barrabas i kagiyán diyid a palayaán na. 12 Kaya tinanung hidi
a ruway ni Pilato, “Ánya i gustu moyid a gamitán ku ti tolayiday a dáddulawán
moy a Hari nen Judio hidi?” 13 Impákraw nen tolay hidi, “Ipaku siya ten
kudus!” 14 Tinanung dammán hidi ni Pilato, “Bakin, ánya beman i kasalanan
naid?” Peru lalu di pa a impákraw a, “Ipaku siya ten kudus!” 15 Gustu ni Pilato
a pagustuwan en tolay hidi, kaya pinaluwas na ten págpiresuwan ti Barrabas
sakay pinahaplit na ti Jesus, káttapos ay inyatád na dikodi para ipaku di ten
kudus.

Sinesti nen Sundalu hidi ti Jesus
(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

16 Nadid, inyangay nen sundalu hidi ti Jesus ten laguwerta nen palasyu
nen gubernador sakay pinaipun di haud en agum hidi a sundalu.
17 Sinulutan di ti Jesus ti inubi a malayon a alikábkáb. Nangalap hidi ti
masaet a lanot sakay ginamet di a kurona sakay insulot di ten ulu na.
18 Sakay sinesti di siya a sinaluduwan kinagi di, “Mabuhay en Hari nen
Judio hidi!” 19 Pináppakol di siya, linálloktaban sakay sinesti di a linuhudan.
20 Káttapos di siya a sinesti ay ineklas di en inubi a malayon a alikábkáb
sakay insulot di en sadili na a badu, sakay inluwas di siya ta ipaku di dán ten
kudus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:3-44; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Nadid, natagbu di ten dilan ti Simon a gubwat ten uma na, taga-Cirene
siya a ama de Alejandro ay ti Rufo. Impilit di a pinabáklay dikona en kudus ni
Jesus. 22 Inyangay di ti Jesus ten lugar a nginaranan di a Golgota, gustu naid a
kagiyán ay “Lugar ni bungu.” 23 Sakay inátdenan di siya ti alak a tehud a halu
a mira, peru awan na ininom. 24 Impaku di siya ten kudus sakay pinaghati-
hatiyan di en badu na ten pamamag-itan ni bunutan. 25 Alas nuwebi ten
dimadimang dikona impaku di siya ten kudus. 26 Nesulat ten disunu nen
kudus en nangakusaan di dikona, “En Hari nen Judio hidi.” 27 Tehud bi
hidi a impaku a duwwa a tulisan a kasabay ni Jesus, essa ten kawanan na
sakay essa bi ten kawiri na. 28 [Ti pangyayariyid a iyád ay natupad dán en
nakasulat ten kasulatan a, “Imbilang di siya ten mágbabonu hidi.”]

29 Ináinsultu siya nen tolay hidi a magtalib sakay magwalingiwág hidi a
kinagi di, “Ánya nadid? Siko bali i mangrábbaid ten Templo sakay gamitán
mu a ruway ti tállu la a aldew? 30 Iligtas mu benid i sadili muwen! Umugsad
ka ti kudusen!”

31 Sinesti bi siya nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi
nen Kautusan, kinagi di ten balang essa dikodi, “Inligtas na en agum a tolay
peru awan na meligtas i sadili naen! 32 Ni ketan tam a umugsad ti kudusen i
hari kanen ti Israel ay maniwala kitamon dikona a siya en Cristo!”

Sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a kasabay na a nepaku ten kudus.

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Dikona tanghali dán ay nagdiklám en atanan a lugar hanggan ten alas
tres ten apon. 34 Dikona alas tres dán ten apon ay pummákraw ti Jesus ti
mabegsák, “Eloi, Eloi, Lema Sabachthani?” Gustu naid a kagiyán ay, “Diyos
ku, Diyos ku, bakin pinabayanák mu?”
35 Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud kaya kinagi di, “Sanigán moy,
dulawán na ti Elias.” 36 Tehud a essa a nagginan a nangalap ti damit a
pamunas sakay binisa na iyud ti maapsot a alak. Káttapos ay inyálpet na ten
ontok nen tákkán sakay impasápsáp na kánni Jesus. Kinagi na, “Ilingán tam
benid ni dumemát ti Elias a máng-ugsad dikona.” 37 Pummákraw ti Jesus ti
mabegsák sakay káttapos ay nabágsot dán en angás na.
38 Sakay napisad ten ditángnga na en mabagál a kortina nen Templo, sapul
ten disunu hanggan ten dibábbi. 39 Mágtaknág en pinunu nen sundalu hidi
ten atubengán nen kudus. Netan na ni konya a natay ti Jesus kaya kinagi na,
“Tarud ngani a Anak nen Diyos i tolayid a iddi!”
40 Tehud a mágtan-aw a sangan a bábbi ten adeyu, kaguman de Maria
Magdalena, Salome sakay ti Maria a ina de Santiago sakay ti Jose. 41 Sapul
pa ti Galilea ay nákkuyoyug dán hidi kánni Jesus sakay nagserbi hidi dikona.
Ked bi haud en agum hidi a bábbi a nákkuyug dikona ti Jerusalem.

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mt. 27:57-61; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42-43 Dikona mágga-aapon dán ay dummemát ti Jose a taga-Arimatea. Essa
siya a igággalang a miyembru nen Sanedrin, maguray bi siya ten káddemát
nen pághari nen Diyos. Nadid gapu aldew tenhud nen pághanda di ten Aldew
nen Káimang ay binegsákkan na en isip na a ummangay kánni Pilato para
agidán na en bangkay ni Jesus. 44 Nagtaka ti Pilato dikona nabareta na a
natay dán ti Jesus. Pinadulaw na en pinunu nen sundalu hidi sakay tinanung
na ni tatarudan. 45 Dikona a matukuyan na ten pinunu a talaga a patay dán
siya ay pinayagan na ti Jose a alapán en bangkay ni Jesus.
46 Dikona medibábbi ni Jose en bangkay ni Jesus ay binalutan na ten damit
a lino a binali na. Káttapos ay inlábbáng na ten kuweba a batu. Impagulung
na en dikál a batu a nangtaklab di ten pintuwan nen páglábbángngan. 47 Netan
de Maria Magdalena sakay ti Maria a ina ni Jose en nánglábbángngan kánni
Jesus.

16

Nabiyag a Ruway ti Jesus
(Mt. 28:1-8; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Nadid, kállipas nen Aldew nen Káimang, de Maria Magdalena, ti Maria a
ina ni Santiago sakay ti Salome ay namali hidi ti págpasárrub a idátton di ten
bangkay ni Jesus. 2 Dikona sumikat en aldew ten Simba ay ummangay hidi
ten nánglábbángngan kánni Jesus. 3 Peru mamagtanungan hidi, “Deya wád
mángpagulungid ten batu a nakatakáp ten pintuwan nen páglábbángngan?”
4 Tunay ti kadikál en batu. Peru dikona tuman-aw hidi ay negulung dán en
batu. 5 Dikona summáddáp hidi disalad ay nagtaka hidi gapu naketa hidi ti
essa a lállaki a nakabadu ti malayon a mapudew a mággetnud ten danág ten
kawanan.
6 Sakay kinagi nen lállaki, “Dyan kam manteng, aryokán moy ti Jesus a taga-
Nazaret, en impaku ten kudus. Awan siya háddi, biniyag siya a ruway nen

Diyos! Ilingán moy i nángdáttonan diyen dikona. 7 Kaya kammoy dán ibareta
moy ten disepulus na hidi lalu kánni Pedro. Kagiyán moy a, 'Mágdipalongu
siya dikomoy ti Galilea. Ketan moy siya haud a kona ten kinagi na dikomoy.'
"

8 Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay nággaginanán hidi a lum-
makad, magpágpág hidi sakay magulu en isip di. Awan hidi ti ingkagi a
ányaman maski kándeya gapu ten ánteng di.

En Atakdug a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena (Mt. 28:9-10; Jn. 20:11-18)

9 [Nadid, dikona a nabiyag a ruway ti Jesus ten kaldiwan nen Simba
ay ti Maria Magdalena en purumeru a pinumetaan na. Siya en bábbi a
nangibutan ni Jesus ten pittu a dimonyo. 10 Ummangay siya ten disepulus
hidi ni Jesus, dinemáttan na hidi a malungkut sakay mágsasangitán. Imbareta
na dikodi en netan na. 11 Peru awan hidi maniwala dikona kagiyán ni Maria
a biyag ti Jesus sakay pummeta dikona.]

Pummeta ti Jesus ten Duwwa a Disepulus (Lu. 24:13-35)

12 Káttapos ay pumumeta bi ti Jesus ten duwwa a disepulus a pasiyaan a
maglakad a patamu ti baryu, peru iba en idsura ni Jesus tenhud. 13 Nagsoli
hidi sakay imbareta di ten kakagumanan di hidi en nangyari, peru awan hidi
naniwala.

Pummeta ti Jesus ten Sapulu ay ti Essa (Mt. 28:16-20; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

14 Sakay pummeta ti Jesus ten sapulu ay ti essa a disepulus mentras a
kuman hidi. Nagsarantaan na hidi gapu ten awan di pánniwala dikona sakay
ten káttug nen ulu di, gapu awan hidi naniwala ten naketa hidi dikona a
biyag ngani siya.

15 Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Angay kam ti buuwid a mundu, ipangaral
moy en Maganda a Bareta ten atanan a tolay. 16 En atanan a sumam-
palataya sakay magpabinyag ay maligtas, peru en awan sumampalataya
ay maparusaan. 17 En sumampalataya hidi ay átdenan ti kapangyariyan a
maggamet ti himala: ten pamamag-itan nen ngaran ku ay magpalakad hidi
ti dimonyo sakay makapagupos ti iba-iba a upos. 18 Awan hidi maaánya
maski ni mangkáppot hidi ti biklat oni makainom ti ilu. Sakay magpiyya en
tehud hidi a saket a tupuwan di ten lima di.

En Kássoli ni Jesus Dilanget (Lu. 24:50-53; Gamet 1:9-11)

19 Nadid káttapos nen Panginoon a Jesus a nákpágguron ten disepulus
hidi, ay indisunu siya dilanget sakay nággetnud ten kawanan nen Diyos.
20 Summunud ngani en disepulus na hidi a nangaral ten atanan a lugar.
Sakay tinulungan hidi nen Panginoon, pinatunayan na ten tolay hidi a tarud
en ipangaral di gapu ten himala hidi a ingkaluub na dikodi.

En Aperet a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

[(9) Ummangay en bábbi hidi kánni Pedro sakay ten kaguman na hidi,
sakay insaysay di en atanan a nakagi dikodi. (10) Káttapos ay inutusan ni
Jesus en disepulus na hidi a ipangaral ten atanan a suluk ni munduwiday en
banal sakay biyag a awan ti katapusan a bareta nen kaligtasan.]

En Maganda a Bareta Tungkul kánni Jesu-Cristo a Insulat ni Lucas

Paliwanag tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta ayun kánni Lucas ay mángpakapospos a ti Jesus en impangaku a Tagapagligtas ti Israel sakay ten atanan a tolay. Insulat ni Lucas a ti Jesus en pinili nen Ispiritu nen Panginoon tánni ipangaral ten mágkahirap en Maganda a Bareta (4:18-19.) Kaya ketan ti iyád a libru a nepahayag en dikál a malasakit nen Diyos para dikodi. Ti iyád a paraan, lalu a inátdenan ti halaga nen nángsulat en halaga nen Maganda a Bareta para ten mágkahirap sakay inapi.

Nelinaw bi ti iyád a libru en kasayaan lalu dán ten purumeru hidi a kapitulu a nángsaysay tungkul ten kákkeenak ni Jesus, sakay ten katapusan hidi a kapitulu a nángsaysay bi tungkul ten káangay ni Jesus dilanget. En nángsulat ti iyád a libru ay siya labi en nángsulat ten libru a *Gamet* a nángpakapospos bi ten páglagu sakay págpakalat ten pánnampalataya a Cristiano káttapos nen káangay ni Jesus dilanget.

Háddi la a ketan en págsaysay hidi a kona ten págpuri nen anghel hidi sakay págdalaw nen pastol hidi dikona a inyenak ti Jesus, en kákkesaysay tungkul ten anak a ti Jesus ten disalad nen Templo, en talinhaga tungkul ten makákkagbiyán Samaritano, sakay en nawan a anak. Inátdenan bi ti dikál a págpahalaga ti iyád a libru en halaga nen págdasal, en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu, en ginampanan nen kabábbiyan ten tarabahu ni Jesus, sakay en págpatawad nen Diyos ten makasalanan hidi.

Malinaw a ketan ti iyád a libru en iba a págpahalaga nen nángsulat para ten mágkahirap sakay inapi. Ketan háddi a ti Jesus ay nánglaan ti iba a pákpággagum sakay págmahal para dikodi.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
En kákkeenak ni Juan a Mágbinyag sakay ni Jesus 1:5-2:52
En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-20
En págbinyag ni Juan sakay ten págtoksu kánni Jesus 3:21-4:13
En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:14-9:50
En ginamet ni Jesus ti Galilea hanggan ti Jerusalem 9:51-19:27
En dimudyan hidi a aldew ten biyag ni Jesus 19:28-23:56
En ruway a kákkabiyag, en káppeta, sakay en káangay ni Jesus dilanget 24:1-53

Pággalay

1 Kagalang-galang a Teofilo, makpal dán a tolay i nagsikapid a mángsulat
tungkul ten bagay hidi a nangyari a netan mi. 2 En insulat di ay tungkul ten
netoldu dikomi nen naketa hidi sapul pa ten sapul na, sakay nangaral ten
Maganda a Bareta. 3 Kaya inadal ku bi ti hustu en atanan a bagay tungkul ti
nangyariyid a hidi iyád, sinapul ku ten sapul na, sakay káttapos ay naisipan
ku a isulat ti maayus en atanan a pangyayari para dikomu 4 tánni matukuyan
mu talagaid a katutuhanan tungkul ten netoldu hidi dikomu.

Impakapospos en Kákkeenak ni Juan a Mágbinyag

5 Dikona a ti Herodes en hari ti Judea ay tehud a essa a padi a Zacarias
en ngaran na. Kaguman siya ten grupu ni Abias. En kabinga na ay ti
Elisabet a gubwat ten lahi ni Aaron. 6 Ten atubengán nen Diyos ay parehu
a makasaya en magkabinga. Sássunudán di en atanan a kautusan sakay bilin
nen Panginoon. 7 Awan hidi ti anak gapu baug ti Elisabet, sakay mágkatanda
dán hidi a duwwa.
8 Nadid, dikona a en grupu dán de Zacarias en lummewas a nanungkulan
ten Templo ay siya en nagserbi a padi ten atubengán nen Diyos. 9 Dikona
nagbunutan hidi a ayun ten kaugaliyan nen padi hidi ay en ngaran ni
Zacarias en napili a somdáp ten kadisaladan nen Templo nen Panginoon
para magalay ti insenso. 10 Ti odasid a iyud ay napisan bi en tolay hidi
a magdasal ten luwas nen Templo. 11 Nadid ay tehud a pummeta kánni
Zacarias a essa anghel nen Panginoon. Nágtaknág ten kawanan nen altar
a págtutudan ti insenso. 12 Naráknid siya sakay neántingan ten pákketa na
ten anghel. 13 Peru kinagi nen anghel dikona, “Dyan ka manteng Zacarias!
Sinanig nen Diyos en dasal mu. Magenak en kabinga mu a ti Elisabet
ti essa a lállaki sakay Juan ingaran muwid dikona. 14 Magin masaya ka
sakay makpal bi masayaid ten kákkeenak na. 15 Gapu magin mataas siya ten
atubengán nen Panginoon. Awan siya dapat a uminom ti alak oni maski
ányaman a makalasing. Buktet palla siya ay ked dán dikona en Banal a
Ispiritu. 16 Makpal ten Israelita hidi en maakit na a sumoli ten Panginoon di
a Diyos. 17 Dumipalongu siya ten Panginoon. Ked dikona en Ispiritu sakay
kapangyariyan a kona kánni Elias a propeta. Pagkasunduwán na en máttama
hidi. Pasoliyán na ten tama a dilan en masuwayin hidi, tánni mehanda na en
tolay hidi para ten Panginoon.
18 Kinagi ni Zacarias ten anghel, “Konyaák a makasigudu a mangyari iyád?
Lakayák dán sakay bikás dán bi en kabinga ku. 19 Tummábbig en anghel,
“Sikán ay ti Gabriel a magserbi ten atubengán nen Diyos. Inutusanák na
tánni ikagi ku dikomu iyád a maganda a bareta. 20 Peru gapu awan ka
maniwala ten kinagi ku a mangyari iyád ten netakda a panahun, ay mabulol
ka hanggan dumemát en takda a odas a mangyari en kinagi ku dán dikomu.”
21 Nadid en tolay hidi ay maguray kánni Zacarias ten luwas. Magtaka
dán hidi ni bakin a malay siya a lumuwas. 22 Ten kálluwas na ay awan dán
siya makapagupos nan magsinyas dálla. Kaya naisip nen tolay hidi a bakay
naketa siya ti pangitain ten disalad nen Templo. Ti Zacarias ay nagtulos-
tulos a bulol.
23 Dikona natapos dán en págserbi ni Zacarias ay ummuli dán siya. 24 Awan
nagnalay ay naglihi dán ngani ti Elisabet. Sakay limma a bulan siya a awan
lummuwas ten bilay di. 25 Kinagi ni Elisabet, “Nadid ay kinagbiyanák nen
Panginoon. Ginamet na iyád tánni maibut en dahilan nen kahihiyan ku!”

Impakapospos en Kákkeenak ni Jesus

26 Ten kaánnám a bulan nen págbuktet ni Elisabet ay inutusan nen Diyos ti
anghel Gabriel a umangay ti Nazaret, Galilea, tánni kaurunán na en 27 essa
a dalaga a Maria en ngaran na. Nakatakda dán siya a ikasal kánni Jose
a gubwat ten lahi ni hari a David. 28 Ummangay en anghel kánni Maria,
sakay binati na, “Magsaya ka dán! Kasayaan ka a tarud nen Diyos sakay ked
dikomu en Panginoon.” 29 Nabalisa a tarud ti Maria sakay ináisip na ti hustu
ni ánya i kahuluganid ni uposid a iyud. 30 Kinagi nen anghel dikona, “Dyan ka

manteng Maria, gapu kasayaan ka nen Diyos. 31 Kagiyán kuwidi dikomu ay
maglihi ka sakay magenak ka ti essa a lállaki a ngaranan mu a Jesus. 32 Magin
mataas siya, sakay ngaranan di siya a Anak nen Kataasan a Diyos. Gamitán
siya nen Panginoon a Diyos a hari a kona ten ninunu na a ti David. 33 Maghari
siya ten lahi ni Jacob a awan ti katapusan. En pághari na ay pang-awan ti
katapusan."
34 Kinagi ni Maria ten anghel, "Konya iyád a mangyari birhenák palla bi?"
35 Kinagi nen anghel dikona, "Umangay dikomu en Banal a Ispiritu sakay
lenduman ka nen kapangyariyan nen Kataasan a Diyos. Kaya en iyenak mu
ay banal sakay dulawán a Anak nen Diyos. 36 Kona ten nangyari ten kamag-
anak mu a ti Elisabet, awan beman tukoy nen atanan a tolay a baug siya?
Peru nadid ay naglihi siya maski bikás dán. Kaánnám na dán nadid a bulan a
mabuktet, 37 gapu awan ti ányaman a bagay a awan magamet nen Diyos."
38 Tummábbig ti Maria, "Alipinák nen Panginoon. Mangyari nakuwan
dikoku en kinagi mu." Káttapos ay linakadan dán siya nen anghel.

Bummisita ti Maria kánni Elisabet

39 Nadid, awan nagnalay ay nagapura ti Maria a ummangay ten mabuki-
bukid a banuwan ti Judea. 40 Káddemát na ten bilay de Zacarias ay binati
na ti Elisabet. 41 Pákkasanig ni Elisabet kánni Maria ay nagarikad en anak
ten disalad nen tiyan na. Naputat ti Banal a Ispiritu ti Elisabet. 42 Sakay
nepákraw siya ten saya na a kinagi na, "Pinagpala ka ten atanan a bábbi sakay
pinagpala bi i buktet muwen! 43 Deyaák beman para bisitaán nen ina nen
Panginoon ku? 44 Ten pákkasanig ku ten bati mu ay nagarikad ten saya na i
anakidi ti tiyan kuwiday. 45 Pinagpala ka ta summampalataya ka a mangyari
en kinagi nen Panginoon dikomu."

En Kansiyon ni Maria a Págpuri

46 Sakay kinagi ni Maria,
"Magpuri i pusu kuwiday ten Panginoon,
47 sakay en ispiritu ku ay masaya ten Diyos a Tagapagligtas ku.
48 Gapu awanák na pinabayan maski mababaák la a alipin na!
Sapul nadid ay kagiyán nen atanan a tolay a sikán ay pinagpala.
49 Gapu dikál a bagay en ginamet dikoku nen Makapangyariyan a Diyos.
Siya ay Banal!
50 En habag na ay para ten atanan a tolay,
sakay ten atanan a lahi a tehud a ánteng dikona.
51 Impeta na en begsák nen barasu na,
sakay linitu na en hambug hidi ti pággisipan.
52 Inibutan na ten trono di en tehud hidi a kapangyariyan.
Sakay intaas na en ked hidi ten mababa a kalagayan.
53 Pinutat na ti mágkaganda a bagay en magaláp hidi.
Sakay pinalakad na a awan ti tawid a ányaman en mágkayaman hidi.
54 Tinulungan na en tagapagserbi na a Israel,
awan na hidi linimon a kahabagan.
55 Tinupad na en pangaku na ten ninunu tam hidi,
kánni Abraham sakay en lahi na hidi a awan ti katapusan!"
56 Nágyan ti Maria kánde Elisabet ti tállu a bulan bagu siya a ummuli.

En Kákeenak ni Juan a Mágbinyag

57 Nadid, dikona dummemát en odas a magenak dán ti Elisabet ay lállaki
en anak na. 58 Masaya a tarud en kadatigan na hidi sakay en partidu na hidi
dikona a mabareta di a pinagpala siya nen Panginoon.
59 Ten kawalu a aldew ay ummangay hidi ten bilay de Elisabet gapu turiyán
di dán en anak. Ngaranan di nakuwan a Zacarias en anak a kona ten ama na,
60 peru kinagi ni Elisabet, “Bakán! Juan ngaran naid.”
61 Kinagi di, “Peru awan kam ti kapartidu a tehud a ngaran a kona haán.”
62 Kaya sininyasan di en ama na tánni itanung di ni ánya gustu naid a
pangngaran ten anak na. 63 Nággid ti Zacarias ti pagsulatan sakay insulat
na a, “Juan i ngaran naid.” Nagtaka hidi a atanan. 64 Ti odasid biyid a
iyud ay nakapagupos dán ti Zacarias, sakay tulos siya a nagpuri ten Diyos.
65 Neántingan en kadatigan di hidi, sakay nekalat en bareta ten buu a mabuki-
bukid a lugar ti Judea. 66 Atanan nen nakabareta hidi ay mággaisipán ten
pangyayari. Kinagi di, “Ánya wád pangyariyanid ni anakid a iyád? Gapu
maliwanag a ked dikona en kapangyariyan nen Panginoon.

En Hula ni Zacarias

67 Naputat ti Banal a Ispiritu ti Zacarias a ama ni Juan, sakay nagpahayag
ti mensahi a gubwat ten Diyos.
68 Kinagi na, “Puriyán tam en Panginoon a Diyos ni Israel!
Tinulungan na sakay pinalaya en tolay na hidi.
69 Nángpaangay siya dikotam ti essa a makapangyariyan a Tagapagligtas,
a gubwat ten lahi ni David a tagapagserbi na.
70 Tenhud pa a panahun ay impangaku na dán ten pamamag-itan nen
propeta na hidi a banal,
71 a iligtas na kitam ten atanan a kadima tam,
sakay ten atanan a maiyamut dikotam.
72 Nagpangaku bi a kagbiyan na en ninunu tam hidi,
sakay awan na kalimunan en banal na a kasunduwan.
73 Impangaku na ten ninunu tam a ti Abraham,
74 a iligtas na kitam ten atanan a kadima tam,
tánni makapagserbi kitam dikona a awan ti ánteng,
75 sakay magin banal sakay matuwid ten pangileng na mentras a biyag
kitam.”
76 Intulos pa ni Zacarias a kinagi, “Siko a anak ku ay ngaranan di ka a propeta
nen Kataasan a Diyos.
Gapu mágdipalongu ka ten Panginoon a mánghanda ten paglakadan na.
77 Tánni ipakapospos mu ten tolay na hidi en kaligtasan di,
sakay en kapatawadan nen kasalanan di.
78 En Diyos ay talaga a makákkagbiyán sakay mapagmahal.
Págdadedemlagán na dán en aldew nen kaligtasan.
79 Siya i mangdemlagid ten tolay hidi a ked ten kadiklámman sakay en
adeni dán ti kamatayan.
Igiyya na kitam ten dilan a patamu ten kapayapaan.”
80 Dummikál en anak sakay bummegsák en ispiritu na. Nágyan siya ten
kaparangan hanggan ten dikona angay dán siya pummeta ten banuwan ni
Israel.

2

En Kákkeenak ni Jesus (Mt. 1:18-25)

1 Ti panahunid a iyud, ay inyutus ni Emperador Augusto a kailangan a
magparihistru en atanan a tolay a nasakupan nen kahariyan ni Roma. 2 Iyád
en purumeru a págparihistru nen tolay hidi dikona a gubernador ti Cirenio ti
Siria. 3 Kaya en atanan a tolay ay ummuli ten sadili di a banuwan tánni mag-
parihistru. 4 Kaya ti Jose a mágyan ten banuwan a Nazaret, a essa a siyudad ti
Galilea ay ummangay ti Judea, ti Bethlehem ten banuwan a neenakan ni hari
a David, gapu siya ay gubwat ten lahi ni David. 5 Kaguman ni Jose ti Maria
a magin kabinga na. Angay bi hidi magparihistru. Ti Maria ay taráeenakan
dán, 6 kaya mentras a ked hidi ti Bethlehem ay nagabutan siya nen pággenak
na. 7 Inyenak ni Maria en panganay na a anak a lállaki. Binalutan na iyud ti
lampen sakay impakatdug na ten págpakanan ti hayup. Gapu awan dán hidi
ti maari a tulusan ta awan dán ti bakanti ten págkaseruwan.

En Mággalaga hidi ti Tupa sakay en Anghel hidi

8 Ti lugarid a iyud ay tehud a katolayan a magbantay ten alaga di hidi
a tupa ten kaparangan ti gibiyid a iyud. 9 Bigla a pummeta dikodi en
essa a anghel nen Panginoon, sakay en kaluwalhatian nen Panginoon ay
dinumemlag ten palebut di kaya minanteng hidi. 10 Peru kinagi nen anghel
dikodi, “Dyan kam manteng, tehudák a tawid a maganda bareta para
dikomoy. Mangatád iyád ti dikál a kasayaan ten atanan a tolay. 11 Neenak
nadid a aldew ten banuwan ni David en Tagapagligtas moy, en Cristo a
Panginoon. 12 Saiddi tanda naid, tehud kam a ketan a anak a nabalutan ti
lampen sakay kumákkatdug ten págpakanan ti hayup.”

13 Nadid, bigla a linumitaw ten páppágyanan nen anghel en makpal pa a
anghel a gubwat dilanget, mágkansiyon hidi ti papuri ten Diyos.

14 Kinagi di, “Puriyán en Diyos a ked dilanget,
sakay kapayapaan ti lutaiday para ten tolay hidi a kasayaan na.”

15 Dikona a nagsoli dán en anghel hidi dilanget ay namágguron en mággalaga
hidi ti tupa, kinagi di, “Kadtamon ti Bethlehem, angay tam ilingán iyád a
pangyayari a ingkagi dikotam nen Panginoon.” 16 Pagdaka hidi a ummangay
ti Bethlehem. Káddemát di haud ay netan di de Maria ay ti Jose, sakay en
anak a kumákkatdug ten págpakanan ti hayup. 17 Inyistorya nen mággalaga
hidi ti tupa en tungkul ten anak a imbareta nen anghel dikodi. 18 Nagtaka
en atanan a nakasanig ten kinagi nen mággalaga hidi ti tupa. 19 Peru
pinakatandaan ni Maria en atanan a nasanig na, sakay nággisip-isip ten
atanan a nangyari. 20 Nagsoli dán en mággalaga hidi ti tupa ten kaparangan
a mágpapuriyán ten Diyos sakay magpahayag ten kadakilaan na, gapu ten
atanan a nasanig di sakay netan di a imbareta nen anghel dikodi.

21 Nadid káddemát nen kawalu a aldew ay tinuri en anak, sakay Jesus en
nangngaran di dikona. Iyád en ngaran a kinagi nen anghel bagu siya a inlihi.

Inyangay Di ti Jesus ten Templo

22 Ten dikona dummemát dán en aldew a pangtupad de Jose ay ti Maria
ten Kautusan ni Moises a páglinis, ay ummangay hidi ti Jerusalem. Tawid di
en anak tánni iyalay di ten Panginoon, 23 gapu kona háddi en nakasulat ten
Kautusan nen Diyos, “En atanan a panganay a lállaki ay ilaan ten Panginoon.”

24 Nagalay bi hidi ayun ten kinagi nen kautusan nen Panginoon, maari a
magkabinga a batu-batu oni duwwa a ogbun ni kalapati.
25 Nadid, ti panahunid a iyud ay tehud a lállaki a mágyan ti Jerusalem a
Simeon en ngaran na. Matuwid siya a tolay, tehud siya a ánteng ten Diyos
sakay mánggaurayán siya ten pángligtas nen Diyos ten lahi ni Israel. Ked dikona
en Banal a Ispiritu. 26 Impakapospos nen Banal a Ispiritu dikona a awan
siya matay hanggan awan na ketan en Cristo a impangaku nen Panginoon.
27 Gapu inggiyya siya nen Banal a Ispiritu kaya sinomdáp siya ten Templo.
Dummemát bi ten Templo de Jose ay ti Maria a tawid di en anak a ti Jesus
tánni tupadán di en Kautusan. 28 Kinarga ni Simeon en anak sakay nagpuri
ten Diyos a kinagi na,
29 "Nadid Panginoon, natupad dán en impangaku mu dikoku,
maariyák mu dán a alapán a mapayapa.
30 Gapu netan ku dán a mismu en págligtas mu,
31 a inhanda mu para ketan nen atanan a tolay.
32 Essa a demlag a mángpahayag ten kaluuban mu ten Hentil hidi,
sakay siya bi en mangatád ti kapuriyan ten banuwan mu a Israel."
33 Nagtaka en dáddikál hidi nen anak gapu ten kinagi ni Simeon tungkul
dikona. 34 Pinagpala hidi ni Simeon sakay kinagi na kánni Maria a ina
nen anak, "I anakid a iyád ay nelaan para ten kákkepahamak oni kákkaligtas
nen makpal ti Israel. Siya en tanda a gubwat ten Diyos, peru makpal
mangkontraid dikona. 35 Gapu dikona ay matukuyan en ked ten isip nen
makpal a tolay. Sakay siko Maria ay dumanas ka ti subra a kalungkutan a
kumán a balisung a nesaksak ti pusu muwen.
36 Ked bi ten Templo en essa propeta a bábbi, Ana en ngaran na. Anak siya
ni Fanuel a gubwat ten lahi ni Aser. Bikás dán siya a tarud. Pittu la hidi a
taon a nagagum ay ten kabinga na, 37 sakay nabilu dán siya. Nadid ay walu
a pulu ay ti áppat dán a taon siya a bilu. Pirmi siya a ked ten Templo, sakay
aldew ay ti gibi ay sumamba ten Diyos ten pamamag-itan nen págkulásyon
sakay págdasal. 38 Ti odas biyid a iyud ay ummadeni bi siya kánde Jose ay ti
Maria sakay nagpasalamat ten Diyos. Nagupos bi siya ti tungkul ten anak
ten atanan nen maguray ten págpalaya nen Diyos ti Jerusalem.

Nagsoli hidi ti Nazaret

39 Dikona natupad dán de Jose ay ti Maria en atanan a bagay a agidán nen
Kautusan nen Panginoon ay nagsoli dán hidi ti Nazaret, Galilea. 40 En anak
ay dummikál a malusug, matalinu, sakay makasaya ten Diyos.

Ti Jesus sakay en Maistu hidi ten Templo

41 Kada a taon ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen Judio hidi, ay
angay en dáddikál hidi ni Jesus ti Jerusalem. 42 Sakay dikona sapulu ay ti
duwwa dán a taon ti Jesus ay ummangay dámman hidi ti Jerusalem a kona
ten dati di a kaugaliyan. 43 Káttapos nen piyesta ay nagrektat dán hidi a
ummuli. Nawarak ti Jesus ti Jerusalem a awan natukuyan nen dáddikál na
hidi. 44 Gapu en akala di ay ked la siya a kaunonud di kaya tulos-tulos la
en lakad di ten saldew. Dikona a napospusan di a awan siya kaguman ay
nagaryok dán hidi ten kapartidu di hidi ay ten mágkatenggi di hidi a tolay.
45 Peru awan di siya netan, kaya nagsoli hidi ti Jerusalem a magaryok. 46 Tállu
a aldew hidi a nagaryok bagu di a netan ti Jesus ten Templo. Mákpággetnud
ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Mágsanig siya dikodi sakay magtanung.

47 Atanan nen makasanig hidi dikona ay magtaka ten karunungan na.
48 Dikona netan siya nen dáddikál na hidi ay nagtaka bi hidi. Kinagi nen ina
na, “Anak ku, bakin ginamet mu iyád dikomi? Tunay kami ti balisa ay ti ama
mu a mággaaryokán dikomu.” 49 Kinagi ni Jesus, “Bakin a aryokánnák moy?
Awan moy beman tukoy a dapatid ay kedák ten bilay nen ama ku?” 50 Peru
awan di naintendiyan en tatarudan a kahulugan nen kinagi na.
51 Sakay nák-oli dán siya ten dáddikál na hidi ti Nazaret. Masunurin siya
a anak ten dáddikál na hidi. Nadid, pinakatandaan nen ina na en atanan a
bagay a nangyari. 52 Mágdika-dikál ti Jesus, sakay lummawak en karunungan
na. Lalu siya a nagin makasaya ten Diyos pati ten tolay hidi.

3

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag (Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ti panahunid a iyud, ay sapulu dán ay ti limma a taon en pághari ni
Emperador Tiberio. Ti Poncio Pilato ay gubernador ti Judea. Ti Herodes ay
pinunu ti Galilea, sakay en kapatkaka na a ti Felipe ay pinunu ten lugar a
Iturea sakay Traconite. Ti Lisanias ay pinunu ti Abilinia. 2 Dikona de Anas
ay ti Caifas en kapunuwan nen padi hidi, ti Juan a anak ni Zacarias ay mágyan
ten kaparangan. Sakay impahayag nen Diyos kánni Juan en upos na. 3 Kaya
linebut na en magdibe-dibelyu a lugar ti Jordan. Impangaral na a dapat hidi
a magsisi ten kasalanan di, sakay magpabinyag tánni patawadán hidi nen
Diyos. 4 Kaya natupad en nakasulat ten libru ni propeta Isaias a,

“Iddi en impahayag nen essa a tolay a magpákraw ten kaparangan:
‘Ihanda moy en paglakadan nen Panginoon.
Maggamet kam ti masunong a dilan a paglakadan na!
5 Matambakan en lábbak-lábbak,
sakay mapatag en buki-bukid.
Mapasunong en dilan a kiwál-kiwál,
sakay mapatag en dilan a mabagtu-bagtu.
6 Sakay ketan nen atanan a tolay en págligtas a gamitán nen Diyos!’ ”

7 Makpal en tolay a ummadeni kánni Juan para magpabinyag. Peru
kinagi na dikodi, “Sikam a lahi hidi ni biklat! Deya i nagkagiyid dikomoy
maginanan moy en parusa a dumemát? 8 Ipeta moy ten pamamag-itan nen
gamet a nagsisi kamon, sakay dyan moy ikatuwiran a anak kam ni Abraham.
Kagiyán ku dikomoy, a makalalang en Diyos ti tatarudan a anak ni Abraham
ti batuwiday hidi. 9 Nadid palla ay nakahanda dán en wasay para ten gamot
hidi nen kayu; en balang kayu a awan magbunga ti maganda ay pukanán
sakay ibut ten apoy.”

10 Tinanung siya nen tolay hidi, “Ni konahud ay ánya i dapat miyid a
gamitán?” 11 Tummábbig ti Juan, “Ni tehud kam a duwwa a badu ay iyatád
moy en essa ten awan. Kona bi hud gamitánnid nen tehud a pagkain.
12 Nadid, dummemát bi en mágsinger hidi ti buwes tánni magpabinyag,
sakay nagtanung hidi dikona, “Maistu, ánya i dapat miyid a gamitán?”
13 Kinagi na dikodi, “Dyan kam magsinger ti subra ten dapat moy a singirán.”
14 Tinanung bi siya nen sundalu hidi, “Ay sikami, ánya bi i dapat miyid
a gamitán?” Kinagi ni Juan dikodi, “Dyan kam mággid ten deyaman ten
pamamag-itan nen págpilit oni págbintang ten awan ti katuwiran. Tama moy

dán en suweldu moy.” 15 Magáoray tenhud en katolayan ten káddemát nen
Cristo, kaya inisip di a ti Juan dán en áorayán di.

16 Kaya kinagi ni Juan dikodi, “Binyagan takam ten pamamag-itan nen
dinom, peru en dumemát a kasunud ku ay siya i mangbinyagid dikomoy ten
pamamag-itan nen Banal a Ispiritu sakay nen apoy. Mas makapangyariyan
siya nan sikán, awanák ngani karapatdapat maski mangokbis man dálla ten
igut nen sandalyas na. 17 Tawid na dán en bilau tánni tapan na en inággik.
Puronán na en paray sakay isaddi na ten bilay na. Peru en lupás ay tutudán
na ten apoy a awan maada-adáp a awan ti katapusan.”

18 Makpal pa a bagay en impangaral ni Juan ten katolayan ten pángpahayag
na ten Maganda a Bareta. 19 Maski ti Herodes a pinunu ti Galilea ay
nagkagiyan bi ni Juan gapu inagum na en kayong na a ti Herodias sakay
magin ten agum pa hidi a mágkadukás a gággamitán na. 20 Kaya impepiresu
ni Herodes ti Juan, sakay lalu pa a nadagdagan en kasalanan ni Herodes.

Bininyagan ti Jesus
(Mt. 3:13-17; Mc. 1:9-11)

21 Nadid dikona a nabinyagan dán ni Juan en katolayan, ay bininyagan
na bi ti Jesus. Mentras a magdasal ti Jesus ay nabukasan dilanget 22 sakay
dummibábbi dikona en Banal a Ispiritu a kumán a kalapati. Tehud a boses
a gubwat dilanget a kinagi na, “Siko en mahal ku a Anak, kasayaan taka a
tarud.”

En Ninunu hidi a Ginubwatan ni Jesus
(Mt. 1:1-17)

23 Dikona tállu a pulu dán a taon en idad ni Jesus ay sinapulan na dán a
mangaral. Ten pangisip nen tolay hidi ay anak siya ni Jose a anak ni Eli, 24 a
anak ni Matat. Ti Matat ay anak ni Levi a anak ni Melqui, sakay ti Melqui ay
anak ni Janai a anak ni Jose. 25 Ti Jose ay anak ni Matatias a anak ni Amos.
Ti Amos a anak ni Nahum ay anak ni Esli. Ti Esli a anak ni Nage, 26 ay anak
ni Maat a anak ni Matatias. Ti Matatias a anak ni Semei ay anak ni Jose. Ti
Jose a anak ni Juda 27 ay anak ni Joana. Ti Joana ay anak ni Resa a anak ni
Zorobabel a anak ni Salatiel a anak ni Neri. 28 Ti Neri ay anak ni Melqui a
anak ni Adi. Ti Adi ay anak ni Cosam a anak ni Elmodam a anak ni Er. 29 Ti Er
ay anak ni Josue a anak ni Elieser a anak ni Jorim a anak ni Matat. Ti Matat
ay anak ni Levi 30 a anak ni Simeon a anak ni Juda. Ti Juda ay anak ni Jose.
Ti Jose ay anak ni Jonan a anak ni Eliaquim, 31 a anak ni Melea. Ti Melea ay
anak ni Mainan a anak ni Matata a anak ni Natan a anak ni David. 32 Ti David
ay anak ni Jesse, a anak ni Obed, sakay ti Obed ay anak ni Booz. Ti Booz ay
anak ni Salmon a anak ni Naason 33 a anak ni Aminadab a anak ni Admin.
Ti Admin ay anak ni Arni a anak ni Esrom, a anak ni Fares. Ti Fares ay anak
ni Juda 34 a anak ni Jacob. Ti Jacob ay anak ni Isaac a anak ni Abraham. Ti
Abraham ay anak ni Tare a anak ni Nacor. 35 Ti Nacor ay anak ni Serug a anak
ni Ragau, a anak ni Peleg, sakay ti Peleg ay anak ni Heber a anak ni Sala. 36 Ti
Sala ay anak ni Cainan a anak ni Arfaxad a anak ni Sem. Ti Sem ay anak ni
Noe a anak ni Lamec 37 a anak ni Matusalem a anak ni Enoc. Ti Enoc ay anak
ni Jared a anak ni Mahalaleel a anak ni Cainan. 38 Ti Cainan ay anak ni Enos
a anak ni Set. Sakay ti Set ay anak ni Adan a anak nen Diyos.

4

Pinurbaan nen Diyablo ti Jesus
(Mt. 4:1-11; Mc. 1:12-13)

1 Nadid summoli ti Jesus a gubwat ti Jordan a putat a tarud ti Banal a
Ispiritu. Inggiyya siya nen Ispiritu ten kaparangan, 2 ten alay nen áppat a
pulu a aldew, tinoksu siya haud nen diyablo. Awan siya ti kinan a ányaman
ti alayid a iyud kaya nagaláp siya.
3 Kinagi nen diyablo dikona, “Ni siko en Anak nen Diyos, ay iyutus mu
a magin tinapay i batuwen.” 4 Peru kinagi ni Jesus dikona, “Kinagi nen
Kasulatan, ‘Bakán la a ten makan a mabiyag i tolayid.’ ”
5 Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten malangkaw a lugar, sakay
impeta na ti saglit en atanan a kahariyan ti munduwiday. 6 Kinagi nen
diyablo, “Iyatád ku dikomu en atanan a kapangyariyan sakay karangalan ni
kahariyanid a hidi iyán. Neatád iyád dikoku, sakay maari ku a iyatád maski
kándeya, basta gustu ku. 7 Kaya ni sambaánnák mu ay magin kao mu hidi iyán
a atanan.” 8 Peru tummábbig ti Jesus, “Kinagi nen Kasulatan a,
‘En Panginoon mu a Diyos i dapat muwid a sambaán,
sakay siya la i dapat muwid a pagserbiyan.’ ”
9 Káttapos ay inyangay dámman siya nen diyablo ten toktok nen Templo
ti Jerusalem, sakay kinagi na dikona, “Ni siko ngani en Anak nen Diyos ay
tumápduk ka, 10 gapu nakasulat a,

‘Pabantay ka nen Diyos ten anghel na hidi,
utusan na hidi tánni bantayan di ka,’
11 sakay nakasulat bi a,
‘Ten pamamag-itan nen lima di ay alalayan di ka,
tánni maski i básset muwen ay awan mesángdul ti batu.’ ”
12 Peru tummábbig ti Jesus dikona, “Kinagi nen Kasulatan a, ‘Dyan mu
purbaan en Panginoon mu a Diyos!’ ” 13 Káttapos nen diyablo a nangtoksu
kánni Jesus ten atanan a paraan, ay linakadan na dán ti Jesus sakay naguray
ti iba a pagkakataun.

En Sapul nen Tarabahu ni Jesus ti Galilea
(Mt. 4:12-17; Mc. 1:14-15)

14 Nadid nagsoli ti Jesus ti Galilea a ked dikona en kapangyariyan nen
Ispiritu. Nabareta ten banu-banuwan haud en tungkul dikona. 15 Nagtoldu
siya ten tolay hidi ten sinagoga di hidi, sakay pinuri siya nen atanan a tolay.

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mc. 6:1-6)

16 Nadid, ummangay ti Jesus ti Nazaret, iyud en dummikállan na a
banuwan. Kona ten dati na a gággamitán ay summáddáp siya ten sinagoga
ten Aldew nen Káimang. Tummaknág siya tánni magbasa, 17 sakay inyatád
di dikona en libru a insulat ni propeta Isaias. Binuklat na iyud sakay kona
háddi en nakasulat,
18 “Ked dikoku en Banal a Ispiritu,
gapu piniliyák na a mángpakapospos ten Maganda a Bareta ten pubri hidi.
Inutusanák na tánni ipakapospos ten piresu hidi a lumaya hidi,
sakay kona bi ten burák hidi a maketa hidi.
Inutusanák tánni palayaán dán en apiyadu hidi,
19 sakay tánni ipakapospos a pademát dán en panahun

nen págligtas nen Panginoon."
20 Káttapos ay linukot na en kasulatan, sakay nággetnud dikona mesoli
na ten mágserbi ten sinagoga. Sakay ináeleng siya nen atanan a ked haud.
21 Sakay kinagi na dikodi, "Natupad nadid en nasanig moy a binasa ku ten
kasulatan."
22 Pinuri siya nen atanan a ked haud sakay nagtaka hidi gapu mahusay en
pággupos na. Kinagi di, "Awan beman siya en anak ni Jose?" 23 Kaya kinagi ni
Jesus dikodi, "Siguradu a kagiyán moy dikoku i kakagiyanid a iddi, 'Ta Doktor
ka ay gamután mu i sadili muwen.' Maari a kagiyán moy bi a, 'Bakin a awan
mu gamitán ti sadili muwidi a banuwan en nabareta mi a ginamet mu ti
Capernaum?' 24 Kagiyán ku dikomoy a awan ti propeta a tenggiyán ten sadili
na a banuwan. 25 Peru kagiyán ku dikomoy a ten panahun ni propeta Elias
ay makpal a bilu a bábbi ti Israel, dikona a awan naguden ti tállu ay ti kalahati
a taon sakay nagkahud ti aláp ten buu a lugar. 26 Peru awan inutusan ti Elias
a umangay ten maski ni deyaman dikodi, nan ummangay siya ten bilu a
bábbi ti Sarepta, ten lugar a Sidon. 27 Kona labi ten kapanahunan ni Eliseo
ay tunay ti kakpal en kinetong ti Israel, peru awan siya ti pinagpiyya sakay
lininis maski essa man dikodi, nan ti Naaman la a taga-Siria." 28 Naiyamut
en atanan a tolay ten sinagoga dikona masanig di iyud. 29 Tummaknág hidi
a atanan sakay binerber di siya a paluwas, inyangay di ten gilid nen bukid a
páppágyanan nen banuwan tánni itápduk di siya ten pengpeng. 30 Peru nagkon
siya ten ditángnga di sakay linumakad.

En Lállaki a Sináddáp nen Madukás a Ispiritu (Mc. 1:21-28)

31 Kállakad na haud ay ummangay ti Jesus ti Capernaum ti Galilea, sakay
nagtoldu ten tolay hidi ten Aldew nen Káimang. 32 Nagtaka en mágsanig hidi
ten págtoldu na gapu tehud a kapangyariyan en pággupos na. 33 Tehud a essa a
lállaki a hinayup a ked ten sinagoga. Pummákraw siya ti mabegsák, 34 kinagi
na, "Jesus a taga-Nazaret, ánya i pakialam muwid dikomi? Ummangay ka
beman háddi tánni bunuwán mu kami? Matenggi taka, siko en Banal a
gubwat ten Diyos." 35 Peru sinaway siya ni Jesus, kinagi na, "Tumahimik
ka, umibut ka dán ti tolayen!" Sakay nelugmuk en lállaki ten atubengán
nen katolayan, káttapos ay lummakad en dimonyo a awan na pinasaketan.
36 Nagtaka hidi a atanan, kaya namagtanungan hidi a kinagi di, "Ánya wád
iyád a kakalasi a pággupos? Makapangyariyan! Mautusan na a lumakad en
mágkadukás a ispiritu sakay sumunud hidi dikona!" 37 Sakay kummalat en
bareta tungkul kánni Jesus ti iyud a lugar.

Pinagpiyya ni Jesus en Makpal a Tolay (Mt. 8:14-17; Mc. 1:29-34)

38 Lummakad ti Jesus ten sinagoga sakay tulos siya a ummangay ten bilay
ni Simon. Netaun bi a mahigpit en ladu nen bábbi a katugngan ni Simon,
kaya impákpágguron di kánni Jesus a pagpiyyaán siya. 39 Tummaknág ti Jesus
ten adeni nen kákkatdugan nen bábbi, sakay inyutus na a maibut en ladu,
sakay naibut ngani. Pagdaka a ummikat en bábbi sakay nagserbi dikodi.
40 Dikona a summarám dán en aldew ay inyangay nen tolay hidi en atanan
a tehud a saket kánni Jesus, ányaman en saket di. Intupu na en lima na ten
balang essa, sakay nagpiyya hidi a atanan. 41 Pinalayas na bi en dimonyo
hidi ten tolay hidi a sináddáppan di. Nagpákrawan hidi a lummuwas, kinagi

di, “Siko en Anak nen Diyos!” Peru sinaway hidi ni Jesus sakay awan na hidi pinayagan a magupos, gapu tukoy di a siya en Cristo.

Nangaral ti Jesus ti Judea
(Mc. 1:35-39)

42 Dikona kaldiwan dán ay lummakad ti Jesus, sakay ummangay ten tahimik a lugar. Inaryok siya nen katolayan sakay dikona ketan di ay nákkekagbi hidi a dyan pala siya lumakad. 43 Peru kinagi ni Jesus, “Kailangan a ipangaral ku bi ten agum a banuwan en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos, gapu saiyád en dahilan kayaák a pinaangay háddi.” 44 Sakay nagtulos siya a nangaral ten sinagoga hidi ti buu a Judea.

5

Dinulaw ni Jesus en Purumeru Na hidi a Disepulus
(Mt. 4:18-22; Mc. 1:16-20)

1 Essa a aldew ay mágtaknág ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Genesaret. Kinalibungbungan siya nen tunay a kakpal a tolay gapu gustu di a mágsanig ten upos nen Diyos. 2 Tehud siya a netan a duwwa a abeng a pumáppundu, nakaawas dán en mángngikan hidi sakay maglinis dán hidi ten panti di. 3 Summakay ti Jesus ten essa a abeng a kao ni Simon, sakay kinagiyan na ti Simon a ituglad na ti sabadit en abeng a paditaw. Nággetnud siya ten abeng sakay nagtoldu ten katolayan.

4 Káttapos na a nagtoldu ay kinagi na kánni Simon, “Angay kam ditaw sakay isáklad moy i panti moyen.” 5 Tummábbig ti Simon, “Maistu, sagibi kami dán a nagpuyat peru awan kami ti nanalap! Peru gapu ta kinagi mu ay isáklad ku a ruway i pantiyiday hidi.” 6 Kona ngani haud en ginamet di. Tunay ti kakpal en nalap di a ikan, kaya ngari-ngari dán a mapisad en panti di hidi. 7 Pinayapay di en kaguman di hidi a ked ten iba a abeng tánni patulung hidi. Ummadeni ngani hidi, sakay naputat di en duwwa a abeng a ngari-ngari dán a omlád. 8 Ten pákketa ni Simon Pedro ten nangyari ay lummuhud siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, “Adeyuwanák mu Panginoon, gapu essaák a makasalanan.” 9 Tunay en págtaka na, kona bi ten kaguman na hidi gapu ten kakpal nen nalap di. 10 Kona bi hud ten kasosyu hidi ni Simon a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Kinagi ni Jesus kánni Simon, “Dyan ka dán manteng, sapul nadid ay tolay dán i dikáppán muwid, bakán dán a ikan.” 11 Nadid, dikona nedek di dán en abeng di hidi, ay linakadan di en atanan sakay ummunud hidi kánni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Essa a Kinetong
(Mt. 8:1-4; Mc. 1:40-45)

12 Nadid dikona a ked ti Jesus ten essa a banuwan, ay netan siya nen essa a lállaki a kinetong. Lummuhud siya sakay nákkekagbi a kinagi na, “Panginoon, ni gustuwán mu ay mapagpiyyaák mu.” 13 Tinawidan siya ni Jesus sakay kinagi na, “Gustu ku; magpiyya ka dán!” Pagdaka a nawan en ketong na. 14 Kinagi ni Jesus dikona, “Dyan mu iyád kagikagiyán maski kándeya. Nan angay ka paileng ten padi. Káttapos ay magalay ka ayun ten inyutus ni Moises. Saiyád mangpatunayid ten tolay hidi a nagpiyya ka dán.” 15 Peru lalu a nekalat en bareta tungkul kánni Jesus, kaya nagdemáttan en tunay ti kakpal a tolay tánni mágsanig dikona sakay mapagpiyya en saket di. 16 Peru ti Jesus ay mággangay ten tahimik hidi a lugar tánni manalangin.

Pinagpiyya ni Jesus en Essa a Lupug (Mt. 9:1-8; Mc. 2:1-12)

17 Essa a aldew mentras a magtoldu ti Jesus, en Pariseo hidi sakay en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay mágget·nud ten adeni na. Gubwat hidi ten
iba-iba a banuwan ti Galilea, ti Judea, sakay ti Jerusalem. Ked kánni Jesus en
kapangyariyan a magpapiyya ten tehud hidi a saket. 18 Sakay dummemát
en sangan a tolay a usung di en lupug ten págkatdugan na. Ipilit di a isaddáp
ten bilay en tehud a saket tánni meangay di ten atubengán ni Jesus. 19 Peru
awan hidi ti masáddáppan gapu ten kakpal nen tolay. Kaya summangkay
hidi ten atáp sakay linátta·b di, sakay intoton di en págkatdugan nen lupug
ten atubengán ni Jesus. 20 Dikona a ketan ni Jesus en pánnampalataya di,
ay kinagi na ten lupug, “Amigu ku, napatawad ka dán ten kasalanan mu
hidi.” 21 Namágguron en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo
hidi ten pákkasanig di haud, kinagi di, “Deya iyán a tolay a magupos ti awan
ti galang ten Diyos? Awan beman en Diyos la i maariyid a magpatawad ti
kasalanan?” 22 Peru gapu tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na
dikodi, “Bakin magisip kam ti kona haán? 23 Ánya mas alistuwid a kagiyán
ku ti lupugiday, ‘Pinatawad dán en kasalanan mu hidi,’ oni kagiyán ku a,
‘Tumaknág ka sakay maglakad ka?’ 24 Peru tánni matukuyan moy a en Anak
nen Tolay ay tehud a kapangyariyan ti lutaiday a magpatawad ti kasalanan,”
kinagi na ten lupug, “Tumaknág ka, tawidán mu i págkatdugan muwen sakay
umuli ka dán!” 25 Pagdaka a tummaknág en lállaki, sakay ten atubengán nen
atanan ay inágkat na en págkatdugan na sakay ummuli a nágpapuriyán ten
Diyos. 26 Nagtaka en atanan a ked haud sakay nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi
di, “Makataka-taka en bagay hidi a netan tam nadid!”

Dinulaw ni Jesus ti Levi (Mt. 9:9-13; Mc. 2:13-17)

27 Nadid, káttapos ni pangyayariyid a iyud ay lummuwas ti Jesus sakay
netan na ti Levi a mágsinger ti buwes. Mágget·nud siya ten págsingeran na ti
buwes, sakay kinagi ni Jesus dikona, “Umunud ka dikoku.” 28 Tummaknág ti
Levi sakay tulos na a linakadan en atanan, ummunud sakay nagserbi kánni
Jesus. 29 Naghanda ti Levi ti dikál a handaan para kánni Jesus ten bilay na.
Nakatubeng na haud a kuman en agum hidi a mágsinger ti buwes sakay en
agum pa hidi a tolay. 30 Nágganasasan en Pariseo hidi sakay en kaguman di
hidi a tagapagtoldu nen Kautusan. Kinagi di ten disepulus hidi ni Jesus,
“Bakin mákpággatubeng kam a kuman sakay uminom ti mágsingeren hidi ti
buwes, sakay ti makasalananen hidi?” 31 Tinábbig hidi ni Jesus, “Awan
kailangan nen awan ti saket en mágga·mot nan en tehud la a saket. 32 Awanák
háddi ummangay tánni tulungan en matuwid nan ummangayák háddi tánni
tulungan en makasalanan hidi tánni magsisi hidi.”

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon (Mt. 9:14-17; Mc. 2:18-22)

33 Nadid, tehud a sangan a tolay a nagkagi kánni Jesus ti kona háddi: “En
disepulus hidi ni Juan ay pirmi a magkulásyon sakay manalangin, kona
bi hud en disepulus hidi nen Pariseo hidi. Bakin i disepulus muwen hidi
ay tulos la a mágkakanán sakay mágga·inumán?” 34 Tummábbig ti Jesus,
“Pagkulásyonán moy beman en bisita hidi ten kasalan a kaguman di palla en
lállaki a kinasal? 35 Dumemát en aldew a alapán dán en kinasal, sakay saiyud

dán en págkulásyon di.” 36 Kinagi bi ni Jesus dikodi en essa a talinhaga: “Awan
maari a mangtabas ten bigu a damit para iyáppol ten dati dán a damit. Mara
ni konahud i mangyariyid ay masida en bigu a damit sakay awan nebabagay
en bigu a inyáppol ten dati dán a damit. 37 Awan bi ti magasák ti bigu a alak
ten dati dán a pággasákkan a koblet ni hayup. Ni kona háud i mangyariyid
ay páddekán nen bigu a alak en dati a pággasákkan, mágkebut en alak sakay
masida en pággasákkan. 38 Ni bigu a alak en iyasák ay dapat a bigu bi en
pagasákkan a koblet ni hayup. 39 Awan bi ti masor a manginom ten bigu a
alak ni nakainom dán ten dati a alak. Kagiyán na a, ‘Masarap en dati a alak.’
”

6

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang (Mt. 12:1-8; Mc. 2:23-28)

1 Essa a Aldew nen Káimang, ay nagtalib de Jesus ten kaparayan.
Nangkádtor en disepulus na hidi ten ohay nen paray sakay nágkásselan di.
2 Peru kinagi nen sangan a Pariseo, “Bakin maggamet kam ti labag ten
Kautusan ten Aldew nen Káimang?” 3 Tummábbig ti Jesus, “Awan moy beman
nabasa en ginamet ni David dikona nagaláp siya sakay en kaguman na hidi?
4 Awan beman, summáddáp siya ten bilay nen Diyos, sakay kinuman ten
tinapay a nealay a padi la i tehudid a karapatan a mangkan? Inátdenan na pa
en kakagumanan na hidi.” 5 Kinagi pa ni Jesus dikodi, “En Anak nen Tolay
en Panginoon nen Aldew nen Káimang.”

En Tolay a Awan Makaarikad en Essa na a Lima (Mt. 12:9-14; Mc. 3:1-6)

6 Aldew bi tenhud nen Káimang dikona a summáddáp ti Jesus ten sinagoga
sakay nagtoldu. Tehud a essa haud a lállaki a awan makaarikad en kawanan
na a lima. 7 Nadid, binantayan nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
nen Pariseo hidi ti Jesus ni magpapiyya siya ten Aldew nen Káimang, tánni
tehud hidi a mebintang dikona a linabag na en Kautusan ni Moises. 8 Peru
tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na ten lállaki a awan makaarikad
en essa na a lima, “Karon hád, angay ka ti atubengánnidi.” Ummadeni
ngani en lállaki sakay tummaknág ten atubengán. 9 Sakay kinagi ni Jesus ten
tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi, “Tanungán takam
nadid. Hádya tamaid ten Kautusan, en maggamet ti maganda oni maggamet
ti madukás ten Aldew nen Káimang? En mángligtas ti biyag oni mamunu?”
10 Inileng ni Jesus en balang essa ten palebut na sakay kinagi na ten lállaki a,
“Iyolnat mu i lima muwen!” Ten páng-olnat na ten lima na ay pagdaka iyud
a nagpiyya. 11 Tunay ti iyamut en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en
Pariseo hidi, namággurunan di ni ánya i dapat diyid a gamitán kánni Jesus.

Nangpili ti Jesus ti Sapulu ay ti Duwwa a Apostol Na (Mt. 10:1-4; Mc. 3:13-19)

12 Ti panahunid a iyud ay summangkay ti Jesus ten essa a bukid sakay
sagibi siya haud a nagdasal ten Diyos. 13 Ten kailawan, ay dinulaw na en
disepulus na hidi, sakay nangpili siya dikodi ti sapulu ay ti duwwa, sakay
nginaranan na hidi a apostol. 14 Hidi ay de Simon en nginaranan ni Jesus a
Pedro, sakay ti Andres a wadi ni Pedro; de Santiago, Juan, Felipe, Bartolome,
15 Mateo, Tomas, sakay Santiago a anak ni Alfeo, ti Simon a makabanuwan,
16 ti Judas a anak ni Santiago, sakay ti Judas Iscariote a nángtokyon dikona.

Nagtoldu ti Jesus sakay Nagpapiyya (Mt. 4:23-25)

17 Káugsad ni Jesus a kaguman en apostol na hidi, ay dinemáttan di ten
patag a lugar en kakpalan ten disepulus na hidi, kaguman en tunay ti
kakpal a tolay a gubwat ti Judea, Jerusalem, sakay ten banu-banuwan ten
gilid nen diget ti Tiro sakay Sidon. 18 Ummangay hidi haud tánni mágsanig,
sakay mapagpiyya ten saket di hidi. Pinagpiyya ngani hidi ni Jesus maski
en páppahirapan nen mágkadukás a ispiritu. 19 Pinilit nen atanan a tehud
a saket a umadeni dikona tánni matawidan di la siya, gapu tehud siya a
kapangyariyan a magpapiyya ten atanan a saket.

En Pinagpala hidi sakay en Kakakagbi hidi (Mt. 5:1-12)

20 Ummileng ti Jesus ten disepulus na hidi, sakay kinagi na,
"Pinagpala kam a pubri hidi,
gapu maghari dikomoy en Diyos! 21 "Pinagpala kam a magaláp hidi
nadid,
gapu bássugán kam nen Diyos!
Pinagpala kam a malungkut hidi nadid,
gapu pasayaán na kam!
22 'Pinagpala kam ni gapu ten kássunud moy ten Anak nen Tolay ay
kaiyamutan di kam, awan di kam kailangan sakay insultuwán di kam sakay
kagiyán di kam a madukás. 23 Ni mangyari iyád dikomoy ay dapat kam a
magsaya, lumuksu kam ti saya moy gapu dikál en piremyu moy dilanget.
Kona labi hud en ginággamet nen ninunu di hidi ten propeta hidi.
24 "Peru sikam a mágkayaman hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu nagtamasa kamon ti ginhawa.
25 "Sikam a bássug hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu alappán kam!
"Sikam a mágtatawaán hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu magin malungkut kam sakay mágsasangitán.
26 "Kakakagbi kam ni puriyán kam nen atanan a tolay, gapu kona labi hud
ginametid nen ninunu di hidi ten awan hidi tatarudan a propeta."

Mahalán Moy en Kadima Moy (Mt. 5:38-48; 7:12a)

27 "Peru kagiyán kuwid dikomoy a mágsanig hidi dikoku: Mahalán moy
en kadima moy hidi, sakay maggamet kam ti maganda ten maiyamut hidi
dikomoy. 28 Pagpalaán moy en mangsumpa hidi dikomoy, sakay ipagdasal
moy en mangapi hidi dikomoy. 29 Mara ni dapangán di ka ten dilipot mu a
rupa ay padapang mu pa en dilipot. Mara ni alapán di en alikábkáb mu ay
iyatád mu pati en badu mu. 30 Átdenan mu en balang mággid dikomu, sakay
ni alapán di en ari-ariyan mu ay dyan mu dán pesoli. 31 Ni ánya en gustu mu
a gamitán nen agum a tolay dikomu ay saiyud bi gamitán muwid dikodi.
32 Ni en magmahal la dikomoy mahalán moyid, ánya padi urayán moyid
a piremyu? Maski labi en makasalanan hidi ay mahalán di en magmahal
dikodi.
33 "Sakay ni en maggamet la dikomoy ti maganda i paggamitan moyid ti
maganda, ánya padi urayán moyid a piremyu? Maski labi en makasalanan
hidi ay kona haán en gamet di. 34 Ni en makabayad la dikomoy i paáddiman
moyid, ánya padi urayán moyid a piremyu? Maski en makasalanan hidi

ay magpaáddem bi ten kaparehu di a makasalanan gapu umasa hidi a mabayadan. 35 Dapatid ay mahalán moy en kadima moy hidi, sakay maggamet kam ti maganda dikodi. Magpaáddem kam peru dyan kamon umasa ten ányaman a bayad. Ni magkakonahud ay dikál en piremyu a matanggap moy sakay magin anak kam nen Kataasan a Diyos. Gapu en Diyos ay makákkagbiyán maski ten mágkadukás hidi a tolay, sakay ten awan hidi makabetu a tumenggi ti utang a luub. 36 Dapatid ay makákkagbiyán kam a kona ten Ama moy."

En Pághatul ten Kaparehu a Tolay (Mt. 7:1-5)

37 "Dyan kam maghatul tánni awan kam hatulan. Dyan kam magparusa tánni awan kam parusaan nen Diyos. Patawadán moy en kaparehu moy a tolay tánni patawadán kam bi nen Diyos. 38 Mangatád kam tánni átdenan kam bi nen Diyos: ti tama a takal, nadasák a tarud, natádtád, sakay magsepway pa en iyatád dikomoy. Gapu ni konya kam a mangatád ay kona labi hud pangatáddid nen Diyos dikomoy." 39 Tinanung bi hidi ni Jesus ti talinhaga, kinagi na, "Maari beman a igiyya nen burák en kaparehu na a burák? Awan! Parehu hidi a matáppduk ten ábbut ni gamitán di iyud. 40 Awan ti disepulus a mas mataas nan ten maistu na. Peru ni matolduwan dán ti mahusay ay kona dán bi siya ten maistu na."

41 "Bakin barángngán mu en puleng nen kapatkaka mu? Samantala siko, awan mu la mabaráng en puleng mu a gaturosu? 42 Konya mu a kagiyán ten kapatkaka mu a, 'Kapatkaka, ibutan ku i puleng muwen,' samantala siko ay awan mu ketan en gaturosu mu a puleng? Magkukunwari ka pa! Ibutan mu pa i puleng muwen a gaturosu tánni maketa ka ti maganda sakay maibutan mu en puleng nen kapatkaka mu."

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen Bunga na (Mt. 7:17-20; 12:33-35)

43 "Magandaid a kayu ay awan magbunga ti madukás. Awan bi ti madukás a kayu a magbunga ti maganda. 44 Matenggi en bawat kayu ten pamamag-itan nen bunga na. Gapu awan ka makapusi ti igos ten masaet a mula oni ubas ten dawag hidi. 45 En mabait a tolay ay maggamet ti maganda a gubwat ten pusu na a putat ti kagandaan. Peru en madukás a tolay ay maggamet ti madukás a gubwat ten pusu na a putat ti kadukássan. Gapu ni ánya en ked ten pusu na ay siya en lumuwas ten ngusu na."

En Duwwa a Kalasi ni Tolay a Nagbilay (Mt. 7:24-27)

46 "Bakin a dáddulawanák moy a, 'Panginoon, Panginoon,' peru awan moy labi gággamitán en kákkagiyán ku? 47 Kagiyán ku dikomoy ni ánya en kaparehu nen tolay a umadeni dikoku, mágsanig ten upos ku hidi, sakay mánggamet ti hidi iyád. 48 Kona siya ten tolay a naggamet ti bilay a nagkotkot ti madisalad sakay impundasyon na en bilay na ten batu. Dikona dummikál en dinom sakay dinapalis na en bilay ay awan iyud naarikad, gapu matibáng en kagagamet na. 49 Peru en mágsanig bi ten upos ku sakay awan na gamitán ay kona ten essa a tolay a naggamet ti bilay a awan nakapundasyon. Dikona dummikál en dinom sakay dinapalis na en bilay ay pagdaka iyud a natumba sakay narukat-rukat."

7

Pinagpiyya en Alipin nen Kapitan a Romano (Mt. 8:5-13)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a nagtoldu ten tolay hidi, ay ummangay siya ten
banuwan a Capernaum. 2 Tehud haud a essa a kapitan nen sundalu hidi a
Romano. Tehud siya a alipin a mahal na a tehud a saket sakay magipepatay
dán. 3 Dikona natukuyan nen kapitan en tungkul kánni Jesus, ay inutusan na
en sangan a pinunu nen Judio hidi tánni ipákpágguron di kánni Jesus a angen
na pagpiyyaán en alipin. 4 Dikona makaadeni en inutusan hidi kánni Jesus
ay nákpágguron hidi ti mahusay dikona, kinagi di a, “Panginoon, nerarapat
la a tulungan mu en kapitan 5 gapu mahal na en bansa tam. Ti katunayan
na ay nagpagamet na kitam ti essa a sinagoga.” 6 Nákkuyug ti Jesus dikodi,
peru dikona adeni dán siya ten bilay ay natagbu na en amigu hidi nen
kapitan. Inutusan hidi nen kapitan para pekagi na kánni Jesus en kona háddi:
“Panginoon, dyan ka dán magabala, gapu awanák karapatdapat a angayan
mu ten bilay ku. 7 Sakay awanák pa bi karapatdapat a umatubeng dikomu,
nan kagiyán mu la ay magpiyya dán en alipin ku. 8 Sakupák nen pinunu hidi
a mas mataas nan sikán, sakay tehudák bi a nasakupan a sundalu hidi; ni
kagiyán ku ten essa a, ‘Angay ka hudi!’ ay sumunud iyud. Ni kagiyán ku bi
ten essa a, ‘Karon hád!’ ay umadeni iyud. Ni kagiyán ku bi ten alipin ku a,
‘Gamitán mu iddi!’ ay gamitán na iyud.” 9 Nagtaka ti Jesus dikona nasanig
na iyud, ummatubeng siya ten makpal a tolay a umunonud dikona sakay
kinagi na, “Kagiyán ku dikomoy a, maski ti Israel ay awanák naketa ti kona
háddi a kadikál ni pánnampalataya.” 10 Ten kássoli nen inutusan hidi ten bilay
nen kapitan, ay dinemáttan di en alipin a nagpiyya dán.

Biniyag a Ruway en Anak nen Bilu a Bábbi

11 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten essa a banuwan a nginaranan di
a Nain. Nákkuyug en disepulus na hidi sakay en tunay a kakpal a tolay.
12 Dikona adeni dán siya ten pintuwan nen banuwan, ay natagbu di en
tolay hidi a angay manglábbáng ten eessa a anak a lállaki nen bilu a bábbi.
Makpal a tarud en mákpanglábbáng. 13 Dikona netan nen Panginoon en ina
nen natay ay kinagbiyan na, kaya kinagi na dikona, “Dyan ka magsanget.”
14 Káttapos ay ummadeni siya sakay tinawidan na en páppágyanan nen patay.
Ummimang bi en magusung hidi ten patay, sakay kinagi ni Jesus, “Binata,
kagiyán ku dikomu, umikat ka!” 15 Ummetnud en binata sakay nagupos.
Sakay inyatád siya ni Jesus ten ina na.” 16 Neántingan hidi a atanan sakay
nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi di, “Dummemát dikotam en dakila a propeta!
Binisita nen Diyos en banuwan na.” 17 Kummalat en bareta tungkul ten
ginamet ni Jesus ten buu a Judea sakay ten banuwan hidi a ked ten palebut.

Nagutus ti Juan a Mágbinyag (Mt. 11:2-19)

18 Nadid, imbareta nen disepulus hidi ni Juan dikona en atanan ni
pangyayariyid a hidi iyád. Kaya dinulaw ni Juan en duwwa dikodi 19 sakay
pinaangay na hidi ten Panginoon tánni itanung di ni siya dán en nepangaku a
dumemát, oni maguray pa hidi ti agum. 20 Káddemát di kánni Jesus ay kinagi
di, “Pinaangay kami háddi ni Juan a Mágbinyag gapu petanung na ni siko dán
en impangaku a dumemát, oni maguray kami pa ti iba?” 21 Ti odasid a iyud
ay makpal en pinagpiyya ni Jesus ten tehud hidi a manga saket, mahigpit a

bábbatiyán, en sináddáp hidi ni mágkadukás a ispiritu sakay makpal bi a burák en pinaketa na. 22 Kinagi ni Jesus ten disepulus hidi ni Juan, “Sumoli kamon kánni Juan sakay kagiyán moy dikona en netan moy sakay nasanig; maketa dán en burák hidi, makalakad dán en pilay hidi, nagpiyya dán en kinetong hidi, makasanig dán en bángngág hidi, nabiyag a ruway en patay hidi, sakay ipáppangaral en Maganda a Bareta ten pubri hidi. 23 Pinagpala en tolay a awan magduda dikoku!’ ”

24 Kállakad nen disepulus hidi ni Juan ay tehud a kinagi ti Jesus ten tolay hidi tungkul kánni Juan, “Bakin ummangay kam ten kaparangan? Ánya beman gustu moyid a ketan? Gustu moy beman a maketa ti kugun a idáppay-dáppay ni parás? 25 Ánya beman i talagaid a angen moy ilingán ten kaparangan? Essa a tolay a nakabadu ti mágkamahal? En tolay hidi a magbadu ti mágkamahal sakay mahusay ti kalagayan ti biyag, ay mágyan ten palasyu nen hari hidi. 26 Kagiyán moy dikoku ni ánya i talagaid a gustu moy a ketan? Essa beman a propeta? Tama kam. Peru kagiyán ku dikomoy a mas mataaas pa siya nan ten propeta. 27 Gapu ti Juan en kinagi nen kasulatan a,

‘Siya iddi en paangayán ku a mágdipalongu dikomu,
tánni ihanda na en paglakadan mu.’

28 Kagiyán ku dikomoy, a awan palla ti neenak a mas mataas nan ti Juan. Peru mas mataas kánni Juan en kababaan ten kahariyan nen Diyos.”

29 En atanan a tolay a nakasanig dikona, maski en mágsinger hidi ti buwes ay summunud ten Diyos. Bininyagan hidi a atanan ni Juan. 30 Peru en Pariseo hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay inadiyan di en kaluuban nen Diyos para dikodi, awan hidi nagpabinyag kánni Juan.

31 Kinagi pa ni Jesus, “Ánya wád i maari kuwid a pángparehuwan ten tolay hidi nadid? Ánya kaparehu diyid? 32 Kona hidi ten anak a bábbadit a mamággetnud ten palengki. Ipáppákraw di ten balang essa a,

‘Tinugtugan mi kam ti plauta, peru awan kam nagsayaw!
Nagkansiyon kami ti panglábbáng, peru awan kam nákpagsanget!’

33 Gapu ummangay háddi ti Juan a Mágbinyag, mágkulásyon siya sakay awan umminom ti alak, peru kinagi moy a hinayup siya. 34 Dikona dummemát bi en Anak nen Tolay, ay kuman sakay uminom. Peru kinagi moy a, ‘Ilingán moy i tolayen, maunas sakay lasinggeru! Amigu pa nen mágsinger hidi ti buwes sakay nen makasalanan hidi!’ 35 Peru en karunungan nen Diyos ay ketan a tama ten pamamag-itan nen gamet nen tagasunud na hidi.”

Ti Jesus ten Bilay ni Simon a Pariseo

36 Nadid, inimbitaan ni Simon a Pariseo ti Jesus a angay kuman ten bilay na. Ummangay ti Jesus sakay nákpággatubeng siya a kumman. 37 Ti banuwanid a iyud ay tehud a essa a bábbi a makasalanan. Ten pákkabareta na a pasiyaan a kuman ti Jesus ten bilay nen Pariseo ay ummangay siya haud. Nagtawid siya ti essa boti a putat ti mahal a págpasárrub. 38 Káddemát na haud ay ummadeni siya ten áadággan ni Jesus a adeni ten básset na, sakay nagsanget, binisa na ten luwa na en básset ni Jesus. Pinahidan na ten buuk na, sakay inámmuwan na. Káttapos ay binulakan na ten págpasárrub. 39 Dikona a ketan iyád nen Pariseo a nangimbita kánni Jesus ay nagisip siya ti kona háddi: ‘Ni talaga a propeta i tolayiday ay dapat nakuwan a tukoy na a essa makasalanan i bábbiyen a nagtawid ti básset naen.’ 40 Bilang katábbigan ten ked ten isip ni Simon ay kinagi ni Jesus, “Simon, tehudák a kagiyán dikomu.”

“Ánya iyud, Maistu?” kagi ni Simon. 41 Tulos a kinagi ni Jesus, “Tehud a
duwwa a tolay a nangáddem ti pilak ten essa a mágpautang; en ináddem nen
essa ay limma datos a pilak a silber, sakay en essa bi ay limmapulu a pilak a
silber. 42 Dikona parehu hidi a awan nakabayad ten utang di ay pinatawad
hidi nen nangutangan di. Nadid i tanung kuwid dikomu, ay deya ten
duwwa en mas mangmahal ten nagpautang dikodi?” 43 Tummábbig ti Simon,
“Palagay kuwid ay en pinatawad ten dikál ti inutang.” “Tama ka,” kagi ni
Jesus. 44 Káttapos ay sinulig na en bábbi sakay kinagi na kánni Simon a, “Netan
mu i bábbiyidi? Summáddáppák ti bilay muwidi peru awan ka dálla nangatád
ti dinom a pagugasan ku ti básset kuwiday. Peru i bábbiyidi ay binisa na
ten luwa na i básset kuwidi, sakay pinahidan na ten buuk na.” 45 Awanák
mu inámmuwan a binati, peru siya ay awan umimang a mággaámmuwán ti
básset kuwiday sapul ten kássáddáp na. 46 Awan mu pinahidan ti langis
i ulu kuwiday, peru siya ay pinahidan na ti págpasárrub i básset kuwiday.
47 Kaya kagiyán ku dikomu, kagi ni Jesus, “En dikál a págmahal a impeta
na mangpatunayid a pinatawad dán en makpal na a kasalanan. Peru en
napatawad ten sabadit la a kasalanan ay sabadit labi en págmahal a mepeta
na.” 48 Káttapos ay kinagi na ten bábbi a, “Pinatawad ka dán ten kasalanan mu
hidi.” 49 En kaguman na hidi a kumman ay magtanung dán ten sadi-sadili di,
“Deya wád iyád a katolay, pati págpatawad ti kasalanan ay pangahasan na?”
50 Peru kinagi ni Jesus ten bábbi a, “Inligtas ka nen pánnampalataya mu, umuli
ka dán a mapayapa.”

8

En Bábbi hidi a Nagserbi kánni Jesus

1 Awan nagnalay ay linebut ni Jesus en banu-banuwan sakay ten babaryu.
Impangaral na sakay intoldu en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen
Diyos. Kaguman na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na, 2 sakay en sangan
a bábbi a pinagpiyya na ten mágkadukás a ispiritu sakay ten saket di hidi: ti
Maria Magdalena a nangpalakadan ni Jesus ten pittu a dimonyo, 3 ti Juana a
kabinga ni Cusa a katiwala ni Herodes; ti Susana, sakay en agum pa hidi.
Ginastus di en sadili di a ari-ariyan ten káttulung di kánni Jesus sakay ten
disepulus na hidi.

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:1-9; Mc. 4:1-9)

4 Nagdemáttan pa en tolay hidi a gubwat ten iba-iba a banuwan sakay
ummadeni hidi kánni Jesus. Dikona naipun-ipun dán en tunay ti kakpal a
tolay ay insaysay ni Jesus i talinhagaid a iddi: 5 “Tehud a essa a mágsabug a
ummangay ten uma na tánni magsabug. Ten págsabug na ay tehud a naragrag
a bine ten dilan, nagámmakan iyud nen katolayan sakay tinoktok nen ibun
hidi. 6 Tehud bi a bine a naragrag ten kabatuwan sakay nagtubu, peru
pagdaka a nalanás gapu mamadi en kabatuwan. 7 Tehud bi a naragrag ten
kalamonan a masaet. Dikona lumagu en kalamonan ay binurebáddan di en
bine a nagtubu. 8 En agum ay naragrag ten maganda a luta. Nagtubu hidi
iyud sakay nagbunga ti tággidatos a butil. Kinagi pa ni Jesus ti mabegsák,
“Mágsanig en tehud a págsanig!”

En Kahulugan nen Talinhaga hidi
(Mt. 13:10-17; Mc. 4:10-12)

9 Nagtanung en disepulus na hidi ni ánya en kahulugan nen talinhaga
a kinagi na. 10 Tummábbig ti Jesus, “Neatád dán dikomoy en karapatan a
maintendiyan en lihim tungkul ten pághari nen Diyos. Peru ten agum ay
magupusák ten pamamag-itan nen talinhaga tánni,
‘Maski umileng hidi ay awan hidi ti ketan,
Sakay maski ni mágsanig hidi ay awan hidi ti maintendiyan.’ ”

Impaliwanag ni Jesus en Talinhaga nen Mágsabug (Mt. 13:18-23; Mc. 4:13-20)

11 “Saiddi kahuluganid nen talinhaga: en bine ay en upos nen Diyos. 12 En
bine hidi a naragrag ten gilid nen dilan ay en tolay hidi a nágsanig. Peru
dummemát en diyablo sakay inibutan na en Upos ten pusu nen mágsanig
hidi tánni awan hidi sumampalataya sakay maligtas. 13 En nágkeragrag bi
hidi ten kabatuwan ay en nakasanig hidi ten Upos sakay tinanggap di a
masaya, peru awan iyud tummiim ten pusu di. Awan la nalay a naniwala
hidi, káddemát nen pagsubuk ay hinumiwalay hidi. 14 En nágkeragrag bi hidi
ten kalamonan a masaet ay en nágsanig hidi ten upos nen Diyos, peru dikona
umalay, ay nadaig hidi nen kabalisaan hidi ti biyag, kayamanan sakay ten
sor di a mapagustuwan ten ányaman a magustuwan di. Kaya awan malutu
en bunga di hidi. 15 Sakay en nesabug bi ten matabi a luta ay en nágsanig
hidi ten upos nen Diyos sakay pinahalagaan di ten pusu di a matapat sakay
malinis, sakay magbunga hidi gapu ten tiyaga di.”

En Talinhaga Tungkul ten Demlag (Mc. 4:21-25)

16 “Awan ti tolay a magtab ti simbuwan sakay taklábban na ti timba oni
isarok na ten katri. Nan itupu na iyud ten talaga a págtupuwan tánni madem-
lagan en sumáddáp hidi ten bilay. 17 Awan ti netagu a awan melantad, sakay
awan ti lihim a awan mehayag.”

18 “Kaya husayán moy en págsanig moy, gapu en tehud ay átdenan pa, peru
en awan ay ibutan pa maski en inakala na a ked dikona.”

En Ina ay ten Kákkapátkaka hidi ni Jesus (Mt. 12:46-50; Mc. 3:31-35)

19 Dummemát en ina sakay kákkapatkaka hidi ni Jesus, peru awan hidi
makaadeni dikona gapu ten kakpal nen tolay. 20 Kaya tehud a nángkagi
dikona a, “Ked ti luwason a mágtaknág en ina mu sakay en kákkapatkaka mu
hidi, gustu di ka a ketan.” 21 Peru kinagi ni Jesus, “En mágsanig hidi sakay
mangsunud ten upos nen Diyos, ay hidi i ina kuwid sakay kákkapatkaka ku.”

Pinaimang ni Jesus en Bagyu (Mt. 8:2-27; Mc. 4:25-41)

22 Nadid, ten essa a aldew ay summakay de Jesus ay ten disepulus na hidi
ten abeng. Kinagi na dikodi, “Umarabes kitam dibelyu.” Kaya ummarabes
ngani hidi. 23 Dikona pasiyaan dán hidi a maggaud ay netidug ti Jesus.
Nagabutan hidi ni mabegsák a bagyu, sakay sináddáp dán ni limas en abeng
di, kaya ngari-ngari dán hidi a omlád. 24 Kaya inadeniyan siya nen disepu-
lus hidi sakay linukag di. Kinagi di, “Panginoon, Panginoon, marombak
kitamon!” Ummikat ti Jesus sakay pinaimang na en parás ay ten dáddekál
a tagmák. Ummimang ngani en parás ay ten tagmák sakay gummanda en
panahun. 25 Nadid ay tinanung hidi ni Jesus, “Hádya dán en pánnampalataya

moy?” Peru neántengan hidi sakay nagtaka. Kagi di ten balang essa, “Deya wád iyád? Utusan na pati parás ay ti tagmák sakay sumunud dikona!”

Pinagpiyya ni Jesus en Gergeseno a Hinayup (Mt. 8:28-34; Mc. 5:1-20)

26 Dummung hidi ten lugar nen Gergeseno hidi, a ked ten dibelyu ni Galilea. 27 Káawas ni Jesus ten abeng, ay tinagbu siya nen essa a lállaki a taga haud a sináddáp ni dimonyo. Nanalay dán siya a awan ti badu sakay awan dán ummuli nan ten páglábbángngan en páppágyanan na. 28 Pákketa na kánni Jesus ay pummákraw en lállaki, lummuhud ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na ti mabegsák, “Jesus Anak nen Kataasan a Diyos, ánya i gustu muwid a gamitán dikoku? Ipákpágguron ku dikomu a dyanák mu pahirapan!” 29 Kaya konahud en kinagi na ay gapu inutusan ni Jesus en madukás a ispiritu a lumuwas dikona. (Pirmi siya a sássaniban nen mágkadukás a ispiritu. Kaya maski ni pakabantayan di siya sakay punguwán di ti kadena en básset na ay ten lima na ay bágsután na la iyud. Iyangay siya nen madukás a ispiritu ten kaparangan.) 30 Tinanung siya ni Jesus, “Ánya i ngaran muwid?” “Batalyon,” kagi na gapu makpal en dimonyo a summanib dikona. 31 Nadid, nákkekagbi en dimonyo hidi kánni Jesus a dyan na hidi utusan a sumegbu ten ábbut a awan ti katapusan ti kadsalad.

32 Nadid, tehud a makpal a babuy a mamagsábbukan ten bumábbukid a adeni haud. Nákkekagbi en dimonyo hidi kánni Jesus a pasáddáppán na hidi ten kababuyan, sakay pinayagan bi hidi ni Jesus. 33 Lummuwas ten tolay en dimonyo hidi sakay sinomdáp hidi ten kababuyan. Pagdaka a namagginanan en kababuyan a padagson sakay tulos hidi a nágkatáknig ten minalnu sakay nágkalimás.

34 Pákketa nen mággalaga hidi ten kababuyan ten nangyari, ay gumminan hidi sakay imbábbareta di iyud ten banuwan sakay ten babaryu. 35 Kaya lummuwas en tolay hidi gapu gustu di a ilingán en nangyari. Káddemát di kánni Jesus ay netan di en tolay a dati a sináddáp nen dimonyo hidi. Nággetnud siya ten táttaknággan ni Jesus, nakabadu dán siya sakay mahusay dán en isip na. Neántingan hidi a atanan. 36 Insaysay bi nen naketa hidi ten nangyari ten katolayan ni konya a nagpiyya en lállaki a dati a sináddáp nen dimonyo hidi. 37 Kinagi nen atanan nen Gergeseno hidi kánni Jesus a lumakad dán siya ten banuwan di gapu tunay en ánteng di. Kaya summakay dán ti Jesus ten abeng sakay lummakad. 38 Nadid, nákkekagbi kánni Jesus en lállaki a linakadan nen dimonyo hidi a kinagi na, “Mákkuyugák pay dikomu.” Peru kinagi ni Jesus dikona, 39 “Kadmudán dibilay moy sakay ibareta mu en ginamet nen Diyos dikomu.” Lummakad ngani en lállaki sakay imbábbareta na ten buu a banuwan en ginamet ni Jesus dikona.

Biniyag ni Jesus en Anak ni Jairo a Dalagita (Mt. 9:18-26; Mc. 5:21-43)

40 Dikona a nagsoli ti Jesus ten dibelyu, ay masaya siya a tinanggap nen katolayan gapu áorayán di dán siya. 41 Dummemát tenhud en essa a lállaki a Jairo en ngaran na, essa siya a pinunu ten sinagoga. Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus, sakay nákkekagbi a umangay ti Jesus ten bilay na. 42 Gapu magipepatay dán en eessa a anak na a bábbi, sapulu dán ay ti duwwa a taon en idad na.

Mentras a maglakad ti Jesus a tamu ten bilay ni Jairo ay sássánsánnán siya
nen makpal a tolay. 43 Ked bi haud en essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa
dán a taon a mágdadigiyán sakay awan mapagpiyya nen deyaman. Naubus
dán en atanan a kabiyagan na gapu ti págpapagamot. 44 Ummadeni siya ten
áadággan ni Jesus sakay tinawidan na en garayan nen badu na. Pagdaka a
ummimang en págdadigi na. 45 Tinanung hidi ni Jesus, “Deya en nangtawid
ten badu ku?” Ten dikona awan ti umamin ay kinagi ni Pedro, “Panginoon,
napalebutan ka ni tolayen hidi sakay sássánsánnán di ka!” 46 Peru kinagi ni
Jesus, “Tehud a nangtawid ten badu ku! Nabati ku a tehud a kapangyariyan
a lummuwas dikoku.” 47 Dikona matukuyan nen bábbi a awan bali melihim
en ginamet na, ay magpágpág siya a ummadeni kánni Jesus sakay lummuhud
ten atubengán na. Sakay kinagi na ten atanan a ked haud ni bakin tinawidan
na en badu ni Jesus, sakay ni konya siya a nagpiyya a pagdaka. 48 Kinagi ni
Jesus dikona, “Anak ku pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu. Umuli ka a
mapayapa.”

49 Mentras a magupos ti Jesus ay tehud a dummemát a essa lállaki a gubwat
ten bilay ni Jairo. “Patay dán en anak mu a bábbi dyan mu dán abalaán
i Maistuwen!” kagi na kánni Jairo. 50 Dikona a nasanig iyud ni Jesus ay
kinagi na kánni Jairo, “Dyan ka manteng, maniwala ka la ay magpiyya
siya.” 51 Káddemát ni Jesus ten bilay, ay awan siya ti iba a ingkuyug ten
sáddáp nan de Pedro, Juan, Santiago sakay en dáddikál hidi nen dalagita.
52 Mamagsangetan en atanan a ked haud sakay maglungkut ten patay. Peru
kinagi ni Jesus, “Dyan kam magsanget. Awan patay i anaken, nan tidug
la.” 53 Nagtawaan di ti Jesus gapu tukoy di a patay dán en dalagita. 54 Peru
tinawidan ni Jesus en lima na sakay kinagi na, “Anak ku, umikat ka.”
55 Summoli en angás nen dalagita sakay pagdaka a ummikat. Káttapos ay
pinaatád siya ni Jesus ti makan. 56 Naráknid en dáddikál na hidi, peru imbilin
ni Jesus dikodi a dyan di kagiyán maski kándeya en nangyari.

9

Inutusan en Sapulu ay ti Duwwa a Disepulus
(Mt. 10:5-15; Mc. 6:7-13)

1 Dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi a sapulu ay ti duwwa, sakay
inátdenan na hidi ti kapangyariyan sakay karapatan a magpalayas ti di-
monyo, sakay magpapiyya ten tehud hidi a saket. 2 Inutusan na hidi a angay
mangaral tungkul ten pághari nen Diyos sakay magpapiyya ten tehud hidi a
saket. 3 Sakay imbilin na dikodi a, “Dyan kam magbalon ti maski ni ányaman
ten angayan moy kona ti sarukud, hembeg, makan, pilak oni paglewasan.
4 Máktulos kam ten bilay nen deyaman a mangtanggap dikomoy. Mágyan
kam la haud mentras awan kam palla lumakad ti banuwanid a iyud. 5 Mara
ni awan kam tanggapán nen tolay hidi ten essa a banuwan ay lumakad
kam haud. Peru bagu kam a lumakad ay ipagpag moy pa en alikabuk nen
babásset moy, tanda iyud a tehud hidi a parusa ten awan di pángtanggap
dikomoy.” 6 Sakay lummakad en disepulus na hidi. Angay hidi nangaral ten
babaryu tungkul ten Maganda a Bareta sakay pinagpiyya di en tehud hidi a
saket ten atanan a lugar.

Naguluwan en Isip ni Herodes
(Mt. 14:1-12; Mc. 6:14-29)

7 Nadid, nabareta ni Herodes a pinunu ti Galilea en atanan a nangyari.
Naguluwan en isip na, gapu tehud a sangan a nagkagi a nabiyag a ruway
ti Juan a Mágbinyag. 8 Tehud bi a sangan a nagkagi a lummitaw ti Elias, sakay
kagi bi nen agum ay nabiyag a ruway en essa ten propeta hidi tenhud pa a
panahun. 9 Kaya kinagi ni Herodes, “Pinaputol ku dán en ulu ni Juan, peru
deya wád nabareta kuwiday? Makpalák a nasanig tungkul dikona.” Kaya
pinilit ni Herodes a ketan ti Jesus.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Nadid, dikona nagsoli en apostol hidi ay kinagi di kánni Jesus en atanan
a ginamet di. Káttapos ay ingkuyug hidi ni Jesus a ummangay ten banuwan
a Betsaida. 11 Ummunud en tolay hidi dikona matukuyan di, sakay masaya
hidi a tinanggap ni Jesus. Tinolduwan na hidi tungkul ten pághari nen Diyos,
sakay pinagpiyya na en tehud hidi a saket.
12 Dikona a mágsasasarám dán en aldew ay ummadeni kánni Jesus en
disepulus na hidi a sapulu ay ti duwwa, sakay kinagi di dikona, “Palakadán
mu dán i tolayen hidi tánni umangay hidi ti a babaryuwen sakay uma, tánni
makaaryok hidi ti makan di sakay matidugan. Ked kitam ti adeyuwidi a
lugar a awan ti tolay.” 13 Peru kinagi ni Jesus, “Sikam i mangatáddid ti makan
dikodi.” Kagi di ay, “Awan kitam ti balon, lilimma la iddi a mommon a
tinapay, sakay duwwa a ikan. Mamali kami beman para ti atanan diyen?”
14 Peru kinagi na ten disepulus na hidi, “Paetnudán moy hidi a atanan ti
táglalimmapulu balang essa a grupu.” Tehud a limmang libu en lállaki hidi a
ked haud. 15 Pinággetnud di ngani hidi a atanan. 16 Káttapos ay inalap ni Jesus
en limma a mommon a tinapay sakay en duwwa a ikan. Tummangad siya
dilanget sakay nagpasalamat ten Diyos. Tináppeng-táppeng na iyud sakay
inyatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag di ten katolayan. 17 Nakakan
hidi a atanan sakay nágkabássug. Káttapos ay pinuron nen disepulus hidi en
naburay sakay nakaputat hidi ti sapulu ay ti duwwa a lákba.

Impakapospos ni Pedro en Tungkul kánni Jesus
(Mt. 16:13-19; Mc. 8:27-29)

18 Nadid, dikona a pasiyaan a magdasal ti Jesus a mággeessa ay ummadeni
dikona en disepulus na hidi. Tinanung hidi ni Jesus, “Ánya en palagay nen
tolay hidi tungkul dikoku? Deyaák kan?” 19 Tummábbig hidi, “Tehud a
sangan a nagkagi a ti Juan a Mágbinyag ka kan. Tehud bi a nagkagi a ti
Elias ka kan, sakay kagi bi nen agum a nabiyag kan a ruway en essa ten
propeta tenhud pa a panahun.” 20 Tinanung dámman hidi ni Jesus, “Sikam,
ánya bi i makagi moyid tungkul dikoku?” Kinagi ni Pedro, “Siko en Cristo a
impangaku nen Diyos!”

Impakapospos ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na
(Mt. 16:20-28; Mc. 8:30-9:1)

21 Impakebibilin ni Jesus ten disepulus na hidi a dyan di iyud kagiyán
maski kándeya. 22 Sakay kinagi na pa dikodi, “Magtiis pa ti dikál a hirap en
Anak nen Tolay. Itakwil siya nen pinunu hidi nen lahi ni Israel, nen pinunu
hidi nen padi hidi, sakay nen mágtoldu hidi ten Kautusan. Pabunu di siya
peru ten katállu a aldew ay biyagán siya a ruway nen Diyos.”
23 Nadid, kinagi pa ni Jesus ten atanan a tolay, “Ni deyaman en masor a
sumunud dikoku ay kailangan a limunán na en para ten sadili na. Báklayán

na en kudus na aldew-aldew sakay sumunud dikoku. 24 Gapu en tolay a
maghangad a mángligtas ten sadili na a biyag ay siya i mawananid ti biyag.
Peru ni deyaman en máng-alay ten biyag na alang-alang dikoku ay magkahud
ti biyag. 25 Ánya beman i pakinabangid nen tolay ni makao na man i buuwid
a mundu, ni mepahamak labi en sadili na? 26 Ni ikasanikiyák moy sakay en
upos ku hidi ay ikasaniki kam bi nen Anak nen Tolay ten kássoli na haád
a tehud a karangalan, sakay karangalan nen Ama sakay nen banal hidi a
anghel. 27 Saiddi kagiyán kuwid dikomoy, tehud a sangan háddi dikomoy a
awan matay mentras a awan di ketan en pághari nen Diyos."

Nagbagu en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-8; Mc. 9:2-8)

28 Kállipas nen sasimba káttapos na a kagiyán i bagayid a hidi iyád ay
summangkay ti Jesus ten bukid tánni magdasal. Ingkuyug na de Pedro,
Juan sakay ti Santiago. 29 Dikona pasiyaan siya a magdasal ay nagbagu
en rupa na, sakay tunay ti pudew en sulot na a badu a magbanaag, sakay
magdemlag. 30 Káttapos ay bigla la a lummitaw en duwwa a lállaki, a de
Moises ay ti Elias, 31 dumáddemlagan bi hidi a pummeta. Nákpágguron hidi
kánni Jesus tungkul ten adeni dán a kákkatay na ti Jerusalem. 32 Nadid,
mahusay en tidug ni Pedro pati en kakagumanan na hidi, peru bigla hidi
a nalukag. Netan di ti Jesus a magdemlag ti makasili, kaguman en duwwa
a lállaki a mákpágtaknág dikona. 33 Dikona palakad dán en duwwa a lállaki
ay kinagi ni Pedro, "Panginoon, maganda ta ked kami háddi. Paggamet
mi kam ti tállu a sarong: essa para dikomu, essa para kánni Moises, sakay
essa bi kánni Elias." Peru i tatarudanid ay awan kabetuwan ni Pedro en
kákkagiyán na. 34 Pasiyaan palla a magupos ti Pedro ay nataklábban dán hidi
nen panganurin, kaya neántingan en disepulus hidi. 35 Sakay tehud a essa a
boses a gubwat ten panganurin a kona háddi en kinagi na, "Iyád en Anak ku
a pinili ku, sanigán moy siya." 36 Dikona awan dán en boses ay netan di a
mággeessa dálla ti Jesus. Awan kinagi nen disepulus hidi en netan di maski
kándeya.

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a Hinayup
(Mt. 17:14-18; Mc. 9:14-27)

37 Ten ruway a aldew ay dummagson dán hidi a gubwat ten bukid,
sakay tinagbu nen tunay a kakpal a tolay ti Jesus. 38 Ten kakpalan nen
tolay hidi ay tehud a lállaki a pummákraw a, "Maistu, kagbiyan pay a
ilingán i eessa kuwiday a anak a lállaki. 39 Hinayup siya, sakay bigla
dálla siya a mágpapákrawán. Pagpágpággán siya nen dimonyo hanggan
magruru en ngusu na. Páppahirapan na siya sakay awan na gustu a lakadan.
40 Nákkekagbiyák ten disepulus mu hidi a paibután di en madukás a ispiritu,
peru awan di kaya." 41 Tummábbig ti Jesus, "Tunay kam ti dukás a tolay,
awan kam ti pánniwala! Hanggan nikan takam a págtatiisan?" Sakay kinagi ni
Jesus ten lállaki, "Iyangay mu háddi en anak mu." 42 Dikona a paadeni en anak
ay inlugmuk siya nen dimonyo sakay pinagpágpág na. Inutusan ni Jesus en
madukás a ispiritu a lumakad ten anak, pinagpiyya na sakay tulos na inyatád
ten ama na. 43 Nagtaka ti hustu en tolay hidi ten kapangyariyan nen Diyos.

Kinagi a Ruway ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na
(Mt. 17:22-23; Mc. 9:30-32)

Tunay palla en págtaka nen tolay hidi ten ginamet ni Jesus dikona kagiyán
na ten disepulus na hidi a, 44 “Dyan moy kalimunan i kagiyán kuwiday,
itokyon en Ának nen Tolay sakay mepabahala ten kapangyariyan nen tolay
hidi.” 45 Peru awan iyád naintendiyan nen disepulus na hidi, gapu awan
palla impakapospos nen Diyos dikodi. Sakay manteng hidi a magtanung ni
ánya en kahulugan nen kinagi na.

En Kataasan
(Mt. 18:1-5; Mc. 9:33-37)

46 Mensan, namagtalu-talu en disepulus na hidi ni deya i kataasanid
dikodi. 47 Tukoy ni Jesus ni ánya en ked ten isip di kaya dinulawan na en
essa a anak a badit sakay pinataknág na ten wares na. 48 Sakay kinagi na
dikodi, “Ni deya en mangtanggap ti anakidi gapu maniwala siya dikoku ay
sikán en tinanggap na, sakay ni deya en mangtanggap dikoku ay tinanggap
na en nangutus dikoku a umangay háddi. Ni deyaman en kababaan dikomoy
ay siya i kataasanid.”

En Umayun Dikotam ay Kaguman Tam
(Mc. 9:38-40)

49 Kinagi ni Juan, “Maistu, netan mi en essa a tolay a magpalayas ti
dimonyo ten pamamag-itan nen ngaran mu. Sinaway mi siya gapu awan
tam siya kaguman.” 50 Peru kinagi ni Jesus, “Dyan moy siya sawayán, gapu
kaguman moy en umayun dikomoy.”

Awan Tinanggap ti Jesus ten Essa a Lugar ti Samaria

51 Dikona a adeni dán en panahun a idisunu ti Jesus dilanget ay naisip
na a angay ti Jerusalem. 52 Tehud siya a pinágdipalongu a ummangay ten
essa a lugar ti Samaria tánni maghanda ti tulusan na. 53 Peru awan siya
tinanggap nen Samaritano hidi gapu malinaw a paangay siya ti Jerusalem.
54 Dikona natukuyan iyád nen disepulus hidi a de Santiago ay ti Juan ay
kinagi di dikona, “Panginoon, masor ka beman a mangpadibábbi kami ti
apoy a gubwat dilanget tánni mapuksa hidi?” 55 Peru liningat hidi ni Jesus
sakay sinaway na hidi. * 56 Sakay ummangay hidi ten agum a lugar.

En Págsunud kánni Jesus
(Mt. 8:19-22)

57 Dikona a maglakad dán hidi ay tehud a tolay a nagkagi kánni Jesus,
“Maistu, mákkuyugák dikomu, maski hádya en angayan mu.” 58 Kinagi ni
Jesus dikona, “Tehud a ábbut a páppágyanan en asu hidi ti talon sakay tehud
a lobun en ibun hidi. Peru en Anak nen Tolay ay awan dálla ti lugar a
mapátdugan oni maimangan.” 59 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten essa a tolay,
“Mákkuyug ka dikoku.” Peru kinagi nen tolay a, “Panginoon, pabayanák mu
pa a umuli ta angay ku pelábbáng en ama ku.” 60 Peru kinagi ni Jesus dikona,
“Pebahala mu ten patay hidi en páglábbáng ten patay di. Peru siko, angen
mu ipakapospos ten tolay hidi en tungkul ten pághari nen Diyos.” 61 Kinagi
bi nen essa a lállaki a, “Mákkuyugák dikomu Panginoon, peru payaganák mu
a angayák pa magpaalam ten pamilya ku.” 62 Kona bi háddi en tábbig ni Jesus
dikona, “Ni deyaman en magaradu a mágsasulig-suligán, ay awan maari ten
kahariyan nen Diyos.”

---

* **9:55** Ten iba a salin ay tehud a dagdag a, “Awan moy tukoy ni ánya a ispiritu i keden dikomoy. Kaya
a ummangay háddi en Anak nen Tolay ay para iligtas en tolay hidi, bakán a para ipahamak.”

10

Inutusan ni Jesus en Pittu a Pulu ay ti Duwwa a Disepulus

1 Nadid, káttapos ay nangpili en Panginoon ti pittu a pulu ay ti duwwa
a lállaki. Tágdaduwwa hidi a inutusan na a umangay ten balang banuwan
sakay lugar a angayan na. 2 Kinagi na, “Makpal en gapasán, peru kulang
en maggapas. Idasal moy ten makákkao ten gapasán a mángpaangay pa siya
ti mággapas. 3 Kadmoy dán! Utusan takam a kona ten tupa ten ditángnga
nen asu hidi ti talon. 4 Dyan kam magtawid ti pilak, hembeg, oni sandalyas.
Dyan kam magabala a umimang a mákpágguron ten matagbu moy hidi ten
dilan. 5 Kássáddáp moy ten balang bilay a angayan moy ay kagiyán moy
dikodi a, ‘Maghari nakuwan en kapayapaan ti bilayid a iddi.’ 6 Nadid ni
mahal nen mágyan hidi ten bilay en kapayapaan ay magkahud ngani hidi ti
kapayapaan. Peru ni awan ay soli dikomoy en kapayapaan moy. 7 Ni hádya
en bilay a págyanan moy ay haud kam la, dyan kam mággaagton-agtonán. Ni
ányaman en ihayin di dikomoy ay kanán moy sakay inumán moy en ipenom
di dikomoy. Gapu en tarabahador ay tehud a karapatan mangtanggap ten
hornal na. 8 Ni tanggapán di kam ten hádyaman a banuwan, ay kanán moy ni
ányaman en ihayin di dikomoy. 9 Pagpiyyaán moy en tehud hidi a saket haud,
sakay kagiyán moy dikodi a, ‘Adeni dán a dumemát en pághari nen Diyos
dikomoy.’ 10 Peru ni awan di kam tanggapán ten banuwan a angayan moy ay
lumuwas kam ten dilan sakay kagiyán moy a, 11 ‘Ipagpag mi en alikabuk nen
banuwan moy a ked ti babásset miyiday, iyád ay tanda a tehud kam a parusa
gapu ten awan moy pángtanggap dikomi. Peru tandaan moy ummadeni dán
nakuwan en pághari nen Diyos dikomoy!’ 12 Siguradu a káddemát nen Aldew
nen Pághatul ay mas madággi en parusa ten tolay hidi ti banuwanid a iyud,
nan ten dinanas nen taga-Sodoma hidi!”

Babala ten Banuwan hidi a Umád a Magsisi (Mt. 11:20-24)

13 “Kahabaghabag kam a taga-Corazin hidi! Kahabaghabag kam a taga-
Bethsaida hidi! Makpalák dán a impeta dikomoy a himala peru awan kam
la sibu-sibulan a magsisi. Ni ti Tiro sakay ti Sidon i nángpetaan kuwid ten
himala hidi a impeta ku háddi, ay nanalay dán nakuwan hidi a nagsulot ti
kostal, sakay nággetnud ten abu, tanda a nagsisi dán hidi ten kasalanan di.
14 Ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi i parusa moyid nan ten parusa nen
taga-Tiro hidi sakay nen taga-Sidon hidi. 15 Sakay sikam a taga Capernaum
hidi, gugustu moy a itaas i sadili moyen a hanggan dilanget, peru mebaba
kam a hanggan ti impiyerno!”

16 Káttapos ay kinagi pa ni Jesus ten disepulus na hidi, “Ni deyaman
mangsanigid dikomoy ay sikán i sinanig diyid, en awan mangtanggap diko-
moy ay sikán i awan diyid tinanggap. Sakay en awan mangtanggap dikoku
ay en nangutus dikoku i awan diyid tinanggap.”

Nagsoli en Pittu a Pulu ay ti Duwwa

17 Tunay ti saya a nagsoli en pittu a pulu ay ti duwwa. Kinagi di,
“Panginoon maski en dimonyo hidi ay summunud dikomi ni utusan mi hidi
ten ngaran mu.” 18 Kinagi ni Jesus, “Netan ku ti Satanas a natáknig a gubwat
dilanget a kumán a kilat. 19 Tandaan moy, inátdenan takam ti kapangyariyan
tánni awan kam maaánya, maski yudakán moy en biklat hidi sakay ánnepet,
sakay maski kontraán moy en kapangyariyan nen kadima. 20 Peru dyan kam

masaya gapu ten kássunud nen mágkadukás hidi a ispiritu dikomoy, nan dapat moyid a kasayaan ay nelista dán en ngaran moy dilanget."

Minasaya ti Jesus
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ti odasid a iyud ay pinutat nen Banal a Ispiritu ti Jesus ti kasayaan. Kinagi na, "Magpasalamaták dikomu Ama a Panginoon dilanget sakay ti lutaiday, gapu awan mu impakapospos hidi iyád a bagay ten mágkarunung hidi. Impakapospos mu la hidi iyád ten kaparehu nen anak hidi a bábbadit. Opo Ama, magpasalamaták gapu iyád en kaluuban mu."

22 "Inyatád dán nen Ama ku dikoku en atanan a bagay. Awan ti iba a makatukoy ni deya en Anak ni awan en Ama la. Kona labi hud ten Ama awan ti iba a makatukoy ni deya siya ni awan en Anak la, sakay en pinili hidi nen Anak a pángpakapospusan na tungkul ten Ama."

23 Káttapos ay ummatubeng ti Jesus ten disepulus na hidi sakay kinagi na ti palihim, "Pinagpala kam, gapu netan moy en bagay hidi a netan moy nadid! 24 Tandaan moy, makpal a propeta sakay hari en masor a maketa ten netan moy nadid, peru awan di netan. Gustu di bi a masanig en nasanig moy peru awan di nasanig."

En Makákkagbiyán a Samaritano

25 Tehud a ummadeni kánni Jesus a essa a tagapagtoldu nen Kautusan, gapu gustu na siya a purbaan. Kinagi na, "Maistu ánya dapat kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?" 26 Tummábbig ti Jesus, "Ánya beman en nakasulat ten Kautusan? Ánya nabasa muwid haud?" 27 Tummábbig siya, " 'Mahalán mu en Panginoon mu a Diyos ti buu a pusu, buu a kaluluwa, buu a begsák, sakay ti buu a isip,' sakay 'Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona ten págmahal mu ten sadili mu.' " 28 "Tama en tábbig mu," kagi ni Jesus. "Ni masunud mu iyád ay magkahud ka ti biyag a awan ti katapusan."

29 Para pangbura na ten kákkatagama na ay tinanung na a ruway ti Jesus, "Deya beman kaparehu kuwid a tolay?" 30 Tummábbig ti Jesus, "Tehud a essa a tolay a patamu ti Jerico, gubwat siya ti Jerusalem. Hinarang siya nen tulisan hidi, inalap di pati sulot na a badu. Binálbág di siya a ngari-ngari dán a matay dikona lakadan di. 31 Sakay netaun a nagtalib haud en essa a padi. Peru ten pákketa na ten tolay a bumábbangtad ten dilan ay lummisi siya sakay págpagilid ten dilan. 32 Nagtalib bi en essa a Levita, peru inileng na la en tolay a nabálbág sakay tulos-tulos la en lakad na ten gilid nen dilan. 33 Peru tehud a Samaritano a magbiyahi a nagkon haud. Pákketa na ten bumábbangtad ay kinagbiyan na. 34 Ummadeni en Samaritano dikona sakay binuláken na ti langis ay ti alak en talingu na hidi, sakay binádbáddan na. Káttapos ay insakay na ten págkabayuwan na a asno. Inyangay na siya ten essa a págkaseruwan, tánni maalagaan na haud. 35 Ten ruway a aldew ay nangalap en Samaritano ti duwwa a dinaryo ten bulsa na sakay inyatád na ten makákkao ten bilay a págkaseruwan sakay imbilin na a, 'Alagaan mu siya, sakay ni sangan i kulang kuwid ay bayadan ku la kássoli ku.' " 36 Sakay nagtanung ti Jesus, "Deya ti palagay muwid ten tállu a nagtalib ten bumábbangtad i tatarudanid a tehud a pákpággagum?" 37 "En nangágbi ten tolay a bumábbangtad." Kagi nen tagapagtoldu nen Kautusan. Kaya kinagi ni Jesus dikona, "Kammudán, kona bi hud i dapat muwid a gamitán."

Bummisita ti Jesus kánde Marta ay ti Maria

38 Nadid, de Jesus ay ten disepulus na hidi ay nagtulos la ten lakad di,
ummangay hidi ten essa a baryu. Tehud haud a mágyan a essa a bábbi a
Marta en ngaran na, masaya siya a nangtanggap dikodi ten bilay na. 39 Tehud
siya a kapatkaka a Maria en ngaran na. Nággetnud ti Maria ten atubengán
nen Panginoon sakay nágsanig ten itáttoldu na. 40 Peru nabalisa ti Marta ten
pághanda na kaya ummadeni siya kánni Jesus sakay kinagi na, "Panginoon,
bali-awan beman la dikomu a páppabayanák la ni kapatkaka kuwen? Kagiyán
mu pay dikona a tulunganák na." 41 Peru kinagi nen Panginoon dikona,
"Marta, Marta, masiyadu ka a balisa a mágpapospusán ten makpal a bagay,
42 Peru essa la i talagaid a kailangan. Pinili ni Maria en tama a bagay, kaya
awan iyád maibutan dikona."

11

Intoldu ni Jesus en Tama a Págdasal
(Mt. 6:9-13; 7:7-11)

1 Nadid, ten essa a aldew ay nagdasal ti Jesus ten essa a lugar. Káttapos
na ay kinagi nen essa a disepulus na, "Panginoon, tolduwan mu kami pay
a magdasal a kona ten págtoldu ni Juan ten disepulus na hidi." 2 Kinagi ni
Jesus, "Ni magdasal kam ay kona háddi i kagiyán moyid,

'Ama, sambaán nakuwan en ngaran mu.
Maghari ka nakuwan dikomi.
3 Átdenan mu kami ti makan mi ti aldew-aldew.
4 Sakay patawadán mu kami ten kasalanan mi hidi, gapu patawadán mi
en balang magkasala dikomi.
Sakay dyan mu kami pabayan a matoksu.' "

5 Káttapos ay kinagi pa ni Jesus dikodi, "Ipalagay tam a essa a hatinggabi,
essa dikomoy ay ummangay ten amigu moy a nákkekagbi sakay kinagi na,
'Amigu ku, paáddimanák pay ti tállu a balut a tinapay. 6 Rummoyot biyay en
essa a amigu ku a magbiyahi, awanák ti mepakan dikona!' 7 Kona háddi
en intábbig nen amigu mu, 'Dyanák mu pay istorbuwán! Nekalang dán i
pintuwanen sakay mágkatdug kami dán ay ti anak kuwiday hidi. Awanák
dán makaikat a mangatád dikomu ti kailangan muwen.' 8 Peru kagiyán ku
dikomoy, maski umád siya a umikat, gapu magamigu kam ay umikat labi
siya a mangatád ten atanan a kailangan mu gapu ten págpapilit mu. 9 Kaya
tandaan moy, ni agidán mu ten Diyos en kailangan mu ay iyatád na iyád
dikomu, ni magaryok ka ay maketa ka, sakay ni tumoktok ka ay bukasan
na ka. 10 Gapu en atanan nen magagid ay makatanggap, en atanan nen mag-
aryok ay maketa, sakay en atanan nen tumoktok ay mabukasan. 11 Sikam a
ama hidi, mara ni mággid dikomoy en anak moy ti ikan, átdenan moy beman
siya ti biklat? 12 Oni mara ni mággid en anak moy ti bunay, átdenan moy
beman siya ti ánnepet? 13 Syempre awan, gapu maski mágkadukás kam a ama
ay kabetuwan moy a mangatád ti mágkaganda a bagay ten anak moy hidi.
Iyud pa beman ni en Ama tamon dilanget! Iyatád na en Banal a Ispiritu ten
mággid hidi dikona!"

Awan Gubwat ti Jesus kánni Beelzebul
(Mt. 12:22-30; Mc. 3:20-27)

14 Nadid, pinalayas ni Jesus en essa a dimonyo ten essa a lállaki a bulol
sakay dikona a lummayas en dimonyo ay makapagupos dán siya sakay

hinumanga en tolay hidi kánni Jesus. 15 Peru kinagi nen sangan a tolay, “En
nangatád dikona ti kapangyariyan a mangpaibut ti dimonyo ay ti Beelzebul,
en pinunu nen dimonyo hidi.” 16 Tehud bi a sangan a masor a mangpurba
kánni Jesus, kaya kinagi di, “Mángpeta ka benid ti himala a mangpatunay
a ked dikomu en Diyos.” 17 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di, kaya
kinagi na dikodi, “Mara ni mahati-hati en tolay hidi ten essa a banuwan
sakay mamágdadema ay awan hidi magmalay. Kona labi hud en sabilay a
mamágdadema, mamágsasena hidi. 18 Ni tehud a grupu-grupu a mamaglaban-
laban ten kahariyan ni Satanas, ay konya a tumatag en kahariyan na?
Kagi moy a magpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan nen kapangyariyan
ni Beelzebul. 19 Ni gubwat kánni Beelzebul en kapangyariyan ku a mag-
palayas ten dimonyo hidi, ay kándeya bi a kapangyariyan en págpalayas
nen tagasunud moy hidi? Hidi dán i makapangpatunayid a liwat kam.
20 Magpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Diyos, gustu naid a kagiyán ay dummemát dán en kahariyan nen Diyos
dikomoy.” 21 Ni en essa a tolay a mabegsák ay magbantay ten bilay na sakay
tawid na en armas na, ay awan ti makapangagew ten ari-ariyan na. 22 Peru
ni sunggaban nen essa a tolay a mas mabegsák nan en makábbilay, ay agiwán
na en armas hidi a inasaan nen makábbilay sakay ipagatád na en ari-ariyan
hidi a naagew na.”
23 “En awan ku kakampi ay kalaban ku, sakay en awan ku kaguman a
magipun ay mágkakalatán.”

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu (Mt. 12:43-45)

24 Kinagi pa ni Jesus, “Ni lumuwas en essa a madukás a ispiritu ten bággi
nen essa a tolay ay máglalebután iyud ten lugar a kamadiyan, gapu magaryok
ti maimangan na. Ni awan siya ti ketan ay kagiyán na ten sadili na a,
‘Sumoliyák dálla a ruway ten bilay a ginubwatan ku.’ 25 Kássoli na ay
demáttan na en bilay a malinis dán sakay maayus. 26 Kaya lumuwas siya a
ruway a magakit pa ti pittu a ispiritu a mas mabagsik pa nan siya, sakay
somdáp hidi haud a mágyan. Kaya, mas dumukás pa ten dati en kalagayan
nen tolay, gapu makpal dán en madukás a ispiritu a ked dikona.”

En Tatarudan a Kasayaan

27 Dikona pasiyaan a magupos ti Jesus ay tehud a essa a bábbi a pummákraw
ten katolayan. Kinagi na, “Pinagpala en bábbi a náng-enak dikomu sakay
nangpadikál!” 28 Peru tummábbig ti Jesus, “Mas pinagpala en mágsanig sakay
sumunud ten upos nen Diyos!”

Nággid en Tolay hidi ti Himala (Mt. 12:38-42)

29 Dinarupodupan nen tolay hidi ti Jesus, kinagi na, “Madukás a tarud i
tolayid nadid a panahun! Magaryok hidi ti himala, peru awan ti ipeta a
tanda dikodi, maliban ten tanda a nangyari kánni Jonas. 30 Ni konya a ti
Jonas ay nagin tanda nen Diyos ten taga-Ninive hidi ay kona labi hud ten
Anak nen Tolay a tanda nen Diyos para ten tolay hidi nadid a panahun.
31 Ten Aldew nen Pághatul ay magpatunay kontra ten tolay hidi nadid en
Raina ti Sheba gapu maski ked siya ten adeyu a banuwan ay ummangay
padi siya nágsanig ten karunungan ni Solomon. Peru sikam, ked dán ngani
háddi nadid en mas mataas nan ti Solomon ay awan kam la maniwala! 32 Ten

Aldew nen Pághatul ay magpatunay kontra ten tolay hidi nadid a panahun en taga-Ninive hidi gapu dikona nangaral dikodi ti Jonas ay nagsisi hidi. Peru kagiyán ku dikomoy a mas mataas nan ti Jonas en ked háddi nadid.”

En Demlag nen Essa a Tolay
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 Kinagi bi ni Jesus, “Awan ti magtab ti simbuwan sakay taklábban na ti timba. Nan en simbuwan ay idátton ten talaga a págtupuwan tánni mademlagan en tolay hidi a sumáddáp ten bilay. 34 En mata ay pinakasimbu nen tolay ten bággi na. Mara ni mahusay en mata mu ay mademlagan en buu mu a bággi. Peru ni maraburab en mata mu ay madiklámman en buu mu a bággi. 35 Kaya siguraduwán mu la, bakay i demlagen a tukoy mu a ked dikomu ay diklám bali. 36 Ni ked ten demlag en buu mu a bággi sakay awan ti bahagi a ked ten kadiklámman ay magdemlag iyád a kumán a essa a simbuwan a mangdemlag dikomu.”

Nagsarantaan ni Jesus en Pariseo hidi sakay en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

37 Káttapos ni Jesus a nagupos ay inakit siya nen essa a Pariseo a kuman ten bilay na. Nákkuyug siya sakay nákpággetnud dikodi a kinuman. 38 Nagtaka en Pariseo dikona netan na ti Jesus a kinuman a awan nagugas ten lima na. 39 Kaya kinagi nen Panginoon dikona, “Sikam a Pariseo hidi, ugasan moy en luwas nen tasa sakay penggan, peru ten disalad nen bággi moy ay putat ti mágkadukás a gamet. 40 Sikam a mangmang hidi! Awan beman en Diyos nanglalangid ten disalad ay ten luwas nen essa a tolay? 41 Iyatád moy pa ten mágkahirap hidi en lasán nen tasa moy sakay nen penggan moy, tánni magin malinis en atanan a bagay para dikomoy.”

42 “Kakakagbi kam a Pariseo hidi! Iyatád moy en kasapulu a bahagi nen mula-mula moy hidi a pangrikadu, peru linimon moy bi en katarungan sakay en págmahal ten Diyos. Tama a gamitán moy en purumeru, peru awan moy dapat a limunán en kaduwwa.

43 “Kakakagbi kam a Pariseo hidi! Gapu gugustu moy a mággetnud ten pággetnudan nen mágkataas hidi a tolay ten sinagoga, sakay igalang, sakay batiyán ten sentru nen banuwan. 44 Kakakagbi kam gapu kumán kam a en lábbáng hidi a awan ti tanda kaya táppakan la nen tolay hidi gapu awan di mahalata.”

45 Kinagi dikona nen essa a tagapagtoldu nen Kautusan, “Maistu, ti kinagi muwen ay pati sikami ay ininsultu mu bi.” 46 Kaya tummábbig ti Jesus, “Sikam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan, kakakagbi kam bi! Gapu pabáklay moy ten tolay hidi en mágkadággi hidi a karga, peru maski ni guramát moy ay awan moy iyarikad para tulungan hidi. 47 Kakakagbi kam! Gapu mággagamitán kam ti mágkaganda a páglábbángngan para ten propeta hidi a binábbunu nen dáddikál moy hidi tenhud. 48 Gapu ti ginamet moyid a iyud ay sikam labi i nangpatunayid a ummayun kam ten ginamet nen ninunu moy hidi, gapu hidi en nangbunu ten propeta hidi sakay sikam en nangpaganda ten nánglábbángngan dikodi. 49 Iyád mangpatunayid a tatarudan en kinagi ayun ten Karunungan nen Diyos, ‘Mángpaangayák dikodi ti propeta sakay apostol hidi; en agum ay bunuwán di sakay en agum ay pahirapan di. 50 Kaya maparusaan en tolay hidi nadid a panahun, gapu binunu nen ninunu di hidi en propeta hidi sapul dikona a linalang i munduwiday, 51 sapul ten pángbunu

ni Cain kánni Abel hanggan kánni Zacarias a binunu di ten sállat nen banal a lugar ay ten altar a págtutudan di ti alay. Kaya gapu ten ginamet di, en tolay hidi nadid a panahun ay maparusaan.

52 “Sikam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan, kakakagbi kam! Gapu inlihim moy ten tolay hidi en susi nen kaalaman. Sala moy dán ngani a sumáddáp ay harangán moy pa en tolay hidi a masor a sumáddáp.”

53 Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud ay nagsapul dán a naiyamut dikona en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi. Pirmi di siya a tanungán tungkul ten sari-sari a bagay, 54 gapu gustu di siya a madikáp ni tehud siya a kagiyán a maari di a idahilan tánni mahatulan di siya.

12

Mangilag ten Magkukunwari hidi a Pariseo (Mt. 10:26-27)

1 Dikona nagdemáttan en libu-libu a katolayan ay mágketáppakan di dán en balang essa gapu ten kakpal di. Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Mangilag kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi, gustu kuwid a kagiyán ay en págkukunwari di. 2 Awan ti netagu a awan ketan, sakay awan ti sekretu a awan matukuyan. 3 En kagiyán moy ten diklám ay masanig ten demlag, sakay en iyanasas moy ten disalad nen kuwartu ay masanig ten matolay a lugar.”

En Diyos Kantingan Moyid Bakán a Tolay (Mt. 10:28-31)

4 “Kagiyán ku dikomoy a amigu ku hidi, a dyan kam manteng ten mágbabonu hidi ta maari di laid a bunuwán ay en bággi sakay awan dán hidi ti agum a magamet. 5 Kagiyán ku dikomoy a en dapat moy a kantingan ay en Diyos, gapu káttapos na a mangbunu ay tehud pa siya a kapangyariyan a máng-angay ten tolay ti impiyerno. Tandaan moy, en Diyos la en dapat moy a kantingan!

6 “Awan beman, en limma a dignás ay ilaku la ti duwwa a sentabos? Peru kagiyán ku dikomoy, maski tunay iyud ti kamuraan ay awan pabayan nen Diyos maski essa dikodi. 7 Maski i buuk moyen ay nabilang na dán a atanan. Kaya dyan kam manteng gapu mas mahalaga kam ten Diyos nan en dignás hidi.”

En Págkilala kánni Jesus (Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “Kagiyán ku dikomoy, a ni deyaman en mangkilala dikoku ten atubengán nen katolayan ay kilalanán bi nen Anak nen Tolay ten atubengán nen anghel hidi nen Diyos. 9 Peru ni deyaman en awan mangkilala dikoku ten atubengán nen katolayan ay awan ku bi kilalanán ten atubengán nen anghel hidi nen Diyos.

10 “Ni deya en magupos ti kontra ten Anak nen Tolay ay mapatawad. Peru en magupos ti madukás kontra ten Banal a Ispiritu ay awan mapatawad.

11 Mara ni iyangay di kam ten sinagoga hidi, oni ten atubengán nen pinunu hidi, sakay ten tehud hidi a kapangyariyan a tolay para bistaán, ay dyan kam mabalisa ni konya moy a dipensaan en sadili moy oni ánya i itábbig moyid. 12 Gapu ti odasid a iyud ay itoldu dikomoy nen Banal a Ispiritu ni ánya i dapat moyid a itábbig.”

En Mayaman a Hangal

13 Tehud a essa a lállaki ten katolayan a nagkagi kánni Jesus ti kona háddi,
“Maistu, kagbiyan pay a iyutus ten kaka ku a iyatád na dán dikoku en mana
ku.” 14 Tummábbig ti Jesus, “Deya beman i nangatáddid dikoku ti karapatan
a magin huwes oni manghati ten mana moy?” 15 Káttapos ay kinagi ni Jesus
dikodi a atanan, “Mangilag kam ten atanan a kalasi ni kasakiman; gapu en
biyag nen tolay ay bakán a ten kakpal nen kayamanan na.” 16 Káttapos ay
inyistorya ni Jesus en essa a talinhaga. Kinagi na, “Tehud a essa a mayaman
a lállaki a tummama ten uma na. 17 Sakay kinagi na ten sadili na, ‘Ánya wád
gamitán kuwid? Awanák dán ti pángdáttonan ti naani kuwidi! 18 Kona bál
háddi i gamitán kuwid! Rukatán ku en budega ku, sakay mángpataknággák
ti mas dikál, sakay idátton ku haud en naani ku pati en ari-ariyan ku hidi.
19 Káttapos ay kagiyán ku ten sadili ku a makpalák dán a kayamanan! Awanák
dán kulangán ti malay a panahun. Mágpakahusayák dálla ten biyag ku a
kuman, uminom, sakay mágsasayaán!’ 20 Peru kinagi nen Diyos dikona,
‘Mangmang! Nadid bi a gibi ay bawiyán ku dán i biyag muwen. Kándeya
nadid a meangay en atanan a inhanda mu?’ 21 Káttapos ay kinagi ni Jesus,
“Kona haán mangyariyid ten mágpapuronán ti kayamanan para ten sadili na.
Peru pubri siya ten pangileng nen Diyos.”

En Pánnampalataya ten Diyos (Mt. 6:25-34)

22 Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Kaya kagiyán ku dikomoy, a
dyan kam mabalisa tungkul ten makan a kailangan moy para mabiyag kam,
oni tungkul ten badu a isulot moy. 23 Gapu mas mahalaga en biyag nan
ten makan, sakay en bággi moy nan ten badu moy. 24 Isipán moy dálla en
wakwak hidi, awan hidi magmula oni magani, sakay awan bi hidi ti budega
a págtambakan. Peru ilingán moy maski kona la hidi haud ay páppakanán hidi
nen Diyos. Mas mahalaga kam nan ten ibun hidi! 25 Deya beman dikomoy
en makapangpaatakdug ten biyag na maski essa la a odas ten pamamag-
itan nen kákkabalisa na? 26 Ni awan moy makaya a gamitán i sakona laid
haud a bagay ay bakin kabalisaan moy pa en tungkul ten agum hidi a bagay?
27 Ilingán moy en bulaklak hidi ten parang, awan hidi magtarabahu sakay
awan bi hidi maggamet ti badu di. Maski ni mayaman ti Solomon ay awan
palla siya nakapagbadu ti kaparehu ti ganda nen essa ten bulaklak hidi ten
parang. 28 Ni en lamon hidi a biyag nadid, sakay ni ilaw ay tutudán ay
pospusán nen Diyos, sikam pa beman en awan na pospusán a baduwan?
Tunay ti kabadit en pánnampalataya moy dikona! 29 Kaya dyan kam la
mabalisa ten pággaryok moy ten makan moy sakay ten inumán moy. 30 Gapu
hidi iyád en bagay hidi a páppospusán nen tolay hidi a awan ti pánniwala ten
Diyos. Tukoy nen Ama moy dilanget a kailangan moy hidi iyád a atanan.
31 Kaya bagu en atanan a bagay ay pagsikapan moy pa a paghariyan kam
nen Diyos, sakay iyatád na en atanan a kailangan moy.”

En Kayamanan Dilanget (Mt. 16:2-3)

32 “Dyan kam manteng, sikam a sasangan a disepulus ku hidi, gapu
gugustu a tarud nen Ama a iyatád dikomoy en kahariyan. 33 Ilaku moy en
ari-ariyan moy sakay iyatád moy ten pubri hidi en naglakuwan moy. Ni
kona hád i gamitán moyid ay magkahud kam ti pitaka a awan masisida, gapu
en kayamanan moy ay mapuron dilanget. Awan ti mágtakaw a makasáddáp

haud sakay awan ti insektu a mangsida. 34 Gapu ni ked hádya en kayamanan
moy ay ked bi haud en pusu moy."

En Alipin hidi a Pirmi a Nakahanda

35 "Pirmi kam a humanda sakay tulos-tulos moy a paggitángngán en
simbuwan moy. 36 Arigán moy en utusan hidi a maguray ten káddemát nen
amu di a gubwat ten kasalan. Káddemát na sakay magtoktok ay pagdaka
di a mabukasan en pintuwan. 37 Pinagpala en utusan hidi a demáttan a
lukag sakay nakahanda ten káddemát nen amu di. Kagiyán ku dikomoy,
páglewas na ay paetnudán na hidi ten lamisaan sakay tulos na hidi a serbiyan
a pakanán. 38 Pinagpala hidi ni demáttan na hidi a nakahanda maski ni
dumemát siya ten hatinggabi dán oni kaldiwan dán. 39 Kagiyán ku dikomoy,
a ni tukoy la nen makákkao ten bilay en odas a káddemát nen mágtakaw, ay
awan na pabayan a masáddáp en bilay na. 40 Kaya, dapatid ay pirmi kam a
nakahanda gapu dumemát en Anak nen Tolay ten odas a awan moy tukoy."

En Tapat sakay en Awan Tapat a Utusan
(Mt. 24:45-51)

41 Nagtanung ti Pedro, "Panginoon, kinagi mu beman i talinhagaid a iyád
para dikomi oni para ten atanan?" 42 Tummábbig en Panginoon, "Deya
beman en tapat sakay marunung a utusan? Deya en katiwala a pamahalaán
nen amu na ten kasabilay na hidi tánni siya en mangatád ti makan ten agum
hidi a utusan ten tama a odas? 43 Pinagpala utusanid a iyád ni demáttan
siya nen amu na a gággamitán na en atanan a utus dikona. 44 Kagiyán ku
dikomoy, siya en pagentregaan nen amu na ten atanan nen ari-ariyan na.
45 Peru ni kagiyán na ten sadili na a, 'Malay padi bagu magsoli en amu ku,'
kaya sapulan na dán a pahirapan en kaparehas na hidi a utusan bábbi ay ti
lállaki, sakay mágkakanán sakay máglalasingán. 46 Sakay dumemát en amu na
ten aldew a awan na akalaán sakay ten odas a awan na tukoy. Parusaan siya
nen amu na ti mahigpit sakay ipisan na siya ten tolay hidi a masássuwayán.
47 "En utusan a makatukoy ni ánya gustuwid nen amu na a gamitán, peru
awan na ginamet ay maparusaan ti mahigpit. 48 Peru en utusan a awan
palla nakatukoy ten gustu a pagamet nen amu na, magkulang man siya ten
tungkulin na ay maparusaan, peru awan mahigpit. En inatáddan ti makpal
a bagay ay aryokan bi ti makpal a bagay; sakay en pinagkatiwalaan ti mas
makpal a bagay ay tehud a sagutin ten mas makpal a bagay."

Mamágsasena en Sabilay
(Mt. 10:34-36)

49 "Kayaák a ummangay ti munduwiday ay tánni magtawid ti parusa a
kumán a apoy, gustu ku nakuwan a maggerab dán iyád. 50 Peru bagu iyud ay
kailangan a magdanasák pa ti dikál a hirap. Mabalisaák dán hanggan a awan
iyád matupad. 51 Ti palagay moy bemanid kayaák ummangay ti lutaiday ay
tánni mangatád ti kapayapaan? Kagiyán ku dikomoy, bakán a kapayapaan
i tawid kuwid nan en pamágsasena nen tolay hidi. 52 Sapul nadid ni tehud a
limma a tolay ten sabilay ay mamágsasena hidi, tállu kontra ten duwwa sakay
duwwa kontra ten tállu.
53 En ama ay kontra ten anak na a lállaki,
sakay en anak a lállaki ay kontra ten ama na;
en ina ay kontra ten anak na a bábbi,
sakay en anak na a bábbi ay kontra ten ina na;

sakay en magkatugngan a bábbi ay magkakontra."

Pakatukuyan ten Tanda hidi
(Mt. 16:2-3)

54 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten tolay hidi, "Ni ketan moy dán a mabagál
en diklám ti sarámman ay kagiyán moy dán a maguden, kona ngani haud i
mangyariyid. 55 Ni magabagat dán ay kagiyán moy a magsinag dán, sakay
kona ngani haud i mangyariyid. 56 "Sikam a mágwariwari hidi! Tukoy moy a
intendiyán en tanda ti lutaiday sakay dilanget, bakin awan moy matukuyan
en tanda hidi a mangyari dán nadid a panahun?"

Mákpagkasundu Kam ten Kadima Moy
(Mt. 5:25-26)

57 Bakin a awan moy tukoy a gamitán en tama? 58 Ni tehud a masor
a mángkasu dikomu ay sikapán mu a mákpagkasundu dikona bagu na ka a
medimanda. Gapu ni awan ay bakay pilitán na ka a iyatubeng ten huwes.
Káttapos ay ipapulis ka nen huwes sakay ipepiresu na ka. 59 Tandaan mu i
kagiyán kuwiday, awan ka makaluwas ten págpiresuwan hanggan ni awan
mu mabayadan en atanan nen multa mu."

13

Magsisi Tánni Awan Mepahamak

1 Nadid dummemát en sangan a tolay sakay imbareta di kánni Jesus a
pinabunu ni Pilato en sangan a taga-Galilea mentras a magalay hidi ten
Diyos. 2 Kinagi ni Jesus dikodi, "Nadid gapu beman a konahud nangyariyid
dikodi ay isipán moy dán a mas makasalanan hidi nan ten agum hidi a taga-
Galilea? 3 Awan! Kagiyán ku dikomoy, a ni awan kam magsisi ten kasalanan
moy hidi ay mepahamak kam bi a kona dikodi. 4 Tungkul bi ten sapulu ay
ti walu a natay dikona a natáppelan hidi nen malangkaw a bilay ti Siloe, ti
isip moy bemanid ay mas makasalanan hidi nan ten agum hidi a mágyan
ti Jerusalem? 5 Awan! Kagiyán ku dikomoy, a ni awan moy pagsisiyan en
atanan a kasalanan moy ay mepahamak kam bi a kona dikodi."

En Talinhaga nen Kayu a Igos

6 Káttapos ay inyistorya ni Jesus dikodi i talinhagaid a iddi, "Tehud a essa
a lállaki a tehud a mula a kayu a igos ten kaubasan na. Nadid, dikona
panahun dán nen págbunga na ay angay na inileng ni tehud dán a bunga,
peru awan siya ti netan. 7 Kaya kinagi na ten págtarabahuwán na ten
kaubasan na, 'Tálluwák dán a taon a mágsasoli-soliyán háddi tánni ilingán ku
ni magbunga dán, peru awan bela magbunga-bunga. Mas mapiyya pa wád
ni pukanán dálla! Gapu makasiwal la ti agumidi a mula.' 8 Peru tummábbig
en págtarabahuwán na, 'Dyan ta pala pukanán, palipasán ta pa en sataon.
Kotkotan ku i lebut ni ponan naen sakay dáttonan ku ti págpaoya. 9 Mara ni
magbunga ti tamuwánnidi a taon ay maganda, peru ni awan ay papukan mu
dán!' "

Pinagpiyya ni Jesus en Bábbi a Kábbung

10 Nadid, ten Aldew nen Káimang ay nagtoldu ti Jesus ten sinagoga. 11 Tehud
a bábbi haud a sapulu ay ti walu dán a taon a tehud a saket gapu tehud a
madukás a ispiritu a summáddáp dikona. Kábbung siya a tarud sakay awan
na dán meolnat en bággi na. 12 Ten pákketa ni Jesus ten bábbi ay dinulawan

na sakay kinagi na, “Nagpiyya ka dán, awan ka dán ti saket!” 13 Intupu ni
Jesus en lima na ten bábbi, sakay pagdaka na dán a neolnat en bággi na sakay
nagpuri siya ten Diyos. 14 Peru nagsaranta en pinunu ten sinagoga gapu
nagpapiyya ti Jesus ten Aldew nen Káimang, kaya kinagi na ten tolay hidi,
“Tehud kitam a ánnám a aldew a págtarabahu, angay kam háddi ti aldewid a
hidi iyud para pagamot, bakán a ten Aldew nen Káimang.” 15 Peru tinábbig
siya nen Panginoon, “Sikam a mágwariwari hidi! Awan beman angen moy
iyula en baka moy oni en asno moy, sakay angen moy painomán maski ni
Aldew nen Káimang? 16 Nadid ked háddi i bábbiyiday a gubwat ten lahi ni
Abraham a pinahirapan siya ni Satanas ten sapulu ay ti walu a taon, awan
beman dapat la a pagpiyyaán siya maski ten Aldew nen Káimang?” 17 Gapu
ten intábbig ni Jesus ay napasaniki en atanan nen kontra hidi dikona, sakay
minasaya en katolayan gapu ten ginamet hidi ni Jesus a mágkaganda a bagay.

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mt. 13:31-32; Mc. 4:30-32)

18 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Ánya kaparehuwid nen pághari nen Diyos?
Hádya ku iyád a iparehu? 19 Kona iyád ten kabaditan a bukál nen mustasa a
immula nen essa a tolay ten uma na. Dummikál iyud sakay nagin kona ten
essa a kayu sakay naglobunan nen ibun hidi en pinge-pinget na.”

En Talinhaga ten Págpaalsa
(Mt. 13:33)

20 Kinagi pa ni Jesus, “Ánya i pángparehuwan kuwid ten pághari nen Diyos?
21 I kaparehuwid ni iyád ay kona ten págpaalsa a inhalu nen essa a bábbi ten
tállu a takal ni arina, kaya ummalsa en buu a namasa.”

En Mapiit a Pintuwan
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Dikona a ummangay ti Jesus ti Jerusalem ay nagtoldu siya ten banuwan
hidi sakay ten babaryu a dinamanan na. 23 Sakay tehud a nagtanung dikona,
“Panginoon, sasangan beman la i maligtasid?” 24 Kinagi ni Jesus, “Mapiit en
pintuwan a patamu ten kahariyan nen Diyos, kaya pilitán moy a makasáddáp
gapu makpal pumilitid a somdáp peru awan hidi makasáddáp.”
25 “Ni insiradu dán nen makábbilay en pintuwan ay awan na kamon
pasáddáppán maski mágtatoktokán kam a mákkekagbi, maski pa kagiyán moy
a, ‘Panginoon, kagbiyan mu kami pay a pasáddáppán.’ Peru tábbigán na
kam ti kona háddi, ‘Awan takam mágkatenggi.’ 26 Káttapos ay kagiyán moy
a, ‘Kaguman mu kami a kumman sakay umminom. Sakay nagtoldu ka bi
ten banuwan mi.’ 27 Peru tumábbig siya a ruway, ‘Awan takam mágkatenggi!
Adeyuwanák moy, sikam a mággamet hidi ti madukás!’ 28 Mamagsangetan
kam sakay mágga aduyán haud ni ketan moy dán ten kahariyan nen Diyos
de Abraham, Isaac, ti Jacob sakay en atanan a propeta hidi, mentras a
paadeyuwán na kam. 29 Dumemát en tolay hidi a magipun-ipun a gub-
wat ti sikatan, ti saráman, ti amiyanan, ti abagatan, sakay angay hidi
mákpággatubeng a kuman ten lamisaan ten kahariyan nen Diyos. 30 Talaga a
tehud a dimudyan a medipalongu, sakay tehud a dipalongu a medimudyan.”

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 23:37-39)

31 Ti odasid a iyud ay tehud a sangan a Pariseo a ummadeni kánni Jesus
sakay kinagi di, “Lumakad ka dán háddi sakay umangay ka ti iba a lugar,
gustu ka a pabunu ni Herodes.” 32 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán moy ti abu-
sadorid a iyán a tolay a magpalayasák pa ti dimonyo sakay magpapiyyaák
ten tehud hidi a saket nadid a aldew hanggan ni ilaw, sakay ten katállu pa
a aldew ay tapusán ku gamet kuwiday. 33 Peru dapat ku a itulos en lakad
ku nadid, ni ilaw sakay puwera ni ilaw, gapu awan dapat a matay en essa a
propeta ten iba a banuwan, dapatid ay ti Jerusalem la!
34 “Sikam a taga-Jerusalem hidi, binábbunu moy en propeta hidi, sakay
binábbatu moy en inutusan hidi nen Diyos dikomoy. Pumensangan takamon
a gustu a lákkáppan a kona ten páglákkáp nen manok ten sepsep na hidi, peru
umád kam. 35 Kaya nadid ay mapabayan dán en Templo moy. Kagiyán ku
dikomoy, a awanák moy dán keketan a hanggan a awan dumemát en odas a
kagiyán moy a, ‘Pagpalaán en mágdadedemát ten ngaran nen Panginoon!’ ”

14

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a tehud a Lábbig

1 Nadid ten Aldew nen Káimang ay inimbitaan nen essa a pinunu nen
Pariseo hidi ti Jesus a angay kuman ten bilay na, sakay bábbantayan di en
atanan nen ararikad na haud. 2 Tehud haud a essa a lállaki a ummadeni
kánni Jesus a tehud a lábbig. 3 Kaya tinanung ni Jesus en Pariseo hidi
sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan, “Kontra beman ten Kautusan
i magpapiyyaid ten Aldew nen Káimang oni awan?” 4 Peru awan hidi ti
kákkagi, kaya tinawidan ni Jesus en tehud a saket, pinagpiyya na sakay
pinauli na dán. 5 Káttapos ay kinagi ni Jesus dikodi, “Mara ni tehud kam a
anak oni baka a matáknig ten bal-ung, awan beman alapán moy iyud maski
Aldew ni Káimang?” 6 Awan hidi nakatábbig ten intanung ni Jesus.

Págmataas sakay Págpakababa

7 Nahalata ni Jesus en agum a bisita ten bilay nen Pariseo a nagpili hidi
ti pággetnudan di a pang-marangal, kaya kinagi na dikodi i talinhagaid a
iddi. 8 “Mara ni tehud a mangakit dikomoy ten essa a kasalan ay dyan moy
piliyán en pang-marangal a pággetnudan ta bakay tehud hidi a nánghandaan
a mas marangal a tolay nan sikam ten pággetnudan a pinili moy. 9 Gapu
mapasaniki kam ni kagiyán nen nagakit dikomoy a, ‘Kagbiyan pay a paet-
nudán i tolayiday ti pággetnudan muwen.’ Kaya i mangyariyid ay mapasaniki
kam sakay meangay kam ten pang-mababa a pággetnudan. 10 Magandaid
ay mággetnud kam pa ten pang-mababa a pággetnudan tánni umadeni en
nangimbita dikomoy ay kagiyán na a, ‘Amigu ku, háddi ka a mággetnud ti
pang-marangalidi a pággetnudan.’ Ni kona haád i mangyariyid ay ketan nen
agum a tolay a marangal kam. 11 Gapu en magpakataas ay mebaba, sakay en
magpakababa ay metaas”
12 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten nangakit dikona, “Mara ni maghanda
ka ay dyan ka mangakit ten makapangakit bi dikomu a kona ten amigu
mu hidi, kapatkaka mu hidi, kapartidu mu hidi oni en mágkayaman hidi a
kadatigan mu. Gapu akitán di ka bi ay magantiyan dán en ginamet mu.
13 Peru ni maghanda ka ay akitán mu en kakakagbi hidi a kona ten pubri hidi,
pengkaw, pilay, sakay en burák. 14 Gapu awan hidi ti anggen a mangakit bi
dikomu, kaya magin pinagpala ka gapu en Diyos manggantiyid dikomu ten
aldew nen kákkabiyag a ruway nen tolay hidi a matuwid.”

En Talinhaga nen Dikál a Handaan (Mt. 22:1-10)

15 Dikona a nasanig iyád nen essa ten katubeng de Jesus ay kinagi na,
“Pinagpala en makaguman a mákpággatubeng ten handaan ten kahariyan
nen Diyos!” 16 Peru tummábbig ti Jesus, “Tehud a essa a lállaki a naghanda ti
dikál a handaan, sakay makpal en inakit na. 17 Dikona a dummemát dán en
odas nen handaan ay inutusan na en utusan na hidi. Angay na impekagi ten
inakit na hidi a angay dán hidi haud gapu nakahanda dán en atanan. 18 Peru
nagdahilan en atanan nen inakit na hidi. Kinagi nen purumeru, ‘Kagiyán
mu dálla dikona a awanák makaangay, gapu nakabaliyák ti luta, kailangan
a angen ku iyud ilingán.’ 19 Sakay kinagi nen essa, ‘Gustu ku nakuwan a
umangay peru namaliyák biyay ti sapulu a baka, kailangan a purbaan ku
hidi tánni matukuyan ku ni maganda hidi a pagaradu.’ 20 Kinagi bi nen essa
a, ‘Awanák makaangay gapu biguwák a kasal.’ 21 Kaya nagsoli en utusan
sakay imbareta na ten panginoon na en kinagi nen inakit na hidi. Káttapos ay
nagsaranta en panginoon na, kinagi na, ‘Nay, alistu ka, angay mu akitán en
kakakagbi hidi ten buu a banuwan, akitán mu en pubri hidi, pengkaw, burák
sakay en pilay hidi.’ 22 Summunud en utusan sakay nagsoli a kinagi na ten
panginoon na a dummemát dán en inakit na hidi. Peru awan palla naputat
en bilay ti tolay. 23 Kaya kinagi nen panginoon ten utusan na, ‘Lumuwas ka
a ruway, sakay angay ka ten mas adeyu hidi a lugar, pilitán mu en tolay hidi
a angay háddi tánni maputat i bilay kuwiday. 24 Kagiyán ku dikomoy, maski
essa ten purumeru ku hidi a inakit ay awan makaennam ten inhanda ku!’ ”

En Kássunud ten Panginoon (Mt. 10:37-38)

25 Nadid, nákkuyug kánni Jesus en katolayan hidi kaya ummatubeng siya
dikodi sakay kinagi na, 26 “Awan maari a magin disepulus ku en deyaman
a mangmahal ten ama ay ten ina na, kabinga na ay ten anak na hidi,
kákkapatkaka na sakay en sadili na a biyag ti mas higit nan dikoku. 27 Sakay
ni deyaman en awan mangbáklay ten sadili na a kudus sakay sumunud
dikoku ay awan maari a magin disepulus ku. 28 Ni tehud a essa dikomoy a
magbalak a magpabilay ti malangkaw a bilay, awan beman umetnud pa siya
sakay kuwentaán na ni sakonya magastus naid para matukuyan na ni tehud
siya a pilak a pangpatapos na ten ipabilay na? 29 Bakay ni kákkedátton nen
pundasyon ay hanggan dálla haud. Pagtawaan la iyud nen atanan a maketa.
30 Kona háddi i kagiyán diyid, ‘Sinapulan ni tolayiday a magpabilay ti dikál
peru awan na labi kaya a tapusán.’ 31 Kona labi iyád ten essa a hari a tehud
a sapulu a libu a sundalu, awan beman adalán na pa ti mapiyya ni konya na
a kalabanán en essa a hari a tehud a duwapulu a libu a sundalu? 32 Sakay
ni ketan na a awan na kaya, ay adeyu palla en kalaban ay mangutus dán
siya ti angay mákpagkasundu dikodi. 33 Kona labi hud, awan maari a magin
disepulus ku en deyaman ni awan na adággan en atanan ten biyag na.”

En Matablal a Asen (Mt. 5:13; Mc. 9:50)

34 “Maganda en asen, peru ni mawan en lasa na, ay konya dán a mapaasen
a ruway? 35 Awan dán iyud ti pakinabang maski ten luta, oni maski ten
págsapwagan, kaya ibut dálla. Mágsanig en tehud págsanig!”

15

En Nawan a Tupa
(Mt. 18:12-14)

1 Nadid, ten essa a aldew ay en mágsinger hidi ti buwes sakay en
makasalanan hidi ay angay nágsanig kánni Jesus. 2 Dikona netan hidi nen
Pariseo hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay namagrekla-
muwan hidi. Kinagi di, “I tolayid a iyán ay mákpággagum ten makasalanan
hidi sakay mákpággatubeng siya a kuman dikodi.” 3 Kaya kinagi ni Jesus
dikodi en essa a talinhaga.
4 Kinagi na, “Ni en essa dikomoy ay tehud a datos a tupa sakay mawan
en essa, ánya i gamitán naid? Awan beman iwarak na en siyam a pulu ay
ti siyam ten parang sakay angen na aryokán en nawan a hanggan metan
na iyud? 5 Nadid, ni metan na dán iyud ay báklayán na sakay sumoli siya
a masaya. 6 Káddemát na ten bilay na ay akitán na en amigu na hidi sakay en
kadatigan na hidi. Kagiyán na dikodi a, ‘Mákpagsaya kam dikoku, gapu netan
ku dán en tupa ku a nawan!’ 7 Kagiyán ku dikomoy, a magkahud ti dikál a
kasayaan dilanget gapu ten essa a makasalanan a nagsisi nan ten siyam a
pulu ay ti siyam a matuwid a awan kailangan a magsisi.”

En Nebut a Pilak

8 Kinagi pa ni Jesus, “Ni tehud a sapulu a silber a pilak en essa a bábbi sakay
nebut en essa, ánya wád i gamitán naid? Awan beman taban na en simbuwan
sakay walisan na en buu a bilay, sakay pakaaryokán na, hanggan metan na?
9 Nadid, pákketa na ay dulawán na en amigu na hidi sakay en kadatigan na
hidi, sakay kagiyán na, ‘Mákpagsaya kam dikoku gapu netan ku dán en nebut
ku a silber a pilak!’ 10 Kagiyán ku dikomoy, a kona bi hud en kasayaan nen
anghel hidi nen Diyos gapu ten essa a makasalanan a nagsisi.’ ”

En Nawan a Anak

11 Kinagi pa ni Jesus, “Tehud a essa a tolay a tehud a anak a duwwa a lállaki.
12 Nadid ay kinagi nen dipos, ‘Ama ku, iyatád mu dán pay dikoku en mana
ku!’ Kaya binunong nen ama dikodi en ari-ariyan na hidi. 13 Kállipas nen
sangan a aldew ay inlaku nen dipos en mana na. Sakay ummangay siya ten
adeyu a lugar, tawid na en atanan a kayamanan na sakay ginasta na haud
en pilak na ti awan maganda a kákkabiyag. 14 Nadid, dikona a naubus na
dán en pilak na ay nagkahud ti mahigpit a aláp ti lugarid a iyud, hanggan a
naghirap siya. 15 Kaya summáddáp siya a utusan ten essa a lállaki a taga haud.
Pinaangay na siya ten uma na a magalaga ten babuy na hidi. 16 Nadid gapu
ten aláp na dán, sakay awan bi ti mangatád dikona, ay ngari-ngari a mákkan
dán siya ten bunga nen kayu a ipáppakan na ten babuy hidi. 17 Kaya naisipan
na en ginamet na sakay kinagi na ten sadili na a, ‘En utusan hidi nen ama
ku ay awan hidi magala-aláp, kompletu hidi ti makan sakay magsusubra pa.
Peru sikán ay kedák háddi a matay dán ti aláp!’ 18 Soliyák dán ten ama ku,
sakay kagiyán ku dikona a, ‘Ama ku, nagkasalaák ten Diyos sakay dikomu.
19 Awanák mu dán dapat a dulawán a anak, ibilangák mu dálla a essa ten
utusan mu hidi.’ 20 Káttaknág na ay lakad na dán a summoli ten ama na.
“Adeyu palla siya ten bilay di ay netan-awan dán siya nen ama na, kinag-
biyan na siya ti hustu. Kaya gumággenan en ama na a tummagbu dikona
sakay kinábkábban na siya sakay inámmuwan na. 21 Káttapos ay kinagi nen
anak ten ama na, ‘Ama ku, nagkasalaák ten Diyos, sakay dikomu. Awanák
mu dán dapat a dulawán a anak!’ 22 Peru dinulawan nen ama en utusan na

hidi, sakay kinagi na dikodi, ‘Alistu kam! Iyangay moy háddi en kagandaan
a badu sakay isulot moy dikona. Sulutan moy bi siya ti sangkalan sakay
sandalyas. 23 Alapán moy bi en pinatabi ku a baka, sakay bunuwán moy ta
kuman kitam sakay magsaya! 24 Gapu kumán dán a natay i anak kuwiday,
peru nabiyag a ruway, nawan siya peru netan a ruway.’ Kaya nagsaya hidi.
25 Nadid, en panganay ay awan palla haud, ked palla siya ten uma di. Ten
káuli na, dikona a adeni dán siya ten bilay di ay nasanig na en tugtugan sakay
sayawan. 26 Kaya dinulaw na en essa ten utusan di hidi, sakay tinanung
na ni bakin a tehud a kasayaan ten bilay di. 27 Kinagi nen utusan dikona,
‘Dummemát en wadi mu! Kaya pinabunu ni ama mu en pinatabi na a baka,
gapu nagsoli en wadi mu a biyag sakay awan ti saket!’ 28 Nagsaranta en
panganay, awan na gustu a somdáp ten bilay di. Kaya lummuwas en ama
na sakay inangon-angon na siya. 29 Peru kinagi na ten ama na, ‘Ama ku,
nagserbiyák dikomu ti makpal a taon, sakay awan taka sinuway, peru maski
pumensan ay awanák mu inátdenan ti maski essa la a bul-u a kambing para
pagkasayaanan mi ay ten amigu ku hidi. 30 Peru nadid a dummemát i anak
muwen a nággagastaán ten kayamanan mu ten pággaibábbi na ay nagbunu
mu pa siya ten pinatabi mu a baka!’ 31 Kinagi nen ama na, ‘Anak ku, pirmi
taka a kaguman, kao mu en atanan a ari-ariyan ku. 32 Peru dapat kitam a
magkasayaan gapu kuwenta a natay dán en wadi mu, peru nabiyag a ruway,
nawan peru netan a ruway.’ ”

16

En Talinhaga Tungkul ten Loku a Katiwala

1 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Tehud a essa a lállaki a
mayaman, impabahala na en ari-ariyan na ten katiwala na. Tehud a nagpilet
dikona a gággastaán nen katiwala na en ari-ariyan na hidi. 2 Kaya pinadulaw
na siya sakay tinanung na, ‘Ánya ben i nabareta kuwiday tungkul dikomu?
Iyatád mu dikoku en listaan nen pinamahalaan mu a ari-ariyan ku. Sapul
nadid ay ibutan taka dán ten tarabahu mu.’ 3 Kinagi nen katiwala ten sadili
na, ‘Ánya wád i dapat kuwid a gamitán gapu ibutanák dán nen amu ku?
Awan ku pa bi tukoy a magtarabahu ti luta sakay masanikiyák bi a máklimu-
limus. 4 Tukoy ku dán! Kona háddi i gamitán kuwid tánni maski maibutanák
ten tarabahu ku ay tehudák palla a amigu a mangakit dikoku ten bilay di!’
5 Kaya dinulaw na en balang essa a tehud a utang ten amu na. Tinanung
na en purumeru, ‘Sakonya i utang muwid ten amu ku?’ 6 Tummábbig siya,
‘Datos a tapayan a langis.’ ‘Salaid en kasulatan nen utang mu. Mággetnud
ka, alistuwan mu a isulat gamitán mu dálla a limmapulu.’ 7 Káttapos ay
tinanung na bi en kaduwwa, ‘Siko, sakonya i utang muwid?’ ‘Datos a kostal
a trigo,’ kagi na. ‘Salaid en kasulatan nen utang mu. Isulat mu a walu a
pulu dálla.’ 8 Pinuri nen amu en katiwala na a madaya gapu ten impeta na
a karunungan. Gapu mas malalaki a maggamet ti paraan en makamundu
hidi a tolay ten biyag di nan en tolay hidi a maka-diyos.”

9 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Kaya kagiyán ku dikomoy, gamitán moy en
kayamanan ni munduwiday ten pággamet ti maganda ten kaparehu moy a
tolay tánni ni maubus dán iyud ay tanggapán kam bi ten bilay a awan ti
katapusan. 10 En tolay a maari a pagkatiwalaan ten badit a bagay ay maari bi
a pagkatiwalaan ten dikál a bagay, sakay en mangdaya ten badit a bagay ay
mangdaya bi ten dikál a bagay. 11 Gapu ni awan kam mapagkatiwalaan ten

kayamanan ti munduwiday, ay deya i magtiwalaid dikomoy ten tatarudan
a kayamanan? 12 Sakay ni awan kam mapagkatiwalaan ten kayamanan nen
agum a tolay, ay deya i mangatáddid ti talaga a para dikomoy? 13 Awan maari
a sabay a pagserbiyan nen essa a utusan en duwwa a amu gapu kaiyamutan
na en essa sakay mahalán na en kaduwwa. Pagserbiyan na ti tapat en essa
sakay en essa ay awan na pagtapatan. Awan moy maari a pagsabayán a
serbiyan en Diyos sakay en kayamanan."

En Iba pa hidi a Intoldu ni Jesus (Mt. 11:12-13; 5:31-32; Mc. 10:11-12)

14 Dikona a nasanig iyud nen Pariseo hidi en kinagi ni Jesus kaya
nagtawaan di gapu masássorán hidi ti pilak. 15 Peru kinagi ni Jesus dikodi,
"Magkukunwari kam a matuwid ten atubengán nen tolay hidi, peru tukoy
nen Diyos en ked ten pusu moy. Gapu en bagay hidi a pahalagaan nen tolay
ay sasala nen Diyos."
16 "En Kautusan ni Moises sakay en insulat nen propeta hidi ay tehud
la iyád a bisa hanggan ten panahun ni Juan a Mágbinyag. Sapul haud ay
impangaral dán en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos. Kaya
magpumilit en atanan a makaangay haud. 17 Alistu pa a mawan en langet ay
ten luta, peru maski en sabadit la a bahagi ten Kautusan nen Diyos ay awan
mawanan ti bisa."
18 "Ni pinalakad nen lállaki en kabinga na sakay mákkabinga ti iba ay
nagkasala siya ti pángngalunya. Sakay en mangkabinga bi ten bábbi a
hiniwalayan ay nagkasala bi ti pángngalunya."

En Mayaman sakay ti Lazaro

19 Kinagi pa ni Jesus, "Tehud a essa a mayaman a lállaki a mágbabaduwán ti
mágkamahal sakay sagana ti pagkain a aldew-aldew. 20 Tehud bi a essa a pubri
a Lazaro en ngaran na, makpal siya a talingu ten babággi na. Iyáangay di siya
ten pintuwan nen bilay nen mayaman. 21 Umasa ti Lazaro a makakan ten
maski mágkeragrag a mumu ten lamisaan nen mayaman. Adeniyan siya nen
kaasuwan sakay dáddeldelan di en talingu na hidi. 22 Natay en pubri sakay
inyangay nen anghel hidi ten páppágyanan ni Abraham dilanget. Natay bi
en mayaman sakay nelábbáng. 23 Mentras a mágtatiisán en mayaman ten
lugar nen patay hidi, ay natan-aw na ti Lazaro a ked ten páppágyanan ni
Abraham. 24 Kaya pummákraw siya, 'Ama ku a Abraham, kagbiyan pay a
utusan ti Lazaro a ilábláb na i guramát naen ti dinomen, sakay ipaturug na
ti dila kuwiday tánni malamiganák, gapu mahirapanák dán háddi a tarud
ti apoyiday!' 25 Peru kinagi ni Abraham dikona, 'Anak ku, alalahanán mu
a nagpakasawa ka ten biyag mu ten dibabew nen luta. Peru ti Lazaro ay
nágtatiisán ti hirap. Nadid ay masaya dán en biyag na háddi, peru siko ay ked
ka haán a mágdadusaán. 26 Bakán la a iyán, tehud pa a madsalad a pengpeng
ten pag-itan nen págyanan tam kaya en ked háddi ay awan makaangay haán,
sakay en ked haán ay awan bi makaangay háddi.' 27 Kinagi nen mayaman,
'Ni konahud, ama ku a Abraham, mákkekagbiyák pay dikomu a paangayán
mu ti Lazaro ten bilay nen ama ku. 28 Tehudák a limma a kákkapatkaka a
lállaki haud, utusan mu siya a angay na hidi pagkagiyan tánni awan bi hidi
meangay ti lugaridi a pagdusaan ku.' 29 Peru kinagi ni Abraham dikona,
'Ked dán dikodi en insulat ni Moises sakay nen propeta hidi. Saiyud dán i
sunudán diyid.' 30 Tummábbig en mayaman, 'Bakán la a basta konahud, peru
ni umangay dikodi en essa a natay dán sakay nabiyag a ruway ay magsisi

hidi sakay adággan di en kasalanan di.’ 31 Peru kinagi ni Abraham, ‘Ni awan
di paniwalaan en insulat ni Moises sakay nen propeta hidi ay awan di bi
paniwalaan en kagiyán nen essa a natay a nabiyag a ruway.’ ”

17

En Dahilan nen Págkasala
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mc. 9:42)

1 Nadid, kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Pirmi a tehud a dahilan
para magkasala en tolay, peru makaánteng en keangayan nen tolay a magin
dahilan nen págkasala! 2 Magandaid dikona ay báttenan ti dikál a gilingan
a batu en állig na sakay ibator ditaw a diget, nan ni magin dahilan nen
págkasala ni bábbadit palla iday hidi. 3 Kaya mangilag kam!
“Ni magkasala dikomu en kapatkaka mu ay kagiyan mu sakay ni magsisi
siya ay patawadán mu. 4 Ni pumenpittu siya a nagkasala dikomu ten saldew,
sakay pumenpittu bi a umadeni dikomu a magkagi a, ‘Magsisiyák dán’ ay
kailangan a patawadán mu.” 5 Káttapos ay kinagi nen apostol hidi kánni
Jesus, “Panginoon, dagdagan mu pay en pánnampalataya mi!” 6 Tummábbig
en Panginoon, “Ni kumona nakuwan dálla ti kadikál nen bukál ni mustasa
en pánnampalataya moy ay maari moy dán a kagiyán ti kayuwen a sikomoro
a, ‘Mabagut ka haán sakay memula ka ti digitud,’ ay sumunud iyád dikomoy.”

En Tungkulin nen Utusan

7 “Ipalagay tam a tehud kam a utusan a magaradu, oni magula ti tupa.
Nadid kággubwat na ten uma ay kagiyán moy beman dikona a, ‘Karon dán,
angay ka dán kuman?’ 8 Awan beman i kagiyán moyid ay, ‘Maglewas ka
dán sakay paghandaák mu ti pangapon ku, sakay serbiyanák mu mentras
a kumanák. Káttapos ku a kuman ay maari ka dán a kuman.’ 9 Kailangan
beman a pasalamatan en utusan gapu ten kássunud na ten inyutus dikona?
10 Kumán labi iyád a kona dikomoy, ni magamet moy dán a atanan a inyutus
dikomoy ay iddi i kagiyán moyid, ‘Utusan kami la sakay ginamet mi la en
tungkulin mi.’ ”

Pinagpiyya ni Jesus en Sapulu a Kinetong

11 Dikona patamu dán ti Jesus ti Jerusalem ay nagkon siya ten pag-itan ni
Samaria sakay Galilea. 12 Nadid, dikona a adeni dán siya ten essa a baryu
ay tummagbu en sapulu a kinetong peru awan hidi ummadeni kánni Jesus.
13 Sakay impákraw di, “Jesus a Panginoon, kagbiyan mu kami pay!” 14 Pákketa
ni Jesus dikodi ay kinagi na, “Kammoy dán tulos kamon a magpaileng ten
padi hidi.” Mentras a maglakad hidi ay nagpiyya hidi sakay kinuminis.
15 Dikona nabati nen essa a nagpiyya dán siya ay nagsoli a ipáppákraw na
a magpuri ten Diyos. 16 Káttapos ay lummuhud siya ten atubengán ni Jesus
sakay nagpasalamat, siya ay taga-Samaria. 17 Kinagi ni Jesus, “Awan beman
sapulu kam a nagpiyya? Hádya dán en siyam? 18 Bakin bakán pa a Judio i
nagsoliyid a nagpuri ten Diyos?” 19 Sakay kinagi ni Jesus dikona, “Tumaknág
ka sakay umuli ka dán! Nagpiyya ka gapu ten pánnampalataya mu.”

En Káddemát nen Kahariyan nen Diyos
(Mt. 24:23-28, 37-41)

20 Tinanung nen Pariseo hidi ti Jesus ni nikan en pághari nen Diyos ti
munduwiday. Tummábbig ti Jesus, “En sapul nen pághari nen Diyos ay awan

kam ti ketan a tanda. 21 Kaya awan ti mangkagi a nagsapul dán háddi oni
hudi. Gapu i tatarudanid ay maghari dán en Diyos dikomoy."
22 Káttapos ay kinagi na ten disepulus na hidi, "Gustuwán moy a ketan en
essa ten aldew hidi nen Anak nen Tolay, peru awan moy ketan. 23 Tehud a
mángkagi dikomoy a, 'Ked siya hudi!' oni 'Ked siya háddi!' Peru dyan kam
umangay sakay dyan maniwala dikodi. 24 Gapu káddemát nen netakda a
aldew ay dumemát en Anak nen Tolay a kumán a kilat a magdemlag dilanget.
25 Peru kailangan a magtággád pa siya ti makpal a hirap sakay itakwil siya
nen tolay hidi nadid a panahun. 26 En káddemát nen Anak nen Tolay ti
munduwiday ay magkakona ten nangyari dikona panahun ni Noe. 27 En
tolay hidi tenhud ay mamagkainan, mamaginoman sakay mamágkabingaan
a hanggan dikona a dummemát en aldew a summakay ti Noe ten barku.
Dummemát en dilobyu sakay nágkalimás hidi a atanan. 28 Kona labi hud
ten panahun ni Lot, mamagkainan en tolay hidi, mamaginoman, mamag-
baliyan, mamaglakuwan, mamagmulaan, sakay mamagbilayan. 29 Peru
dikona a lumakad ti Lot ti Sodoma ay naguden ti apoy sakay asupre kaya
natutud hidi a atanan. 30 Kona labi hud i mangyariyid káddemát nen Anak
nen Tolay.
31 "Ti aldiwid a iyud, en ked ten atáp ay dyan dán magabala a umugsad
sakay somdáp ten bilay na a mangalap ten kasangkapan na hidi. En ked
ten uma na ay dyan dán magabala a umuli. 32 Isipán moy dálla en nangyari
ten kabinga ni Lot. 33 Ni deyaman en magsikap a mángligtas ten sadili na
a biyag ay mawanan ti biyag. Peru ni deyaman en mawanan ti biyag ay
siya en makapángligtas ten biyag na. 34 Kagiyán ku dikomoy, a ti gibiyid a
iyud ay tehud a duwwa a tolay a tidug ten essa a katri, maalap en essa sakay
mawarak en essa. 35 Tehud bi a duwwa a bábbi a magkaguman a maggiling,
maalap en essa sakay mawarak bi en essa. 36 [Tehud bi a duwwa a lállaki
a magtarabahu ten uma di, maalap en essa sakay mawarak bi en essa."]
37 Nagtanung en disepulus na hidi, "Hádya iyád a mangyari, Panginoon?"
Tummábbig ti Jesus, "Ni hádya a tehud a bangkay ay ked bi haud a maipun
en wakwak hidi."

18

En Bábbi a Bilu ay ten Huwes

1 Nadid, kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi en essa a talinhaga tánni
itoldu na dikodi a dapat a pirmi hidi a magdasal, sakay dyan mawanan ti
pag-asa. 2 Kinagi ni Jesus, "Ten essa banuwan, ay tehud a huwes a awan ti
ánteng ten Diyos sakay awan siya ti igagalang a tolay. 3 Ti banuwanid a iyud
ay tehud a bábbi a bilu. Pirmi siya a mágsasoli-soliyán ten huwes a mákkekagbi
a pesurug. Kákkagiyán na a, 'Kagbiyan pay a atáddan ti katarungan i kasu
kuwiday.' 4 Nanalay dán a awan pospusán nen huwes en bilu. Peru
dummemát en odas a kinagi na ten sadili na, 'Maski pa ni awanák ti ánteng
ten Diyos sakay awanák ti igagalang a tolay, 5 ay mas mapiyya pa ni isurug
ku dálla i biluwiday, gapu pirmiyák na a istorbuwán bakay maiyamuták pa ti
págsasoli-soli na en.' " 6 Káttapos ay kinagi nen Panginoon, "Nasanig moy en
naisipan nen madukás a huwes. 7 Iyud pa beman en Diyos a awan mángsurug
dikomoy? Tulungan na en pinili na a pirmi a mákkekagbi dikona aldew ay
ti gibi. 8 Kagiyán ku dikomoy, a iyatád na a pagdaka dikodi en katarungan.

Peru ten káddemát a ruway nen Anak nen Tolay ti munduwiday, ay tehud wád siya a demáttan a mánnampalataya dikona?”

En Talinhaga Tungkul ten Pariseo sakay ten Mágsinger ti Buwes

9 Nadid, kinagi bi ni Jesus iddi a talinhaga ten tolay hidi a nagisip a matuwid dán hidi, peru imemenos di labi en agum a tolay. 10 Kinagi ni Jesus, “Tehud a duwwa a lállaki a summáddáp ten Templo para magdasal. En essa ay Pariseo, sakay en essa ay mágsinger ti buwes. 11 Tummaknág en Pariseo sakay nagdasal ti kona háddi tungkul ten sadili na, ‘Magpasalamaták dikomu Diyos ku, gapu awanák kaparehu nen agum a mágkatakaw, mágdaya, mángngalunya, oni kona ti lállakiyidi a mágsinger ti buwes. 12 Pumenduwwaák a magkulásyon ti sasimba sakay mággikapuwák ten atanan nen kitaán ku.’ 13 Nadid, en mágsinger ti buwes a mágtaknág ten adeyu ay awan na maalap a tumangad dilanget, táttepdagán na en rakaw na, sakay kinagi na, ‘Diyos ku, kagbiyanák mu pay, essaák a makasalanan!’ ” 14 “Kagiyán ku dikomoy, ummuli en mágsinger bi buwes ten bilay na a napatawad dán en kasalanan na hidi. Peru en Pariseo ay awan napatawad. Gapu ni deyaman en magpakataas ay mebaba, sakay en magpakababa ay metaas.”

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mt. 19:13-15; Mc. 10:13-16)

15 Inyadeni nen sangan a tolay kánni Jesus en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni Jesus dikodi en lima na. Dikona a netan iyud nen disepulus hidi ay nagsarantaan di en tolay hidi. 16 Peru dinulaw ni Jesus en anak hidi sakay kinagi na ten disepulus na hidi, “Pabayan moy i anaken hidi a umadeni dikoku. Dyan moy hidi sawayán, gapu kona dikodi i paghariyanid nen Diyos. 17 Tandaan moy; ni deyaman en awan mangtanggap ten pághari nen Diyos a kona ten essa a anak ay awan paghariyan nen Diyos.”

En Mayaman a Lállaki
(Mt. 19:16-30; Mc. 10:17-31)

18 Nadid, nagtanung kánni Jesus en pinunu nen Judio hidi, “Mahusay a maistu ánya i dapat kuwid a gamitán tánni mágkahudák ti biyag a awan ti katapusan?” 19 Tummábbig ti Jesus, “Bakin dinulawák mu a mahusay? Awan ti agum a mahusay nan en Diyos la! 20 Tukoy mu dán en utus hidi nen Diyos, ‘Dyan ka mangalunya, dyan ka mamunu, dyan ka magtakaw, dyan ka magtistigu ti kakabuliyan, sakay igalang mu en ama mu ay ten ina mu.’ ” 21 Tummábbig en lállaki, “Sinássunud ku dán hidi iyán a atanan sapul pa dikona a anakák.” 22 Dikona nasanig iyud ni Jesus ay kinagi na, “Essa pa a bagay en kulang dikomu, ilaku mu en atanan a ari-ariyan mu sakay iyatád mu ten pubri hidi en naglakuwan mu tánni mágkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku.” 23 Nalungkut en lállaki dikona nasanig na iyud gapu tunay siya ti yaman.

24 Netan ni Jesus a malungkut siya, kaya kinagi na, “Mahirap a talaga a makasáddáp en mayaman ten kahariyan nen Diyos! 25 Mas alistu pa a makasáddáp en kamelyo ten ábbut nen digum, nan ten essa a mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.” 26 Nagtanung en nakasanig hidi, “Ni konahud ay deya i maligtasid?” 27 Tinábbig hidi ni Jesus, “En bagay hidi a awan kaya gamitán nen tolay ay kaya a gamitán nen Diyos.”

28 Nadid, kinagi ni Pedro, “Ay konya mi dán? Linakadan mi dán en bilay mi hidi para mákkuyug dikomu.” 29 Kaya kinagi ni Jesus dikodi,

“Tandaan moy kagiyán kuwiday, en tolay a manglakad ten bilay na, kabinga
na, kákkapatkaka na, dáddikál na hidi, oni en anak na hidi alang-alang ten
kahariyan nen Diyos, 30 ay makatanggap siya ti mas makpal ten biyag nadid,
sakay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan ten dumemát a panahun.”

En Kapentállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay Na
(Mt. 20:17-19; Mc. 10:32-34)

31 Nadid, imbukud ni Jesus en sapulu ay ti duwwa a disepulus na, sakay
kinagi na dikodi, “Mágsanig kam, angay kitam nadid ti Jerusalem sakay haud
dán a matupad en atanan nen insulat nen propeta hidi tungkul ten Anak nen
Tolay. 32 Iyentrega di siya ten Hentil hidi sakay sestiyán di siya, insultuwán,
sakay loktaban. 33 Bálbággán di siya, sakay tulos di a bunuwán. Peru ten
katállu a aldew ay mabiyag siya a ruway.” 34 Peru awan ti naintendiyan en
sapulu ay ti duwwa a disepulus ten nasanig di. Awan di tukoy en kahulugan
na, sakay awan di naintendiyan en kinagi ni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a Burák
(Mt. 20:29-34; Mc. 10:46-52)

35 Nadid, dikona a adeni dán ti Jesus ti Jerico ay tehud a essa a lállaki a
burák, mággetnud ten gilid nen dilan a máklimus. 36 Dikona nasanig na a
magtalib en makpal a tolay ay intanung na ni ánya iyud. 37 Kinagi di dikona
a, “Magtalib ti Jesus a taga-Nazaret.” 38 Kaya pummákraw siya, “Jesus, anak
ni David! Kagbiyanák mu pay!” 39 Sinaway siya nen tolay hidi a ked ten
dipalongu, peru inyondug na pa a impákraw a, “Anak ni David, kagbiyanák
mu pay!”

40 Kaya ummimang ti Jesus, sakay inyutus na a iyangay di dikona en burák.
Dikona a ked dán en burák ay tinanung na siya. 41 “Ánya beman i gustu
muwid a gamitán ku dikomu?” Kinagi na, “Panginoon, gustu ku nakuwan
a maketaák a ruway.” 42 Kinagi ni Jesus dikona, “Maketa ka dán! Nagpiyya
ka gapu ten pánnampalataya mu.” 43 Ti odas biyid a iyud ay naketa dán en
burák, sakay tulos siya a ummunonud kánni Jesus a nágpapuriyán ten Diyos.
Dikona a netan iyud nen tolay hidi ay atanan di ay nagpuri ten Diyos.

19

Nakilala ni Zaqueo ti Jesus

1 Nadid, summáddáp ti Jesus ti Jerico sakay naglakad ten banuwan. 2 Tehud
haud a essa a lállaki a mayaman a Zaqueo en ngaran na. Siya en pinunu
nen mágsinger hidi ti buwes. 3 Nasanig na a dummemát ti Jesus, sakay
gustu na a ketan ni deya siya. Peru gapu ten kakpal nen tolay ay awan na
ketan gapu marenggád siya a tolay. 4 Kaya nagginan siya a dummipalongu
sakay ummunek ten kayu a sikomoro tánni ketan na ti Jesus a magtalib
haud. 5 Káttapat ni Jesus ten sarok nen kayu ay tinangad na siya sakay
kinagi na, “Zaqueo, umugsad ka dán, alistu ka gapu angayák nadid ten
bilay mu.” 6 Kaya nagalistu siya a ummugsad ten kayu, sakay tunay siya
ti saya a nangtanggap kánni Jesus ten bilay na. 7 Nágganasasan en atanan
nen naketa hidi ten nangyari sakay kinagi di, “Angay ben siya ten bilay nen
makasalanan?” 8 Nadid, tummaknág ti Zaqueo sakay kinagi na, “Panginoon,
iyatád ku ten pubri hidi en kalahati nen kayamanan ku. Sakay ni deyaman
en nadaya ku ay pumen-áppat ku a bayadan.” 9 Káttapos ay kinagi ni Jesus,
“En kaligtasan ay dummemát dán ti bilayid a iddi, gapu tolayid a iddi ay lahi

bi ni Abraham. 10 Ummangay háddi en Anak nen Tolay tánni aryokán na en nágketawtaw hidi sakay iligtas na.”

En Talinhaga Tungkul ten Pilak a Gintu
(Mt. 25:14-30)

11 Mentras a mágsanig en tolay hidi, ay insaysay ni Jesus dikodi en essa pa a talinhaga. Adeni dán ti Jesus ti Jerusalem sakay akalaid nen tolay hidi ay magsapul dán en pághari nen Diyos. 12 Kaya kinagi na, “Tehud a essa a lállaki a mataas en katungkulan na, ummangay siya ten adeyu a lugar tánni magin hari haud. Káttapos ay nagsoli labi siya. 13 Bagu siya a lummakad ay dinulaw na en sapulu a utusan na, sakay inátdenan na en balang essa dikodi ti pilak a gintu. Sakay kinagi na, ‘Inigosyu moy iyán a hanggan ten kássoli ku.’ 14 Peru tunay ti iyamut en kabanuwan na hidi, kaya nangutus hidi ti angay mángkagi ten kataasan a pinunu nen banuwan a umád hidi a magin hari di siya.

15 “Peru nagin hari labi siya. Nadid, kássoli na ay pinadulaw na en atanan nen utusan a inátdenan na ti pilak a gintu, tánni matukuyan na ni sakonya i ganansiyaid nen balang essa. 16 Ummadeni dikona en essa sakay kinagi na, ‘Panginoon, en pilak mu a gintu ay nakaganansiya ti sapulu a pilak a gintu.’ 17 Kinagi nen hari, ‘Mahusay ka a utusan! Nadid, gapu matapat ka ten inyentrega ku a badit a bagay ay pamahalaán taka ten sapulu a siyudad.’ 18 Ummadeni en kaduwwa sakay kinagi na, ‘Panginoon, en pilak mu a gintu ay nakaganansiya ti limma.’ 19 Sakay kinagi na dikona, ‘Pamahalaán taka ten limma a siyudad.’ 20 Nadid, ummadeni bi en essa pa a utusan sakay kinagi na, ‘Panginoon, saránnid en pilak mu a gintu. Binalutan ku ti panyu sakay intagu ku. 21 Mantingák biyay bi dikomu gapu tunay ka ti kahigpitan. Tukoy ku a alapán mu en bakán mu a kao, sakay aniyán mu en bakán mu a immula.’ 22 Káttapos ay kinagi nen hari dikona, ‘Madukás ka a utusan! Hatulan taka ten kinagi mu. Tukoy mu bál a mahigpiták, sakay kinagi mu dikoku a alapán ku en bakán ku a kao sakay aniyán ku en bakán ku a immula. 23 Bakin awan mu indipositu ten bangku i pilak kuwen? Tehud nakuwan iyán a ganansiya baguwák a dummemát’ 24 Káttapos ay kinagi nen hari ten atanan nen ked hidi haud, ‘Alapán moy dikona en pilak a gintu. Sakay iyatád moy ten tehud a sapulu.’ 25 Peru kinagi di, ‘Panginoon, tehud dán siya a sapulu a pilak a gintu?’ 26 Kagiyán ku dikomoy, a en tehud dán ay átdenan pa, peru en awan maski en sabadit a ked dikona ay alapán pa. 27 Kona bi ten kadima ku hidi a umád dikoku a magin hari di, iyangay moy hidi háddi sakay bunuwán moy hidi ti atubengán kuwidi!’ ”

En Matagumpay a Kássáddáp ni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Nadid, káttapos na a nagupos ten tolay hidi ay nagrektat dán siya a patamu ti Jerusalem. 29 Dikona adeni dán siya ti Betfage sakay ti Betania, ten bukid a ngángngaranan di a Olibo ay pinágdipalongu na en duwwa na a disepulus. 30 Kinagi na dikodi, “Kammoy dán, angay kam ti sumunuden a baryu. Káddemát moy haud ay ketan moy en essa a bul-u a asno a umáegut, awan palla iyud nasaka-sakayan. Okbisán moy sakay iyangay moy háddi. 31 Ni tehud a magtanung dikomoy ni bakin okbisán moy ay kagiyán moy a, ‘Kailangan nen Panginoon.’ ”

32 Kaya lummakad dán en inutusan na a duwwa a disepulus sakay netan di ngani en asno a kinagi ni Jesus. 33 Mentras a okbisán di en asno ay tinanung

hidi nen makákkao, “Bakin okbisán moy iyán?” 34 Kaya kinagi di, “Kailangan
nen Panginoon.” 35 Inyangay di kánni Jesus en asno, sakay sinapinan di
ten alikábkáb di, káttapos ay pinasakay di ti Jesus. 36 Nadid, ten kássakay
na a patamu ti Jerusalem ay inlatag nen tolay hidi en alikábkáb di hidi ten
paglakadan na. 37 Dikona a adeni dán siya ti Jerusalem, ten dilan a padagson
ten bukid a nginaranan di a Olibo ay nagpákrawan en atanan nen disepulus
na hidi gapu ten saya di. Sakay nagpuri hidi ten Diyos gapu ten himala hidi a
netan di a ginamet ni Jesus. 38 Kinagi di, “Pinagpala en hari a mágdadedemát
ten ngaran nen Panginoon! Kapayapaan dilanget! Puriyán en Kataasan!”
39 Nadid, tehud a sasangan a Pariseo a kaguman ten katolayan, kinagi di,
“Maistu, sawayán mu pay i disepulus muwen hidi.” 40 Tummábbig ti Jesus,
“Kagiyán ku dikomoy, a ni tumahimik hidi ay lumewas i batuwen hidi a
magpákraw.”

Nagsanget ti Jesus Gapu ten Habag Na ti Jerusalem

41 Nadid, dikona a adeni dán siya ti Jerusalem sakay dikona natan-aw
na en siyudad ay nagsanget siya. 42 Kinagi na, “Ni tukoy mu la ni ánya i
makapangatáddid dikomu ti kapayapaan nadid a aldew! Kaya la ay awan mu
iyád ketan nadid. 43 Dumemát en aldew a magkampu en kadima mu hidi ti
lebut muwen. Palebutan di ka sakay bantayan ti mahigpit a magdili-dilipot.
44 Puksaán di ka pati en anak mu hidi, awan hidi ti ibura-buray, maski en
batu hidi ay awan ti maburay a magkatupu, gapu awan mu pinospos en odas
a káddemát nen Diyos a mángligtas dikomu.”

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo (Mt. 21:12-17; Mc. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Káddemát de ti Jesus ti Jerusalem ay summáddáp siya ten Templo, sakay
pinalakad na en atanan a tolay a maglaku haud. 46 Kinagi na dikodi,
“Nakasulat, ‘En bilay ku ay ngaranan di a bilay a págdasalan.’ Peru ánya i
ginamet moyiday? Ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi.’ ”
47 Aldew-aldew ay magtoldu ti Jesus ten Templo. Peru gustu siya a
bunuwán nen pinunu hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu hidi nen Kau-
tusan sakay nen pinunu hidi nen banuwan. 48 Peru awan hidi ti netan a
paraan ni konya di siya a mabunu gapu en atanan nen tolay ten banuwan
ay mágsanig ti mapiyya ten atanan nen kákkagiyán na.

20

En Tanung ten Kapangyariyan ni Jesus (Mt. 21:23-27; Mc. 11:27-33)

1 Nadid, ten essa a aldew ay ked ti Jesus ten disalad nen Templo, nangaral
siya tungkul ten Maganda a Bareta. Ummadeni dikona en pinunu hidi nen
padi hidi, en tagapagtoldu hidi nen Kautusan, sakay en pinunu hidi nen
banuwan. 2 Kinagi di dikona, “Kagiyán mu benid dikomi ni ánya karapatan
muwid a maggamet ti bagayid a hidi iyád? Deya i nangatáddid dikomu ti
karapatan?” 3 Tummábbig ti Jesus, “Tanungán takam bi nadid. Kagiyán moy
dikoku, 4 hádya gubwatid nen kapangyariyan ni Juan a magbinyag, ten Diyos
beman oni ten tolay?” 5 Nadid, namágguron hidi sakay kinagi di, “Ni kagiyán
tam a, ‘Ten Diyos,’ ay kagiyán na dikotam a, ‘Bakin awan moy pinaniwalaan
ti Juan?’ 6 Peru ni kagiyán tam bi a gubwat ten tolay, ay batuwán kitam ni

tolayen hidi gapu maniwala hidi a essa a propeta ti Juan.” 7 Kaya tummábbig
hidi, “Awan mi tukoy!”
8 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Ni konahud ay awan ku bi kagiyán dikomoy
ni hádya i gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi iyád.”

En Talinhaga Tungkul ten Katiwala hidi ten Kaubasan
(Mt. 21:33-46; Mc. 12:1-12)

9 Nadid, kinagi ni Jesus i talinhagaid a iddi ten tolay hidi, “Tehud a essa a
tolay a nagmula ti ubas ten uma na sakay impabahala na iyud ten katiwala
na hidi. Káttapos ay ummangay siya ti adeyu a lugar sakay nagnalay pa
haud. 10 Dikona sákburas dán ti ubas ay pinaangay na en essa na a alipin
tánni mángngay ten kabunong na a ubas. Peru pákketa nen katiwala hidi ten
alipin ay binálbág di sakay pinauli di a awan ti tawid. 11 Kaya nangutus siya
a ruway ten essa na pa a alipin, peru binálbág di bi siya ti mas mahigpit
nan ten dipalongu, ininsultu di siya sakay pinauli di bi a awan ti tawid.
12 Nadid, inutusan na en katállu, peru tinalinguwan di siya sakay pinalakad
di. 13 Kinagi nen makákkao ten kaubasan, ‘Ánya wád i dapat kuwid a gamitán?
Maganda wád ni en mahal ku a anak i paangayán kuwid haud. Siguradu
a igalang di siya.’ 14 Peru dikona a ketan nen katiwala hidi en anak nen
makákkakao ay namágguron hidi, kinagi di, ‘Iddi i magmanaid, bunuwán tam
siya tánni makao tam en mana na.’ 15 Inluwas di siya ten kaubasan, sakay
tulos di a binunu.” Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Ánya wád gamitánnid dikodi
nen makákkao ten kaubasan? 16 “Angay siya haud tánni bunuwán na en
katiwala hidi ten kaubasan na, sakay iyatád na ten agum en kaubasan.”
Pákkasanig nen tolay hidi ten kinagi ni Jesus ay kinagi di, “Dyan nakuwan
iyud ipagkaluub nen Diyos!” 17 Inileng hidi ni Jesus sakay tulos na hidi a
tinanung, “Ni konahud ay ánya kahuluganid nen nakasulat ten kasulatan a
kona háddi:

‘En batu a inadiyan nen mágbilay hidi
ay siya bali en pinakamahalaga a pamireng?’ * 18 Ni deyaman
en matáknig ti batuwid a iyud ay maritu-ritu sakay ni deyaman en
matáppugan na ay mapapárset.”

Tungkul ten Págbayad ti Buwes
(Mt. 22:15-22; Mc. 12:13-17)

19 Naintendiyan nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu
hidi nen padi hidi a hidi en patamakan ni Jesus ten talinhaga na. Kaya
pinurbaan di siya a dikáppán ti odasid a iyud, peru nanteng hidi ten tolay
hidi. 20 Kaya sinapulan di siya a manmanan. Nangsuhul hidi ti sangan a
tolay tánni magkukunwari a magaryok ti katutuhanan. Ginamet di iyud
tánni madikáp di siya ten pággupos na tánni tehud hidi a meatubeng a kasu ten
gubernador. 21 Nadid, kinagi nen espiyya hidi kánni Jesus, “Maistu, tukoy mi
a tama i kákkagiyán muwen, sakay itáttoldu muwen. Tukoy mi bi a awan ka
manuyu ten mataas hidi a tolay, nan itoldu mu en tatarudan a kagustuwan
nen Diyos a gamitán nen tolay hidi. 22 Ánya ti palagay muwid, tama beman
a magbayad kitam ti buwes ten Emperador ti Roma, oni awan?” 23 Tukoy ni
Jesus en madukás a ked ten isip di, kaya kinagi na dikodi, 24 “Kotam benid ti
pilak a dinaryo. Kándeya a rupa sakay ngaran i kedid ti pilakidi?”

* **20:17** Pamireng: En adigi ten áppat a kantu nen bilay.

“Ten Emperador ti Roma,” kagi di.
25 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Ni konahud ay iyatád moy ten Emperador
en para ten Emperador. Sakay en para ten Diyos ay iyatád moy bi ten Diyos.”
26 Awan ti nangyari ten planu di a madikáp ti Jesus ten pággupos na ten
atubengán nen tolay hidi. Sakay awan hidi ti nakagi gapu nabigla hidi ten
intábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway (Mt. 22:23-33; Mc. 12:18-27)

27 Nadid, tehud a sangan a Saduseo a ummangay kánni Jesus. Hidi iyád
en grupu nen Judio hidi a awan maniwala a mabiyag a ruway en nágkatay
dán a tolay. 28 Kinagi di, “Maistu, insulat ni Moises ten kautusan en kona
háddi, ‘Ni matay en essa a lállaki a awan hidi ti anak ay ten kabinga na ay
kailangan a pakasalan nen wadi nen lállaki en bilu tánni magkahud hidi ti
anak para ten natay.’ 29 Nadid, tehud a pittu a matátkaka a lállaki. Nákkabinga
en kaka peru natay siya a awan ti anak. 30 Káttapos ay pinakasalan nen wadi
na en bilu, peru natay bi a awan bi ti anak. 31 Kona bi hud en nangyari ten
katállu hanggan ten kapittu. Naessa-essa a nakabinga nen bábbi en pittu a
matátkaka. Peru nágkatay hidi a atanan a awan ti anak. 32 Ten katapusan
ay natay bi en bábbi. 33 Nadid, ten kákkabiyag a ruway, ay deya ten pittu i
tenggiyánnid nen bábbi a kabinga na ta hidi a atanan ay nakabinga na?”
34 Tinábbig hidi ni Jesus, “Ti biyagid a iddi ay mákkabinga en tolay hidi.
35 Peru en tolay hidi a karapatdapat a mabiyag a ruway ay awan dán
mákkabinga. 36 Kumán dán hidi a en anghel hidi a awan matay, sakay anak
hidi nen Diyos gapu kabilang hidi ten nabiyag hidi a ruway. 37 Maski ti
Moises ay pinatunayan na bi a mabiyag a ruway en nágkatay dán hidi. Gapu
ten nangyari a tungkul ten maggerab a marenggád a kayu, ay nginaranan
na en Panginoon a Diyos ni Abraham, Diyos ni Isaac sakay Diyos ni Jacob.”
38 Kaya en Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi, nan Diyos nen biyag hidi,
gapu ten Diyos en atanan a tolay ay biyag.”
39 Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan, “Maistu, mahusay en
intábbig mu!” 40 Kaya awan dán ti nangahas a magtanung a ruway.

En Tanung Tungkul ten Cristo (Mt. 22:41-46; Mc. 12:35-37)

41 Káttapos ay nagtanung ti Jesus dikodi, “Konya a makagi nen tolay a en
Cristo ay anak ni David? 42 Ti David dán a mismu nagkagiyid ten Libru nen
Kansiyon hidi a,
‘Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
“Mággetnud ka ti kawanan kuwiday,
43 mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kalaban mu hidi.”
’ 44 Nadid, ti David dán en nangdulaw ten Cristo a Panginoon, konya a
makagi nen tolay a siya ay anak ni David?”

En Babala ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan (Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

45 Mentras a mágsanig en tolay hidi kánni Jesus ay kinagi na ten disepulus
na hidi, 46 “Mangilag kam ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan gapu gugustu
di a magsulot ti mágkaganda a badu a malayon tánni mapansin hidi nen
katolayan. Sakay gugustu di bi a igalang hidi. Kona labi hud gugustu di bi
a mággetnud ten pang-marangal a pággetnudan ten sinagoga hidi sakay ten

handaan hidi. 47 Sássamantalaán di en ari-ariyan nen bilu hidi, mágdadasalán hidi ti atakdug peru wari-wari la. Kaya lalu pa a dumággi en magin parusa di.

21

En Kaluub nen Bábbi a Bilu
(Mc. 12:41-44)

1 Ummileng ti Jesus ten disalad nen Templo sakay netan na en mágkayaman hidi a magtábbung ten kaluub di. 2 Netan na bi en essa a bábbi a bilu a pubri, nángtábbung siya ti duwwa a sentabos. 3 Kaya kinagi ni Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a i pubriyen a bábbi a bilu ay nángtábbung ti mas makpal nan ten agum hidi. 4 Gapu en intábbung di ay susubra di la, peru i biluwen a tunay ti kapubriyan ay inyatád na pa en kasiya-siya a kabiyagan na."

En Kákkasida nen Templo
(Mt. 24:1-2; Mc. 13:1-2)

5 Nadid, págguronan nen sangan a tolay en tungkul ten Templo, gapu nadikurásyonan ti batu hidi a mágkaganda sakay ten agum a dikurásyon a inyalay nen tolay hidi ten Diyos. Kaya kinagi ni Jesus, 6 "Dumemát en panahun a atanan ni ketan moyen ay maduray, sakay awan ti maburay a batu a magkatupu."

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát
(Mt. 24:3-14; Mc. 13:3-13)

7 Tinanung di ti Jesus, Maistu, nikan iyád a mangyari? Sakay ánya i senyalid ni dumemát dán iyád?"

8 Tummábbig ti Jesus, "Mangilag kam tánni awan kam metawtaw nen deyaman. Makpal a dumemát a magkagi a hidi en Cristo. Sakay kagiyán di bi a, 'Dummemát dán en katapusan ni munduwiday.' Dyan kam maniwala dikodi. 9 Mara ni makasanig kam ti gera sakay kaguluwan ay dyan kam mabalisa. Talaga a mangyari i atananid a iyád, peru bakán palla iyád en katapusan ni munduwiday." 10 Kinagi na pa, "Mamaggera en bansa ti bansa, sakay en kahariyan laban ti kahariyan. 11 Magkahud ti mágkabegsák a linug, sák-aláp, sakay ti makeares a saket ti iba-iba a lugar ti munduwiday. Tehud bi a lumitaw a makaánteng a bagay, sakay makataka hidi a senyal a gubwat dilanget.

12 "Peru bagu a mangyari i atananid a iyád ay padikáp di kam sakay pahirapan. Imbistigaan di kam ten sinagoga hidi sakay pepiresu. Iyatubeng di kam a ikasu ten hari hidi sakay ten gubernador hidi gapu maniwala kam dikoku. 13 Iyád dán i pagkakataun moyid a mángbahagi ten Maganda a Bareta tungkul dikoku. 14 Begsákkan moy la i isip moyen. Dyan kam mabalisa ni konya moy a dipensaan i sadili moyen. 15 Gapu átdenan takam ti karunungan ten káttábbig moy, tánni awan dán ti mekagi en kalaban moy hidi. 16 Itokyon kam nen dáddikál moy hidi, kákkapatkaka, kapartidu, sakay nen amigu moy hidi, sakay pabunu di en sangan dikomoy. 17 Kaiyamutan kam nen atanan gapu ten págsunud moy dikoku. 18 Peru awan ti mawan maski essa a waget ti buuk moyen. 19 Ni magpakatatag kam ay meligtas moy en biyag moy."

En Kákkarábba ni Jerusalem
(Mt. 24:15-21; Mc. 13:14-19)

20 "Nadid, ni ketan moy a napalebutan dán ni makpal a sundalu i Jerusalemiday ay tukoy moy a adeni dán a marábba i siyudadid a iyád. 21 Kaya

dapatid ay guminan dán ten bukid en ked hidi ti Judea, sakay en ked hidi ten banuwan ay dapat a lumakad dán hidi haud, sakay dyan dán umangay ten banuwan en ked hidi ten uma. 22 Gapu iyád dán en aldew hidi a págparusa, tánni matupad en nakasulat ten Kasulatan. 23 Kakakagbi en mabuktet hidi sakay en magpasusu hidi ti panahunid a iyud! Gapu dumemát en mahigpit a parusa ti bansaid a iyád. 24 En agum hidi ay matay ti ispada, sakay en agum ay dikáppán di hidi a bilang piresu ten atanan a bansa. Sakupán nen Hentil hidi en Jerusalem hanggan matapos en panahun a netakda."

En Káddemát nen Anak nen Tolay
(Mt. 24:29-31; Mc. 13:24-27)

25 "Tehud kam a ketan a tanda ten aldew, bulan, sakay ten biton hidi. Maligalig en bansa hidi ti lutaiday, sakay keántingan hidi gapu ten tánnug nen diget sakay ten tunay ti káddekál a tagmák. 26 Kaya makpal a pumatay a tolay gapu ten ánteng di a mággaisipán ten mangyari ti munduwiday; gapu mayanág en kapangyariyan hidi dilanget. 27 Ti panahunid a iyud ay ketan di en Anak nen Tolay a magdibábbi ten panganurin a gubwat dilanget, tehud siya a kapangyariyan sakay kaluwalhatian. 28 Nadid, ni magsapul dán a mangyari i bagayid a hidi iyád ay dyan kam manteng, magsaya kam gapu adeni dán a dumemát en kaligtasan moy."

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Mc. 13:28-31)

29 Nadid, kinagi ni Jesus en essa a talinhaga, "Ilingán moy en kayu a igos sakay en agum hidi a kayu. 30 Ni magduun dán hidi iyád ay tukoy moy a adeni dán a kássinag. 31 Kona labi hud, ni ketan moy a mangyari dán a atanan i bagayid a hidi iyád ay matukuyan moy a adeni dán en panahun a maghari en Diyos. 32 Tandaan moy, mangyari i atananid a iyád bagu a matay en atanan nen tolay a biyag nadid. 33 Mawan en langet sakay lutaiday, peru en upos ku ay manatili a awan ti katapusan."

Mangilag Kam

34 "Mangilag kam a dyan masiyaan a mágkakanán, máglalasingán, sakay mágsasayaán sakay dyan kam mabalisa ten pággaryok moy ten kabiyagan moy. Bakay bigla a dumemát en Anak nen Tolay a awan moy maandaman. 35 Gapu dumemát siya ti lutaiday ten odas a awan asaan nen atanan a tolay. 36 Kaya pirmi kam a nakahanda ten atanan a odas. Pirmi moy a idasal a magkahud kam ti begsák tánni matággád moy en atanan a hirap a dumemát, sakay nakahanda kam la a umatubeng ten Anak nen Tolay."

37 Aldew-aldew ay nagtoldu ti Jesus ten Templo, peru ti gibi ay angay siya mátdug ten Bukid nen Olibo hidi. 38 Dimadimang palla ay angay dán en tolay hidi ten Templo a mágsanig dikona.

22

En Planu a Pángbunu kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Nadid adeni dán a dumemát en Piyesta nen Tinapay a awan ti Págpaalsa, a kákkagiyán di bi a Piyesta nen Aldew nen Págtalib. 2 En pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay manteng ten tolay hidi, kaya namágguron hidi ni konya di a pabunu ti Jesus ti sekretu. 3 Káttapos ay sinomdáp ti Satanas kánni Judas a Iscariote, essa ten sapulu ay ti duwwa

a Apostol. 4 Kaya angay nákpágguron ti Judas ten pinunu hidi nen padi
hidi sakay ten pinunu hidi nen mágbantay hidi ten Templo ni konya na a
metokyon ti Jesus. 5 Nasaya en pinunu hidi sakay nagpangaku hidi kánni
Judas a átdenan di siya ti pilak. 6 Nasor siya, kaya sapul haud ay nagaryok dán
siya ti pagkakataun a metokyon na ti Jesus ten paraan a awan matukuyan
nen katolayan.

En Pághanda ten Pangapon para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib (Mt. 26:17-25; Mc. 14:12-21; Jn. 13:21-30)

7 Nadid, dummemát dán en aldew nen Piyesta nen Tinapay a awan ti
Págpaalsa, sakay aldew nen págbunu ti tupa para ten Piyesta nen Aldew nen
Págtalib. 8 Inutusan ni Jesus de Pedro ay ti Juan. Kinagi na, “Kammoy dán,
maghanda kam ti pangapon tam a para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.”
9 Tinanung di siya, “Hádya i gustu muwid a paghandaan mi?” 10 Kinagi ni
Jesus, “Angay kam ti Jerusalem. Tehud kam a matagbu haud a essa a lállaki,
tehud a tawid a binga a tehud a lasán a dinom. Unonudán moy siya ten bilay
a sáddáppan na. 11 Sakay kagiyán moy ten makákkao ten bilay, ‘Petanung ben
nen Maistu mi ni hádya kan i kuwartuwid a pangapunan mi káddemát nen
Piyesta nen Aldew nen Págtalib.’ 12 Káttapos ay itoldu na dikomoy en essa a
dikál a kuwartu ten disunu a tehud dán a nakahanda a gamit. Haud kam a
maghanda ti pangapon tam.” 13 Lummakad en apostol hidi sakay netan di
en atanan a kinagi ni Jesus. Kaya inhanda di dán en pangapon di a para ten
Piyesta nen Aldew nen Págtalib.

En Katapusan a Pángngapon ni Jesus (Mt. 26:26-30; Mc. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

14 Dikona dumemát dán en odas a mangapon dán hidi ay nákpágga tubeng
ti Jesus ten apostol na hidi. 15 Káttapos ay kinagi na dikodi, “Gugustu ku a
makatubeng takam a mangapon ti kona hádday a Piyesta nen Aldew nen
Págtalib baguwák a maghirap. 16 Kagiyán ku dikomoy, awanák dán kuman
a ruway ti kona háddi hanggan awan mangyari en kahulugan ni iyád ten
kahariyan nen Diyos.” 17 Inalap ni Jesus en tasa a tehud a lasán a alak sakay
nagpasalamat siya ten Diyos. Káttapos ay kinagi na dikodi, “Paghati-hatiyan
moy iddi a inumán. 18 Tandaan moy, sapul nadid ay awanák dán uminom
a ruway ti tábbug ni ubas mentras a awan palla dumemát en pághari nen
Diyos.” 19 Inalap na en tinapay, sakay nagpasalamat ten Diyos, káttapos ay
tináppeng-táppeng na sakay intagtag na dikodi. Kinagi na, “Iddi en bággi ku
a neatád para dikomoy. Gamitán moy iyád bilang pággala-ala moy dikoku.”
20 Káttapos di a kumman ay kona labi hud en ginamet na, inalap na en tasa
sakay kinagi na, “Saiyád en tanda nen bigu a pákpagkasundu nen Diyos ten
tolay a pinatunayan nen digi ku. Mebuhus en digi ku para dikomoy.
21 Kinagi ni Jesus, “Peru ilingán moy, katubeng tam háddi nadid en
mángtokyon dikoku. 22 Matay en Anak nen Tolay ayun ten intakda nen
Diyos, peru makaánteng en sapitán nen mángtokyon dikoku.” 23 Káttapos
iyud a masanig nen apostol hidi ay namagtanungan hidi ni deya dikodi en
mángtokyon kánni Jesus.

En Kataasan

24 Namagtalu-talu en disepulus hidi ni deya dikodi tenggiyánnid nen tolay
hidi a kataasan. 25 Kaya kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “En hari hidi
nen Hentil hidi ay tehud a kapangyariyan ten katolayan a sakup di, sakay

en tehud hidi a kapangyariyan ay gustu di a mangaranan a, ‘Amigu nen
katolayan.’ 26 Peru, bakán a kona haán i dapat moyid a gamitán. Nan dapatid
ay en kataasan i kababaanid, sakay en pinunu hidi i dapatid a tagapagserbi.
27 Deya beman kataasanid, en mággetnud beman a kuman oni en utusan a
maghayin? Awan beman mas mataasid ay en mággetnud a hayinan? Sikán
ay Panginoon moy peru magserbiyák dikomoy a kona ten essa a utusan.
28 “Nanatili kam a kakaguman ku maski ten pagsubuk hidi a dinanas ku.
29 Ni konyaák a inátdenan nen Ama ku ti karapatan a maghari ay kona labi
hud iyatád ku dikomoy i karapatanid a iyád. 30 Kapisan takam a kuman sakay
uminom ten kahariyan ku. Sakay mággetnud kam ten trono a mamunu ten
sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel.”

Kinagi ni Jesus a Ipamen Siya ni Pedro (Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Simon! Simon! Mágsanig ka! Napakultadan
ti Satanas a purbaan kam a kona ten pánghiwalay ten lupás ten paray. 32 Peru
indasal taka dán tánni awan humina en pánnampalataya mu. Sakay ni sumoli
ka dán ten pánnampalataya mu ay pabegsákkán mu en kákkapatkaka mu.”
33 Kinagi ni Pedro, “Panginoon, nakahandaák a mepiresu sakay matay a
kaguman mu.” 34 Peru kinagi ni Jesus, “Sanigán mu kagiyán kuwiday Pedro,
bagu a magtarakket en manok nadid a aldew ay pentalluwák mu a ipamen.”

En Panahun nen Pagsubuk

35 Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Dikona inutusan takam a awan ti
tawid a pitaka, hembeg oni sandalyas ay kinulang kam beman ti ányapaman
haán?”
Kinagi di a, “Awan.”
36 Kinagi ni Jesus, “Peru nadid ni tehud kam a pitaka oni hembeg ay
tawidán moy. Sakay ni deyaman en awan ti ispada ay dapat a ilaku na en
alikábkáb na tánni tehud siya a pamali ti ispada. 37 Kagiyán ku dikomoy, a
kailangan a matupad dán nadid en nakasulat ten Kasulatan tungkul dikoku
a, ‘Imbilang di siya a essa ten makasalanan hidi.’ ” 38 Káttapos ay kinagi nen
disepulus hidi, “Panginoon, tehud dán a duwwa a ispada.” “Tama dán iyán!”
kagi ni Jesus.

Nagdasal ti Jesus (Mt. 26:36-46; Mc. 14:32-42)

39 Lummakad dán ti Jesus ti Jerusalem sakay ummangay ten bukid nen
Olibo hidi, kona ten dati na a gággamitán. Nákkuyug dikona en disepulus na
hidi. 40 Dikona a dumemát dán hidi haud ay kinagi ni Jesus dikodi, “Magdasal
kam tánni awan kam madaig nen toksu.” 41 Káttapos ay ummadeyu ti Jesus
dikodi ti saobasan ti batu sakay lummuhud siya a nagdasal. 42 Kinagi na,
“Ama, ni maari ay iyadeyu pay dikoku en tasa nen pághirap. Peru bakán a en
kaluuban ku en masunud nan en kaluuban mu.” 43 [Káttapos ay tehud a essa
a anghel a pummeta dikona a gubwat dilanget sakay pinabegsák na en isip
na. 44 Nadid, gapu ten subra a hirap a nabati na ten isip na ay nagdasal siya ti
taimtim. Tummákták ten luta en inet na a kumán a dáddekál a turug ni digi.]
45 Dikona a natapos dán siya a magdasal ay nagsoli siya ten disepulus
na hidi, sakay nedemáttan na hidi a pasiyaan a tidug gapu ten lungkut di.
46 Kinagi ni Jesus, “Bakin mágtatidugán kam? Umikat kamon sakay magdasal
kam, tánni awan kam madaig nen toksu.”

En Págdikáp kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

47 Nadid, dikona pasiyaan palla a magupos ti Jesus ay tehud a dummemát a
makpal a tolay. Ti Judas en nánggiya dikodi, essa siya ten sapulu ay ti duwwa.
Ummadeni siya kánni Jesus tánni ámmuwan na siya. 48 Peru kinagi ni Jesus
dikona, "Judas, ámmu beman iyád nen pángtokyon mu dikoku?" 49 Nadid,
dikona netan iyád nen disepulus hidi ay kinagi di, "Panginoon, tigpasán mi
dán beman hidi!" 50 Pagdaka a tinigpas nen essa a disepulus en kawanan a
bángbáng nen utusan nen kapunuwan nen padi hidi. 51 Peru kinagi ni Jesus,
"Tama dán iyán!" Tinawidan na en bángbáng nen utusan kaya nagpiyya.

52 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten pinunu hidi nen padi hidi, ten pinunu
hidi nen mágbantay hidi ten Templo, sakay ten pinunu hidi nen banuwan a
dummemát a mangdikáp dikona, "Bakin? Madukassák beman a tolay kaya
kailangan pa a angay kam háddi a te manga armas a ispada sakay garoti?
53 Aldew-aldew ay magtolduwák ten Templo sakay ked kam bi haud, peru
awanák moy dinikáp. Peru nadid ay odas moy dán sakay nen kapangyariyan
nen kadiklámman a maghari."

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mc. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Káttapos ay dinikáp di ngani ti Jesus sakay inyangay di ten bilay nen
kapunuwan nen padi hidi. Ummunonud ti Pedro dikodi peru adeyu la siya.
55 Nadid, nagnamu hidi ten ditángnga nen laguwerta sakay nággetnud hidi ten
palebut nen apoy, sakay angay nákpággetnud ti Pedro dikodi. 56 Dikona netan
siya nen essa a bábbi a utusan ay minámmalas na siya ti hustu. Sakay kinagi
na, "Kaguman bi ni Jesus i tolayid a iddi!" 57 Peru impamen ni Pedro, kinagi
na ten bábbi, "Awan! Awan ku siya matenggi." 58 Mamaya-maya ay tehud a
essa a lállaki a nakatenggi kánni Pedro, kaya kinagi na, "Awan beman essa ka
bi ten kakagumanan na hidi?" Peru tummábbig ti Pedro,
'Awan, nagkamali kam.' "
59 Nadid, kállipas nen manga essa a odas ay impilit a kinagi nen essa a
tolay, "Talaga a kaguman ni Jesus i tolayid a iyán gapu essa bi siya a taga-
Galilea." 60 Peru tummábbig ti Pedro, "Awan ku tukoy i kákkagi-kagiyán
muwen!" Pasiyaan palla siya a magupos ay bigla a nagtarakket en manok.
61 Sinulig nen Panginoon ti Pedro sakay ináeleng na siya. Naisip nadid ni
Pedro en kinagi ni Jesus a, 'Bagu a magtarakket en manok nadid a aldew
ay pentálluwák mu a ipamen.' 62 Lummuwas ti Pedro sakay nágsasangitán ti
hustu.

Sinesti Di sakay Binálbág Di ti Jesus
(Mt. 26:67-68; Mc. 14:65)

63 Nadid, sinesti sakay binálbág nen magbantay hidi ti Jesus.
64 Pinángngássan di siya sakay tinanung di, "Nay! Tukuyan benid ni deya i
nangsuntukid dikomu." 65 Makpal pa hidi a kinákkagi a págsesti dikona.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Nadid, ten dimadimang ay nagipun-ipun en Sanedrin kabilang háddi en
pinunu hidi nen banuwan, en pinunu hidi nen padi hidi, sakay en tagapag-
toldu hidi nen Kautusan. Inyatubeng di ti Jesus dikodi sakay tinanung di.
67 Kinagi di, "Kagiyán mu dikomi, siko beman en Cristo?"

Tummábbig ti Jesus, “Maski ni kagiyán ku dikomoy ay awan kam labi maniwala. 68 Ni tanungán takam bi ay awan kam bi tumábbig. 69 Peru kagiyán ku dikomoy, a sapul nadid ay mággetnud en Anak nen Tolay ten kawanan a trono nen Makapangyariyan a Diyos.” 70 Nagtanung hidi a atanan, “Gustu muwid a kagiyán ay siko en Anak nen Diyos?”

Tummábbig siya, “Sikamon i nangkagiyid.”

71 Káttapos ay kinagi di, “Ánya pa beman i kailangan tamid a pangpatunay? Nasanig tamon a mismu en atanan a kinákkagi na.”

23

Inyatubeng Di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2; 11:14; Mc. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tummaknág en buu a Sanedrin sakay inyangay di ti Jesus kánni Pilato. 2 Káddemát di kánni Pilato ay sinapulan di siya a bintangán. Kinagi di, “Nadikáp mi i tolayidi a magsulsul ten kabanuwan mi hidi a magribeldi. Kinagiyan na hidi a dyan hidi magbayad ti buwes ten Emperador, sakay kinagi na bi a siya en Cristo, a siya ay hari.” 3 Káttapos ay tinanung ni Pilato ti Jesus, “Siko beman en hari nen Judio hidi?”

“Siko dán nangkagiyen,” kagi ni Jesus. 4 Kaya kinagi ni Pilato ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten katolayan, “Awanák ti ketan a kasalanan ni tolayid a iddi.” 5 Peru impilit di a kinagi a, “Gapu ten págtoldu na ay inggiyya na a manggulu en tolay hidi ti buu a Judea. Nagsapul siya ti Galilea sakay hanggan dán háddi.”

Inyatubeng Di ti Jesus kánni Herodes

6 Dikona nasanig iyud ni Pilato ay intanung na ni taga-Galilea ti Jesus. 7 Sakay dikona natukuyan na a gubwat ti Jesus ten lugar a sakup ni Herodes ay impeangay siya ni Pilato kánni Herodes. Tama bi a ti panahunid a iyud ay ked ti Herodes ti Jerusalem. 8 Tunay en saya ni Herodes dikona a netan na ti Jesus, gapu makpal dán siya a nabareta tungkul dikona sakay nanalay na dán siya a gustu a ketan. Inasaan ni Herodes a ketan na ti Jesus a maggamet ti himala. 9 Kaya nágtatanungán siya kánni Jesus, peru awan na siya tinatábbig. 10 Ked haud en pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan, awan di imangan a bábbintangán ti Jesus. 11 Káttapos ay sinesti siya ni Herodes pati nen sundalu na hidi sakay ininsultu di siya. Binaduwan di siya ti mamahalin a damit, káttapos ay pinasoli di siya kánni Pilato. 12 Sapul ti aldiwid a iyud ay nagin magamigu dán de Herodes ay ti Pilato a dati a magkadima.

Nahatulan a Matay ti Jesus
(Mt. 27:15-26; Mc. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Nadid, pinadulaw ni Pilato en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan sakay en katolayan. 14 Káttapos ay kinagi na dikodi, “Ingkasu moy dikoku i tolayid a iddi ten kasalanan a pággiyya ten tolay hidi a manggulu. Peru nasanig moy dikona a imbistigaan ku siya sakay natukuyan ku a awan tatarudan en bintang moy hidi dikona. 15 Kona bi hud ti Herodes, awan siya ti netan a kasalanan ni Jesus kaya impesoli na siya háddi. Awan siya dapat a bunuwán gapu awan siya ti kasalanan. 16 Kaya pabálbág ku siya sakay paluwasán.” 17 Kinagi na iyád gapu ugali di dán a kada aldew nen Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay kailangan a mángpaluwas en gubernador ti

essa a piresu para dikodi. 18 Peru sabay-sabay a impákraw nen atanan a tolay
a, “Bunuwán i tolayid a iyán! Sakay palayaán mu ti Barrabas!” 19 Nepiresu ti
Barrabas gapu ten pággiyya na ten págribeldi ten banuwan sakay pámmunu.
20 Nadid, nagupos a ruway ti Pilato dikodi gapu gustu na a palayaán ti
Jesus. 21 Peru impákraw nen katolayan a, “Ipaku siya ten kudus! Ipaku siya
ten kudus!” 22 Káttapos ay pentállu a kinagi ni Pilato dikodi a, “Bakin? Ánya
beman i ginamet naid a madukás? Awan ti dahilan para pabunu ku siya.
Kaya pabálbág ku dálla siya sakay paluwasán.”
23 Peru lalu di a impáppákraw a kailangan a ipaku ti Jesus ten kudus. Sakay
nagtagumpay en ipáppákraw di. 24 Kaya nagdisisyon ti Pilato a pagustuwan
na en kagustuwan nen tolay hidi. 25 Pinaluwas ni Pilato en tolay a nepiresu
a namunu sakay nagsapulan ni kaguluwan. Káttapos ay inyatád ni Pilato ti
Jesus dikodi tánni magamet di dikona en gustu di.

Impaku ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Nadid, ti Jesus ay tinawid nen sundalu hidi. Mentras a maglakad hidi ay
natagbu di ti Simon a taga-Cirene a gubwat ti baryu, pinilit di a pinabáklay
dikona en kudus sakay pinaunonud di kánni Jesus. 27 Makpal a tolay en
umunonud kánni Jesus, kaguman bi en sangan a bábbi a mamagsangetan
sakay malungkut gapu ten habag di dikona. 28 Peru sinulig hidi ni Jesus
sakay kinagi na, “Sikam a bábbi hidi ti Jerusalem, dyanák moy sangitan,
dapat moyid a sangitan ay i sadili moyen sakay en anak moy hidi. 29 Gapu
dumemát en aldew a kagiyán nen tolay hidi a, ‘Pinagpala en baug hidi, en
awan hidi nagbuktet sakay en awan hidi nagpasusu!’ 30 Iyud bi en panahun
a kagiyán nen tolay hidi ten bukid hidi a, ‘Taporan moy kami!’ sakay ten
marenggád hidi a bukid, ‘Itagu moy kami!’ 31 Gapu ni kona haád en gamitán
ten sariwa a kayu, ay ánya wád i mangyariyid ni mamadi dán?
32 Nadid, tehud bi a tinawid en sundalu hidi a duwwa a tolay a mágbabonu,
para bunuwán di bi a kasabay ni Jesus. 33 Káddemát di ten lugar a nginaranan
di a Bungu ay impaku di dán ti Jesus ten kudus. Sakay impaku di bi en duwwa
a tolay a mágbabonu, essa ten danág ten kawanan, sakay essa bi ten danág ten
kawiri. 34 Kinagi ni Jesus, “Ama, patawadán mu hidi gapu awan di tukoy i
gagamitán diyen.’
Nagbunutan en sundalu hidi tánni matukuyan di ni hádya ten badu hidi ni
Jesus en meangay ten balang essa dikodi. 35 Nágtaknág en tolay hidi haud a
mággeleng; mentras a en pinunu hidi nen banuwan ay mágsasestiyán dikona.
Kinagi di, “Inligtas na en agum, nadid, ni talaga a siya en Cristo a pinili
nen Diyos ay bakin awan na iligtas i sadili naen?” 36 Sinesti bi siya nen
sundalu hidi. Ummadeni dikona en essa a sundalu sakay painomán na siya
ti maapsot a alak. 37 Sakay kinagi di, “Ni siko en hari nen Judio hidi ay iligtas
mu i sadili muwen!”
38 Insulat di ten áoluwan na en, “Iddi en hari nen Judio hidi.” 39 Ininsultu
siya nen essa a mágbabonu a impaku di bi ten kudus. Kinagi na, “Awan
beman siko en Cristo? Iligtas mu i sadili muwen, pati sikami!” 40 Peru
nagkagiyan siya nen kaguman na, “Awan ka la manteng ten Diyos? Parehu
kitam la a tállu a pinarusaan! 41 Dapat la a parusaan di kita a duwwa gapu
ten mágkadukás a ginággamet ta, peru i tolayid a iyán ay awan ti ginamet a
ányaman a madukás.” 42 Sakay kinagi na kánni Jesus, “Alalahanánnák mu

pay, Jesus, ni maghari ka dán.” 43 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomu,
ti aldew biyid a iyád ay kuyugán taka ti Paraiso.”

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44-45 Dikona a tanghali dán ay nagdiklám i buuwid a luta hanggan ten alas
tres ten apon. Sakay napisad en ditángnga nen kortina ten kadisaladan nen
Templo. 46 Káttapos ay pummákraw ti Jesus, “Ama, iyentrega ku dán dikomu
ispiritu kuwidi.” Káttapos na a kinagi iyud ay nabágsutan dán siya ti angás.
47 Dikona a netan nen kapitan nen sundalu hidi en nangyari ay nagpuri siya
ten Diyos. Kinagi na, “Tatarudan ngani a matuwid i tolayid a iddi!” 48 Makpal
en katolayan a naipun a mággeleng haud, ummuli hidi a tunay en lungkut di
gapu ten netan di a nangyari. 49 En atanan nen kákkagumanán hidi ni Jesus
ay ked hidi haud a mágtaknág ten adeyu, pati en bábbi hidi a ummunonud
dikona sapul ti Galilea. Netan di en atanan nen nangyari haud.

Inlábbáng Di ti Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50-51 Tehud a essa a lállaki a Jose en ngaran na, taga-Arimatea a essa a
banuwan ti Judea. Mabait siya sakay matuwid a tolay, essa siya ten tolay
hidi a maguray ten káddemát nen pághari nen Diyos. Sakay maski kaguman
siya ten Sanedrin ay awan siya ummayun ten madukás a ginamet di kánni
Jesus. 52 Ummangay siya kánni Pilato sakay inagid na en bangkay ni Jesus.
53 Indibábbi na en bangkay, sakay binalutan na ti tela a lino. Káttapos ay
inyangay na ten páglábbángngan a kumán a kuweba a batu, a awan palla
nagamit. 54 Ti aldiwid a iyud ay Aldew nen Pághanda di gapu magsapul dán
en Aldew nen Káimang.
55 Nákkuyug kánni Jose en bábbi hidi a nákkuyug kánni Jesus sapul ti Galilea,
kaya netan di en páglábbángngan sakay en kákkedátton nen bangkay na haud.
56 Káttapos ay ummuli hidi sakay tulos hidi a naghanda ti págpasárrub sakay
mira a idátton di ten bangkay ni Jesus. Ten káddemát nen Aldew nen Káimang
ay ummimang hidi gapu iyud utus nen Kautusan.

24

En Kákkabiyag a Ruway ni Jesus
(Mt. 28:1-10; Mc. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Nadid, págdemlag palla ten Simba ay ummangay dán en bábbi hidi
ten nánglábbángngan di kánni Jesus, tawid di en págpasárrub a inhanda di.
2 Káddemát di haud ay netan di a negulung dán en batu a sumássiradu
ten páglábbángan. 3 Peru dikona a summáddáp hidi haud ay awan dán en
bangkay nen Panginoon a Jesus. 4 Nadid mentras a isipán di ni bakin
konahud en nangyari ay tehud a bigla a pummeta a duwwa a lállaki a
makasili en badu di. 5 Tunay en ánteng di kaya lummuhud hidi. Kinagi nen
lállaki hidi dikodi, “Bakin aryokán moy en biyag ten lugar nen patay hidi?
6 Awan háddi ti Jesus, nabiyag dán siya a ruway! Nalimunan moy dán beman
en kinagi na dikomoy dikona a ked palla siya ti Galilea? 7 Awan beman kinagi
na a, ‘En Anak nen Tolay ay kailangan a itokyon ten makasalanan hidi sakay
ipaku ten kudus, peru mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew?’ ” 8 Nadid,
naisip nen bábbi hidi en kinagi hidi ni Jesus tenhud. 9 Kaya nagsoli hidi
gubwat ten páglábbángngan sakay angay di imbareta en atanan nen nangyari

ten sapulu ay ti essa a apostol sakay ten agum pa a kakagumanan di. 10 En
bábbi hidi ay de Maria Magdalena, ti Juana, sakay ti Maria a ina ni Santiago,
sakay en agum pa hidi a kaguman di a bábbi en nagbareta ten apostol hidi.
11 Peru awan naniwala en apostol hidi gapu isip diyid ay binubuu la iyud
nen bábbi hidi. 12 Peru tummaknág ti Pedro sakay nagginan a patamu ten
nánglábbángngan di kánni Jesus. Káddemát na ten lábbáng ay dummukug siya
a summedip ten disalad. Awan siya ti netan, basta en damit a lino. Kaya
ummuli siya a mággaisipán ten nangyari.

En Nangyari ten Duwwa a Naglakad Ti Emaus (Mc. 16:12-13)

13 Ti aldewid a iyud ay naglakad en duwwa a disepulus ni Jesus, patamu
ten baryu a nginaranan di a Emaus, manga sapulu ay ti essa a kilumetru
en kadeyu na ti Jerusalem. 14 Mágguron hidi a duwwa tungkul ten atanan
a nangyari. 15 Nadid, mentras a mágguron hidi ay ummadeni ti Jesus dikodi
sakay náksabay. 16 Netan di siya peru awan di siya natenggi. 17 Tinanung hidi
ni Jesus, “Ánya ben i págguronan moyen?”

Ummimang hidi ten páglakad di, sakay malungkut a tarud en rupa di.
18 Tummábbig en essa dikodi a Cleopas en ngaran na, “Siko wád la i dayuwid
ti Jerusalem a awan nakabareta ten nangyari hidi haud ti nakalipasudi
a sangan a aldew.” 19 Kinagi ni Jesus, “Ánya beman nangyariyid haud?”
Tummábbig hidi, “En tungkul ten nangyari hidi kánni Jesus a taga-Nazaret.
Essa siya a propeta a makapangyariyan ten upos sakay gamet maski ten
atubengán nen Diyos sakay nen tolay hidi. 20 Peru dinikáp siya nen pinunu
hidi nen padi mi hidi, sakay nen pinunu hidi nen banuwan para mahatulan
a matay, sakay impaku di siya ten kudus. 21 Siya pa beman i asaan miyid a
mángligtas ti Israel. Sakay bakán la a iyán, katállu dán nadid a aldew sapul
dikona a nangyari iyud. 22 Naráknid kami ten imbareta nen sangan a bábbi a
kakagumanan mi. Págdemlag palla ay ummangay hidi bummisita ten lábbáng
ni Jesus. 23 Peru awan di netan en bangkay na haud. Nagsoli hidi sakay
kinagi di a tehud hidi a netan a pangitain a tehud a duwwa a anghel a
nagkagi dikodi a biyag ti Jesus. 24 Kaya angay inileng nen agum mi hidi a
kakagumanan en lábbáng na sakay kinagi di a tatarudan en kinagi nen bábbi
hidi, peru awan di netan ti Jesus.”

25 Kinagi ni Jesus dikodi, “Ánya kam dán ben ti alay a makaintendi!
Bakin awan moy paniwalaan en atanan nen kinagi nen propeta hidi 26 a
kailangan a magtággád ti hirap en Cristo, bagu siya umangay ten marangal
a páppágyanan na?” 27 Káttapos ay impaliwanag ni Jesus dikodi en atanan
nen nakasulat ten Kasulatan a tungkul dikona, sinapulan na ten libru hidi
ni Moises hanggan ten insulat nen propeta hidi.

28 Nadid, dikona a adeni dán hidi ten baryu a tamuwan nen duwwa a
disepulus, ti Jesus ay kumán a magtulos ten lakad na a tamu ti mas adeyu
a lugar. 29 Peru pinugád di siya a kagi di, “Máktulos ka dálla háddi dikomi,
gapu sumarám dán i aldiwen sakay mágdadidiklám dán.” Kaya náktulos ti
Jesus dikodi. 30 Dikona katubeng di dán siya a kuman ay inalap na en
tinapay, sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na
sakay inyatád na dikodi. 31 Sakay nabukasan en pangileng di sakay natenggi
di ti Jesus, peru bigla dán siya a nawan. 32 Kinagi di, “Kaya bali a tunay

ti saya en bábbatiyán ta mentras a mákpágguron siya dikota ten dilan sakay impaliwanag na dikota en nakasulat ten Kasulatan."
33 Tummaknág hidi a pagdaka sakay nagsoli hidi ti Jerusalem. Dinemáttan
di a naipun en sapulu ay ti essa a apostol sakay en agum pa hidi a kakagumanan di. 34 Kinagi di ten duwwa, "Tatarudan a nabiyag en Panginoon,
pummeta siya kánni Simon!" 35 Káttapos ay inyistorya bi nen duwwa a disepulus en nangyari ten dilan, sakay ni konya di a natenggi en Panginoon dikona a táppeng-táppengán na en tinapay.

Pummeta ti Jesus ten Disepulus Na hidi (Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

36 Nadid, mentras a págguronan di en nangyari ay bigla a lummitaw ti
Jesus a tummaknág ten ditángnga di, sakay kinagi na dikodi, "Mágkahud kam ti kapayapaan!" 37 Naráknid en disepulus hidi sakay neántingan hidi gapu inisip di a anitu en netan di. 38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Bakin manteng kam? Sakay bakin magduda kam? 39 Ilingán moy i lima kuwiday sakay i básset kuwiday, sikán dán ngani iddi. Tawidanák moy sakay pakailingánnák moy. Awan ti pilas sakay tulang en anitu, peru sikán ay tehud a kona ti ketan moyidi. 40 Káttapos na a kinagi iyád ay impeta na dikodi en lima na sakay en básset na. 41 Nagtaka hidi ti hustu sakay tunay hidi ti saya. Peru awan palla hidi makapaniwala, kaya tinanung hidi ni Jesus, "Tehud kam a makan haán?" 42 Inátdenan di siya ti kakáttol a neapoy a ikan. 43 Inalap na iyud sakay kinan na ten atubengán di.
44 Káttapos ay kinagi na dikodi, "Saiyád en kinagi ku dikomoy dikona a kakagumanák moy palla. Dapat a matupad en atanan a nesulat ten Kautusan ni Moises, ten libru nen propeta hidi sakay ten libru nen Kansiyon hidi tungkul dikoku." 45 Káttapos ay binukasan na en isip di tánni maintendiyan di en Kasulatan. 46 Kinagi na dikodi, "Kona háddi en nakasulat, 'Kailangan a maghirap en Cristo sakay matay. Káttapos ay mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew.' 47 Kaya ten pamamag-itan nen ngaran na ay dapat a ipangaral en págsisi, sakay págpatawad ten kasalanan sapul ti Jerusalem hanggan ten atanan a bansa. 48 Sikam i makapangpatunayid ti bagayid a hidi iyád. 49 Tandaan moy, paangayán ku dikomoy en impangaku nen Ama ku. Kaya dyan kam lumakad ti Jerusalem mentras a awan moy matanggap en kapangyariyan a gubwat dilanget."

En Káangay ni Jesus Dilanget (Mc. 16:19-20; Gamet 1:9-11)

50 Káttapos ay ingkuyug hidi ni Jesus ten luwas ti Jerusalem, káddemát ti
Betania ay indisunu na en lima na sakay pinagpala na hidi. 51 Mentras a pagpalaán na hidi ay mággade-adeyu siya a padisunu a patamu dilanget. 52 Sinamba di siya sakay káttapos ay nagsoli hidi ti Jerusalem a masaya a tarud. 53 Pirmi hidi a mággangay ten Templo a magpuri ten Diyos.

En Maganda a Bareta ayun kánni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

Iyád a *Maganda a Bareta ayun kánni Juan,* a mángpakapospos a ti Jesus en awan ti katapusan a Upos nen Diyos a, "Nagin tolay sakay nákpágyan dikomi." Nesulat iyád a Maganda a Bareta tánni en mangbasa hidi ay sumampalataya a ti Jesus en nepangaku a Tagapagligtas, en Anak nen Diyos, tánni magkahud hidi ti biyag (20:31).

En dipalongu a bahagi ay mángpakapospos ten iba-iba a himala a mangpatunay a ti Jesus en nepangaku a Tagapagligtas, en Anak nen Diyos. Kasunud háddi en paliwanag hidi tungkul ten himala hidi. Ti iyád a bahagi ay nepaliwanag a naniwala en agum kánni Jesus sakay nagin tagasunud na hidi. En agum bi ay awan naniwala, sakay sinalungat di pa siya. Nakasulat ten kapitulu 13 hanggan 17 en katapusan a gibi ni Jesus kaguman en disepulus na hidi sakay en maganda a pákpággagum na dikodi. Ti gibiyid a iyud ay pinabegsák na en isip di tánni magin handa hidi ten pademát a pangyayari. Ten katapusan hidi a kapitulu ay nesulat en págdikáp, págbista sakay pángpaku dikona ten kudus, en kákkabiyag na ruway, sakay en makpal hidi a beses a káppeta na ten disepulus na hidi káttapos na a mabiyag a ruway.

En istorya a tungkul ten bábbi a nadikáp ti pángngalunya (8:1-11) ay namarkaan ti kona háddi ( ) a tanda gapu awan iyád ketan ten kakpalan a dipalongu hidi a kasulatan sakay ten purumeru hidi a salin, sakay ten agum a kasulatan ay iba en paketan ti iyád.

Inátdenan ti diin nen *Maganda a Bareta ayun kánni Juan* en biyag a awan ti katapusan ten pamamag-itan ni Cristo, a essa a kaluub a magsapul dán nadid sakay matanggap nen mangtanggap hidi ten dulaw ni Jesus, en Dilan, en Katutuhanan sakay en Biyag. Ketan ti iyád a libru en matalinhaga a pággamit ti karaniwan a bagay kona ten dinom, tinapay, simbuwan, pastol sakay en tupa na hidi, en ponan ni ubas sakay ten bunga na, tánni ipeta sakay itoldu en katutuhanan hidi a ispirituwal.

Lasán nen Libru

En dipalongu a upos 1:1-18
Ti Juan a Mágbinyag sakay en dipalongu hidi a disepulus ni Jesus 1:19-51
En págserbi ni Jesus 2:1-12:50
En katapusan hidi a aldew ni Jesus 13:1-19:42
En ruway a kákkabiyag sakay en káppeta nen Panginoon a ti Jesus 20:1-31
En káppeta ni Jesus ten pittu a disepulus 21:1-25

En Upos nen Biyag

1 Sapul pa ten sapul ay ked dán en Upos, kaguman nen Diyos en Upos,
sakay en Upos ay siya dán en Diyos. 2 Sapul pa ten sapul ay kaguman dán
siya nen Diyos. 3 Linalang en atanan bagay a ten pamamag-itan na, sakay
awan ti linalang a bakán a ten pamamag-itan na. 4 En Upos en paggubwatan
ni biyag, sakay iyád a biyag ay nangatád ti demlag ten tolay. 5 Iyád a demlag
ay magdemlag ten kadiklámman, sakay awan iyád madaig nen diklám.
6 Nadid, tehud a essa a lállaki a inutusan en Diyos, en ngaran na ay ti Juan.
7 Pinaangay na ti Juan ten tolay hidi, inutusan siya tánni ipahayag na en

tungkul ten demlag, tánni sumampalataya en atanan a tolay. 8 Bakán a ti
Juan en demlag, nan inutusan siya tánni mángpahayag ni deya en demlag.
9 En tunay a demlag a mangdemlag ten atanan a tolay ay dumemát ti
munduwiday.
10 Dummemát en Upos ti munduwiday, peru awan siya tinenggi ni
munduwiday maski ni linalang i munduwiday ten pamamag-itan na.
11 Ummangay siya ten sadili na a banuwan, peru awan siya tinanggap nen
kabanuwan na hidi. 12 Peru en atanan a nangtanggap sakay summam-
palataya dikona ay inátdenan na ti karapatan a magin anak nen Diyos.
13 Nagin anak ngani hidi nen Diyos bakán a ten pamamag-itan nen pisikal
a kákkeenak oni gapu ten kagustuwan nen tolay, nan gapu ten kaluuban nen
Diyos.
14 En Upos ay nagin tolay sakay nákpágyan dikomi. Netan mi en kaluwal-
hatian na bilang bugtung a anak nen Ama. Putat siya ti kabaitan sakay
katutuhanan.
15 Impahayag siya ni Juan, sakay impákraw na ten tolay hidi a, “Siya en
kinagi ku dikomoy a, ‘En dumemát a kasunud ku ay mataas nan sikán, gapu
baguwák a neenak ay ked dán siya.’ ”
16 Gapu putat siya ti págmahal, ay naranasan tam a atanan en tulos-tulos
a pagpapala. 17 Neatád dikomi en Kautusan nen Diyos ten pamamag-itan
ni Moises, peru en kabaitan sakay katutuhanan ay neatád ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo. 18 Maski nikan ay awan palla ti naketa ten Diyos. Peru
impakilala siya nen bugtung a Anak a tunay a kasayaan nen Ama.

En Págpahayag ni Juan a Mágbinyag (Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18)

19 Inutusan nen pinunu hidi nen Judio hidi ti Jerusalem en sangan a padi
sakay Levita a itanung kánni Juan ni deya siya. 20 Intapat a kinagi ni Juan
dikodi, “Bakán a sikán en Cristo.”
21 “Ni konahud ay deya ka?” tanung di,
“Siko beman ti Elias?” “Bakán a sikán,” kagi ni Juan.
“Siko beman en propeta?” Kinagi na dikodi, “Bakán a sikán.”
22 “Deya ka beman a talaga? Kagiyán mu dikomi tánni tehud kami a mekagi
ten nagutus hidi dikomi. Ánya makagi muwid tungkul ti sadili muwen?”
23 “Tummábbig ti Juan ten pamamag-itan nen kinagi ni propeta Isaias,
“Sikán en boses nen tolay a magpákraw ten parang,
‘Pasunongán moy en paglakadan nen Panginoon.’ ” 24 En nagtanung
hidi ay inutusan nen Pariseo hidi. 25 Tinanung di a ruway ti Juan,
“Bakin magbinyag ka, ni bakán bali a siko en Cristo, oni ti Elias,
oni en propeta?” 26 Tummábbig ti Juan, “Mágbinyagák dikomoy ten
dinom, peru tehud a ked ti ditángnga moyen a awan moy matenggi.
27 Dumemát siya a kasunud ku peru awanák karapatdapat dikona
maski ni mangokbis dálla ten igut nen sandalyas na.”
28 Iyád ay nangyari ti Betania, ten dibelyu nen dinom ti Jordan a nagbinya-
gan ni Juan.

En Tupa nen Diyos

29 Ten kailawan na, ay netan ni Juan ti Jesus a umadeni dikona. Kaya
kinagi na ten tolay hidi, “Siya iddi en Tupa nen Diyos. Siya en mangibut
ten kasalanan nen tolay ti munduwiday. 30 Siya en kinagi ku dikomoy a
dumemát a kasunud ku a mas mataas nan sikán. Gapu baguwák pa a neenak

ay ked dán siya. 31 Awan ku bi siya matenggi tenhud peru ummangayák háddi
a magbinyag ti dinom tánni ipakilala ku siya ti Israel.
32 Káttapos ay nagpatunay ti Juan, a kinagi na, “Netan ku en Ispiritu a
dummibábbi a gubwat dilanget a kona ten essa a kalapati, sakay ummapon
dikona. 33 Awan ku siya matenggi tenhud, peru en nangutus dikoku a
magbinyag ti dinom ay siya labi en nagkagi a, ‘Ketan mu a dumibábbi en
Ispiritu sakay mágyan ten essa a tolay. Iyud a tolay i magbinyagid ti Banal
Ispiritu.’ 34 Mineta ku siya kaya patunayan ku a siya en Anak nen Diyos.”

En Dipalongu hidi a Disepulus ni Jesus

35 Ten kinailawan na, ay ked dámman haud ti Juan kaguman na en duwwa
na a disepulus. 36 Dikona ketan na ti Jesus a magtalib ay kinagi na, “Siya
en Tupa nen Diyos!” 37 Ten pákkasanig nen duwwa a disepulus ten kinagi
ni Juan, ay inunud di ti Jesus. 38 Dikona sumulig ti Jesus, ay netan na hidi a
umunonud, kaya tinanung na hidi, “Ánya kailangan moyid?”
Kinagi di, “Hádya táttulusan muwid Rabbi?” (En gustu a kagiyán nen Rabbi
ay Maistu.)
39 “Kamon haád angen moy ilingán,” kagi ni Jesus.
Kaya nákkuyug hidi kánni Jesus sakay netan di en táttulusan na; sakay
náktulos dán bi hidi ti iyud a aldew gapu magalaskuwatru dán ten apon.
40 En essa ten duwwa a nakasanig ten kinagi ni Juan ay ti Andres a
kapatkaka ni Simon Pedro. 41 Kaya inaryok ni Andres en kapatkaka na a ti
Pedro sakay kinagi na, “Netan mi dán en Mesias!” (En gustu a kagiyán nen
Mesias ay Cristo.) 42 Ingkuyug ni Andres ti Simon a ummangay kánni Jesus.
Ten pákketa ni Jesus kánni Pedro ay kinagi na, “Siko ay ti Simon a anak ni
Juan. Sapul nadid ay ngaranan ka dán a Cefas.” (En kahulugan na ay Pedro,
ti iba a upos ay batu).

En Dulaw kánde Felipe ay ti Natanael

43 Ten kailawan na ay naisipan ni Jesus a umangay ti Galilea. Netan na
haud ti Felipe sakay kinagi na, “Mákkuyug ka dikoku.” 44 (Ti Felipe ay taga-
Bethsaida a kabanuwan de Andres ay ti Pedro.) 45 Netan ni Felipe ti Natanael,
sakay kinagi na dikona, “Netan mi dán en kinagi ni Moises ten kasulatan
sakay nen propeta hidi. Siya ay ti Jesus a taga Nazaret a anak ni Jose.”
46 “Tehud beman a maggubwat a mahusay ti Nazaret?” tanung ni Natanael.
Tummábbig ti Felipe, “Karon hád angen mu ilingán.”
47 Pákketa ni Jesus kánni Natanael a patamu dikona ay kinagi na, “Ilingán
moy, i tatarudanen a Israelita. Awan siya mágwariwari.” 48 Tinanung siya ni
Natanael, “Konyaák mu a nakilala?”
Tummábbig ti Jesus, “Bagu ka pa a dulawán ni Felipe ay netan taka dán
dikona a ked ka ten sarok nen kayu a igos.” 49 Kinagi ni Natanael, “Maistu,
talaga a siko en Anak nen Diyos! Siko en Hari ni Israel!”
50 Kinagi ni Jesus, “Sumampalataya ka beman gapu ten kinagi ku a netan
taka ten sarok nen kayu a igos? Makpal ka pa a ketan a mas lalu pa
haán.” 51 Sakay kinagi ni Jesus dikona, “Tandaan mu, ketan mu a bukas
dilanget sakay en anghel hidi nen Diyos ay sumangkay sakay umugsad ten
páppágyanan nen Anak nen Tolay.

2

En Kasalan ti Cana

1 Nadid, kállipas nen kaduwwa a aldew, ay tehud a kasalan ti Cana a sakup
ni Galilea. Ked haud en ina ni Jesus. 2 Imbitadu bi de Jesus ay ten disepulus
na hidi ten kasalan. 3 Naubusan hidi ti alak ten handaan. Kaya kinagi nen
ina ni Jesus dikona, “Naubusan dán hidi ti alak.” 4 Kinagi ni Jesus, “Dyanák
mu dipalonguwan. Bakán palla a iyád en tama a odas.” 5 Kinagi nen ina na
ten mágserbi hidi, “Gamitán moy en ányaman a kagiyán na dikomoy.”
6 Tehud a ánnám a tapayan a maglasán ti manga duwwa a pulu hanggan
tállu a pulu a galon. Hidi iyád ay nehanda para pággugasan nen Judio hidi
ayun ten relihiyon di. 7 Kinagi ni Jesus ten mágserbi hidi, “Sigi putatán moy ti
dinom tapayanen hidi.”
Pinutat di ngani en tapayan hidi. 8 Sakay kinagi na dikodi, “Mangsigit kam
sakay iyangay moy ten tagapamahala ten kasalan.”
Nangsigit ngani hidi sakay inyangay di ten tagapamahala ten kasalan.
9 Dikona ennaman nen tagapamahala ten kasalan en dinom a nagin alak ay
awan na tukoy ni hádya iyud a naggubwat. Peru tukoy nen mágserbi hidi a
nangsigit. Kaya dinulaw nen tagapamahala en lállaki a kinasal. 10 Kinagi na,
“En masarap a alak en purumeru a iluwas sakay iluwas en mahina a kalasi
ni alak ni makpal dán a mainom en tolay hidi. Peru siko ay indimudyan mu
a inluwas en masarap a alak.”
11 Iyád a ginamet ni Jesus ti Cana, en kapurumeruwan a ginamet na a
himala. Ten pamamag-itan ni iyud ay nehayag en kapangyariyan na sakay
naniwala en disepulus na hidi.
12 Káttapos ni iyud, ay ummangay de Jesus ti Capernaum. Kaguman na en
ina na, sakay en kákkapatkaka na hidi ay ten disepulus na hidi. Sakay náktulos
hidi haud ti sangan a aldew.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo (Mt. 21:12-13; Mc. 11:15-17; Lu. 19:45-46)

13 Nadid, dikona a adeni dán en Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen Judio
hidi, ay ummangay ti Jesus ti Jerusalem. 14 Ten kássáddáp na ten Templo, ay
netan na en tolay hidi a maglaku-laku. Maglaku hidi ti kabakaan, tupa sakay
kalapati, sakay netan na bi haud en mágpalit hidi ti pilak. 15 Naggamet ti Jesus
ti pághaplit a lubid sakay intabuy na a paluwas ten Templo en máglaku-laku
hidi, pati en baka hidi sakay tupa hidi. Insapwar na en pilak nen mágpalit
hidi sakay impágpasakáb na en lamisaan di hidi. 16 Sakay kinagi na ten
maglaku hidi ti kalapati, “Ibutan moy háddi hidi iyán, bakin ginamet moy a
palengki en bilay nen Ama ku?” 17 Naala-ala nen disepulus na hidi en nesulat
ten kasulatan a, “En págsurug ku ten bilay mu ay kumán a apoy a maggerab
ti pusu kuwiday.”
18 Gapu haud, ay tinanung siya nen pinunu hidi nen Judio hidi, kinagi di,
“Ánya i mepeta muwid dikomi a himala, tánni patunay a tehud ka a karap-
atan a gamitán iyád?” 19 Tummábbig ti Jesus, “Rábbaán moy i Templowid a
iyád sakay ten alay nen tállu a aldew ay itaknág ku iyád a ruway.” 20 Kinagi
nen pinunu hidi nen Judio hidi, “Samantala áppat a pulu ay ti ánnám a taon a
ginamet i Templowid a iyád? Sakay nadid ay itaknág mu la ti tállu a aldew?”
21 Peru en Templo a kinagi ni Jesus ay en bággi na. 22 Kaya, dikona nabiyag
siya a ruway ten katállu a aldew, ay naala-ala nen disepulus na hidi iyud a
kinagi na. Sakay lalu hidi a naniwala ten kasulatan sakay ten intoldu hidi ni
Jesus.

Tukoy ni Jesus en Isip nen Tolay hidi

23 Nadid, ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib ti Jerusalem, ay makpal
en summampalataya kánni Jesus ten dikona ketan di en himala hidi a
ginánggamet na. 24 Peru awan nagtiwala ti Jesus dikodi gapu tukoy na en ked
ten isip di. 25 Awan dán siya kailangan a baretaan tungkul ten deyaman,
gapu tukoy na en ked ten isip nen atanan a tolay.

3

Tinolduwan ni Jesus ti Nicodemo

1 Nadid, tehud a essa a pinunu nen Judio hidi a en ngaran na ay ti
Nicodemo. Kabilang bi siya ten grupu nen Pariseo hidi. 2 Ten essa a gibi,
ay ummangay siya kánni Jesus sakay kinagi na, “Maistu, tukoy mi a siko ay
essa a maistu a gubwat ten Diyos gapu awan ti makagamet ten himala hidi a
gággamitán mu ni awan dikona en Diyos.” 3 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku
dikomu mentras a awan meenak a ruway en essa a tolay ay awan na ketan en
kahariyan nen Diyos.” 4 “Konya a meenak a ruway en essa a tolay a matanda
dán? Makasáddáp beman siya a ruway ten tiyan nen ina na para meenak
a ruway?” kagi ni Nicodemo. 5 Kinagi ni Jesus, “Tandaan mu, en tolay a
awan meenak a ruway ten dinom sakay ten Ispiritu, ay awan makasáddáp
ten kahariyan nen Diyos. 6 En meenak ayun ten pagkatolay ay tolay, sakay
en meenak ayun ten Ispiritu ay ispiritu. 7 Dyan ka magtaka ten kinagi ku
dikomu, ‘Kailangan a meenak a ruway en atanan a tolay.’ 8 Ni magparás
ay masanig mu en tánnug na peru awan mu tukoy naggubwatan naid sakay
tamuwán naid. Kona labi hud en tolay a neenak ayun ten Ispiritu.” 9 Kinagi
ni Nicodemo, “Konya iyád a mangyari?” 10 Kinagi ni Jesus, “Essa ka pa bi a
matalinu a maistu ti Israel bakin awan mu maintendiyan i bagayid a hidi
iyád? 11 Tandaan mu: en ikagi mi ay tukoy mi, sakay en patunayan mi ay
netan mi, peru awan moy iyud tinanggap. 12 Ni awan kam maniwala ten
bagay hidi a kagiyán ku tungkul ti munduwiday, ay konya moy a paniwalaan
en ikagi ku a tungkul ten bagay hidi dilanget? 13 Awan ti iba a ummangay
dilanget nan en dummibábbi a gubwat dilanget a en Anak nen Tolay.

14 Sakay ni konya a indisunu ni Moises en tangsu a biklat ten parang ay
kona labi hud a kailangan a idisunu en Anak nen Tolay. 15 Tánni deyaman en
sumampalataya dikona ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan. 16 Gapu
mahal a tarud nen Diyos en atanan a tolay ti munduwiday, kaya inyatád na
en bugtung na a Anak, tánni deyaman en sumampalataya dikona ay awan
mepahamak nan magkahud ti biyag a awan ti katapusan. 17 Gapu inutusan
nen Diyos en anak na, bakán a para hatulan ti parusa i munduwiday, nan
iligtas ten pamamag-itan na.

18 Awan dán mahatulan a maparusaan en sumampalataya ten Anak. Peru
nahatulan dán en awan sumampalataya. Gapu awan siya summampalataya
ten bugtung a Anak nen Diyos. 19 Nahatulan hidi, gapu ummangay dán ti
munduwiday en demlag, peru ginustu pa nen tolay hidi en diklám nan ten
demlag, gapu en gággamitán di ay mágkadukás. 20 En mánggamet ti madukás ay
maiyamut ten demlag. Adeyuwan di en demlag tánni awan ketan en gamet
di. 21 Peru en mabiyag a ayun ten katutuhanan ay umadeni ten demlag, tánni
mehayag en gamet na a ayun ten kaluuban nen Diyos.

De Jesus ay ti Juan

22 Káttapos ni iyud ay ummangay de Jesus ay ten disepulus na hidi ti Judea.
Nágyan hidi haud ti sabadit a panahun sakay nagbinyag ten tolay hidi. 23 Ti
iyud a panahun, ay magbinyag bi ti Juan ti Enon, adeni ti Salim, gapu makpal
a dinom haud, sakay ummangay dikona en tolay hidi a magpabinyag.
24 (Awan palla hud nepiresu ti Juan)
25 Nadid, nagkatábbigan en disepulus hidi ni Juan ay ten essa a Judio,
tungkul ten páglinis ayun ten relihiyon di. 26 Kaya ummangay hidi kánni
Juan, sakay kinagi di, "Maistu, en lállaki a kaguman mu ten dibelyu ni Jordan,
en pinatunayan mu, ay magbinyag bi sakay ngari-ngari a atanan tolay ay
ummangay dikona!" 27 Kinagi ni Juan, "Awan ti magamet en tolay ni awan
ipagkaluub nen Diyos. 28 Awan moy beman naala-ala en kinagi ku dikomoy a
bakán a sikán en Cristo nan inutusanák la a mágdipalongu dikona. 29 En bábbi a
ikasal ay para ten lállaki a ikasal. En abay a maguray ten káddemát nen lállaki
a ikasal ay masaya a tarud ni masanig na dán en boses nen lállaki. Konaák
labi haud nadid masayaák a tarud a meta ku en tolay hidi a umangay kánni
Jesus. 30 Kailangan a lalu siya a metaas, sakay sikán ay mebaba.

Ti Jesus en Gubwat Dilanget

31 En gubwat dilanget ay kataasan ten atanan; en gubwat ti lutaiday ay
tagaluta sakay magupos tungkul ten bagay hidi ti lutaiday. En gubwat
dilanget ay kataasan ten atanan. 32 Imbareta na en nasanig na sakay en
netan na, peru awan ti maniwala ten imbareta na. 33 Peru en naniwala
hidi ten imbareta na, ay magpatunay a en kinagi nen Diyos ay tama. 34 En
inutusan nen Diyos ay magpahayag ten upos hidi nen Diyos, gapu awan ti
karád en págkaluub nen Diyos ten Ispiritu na. 35 Mahal nen Diyos en Anak,
sakay inyatád nen Diyos dikona en pámmahala ten atanan a bagay. 36 En
sumampalataya ten Anak nen Diyos, ay tehud a biyag a awan ti katapusan.
Peru en awan sumunud ten Anak, ay awan magkahud ti biyag. Nan manatili
dikona en iyamut nen Diyos.

4

Ti Jesus sakay en Samaritana

1 Nadid, nabareta nen Pariseo hidi a mas makpal a naakit sakay nabinya-
gan ti Jesus nan ti Juan. 2 (Peru bakán a ti Jesus a mismu en magbinyag, nan
en disepulus na la hidi). 3 Dikona nabareta iyud ni Jesus, ay lummakad siya
ti Judea, sakay nagsoli ti Galilea. 4 Ten kássoli di ay kailangan a dumaman
siya ti Samaria.
5 Nademát di en essa a banuwan a en ngaran na ay Sicar a sakup ni
Samaria. Adeni ti Sicar en luta a inyatád ni Jacob ten anak na a ti Jose. 6 Ketan
haud en bal-ung ni Jacob. Káddemát di haud ay nággetnud ti Jesus ten gilid nen
bal-ung, gapu pagud a naglakad. Halus adeni dán a magtanghali en aldew.
7 Tehud a essa a Samaritana a angay summagáb. Kinagi ni Jesus dikona,
"Mák-enumák pay." 8 (Ti iyud a pagkakataun ay awan en disepulus na
hidi gapu ummangay hidi ten banuwan a mamali ti makan di.) 9 Kinagi
dikona nen Samaritana, "Awan beman Judio ka, sakay mák-enom ka dikoku
a Samaritana?" (Gapu awan maari a mákpággagum en Judio hidi ten
Samaritano hidi.) 10 Kinagi ni Jesus dikona, "Ni tukoy mu la en kaluub nen
Diyos, sakay ni deya i mák-enomidi dikomu, ay maari a siko i mággidid dikona
ti dinom sakay átdenan na ka ti dinom a makapangatád ti biyag." 11 Kinagi
nen bábbi, "Ti kadsalad ni bal-ungidi sakay awan ka pa bi ti págtabu, hádya

pangalapan muwid ti dinom a makapangatád ti biyag? 12 Iyád a bal-ung ay
gubwat ten ninunu mi a ti Jacob. Umminom siya háddi sakay en anak na
hidi maski en hayup na hidi. Mataasan mu beman siya?" kagi na. 13 Kinagi
ni Jesus, "En uminom ti dinomid a iyád ay mauwaw padi a ruway, 14 peru
en uminom ten iyatád ku a dinom ay awan dán mauwaw a ruway. Gapu en
dinom a iyatád ku ay magin kona ten bukal a tulos-tulos a magbulos sakay
makapangatád dikona ti biyag a awan ti katapusan. 15 Kinagi nen bábbi,
"Átdenanák mu pay ti kona ti iyán a dinom tánni awanák dán mauwaw a
ruway, sakay awanák dán sumoli háddi a sumagáb a ruway." 16 "Umuli ka
dán sakay ikuyug mu háddi en kabinga mu," kagi ni Jesus. 17 "Awanák ti
kabinga," tábbig nen bábbi.

Kinagi ni Jesus, "Tama ka, ti kinagi muwen a awan ka ti kabinga 18 gapu
limma dán en nagin kabinga mu, sakay en kapisan mu nadid ay bakán mu
a kabinga." 19 Kinagi nen bábbi, "Talaga a propeta ka bewád?" 20 "Háddi
a bukid a sinumamba ten Diyos en ninunu mi hidi, peru kagi moy a Judio
hidi a ti Jerusalem la dapat a sambaán en Diyos." 21 Kinagi ni Jesus dikona,
"Maniwala ka dikoku, a sambaán en Diyos bakán la a ti iyán a bukid oni ti
Jerusalem. 22 Sikam a Samaritano ay awan moy tukoy i sambaán moyid,
peru sikami a Judio hidi ay tukoy mi en sambaán mi, gapu en kaligtasan
ay nagsapul ten Judio hidi. 23 Peru dumemát dán en panahun nadid dán
ngani a mismu, a en tunay a sumamba ten Ama ay sumamba ten ispiritu
ay ten katutuhanan. Gapu iyud en gustu nen Ama ten balang sumamba
dikona. 24 En Diyos ay Ispiritu, kaya dapat siya a sambaán ten ispiritu ay
ten katutuhanan.

25 Kinagi nen bábbi, "Tukoy ku a pademát en Mesias, en kákkagiyán a Cristo.
Káddemát na ay siya en mángpaliwanag dikomi ten atanan a bagay" 26 "Sikán
dán iyád a mismu i kagiyán muwen," kagi ni Jesus.

27 Káddemát nen disepulus hidi ni Jesus a gubwat ten banuwan ay nabigla
hidi dikona ketan di a mákpágguron siya ten Samaritana. Peru awan ti nag-
tanung dikodi ten bábbi a, "Ánya kailangan muwid?" Awan bi ti nagtanung
kánni Jesus a, "Bakin mákpágguron ka dikona?"

28 Linakadan nen bábbi en isássagáb na, summoli ten banuwan sakay
kinagi na ten tolay hidi haud, 29 "Kadtamon, angen moy ilingán en tolay
a nakatukoy ten atanan a ginamet ku. Siya dán wád Cristowid?" 30 Ten
pákkatukoy di ay lummuwas hidi ten banuwan sakay ummangay hidi kánni
Jesus.

31 Pumensangan dán a kinagi nen disepulus na hidi a, "Maistu, angay ka
pa kuman." 32 Peru kinagi na, "Tehudák a pagkain a awan moy tukoy."

33 Kaya nagtanungan en disepulus na hidi, "Tehud wád a nangatád dikona
ti makan na?" 34 Kinagi ni Jesus dikodi, "Pagkain kuwid ay tupadán ku
en kaluuban nen nangutus dikoku, sakay tapusán en pagamet na dikoku.
35 Awan beman kakagiyan moy a, 'Áppat dálla a bulan ay sák-ani dán?'
Kagiyán ku dikomoy, a nalutu dán en mula hidi nakahanda dán tánni aniyán.
36 En maggapas ay makatanggap ti upa sakay magpuron ti bunga a para
ten biyag a awan ti katapusan. Kaya en mágmula sakay en mággapas ay
parehu hidi a magkahud ti kasayaan. 37 Kaya tama la en kakagiyan a, 'Iba en
magmula sakay iba bi en magani.' 38 Utusan takam, a aniyán moy en awan
moy immula. Iba en nagpagud, sakay sikam en magani ten nagpagudan di."

39 Makpal a Samaritano ti banuwanid a iyud en naniwala kánni Jesus, gapu
ten pahayag nen bábbi a, “Kinagi na dikoku en atanan a ginamet ku.” 40 Kaya
kinauron di ti Jesus a mákpágyan pala siya haud. Sakay nákpágyan bi siya
haud ti duwwa a aldew.
41 Makpal en summampalataya dikona masanig di siya. 42 Kinagi di ten
Samaritana, “Maniwala kami dán nadid, bakán la a gapu ten kinagi mu nan
gapu nasanig mi siya. Natukuyan mi dán a siya en Tagapagligtas nen tolay ti
munduwiday.”

Pinagpiyya ni Jesus en Anak nen Essa a Pinunu

43 Nadid, kállipas nen duwwa a aldew, ay nagsoli ti Jesus a tamu ti Galilea.
44 (Kinagi ni Jesus a en essa a propeta ay awan di igagalang ten sadili na a
banuwan.)
45 Káddemát ni Jesus ti Galilea ay mahusay en pángtanggap dikona nen tolay
hidi, gapu natandaan di en atanan a ginággamet na a himala ti Jerusalem
ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib. 46 Ummangay a ruway ti Jesus ti Cana a
sakup ni Galilea a nanggamitan na ten dinom a nagin alak. Ti Capernaum
ay tehud a essa a pinunu ni gubiyernu a tehud a anak a lállaki a tehud a
saket 47 sakay maghingalu dán. Dikona a nabareta na a nagsoli ti Jesus ti
Galilea a gubwat ti Judea, ay ummangay siya nákpágguron kánni Jesus a angay
na pagpiyyaán en anak na ti Capernaum. 48 Kinagi ni Jesus, “Mentras a
awan kam ti ketan a himala hidi sakay makataka-taka a bagay ay awan kam
sumampalataya.” 49 Kinagi nen pinunu, “Kadtamon pay, Panginoon, bagu
matay en anak ku.” 50 Kinagi ni Jesus dikona, “Umuli ka dán, mahusay dán
en anak mu.” Pákkasanig nen lállaki ten kinagi ni Jesus ay naniwala siya sakay
tulos dán a ummuli. 51 Maglakad palla siya ten soli na ay natagbu na dán en
alipin na hidi sakay kinagi di dikona a nagpiyya dán en anak na. 52 Tinanung
na hidi, “Ánya a kaodas nagpiyya naid?”
Kinagi di, “Nawasan siya ten ladu na ten ala-una nennapon.” 53 Naala-
ala nen pinunu a konahud en odas dikona kinagi ni Jesus a, “Mahusay dán
en anak mu.” Kaya summampalataya siya sakay en buu na a pamilya kánni
Jesus.
54 Iyád en kaduwwa a ginamet ni Jesus a himala ti Galilea kággubwat na ti
Judea.

5

En Págpapiyya ni Jesus ten Tehud a Saket ti Betesda

1 Nadid, káttapos ni iyud, ay ummangay ti Jesus ti Jerusalem ten piyesta
nen Judio hidi. 2 Ti banuwanid a iyud ay tehud a dikál a dipositu ni dinom
a kadeni nen Pintuwan nen Tupa hidi. Iyud a dinom ay ngángngaranan nen
Judio hidi a Betesda, ten gilid na ay tehud a limma a bilay. 3 Napisanpisan
haud en te manga saket hidi, kona ten burák, pilay sakay lupug. 4 (Gapu
tehud a panahun a dumibábbi en Anghel nen Panginoon sakay kibugán na
en dinom. En medipalongu a tumabsung ay magpiyya siya ányaman en saket
na.)
5 Nadid, tehud haud a lállaki a tállu a pulu ay ti walu dán a taon a tehud
a saket. 6 Netan siya ni Jesus, tukoy na a iyud a lállaki ay nalay dán a tehud
a saket. Tinanung na siya, “Gustu mu beman a magpiyya?” 7 Tummábbig
en tehud a saket, “Maistu, awan biyay ti mangtulung dikoku a tumabsung
ni tehud dán a mangkibug ti dinomen, patamuwák palla ay tehud dán a

nakadipalongu dikoku." 8 Kinagi ni Jesus dikona, "Tumaknág ka, betbitán mu i abák muwen, sakay maglakad ka." 9 Ti odasid a iyud ay nagpiyya en lállaki, inalap na en abák na sakay naglakad.

Iyud a aldew ay Aldew nen Káimang. 10 Kaya kinagi nen pinunu nen Judio hidi ten lállaki a nagpiyya, "Aldew nadid nen Káimang! Labag ten Kautusan a magbetbet ka ti abák muwen." 11 Peru kinagi na dikodi, "En nagpapiyya dikoku i nangkagiyid a betbitán ku i abák kuwidi sakay maglakadák." 12 "Deya beman nagkagiyid dikomu a betbitán mu i abák muwen sakay maglakad ka?" kagi di. 13 Peru awan tukoy nen lállaki ni deya en nagpapiyya dikona, gapu awan dán ti Jesus ten kakpalan nen tolay.

14 Kállipas ni iyud, ay netan ni Jesus ten Templo en lállaki a pinagpiyya na. Kagi na dikona, "Nadid ta nagpiyya ka dán, ay dyan ka dán maggamet ti kasalanan, bakay mas madukás pa i mangyariyid dikomu." 15 Kállakad nen lállaki ay ummangay siya ten Judio hidi sakay kinagi na dikodi a ti Jesus i nagpapiyyaid dikona. 16 Kaya sapul haud, ay inusig dán nen pinunu hidi nen Judio hidi ti Jesus gapu ten págpapiyya na ten Aldew nen Káimang.

17 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "En Ama ku ay tulos-tulos a magtarabahu a hanggan nadid, konaák labi haud." 18 Gapu ti iyud, ay lalu di a pinagsikapan a pabunu ti Jesus gapu linabag na dán en batas nen Aldew nen Káimang ay kinagi na pa a en Diyos i Ama naid, gustu naid a kagiyán ay ipantay na en sadili na ten Diyos.

19 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku dikomoy en katutuhanan a awan ti magamet en Anak a gubwat ten sadili na la; nan en ketan na a gamitán nen Ama ay siya labi iyud i gamitán naid. En gamitán nen Ama ay siya labi en gamitán nen Anak. 20 Gapu mahal nen Ama en Anak, kaya ipeta na ten Anak en atanan a gággamitán na, sakay higit pa ti hidi iyán en gamet a ipeta dikona nen Ama tánni lalu kam a humanga. 21 Ni biyagán nen Ama en patay hidi, ay kona labi hud, a biyagán nen Anak en deyaman a gustu na a biyagán. 22 Awan maghatul en Ama, nan inyatád na ten Anak en atanan a kapangyariyan a maghatul, 23 tánni parangalan nen atanan en Anak a kona ten págparangal di ten Ama. En awan magparangal ten Anak ay awan labi magparangal ten Ama a nangutus ten Anak."

24 "Kagiyán ku dikomoy en tatarudan, en mágsanig ten upos ku sakay en sumampalataya ten nangutus dikoku ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan. Awan dán siya mahatulan nan neagton dán siya ten biyag gubwat ten kamatayan. 25 Tandaan moy iddi: dumemát en odas, nadid dán ngani, a masanig nen patay hidi en boses nen Anak nen Diyos sakay en mágsanig dikona ay mabiyag. 26 Ni konya a en Ama ku a mismu en paggubwatan nen biyag, kona labi hud en Anak ay inátdenan na ti konahud a kapangyariyan. 27 Sakay inátdenan na bi ti kapangyariyan en Anak a maghatul gapu siya en Anak nen Tolay. 28 Dyan kam magtaka ti kagiyán kuwidi, gapu dumemát en odas a masanig nen patay hidi en boses na. 29 Mabiyag hidi a ruway; atanan nen naggamet ti maganda ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan, sakay en atanan a naggamet ti madukás ay maparusaan."

En Magpatunay hidi kánni Jesus

30 Kinagi ni Jesus, "Awanák ti gamitán a ayun la ten sadili ku, maghatulák a ayun ten kagiyán dikoku nen Ama kaya tama en pághatul ku. Awan ku

sunudán en sadili ku nan en sunudán ku ay en nangutus dikoku. 31 Ni sikán la en mangpatunay tungkul ten sadili ku, ay en págpatunay ku ay awan tatarudan. 32 Peru tehud a magtistigu tungkul dikoku, sakay en ikagi na ay tatarudan. 33 Tehud kam a inutusan tenhud kánni Juan, sakay pinatunayan na en tungkul ten katutuhanan. 34 Peru mas maganda ni en patunay ay awan naggubwat ti tolay, kinagi ku la iyád tánni maligtas kam. 35 Ti Juan ay kumán a en demlag nen simbuwan a magdemlag, sakay nasiyaan kam ti sangan la a panahun ten demlag na. 36 Peru tehud a mangpatunay dikoku a higit pa ten págpatunay ni Juan. En gággamitán ku hidi a inyutus nen Ama dikoku. Hidi iyád en mangpatunay a pinaangayák háddi nen Ama. 37 Sakay en Ama a nangutus dikoku ay magpatunay bi tungkul dikoku. Maski nikan ay awan moy palla nasanig en boses na, sakay awan moy palla netan en idsura na. 38 Awan nanatili dikomoy en upos na gapu awan kam summampalataya ten inutusan na. 39 Mággaadalán kam ten Kasulatan, gapu en paniwala moy ay haud moy a maaryok en biyag a awan ti katapusan. Hidi iyán a Kasulatan ay magpatunay tungkul dikoku! 40 Peru umád kam padi a magpasakup dikoku tánni magkahud kam ti biyag."

41 Awan ku gustuwán a puriyán ni tolay. 42 Peru tukoy takam, tukoy ku a awan kam ti págmahal ten Diyos. 43 Pinaangayák háddi nen Ama ku, peru awanák moy tanggapán. Peru ni tehud a iba a angay háddi a ayun la ten sadili na, ay siya en tanggapán moy. 44 Sakay en gustu moy la ay papuri nen balang essa, awan moy ginustu en papuri a gubwat ten eessa a Diyos. Konya kam a makapaniwala dikoku?

45 Dyan moy isipán a sikán i mángkasuwid dikomoy ten Ama, ti Moises a inasaan moy i mángkasuwid dikomoy. 46 Ni talaga maniwala kam kánni Moises, ay maniwala kam bi dikoku, gapu en insulat na ay tungkul dikoku. 47 Nadid gapu awan kam maniwala ten insulat ni Moises, ay awan moy bi mapaniwalaan en kagiyán ku?"

6

En Págpakan ten Limmang Libu
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17)

1 Káttapos ni iyud ay ummarabes ti Jesus ten dibelyu nen Minalnu ti Galilea, a ngángngaranan di labi a Minalnu ti Tiberias. 2 Inunud siya nen makpal a tolay, gapu netan di en págpapiyya na ten tehud hidi a saket. 3 Summangkay ti Jesus ten bukid kaguman na en disepulus na hidi sakay nággetnud hidi haud. 4 Adeni dán tenhud en Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen Judio hidi. 5 Pákkatan-aw ni Jesus ten mamagdemáttan a makpal a tolay, ay tinanung na ti Felipe, "Hádya kitam a makabali ti tinapay a kanán ni tolayen hidi?" 6 (Kinagi na la iyud tánni purbaan na ti Felipe, tukoy dán ni Jesus i gamitán naid.) 7 Tummábbig ti Felipe, "Ti kakpal diyen, ay maski ni walu a bulan a suweldu ni essa a tolay ay awan makakayaw dikodi maski ni tágsabadit la hidi." 8 Kinagi ni Andres a essa ten disepulus na hidi a kapatkaka ni Simon Pedro, 9 "Tehud háddi a anak a lállaki a tehud a balon a limma a tinapay sakay duwwa a ikan, peru awan iyád makakayaw ti kakpal diyen." 10 Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, "Pággetnudán moy hidi." Nággetnud ngani en tolay hidi ten malawak a kalamonan. En bilang nen kalállakiyan ay umabut ti limmang libu. 11 Inalap ni Jesus en tinapay, sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay impetagtag na ten tolay hidi, kona bi hud en ginamet na ten ikan.

Nakakan hidi a atanan sakay nabássug. 12 Dikona makakan dán en tolay hidi
ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Puronán moy atanan subra tánni
awan masayang.” 13 Dikona mapuron di en subra, ay nakapuron hidi ti
sapulu ay ti duwwa a lákba.
14 Pákketa nen tolay hidi ten ginamet ni Jesus ay kinagi di, “Talaga ngani
a siya en Propeta a umangay ti munduwiday!” 15 Peru nahalata ni Jesus a
umadeni en tolay hidi sakay pilitán di siya a gamitán a hari, kaya lummakad
siya a mágge-essa sakay summangkay ten bukid.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom (Mt. 14:22-33; Mc. 6:45-52)

16 Dikona pággapon dán ay ummangay en disepulus hidi ten gilid nen
minalnu. 17 Summakay hidi ten abeng a paarabes ti Capernaum. Gibi dán
ay awan palla ummunud ti Jesus dikodi. 18 Bigla a dummáddekál en tagmák
gapu ten mabegsák a parás. 19 Dikona makabusay hidi ti manga limma
hanggan ánnám a kilumetru, ay netan di ti Jesus a maglakad ten dibabew
nen dinom a patamu ten abeng, sakay mineántingan hidi. 20 Peru kinagi na
dikodi, “Dyan kam manteng. Sikán iyád!” 21 Nasaya hidi a nangpasakay
kánni Jesus, sakay pagdaka hidi a nakademát ten angayan di.

Inaryok nen Tolay hidi ti Jesus

22 Ten kailawan na ay netan nen tolay hidi a ked haud a ked palla en essa
a abeng. Tukoy di a ti Jesus ay awan kaguman nen disepulus na hidi, gapu
hidi la en lummakad a nágsakay ten abeng. 23 Dummemát bi en agum a abeng
a gubwat ti Tiberias sakay nagdung haud ten tapat nen kummanan di ten
tinapay a impasalamat nen Panginoon. 24 Dikona ketan nen tolay hidi a
awan dán haud ti Jesus maski en disepulus na hidi, ay summakay hidi ten
abeng hidi a patamu ti Capernaum tánni aryokán di ti Jesus.

Ti Jesus en Pagkain a Makapangatád ti Biyag

25 Dikona ketan di ti Jesus ten dibelyu nen minalnu ay tinanung di,
“Nengkan ka pa háddi Maistu?” 26 Kinagi ni Jesus, “I tatarudanid ay kaya
aryokánnák moy ay bakán a gapu ten netan moy hidi a himala nan gapu
nakakan kam ti tinapay sakay nabássug. 27 Dyan kam magaryok ti pagkain
a masida la nan en pagkain a awan masida sakay makapangatád ti biyag
a awan ti katapusan. Iyán en iyatád dikomoy nen Anak nen Tolay, gapu
siya en inatáddan nen Diyos Ama ti konahud a kapangyariyan.” 28 Kaya
kinagi di kánni Jesus, “Ánya i dapat miyid a gamitán tánni masunud mi en
kaluuban nen Diyos?” 29 Kinagi ni Jesus, “Iddi en gustu nen Diyos a gamitán
moy, sumampalataya kam ten inutusan na.” 30 Kinagi di kánni Jesus, “Ánya i
mepeta muwid dikomi a himala tánni sumampalataya kami? Ánya i gamitán
muwid?” 31 En ninunu mi hidi ay kinuman ti mana ten kaparangan. Kona
ten nesulat ten kasulatan, ‘Inátdenan hidi ni Moises ti tinapay a gubwat
dilanget.’ ” 32 Kinagi ni Jesus dikodi, “Kagiyán ku dikomoy en tatarudan,
bakán a ti Moises en nangatád ti pagkain a gubwat dilanget. En Ama ku en
nangatád dikomoy ti tinapay a gubwat dilanget. 33 Gapu en pagkain a gubwat
ten Diyos ay en dummibábbi a gubwat dilanget sakay mangatád ti biyag ti
munduwiday.” 34 Tummábbig hidi, “Panginoon, ni kona haud ay átdenan mu
kami a pirmi ti iyán a pagkain.” 35 Kinagi ni Jesus dikodi, “Sikán en tinapay

a makapangatád ti biyag. En umadeni dikoku ay awan dán magaláp maski nikan sakay en sumampalataya dikoku ay awan dán mauwaw maski nikan.

36 Peru kagiyán ku dikomoy, a minetaák moy dán peru awan kam padi
sumampalataya dikoku. 37 Umadeni en atanan a iyatád nen Ama ku dikoku,
sakay awan ku palakadán maski nikan en deyaman a umadeni dikoku.
38 Dummibábbiyák a gubwat dilanget, bakán a para gamitán ku en kagus-
tuwan ku, nan en kagustuwan nen nangutus dikoku. 39 Iddi en kagustuwan
na: awan ku dapat a pabayan a mepahamak maski essa ten inyatád na hidi
dikoku, nan biyagán ku siya a ruway ten katapusan a aldew. 40 Gapu iddi en
kagustuwan nen Ama ku: en atanan nen tumenggi sakay sumampalataya
ten Anak ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan. Sakay biyagán ku hidi
a ruway ten katapusan a aldew.

41 Pákkasanig nen Judio hidi, ay namágganasasan hidi gapu ten kinagi na a,
“Sikán en tinapay a dummibábbi a gubwat dilanget.” 42 Kinagi di, “Awan
beman siya ay ti Jesus a anak ni Jose? Tukoy tam en dáddikál na hidi,
konya na a makagi a gubwat siya dilanget? 43 Kinagi ni Jesus dikodi, “Bakin
mamágganasasan kam? 44 Awan ti makaadeni dikoku ni awan siya inyadeni
nen Ama a nangutus dikoku. Sakay en umadeni dikoku ay biyagán ku a
ruway ten katapusan a aldew. 45 Nesulat ten libru nen propeta hidi a, ‘Sakay
tolduwan hidi a atanan nen Diyos.’ Balang mágsanig ten Ama ku sakay
natolduwan ay umadeni dikoku. 46 Bakán a gustu naid a kagiyán ay tehud
dán a naketa ten Ama; en naggubwat la ten Diyos en naketa ten Ama.

47 Tandaan moy kagiyán kuwidi dikomoy: en sumampalataya dikoku ay
magkahud ti biyag a awan ti katapusan. 48 Sikán en tinapay a makapangatád
ti biyag. 49 Kinuman en ninunu moy hidi ti manna ten kaparangan, sakay
nágkatay labi hidi. 50 Peru ni deyaman en kuman ten tinapay a dummibábbi
a gubwat dilanget ay awan dán matay. 51 Sikán en tinapay a makapangatád
ti biyag a dummibábbi a gubwat dilanget. Mabiyag a awan ti katapusan en
deyaman a kuman ti iyád. Sakay en iyatád ku a tinapay ay en bággi ku tánni
mabiyag en atanan a tolay.”

52 Pákkasanig nen Judio hidi ay namagtalu-talu hidi. “Konya kan a meatád
ni tolayid a iyán i bággi na en para kanán tam?” 53 Kaya kinagi ni Jesus dikodi,
“Kagiyán ku dikomoy tatarudanid, mentras a awan moy kanán en bággi nen
Anak nen Tolay sakay inumán en digi na ay awan kam magkahud ti biyag.
54 Peru en kuman ten bággi ku sakay uminom ten digi ku ay magkahud ti
biyag a awan ti katapusan, sakay ruway ku siya a biyagán ten katapusan a
aldew. 55 Gapu en bággi ku ay siya en tatarudan a pagkain, sakay en digi ku
ay siya en tatarudan a dinom. 56 Kaya ni deyaman en mangkan ten bággi ku
sakay uminom ten digi ku ay manatili dikoku sakay manatiliyák bi dikona.
57 En biyag a Ama en nangutus dikoku, sakay mabiyagák gapu dikona. Kona
labi hud, en deyaman a mangkan dikoku ay mabiyag a gapu dikoku. 58 Iyád
en tinapay a dummibábbi a gubwat dilanget. Awan iyád kaparehu nen kinan
nen ninunu moy hidi ten kaparangan; nágkatay labi hidi maski ni kinuman
hidi ti iyud. En kuman ti iyád a tinapay ay mabiyag a awan ti katapusan.”

59 Iyád en kinagi ni Jesus ten sinagoga dikona a nagtoldu siya ti Caper-
naum.

En Upos hidi Tungkul ten Biyag a Awan ti Katapusan

60 Dikona nasanig nen disepulus na hidi en págtoldu na ay kinagi nen
kakpalan dikodi, “Madággi iyád a págtoldu na, deya makaintendiyid haán?”
61 Tukoy ni Jesus a mamágganasasan en disepulus na hidi tungkul ten intoldu
na kaya kinagi na dikodi, “Gapu beman ti iyád ay lakadanák moy dán? 62 Iyud
pa beman wád ni ketan moy dán en Anak nen Tolay a dumisunu a tamu
ten dati na a páppágyanan? 63 En Ispiritu en mangatád ti biyag; awan iyád
magamet nen tolay. En upos hidi a kinagi ku dikomoy ay ispiritu a mangatád
ti biyag. 64 Peru tehud a sangan dikomoy a awan maniwala dikoku.” (Nakagi
iyád ni Jesus gapu sapul pa ten sapul ay tukoy na dán en awan hidi maniwala
dikona, sakay en mángtokyon dikona.) 65 Sakay kinagi na pa, “Iyád en dahilan
kaya ku a kinagi dikomoy a awan ti makaadeni dikoku ni awan gustuwán
nen Ama.”
66 Sapul haud ay makpal dán en ummadág ten disepulus na hidi sakay
awan dán hidi nákkuyug dikona a ruway. 67 Kaya kinagi ni Jesus ten sapulu
ay ti duwwa, “Ánya, lakadanák moy beman bi?” 68 Kinagi ni Simon Pedro,
“Panginoon, hádya pa beman angayan miyid? Ked dán dikomu en upos hidi
a makapangatád ti biyag a awan ti katapusan. 69 Maniwala kami, sakay
siguradu kami a siko en Banal a gubwat ten Diyos.” 70 Tummábbig ti Jesus,
“Awan beman pinili takam a sapulu ay ti duwwa? Peru en essa dikomoy
ay diyablo!” 71 En kinagi ni Jesus ay tungkul kánni Judas a anak ni Simon
Iscariote. Ti Judas ay essa ten sapulu ay ti duwwa sakay siya en mángtokyon
kánni Jesus.

7

Awan Summampalataya en Kákkapatkaka ni Jesus

1 Káttapos iyud ay linebut ni Jesus ti Galilea. Awan siya ummangay ti Judea,
gapu gustu siya a bunuwán nen pinunu hidi nen Judio hidi haud. 2 Adeni dán
en Piyesta nen Tolda hidi, a essa a ten piyesta nen Judio hidi. 3 Kaya kinagi
nen kákkapatkaka na hidi dikona, “Bakin awan ka pa maglakad sakay angay
ti Judea, tánni ketan nen disepulus mu hidi en gággamitán mu. 4 Awan ti tolay
a mángtagu ten gamet na ni gustu na a metanyag. Ta gággamitán mu labi hidi
iyán a bagay, ay ipeta mu dán ti munduwiday.” 5 (Maski en kákkapatkaka hidi
ni Jesus ay awan summampalataya dikona.) 6 Kinagi ni Jesus dikodi, “Awan
ku palla odas, sikam ay maari maski ni ánya odas. 7 Awan maiyamut en tolay
hidi dikomoy. Peru sikán ay maiyamut hidi gapu patunayan ku a madukás
en gamet di hidi. 8 Sikam umangay ten piyesta. Awanák umangay haud gapu
awan palla tama a odas para dikoku.” 9 Pákkakagi na ti iyud ay nawarak dán
siya ti Galilea.

Ummangay ti Jesus ten Piyesta

10 Ten kállakad nen kákkapatkaka na hidi a tamu ten Piyesta ay ummangay
labi haud ti Jesus, peru patagu la. 11 Inaryok siya haud nen Judio hidi, kinagi
di, “Hádya dán wád siya?” 12 Mamágganasasan en kakpalan. Kagi nen agum
ay, “Mabait iyán a tolay,” kagi bi nen agum ay, “Awan! Itawtaw na la en tolay
hidi!” 13 Peru awan di pasanig a magupos tungkul dikona ta manteng hidi
ten pinunu hidi nen Judio hidi.
14 Ten kalahatiyan nen Piyesta ay ummangay ti Jesus ten Templo sakay
tulos a nagtoldu. 15 Nagtaka en pinunu hidi nen Judio hidi sakay kinagi
di, “Hádya wád a nangalap ti karunungan i tolayid a iyán, awan bi siya

nagiskuwela?” 16 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Bakán ku a kao en itoldu ku,
nan kao nen nangutus dikoku. 17 Kaya ni deyaman en masor a mangtupad
ten kaluuban nen Diyos, ay matukuyan na ni en itoldu ku ay gubwat ten
Diyos oni gubwat la dikoku. 18 En magtoldu ten gubwat la ten sadili na
ay maghangad ti sadili a karangalan. Peru en tolay a maghangad a ma-
parangalan en nangutus dikona ay tolay a matapat sakay awan magbulibuli.
19 Awan beman neatád dán dikomoy ni Moises en Kautusan? Peru maski ni
essa dikomoy ay awan ti nangsunud, sakay gustuwák moy pa a bunuwán”
20 Kinagi nen tolay hidi, “Talaga a tehud ka a dimonyo!” “Deya beman
masorid a mangbunu dikomu?” 21 Kinagi ni Jesus dikodi, “Essa palla a
bagay en ginamet ku ay magtaka kamon. 22 Inyatád dikomoy ni Moises en
utus tungkul ten págturi (maski ni awan iyád naggubwat kánni Moises nan
ten ninunu moy hidi). Sakay maski ni Aldew nen Káimang ay turiyán moy
en kalállakiyan moy hidi. 23 Ni turiyán moy en essa a lállaki ten Aldew nen
Káimang, tánni masunud moy la en utus ni Moises, bakin a maiyamut kam
dikoku gapu ten págpapiyya ku ten Aldew nen Káimang? 24 Maghatul kam ti
tama, bakán a ten pamamag-itan la nen ketan moy.”

Tinanung nen Tolay hidi ni ti Jesus en Cristo

25 Kinagi nen agum a tolay a taga Jerusalem, “Awan beman iyán en tolay
a gustu di a bunuwán? 26 Ked bela siya a hayagan a mangaral, awan bela
hidi ti makagi dikona! Bakay bi ni natukuyan nen pinunu hidi a siya dán
en Cristo?” 27 Peru, kagi nen agum, “Peru káddemát nen Cristo ay awan ti
makatukoy ni hádya naggubwatan naid, peru tukoy tam a atanan ni hádya
gubwat ni tolayid a iyán!”
28 Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo ay kinagi na, “Matenggiyák moy
beman a talaga? Tukoy moy beman ni hádya i naggubwatan kuwid? Awanák
ummangay háddi a para ten sadili ku la a kagustuwan. Karapat-dapat a
pagtiwalaan en nangutus dikoku awan moy siya matenggi. 29 Peru sikán ay
tukoy ku siya, gapu gubwaták dikona sakay siya en nangutus dikoku háddi.”
30 Laan dán siya a dikáppán nen sangan a ked haud, peru awan ti nangahas
gapu awan na palla odas. 31 Kaya makpal a tolay en naniwala dikona. Kinagi
di, “Ánya wád káangay háddi nen Cristo makagamet wád siya ti mas higit ti
ginággamet ni tolayid a iyán?”

Nangutus en Pariseo hidi ti Mangdikáp kánni Jesus

32 Nasanig nen Pariseo hidi en pamágguruan nen tolay hidi tungkul kánni
Jesus, kaya nangutus hidi sakay en pinunu hidi nen padi hidi ten sangan
a guwardiya ten Templo tánni dikáppán di ti Jesus. 33 Kaya kinagi ni Jesus,
“Badit dálla a panahun pákpággagum kuwid dikomoy ay magsoliyák dán ten
nangutus dikoku. 34 Aryokánnák moy, peru awanák moy metan, gapu awan
kam makaangay ten angayan ku.”
35 Namágguron en Judio hidi, “Hádya wád bi angayan ni tolayid a iyán a
awan tamon keketan? Angay wád siya ten Judio hidi a neangay ten banuwan
a sakup nen Griego hidi tánni magtoldu dikodi?” 36 Ánya wád i gustuwid a
kagiyán nen kinagi na a, ‘Aryokánnák moy peru awanák moy keketan,’ sakay
‘Awan kam makaangay ten angayan ku?’ ”

En Bukal a Makapangatád ti Biyag

37 Ten katapusan a pinakamahalaga a aldew nen piyesta ay tummaknág
ti Jesus sakay kinagi na ti mabegsák, “Ni deyaman en mauwaw ay umadeni

dikoku.” 38 sakay ni deyaman en maniwala dikoku ay uminom. Gapu kinagi
nen kasulatan, ‘Magbulos en dinom a makapangatád ti biyag ten pusu nen
balang maniwala dikoku.’ ” 39 En gustu a kagiyán ni Jesus ay en Ispiritu a
tanggapán nen sumampalataya hidi dikona. Gapu ti panahunid a iyud ay
awan palla nepagkaluub en Ispiritu, gapu awan palla nabiyag a ruway ti
Jesus sakay naluwalhati.

En Pánniwala nen Tolay hidi Tungkul kánni Jesus

40 Pákkasanig nen tolay hidi dikona ay kinagi di, “Talaga a siya dán en
propeta a áorayán tam.” 41 Tehud bi a iba a nagkagi a, “Siya dán en Cristo.”
Peru en tábbig nen agum ay, “Maari beman a maggubwat ti Galilea en Cristo?
42 Awan beman kinagi nen kasulatan a en paggubwatan nen Cristo ay en lahi
ni David, sakay meenak ti Bethlehem a banuwan ni David?” 43 Kaya awan
magkaparehu en isip nen tolay hidi tungkul dikona. 44 En agum ay gustu di
siya a dikáppán, peru awan ti nangahas a mangdikáp dikona.

En Awan Pánniwala nen Pinunu hidi

45 Dikona a magsoli en guwardiya hidi nen Templo, ay tinanung hidi nen
pinunu hidi nen padi hidi sakay nen Pariseo hidi, “Bakin awan moy siya
inyangay háddi? 46 Kinagi nen nagbantay hidi, “Awan kami palla ti nasanig
a kona ten pággupos na.” 47 “Pati beman sikam ay nákkaloku na bi?” kagi
nen Pariseo hidi. 48 Tehud beman a pinunu oni Pariseo a maniwala dikona?
49 “Awan! En tolay la hidi a awan ti pangmalayan tungkul ten Kautusan, kaya
sinumpa hidi!”

50 Ked bi haud ti Nicodemo, en ummangay nákpágguron kánni Jesus ten
gibi. Kinagi na dikodi, 51 “Awan beman labag ten Kautusan a hatulan en
essa a tolay ni awan palla sinanig sakay pinagadalan ni ánya en ginamet
na?” 52 Tummábbig hidi, “Bakin taga-Galilea ka dán beman bi? Pagadalan
mu en Kasulatan, ketan mu iyán a awan ti propeta a maggubwat ti Galilea.”
53 Káttapos iyud ay ummuli dán en balang essa.

8

En Bábbi a Nangalunya

1 Nadid, ti Jesus ay ummangay ten Bukid nen Olibo hidi. 2 Ten dimadi-
mang ay nagsoli siya ten Templo. Ummadeni dikona en tolay hidi sakay
nákpággetnud siya a nagtoldu dikodi. 3 Dummemát en tagapagtoldu hidi nen
Kautusan sakay en Pariseo hidi, tawid di en a essa bábbi a nadikáp di ti
pángngalunya. Pinágtaknág di siya ten atubengán nen kakpalan, 4 sakay kinagi
di kánni Jesus, “Maistu, naaktu mi i bábbiyid a iddi a nangalunya. 5 Ayun ten
Kautusan ni Moises, ay dapat a batuwán a hanggan matay en kona hidi haán
a tolay. Ánya makagi muwid?” 6 Kinagi di la iyud dikona para pangsubukan
di, tánni tehud hidi a mebintang a kontra dikona.

Peru dummukug la ti Jesus sakay nagsulat siya ten luta ten pamamag-itan
nen toldu na.

7 Awan di siya imangan a táttanungán, kaya tinumaknág siya sakay kinagi
na, “Sigi, ni deya dikomoy en awan ti kasalanan ay siya en mágdipalongu a
mangbatu dikona.” 8 Sakay ruway siya a ummetnud sakay nagsulat siya ten
luta. 9 Pákkasanig di ti iyud ay balang essa ay lummakad, sapul ten katandaan.
Linakadan di en bábbi a mágtaknág ten atubengán ni Jesus. 10 Tummaknág ti

Jesus sakay tinanung na en bábbi, “Hádya dán en mangparusa hidi dikomu?”
11 “Awan dán ben, Panginoon,” tábbig nen bábbi.
Kinagi ni Jesus: “Maski sikán ay awan taka bi parusaan, umuli ka dán
sakay dyan ka dán magkasala.”

Ti Jesus en Demlag ni Munduwiday

12 Nadid, ruway a nagtoldu ti Jesus ten Pariseo hidi. Kinagi na, “Sikán
en demlag ni munduwiday. En sumunud dikoku ay magkahud ti demlag
ten biyag na sakay awan dán maglakad ten diklám.” 13 Kinagi nen Pariseo
hidi, “Siko labiyen a mismu i mangpatunayid ti sadili muwen; awan ti
kuwenta i konaid haán a págpatunay.” 14 Tummábbig ti Jesus, “Maski sikán
la mangpatunayid ti sadili kuwidi ay tatarudan i kákkagiyán kuwidi, gapu
tukoy ku ni hádyaák a naggubwat sakay ni hádya angayan kuwid. Peru
sikam ay awan moy tukoy ni hádya naggubwatan kuwid sakay angayan
kuwid. 15 Maghatul kam ayun ten pangileng nen tolay, peru sikán ay awanák
maghatul maski kándeya. 16 Sakay ni maghatulák man ay tama en pághatul
ku. Gapu bakán la a sikán en maghatul nan kaguman ku en Ama a nangutus
dikoku. 17 Nakasulat ten Kautusan moy, a dapat a paniwalaan en págpatunay
nen duwwa a tistigu. 18 Mapatunayan ku a mismu i sadili kuwidi, sakay
magpatunay bi en Ama a nangutus dikoku.” 19 Tinanung di siya, “Hádya la
ama muwid?”
Tummábbig ti Jesus, “Awanák moy matenggi, sakay awan moy bi matenggi
en Ama ku. Ni matenggiyák moy ay matenggi moy bi en Ama ku.”
20 Kinagi iyád ni Jesus ten Templo ten danág nen págdáttonan ti alay. Peru
awan ti nangahas a mangdikáp dikona, gapu awan na palla odas.

Awan Kam Makaangay ten Angayan Ku

21 Ruway a kinagi ni Jesus dikodi, “Adeniyák dán a lumakad sakay
aryokánnák moy; peru awan kam makaangay ten angayan ku. Mágkatay kam
a awan palla mapatawad en kasalanan moy hidi.” 22 Namágguron en Judio
hidi, “Magpakamatay bewád bakin a kinagi na a, ‘Awan kam makaangay
ten angayan ku?’ 23 Kinagi ni Jesus dikodi, “Sikam ay taga-dibábbi, sikán
ay taga-disunu. Sikam ay taga-munduwiday peru sikán ay bakán a taga-
mundu. 24 Kaya tatarudan en kinagi ku dikomoy a mágkatay kam a awan
palla napatawad en kasalanan moy hidi. Ni awan kam maniwala a, ‘Sikán
ay Sikán dán,’ ay mágkatay kam a awan palla napatawad en kasalanan moy
hidi.” 25 “Deya ka beman a talaga?” kagi di. Tummábbig ti Jesus, nalay ku
dán a kinagi dikomoy ni deyaák.
Sikán en kinagi ku dán dikomoy a sapul pa ten dipalongu. 26 Makpalák
palla a makagi sakay mehatul kontra dikomoy. Peru tatarudan en kinagi nen
nangutus dikoku, sakay en nasanig ku dikona ay ipahayag ku ti munduwi-
day.”
27 Awan di naintendiyan a en Ama i gustu naid a kagiyán. 28 Kaya kinagi ni
Jesus, “Kapag ni nelangkaw moy dán a Anak nen Tolay, ay matukuyan moy
a, ‘Sikán ay sikán dán ngani.’ Awanák ti gamitán a gubwat la ten sadili ku a
kapangyariyan, nan en pekagi la nen Ama en kagiyán ku. 29 Sakay kaguman
ku en nangutus dikoku, awanák na páppabayan, gapu pirmi ku a gággamitán
en makasaya dikona.” 30 Kakpalan ten nakasanig hidi ten kinagi ni Jesus ay
summampalataya dikona.

En Katutuhanan en Mangpalaya Dikomoy

31 Kinagi ni Jesus ten Judio hidi a maniwala dikona, “Ni tulos-tulos kam a
sumunud ten toldu ku, ay sikam en tatarudan a disepulus ku; 32 matukuyan
moy en katutuhanan, sakay en katutuhanan en mangpalaya dikomoy.”
33 Tummábbig hidi dikona, “Gubwat kami ten lahi ni Abraham sakay maski
nikan ay awan kami naalipin nen deyaman? Konya mu a makagi a palayaán
kami?” 34 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomoy; a en mabiyag ti
kasalanan ay alipin ni kasalanan. 35 En alipin ay awan kabilang ten pamilya
a habang panahun, peru en anak ay kabilang a awan ti katapusan. 36 Mara
ni pinalaya kamon nen Anak, ay talaga ngani a malaya kamon. 37 Tukoy
ku a lahi kam ni Abraham, peru gustuwák moy a bunuwán gapu awan moy
matanggap en itoldu ku dikomoy. 38 En kákkagiyán ku dikomoy ay en neta
ku ten Ama ku; peru sikam en gággamitán moy ay en nasanig moy ten ama
moy.”

En Diyablo en Ama Moy

39 “Ti Abraham i Ama miyid,” kagi nen Judio hidi.

Kinagi ni Jesus dikodi, “Ni talaga a lahi kam ni Abraham, ay di arigán moy
nakuwan en ginamet na. 40 Kinagi ku la en katutuhanan a nasanig ku ten
Diyos peru gustuwák moy dán a bunuwán. Bakán a kona haán en ginamet ni
Abraham. 41 En gággamitán moy ay kona ten ginamet nen ama moy.”

Tummábbig hidi, “Bakán kami a mungaw. Essa la Ama miyid, en Diyos.”
42 Kinagi ni Jesus dikodi, “Ni talaga a en Diyos Ama moyid, mahalánnák moy
nakuwan gapu naggubwaták ten Diyos. Awanák ummangay háddi ten sadili
ku la a kagustuwan, nan inutusanák na. 43 Bakin awan moy maintendiyan
i kákkagiyán kuwidi? Gapu awan moy gustu a tanggapán en itáttoldu ku.
44 En diyablo i ama moyid! Sakay en kagustuwan na i gustu moyid a
gamitán. Sapul pa ten sapul ay mágbabonu dán siya. Awan ti ketan dikona a
katutuhanan, gapu sasala na katutuhanan. Ugali na a talaga a mágbulibuliyán
gapu mabuli siya sakay ama siya ni kakabuliyan. 45 Awan moy gustu a
maniwala dikoku gapu katutuhanan en kákkagiyán ku dikomoy. 46 Deya
dikomoy i makapagkagiyid a tehudák a kasalanan? Nadid, ni katutuhanan
en kinákkagi ku, ay bakin awanák moy paniwalaan. 47 En tolay a maka-diyos
ay mágsanig ten upos nen Diyos. Peru sikam ay awan moy gustu a mágsanig
dikoku gapu awan kam maka-diyos.”

Ti Jesus sakay ti Abraham

48 Ten pákkasanig nen Judio hidi, ay kinagi di, “Awan beman tama la en
kinagi mi a siko ay Samaritano sakay sinaniban ni dimonyo?” 49 Kinagi
ni Jesus, “Awanák sinaniban ni dimonyo. Pinarangalan ku en Ama ku,
peru linapastanganák moy. 50 Awanák maghangad a parangalanák, peru
tehud a essa a magsikap a maparangalanák, sakay siya en makapanghatul.
51 Tandaan moy kagiyán kuwidi: en sumunud ten toldu ku ay awan dán
matay maski nikan.”

52 Kinagi nen Judio hidi, “Nadid mi a matiyak a talaga sinaniban ka ni
dimonyo. Natay ngani dán ti Abraham sakay ten propeta hidi, kagiyán mu
pa a awan ti matay ten deyaman a sumunud ten toldu mu. 53 Kinagi di, “Mas
mataas ka pa beman nan en ama mi a ti Abraham? Natay siya kumona bi ten
propeta hidi. Ánya akala muwid ti sadili muwen?” 54 Kinagi ni Jesus dikodi,
“Ni sikán la en mangparangal ti sadili kuwidi ay awan ti kuwenta. En Ama ku
en mangparangal dikoku sakay kákkagiyán moy a siya i Diyos moyid. 55 Awan

moy siya matenggi, peru matenggi ku siya. Ni kagiyán ku a awan ku siya matenggi ay magin mabuliyák a kona dikomoy. Peru matenggi ku siya sakay sunudán ku en kákkagiyán na. 56 Nasaya en ama moy a ti Abraham ten dikona maakala na a ketan na en aldew a demát ku, netan na ngani iyud sakay nasaya siya." 57 Gapu ti iyud ay kinagi nen Judio hidi dikona, "Samantala awan ka palla ti limmapulu a taon, konya mu a makagi a netan mu dán ti Abraham?" 58 Kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku dikomoy i tatarudanid: bagu pa neenak ti Abraham ay, 'Sikán ay ked dán.' " 59 Pákkasanig nen Judio hidi ti iyud, ay nangkopkop hidi ti batu tánni batuwán di siya, peru tummagu ti Jesus sakay lummuwas ten Templo.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Burák

1 Nadid, ten paglakad ni Jesus, ay netan na en essa a lállaki a neenak a burák. 2 Kinagi nen disepulus na hidi, "Maistu, deya i tehudid a kasalanan ta mineenak a burák i lállakiyid a iyán, siya oni en dáddikál na?" 3 Kinagi ni Jesus dikodi, "Awan ti kasalanan i lállakiyid a iyán oni en dáddikál na hidi. Nan nangyari iyán tánni mepeta en kapangyariyan nen Diyos. 4 Kailangan a tupadán tam en ipagamet hidi nen nangutus dikoku mentras tehud palla a aldew. Ni dumemát dán en gibi ay awan dán ti makapanggamet. 5 Mentras kedák palla ti munduwiday, ay sikán en demlag ni munduwiday." 6 Pákkakagi ni Jesus ti iyud, ay lummoktab siya ten luta sakay ginamet na a lusak, sakay impahid na iyud ten mata nen burák. 7 Sakay kinagi na ten burák, "Kammudán magudemos ten dinom a Siloe." (En gustu na a kagiyán ay inutusan.) Kona ngani haud en ginamet nen burák sakay ten kássoli na ay naketa dán siya.

8 Kinagi nen kadatigan na hidi sakay nen naketa hidi dikona, dikona a mágpalimus palla siya, "Awan beman iyán en lállaki a dati a mágpalimus?" 9 "Iyán dán ngani" kagi nen agum, "Awan! Karupa na la," kagi dámman nen agum. Kaya nagupos en lállaki, "Sikán dán iyád." 10 Kinagi di dikona, "Konya ka a naketa?" 11 Tummábbig en lállaki, "En lállaki ben a dáddulawán di a Jesus ay naggamet ti lusak a nahaluwan ten loktab na sakay impahid na ti mata kuwidi. Sakay kinagi na dikoku a, 'Umangay ka ti Siloe a magudemos.' Kaya ummangayák bi haud sakay nagudemos, hudák dán a naketa," 12 "Hádya dán siya?" kagi di dikona, "Awan ku tukoy." Tábbig na dikodi.

Tinantu nen Pariseo hidi en Págpapiyya

13 Inyangay di ten Pariseo hidi en dati a burák. 14 Aldew iyud nen Káimang dikona gamitán ni Jesus en lusak sakay nanggamot na ten burák. 15 Tinanung a ruway nen Pariseo hidi ni konya siya a naketa. Kinagi na dikodi, "Pinahidan na ti lusak i mata kuwidi, sakay pinagudemusák na, sakay hudák dán a naketa." 16 Kinagi nen agum a Pariseo, "Bakán a gubwat ten Diyos i tolayid a iyán, gapu awan na impangilin en Aldew nen Káimang." Peru kinagi bi nen agum, "Konya a makagamet ti kona haán a himala i essaid a makasalanan?" Sakay awan hidi namagkaessa.

17 Kinagi di dámman ten lállaki a burák, "Siko, ánya palagay muwid dikona, gapu pinaketa na i mata muwen, ánya makagi muwid?"

"Essa siya a propeta." Tábbig nen lállaki. 18 Awan maniwala en Judio hidi ni tatarudan a burák siya, kaya pinauwet di en dáddikál na hidi. 19 Sakay

kinagi di ten dáddikál na hidi, “Tarud beman a anak moy siya? Tarud beman
a neenak siya a burák? Bakin naketa dán siya?” 20 Kinagi nen dáddikál na
hidi, “Tukoy mi a anak mi siya, sakay neenak siya a burák. 21 Peru awan mi
tukoy ni konya naketa naid, sakay awan mi bi tukoy ni deya nangpapiyyaid
dikona. Siya dálla tanungán moyid, te idad dán bi siya sakay mekagi na dán
en tungkul ten sadili na. 22 Kona la haád en kinagi nen dáddikál na hidi
gapu ten ánteng di ten Judio hidi. Gapu napagkasunduwan nen Judio hidi
a itiwalag di ten sinagoga en balang mángpahayag a ti Jesus en Cristo. 23 Iyád
en dahilan ni bakin kinagi nen dáddikál na hidi a, “Siya ay tehud dán a sapat
idad; siya dálla i tanungán moyid.”
24 Kaya pinadulaw dámman nen Judio hidi en burák sakay kinagi di dikona,
“Ten ngaran nen Diyos ay magkagi ka ti tatarudan tukoy mi a makasalanan
i tolayid a iyud.” 25 Tumábbig siya, “Para dikoku makasalanan man siya
oni awan. Basta tukoy kuwid ay datiyák a burák peru nadid ay maketaák
dán.” 26 “Ánya ginamet naid dikomu? Konya na a pinaketa i mata muwen?”
Tanung di dikona. 27 Tummábbig siya dikodi, “Nakagi ku dán ben dikomoy,
peru awanák moy gustu a paniwalaan. Bakin gustu moy dámman a masanig
a ruway? Gustu moy beman bi a magin disepulus na?”
28 Pákkasanig nen Judio hidi, ay pinagsarantaan di siya, “Siko disepulus
naid. Peru sikami, ay disepulus ni Moises. 29 “Tukoy mi a nákpágguron
en Diyos kánni Moises. Peru i lállakiyid a iyán, ay awan mi tukoy ni hádya
naggubwatan naid.” 30 Kinagi nen lállaki, “Iyud ngani makatakaid! Awan
moy tukoy ni hádya nagubwatan naid, peru pinagpiyya na mata kuwidi.”
31 Tukoy tam a awan sanigán nen Diyos en makasalanan. Peru sanigán na
en tunay a sumamba hidi dikona sakay sumunud ten kaluuban na. 32 Sapul
pa ten sapul awanák palla nakasanig ti nakapagpapiyya ti neenak a dati dán
a burák. 33 Talaga a awan ti magamet i lállakiyid a iyud ni awan naggubwat
ten Diyos!” 34 Kinagi di dikona, “Neenak ka a makasalanan, gustu muwid a
kagiyán ay siko pa i mangtolduwid dikomi?” Sakay sapul haud ay intiwalag
di dán siya.

Ispirituwal a Kaburákkan

35 Nabareta ni Jesus a intiwalag nen Pariseo hidi en lállaki a pinagpiyya
na. Kaya kinagi na ten lállaki dikona ketan na, “Sumampalataya ka beman
ten Anak nen tolay?” 36 Tummábbig en lállaki, “Deya beman siya Maistu?
Kagiyán mu dikoku tánni maniwalaák dikona.” 37 “Netan mu dán siya,
siya i kauron muwidi nadid,” kagi ni Jesus. 38 “Sumampalatayaák dikomu
Panginoon!” kagi nen lállaki. Sakay sinamba na ti Jesus.
39 Sakay kinagi pa ni Jesus, “Kayaák a ummangay ti munduwiday, ay tánni
maghatul ten tolay. Tánni maketa en burák hidi sakay maburák en maketa
hidi.” 40 Nasanig iyud nen agum a Pariseo a adeni dikona kaya tinanung di
siya, “Ánya beman gustu muwid a kagiyán burák kami?” 41 Kinagi ni Jesus,
“Ni burák kam ay awan kam nakuwan ti kasalanan. Peru kinagi moy a awan
kam burák, en kasalanan ay manatili dikomoy.”

10

En Talinhaga Tungkul ten Pastol

1 Kinagi ni Jesus, “Tandaan moy iddi, en awan maglakad ten pintuwan nen
kulungan nen tupa hidi, nan umunek siya ten awan páglakadan, ay mágtakaw

sakay tulisan. 2 Peru en maglakad ten pintuwan na, ay siya en tunay a pastol.
3 Pasáddáppán siya nen guwardiya, sakay sanigán nen tupa hidi en boses na.
Dulawán na ten ngara-ngaran di en balang essa ten tupa hidi, sakay iluwas
na hidi ten kulungan. 4 Ni meluwas na dán hidi, ay dumipalongu siya sakay
mahusay hidi a umunonud dikona, gapu matenggi di en boses na. 5 Awan
hidi sumunud ti iba, nan guminan pa hidi a paadeyu, gapu awan di matenggi
en boses nen iba."
6 Kinagi ni Jesus iyád a talinhaga, peru awan di naintendiyan en gustu na
a kagiyán.

Ti Jesus en Mabait a Pastol

7 Kaya ruway a kinagi ni Jesus, "Kagiyán ku dikomoy iddi: sikán en pin-
tuwan a sássáddáppan nen tupa hidi. 8 En nágdipalongu dikoku ay mágtakaw
sakay tulisan, peru awan hidi sinanig nen tupa hidi. 9 Sikán en tunay a
pintuwan. En deyaman a sumáddáp ten pamamag-itan ku ay maligtas.
Somdáp siya sakay lumuwas sakay maketa ti kabiyagan na. 10 Dumemát en
mágtakaw tánni magtakaw sakay mamunu sakay mangperhisyu. Peru sikán,
ummangayák háddi tánni magkahud ti biyag en tupa hidi, biyag a masagana
sakay ganap.
11 "Sikán en mabait a pastol. En mabait a pastol ay iyalay na en biyag na
para ten tupa na hidi. 12 Peru en áupaan ay guminan ni maketa ti sumunggab
a matapang a hayup ti talon. Ginanan na hidi palibhasa awan siya pastol
sakay awan na kao en tupa hidi. Kaya sunggaban hidi ni matapang a hayup ti
talon sakay mariwak-riwak hidi. 13 Ginanan na la hidi palibhasa a naupaan
la siya sakay awan ti malasakit ten tupa hidi. 14 "Sikán en mabait a pastol.
Matenggi ku en sadili ku hidi a tupa sakay matenggiyák di bi. 15 Kona ten
pákkatenggi ku ten Ama, iyatád ku en buu ku a biyag para ten tupa ku hidi.
16 Tehudák a iba pa a tupa a awan palla ti kulunganidi. Kailangan a mesáddáp
ku bi hidi sakay sanigán di en boses ku. Ni magkakonahud ay mapisan ti essa
en tupa hidi sakay essa la en pastol."
17 "Kaya tatarudan a mahalák nen Ama, gapu inyalay ku en biyag ku, tánni
mabiyagák labi a ruway. 18 Awan ti makapangalap ti biyag kuwidi, nan kusa
ku iyád a iyatád. Tehudák a kapangyariyan a iyatád iyád sakay alapán a
ruway. Iyád en utus a tinanggap ku ten Ama ku."
19 Gapu ti kinagiyid a hidi iyud ni Jesus ten Judio hidi ay awan hidi
namagkaessa ti palagay. 20 Kakpalan dikodi ay nagkagi a, "Sinaniban siya
ni dimonyo sakay nagareng! Bakin mágsanig kam pa dikona?" 21 Kinagi bi
nen agum a, "Awan makapagupos ti kona haud i sinanibanid ni dimonyo!
Makagamot beman ti burák i dimonyowid?"

Intakwil nen Judio hidi ti Jesus

22 Sákdágnen tenhud sakay pasiyaan en Piyesta nen Páglaan ten Templo ti
Jerusalem. 23 Dikona ked ti Jesus ten Templo a máglakad-lakad ten balkon
ni Solomon, 24 ay pinalebutan siya nen Judio hidi sakay kinagi di dikona,
"Bakin págdadudaán mu kami pa? Kagiyán mu dikomi ni talaga siko dán ti
Cristo." 25 Kinagi ni Jesus dikodi, "Kinagi ku dán ben dikomoy, peru awan
kam maniwala. En gággamitán ku hidi ten pamamag-itan nen ngaran nen
Ama ku en magpatunay tungkul dikoku. 26 Peru awan kam maniwala, gapu
awan kam kabilang ten tupa ku hidi. 27 Mágsanig dikoku en tupa ku hidi,
tukoy ku hidi sakay sumunud hidi dikoku. 28 Atáddán ku hidi ti biyag a

awan ti katapusan. Maski nikan ay awan hidi mepahamak sakay awan hidi
maagew nen deyaman dikoku. 29 En Ama ku a náng-atád dikodi dikoku ay
dakila ten atanan sakay awan ti makapangagew dikodi ten Ama ku. 30 Sikán
ay ten Ama ku ay eessa la."
31 Pákkasanig nen Judio hidi ti iyud ay, nangkopkop hidi a ruway ti batu
tánni batuwán di siya. 32 Kinagi ni Jesus dikodi, "Makpalák a impeta dikomoy
a mágkaganda a gamet a gubwat ten Ama ku. Hádya ti hidi iyud pangbatuwan
moyid dikoku?" 33 Tummábbig en pinunu hidi nen Judio hidi, "Bakán a gapu
ten mágkaganda a gamet kaya batuwán mi ka nan gapu ten páglapastangan
mu ten Diyos! Gapu kinagi mu a Diyos ka peru tolay ka la." 34 Kinagi
ni Jesus dikodi, "Awan beman nakasulat ten Kautusan moy a, 'Kinagi ku
a diyos kam?' 35 Diyos hidi en nangdulaw nen Kautusan ten nángtiwalaan
hidi ten upos nen Diyos, sakay awan maari a tanggiyan en kinagi nen
kasulatan. 36 Sikán ay pinili sakay inutusan nen Ama. Konya moy a makagi
a linapastangan ku en Diyos gapu kinagi ku a Anakák nen Diyos? 37 Ni awan
ku gamitán en pagamet hidi dikoku nen Ama ku, ay dyan kam maniwala
dikoku. 38 Peru ni gamitán ku hidi iyud, ay dapat a paniwalaan moy en
ginánggamet ku, maski ni awanák moy paniwalaan. Ni magkakonahud ay
masiguradu moy a ked dikoku en Ama sakay kedák bi dikona."
39 Laan di dámman siya a dikáppán, peru nakalisi siya.
40 Nagsoli dámman ti Jesus ten dibelyu ni Jordan, adeni ten nagbinyagan ni
Juan. Mentras a ked haud siya ay, 41 makpal a ummangay dikona. Kinagi nen
tolay hidi, "Ti Juan ay awan ti ginamet a himala, peru tatarudan en atanan a
kinákkagi na tungkul ti tolayid a iyád." 42 Kaya makpal en summampalataya
kánni Jesus haud.

11

En Kákkatay ni Lazaro

1 Nadid, tehud a lállaki a nagkasakit ti Betania a en ngaran na ay ti Lazaro
a kapatkaka de Maria ay ti Marta. 2 Ti Maria en nangbulak ten básset nen
Panginoon ti págpasárrub sakay pinahidan na ten buuk na. Gapu tehud a
saket ti Lazaro, 3 kaya impekagi nen matkaka kánni Jesus a, "Panginoon,
en mahal mu a amigu ay tehud a saket." 4 Peru dikona masanig iyud ni
Jesus, ay kinagi na, "Awan siya matay ten saket na. Nangyari iyud tánni
maparangalan en Diyos sakay ten pamamag-itan ni iyád ay maparangalan
en Anak nen Diyos."
5 Mahal ni Jesus en matátkaka a de Marta, Maria ay ti Lazaro. 6 Peru
nagpalipas pa siya ti duwwa a aldew sapul dikona a mabareta na a tehud
a saket ti Lazaro. 7 Kállipas nen duwwa a aldew, ay kinagi na ten disepulus
na hidi, "Magsoli kitam ti Judea." 8 Kinagi nen disepulus na hidi, "Maistu,
awan beman págbabaditan ka dán a batuwán nen pinunu hidi nen Judio hidi?
Bakin magsoli ka dámman haud?" 9 Kinagi ni Jesus, "Awan beman tehud a
sapulu ay ti duwwa a odas ten maghapun? Awan mesángdul en maglakad
ni aldew, gapu ketan na en demlag ni munduwiday. 10 Peru mesángdul en
maglakad ti gibi, gapu awan dikona en demlag."
11 Káttapos ni iyud, ay kinagi na dikodi, "En amigu tam a ti Lazaro ay
netidug, kaya kadtamon haud angen ku siya lukagán." 12 "Panginoon, ni
konahud ay magpiyya la siya," kagi nen disepulus na hidi. 13 En gustu a
kagiyán ni Jesus ay patay dán ti Lazaro, peru en akala nen disepulus na hidi

ay talaga a tidug la. 14 Kaya kinagi ni Jesus ti mahusay, “Natay dán ti Lazaro.
15 Peru masayaák ta awanák haud tánni sumampalataya kam dikoku. Kaya
kadtamon haud.”
16 Nadid, ti Tomas a ngángngaranan di a Kambal, ay nagakit ten kaguman na
hidi. “Kadtamon mákkuyug kitam ten Maistu, maski mákkatay kitam dikona.”

Ti Jesus en Kákkabiyag a Ruway sakay en Biyag

17 Káddemát de Jesus ti Betania, ay natukuyan na a áppat dán a aldew a
nakalábbáng ti Lazaro. 18 Manga tállu a kilumetru en kadeyu ni Betania ti
Jerusalem. 19 Sakay makpal ten taga-Jerusalem hidi en ummangay kánde
Marta ay ti Maria tánni mangparapara dikodi.
20 Ten pákkasanig ni Marta a pademát ti Jesus, ay tinagbu na sakay inuron
na siya. Peru ti Maria ay nawarak la ten bilay di. 21 Kinagi ni Marta,
“Panginoon, ni ked ka la nakuwan háddi ay awan nakuwan natay en
kapatkaka ku. 22 Peru tukoy ku, a maski nadid ay iyatád nen Diyos en
ányaman a agidán mu dikona.” 23 Kinagi ni Jesus dikona, “Mabiyag a ruway
en kapatkaka mu.” 24 Kinagi ni Marta, “Tukoy ku a mabiyag siya a ruway ten
katapusan a aldew.” 25 Kinagi ni Jesus dikona, “Sikán en makapangatád ti
biyag sakay en ruway a kákkabiyag. Ni deyaman en sumampalataya dikoku,
maski matay ay mabiyag a ruway. 26 Sakay en deyaman a biyag nadid a
sumampalataya dikoku ay awan matay maski nikan. Maniwala ka beman?”
27 Tummábbig siya, “Maniwalaák Panginoon! Sumampalatayaák dikomu
sakay maniwalaák a siko en Cristo, en Anak nen Diyos, a áorayán mi a
pademát ti munduwiday.”

Nagsanget ti Jesus

28 Káttapos ni iyud ay ummuli ti Marta. Inangay na sinekretu en wadi
na a kinagiyan, “Keddán en Maistu, padulaw na ka.” 29 Ten pákkasanig ni
Maria, ay pagdaka siya a tummaknág sakay tummagbu kánni Jesus. 30 (Awan
palla nakademát ti Jesus ten baryu, ked palla siya ten nangtagbuwan dikodi
ni Marta.) 31 Inumunud kánni Maria en Judio hidi a mangparapara dikodi,
dikona ketan di a magalistu siya a lumuwas ten bilay di. Akala di ay angay
siya ten páglábbángngan a magsanget.
32 Káddemát ni Maria ten puwestu ni Jesus, ay lummuhud siya ten
táttaknággan na. Kinagi na, “Panginoon, ni ked ka la nakuwan háddi ay awan
natay en kapatkaka ku.” 33 Nahabag ti Jesus ten pákketa na a magsanget ti
Maria sakay en Judio hidi a kaguman na. 34 “Hádya nánglábbángngan moyid
dikona?” kagi ni Jesus.
“Karon hád Panginoon angen mu ilingán.” tábbig di dikona.
35 Nagsanget ti Jesus. 36 Kaya, kinagi nen Judio hidi, “Ilingán moy talaga
a mahal na ti Lazaro!” 37 Peru kinagi nen agum, “Nagpapiyya siya ti burák,
bakin awan na napugád en kákkatay ni Lazaro?”
38 Káddemát ni Jesus ten páglábbángngan ay nalungkut siya a ruway. En
páglábbángngan ay kuweba a tehud a takáp a dikál a batu en bunganga
na. 39 Kinagi ni Jesus dikodi, “Ibutan moy batuwen.” Kinagi ni Marta,
“Panginoon kaáppat na dán nadid a aldew siguradu a mabuyok dán siya.”
40 Kinagi ni Jesus, “Awan beman kinagi ku dikomu a ni sumampalataya ka
dikoku ay ketan mu nen kaluwalhatian nen Diyos?” 41 Kaya inibutan di en
batu. Sakay tummangad ti Jesus a kinagi na, “Ama, magpasalamaták dikomu
gapu sinanigák mu. 42 Tukoy ku Ama a pirmiyák mu a sanigán. Kaya ku iyád

a kinagi ay gapu ti tolayiday hidi, tánni maniwala hidi a siko en nangutus dikoku." 43 Káttapos na iyud a kinagi, ay impákraw na a, "Lazaro, lumuwas ka haán!" 44 Linumuwas ngani ti Lazaro, a nabalutan ti damit a panglábbáng en lima na sakay en básset na, tehud bi a takáp a damit en rupa. Kinagi ni Jesus, "Okbisan moy siya, tánni makalakad dán siya."

En Balak a Kontra kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2)

45 Kakpalan ten Judio hidi a kaguman ni Maria a naketa ten ginamet ni Jesus ay summampalataya hidi dikona. 46 Peru en agum, ay ummangay hidi ten Pariseo hidi sakay imbareta di en ginamet ni Jesus. 47 Kaya inipun nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen Pariseo hidi en kagawad hidi nen Sanedrin. Kinagi di a, "Ánya gamitán tamid? Makpal dán a ginággamet a himala i tolayid a iyán. 48 Ni páppabayan tam siya a magtulos-tulos ti gággamitán naen ay mapaniwala na en atanan. Ni magkakonahud ay angay háddi en Romano hidi sakay sidaán di en Templo sakay pahirapan di en bansa tam."

49 Peru en essa dikodi a ti Caifas, a kapunuwan nen padi hidi tenhud, ay kinagi na, "Talaga a awan kam ti tukoy! 50 Awan moy beman maisip a mas mapiyya pa ni essa la matayid alang-alang ten banuwan, nan ni mepahamak en buu a bansa?" 51 Awan gubwat ten sadili na iyud a kinagi ni Caifas. Nan bilang kapunuwan nen padi hidi ti iyud a taon ay impahayag na a dapat a matay ti Jesus alang-alang ten bansa di. 52 Sakay tánni maipun en atanan a nekalat a anak nen Diyos. 53 Sapul haud, ay nagisipan di dán ni konya di a mapabunu ti Jesus. 54 Kaya ti Jesus ay awan dán pinumeta a maglakad ti Judea. Nan nagdiretsu dán siya ten banuwan a Efraim a adeni ten kaparangan. Sakay haud pala siya a nákpágyan a kaguman nen disepulus na hidi.

55 Nadid, adeni dán en Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen Judio hidi, makpal a inumangay a tolay ti Jerusalem bagu a dumemát en piyesta, tánni tupadán di en utus ni Moises tungkul ten páglinis ti bággi. 56 Inaryok di ti Jesus ten Templo, sakay nagtanungan hidi, "Ánya ti palagay moyid? Umangay wád siya ti piyestaidi?" kagi di. 57 Nagutus en kapunuwan nen padi hidi sakay en Pariseo hidi, a ikagi dikodi nen tolay hidi ni hádya puwestuwid ni Jesus, tánni mapadikáp di siya.

12

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus
(Mt. 26:6-13; Mc. 14:3-9)

1 Nadid, ánnám pa a aldew bagu en Piyesta nen Aldew nen Págtalib, ti Jesus ay dummemát ti Betania, ten banuwan ni Lazaro a biniyag na a ruway. 2 Kaya naghanda hidi haud ti pangapon para kánni Jesus, sakay kumman hidi a kaguman ti Lazaro. Ti Marta ay nagserbi dikodi. 3 Nangalap ti Maria ti kalahati ni litru a mahal a kalasi ni págpasárrub, iyád ay puru a págpasárrub a gubwat ten mula a nardo. Imbulak na iyud ten babásset ni Jesus. Káttapos ay pinahidan na ten buuk na. Sakay en buu a bilay ay summárrub. 4 Ti Judas Iscariote, en disepulus ni Jesus a mángtokyon dikona en nagkagi a, 5 "En halaga ni pasárrubid a iyán ay katumbas nen essa a taon a suweldu. Bakin a awan tam dálla inlaku sakay inyatád ten mágkahirap hidi en pilak?" 6 Kinagi na iyud bakán a gapu tehud siya a malasakit ten mágkahirap hidi nan gapu a

essa siya a mágtakaw. Siya en mágsaddi ten pilak di sakay kákkupitán na iyud.
7 Tummábbig ti Jesus, “Pabayan moy la siya. Imbulak na iyud ten bággi ku
bilang pághanda ten páglábbáng dikoku. 8 En mágkahirap ay pirmi moy hidi a
kakaguman, peru sikán ay awanák moy pirmi a kakaguman.”

En Balak Kontra kánni Lazaro

9 Ten dikona a nabareta nen makpal a Judio a ked ti Betania ti Jesus ay
ummangay hidi haud, bakán la a gapu kánni Jesus nan gustu di bi a ketan ti
Lazaro a biniyag na a ruway. 10 Kaya binalak nen pinunu hidi nen padi hidi
a pabunu di bi ti Lazaro, 11 gapu siya en dahilan ni bakin a en Judio hidi ay
humiwalay dán dikodi sakay sumampalataya dán kánni Jesus.

En Págtanggap di kánni Jesus ti Jerusalem (Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40)

12 Nadid, ten kailawan na ay nabareta nen tunay ti kakpal a tolay a
nákpamiyesta a ti Jesus ay tamu ti Jerusalem. 13 Kaya nangalap hidi ti palapa
ni palma sakay tinagbu di ti Jesus. Ipáppákraw di a, “Puriyán en Diyos!
Pagpalaán en dumemát ten ngaran nen Panginoon. Puriyán en Hari ni
Israel!” 14 Netan ni Jesus en essa a bul-u palla a asno sakay sinakayan na
iyud, kona ten nesulat a,

15 “Dyan kam manteng, sikam a taga-Sion hidi!
Mágsanig kam! Dumemát dán en Hari moy,
a sumássakay ten bul-u a asno!”

16 Awan iyud naintendiyan nen disepulus na hidi. Peru dikona a mabiyag
a ruway ti Jesus sakay maluwalhati, ay naala-ala di en kinagi ten kasulatan
tungkul dikona, kaya kona ngani haud en nangyari.
17 Dikona a biyagán a ruway ni Jesus ti Lazaro ay makpal en naketa. Iyud
a pangyayari ay angay di imbábbareta. 18 Iyud en dahilan ni bakin a tinagbu
siya ni sakonahud ti kakpal a tolay gapu nabareta di en ginamet na hidi a
himala. 19 Namágguronan nen Pariseo hidi a, “Awan kitamon ti magamet!
Ilingán moy umunonud dán dikona atanan a tolay!”

Inaryok nen Sangan a Griego ti Jesus

20 Nadid ay tehud a sangan a Griego a ummangay ten piyesta nen Aldew
nen Págtalib tánni sumamba. 21 Ummadeni hidi kánni Felipe a taga-Bethsaida
a sakup ni Galilea sakay kinagi di, “Maari kami wád a mákpágguron kánni
Jesus?” 22 Kinagi iyud ni Felipe kánni Andres sakay hidi a duwwa en
ummadeni kánni Jesus sakay kinagi di iyud. 23 Kinagi ni Jesus, “Dummemát
dán en odas tánni parangalan en Anak nen Tolay. 24 Tandaan moy: mentras
a awan matáknig ten luta en essa a butil nen trigo sakay matay ay manatili
iyud a mágge essa. Peru ni matay ay magbunga iyud ti makpal. 25 En tolay a
magpahalaga ti hustu ten biyag na ay siya en mawanan, peru ni deyaman
en awan mangpahalaga ten biyag na ti munduwiday gapu la dikoku ay
magkahud ti biyag a awan ti katapusan. 26 Ni deyaman en magserbi dikoku
ay dapat a sumunud dikoku, sakay ni ked hádyaák ay ked bi siya haud. Ni
deyaman en magserbi dikoku ay parangalan nen Ama.”

Kinagi ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na

27 Kinagi pa ni Jesus, “Mabalisaák nadid. Kagiyán ku beman ten Ama a
iligtasák na ten adeni dán a pághirap ku? Awan! Gapu iyád en dahilan ni
bakin a kedák háddi.” 28 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Ama, parangalan mu en
ngaran mu.”

Sakay en boses a gubwat dilanget en tummábbig a, “Pinarangalan ku dán
iyád sakay ruway ku a parangalan.”
29 Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud kaya kinagi di, “Nagkáddur” Kagi
bi nen agum ay, “Nákpágguron dikona en essa a anghel!” 30 Kinagi ni Jesus,
“Impasanig iyud a boses para dikomoy, bakán a para dikoku.”
31 “Nadid dán en panahun tánni hatulan i munduwiday. Sakay iyád dán bi
en panahun a hatulan en pinunu ni munduwiday. 32 Sakay ni melangkawák
ay paadeniyán ku dikoku en atanan a tolay.” 33 (Kinagi na iyád tánni
ipeta na ni konya siya a matay.) 34 Tummábbig en tolay hidi, “Kinagi nen
Kautusan a en Cristo ay mabiyag a awan ti katapusan. Bakin a kinagi mu
a kailangan a melangkaw en Anak nen Tolay? Deya beman en Anak nen
Tolay a kákkagiyán mu?” 35 Tummábbig ti Jesus, “Awan dán magmalay a
kakaguman moy en demlag. Tulos kam a maglakad mentras a kaguman moy
palla en demlag, tánni awan kam maabutan nen diklám. Gapu awan tukoy
nen maglakad ten kadiklámman ni hádya en angayan na. 36 Sumampalataya
kam ten demlag mentras a kaguman moy palla en demlag tánni magin anak
kam nen demlag.” Káttapos na hidi a kagiyán ay lummakad ti Jesus sakay
tinaguwan na hidi.

Awan Summampalataya kánni Jesus en Judio hidi

37 Nadid, maski ni netan nen Judio hidi en makpal a himala a ginamet ni
Jesus ay awan padi hidi summampalataya dikona. 38 Ni konahud ay natupad
en kinagi ni Propeta Isaias a,
“Panginoon, deya naniwalaid ten impahayag mi?
Deya i nángpetaan muwid ten kapangyariyan mu?”
39 Awan ngani hidi maniwala gapu kinagi ni Isaias,
40 “Binurák nen Diyos en mata di
sakay pinakáttug na en pusu di,
tánni awan hidi maketa,
sakay awan makaintendi en isip di,
bakay sumoli hidi dikoku
sakay pagpiyyaán ku hidi.” 41 Kinagi iyád ni Isaias gapu netan na en
kaluwalhatian ni Jesus, sakay nagupos siya tungkul kánni Jesus.
42 Konapamanhud, ay makpal ten pinunu hidi nen Judio hidi en naniwala
dikona. Peru insekretu di la gapu ten ánteng di ten Pariseo hidi, bakay
itiwalag di hidi ten sinagoga. 43 Gapu mas ginustu di pa a kasayaan nen tolay
nan kasayaan nen Diyos.

En Upos ni Jesus en Manghatul

44 Sakay mabegsák a kinagi ni Jesus, “En maniwala dikoku ay bakán la a
sikán en naniwalaan na, nan pati en nangutus dikoku. 45 Sakay en naketa
dikoku ay naketa dán bi ten nangutus dikoku. 46 Ummangayák háddi bilang
demlag ti munduwiday, tánni deyaman en maniwala dikoku ay awan dán
manatili ten kadiklámman. 47 Ni deyaman en nakasanig ten upos ku hidi
peru umád a sumunud ay awan ku siya hatulan. Gapu ummangayák háddi
bakán a tánni hatulan ku i munduwiday nan para iligtas iyád. 48 Tehud a
manghatul ten mángtakwil dikoku sakay en awan mangtanggap ten upos ku
hidi; en upos a impangaral ku en manghatul dikodi ten katapusan a aldew.
49 Gapu awanák magupos a gubwat la ten sadili ku, nan en Ama a nangutus
dikoku en nángkagi ni ánya i dapat kuwid a kagiyán sakay ipahayag. 50 Sakay

tukoy ku a en utus na ay makapangatád ti biyag a awan ti katapusan. Kaya en pekagi nen Ama en ipáppahayag ku dikomoy.

13

Inugasan ni Jesus en Babásset nen Disepulus na hidi

1 Nadid, dikona a saldew dálla bagu a Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay
tukoy ni Jesus a dumemát dán en panahun a lumakad dán siya ti munduwi-
day tánni sumoli dán siya ten Ama. Mahal ni Jesus en disepulus na hidi a ked
ti munduwiday, sakay en págmahal na dikodi ay hanggan ten katapusan.
2 Ti gibiyid a iyud a nangapon hidi, ay immula dán nen diyablo ten isip
ni Judas Iscariote a anak ni Simon a ítokyon na ti Jesus ten Judio hidi.
3 Tukoy ni Jesus a atanan a kapangyariyan ay inyatád dán dikona nen Ama.
Sakay tukoy na bi a gubwat siya ten Diyos sakay pasoli dán siya ten Diyos.
4 Mentras a kuman hidi ay tummaknág ti Jesus sakay ineklas na en alikábkáb
na sakay imburebád na ten sáppang na en tuwalya. 5 Káttapos ay nángbulak
siya ti dinom ten palanggana sakay sinapulan na a ugasan en babásset
nen disepulus na hidi sakay pinahidan na ten tuwalya a bumábburebád ten
sáppang na.
6 Ten dikona a ummadeni siya kánni Pedro ay inumád siya. Kinagi na,
“Panginoon, bakin siko pa i mangugasid ti babásset kuwiday?” 7 Tummábbig
ti Jesus, “Awan mu maintendiyan i gággamitán kuwiday nadid, peru main-
tendiyan mu labi iyád káttapos.” 8 Ruway a kinagi ni Pedro, “Panginoon,
umáddák a siko i mangugasid ti básset kuwiday hidi. Tummábbig ti Jesus, “Ni
awan mu paugas i básset muwen ay awan ka ti kaugnayan dikoku.” 9 Kaya
kinagi ni Pedro, “Ni konahud Panginoon ay bakán la i básset kuwiday hidi i
ugasan muwid nan pati dán bi i lima kuwiday hidi sakay ulu ku.” 10 Kinagi
dikona ni Jesus, “En nakapágdigus dán ay awan dán kailangan a ugasan puw-
era la ten babásset na, gapu malinis dán en buu moy a bággi. Malinis kamon,
peru bakán a atanan moy.” 11 (Kinagi ni Jesus a awan atanan ay malinis gapu
tukoy na ni deya en mángtokyon dikona.) 12 Káttapos a maugasan ni Jesus
en babásset di hidi ay ruway na insulot en alikábkáb na sakay summoli siya
ten lamisaan. Káttapos ay tinanung na hidi, “Naintendiyan moy beman en
ginamet ku dikomoy?” 13 “Dáddulawanák moy a Maistu sakay Panginoon, ay
tama kam gapu iyán ngani en tatarudan. 14 Nadid ni sikán a Panginoon sakay
Maistu moy ay nagugas ten babásset moy hidi ay dapat bi a mamagugasan
kam ti básset. 15 Impeta ku dikomoy en halimbawa a dapat moy a arigán.
Kaya gamitán moy bi en ginamet ku dikomoy. 16 Kagiyán ku dikomoy: en
alipin ay awan mataas nan en amu na, sakay awan bi ti inutusan a mas
mataas nan ten nangutus dikona. 17 Ni naintendiyan moy hidi iyád a bagay
sakay gamitán moy ay pagpalaán kam nen Diyos.
18 Awan ku kagiyán a pinagpala kam a atanan, gapu tukoy ku en pinili ku
hidi. Peru kailangan a matupad en kinagi nen Kasulatan a, ‘Tinaraidurák
nen tolay a pinakan ku.’ 19 Kagiyán ku iyád dikomoy bagu a mangyari tánni ni
mangyari dán ay sumampalataya kam a, ‘Sikán ay sikán dán.’ 20 Kagiyán ku
dikomoy a: ni deyaman en mangtanggap ten inutusan ku ay mangtanggap
bi dikoku sakay ni deyaman en mangtanggap dikoku ay mangtanggap bi ten
nangutus dikoku.”

Kinagi ni Jesus a Tehud a Mángtokyon Dikona
(Mt. 26:20-25; Mc. 14:17-21; Lu. 22:21-23)

21 Káttapos a kagiyán ni Jesus hidi iyud ay nabalisa siya ti hustu sakay
kinagi na, “Kagiyán ku dikomoy a essa dikomoy en mángtokyon dikoku.”
22 Nággilengan en disepulus hidi gapu awan di tukoy ni deya en gustu
a kagiyán ni Jesus. 23 En disepulus a mahal ni Jesus ay kasadát na.
24 Sininyasan siya ni Simon Pedro a tanungán na kánni Jesus ni deya en gustu
na a kagiyán. 25 Kaya summandig siya ten abaga ni Jesus sakay intanung na,
“Panginoon deya gustu muwid a kagiyán?” 26 Tummábbig ti Jesus, “En páng-
atáddan ku ten tinapay káttapos ku a isawsaw ay siya iyud.” Kaya nangalap
ti Jesus ti tinapay sakay káttapos na a insawsaw ay inyatád na kánni Judas a
anak ni Simon Iscariote. 27 Ten dikona a matanggap ni Judas en tinapay ay
sináddáp siya ni Satanas. Kinagi ni Jesus dikona, “Gamitán mu dán a pagdaka
en dapat mu a gamitán.” 28 Peru maski ni essa ten kaguman hidi ni Jesus a
nangapon ay awan di naintendiyan ni bakin a kinagi iyud ni Jesus. 29 Gapu
ti Judas en tagatawid ten pilak di ay inisip nen agum a inutusan siya ni Jesus
a mamali ten kailangan di hidi para ten piyesta oni angay siya mangatád ti
limus ten mágkahirap hidi. 30 Ten dikona a makakan dán ti Judas ten tinapay
ay lummakad siya. Gibi dán ti odasid a iyud.

En Bigu a Utus

31 Ten dikona a nakalakad dán ti Judas ay kinagi ni Jesus, “Nadid ay
mehayag dán en karangalan nen Anak nen Tolay, sakay ten pamamag-itan
na ay mehayag bi en karangalan nen Diyos. 32 Sakay ni mehayag dán en
karangalan nen Diyos ten pamamag-itan nen Anak nen Tolay, ay en Diyos
bi mánghayagid ten karangalan nen Anak sakay gamitán na iyud a pagdaka.”
33 Anak ku hidi, badit dálla a panahun a makagumanák moy. Aryokánnák
moy, peru kona ten kinagi ku ten Judio hidi, ‘Awan kam makaangay ten
angayan ku.’ 34 Essa a bigu a utus en iyatád ku dikomoy: magmahalan
kam! Ni konya takam a minahal ay kona bi hud en págmahal moy ten balang
essa. 35 Ni magmahalan kam ay matukuyan nen atanan a tolay a sikam ay
disepulus ku hidi.”

Kinagi ni Jesus en Pángpamen Dikona ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34)

36 Tinanung ni Simon Pedro ti Jesus, “Panginoon, hádya i angayan muwid?”
Tummábbig ti Jesus, “Ten angayan ku ay awan ka makaunud nadid, peru
makaunud ka labi balang aldew.” 37 Nagtanung pa ti Pedro, “Panginoon,
bakin a awanák maari a umunud dikomu nadid? Nakahandaák bi a matay
para dikomu.” 38 Tummábbig ti Jesus, “Iyalay mu i biyag muwen para
dikoku? Tandaan mu: bagu a magtarakket en manok ay pumentálluwák mu
a ipamen.”

14

Ti Jesus en Dilan

1 Kinagi ni Jesus dikodi, “Dyan kam mabalisa. Sumampalataya kam ten
Diyos sakay sumampalataya kam bi dikoku. 2 Ten bilay nen Ama ku ay
makpal a kuwartu. Angayák haud para paghanda takam ti mapágyanan moy.
Awan ku iyád kagiyán dikomoy ni awan tatarudan. 3 Ni kedák dán haud
sakay nehanda ku dán en mapágyanan moy ay soliyák sakay ikuyug takam

tánni ni ked hádyaák ay ked kam bi haud. 4 Sakay tukoy moy dán en dilan a
patamu ten angayan ku."
5 Kinagi ni Tomas dikona, "Panginoon, awan mi tukoy ni hádya angayan
muwid, konya mi a matukuyan en dilan?" 6 Tummábbig ti Jesus, "Sikán en
dilan, en katutuhanan, sakay en biyag. Awan ti makaangay ten Ama ni awan
ten pamamag-itan ku. 7 Ni matenggiyák moy ay tukoy moy dán bi en Ama ku.
Sapul nadid ay matenggi moy dán siya sakay netan moy dán."
8 Kinagi ni Felipe dikona, "Panginoon, ipeta mu la dikomi en Ama ay
makontentu kami dán." 9 Tummábbig ti Jesus, "Felipe, awanák mu palla
bali tukoy, maski nalay kitamon a mamagkakaguman? En naketa dikoku
ay naketa dán bi ten Ama. Bakin a kagiyán mu pa a, 'Ipeta mu dikomi en
Ama'? 10 Awan ka beman maniwala a kedák ten Ama sakay en Ama ay
ked dikoku? En upos hidi a kagiyán ku dikomoy ay bakán a gubwat dikoku
nan gubwat ten Ama a ked dikoku. Siya en manggamet ten bagay hidi a
gággamitán ku. 11 Maniwala kam a sikán ay ked ten Ama sakay en Ama ay ked
dikoku. Ni umád kam a maniwala ten kákkagiyán ku ay maniwala kam gapu
ten ginamet ku. 12 Kagiyán ku dikomoy en tatarudan: en manampalataya
dikoku ay makagamet bi ten gággamitán ku ti mas higit pa, gapu sumoliyák
dán ten Ama. 13 Sakay ányaman en agidán moy ten ngaran ku ay gamitán ku
tánni maparangalan en Ama ten pamamag-itan nen Anak. 14 Gamitán ku en
ányaman a agidán moy ten pamamag-itan nen ngaran ku."

En Pangaku Tungkul ten Banal a Ispiritu

15 "Ni mahalák moy ay sunudán moy en utus ku hidi. 16 Sakay agidán ku
ten Ama a paangayán na dikomoy en Tagagiyya a makaguman moy a awan
ti katapusan. 17 Iyád ay en Ispiritu nen katutuhanan, a awan matanggap ni
munduwiday gapu awan siya ketan oni tukoy ni munduwiday. Peru tukoy
moy siya, gapu siya ay kakaguman moy sakay mágyan siya dikomoy."
18 "Awan takam iwarak a awan ti kaguman; soliyán takam. 19 Awan dálla
malay ay awanák dán ketan nen taga-mundu hidi, peru ketanák moy; gapu
mabiyagák sakay mabiyag kam bi. 20 Ti aldewid a iyud ay matukoyan moy a
sikán ay ked ten Ama ku, sikam ay ked dikoku sakay sikán ay ked dikomoy."
21 "Ni deyaman en mangtanggap sakay sumunud ten utus ku hidi ay siya
en magmahal dikoku. En magmahal dikoku ay mahalán bi nen Ama ku.
Mahalán ku bi siya sakay magpakilalaák dikona." 22 Tinanung siya ni Judas
(bakán a ti Iscariote), "Panginoon, bakin dikomi ka la a magpakilala ti hustu
bakán a ti munduwiday?" 23 Tummábbig ti Jesus, "En magmahal dikoku ay
sumunud ten utus ku hidi. Mahalán siya nen Ama ku sakay umangay kami
mákpágyan dikona. 24 En awan magmahal dikoku ay awan sumássunud ten
utus ku hidi. Sakay en upos hidi a nasanig moy dikoku ay awan gubwat
dikoku nan ten Ama a nangutus dikoku."
25 "Kinagi ku hidi iyád a bagay dikomoy mentras a kakagumanák moy
palla. 26 Peru en Tagagiyya, en Banal Ispiritu a paangayán háddi nen Ama ten
ngaran ku ay siya en magtoldu dikomoy ten atanan a bagay sakay magpaala-
ala ten atanan a kinagi ku dikomoy."
27 "Kapayapaan en iwarak ku dikomoy. En kapayapaan ku en iyatád ku
dikomoy; bakán iyád a kona ten iyatád ni munduwiday. Dyan kam mabalisa
sakay dyan kam manteng. 28 Kinagi ku dán dikomoy a, 'Lumakadák peru
sumoliyák labi.' Ni mahalák moy, ay dapat a magsaya kam ta angayák
ten Ama, gapu mas dakila en Ama nan sikán. 29 Kagiyán ku dán hidi iyád

dikomoy bagu pa a mangyari tánni ni mangyari dán ay maniwala kam dikoku. 30 Awan ku dán pakaatakdugán i kákkagiyán kuwiday dikomoy, gapu pademát dán en pinunu ni munduwiday. Awan siya ti kapangyariyan dikoku, 31 kaya la dapat a matukuyan ni munduwiday a mahal ku en Ama ku, kaya gamitán ku en inyutus na dikoku. Kamon dán, kadtamon!”

15

Ti Jesus en Ponan nen Ubas

1 Kinagi pa ni Jesus ten disepulus na hidi, “Sikán en tatarudan a ponan nen ubas sakay en Ama ku en mággalaga. 2 Káttolán na en balang pinget a awan magbunga sakay káttulan na sakay linisan en balang pinget a magbunga tánni lalu pa a magbunga ti makpal. 3 Malinis kamon gapu ten upos hidi a kinagi ku dikomoy. 4 Manatili kam dikoku sakay manatiliyák dikomoy. Awan makapagbunga en pinget a awan manatili a nakakabit ten ponan. Kona bi hud i mangyariyid, awan kam makapagbunga ni awan kam manatili dikoku.”

5 “Sikán en ponan nen ubas, sikam en pinget hidi. En manatili dikoku sakay manatiliyák bi dikona ay makapagbunga ti makpal. Gapu awan kam ti magamet ni nakahiwalay kam dikoku. 6 En awan manatili dikoku ay kona ten pinget hidi a ibut sakay magmadi. En kona hidi haud a pinget ay puronán sakay tutudán. 7 Ni manatili kam dikoku sakay manatili dikomoy en upos ku hidi, ay iyatád ku dikomoy ányaman en agidán moy. 8 Maparangalan en Ama ni magbunga kam ti makpal, ni konahud en mangyari ay mepeta moy a sikam ay disepulus ku. 9 Mahal takam a kona ten págmahal nen Ama dikoku. Manatili kam ten págmahal ku. 10 Ni sássunudán moy en utus ku hidi ay manatili kam ten págmahal ku. Kona dikoku, sássunudán ku en utus hidi nen Ama ku, kaya nanatiliyák ten págmahal na.

11 “Kinagi ku hidi iyád a bagay dikomoy tánni makabahagi kam bi ten kasayaan ku, sakay magin kompletu en kasayaan moy. 12 Iddi en utus ku: magmahalan kam a kona ten págmahal ku dikomoy. 13 Awan ti págmahal a mas higit pa ten págmahal nen essa a tolay a náng-alay ten biyag na para ten amigu na. 14 Amigu takam ni sássunudán moy en utus ku hidi. 15 Awan takamon dulawán a alipin gapu awan tukoy nen alipin en gággamitán nen amu na. Nan, dulawán takamon a amigu gapu kinagi ku dán dikomoy en atanan a nasanig ku ten Ama ku. 16 Bakán a sikam en nangpili dikoku. Sikán en nangpili dikomoy sakay inutusan takam tánni magbunga kam ti makpal sakay en bunga moy ay manatili. Ni magkakonahud ay ányaman a agidán moy ten Ama ten pamamag-itan nen ngaran ku ay iyatád na dikomoy. 17 Kaya iddi en utus ku dikomoy: magmahalan kam.”

En Iyamut ni Munduwiday

18 “Ni maiyamut dikomoy i munduwiday ay dapat moy a matukuyan a naiyamut dán iyád dikoku bagu a sikam. 19 Ni kabilang kam ti munduwiday ay mahalán di kam. Peru awan kam kabilang dikodi, nan pinili takam a gubwat dikodi. 20 Tandaan moy en kinagi ku dikomoy a awan ti alipin a mas higit ten amu na. Ni inusigák di ay usigán di kam bi. Sakay ni sinunud di en utus ku ay sunudán di bi en kagiyán moy. 21 Usigán di kam gapu ten pánnampalataya moy dikoku sakay gapu awan di tukoy en nangutus dikoku. 22 Ni awanák ummangay háddi sakay nangaral dikomoy ay awan nakuwan

hidi ti kasalanan. Peru nadid ay awan hidi ti merason ten kasalanan di. 23 Ni
deyaman en maiyamut dikoku ay maiyamut bi ten Ama ku. 24 Ni awanák
nanggamet ten atubengán di ti himala a awan nagamet ni maski deyaman ay
awan nakuwan hidi ti kasalanan. Peru maski ni netan di dán en himala hidi
a ginamet ku ay maiyamut padi hidi dikoku sakay ten Ama ku. 25 Ti ginamet
diyid a iyád ay natupad en nesulat ten Kautusan a: 'Maiyamut hidi dikoku a
awan ti dahilan.'
26 "Peru en Tagagiyya en Ispiritu nen katutuhanan ay umangay háddi a
gubwat ten Ama. Paangayán ku siya háddi a gubwat ten Ama, sakay siya en
magpatunay tungkul dikoku. 27 Sakay dapat kam bi a magpatunay tungkul
dikoku gapu kaguman takamon sapul pa ten sapul."

16

1 "Kagiyán ku atananid a iyád dikomoy tánni awan kam mawanan ti
pánnampalataya dikoku. 2 Palayasán di kam ten sinagoga hidi. Ti katunayanid
dumemát en panahun a en deyaman a mangbunu dikomoy ay magakala a
magserbi ten Diyos. 3 Sakay gamitán di iyád gapu awanák di kilala maski en
Ama. 4 Peru kagiyán ku dikomoy bagayid a hidi iyád tánni, káddemát nen odas
a gamitán di iyád, ay maala-ala moy a impadipalongu ku dán iyád dikomoy."

En Gamitán nen Banal a Ispiritu

"Awan ku palla kinagi dikomoy bagayid a hidi iyád ten sapul gapu kagu-
manák moy palla. 5 Peru nadid ay soliyák dán ten Ama ku a nagpaangay
dikoku. Awan ti essa man dikomoy a nagtanung dikoku ni hádya angayan
kuwid. 6 Peru gapu kinagi ku dán dikomoy, ay naglungkut kam. 7 Kaya
kagiyán ku dikomoy en tatarudan: en kállakad ku ay para ten kapiyyaan
moy, gapu awan angay dikomoy en Banal a Ispiritu ni awanák lumakad.
Peru ni lumakadák, paangayán ku siya dikomoy. 8 Sakay ni dumemát siya,
ay patunayan na ten tolay hidi ti munduwiday a liwat en pákkatukoy di
ten kasalanan, tungkul ten pagkamatuwid, sakay tungkul ten pághatul nen
Diyos. 9 Liwat hidi tungkul ten kasalanan, gapu awan hidi maniwala dikoku.
10 Liwat hidi tungkul ten pagkamatuwid, gapu angayák ten Ama sakay awan
moy dán ketan; 11 sakay tungkul ten pághatul nen Diyos, gapu nahatulan dán
en pinunu ni munduwiday.
12 Makpalák palla a kagiyán dikomoy, peru awan moy palla kaya a in-
tendiyán nadid. 13 Peru ni dumemát en Ispiritu nen katutuhanan ay igiyya
na kam ten atanan a katutuhanan a gubwat ten Diyos. Gapu en kagiyán
na ay bakán a gubwat ten sadili na, nan en nasanig na sakay ipahayag na
dikomoy en mangyari hidi a pademát. 14 Parangalanák na gapu tanggapán
nen Ispiritu a gubwat dikoku en ipahayag na dikomoy. 15 En atanan nen ked
ten Ama ay kao ku; kaya kinagi ku a tanggapán nen Ispiritu a gubwat dikoku
sakay ipahayag na iyád dikomoy.

Magin Kasayaan en Kalungkutan

16 "Awan dálla malay ay awanák moy dán ketan; sakay awan la malay a
panahun ay ketanák moy dámman a ruway."
17 Namágguron en agum ten disepulus na hidi, kinagi di, "Ánya wád gustu
naid a kagiyán? Bakin kinagi na a awan dálla malay ay awan tamon siya
ketan sakay awan dálla malay a panahun ay ketanák moy dámman a ruway?
Kagi na pa a, 'Gapu soliyák dán ten Ama ku.' 18 Ánya wád gustu naid a kagiyán

ten, ‘Awan dálla malay?’ Awan tam maintendiyan!” 19 Tukoy ni Jesus a gustu
di a magtanung, kaya kinagi na, “Mamágtanungan kam tungkul ten kinagi ku
a awan dálla malay ay awanák moy dán ketan; sakay kállipas nen badit pa
a panahun, ay ketanák moy a ruway. 20 Kagiyán ku dikomoy en tatarudan:
magsanget kam sakay maglungkut peru magsaya i munduwiday. Subra en
kalungkutan moy peru mapalitan iyán ti kasayaan.
21 Ni magbati-bati dán en essa bábbi a magenak ay maghirap siya, gapu
dummemát dán en odas nen pággenak na. Peru ni makaenak dán siya ay
awan na dán maalala en hirap; gapu ten kasayaan na a neenak na dán ti
munduwiday en anak na. 22 Kona kam labi haud maglungkut kam nadid,
peru mamagketa kitam a ruway sakay magkahud kam ti dikál a kasayaan
ten pusu moy a awan ti makapangagew maski ni deya.
23 Ti aldewid a iyud ay awan moy dán kailangan a magtanung dikoku.
Tandaan moy: ányaman en agidán moy ten Ama ten pamamag-itan nen
ngaran ku ay iyatád na dikomoy. 24 Hanggan nadid ay awan kam palla ti
inagid dikona ten pamamag-itan nen ngaran ku. Mággid kam, sakay tehud
kam a matanggap, tánni makompletu en kasayaan moy.”

En Págtagumpay ten Ngaran ni Jesus

25 “Kagiyán ku hidi iyád dikomoy ti patalinhaga. Peru dumemát en
panahun a awanák dán magupos dikomoy ti kona haád; diretsuwan ku dán
a kagiyán dikomoy en tungkul ten Ama. 26 Ti aldiwid a iyud ay mággid
kam dikona ten pamamag-itan nen ngaran ku; sakay awan ku kagiyán a
mággidák ten Ama para dikomoy, 27 gapu mahal kam nen Ama. Mahal na
kam gapu mahalák moy sakay naniwala kam a gubwaták ten Diyos. 28 Sikán
ay gubwat ten Ama sakay ummangay ti munduwiday; nadid lumakadák dán
ti munduwiday sakay soli dán ten Ama.”
29 Kinagi nen disepulus na hidi, “Nadid diretsuwan dán pággupos muwen
dikomi sakay bakán dán a patalinhaga! 30 Nadid tukoy mi dán a tukoy mu
atanan a bagay, sakay awan ka dán kailangan a tanungán nen deyaman.
Gapu ti iyád ay maniwala kami a gubwat ka ten Diyos.” 31 Tummábbig
ti Jesus, “Talaga beman a maniwala kamon nadid? 32 Dumemát en odas
a nadid dán ngani a magkawatak-watak kam, magsadili kam ti lakad,
sakay iwarakák moy. Peru, awanák mággeessa gapu kaguman ku en
Ama. 33 Kagiyán ku iyád dikomoy tánni magkahud kam ti kapayapaan ten
pákpagkaessa moy dikoku. Tehud kam a kahirapan háddi ti munduwiday;
peru begsákkan moy isip moyen! Napaglabanan ku dán i munduwiday!”

17

Nagdasal ti Jesus para ten Disepulus na hidi

1 Pákkakagi ni Jesus ti hidi iyud, ay tummangad siya dilanget sakay kinagi
na, “Ama, dummemát dán en odas; parangalan mu dán en Anak mu tánni
maparangalan na ka. 2 Gapu inatáddanák mu ti kapangyariyan ten atanan a
tolay, tánni mangatáddák ti biyag a awan ti katapusan ten atanan a inyatád
mu ten Anak. 3 Iddi en biyag a awan ti katapusan: en tenggiyán di ka a
eessa sakay tunay a Diyos, sakay tenggiyán di ti Jesu-Cristo a inutusan mu.
4 Impahayag ku ti lutaiday en karangalan mu; natapos ku dán en pinagamet
mu dikoku. 5 Kaya Ama, iyatád mu dikoku nadid en kaluwalhatian a ked
dikoku dikona kagumanák mu bagu pa a lalangán i munduwiday.

6 Impakilala taka ten tolay hidi a inyatád mu dikoku a gubwat ti munduwiday. Kao mu hidi, inyatád mu hidi dikoku, sakay tinupad di en upos mu.
7 Nadid tukoy di dán a en atanan a bagay a inyatád mu dikoku ay gubwat dikomu; 8 gapu intoldu ku dikodi ni ánya en intoldu mu dikoku sakay tinanggap di bi. Nakasiguradu hidi a gubwaták dikomu, sakay maniwala hidi a siko en nangutus dikoku.
9 Ipagdasal ku hidi, bakán a i munduwiday nan en atanan a inyatád mu dikoku, gapu kao mu hidi. 10 Atanan ni kao ku ay kao mu, sakay atanan bi ni kao mu ay kao ku, sakay maparangalanák ten pamamag-itan di. 11 Kaya nadid, soliyák dán dikomu; lumakadák dán ti munduwiday, peru ked palla hidi ti munduwiday. Ama a banal, ingatan mu hidi ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen ngaran mu. En ngaran a inyatád mu dikoku tánni magkaessa hidi a kona dikota a eessa. 12 Mentras kagumanák di, iningatan ku hidi ten pamamag-itan nen ngaran a inyatád mu dikoku. Inalagaan ku hidi sakay maski ni essa ay awan ti nepahamak dikodi, puwera la ten tolay a nangaryok ten kapahamakan na tánni matupad en kasulatan. 13 Peru nadid, soliyák dán dikomu; sakay kagiyán ku iyád mentras kedák palla ti munduwiday, tánni magkahud bi hidi ti dikál a kasayaan a kona ten kasayaan ku. 14 Ingkagi ku dán dikodi en upos mu, sakay kinaiyamutan hidi ni munduwiday gapu awan dán hidi taga-mundu, a kona dikoku a awan taga-mundu. 15 Awan ku idasal a alapán mu hidi ti munduwiday, nan iligtas mu hidi ten Madukás! 16 Awan hidi taga-mundu, kona dikoku a awan taga-mundu. 17 Ilaan mu hidi ten pamamag-itan nen katutuhanan; en upos mu ay katutuhanan. 18 Ni konyaák mu a inutusan ti munduwiday, ay kona bi hud inutusan ku bi hidi ti munduwiday. 19 Sakay alang-alang dikodi ay ilaan ku sadili kuwidi dikomu, tánni melaan bi hidi dikomu ten pamamag-itan nen katutuhanan.
20 Bakán la a hidi en ipagdasal ku, nan pati en manalig palla hidi dikoku ten pamamag-itan nen págbahagi di. 21 Idasal ku a magkaessa nakuwan hidi a atanan Ama, a kona dikota a eessa. Kona labi hud mákkaessa nakuwan hidi dikota tánni maniwala i munduwiday a siko en nangutus dikoku. 22 Inyatád ku dikodi en karangalan a inyatád mu dikoku tánni tunay a magin essa hidi a kona dikota a eessa. 23 Sikán ay ked dikodi sakay siko ay ked dikoku, tánni tunay a magin essa hidi. Ni magkakonahud, ay matukoyan ni munduwiday a inutusanák mu sakay mahal mu hidi, kona ten págmahal mu dikoku.
24 Ama, gustu ku a makaguman ten páppágyanan ku en inyatád mu hidi dikoku, tánni maáeleng di en karangalan a inyatád mu dikoku, gapu minahalák mu dán bagu pa lalangán i munduwiday. 25 Matuwid a Ama, awan ka matenggi ni munduwiday, peru matenggi taka; sakay tukoy nen inyatád mu hidi dikoku a siko en nangutus dikoku. 26 Impakilala taka dikodi, sakay tulos taka ipakilala pa, tánni en págmahal mu dikoku ay manatili dikoku, sakay sikán ay manatili bi dikodi."

18

En Págdikáp kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a nagdasal, ay ummangay siya sakay en disepulus na hidi ten dibelyu nen sapa a Kidron sakay ummangay hidi ten essa a lugar a mámmulaan ti Olibo. 2 Kabisadu ni Judas a nángtokyon dikona i lugarid a

iyud, gapu pirmi a angay haud ti Jesus sakay en disepulus na hidi. 3 Kaya
ummangay haud ti Judas a kaguman en sangan a pinunu nen mágbantay hidi
ten Templo sakay essa a grupu a sundalu a Romano a gubwat ten pinunu hidi
nen padi hidi sakay ten Pariseo hidi. Tehud hidi a tawid a parol, sulu sakay
armas. 4 Tukoy ni Jesus en atanan a mangyari dikona, kaya tinagbu na hidi
sakay tinanung, “Deya aryokán moyid?” 5 Tummábbig hidi, “Ti Jesus a taga-
Nazaret.”
Kinagi na dikodi, “Sikán ti Jesus.”
Ti Judas a nángtokyon dikona ay katubeng di. 6 Dikona kagiyán na dikodi
a, siya ti Jesus, neatras hidi sakay natumba ten luta. 7 Tinanung na hidi a
ruway, “Deya beman aryokán moyid?”
“Ti Jesus a taga-Nazaret,” tábbig di.
8 Tummábbig ti Jesus, “Kinagi ku dán dikomoy a sikán ti Jesus. Ni sikán i
aryokán moyid, ay pakultadan moy dán a lumakad i kakagumanan kuwidi
hidi.” 9 (Kinagi na iyád tánni matupad en inupos na labi a, “Awan ti
nepahamak maski ni essa man ten inyatád mu hidi dikoku, Ama.”) 10 Sakay
binagut ni Simon Pedro en áttak na sakay tinigpas na en alipin nen ka-
punuwan nen padi hidi. Naripas en kawanan a bángbáng nen alipin a en
ngaran na ay ti Malco. 11 Kinagi ni Jesus kánni Pedro, “Isarungan mu áttak
muwen! Dapat ku a madanas en hirap a inyatád nen Ama dikoku.”

Inyangay Di ti Jesus kánni Anas

12 Ti Jesus ay dinikáp sakay pinungu nen mágbantay hidi ten Templo sakay
nen sundalu hidi a Romano, en amu di ay kapitan. 13 Inyangay di pa siya
a dipalongu kánni Anas, siya ay katugngan ni Caifas a kapunuwan a padi ti
panahunid a iyud. 14 Ti Caifas en nagpayu ten pinunu hidi nen Judio hidi a
mas maganda a essa la a tolay i matayid alang-alang ten banuwan.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:69-70; Mc. 14:66-68; Lu. 22:55-57)

15 Ti Pedro sakay ten essa pa a disepulus ay ummunonud kánni Jesus.
Tukoy nen kapunuwan a padi i disepulusid a iyád, kaya nakasáddáp siya
a kaguman ni Jesus ten laguwerta nen bilay nen kapunuwan a padi.
16 Mentras a mágtáknág ti Pedro ten luwas nen pintuwan, lummuwas en
disepulus a tukoy nen kapunuwan a padi. Kinauron na en katulung a dalaga
a mágbantay ten pintuwan, sakay pinasáddáp na ti Pedro. 17 Kinagi nen
katulung a dalaga a mágbantay ten pintuwan kánni Pedro, “Awan beman essa
ka ten disepulus hidi ni tolayid a iyán?”
“Awan,” tábbig ni Pedro.
18 Nagnamu en alipin hidi sakay ten guwardiya hidi gapu madágnen,
nágtaknág hidi sakay nagindu. Kaguman di ti Pedro a nákpagindu.

Tinanung nen Kapunuwan a Padi ti Jesus
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

19 Tinanung nen kapunuwan a padi ti Jesus tungkul ten disepulus na
hidi sakay ten itáttoldu na. 20 Tummábbig ti Jesus, “Awanák ti inlihim ten
tolay hidi, pirmiyák a magtoldu ten sinagoga hidi sakay ten Templo nen
Judio hidi. Awanák ti kinagi a palihim. 21 Bakin sikán i tanungán muwid?
Tanungán moy en tolay hidi a nakasanig dikoku; tukoy di ni ánya en kinagi
ku.” 22 Pákkakagi na, ay dinapang siya nen essa ten mágbantay hidi a ked haud.
“Bakin tinábbig mu ti kona haán en kapunuwan a padi?” tanung na.

23 Tinábbig siya ni Jesus, “Ni nagupusák ti madukás, patunayan mu! Peru
ni tatarudan en kinagi ku, bakin dinapangák mu?”
24 Ti Jesus a nakapungu palla ay impeangay ni Anas kánni Caifas, en
kapunuwan a padi.

Ruway a Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:71-75; Mc. 14:69-72; Lu. 22:58-62)

25 Mentras a ked palla haud ti Simon Pedro a magindu, ay tinanung di siya,
“Awan beman essa ka bi ten disepulus hidi ni tolayid a iyán?”
“Awan!” tábbig ni Pedro.
26 Tinanung bi siya nen essa ten alipin hidi nen kapunuwan a padi, pensan
nen lállaki a tinigpas ni Pedro ti bángbáng, “Awan beman siko en neta ku a
kaguman ni Jesus ten lugar a págmulaan ti Olibo?” 27 Impamen ni Pedro a
ruway ti Jesus, sakay bigla bi a nagtarakket en manok.

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2, 11:14; Mc. 15:1-5; Lu. 23:1-5)

28 Sapul ten bilay ni Caifas, ay inyangay di ti Jesus ten palasyu nen
gubernador. Dimadimang dán dikona nangyari iyud. Awan summáddáp
en pinunu hidi nen Judio hidi ten palasyu nen gubernador, tánni awan
hidi mebilang a awan karapatdapat a kuman ten Piyesta nen Aldew nen
Págtalib. 29 Kaya ti Pilato a gubernador ay linumuwas sakay kinagi na, “Ánya
i mebintang moyid ti tolayid a iddi?” 30 Tummábbig hidi, “Ni awan siya
naggamet ti madukás, ay awan mi siya iyangay dikomu.”
31 Kinagi ni Pilato dikodi, “Ikuyug moy siya sakay hatulan ayun ten
kautusan moy.”
Tummábbig en Judio hidi, “Awan kami ti kapangyariyan a humatul ti
kamatayan ten deyaman.” 32 (Nangyari iyád tánni matupad en kinagi ni
Jesus tungkul ten paraan nen kákkatay na.) 33 Summáddáp a ruway ti Pilato
ten palasyu sakay dinulawan na ti Jesus sakay kinagi na, “Siko beman en hari
nen Judio hidi?” 34 Tummábbig ti Jesus, “Siko beman i nakaisipid ti tanungid
a iyán, oni tehud a nagkagi dikomu?” 35 Tummábbig ti Pilato, “Judiowák
beman? Kabanuwan muwen hidi sakay en pinunu hidi nen padi hidi i náng-
angayid dikomu háddi. Ánya beman ginamet muwid?” 36 Tummábbig ti Jesus,
“En kahariyan ku ay bakán a ked ti munduwiday. Ni ked ti munduwiday i
kahariyan kuwid, ay insurugák dán nakuwan nen disepulus ku hidi sakay
awanák nakuwan netokyon ten Judio hidi. Peru bakán a ti munduwiday i
kahariyan kuwid!” 37 “Ni konahud, essa ka a hari?” kagi ni Pilato.
Tummábbig ti Jesus, “Siko dán en nagkagi a hariyák. Iyán dahilanid
ni bakin neenakák sakay ummangay ti munduwiday: tánni ipangaral en
tungkul ten katutuhanan. Mágsanig dikoku en deyaman a ked ten katu-
tuhanan.” 38 Kinagi ni Pilato dikona, “Ánya beman i katutuhananid?”

Hinatulan a Matay ti Jesus
(Mt. 27:15-31; Mc. 15:6-20; Lu. 23:13-25)

Pákkakagi na ay lummuwas a ruway ti Pilato sakay kinagi na ten Judio hidi,
“Awanák ti ketan a kasalanan ti tolayidi. 39 Peru ayun ten kaugaliyan moy,
ay dapaták a magpalaya ti essa a piresu ten Aldew nen Págtalib. Gustu moy
beman a palayaán ku en Hari nen Judio hidi?” 40 Namagpákrawan hidi a
ruway, “Bakán a siya, nan ti Barrabas!” (Ti Barrabas ay essa a tulisan.)

19

1 Kaya pinaalap ni Pilato ti Jesus sakay pinalatigu na. 2 En sundalu hidi
ay nangalap ti masaet a mula, ginamet di a kurona, sakay ingkurona di
kánni Jesus. Sakay binaduwan di siya ti inubi. 3 Balang essa ay umadeni
dikona sakay inusek di a binati, “Mabuhay en Hari nen Judio hidi!” Sakay
dináddapang di siya.
4 Lummuwas a ruway ti Pilato sakay kinagi na dikodi, “Iyatubeng ku siya
dikomoy tánni matukuyan moy a awanák ti netan a kasalanan na!” 5 Sakay
inluwas di ti Jesus a tehud a kurona a saet sakay nakabadu ti inubi. Kinagi ni
Pilato dikodi, “Malasán moy siya!” 6 Pákketa dikona nen pinunu hidi nen padi
hidi sakay nen guwardiya hidi ay nagpákrawan hidi, “Ipaku siya ten kudus!
Ipaku ten kudus!”
Kinagi ni Pilato dikodi, “Alapán moy siya, sakay bahala kam a mángpaku
dikona, gapu awanák ti ketan a kasalanan na.” 7 Tummábbig en Judio hidi,
“Ayun ten kautusan mi ay dapat la siya a matay, gapu magkukunwari siya a
Anak nen Diyos.”
8 Dikona masanig ni Pilato en kinagi di ay neántingan siya ti hustu.
9 Summáddáp siya a ruway ten palasyu sakay tinanung na ti Jesus, “Taga-
hádya ka beman?” Peru awan tummábbig ti Jesus. 10 Kinagi a ruway ni Pilato,
“Umád ka beman a mákpágguron dikoku? Awan mu beman tukoy a maari
taka a palayaán oni pepaku ten kudus?” 11 Tummábbig ti Jesus, “Kaya mu la
magamet iyán ay gapu impagkaluub nen Diyos dikomu i kapangyariyanid
a iyán, kaya mas madággi en kasalanan nen náng-angay háddi dikoku.”
12 Dikona masanig iyád ni Pilato, ay lalu na a ginustu a palayaán ti Jesus.
Peru nagpákrawan en tolay hidi, “Ni palayaán mu tolayid a iyán, ay awan ka
amigu nen Emperador! Deyaman en magkukunwari a hari ay kalaban nen
Emperador.” 13 Pákkasanig ni Pilato ay inluwas na ti Jesus, sakay nággetnud
ten pághatulan, ten lugar a kákkagiyán a, “En Plataporma” (Gabata ten upos
ni Hebreo).
14 Aldew tenhud nen Pághanda para ten Piyesta nen Págtalib, sakay maga-
lasdosi dán ten tanghali. Kinagi ni Pilato ten Judio hidi, “En hari moy dánnid!”
15 Pummákraw hidi, “Bunuwán siya! Bunuwán! Ipaku ten kudus!”
“Pepaku ku beman ten kudus en hari moy?” tanung ni Pilato. Tummábbig
en pinunu hidi nen padi hidi, “Awan kami ti hari nan en Emperador la!”
16 Kaya inyatád ni Pilato dikodi ti Jesus tánni pepaku ten kudus.

Impaku ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43)

Inalap di ngani ti Jesus. 17 Kaya lummuwas siya a babáklay na en kudus
na, tamu ten lugar a ngángngaranan a, “Lugar ni Bungu” (Golgota ten upos
ni Hebreo). 18 Káddemát haud, ay impaku di siya ten kudus a kaguman nen
duwwa pa. Essa ten kawiri na sakay essa ten kawanan na, nágditángngaan
di ti Jesus. 19 Nagsulat ti Pilato ti kona háddi sakay impedátton na ten kudus:
“Ti Jesus a taga-Nazaret, en Hari nen Judio hidi.” 20 Nesulat iyád ti upos ni
Hebreo, Latin, sakay Griego sakay makpal ten Judio hidi en nakabasa haud,
gapu adeni ten banuwan en lugar a nángpakuwan di kánni Jesus. 21 Kaya
kinagi nen pinunu hidi nen padi hidi kánni Pilato, “Dyan mu isulat a Hari
nen Judio hidi nan, ‘Kinagi ni tolayid a iddi a, Sikán en Hari nen Judio
hidi.’ ” 22 Tummábbig ti Pilato, “Ni ánya nesulat kuwid ay awan dán ti
makapangbagu.”

23 Dikona nepaku dán nen sundalu hidi ti Jesus, ay inalap di en badu na a
malayon sakay pinagáppat di, essa ten kada sundalu. Inalap di bi en badu na
a pangdisalad; iyád ay awan ti dirop buu sapul disunu hanggan ten dibábbi.
24 Namágguron en sundalu hidi, “Dyan tam pisadán iyád; magbunutan kitam
dálla para matukuyán tam ni kándeya iyád a meangay.” Nangyari iyád tánni
matupad en nesulat ten Kasulatan a,
“Naghati-hati di en badu ku;
sakay nagbunutan hidi ni deya magkaowid ten badu ku a malayon.”
Kona ngani haud en ginamet nen sundalu hidi.
25 Mágtaknág ten kasadát nen kudus ni Jesus en ina na, sakay en kapatkaka
nen ina na a ti Maria a kabinga ni Cleopas. Ked bi haud ti Maria Magdalena.
26 Dikona ketan ni Jesus en ina na, sakay en mahal na a disepulus a kasadát
nen ina na ay kinagi na, “Ina ku, siya dán iyán anak muwid!” 27 Sakay kinagi
na bi ten disepulus na, “Siya dán ina muwid!” Sapul haud ay pinágyan dán
nen disepulus ti Maria ten bilay na.

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49)

28 Káttapos ni iyád, ay tukoy ni Jesus a natupad dán atanan a bagay. Sakay
para matupad en kasulatan ay kinagi na, “Mauwawák!” 29 Tehud a essa
a malukung haud a putat ti maapsot a alak. Insawsaw di haud en essa a
damit, sakay inggalot ten pinget nen isopo sakay impasápsáp di kánni Jesus.
30 Dikona masápsáp ni Jesus en alak ay kinagi na, “Natapos dán!” Dummukug
siya sakay nabágsutan ti angás.

Pinika nen Sundalu en Wares ni Jesus

31 Tenhud ay Aldew nen Pághanda, sakay awan gustu nen Judio hidi a ked
la ten kudus en bangkay hidi ten Aldew nen Káimang (gapu dakila en Aldew
nen Káimang). Kaya inagid di kánni Pilato a ipapilay na en pepengkel nen
nágkepaku hidi ten kudus, sakay ibutan haud en bangkay hidi. 32 Ummangay
ngani haud en sundalu hidi sakay pinilay di en pengkel nen duwwa a nepaku
a kasabay ni Jesus. 33 Peru káadeni di kánni Jesus sakay netan di a patay
dán siya, ay awan di dán pinilay en pengkel na. 34 Peru essa ten sundalu
hidi en nangpika kánni Jesus ten wares na, sakay bigla bummulos en digi
sakay ten dinom. 35 En naketa háddi en magpatunay sakay en patunay na
ay tatarudan. Tukoy na a magkagi siya ti tatarudan tánni maniwala kam.
36 Nangyari atananid a iyád tánni matupad en kinagi nen kasulatan a, “Awan
ti mabungál maski ni essa ten tulang na hidi.” 37 Sakay nakagi bi ten iba a
bahagi nen kasulatan a, “Áelingán di en pinika di.”

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56)

38 Káttapos ni iyád, ay ti Jose a taga-Arimatea ay ummangay kánni Pilato
tánni mák-agid ti permisu a maalap en bangkay ni Jesus. (Ti Jose ay essa
a disepulus ni Jesus, peru sekretu la ngani gapu ten ánteng na ten Judio
hidi.) Sakay pinayagan siya ni Pilato; kaya inalap na en bangkay ni Jesus.
39 Nákkuyug dikona ti Nicodemo, tehud a tawid a págpasárrub a manga-tállu
a pulu a kilu nen pinaghalu a mira sakay aloe. (Siya en angay nákpágguron
kánni Jesus ten gibi.) 40 Inalap di en bangkay ni Jesus, sakay pinasárruban di
mentras a balután ti damit a lino, ayun ten kaugaliyan nen Judio hidi. 41 Ten
nángpakuwan di kánni Jesus ay tehud a págmulaan, sakay tehud haud a essa

a bigu a páglábbángngan a awan palla naglalábbángngan. 42 Gapu tenhud ay saldew dálla bagu a Piyesta sakay gapu adeni la en páglábbánggan, ay haud di dán a inlábbáng ti Jesus.

20

En Kákkabiyag a Ruway ni Jesus
(Mt. 28:1-8; Mc. 16:1-8; Lu. 24:1-12)

1 Nadid, págdemlag palla ten aldew nen Simba, ay ummangay dán ti Maria Magdalena ten páglábbángngan. Dinemáttan na a negulung dán en batu a siradu nen pintuwan nen páglábbángngan. 2 Gapu haud, ay gummággenan siya a ummangay kánde Simon Pedro sakay ten disepulus a mahal ni Jesus, sakay kinagi na dikodi, "Inalap di en Panginoon ten páglábbángngan sakay awan mi tukoy ni hádya i náng-angayan diyid!" 3 Kaya ti Pedro sakay ten disepulus a mahal ni Jesus ay ummangay ten páglábbángngan. 4 Parehu hidi a gummággenan peru ti Pedro ay nadipalonguwan nen kaguman na a disepulus. 5 Summedip siya ten disalad sakay netan na en damit a lino a dumáddátton haud, peru awan siya summáddáp. 6 Kasunud na a dummemát ti Simon Pedro sakay diretsu a summáddáp ten páglábbángngan. Netan na en damit hidi a lino, 7 sakay ten damit a imbalut di ten ulu ni Jesus. Awan iyád kaguman nen damit hidi a lino, nan nehiwalay a nakáppel ten tapat nen páppágyanan na. 8 Summáddáp bi en disepulus a dipalongu a dummemát; netan na iyud sakay naniwala siya. 9 (Awan di palla naintendiyan en nakasulat ten kasulatan, a kailangan a mabiyag a ruway ti Jesus.) 10 Sakay nagsoli en disepulus hidi ten bilay di.

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena
(Mt. 28:9-10; Mc. 16:9-11)

11 Ti Maria ay mágtaknág a mágsasangitán ten luwas nen páglábbángngan; dummukug siya sakay summedip disalad. 12 Sakay tehud siya a netan a duwwa a anghel a mággetnud ten nángdáttonan di ten bangkay ni Jesus, en essa ay ked ten áoluwan na sakay en essa bi ay ten áoyadan na. 13 Tinanung di ti Maria, "Bakin magsanget ka?" Tummábbig siya, "Inalap di en Panginoon ku, sakay awan ku tukoy ni hádya i náng-angayan diyid." 14 Lummingat siya pákkakagi na, sakay netan na ti Jesus a mágtaknág haud, peru awan na natenggi a ti Jesus iyud.

15 Tinanung siya ni Jesus, "Bakin magsanget ka? Deya aryokán muwid?" Akala ni Maria ay siya en mággalaga ten kamulaan, kaya kinagi na, "Maistu, ni siko i nangalapid dikona ay kagbiyan pay a itoldu dikoku ni hádya náng-angayan muwid ta angen ku." 16 "Maria!" kagi ni Jesus.

Ummatubeng siya sakay kinagi na, "Raboni!" gustu naid a kagiyán ay "Maistu." 17 Kinagi ni Jesus, "Dyanák mu tawidan, gapu awanák palla nakaangay ten Ama. Nan, angay ka ten kákkapatkaka ku hidi sakay kagiyán mu a soliyák dán ten Ama ku sakay ten Ama moy bi, ten Diyos ku sakay ten Diyos moy bi." 18 Kaya ummangay ti Maria Magdalena ten disepulus hidi sakay kinagi na, "Netan ku en Panginoon!" Sakay kinagi na dikodi en bilin ni Jesus.

Pummeta ti Jesus ten Disepulus na hidi
(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49)

19 Kággibi na ti aldewid a iyud, ay namagipun-ipun en disepulus hidi ni
Jesus. Nakasiradu en pintu nen bilay a namagipun-ipunan di gapu ten ánteng
di ten Judio hidi. Dummemát ti Jesus sakay tummaknág ten ditángnga di.
"Magkahud kam ti kapayapaan!" kagi na. 20 Pákkakagi na, ay impeta na en
lima na sakay ten wares na. Tunay ti saya en disepulus na hidi dikona netan
di en Panginoon. 21 Kinagi dámman a ruway ni Jesus dikodi, "Magkahud kam
ti kapayapaan! Ni konyaák a inutusan nen Ama, ay kona bi hud, utusan
takam bi." 22 Sakay dikona matapos na kinagi iyud, ay inangássan hidi ni
Jesus sakay kinagi na, "Tanggapán moy en Banal a Ispiritu. 23 Ni deya en
patawadán moy ten kasalanan di hidi ay pinatawad dán ngani; en awan moy
pinatawad ay awan ngani pinatawad."

En Págduda ni Tomas

24 Peru ti Tomas a nginaranan di a Kambal, a essa ten sapulu ay ti duwwa,
ay awan haud dikona dummemát ti Jesus. 25 Kaya kinagi dikona nen agum
a disepulus, "Netan mi en Panginoon!" Tummábbig ti Tomas, "Awanák
maniwala hanggan awan ku ketan en ábbut nen paku hidi ten lima na, sakay
mesulot haud i guramát kuwidi sakay ten wares na."

26 Kállipas nen walu a aldew, ay namagipun-ipun a ruway en disepulus
hidi; kaguman di ti Tomas. Nakasiradu en pintu, peru summáddáp ti
Jesus sakay tummaknág ten ditángnga di. Kinagi na, "Magkahud kam ti
kapayapaan!" 27 Sakay kinagi na kánni Tomas, "Ilingán mu i lima kuwidi
hidi sakay isulot mu dán i guramát muwen. Isulot mu dán bi i lima muwen
ti wares kuwidi. Dyan ka dán magduda, maniwala ka dán." 28 Tummábbig ti
Tomas, "Panginoon ku sakay Diyos ku!" 29 Kinagi ni Jesus dikona, "Maniwala
ka dán beman gapu netanák mu dán? Pinagpala en maniwala hidi maski ni
awanák di netan."

En Paksa nen Libru

30 Todu padi a himala a ginamet ti Jesus a netan nen disepulus na hidi,
peru awan nesulat ti libruwid a iyád. 31 En nakasulat hidi háddi ay insulat
tánni sumampalataya kam a ti Jesus en Cristo, en Anak nen Diyos, sakay tánni
magkahud kam ti biyag ten pamamag-itan na.

21

Pummeta ti Jesus ten Pittu a Disepulus

1 Nadid káttapos, ay pummeta a ruway ti Jesus ten disepulus na hidi ten
gilid nen Minalnu ti Tiberias. Kona háddi en pangyayari: 2 magkaguman
de Simon Pedro, Tomas a nginaranan di a Kambal, Natanael a taga-Cana
Galilea, en anak hidi ni Zebedeo, sakay ten duwwa pa a disepulus. 3 Kinagi
dikodi ni Simon Pedro, "Manilággák."

"Mákkuyug kami," kagi di.

Lummakad hidi sakay nágsakay ten abeng, peru awan hidi ti nalap ti
gibiyid a iyud. 4 Dikona págdemlag dán, ay tummaknág ti Jesus ten gilid nen
minalnu, peru awan siya natenggi nen disepulus hidi. 5 Kinagi na, "Anak,
nakalap kam?"

"Awan," tábbig di. 6 "Isáklad moy i pantiyen ti danág ti kawanan ni abingen,
sakay makalap kam," kagi ni Jesus.

Insáklad di ngani en panti sakay awan di maguyud ten kakpal nen nalap.
7 Kinagi nen disepulus a mahal ni Jesus kánni Pedro, "En Panginoon iyud!"

Dikona masanig iyud ni Simon Pedro ay nagbadu siya (gapu eklas siya) sakay summegbu siya ten dinom. 8 En kaguman na hidi a disepulus ay ummangay ten dinapan, mágsakay hidi ten abeng sakay totoroy di en panti a todu a nalap. Awan hidi masiyadu a adeyu ten dinapan manga siyam a pulu a metros la. 9 Káapet di ten dinapan ay naketa hidi haud ti mabaga a genggeng a tehud a ikan a inyapoy, sakay ti sabadit a tinapay. 10 "Magtawid kam háddi ti ikanen a nalap moy," kagi ni Jesus. 11 Kaya summakay ti Simon Pedro ten abeng sakay binerber na ten dinapan en panti a todu a nalap a dáddekál a ikan, datos ay ti limma pulu ay ti tállu. Awan napisad en panti, maski sakonahud ti kakpal en ikan. 12 "Kamon haád ta magaramusal kitam," kagi ni Jesus. Essa man ten disepulus hidi ay awan ti nangahas a magtanung dikona ni deya siya, gapu tukoy di a siya en Panginoon. 13 Ummadeni ti Jesus, inalap na en tinapay sakay inyatád na dikodi, kona bi hud en ginamet na ten ikan.

14 Iyád en katállu a káppeta ni Jesus ten disepulus na hidi sapul ten kákkabiyag na a ruway.

De Jesus ay ti Pedro

15 Káttapos di a kumman, ay tinanung ni Jesus ti Simon Pedro, "Simon, anak ni Juan, mahalák mu beman nan hidi iddi?"

"Opo, Panginoon, tukoy mu a mahal taka," tábbig na.

Kinagi ni Jesus dikona, "Pakanán mu en bábbadit ku hidi a tupa." 16 Tinanung siya a ruway ni Jesus, "Simon, anak ni Juan, mahalák mu beman?"

Tummábbig ti Pedro, "Opo, Panginoon, tukoy mu a mahal taka." Kinagi ni Jesus, "Alagaan mu en tupa ku hidi." 17 Katállu a ruway a tanung ni Jesus dikona, "Simon, anak ni Juan, mahalák mu beman?"

Nalungkut ti Pedro gapu pentállu dán siya a tinanung ni Jesus ti: "Mahalák mu beman?"

Sakay tummábbig siya, "Panginoon, tukoy mu atanan a bagay; tukoy mu a mahal taka."

Kinagi ni Jesus dikona, "Pakanán mu en tupa ku hidi. 18 Pakatandaan mu: dikona anak ka palla, ay siko en mangbadu ti sadili muwen sakay makaangay ka ten gustu mu a angayan. Peru kállakay mu, ay iyolnat mu i lima muwen sakay iba en mangbadu dikomu sakay iyangay di ka ten awan mu gustu." 19 (Kinagi na iyád tánni ipakapospos na ni konya a matay ti Pedro tánni maparangalan en Diyos.) Káttapos, ay kinagi ni Jesus dikona, "Arigánnák mu!"

En Disepulus a Mahal ni Jesus

20 Lummingat ti Pedro sakay netan na a umunonud en disepulus a mahal ni Jesus, en summandig ten rakaw ni Jesus dikona mangapon hidi sakay nagtanung, "Panginoon, deya en mángtokyon dikomu?" 21 Dikona ketan siya ni Pedro, ay tinanung na ti Jesus, "Panginoon, ánya bi i mangyariyid dikona?" 22 Tummábbig ti Jesus, "Ni gustuwán ku a mabiyag siya hanggan kássoli ku, ánya nadid dikomu? "Arigánnák mu!" 23 Kummalat ten kákkapatkaka hidi en bareta a awan matay i disepulusid a iyád, maski awan kinagi ni Jesus a awan siya mata-matay nan, "Ni gustuwán ku a mabiyag siya hanggan ten kássoli ku, ánya nadid dikomu?"

24 Siya ngani en disepulus a mangpatunay tungkul ti bagayid a hidi iyád; siya bi en nángsulat ti iyád, sakay tukoy mi a tatarudan en págpatunay na.

Katapusan

25 Sakay todu pa a ginamet ti Jesus a ni isulat a atanan, ay ti pangileng
kuwidi ay awan meubus maski ti buuwiday a mundu en libru hidi a mesulat.

EN GAMET HIDI
nen Apostol hidi

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Gamet hidi nen Apostol hidi ay katongkuwan nen *Maganda a Bareta ayun kánni Lucas.* En pinakapaksa ni iyád a libru ay mángpakapospos ni konya a ingkalat nen dipalongu hidi a tagasunud ni Jesus en Maganda a Bareta tungkul dikona "ti Jerusalem, ti buu a Judea sakay Samaria, hanggan ten kasuluk-sulukan ni munduwiday." (1:8) Iyád en istorya nen mánnampalataya hidi a Cristiano, nagsapul ten banuwan a Judea sakay nagtulos-tulos tánni magin essa en pánnampalataya ti munduwiday. Gustu a matiyak nen nagsulat a en Cristianismo ay awan magkakona ten grupu a kumalaban sakay masor a mangpabagsak ten Imperyo ni Roma. Nan en pánnampalataya ni Cristiano ay kaganapan nen relihiyon ni Judio.

En Gamet hidi ay nahati-hati ti tállu a bahagi a mángpakilala ten kákkalat nen Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus sakay ten págbuu ti grupu ni mánnampalataya: (1) en págsapul nen Cristianismo ti Jerusalem káttapos nen káddisunu ni Jesus dilanget; (2) en pángpakalat ten Maganda a Bareta ten iba-iba a panig ni Palestina; sakay (3) en tulos-tulos a pángpakalat ten Maganda a Bareta patamu ten gilid nen Diget Mediteraneo hanggan ten siyudad a Roma.

En paksa nen libru a Gamet ay en káarikad nen Banal a Ispiritu a dumibábbi ten apostol hidi sakay ten mánnampalataya hidi ti Jerusalem a naipun ti Jerusalem ten aldew nen Pentecostes. En Banal a Ispiritu ay tulos-tulos a mággiyya sakay magpabegsák ten simbaan sakay ten pinunu hidi haud ten atanan a pangyayari a nesaysay ti libruwid a iyád. En paksa nen mensahi ni Cristianismo ay ketan ten sangan a sermon ti libruwid a iyád. Ten pamamag-itan nen salaysay a nakasulat ti libruwid a iyád ay mepeta en kapangyariyan nen Maganda a Bareta ten biyag nen mánnampalataya hidi sakay ten paméggagum ten simbaan.

Lasán nen Libru

Pághanda para ten págpatunay 1:1-26
a. En katapusan a utus sakay pangaku ni Jesus 1:1-14
b. En kapalit ni Judas 1:15-26
En págpatunay ti Jerusalem 2:1-8:3
En págpatunay ti Judea sakay Samaria 8:4-12:25
En gamet ni Pablo 13:1-28:31
a. En purumeru na a páglakbay sakay pángngaral 13:1-14:28
b. En miting ti Jerusalem 15:1-35
c. En kaduwwa na a páglakbay sakay pángngaral 15:36-18:22
d. En katállu a páglakbay sakay pángngaral na 18:23-21:16
e. En kákkepiresu ni Pablo ti Jerusalem, Cesarea, sakay Roma 21:17-28:31

1 Mahal ku a Teofilo:

Insulat ku ten purumeru ku a libru en atanan a ginamet sakay intoldu ni Jesus a magpasapul ten kadipalonguwan a ginamet na 2 hanggan ten aldew a indisunu siya nen Diyos dilanget. Bagu siya a indisunu ay ten tulung nen Banal a Ispiritu ay nagbilin siya ten apostol hidi a pinili na. 3 Káttapos nen kákkatay na ay makpal a beses siya a pummeta ten apostol na hidi ti iba-iba a

paraan. Haud a napatunayan a siya ay nabiyag a ruway. Ten luub nen áppat
a pulu a aldew ay pummeta siya dikodi sakay nagtoldu tungkul ten pághari
nen Diyos. 4 Dikona kakaguman di palla ti Jesus ay binilin na en disepulus
na hidi, “Dyan kam lumakad ti Jerusalem, urayán moy pa haud en kinagi ku
dikomoy a pangaku nen Ama. 5 Bininyagan kam ni Juan ti dinom peru awan
magmalay ay mabinyagan kam ti Banal a Ispiritu.

En Káddisunu ni Jesus Dilanget

6 Dikona ruway a namagipun de Jesus ay ten disepulus na hidi ay tinanung
di siya, “Panginoon, pasoliyán mu dán beman en pághari ni Israel?” 7 Kinagi
ni Jesus, “En panahun sakay en odas ay intakda nen Ama ten kapangyariyan
na. Sakay awan moy kailangan a matukuyan ni nikan. 8 Peru makatanggap
kam ti kapangyariyan káddibábbi dikomoy nen Banal a Ispiritu, sakay sikam
ay magin tagapagpatunay ku ti Jerusalem, ti buu a Judea sakay Samaria
sakay hanggan ten kasuluk-sulukan ni munduwiday. 9 Káttapos na a nagu-
pos ay indisunu siya nen Diyos dilanget. Tumáttangad en disepulus na hidi
hanggan dikona nataklábban dán siya nen panganurin.
10 Pasiya hidi a umáeleng dilanget ten dikona a tehud a duwwa a lállaki a
nakabadu ti mapudew a tummaknág ten adeni di sakay nagupos a 11 kinagi
di, “Sikam a taga-Galilea hidi, bakin tumáttaknág kam háddi sakay umáeleng
dilanget? Ti Jesus a dummisunu dilanget ay dumemát en aldew a soli labi
háddi a kona ten netan moy a káddisunu na.”

En Kapalit ni Judas

12 En apostol hidi ay nagsoli ten siyudad a Jerusalem. Gubwat hidi ten
bukid a Ólibo hidi a dummisunuwan ni Jesus, manga essa a kilumetru en
kadeyu na ti Jerusalem. 13 Hidi iyád a apostol ay de Pedro, Juan, Santiago,
Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago a anak ni Alfeo, ti
Simon a makabanuwan, sakay ti Judas a anak ni Santiago. Káddemát di ten
táttulusan di a bilay ten siyudad ay summangkay hidi ten kuwartu ten disunu.
14 Namagkaessa en apostol hidi a pirmi a mamagipun-ipun a magdasal.
Kaguman di en bábbi hidi sakay ti Maria a ina ni Jesus, sakay en kákkapatkaka
hidi ni Jesus a lállaki.
15 Kállipas nen sangan a aldew ay nagipun-ipun en mánnampalataya hidi a
umabut ti datos ay ti duwapulu. Tummaknág ti Pedro ten atubengán di sakay
nagupos, 16 “Kákkapatkaka ku hidi, kailangan a matupad en nakasulat ten
banal a Kasulatan dikona pinagupos nen Banal a Ispiritu ti David tungkul
kánni Judas a nánggiya ten págdikáp di kánni Jesus. 17 Ti Judas ay dati a
kabilang nen grupu mi sakay kaguman ten págserbi mi.”
18 En pilak a nebayad kánni Judas ten pángtokyon na kánni Jesus ay imbali
na ti luta. Haud siya a natáknig a nággusok sakay tulos dán a nabágsutan
ti angás, sakay pinomdek pa en tiyan na sakay lummuwas en bituka na.
19 Nabareta iyád nen atanan tolay a taga-Jerusalem kaya ten upos di ay
nginaranan di i lugarid a iyud ti Akeldama, gustu naid a kagiyán ay Uma ni
Digi.
20 Kinagi pa ni Pedro,
“Nakasulat ten Libru nen Kansiyon hidi a,
‘En bilay na ay dyan dán adeniyan
sakay dyan dán págyanan maski ni deya.’
Nakasulat bi a,
‘Dapat a tehud a mangpalit dikona ten tungkulin na.’

21-22 “Kaya dapat kitam a mangpili ti essa a makakaguman mi bilang magpatunay ten ruway a kákkabiyag ni Jesus. Kailangan tamid a piliyán ay essa ten grupu mi a nalay mi dán a kakaguman sapul pa ten dikona kaguman mi palla ti Jesus sakay sapul dikona bininyagan siya ni Juan hanggan ten káangay na dilanget.”

23 Kaya nangpili hidi ti duwwa a lállaki a pagpiliyan di, de Matias ay ti Jose. Ti Jose ay ngángngaranan di labi a Barsabas oni Justo. 24 Nadid nagdasal hidi, “Panginoon, tukoy mu en ked ten isip nen balang essa a tolay kaya kagbiyan mu pay a ipakapospos dikomi ni deya ti duwwa iday i pinili muwid 25 a magin apostol a kapalit ni Judas ten tungkulin na a linakadan na. Nadid ay ked dán siya ten lugar a pinili na.” 26 Káttapos di a nagdasal ay nagbunutan hidi ni deya ten duwwa en mapili di. Sakay en napili ay ti Matias kaya siya en indagdag di ten sapulu ay ti essa a apostol.

2

En Káddemát nen Banal a Ispiritu

1 Dikona dummemát en aldew a Pentecostes ay nagipun-ipun ti essa a lugar en atanan nen mánnampalataya hidi. 2 Tehud hidi a bigla a nasanig a maggalungogung a kumán a en tánnug nen mabegsák a parás a gubwat dilanget. En galungogung ay masanig maski hádya man a suluk nen bilay a págyanan di. 3 Naketa hidi ti kumán hidi a dila a apoy a kummalat sakay ummangay ten balang essa dikodi. 4 Sakay minágkaputat hidi a atanan ti Banal a Ispiritu, sakay nakapagupos hidi ti iba-iba a upos ayun ten inkaluub nen Ispiritu ten balang essa dikodi.

5 Nadid, makpal a relihiyoso a Judio tenhud a ked ti Jerusalem a gubwat ti iba-iba a bansa ti munduwiday. 6 Dikona nasanig di en maggalungogung ay nagdemáttan en makpal a tolay ten páppágyanan nen mánnampalataya hidi. Tunay en págtaka di gapu makapagupos dán en mánnampalataya hidi ten upu-upos di. 7 Gapu ten págtaka di ay namagtanungan hidi a kinagi di, “Awan beman taga-Galilea hidi a atanan? 8 Bakin tukoy di dán a magupos ten balang upos tam? 9 Tehud dikotam a taga-Partia, tehud a taga-Media, taga-Elam, tehud a gubwat ti Mesopotamia, ti Judea sakay Capadocia, ti Ponto, sakay Asia. 10 Tehud pa dikotam a taga-Frigia sakay Pamfilia, Egipto sakay en lugar hidi a sakup ni Libya a adeni ti Cirene. En agum dikotam ay taga-Roma, 11 Judio ay ti Hentil a naakit ti pánnampalataya ni Judio, sakay en agum dikotam ay taga-Creta sakay Arabia. Konya di a nakagi ten balang upos tam en makataka hidi a bagay a ginamet nen Diyos?” 12 Awan di maabut a maisip en nangyari kaya awan matapos-tapos en pamagtanungan di ni ánya i kahuluganid iyud. 13 Peru sinesti di en agum hidi a kinagi di, “Lasing la hidi iyán!”

En Sermon ni Pedro

14 Nadid, gapu ten kinagi di ay tummaknág ti Pedro kaguman en sapulu ay ti essa a apostol sakay nagupos siya ti mabegsák. Kinagi na, “Sikam a kasa-Judio ku hidi sakay ten agum pa hidi a mágyan ti Jerusalem, mágsanig kam ti mapiyya ta kagiyán ku dikomoy kahuluganid ni iyád. 15 Ipakapospos ku dikomoy a hidi iyád a tolay ay awan lasing a kona ten ked ti isip moyen gapu alas nuwebi palla ti dimadimang. 16 Dyan kam magtaka ta iyád dán en hula ni propeta Joel,

17 ‘Kona háddi i gamitán kuwid ten dimudyan a aldew,’ kagi nen Diyos,

‘Pagkaluuban ku ti Ispiritu ku en atanan a tolay.
Kaya ipangaral nen anak moy hidi a lállaki ay ti bábbi en mensahi ku.
En binatilyu moy hidi ay maketa ti pangitain.
Sakay en lállakay hidi ay magkahud ti taginap.
18 Ti aldewid a iyud ay pagkaluuban ku bi ti Banal a Ispiritu
en tagapagserbi ku hidi, lállaki ay ti bábbi
sakay ipakapospos di en mensahi ku.
19 Mángpetaák ti himala hidi dilanget
sakay ti makataka hidi a bagay ti lutaiday.
magkahud ti digi, apoy, sakay mabagál a asok.
20 Dumiklám en aldew,
sakay dumidig en bulan a kona ten digi
bagu a dumemát en aldew a dakila sakay maluwalhati a kássoli nen Panginoon.
21 Sakay ti panahunid a iyud en atanan a mággid ti tulung
ten ngaran nen Panginoon ay maligtas.’
22 “Sikam a Israelita hidi pakasanigán moy iddi! Ti Jesus a taga-Nazaret ay talaga a siya en pinaangay nen Diyos ti lutaiday. Mapatunayan iyád nen himala hidi sakay nen makataka hidi a bagay a ginamet nen Diyos ten pamamag-itan na. Tukoy moy hidi iyád a atanan gapu nangyari iyád ten atubengán moy. 23 Peru ti Jesus a netokyon dikomoy ayun ten kagustuwan nen Diyos sapul pa ten sapul ay impepaku moy sakay pinabunu moy ten makasalanan hidi a tolay. 24 Peru nadid ay biniyag siya a ruway nen Diyos sakay pinalaya na siya ten kapangyariyan nen kamatayan, gapu maski nikan ay awan siya maari a mepiresu ni kamatayan. 25 Kona ten kinagi ni David tenhud tungkul dikona,
‘Tukoy ku a pirmi ku a kaguman en Panginoon,
kaya awanák mabalisa gapu kaguman ku siya.
26 Sakay magpuri i pusu kuwidi ta mabiyagák a tehud a pag-asa
27 Gapu tukoy ku a awanák mu pabayan ten lugar nen patay hidi;
sakay awan mu pabayan a marunot en Banal mu a Tagapagserbi.
28 Intoldu mu dikoku en tama a dilan tánni mabiyagák,
putaták ti kasayaan gapu kakaguman taka.’
29 “Kákkapatkaka ku hidi, kagiyán kuwiday dikomoy a en ninunu tam a ti hari a David ay natay sakay nelábbáng, ti katunayan na ay ked palla en lábbáng na a hanggan nadid. 30 Siya ay propeta sakay tukoy na en impangaku nen Diyos dikona, a essa ten maggubwat ten lahi na ay magin hari a kona labi dikona. 31 Kaya en kákkabiyag a ruway nen Cristo en netan na sakay impahayag dikona a kinagi na a,
‘Awan na siya pinabayan ten págyanan nen patay hidi,
sakay awan na pinarunutan en bággi na.’
32 Ti Jesus ay biniyag a ruway nen Diyos, mapatunayan mi iyud a atanan gapu netan mi. 33 Kaya minággetnud siya ten kawanan nen Diyos, sakay tinanggap na ten Ama en nepangaku a Banal a Ispiritu. Iyád en imbuhus na dikomi a kona ti áelingán moyen sakay sássanigán nadid. 34 Bakán a ti hari a David en ummangay dilanget, nan kinagi na la a,
‘Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku a,
“Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
35 hanggan ni tulos ku dán a mapasuku dikomu en kadima mu hidi.’ ”

36 “Kaya dapat a matukuyan ni buu a Israel a ti Jesus a impepaku moy ten
kudus ay siya en ginamet nen Diyos a Panginoon sakay Cristo!”
37 Nabalisa hidi ten nasanig di kaya kinagi di kánni Pedro sakay ten
agum hidi a apostol, “Kákkapatkaka mi hidi, ánya dapat miyid a gamitán
nadid?” 38 Tummábbig ti Pedro, “Pagsisiyan moy dán sakay adággan en
kasalanan moy hidi sakay magpabinyag kam ten ngaran ni Jesu-Cristo tánni
mapatawad kam, sakay ipagkaluub na dikomoy en Banal a Ispiritu. 39 Gapu
iyád a pangaku nen Diyos ay para dikomoy sakay ten anak moy hidi, sakay
para ten atanan a tolay a ked ti adeyu, sakay ten balang essa a dulawán nen
Panginoon a Diyos.”
40 Makpal pa a impahayag ti Pedro tánni pangpatunay ten kinákkagi na,
sakay kinagiyan na hidi, “Iligtas moy i sadili moyen ten parusa a dumemát
ti lahiyid a iddi a mágkadukás.” 41 Káttapos ay naniwala en makpal a tolay
ten kinagi na sakay nagpabinyag hidi kaya tehud a tállu a libu a tolay en
nedagdag ten mánnampalataya hidi ti aldewid a iyud. 42 Nanatili hidi ten
intoldu nen apostol hidi ten pamagipun-ipun di a bilang matátkaka, ten
págtáppeng-táppeng di ti tinapay, sakay ten págdasal di.

En Kákkabiyag nen Mánnampalataya hidi

43 Gapu ten makpal a himala sakay makataka-taka a nagamet ten
pamamag-itan nen apostol hidi ay nanteng en atanan nen tolay hidi.
44 Namagipun-ipun en atanan nen mánnampalataya hidi sakay en ari-ariyan
di hidi ay para ten atanan. 45 Ilaku di en ari-ariyan di hidi sakay en
naglakuwan ay ipagatád di ten kakagumanan di hidi ayun ten pangan-
gailangan nen balang essa. 46 Mamagipun-ipun hidi ten Templo kada a
aldew, sakay mamagkaguman hidi ten págtáppeng-táppeng di ti tinapay ten
bila-bilay di, masaya hidi a mamággatubeng a kuman a tehud a malinis a
kaluuban. 47 Mágpapuriyán hidi a pirmi ten Diyos, sakay igalang hidi nen
tolay hidi a taga haud. Kada aldew ay tehud a iligtas en Diyos sakay idagdag
na ten dati dán a grupu nen mánnampalataya.

3

En Págpapiyya ten Lupug

1 [Ten essa a aldew a alas tres ten apon, odas nen págdasal ay ummangay
de Pedro ay ti Juan ten Templo. 2 Ten adeni nen kákkagiyán di a Maganda
a Pintuwan ay tehud a essa haud a lállaki a lupug sapul ten kákkeenak na.
Iyáangay di siya haud aldew-aldew tánni máklimus ten sumáddáp hidi ten
Templo. 3 Dikona netan na de Pedro ay ti Juan a summáddáp ten Templo ay
náklimus siya. 4 Ináeleng siya nen duwwa ti mapiyya sakay kinagi ni Pedro,
“Umileng ka dikomi!” 5 Ummileng ngani siya gapu akala naid ay limusan di
siya. 6 Peru kinagi ni Pedro, “Awanák ti pilak oni gintu peru iyatád ku dikomu
ni ánya en ked dikoku. Ten pamamag-itan nen kapangyariyan ni Jesu-Cristo
a taga-Nazaret ay maglakad ka dán.” 7 Sakay tinawidan na en kawanan
a lima nen lupug sakay intaknág na. Káttapos ay pagdaka a bummegsák
en babásset nen lupug, 8 lummuksu sakay nagsapul a naglakad. Dikona
summáddáp hidi ten Templo ay kaguman di dán siya a máglaluksu-luksuwán
ten saya na sakay mágpapuriyán ten Diyos. 9 Netan nen atanan a makalakad
dán siya sakay magpuri ten Diyos. 10 Kaya tunay en págtaka di ta matenggi

di a siya en pirmi a máklimus a lupug a mággetnud ten Maganda a Pintuwan nen Templo.

En Mensahi ni Pedro ten Portiko ni Solomon

11 Nadid kasalukuyan a kumákkabit en lupug kánde Pedro ay ti Juan ten
lugar a ngángngaranan a portiko ni Solomon ay nagginan a ummadeni dikodi
en tolay hidi gapu tunay en págtaka di ten makataka a nangyari. 12 Pákketa ni
Pedro ten tolay hidi ay kinagi na, “Sikam a Israelita hidi, bakin magtaka kam
ti nangyariyid a iddi? Bakin ilingán moy kami ti kona haán? Isip moy wáddid
ay napaglakad mi siya ten pamamag-itan nen sadili mi a kapangyariyan
oni gapu hustu en kabanalan mi? 13 Pinarangalan nen Diyos nen ninunu
tam hidi a de Abraham, Isaac sakay ti Jacob en Tagapagserbi na ti Jesus a
ingkasu moy sakay intakwil ten atubengán ni Pilato, maski ni gustu dán ni
Pilato a palayaán. 14 Inadiyan moy en Banal sakay Matuwid, mas ginustu
moy pa a paluwasán ten págpiresuwan en mágbabonu. 15 Binunu moy en
Pággubwatan ni biyag, peru biniyag siya a ruway nen Diyos. Sikami a mismu
en naketa ti pangyayariyid a iyud. 16 En kapangyariyan nen ngaran ni Jesus
en nangpapiyya ti lállakiyid a iddi, nangyari iyád gapu ten pánniwala na ten
ngaran ni Jesus. En pánnampalataya na kánni Jesus i tatarudanid a nagpiyyaan
na a kona ti netan moyen.
17 “Kaya nadid kákkapatkaka ku hidi, tukoy ku a awan moy tukoy en
ginagamet moy, kumona bi ten pinunu moy hidi. 18 Gapu ten pángbunu moy
kánni Cristo ay natupad dán en impakapospos nen Diyos dikotam tenhud pa,
ten pamamag-itan nen atanan a propeta a kailangan a maghirap en Cristo.
19 Kaya nadid ay magsisi kamon sakay magsoli kamon ten Diyos a inadággan
moy tánni patawadán na en kasalanan moy, 20 sakay tánni dumemát dán
en panahun nen kapahingaan a gubwat ten Panginoon. Paangayán na
dikomoy ti Jesus, en Cristo a napili sapul pa tenhud para dikomoy. 21 Peru
kailangan a mágyan pa ti Jesus dilanget hanggan ten aldew nen pángbagu nen
Diyos ten atanan a bagay ayun ten impakapospos na ten pamamag-itan nen
propeta hidi tenhud pa. 22 Gapu kinagi ni Moises a, ‘En Panginoon moy a
Diyos ay mangpili dikomoy ti essa a gamitán na a propeta a kona dikoku.
Sunudán moy en atanan a kagiyán na dikomoy. 23 Sakay ni deyaman en
awan mangsanig ti propetaid a iyud ay ihiwalay ten tolay hidi nen Diyos
sakay mawasak.’ 24 Maski en propeta hidi tenhud pa a panahun, magsapul
kánni Samuel hanggan ten ummunud hidi dikona ay nángpakapospos tungkul
ten mangyari ti nadididay a panahun. 25 En pangaku hidi nen Diyos a
kinagi nen propeta hidi ay para dikomoy sakay kabilang kam ten ginamet
a kasunduwan nen Diyos ten ninunu moy hidi dikona kinagi na kánni
Abraham a, ‘Pagpalaán ku en atanan a lahi ti munduwiday ten pamamag-
itan nen lahi mu.’ 26 Kaya káttapos a biyagán nen Diyos en Tagapagserbi na,
ay pinaangay na siya a dipalongu dikomoy tánni pagpalaán sakay tulungan
na kam a umadág ten madukás moy a kákkabiyag.”

4

De Pedro ay ti Juan ten Atubengán nen Sanedrin

1 Nadid, dikona pasiyaan palla a magupos de Pedro ay ti Juan ten tolay hidi
ay dummemát en padi hidi sakay en pinunu nen guwardiya hidi ten Templo
kaguman di bi en Saduseo hidi. 2 Maiyamut hidi a tarud kánde Pedro ay ti
Juan gapu impangaral di ten tolay hidi a biniyag a ruway nen Diyos ti Jesus

bilang patunay a mabiyag bi a ruway en nágkatay dán hidi. 3 Kaya dinikáp
di en duwwa sakay impiresu di palla hidi hanggan ten kailawan gapu gibi
dán tenhud. 4 Konapamanhud, makpal ten nakasanig hidi ten impangaral
di ay summampalataya hidi kánni Jesus, en lállaki palla hidi ay tehud dán a
limmang libu.
5 Kinailawan, ay nagipun-ipun ti Jerusalem en pinunu hidi nen Judio hidi,
en pinunu hidi nen banuwan, sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan.
6 Ked haud ti Anas a kapunuwan nen padi hidi sakay de Caifas, Juan sakay
Alejandro sakay en kamag-anak hidi ni Anas. 7 Pinaatubeng di en duwwa a
apostol sakay tinanung di hidi, “Ánya a kapangyariyan oni kándeya a ngaran
i ginamit moyid ten pággamet moy ti bagayid a hidi iyád?” 8 Kaya nagupos
ti Pedro a tehud a kapangyariyan nen Banal a Ispiritu a kinagi na, “Sikam
a tagagiyya hidi sakay pinunu nen banuwan, 9 ni gustu moy kami nadid
a usisaán tungkul ten ginamet mi a maganda ti lupugiday, sakay ni konya
siya a nagpiyya 10 ay kailangan a matukuyan moy a atanan, sakay kona bi
dikomoy a atanan a lahi hidi ni Israel a i tolayidi a mágtaknág ti atubengán
moyen ay nagpiyya gapu ten kapangyariyan nen ngaran ni Jesu-Cristo a
taga-Nazaret a impepaku moy ten kudus peru biniyag a ruway nen Diyos.
11 Tungkul kánni Jesus en nakasulat ten Kasulatan a,
‘En batu a inadiyan moy a mágbilay hidi,
ay siya en nagin adigi a pamireng.’
12 Kánni Jesu-Cristo tam la a ketan en kaligtasan, gapu ti buuwiday a mundu
ay awan ti agum a ngaran a kinagi en Diyos para ten kaligtasan nen tolay ni
awan ti Jesu-Cristo la.
13 Nagtaka en buu a Sanedrin ten begsák isip de Pedro ay ti Juan lalu dán
dikona a netan di a mababa la hidi a tolay sakay awan nagadal. Sakay
natukuyan di bi a dati hidi a kakagumanan ni Jesus. 14 Gustu di a barángngán
en ginamet di a himala peru en tolay a pinagpiyya di ay ked haud a
mágtaknág a kasadát de Pedro ay ti Juan kaya awan hidi ti nakagi. 15 Kaya
en ginamet di ay pinaluwas di pala en apostol hidi ten lugar a namagipunan
di sakay namágguron hidi. 16 “Ánya i gamitán tamid nadid dikodi? Nadid
tukoy dán nen atanan a taga-Jerusalem en ginamet di sakay awan tamon
mepamen en himala a ginamet di. 17 Kona háddi i gamitán tamid tánni awan
lalu a kumalat iyád a bagay ay bawalan tam hidi ti mahigpit a dyan dán hidi
magupos maski kándeya tungkul kánni Jesus.” 18 Kaya pinadulaw di a ruway
de Pedro sakay binawalan di hidi a dyan dán magupos oni magtoldu tungkul
kánni Jesus.
19 Peru tummábbig de Pedro ay ti Juan, “Sikamon i manghatulid ni ánya en
tama sakay en maganda ten atubengán nen Diyos, sumunud kami dikomoy
oni sumunud kami ten Diyos. 20 Peru para dikomi ay awan maari a awan mi
ipakapospos en netan mi sakay en nasanig mi tungkul kánni Jesus.” 21 Ten
pákkasanig nen mággimbistiga hidi ay lalu di hidi a binawalan ti mahigpit a
dyan magtoldu tungkul kánni Jesus, káttapos ay pinalakad di dán hidi. Awan
hidi ti maisip a paraan tánni maparusaan hidi gapu en tolay hidi ay magpuri
ten Diyos gapu ten nangyari. 22 En lállaki a pinagpiyya di ay mahigit dán a
áppat a pulu a taon en idad na.

En Dasal para Magkahud ti Begsák Isip

23 Dikona nakaluwas dán de Pedro ay ti Juan ay ummangay hidi ten
kakagumanan di hidi sakay imbareta di en kinagi nen pinunu hidi nen padi

hidi sakay nen pinunu hidi nen banuwan. 24 Dikona masanig di iyád ay
namagkaessa hidi a nagdasal ten Diyos a kinagi di, “Panginoon a nakabahala
ten atanan, siko en nanglalang ten langet, ti lutaiday sakay ten diget sakay
ten atanan a bagay a ked haád. 25 Siko en nagupos ten pamamag-itan nen
ninunu mi a ti David a tagapagserbi mu ten dikona a kagiyán na ten tulung
nen Banal a Ispiritu a,
‘Bakin tunay ti iyamut en Hentil hidi,
sakay nagbalak hidi ti baka-bakán.
26 Naghanda en hari hidi ti lutaiday tánni lumaban,
sakay nagipun-ipun en pinunu hidi
tánni lumaban ten Diyos sakay ten Pinili na.’
27 Natupad ngani iyád dikona a nagkaessa de Herodes ay ti Poncio Pilato,
kaguman en Hentil hidi sakay en buu a Israel. Namagkaessa hidi kontra
ten banal a Tagapagserbi mu a ti Jesus, a Pinili mu. 28 Naipun hidi tánni
matupad en dapat a mangyari ayun ten intakda mu tenhud pa. 29 Nadid,
Panginoon, bábbantaan di kami kaya tulungan mu kami a tagapagserbi mu
hidi a magkahud kami ti begsák isip a ipangaral en upos mu. 30 Iyolnat mu
i lima muwen tánni magpapiyya, sakay ipagkaluub mu a ten ngaran nen
banal a Tagapagserbi mu a ti Jesus ay makagamet kami ti himala.” 31 Káttapos
di a nagdasal ay nayanág en págyanan di a bilay sakay naputat hidi ti hustu
ten Banal a Ispiritu sakay bummegsák en isip di a mangaral ten Upos nen
Diyos.

En Pamágtulungan nen Mánnampalataya hidi

32 Nagkaessa en isip nen atanan nen sumampalataya hidi kánni Jesus.
Awan sinadili nen balang essa en ari-ariyan di nan para ten atanan. 33 Ten
begsák nen kapangyariyan nen Diyos a inyatád na ten apostol hidi ay tulos la
hidi a nagpatunay a ti Jesus ay biniyag a ruway nen Diyos, sakay pinagpala
na hidi ti hustu. 34 Maski essa dikodi ay awan kinulang ten kailangan di
gapu en tehud hidi a luta oni bilay ay inlaku di sakay en naglakuwan di
35 ay inyatád di ten apostol hidi. Sakay binunong-bunong nen apostol hidi
en pilak ayun ten pangangailangan nen balang essa.
36 Kona labi hud en ginamet ni Jose a essa a Levita a taga-Chipre.
Nginaranan siya nen apostol hidi a Bernabe gustu naid a kagiyán ay
matáttulungán. 37 Inlaku na en uma na sakay inyatád na ten apostol hidi en
naglakuwan na.

5

De Ananias ay ti Safira

1 Nadid tehud a magkabinga a naglaku bi ti luta, en lállaki ay Ananias en
ngaran na sakay en kabinga na ay ti Safira. 2 Peru nagkasunduwan nen
magkabinga a awan iyatád ni Ananias en buu a naglakuwan di. 3 Kaya kinagi
ni Pedro dikona, “Ananias, bakin nagpadaig ka kánni Satanas sakay nagbuli-
buli ka ten Banal a Ispiritu? Bakin nángtagu ka ten naglakuwan mu ten
luta? 4 Awan beman dikona awan mu palla nelaku ay kao mu iyud? Nadid,
dikona nalaku mu dán awan beman kao mu en naglakuwan? Bakin naisipan
mu iyád a gamitán? Bakán a tolay i nagbuli-buliyan muwid nan en Diyos!”
5 Dikona nasanig iyud ni Ananias ay patay siya a natumba kaya atanan nen
nakasanig hidi ten nangyari ay neántingan ti hustu. 6 Ummadeni en sangan
a binata, binalutan di bangkay sakay angay di inlábbáng.

7 Kállipas nen tállu a odas ay dummemát en kabinga na a awan ti nang-
malayan ten nangyari. 8 Pagdaka siya a tinanung ni Pedro, “Kagiyán mu
dikoku i tatarudanid, tarud beman a sakona háddi en nalakuwan nen luta
moy?” Kinagi na, “Opo, sakona la haán.” 9 Kaya kinagi ni Pedro dikona,
“Bakin nagkaessaan moy a purbaan en Ispiritu nen Panginoon? Ilingán
mu, ked dán ti pintuwanen en nánglábbáng hidi ten kabinga mu sakay siko
dámman ilewas diyid.” 10 Pagdaka a natumba ti Safira ten atubengán ni Pedro
sakay natay bi. Ten kássáddáp nen binata hidi ay netan di a patay dán siya,
kaya inlábbáng di siya ten wáwwaresan nen kabinga na. 11 Tunay ti ánteng
en atanan nen mánnampalataya hidi gapu ten nangyari pati en agum hidi a
nakasanig ti baretaid a iyud.

En Himala hidi a Ginamet nen Apostol hidi

12 Nadid, makpal a ginamet en apostol hidi a himala a netan nen tolay
hidi. Atanan nen mánnampalataya hidi ay nagipun-ipun ten Portiko ni hari
a Solomon. 13 Awan nangahas a mák-agum en awan hidi mánnampalataya
peru pináppuri di en mánnampalataya hidi. 14 Peru mágdadadagdag en sumam-
palataya hidi ten Panginoon, bábbi ay ti lállaki. 15 Gapu ten ginamet nen
apostol hidi ay inyangay nen tolay hidi en tehud hidi a saket ten karsada
sakay pinágkatdug di hidi ten katri, en agum ay ten abák tánni káttalib ni Pedro
ay malenduman hidi nen aninu na. 16 Makpal bi a dummemát a tolay a
gubwat ten iba-iba a banuwan a adeni ti Jerusalem, tawid di en tehud hidi a
saket sakay en hinayup hidi, nagpiyya hidi a atanan.

En Pághirap nen Apostol hidi

17 Nadid, gapu ten ginamet nen apostol hidi ay nanaghili en kapunuwan
nen padi hidi sakay en kakagumanan na hidi a Saduseo, kaya namagkaessa
hidi a nagplanu. 18 Dinikáp di en apostol hidi sakay impiresu di hidi. 19 Peru
dikona gibi dán ay binukasan nen anghel nen Panginoon en pintuwan
nen págpiresuwan sakay inluwas na en apostol hidi. Kinagi na dikodi,
20 “Kammoy dán ten Templo ipangaral moy ten tolay hidi en tungkul ten bigu
a kákkabiyag.” 21 Kaya summunud en apostol hidi. Dikona kaldiwan dán ay
summáddáp hidi ten Templo sakay tulos hidi a nagtoldu ten tolay hidi.

Nagipun-ipun en kapunuwan nen padi hidi sakay en kakagumanan na
hidi, sakay nagpadulaw hidi ti miting ti buu a Sanedrin. Pinaangay di en
apostol hidi a nakapiresu. 22 Peru káddemát haud nen mágbantay hidi ay
netan di a awan dán en apostol hidi. Kaya nagsoli hidi ten kapisanan sakay
imbareta di a, 23 “Netan mi a nakakandadu en págpiresuwan sakay ked labi
haud a mágtaknág en mágbantay hidi. Peru dikona bukasan mi dán ay awan
kami ti netan a tolay disalad!” 24 Nabalisa a tarud en pinunu hidi nen padi
hidi sakay en kapitan nen mágbantay hidi ten Templo sakay awan di maubus
a maisip ni ánya i nangyariyid ten apostol hidi. 25 Peru tehud a dummemát
a angay nagbareta dikodi a kinagi na, “En lállaki hidi a impepiresu moy ay
pasiyaan dán hidi a magtoldu ten tolay hidi ten Templo.” 26 Kaya ummangay
en pinunu nen mágbantay ten Templo kaguman na en mágbantay na hidi.
Inuwet di en apostol hidi sakay inyangay di hidi ten kapisanan. Peru awan
di hidi pinuwersa gapu manteng hidi ta bakay batuwán hidi nen katolayan.
27 Inyatubeng di en apostol hidi ten Sanedrin sakay tináttanung hidi nen
kapunuwan nen padi hidi. 28 Kinagi na, “Awan beman mahigpit mi a
imbawal dikomoy a dyan kamon mangaral ten ngaran ni Jesus? Peru ánya

ginamet moyid? Ten ginamet moy ay kummalat dán ti buu a Jerusalem
en itáttoldu moy sakay gustu moy pa a ipakasalanan dikomi en kákkatay ni
tolayid a iyud!" 29 Peru tummábbig de Pedro ay ten kaguman na hidi, kinagi
di, "En Diyos dapat miyid a sunudán bakán a en tolay. 30 En Diyos nen ninunu
tam hidi en nangbiyag a ruway kánni Jesus a pinabunu moy ten dikona a
impepaku moy siya ten kudus. 31 Indisunu siya nen Diyos ten kawanan
na bilang Tagapaggiyya sakay Tagapagligtas, tánni atáddan na en Israelita
hidi ti pagkakataun a magsisi sakay umadág ten kasalanan di hidi tánni
mapatawad hidi. 32 Sikami en makapangpatunay ti bagayid a iyád, kaguman
en Banal a Ispiritu a impagkaluub nen Diyos ten atanan a sumunud dikona."
33 Dikona masanig nen buu a Sanedrin en kinagi de Pedro ay tunay hidi ti
iyamut sakay gustu di a pabunu en apostol hidi. 34 Peru tummaknág en essa
ten Pariseo hidi a Gamaliel en ngaran na, mágtoldu siya ten Kautusan sakay
igággalang nen buu a banuwan. Inyutus na a iluwas di pala en apostol hidi.
35 Káttapos ay nagupos, a kinagi na, "Kakagumanan ku hidi a Israelita, isipán
moy pa ti mapiyya en gustu moy a gamitán ti tolayen hidi. 36 Sakay awan
beman, awan palla nalay dikona a lummitaw ti Teudas a nagwari-wari a essa
kan siya a mataas a pinunu, tehud wád a áppat a datos a tolay en naakit na a
summapi dikona. Peru dikona nabunu siya ay nasina-sina en tolay na hidi
sakay nabali-awan en grupu di. 37 Káttapos ay lummitaw bi ti Judas a taga-
Galilea ten panahun nen págsensus ten tolay hidi. Nakaakit bi siya ti makpal
a tolay a summapi dikona. Peru dikona mabunu siya ay nasina-sina bi en
sakup na hidi. 38 Kaya kagiyán kuwid dikomoy ay pabayan moy la i tolayid a
hidi iyán, dyan moy hidi pakialaman. Ni gággamitán diyid a iyán ay gubwat
la ten tolay ay awan iyán ti abután. 39 Peru ni gubwat iyád ten Diyos ay awan
moy iyád mahadlangan nan lumuwas pa a kalabanán moy en Diyos."
Sinunud di ngani en payu ni Gamaliel. 40 Pinadulaw di a ruway en apostol
hidi ten kapisanan di, pinabálbág di hidi sakay binawalan di hidi a dyan
di dán ipangaral en tungkul ten ngaran ni Jesus. Káttapos ay pinalaya di
dán hidi. 41 Tunay ti saya en apostol hidi a lummakad ten Sanedrin gapu
ginustu nen Diyos a magdanas hidi ti pághirap alang-alang ten ngaran ni
Jesus. 42 Sakay kada-aldew ay angay hidi ten Templo a magtoldu sakay ten
bila-bilay hidi a mangaral tungkul kánni Jesus, en Cristo.

6

En Págpili ten Pittu a Tumulung ten Apostol hidi

1 Nadid, tulos-tulos en págkakpal nen mánnampalataya hidi sakay dum-
memát en panahun a nagreklamu en Helenista hidi ten Hebreo hidi. Kinagi
di a en bilu hidi a bábbi a Helenista ay napabayan ten págbunong-bunong
di ten pang-aldew-aldew a kabiyagan. 2 Kaya pinisan nen sapulu ay ti
duwwa a apostol en buu a kapisanan nen mánnampalataya hidi sakay kinagi
di dikodi, "Awan mi maari a pabayan en pángngaral ten upos nen Diyos
tánni mamahala ten kabiyagan. 3 Kaya nadid kákkapatkaka mi hidi mangpili
kam ti kakagumanan moyen hidi ti pittu a lállaki a igággalang, putat ti Banal
a Ispiritu, sakay mágkatalinu tánni hidi idátton miyid ti tungkulinid a iyád.
4 Sikami ay ilaan mi en atanan nen odas mi ti págdasal sakay pángngaral ten
Upos nen Diyos." 5 Nasaya en atanan nen tolay hidi ten kinagi nen apostol
hidi kaya pinili di ti Esteban a essa a lállaki a matibay en pánnampalataya na
ten Diyos sakay putat siya ti Banal a Ispiritu. Sakay pinili di bi de Felipe,

Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, sakay ti Nicolas a taga-Antioquia a essa
a Hentil a naakit ten pánnampalataya ni Judio. 6 Inyangay di hidi ten apostol
hidi, indasal di hidi, tulos di a intupu en lima di ten ulu nen balang essa.
7 Nadid ay tulos-tulos a kummalat en upos nen Diyos sakay nágkakakakpal
en maniwala hidi kánni Jesus ti Jerusalem. Maski en padi hidi ay makpal bi
dikodi en summampalataya.

En Págdikáp di kánni Esteban

8 Nadid, pinagpala a tarud nen Diyos ti Esteban sakay inátdenan na siya ti
kapangyariyan kaya makagamet siya ti makataka-taka hidi a bagay sakay
himala ten atubengán nen makpal a tolay. 9 Peru kinontra siya nen sangan
a Judio a miyembru nen sinagoga a kákkagiyán di a Malaya, tehud pa hidi a
kaguman a taga-Cirene sakay taga-Alejandria sakay tehud pa a agum a Judio
a gubwat ti Cilicia sakay ti Asia. 10 Peru awan hidi ti magamet ni magupos ti
Esteban gapu ten karunungan a kaluub dikona nen Banal a Ispiritu. 11 Kaya
sinekretu di a sinulsulan en sangan a lállaki a kagiyán di en kona háddi,
“Nasanig mi a magupos siya ti kontra kánni Moises sakay ten Diyos.” 12 Kaya
gapu haud ay nagsaranta kánni Esteban en katolayan, en pinunu hidi nen
banuwan sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Dinikáp di siya sakay
inyangay di ten Sanedrin. 13 Dikona bistaán di siya ay náng-atubeng pa hidi
ti mágkabuli a tistigu kontra kánni Esteban a kinagi di, “I tolayen ay awan
ti imang a mággauposán ti madukás kontra ten banal a Templo sakay ten
Kautusan ni Moises. 14 Nasanig mi a kinagi na a rábbaán kan ni Jesus a taga-
Nazaret en Templo tam sakay baguwán na kan en kaugaliyan tam a dati a
intoldu ni Moises.” 15 Linátttángngan nen atanan a ked ten Sanedrin ti Esteban
sakay netan di a kumán a rupa ni anghel en rupa na.

7

En Paliwanag ni Esteban

1 Nadid, tinanung nen kapunuwan nen padi hidi ti Esteban, “Tatarudan beman hidi iyád?” 2 Kinagi ni Esteban, “Kákkapatkaka ku hidi sakay
kadáddikállan hidi, sanigán moy i kagiyán kuwidi, tenhud a panahun dikona
ked palla ti Mesopotamia en ninunu tam a ti Abraham ay pummeta dikona
en dakila sakay makapangyariyan a Diyos, bagu siya a nágyan ti Haran.
3 Kinagi nen Diyos dikona, ‘Lakadan mu i lugar muwen sakay i kapartidu
muwen hidi sakay angay ka ten lugar a itoldu ku dikomu.’ 4 Kaya lummakad
ngani siya ten lugar nen Caldeo hidi sakay nágyan siya ti Haran. Dikona
natay dán en ama na ay pinaagton dámman siya nen Diyos ti banuwaniday a
páppágyanan tam nadid. 5 Peru dikona ummangay siya háddi ay awan palla
siya inátdenan nen Diyos ti maski sabadit a luta nan nagpangaku la a magin
kao na sakay nen lahi na hidi i lugarid a iddi. Maski ni awan palla ti anak
ti Abraham. 6 Kona háddi en kinagi nen Diyos kánni Abraham, ‘En sumunud
mu hidi a lahi ay mákpágyan ti iba a bansa. Magin alipin hidi haud sakay
pahirapan di hidi ti áppat a datos a taon. 7 Peru parusaan ku en bansa a
mangsakup sakay mangalipin dikodi. Lakadan nen lahi mu hidi i bansaid
a iyud sakay magsoli hidi ti lugarid a iddi tánni sumamba dikoku.’ 8 Sakay
inyutus nen Diyos kánni Abraham en págturi bilang tanda nen kasunduwan
di. Kaya dikona a neenak dán ti Isaac ay tinuri na ten kawalu na a aldew.
Kona labi hud en ginamet ni Isaac ten anak na a ti Jacob sakay kona bi hud en

ginamet ni Jacob ten sapulu ay ti duwwa a anak na a lállaki a nagin mahalaga
hidi a ninunu nen Judio hidi.
9 “En anak hidi ni Jacob a lállaki ay summeni ten kapatkaka di a ti Jose,
kaya inlaku di siya tánni magin alipin ti Egipto. Peru kakaguman na en
Diyos. 10 Tinulungan na siya ten atanan nen kahirapan na. Kaya dikona
ummatubeng siya kánni Faraon a hari ti Egipto ay nagkaluuban siya nen
Diyos ti karunungan. Sakay inátdenan na siya ti katungkulan a magin
gubernador ti Egipto sakay mamahala ten palasyu nen hari. 11 Ti panahunid
a iyud ay nagkahud ti aláp sakay mahigpit a kahirapan ti buu a Egipto
hanggan ti Canaan ten bansa a págyanan nen ninunu tam hidi, awan hidi ti
pangalapan ti makan. 12 Kaya dikona nabareta ni Jacob a makpal a trigo ti
Egipto ay pinaangay na haud en ninunu tam hidi. 13 Ten kapenduwwa di a
ummangay haud ay nagpakilala dán ti Jose ten kákkapatkaka na hidi sakay
natukuyan nen Faraon en tungkul ten pamilya ni Jose. 14 Kaya pinauwet ni
Jose ti Jacob a ama di, pati en atanan nen kákkapatkaka di hidi, pittu a pulu ay
ti limma hidi a atanan. 15 Ummangay de Jacob ti Egipto sakay tulos dán hidi
haud a págyan, haud dán bi siya a natay pati en anak na hidi. 16 En bangkay
di hidi ay inyoli di ten bansa a Canaan sakay inlábbáng di hidi ti Siquem, ten
kuweba a dati dán a binali ni Abraham ten anak hidi ni Hamor.
17 “Dikona adeni dán en panahun a pangtupad nen Diyos ten pangaku na
kánni Abraham ay tunay dán ti kakpal en Israelita hidi ti Egipto. 18 Ti Jose
bi ay awan dán kilala nen hari ti Egipto ti panahunid a iyud. 19 Linoku na
en ninunu tam hidi sakay pinahirapan na hidi sakay pinilit na en dáddikál
hidi a ibut en atanan nen anak di hidi a lállaki a bigu a lagsang tánni matay
hidi. 20 Ti panahunid a iyud ay neenak ti Moises, essa a anak a kasayaan
nen Diyos. Tállu a bulan la siya a naalagaan nen dáddikál na hidi ten bilay di.
21 Sakay dikona a ibut di dán, ay inampun siya nen anak a bábbi nen Faraon,
sakay pinadikál na siya a kumán a sadili na a anak. 22 Tinolduwan di siya ten
atanan a karunungan ti Egipto, nagin malalaki siya ten pággupos sakay ten
gamet na.
23 “Dikona áppat a pulu dán a taon en idad ni Moises ay naisipan na a
angay bumisita ten kasa-Israelita na hidi tánni ketan na en papágyan di.
24 Ten káddemát na haud ay netan na a apiyán nen essa a taga-Egipto en
essa ten kasa-Israelita na. Insurug ni Moises en Judio kaya nabunu na
en Egipcio. 25 En akala ni Moises ay naintendiyan nen kasa-Israelita na
hidi a ten pamamag-itan na ay iligtas hidi nen Diyos peru awan di iyud
naintendiyan. 26 Ten sumunud a aldew ay naketa siya ti duwwa a Judio a
magdima. Nadid, pinilit na hidi a sawayán sakay kinagi na, ‘Amigu ku hidi,
bakin magdima kam ay parehu kam pa bi a Israelita?’ 27 Peru intuglad siya
nen essa a mangpahirap ten kadima na sakay kinagi na, ‘Deya i nángdáttonid
dikomu a magin pinunu sakay tagahatul mi? 28 Gustuwák mu beman a
bunuwán a kona ten ginamet mu ten Egipcio nen napon?’ 29 Pákkasanig ni
Moises ten kinagi na ay gumminan siya, ummangay siya ten adeyu a bansa
a Midian sakay tulos dán siya a págyan haud. Nákkabinga siya sakay nagkahud
hidi ti duwwa a anak a lállaki.
30 “Nadid, kállipas nen áppat a pulu a taon ay pummeta kánni Moises en
essa a anghel ten maggerab a marenggád a kayu ten kaparangan, adeni ten
bukid a Sinai. 31 Nagtaka ti Moises ten netan na kaya ummadeni siya tánni
mamalas na ti mapiyya. Nasanig na a nagupos en Diyos a 32 kinagi na, ‘Sikán

en Diyos a sássambaán nen ninunu mu hidi, en Diyos de Abraham, Isaac sakay
ni Jacob.' Nagpágpág ti Moises ten ánteng na sakay awan siya makaileng.
33 Kinagi nen Panginoon dikona, 'Ibutan mu i sandalyas muwen gapu banal
a lugar i págtaknággan muwen. 34 Netan ku en pángngapi nen taga-Egipto hidi
ten pinili ku hidi a tolay sakay nasanig ku en daing di kaya kedák háddi tánni
iligtas hidi. Karon hád, ta utusan taka a angay ti Egipto.'
35 Kinagi pa ni Esteban a, "Iyud a Moises a awan sinanig nen lahi hidi ni
Israel nan inadiyan di tenhud sakay nagkagiyan di pa ti kona háddi, 'Deya
nángdáttonid dikomu a magin pinunu mi sakay tagahatul mi?' ay siya en
pinili nen Diyos a magin pinunu di sakay mángligtas dikodi ten tulung nen
anghel a pummeta dikona ten maggerab a kayu. 36 Siya en nánggiya ten
Judio hidi dikona a lakadan di en banuwan a Egipto. Naggamet siya ti
himala hidi ti Egipto, sakay ten Diget a Madidig sakay ten dikona ked hidi
ten kaparangan ti áppat a pulu a taon. 37 Ti Moises labi en nangkagi ten
lahi hidi ni Israel a, 'En Diyos ay mangpili ti essa dikomoy sakay gamitán
na a propeta a kona dikoku.' 38 Siya en kaguman nen Israelita hidi ten
kaparangan. Napisan hidi ten bukid a Sinai dikona nákpágguron en anghel
dikona. Sakay tinanggap ni Moises en Upos nen Diyos a makapangatád ti
biyag tánni ipakapospos na dikotam.
39 Peru awan siya sinunud nen ninunu tam hidi nan inadiyan di siya a
pinunu, sakay gustu di pa a sumoli ti Egipto. 40 Sakay kinagi di kánni Aaron,
'Paggamet mu kami pay ti diyos tam a mánggiyya dikomi gapu awan mi
dán tukoy ni nangánya dán ti Moises a nángluwas dikomi ti Egipto.' 41 Kaya
naggamet hidi ti diyos-diyosan di a kumán a bul-u a baka. Piniyesta di iyud
sakay inatangan di bilang págsamba di ten diyos-diyosan a ginamet la nen
lima di. 42 Gapu ten ginamet di ay pinabayan hidi nen Diyos, pinabayan na
hidi a sumamba ten biton hidi dilanget. Kona ten nakasulat ten libru nen
propeta hidi a kinagi nen Diyos a,
'Sikam a lahi hidi ni Israel, bakán a sikán
en inalayan moy ten binunu hidi a hayup ten págyan moy
ti áppat a pulu a taon ten kaparangan.
43 Babáklay moy en kubu nen diyos-diyosan moy a ti Moloc
sakay en diyos-diyosan moy a ti Renfan a kumán a biton.
Hidi iyud en ribultu a ginággamet moy tánni sambaán,
kaya ibut takam ten lugar a mas adeyu pa ti Babilonia.'
44 Nadid, kinagi ni Esteban, "Dikona a ked ten kaparangan en ninunu tam
hidi ay ked dikodi en Tolda nen Kasunduwan a pinagamet nen Diyos kánni
Moises ayun ten sukat sakay idsura a kinagi na. 45 Minana iyád nen anak di
hidi ten ninunu di hidi sakay táttawid di iyud dikona a sakupán di en iba-iba
hidi a lahi a pinasakup nen Diyos dikodi ten pággiyya ni Josue. Tatawid di
iyud a hanggan ten panahun ni David. 46 Nasaya en Diyos kánni David kaya
inagid ni David a pakultadan na siya a mángpataknág ti bilay a para ten Diyos
ni Israel. 47 Peru ti Solomon a anak na i nanggamitid ti bilayid a iyud.
48 Peru en Kataasan a Diyos ay awan mágyan ti bilay a ginamet la ni tolay,
ayun ten insulat nen essa ten propeta hidi,
49 'En langet ay pággetnudan ku,
'sakay en luta ay tátt**á**ppakan ku.
ánya pa a i maari moyid a gamitán a págyanan ku,
oni lugar a áimangan ku?

50 Awan beman sikán en naggamet ten atanan a bagay?'
51 Sakay kinagi ni Esteban, "Tunay ti káttug i págguluwan moyen! Sala moy
a mabagu i kaisipan moyen. Sala moy a sanigán en katutuhanan a gubwat
ten Diyos! Kaparehu kam nen ninunu moy hidi a summuway ten Banal a
Ispiritu. 52 Deya beman a propeta i awanid pinahirapan nen ninunu moy
hidi? Binunu di en nanghula ten káddemát nen matuwid a Tagapagserbi
a intokyon sakay pinabunu moy. 53 Tinanggap moy bi en Kautusan nen
Diyos a inyatád na tenhud ten pamamag-itan nen anghel hidi peru awan
moy sássunudán!"

En Pángbunu kánni Esteban

54 Dikona masanig nen Sanedrin en kinagi ni Esteban ay tunay hidi ti
iyamut. 55 Peru naputat ti hustu ten Banal a Ispiritu ti Esteban kaya dikona
tummangad siya dilanget ay netan na en kaluwalhatian nen Diyos sakay
netan na bi ti Jesus a mágtaknág ten kawanan nen Diyos. 56 Sakay kinagi ni
Esteban, "Ketan ku a bukas dilanget sakay en Anak nen Tolay a mágtaknág
ten kawanan nen Diyos." 57 Pákkasanig nen tehud hidi a katungkulan a Judio
kánni Esteban ay pinálláddan di en babángbáng di sakay pinumákraw hidi
sakay sabay-sabay hidi a dummuklos dikona. 58 Binerber di siya a inluwas
ten siyudad sakay haud di siya a binábbatu tánni matay. En tolay hidi a
nangtistigu kontra dikona ay nageklas hidi ten alikábkáb di sakay intád di
ten lállaki a en ngaran na ay Saulo. 59 Mentras bábbatuwán di ti Esteban
ay magdasal siya ti kona háddi, "Panginoon Jesus tanggapán mu i ispiritu
kuwiday." 60 Sakay lummuhud siya a pummákraw, "Panginoon patawadán
mu hidi ti kasalanan diyiday a ginamet di dikoku!"
Ten káttapos na a nagupos ay tulos dán siya a nabágsutan ti angás.

8

Inusig ni Saulo en Mánnampalataya hidi

1 Kaguman ti Saulo ten pángbunu kánni Esteban.
Ti aldewid a iyud ay nagsapul en mahigpit a pággusig ten mánnampalataya
hidi ti Jerusalem. Minagkalat en mánnampalataya hidi ten iba-iba a lugar
ten prubinsiya a Judea sakay Samaria peru en apostol hidi ay napisan la ti
Jerusalem. 2 Ti Esteban ay inlábbáng nen tolay hidi a tehud a ánteng ten Diyos
sakay sinangitan di ti hustu.
3 Nadid, pinilit ni Saulo a sidaán en simbaan, sináddáp na en balang bilay
sakay dinikáp na en mánnampalataya hidi, sakay tulos na a impepiresu, lállaki
ay ti bábbi.

Nepangaral en Maganda a Bareta ti Samaria

4 Impangaral nen nekalat hidi a mánnampalataya ten iba-iba a lugar en
Upos nen Diyos ten balang angayan di. 5 Ti Felipe a essa a kakagumanan
di ay ummangay ten essa a siyudad ti Samaria sakay impangaral na haud
en tungkul ten Cristo. 6 Dikona a masanig nen tunay ti kakpal a tolay ti
Felipe sakay ketan di en himala a ginánggamet na ay inisip di ti mapiyya
en kákkagiyán na. 7 Magkállesan a lummuwas en mágkadukás a ispiritu ten
hinayup hidi, sakay makalakad dán bi en pilay hidi sakay en lupug hidi.
8 Kaya tunay en saya nen tolay hidi ti siyudadid a iyud.
9 Tehud haud a essa a lállaki a en ngaran na ay Simon. Ten purumeru
ay pahangaán na en Samaritano hidi ten pamamag-itan nen galing na.

Ipagmadikál na a siya ay makapangyariyan, 10 sakay sanigán bi siya nen
atanan, sapul ten kababaan hanggan ten kataasan, kinagi di, “I lállakiyid a
iyád ay en dáddulawán a Mataas a Kapangyariyan, en kapangyariyan nen
Diyos.” 11 Nalay a panahun a pinaniwala na hidi ten galing na, kaya tulos-
tulos di siya a sássanigán. 12 Peru dikona masanig di en pángngaral ni Felipe
ten Maganda a Bareta a pághari nen Diyos sakay en tungkul kánni Jesu-Cristo
ay summampalataya en tolay hidi sakay tulos dán hidi a nagpabinyag, lállaki
ay ti bábbi. 13 Pati ti Simon ay summampalataya bi sakay nagpabinyag, pirmi
dán siya a mákkuyoyug kánni Felipe. Humanga siya a tarud kada ketan na en
himala hidi a gággamitán ni Felipe.

14 Dikona nabareta nen apostol hidi a ked ti Jerusalem a naniwala en
Samaritano hidi ten Upos nen Diyos ay pinaangay di de Pedro ay ti Juan ten
siyudad a Samaria. 15 Káddemát di haud ay indasal di en mánnampalataya hidi
tánni matanggap di bi en Banal a Ispiritu, 16 gapu awan palla dummibábbi
en Banal a Ispiritu ten maski essa dikodi. Nabinyagan la hidi ten ngaran ni
Jesus a Panginoon. 17 Sakay intupu de Pedro ay ti Juan en lima di ten ulu nen
mánnampalataya hidi sakay summáddáp dán dikodi en Banal a Ispiritu.

18 Netan ni Simon en ginamet de Pedro ay ti Juan, a ten pángtupu di ten
lima di ten tolay hidi ay natanggap di bi en Banal a Ispiritu. Kaya inuron
na de Pedro ay ti Juan a upaan na hidi ti pilak. 19 Kinagi na, “Átdenanák
moy pay ti kapangyariyan a kona haán tánni mara itupu ku bi i lima kuwidi
ay matanggap di bi en Banal a Ispiritu.” 20 Peru kinagi ni Pedro dikona,
“Mepahamak ka Simon a kaguman nen pilak mu! Akala mu wáddid ay
mabali mu ti pilak en kaluub nen Diyos! 21 Awan ka kabilang dikomi sakay
awan ka ti karapatan ti bagayid a iyád, gapu tukoy nen Diyos a madukás i
isip muwen. 22 Magsisi ka dán ti kagustuwan muwen a madukás sakay idasal
mu ten Panginoon a patawadán na ka. 23 Sakay ketan ku bi a tunay i inggit
muwen sakay nakagapus ka ti kasalanan.” 24 Kinagi ni Simon, “Idasalák moy
pay ten Panginoon tánni awan mangyari dikoku en kinákkagi moy!”

25 Nadid káttapos de Pedro ay ti Juan a nagpatunay sakay nangaral ten
Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo ten siyudad a Samaria, ay
nagsoli hidi ti Jerusalem. Impangaral di bi en Maganda a Bareta ten makpal
a lugar a dinamanan di ti Samaria.

Ti Felipe sakay en Pinunu a Taga-Etiopia

26 Nadid, inutusan nen anghel nen Panginoon ti Felipe a kinagi na, “Angay
ka a pagdaka ten danág ti abagatan a dilan ti Jerusalem a patamu ti Gaza.”
Awan dán iyád páglakadan nadid. 27 Kaya pagdaka siya a nagrektat. Natagbu
ni Felipe ten dilan en essa a pinunu a taga-Etiopia, siya ay tusureru nen
Candace oni raina ti Etiopia. Gubwat siya ti Jerusalem a sinumamba ten
Diyos. 28 Dikona a pasoli dán siya a mágkalesa sakay magbasa ten libru
ni propeta Isaias, 29 kinagi nen Banal a Ispiritu kánni Felipe, “Unudán mu
i kalesa uday sakay máksabay ka.” 30 Kaya inunud ni Felipe en kalesa a
sássakayan nen lállaki sakay nasanig na a magbasa siya ten libru ni propeta
Isaias. Tinanung siya ni Felipe, “Maintendiyan mu beman i basaán muwen?”
31 Kinagi nen pinunu, “Konya ku a maintendiyan awan bi ti mángpaliwanag
dikoku?” Tulos na a inakit ti Felipe a sumakay ten kalesa na sakay nággetnud
siya ten wáwwaresan na. 32 Nadid, kona háddi en sumássulat ten binasa nen
lállaki,

“Kumán siya a en tupa a netakda a bunuwán;

kona siya ten kordero a awan tumanggi maski ni rapasán mu en dutdut
na.
Sakay awan siya magupos maski ni sabadit.
33 Immemenos di siya sakay awan di inátdenan ti katarungan.
Awan ti makapángkagi tungkul ten sumunud hidi a lahi na
gapu binunu di siya."
34 Kinagi nen pinunu kánni Felipe, "Kagiyán pay dikoku ni deya a tolay i
kinagiyiday nen propeta. En sadili na beman oni agum?" 35 Impaliwanag ni
Felipe en kahulugan nen nabasa nen pinunu sakay tulos na a impangaral
en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus. 36 Tulos-tulos la en págbiyahi
di hanggan a nakademát hidi ten lugar a tehud a dinom. Kinagi nen
pinunu, "Tehud a dinom háddi, maariyák mu dán beman a binyagan nadid?"
37 [Kinagi ni Felipe, "Maari ka a binyagan ni talaga a hustu ti isip muwen en
kássampalataya mu." Tummábbig en pinunu, "Maniwalaák a tarud a Anak nen
Diyos ti Jesu-Cristo."]
38 Pinaimang nen pinunu en kalesa sakay ummugsad hidi a duwwa a
patamu ten dinom sakay bininyagan siya ni Felipe. 39 Dikona umapet hidi
ten dinapan ay bigla dálla a inalap nen Ispiritu nen Panginoon ti Felipe.
Awan dán siya netan nen pinunu kaya intulos na dán en págbiyahi na, tunay
siya ti saya. 40 Inimonan dálla ni Felipe a ked dán siya ten lugar a Azoto.
Impangaral na en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus sapul ti lugarid a
iyud sakay ten atanan a banuwan a taliban na hanggan a nakademát siya ti
Cesarea.

9

En Págdulaw kánni Saulo

1 Nadid, tulos en sigasig ni Saulo a mapabunu en mánnampalataya hidi ten
Panginoon. Kaya ummadeni siya ten kapunuwan a padi nen Judio hidi,
2 sakay nággid ti sulat para ten sinagoga hidi ti Damasco tánni dikáppán na
sakay matawid ti Jerusalem en deyaman a bábbi oni lállaki a kaguman ten
Dilan nen Panginoon.
3 Ummangay ti Saulo ten siyudad a Damasco, dikona adeni dán siya a
dumemát ay tehud a dummemlag ten palebut na a makasili a gubwat
dilanget. 4 Nalugmuk siya, sakay nasanig na a tehud a nangdulaw dikona,
"Saulo, Saulo, bakin usigánnák mu?" 5 "Deya ka beman, Panginoon?" tanung
ni Saulo. Tummábbig en boses, "Sikán ay ti Jesus a áusigán mu. 6 Tumaknág
ka dán, sakay diretsu ka ten siyudad. Tehud a mángkagi dikomu haud ni ánya
maari muwid a gamitán." 7 Awan ti kákkagi en kaguman hidi ni Saulo dikona
a nasanig di en boses peru awan hidi ti ketan a magupos. 8 Tummaknág
ti Saulo sakay bummulag peru awan dán siya maketa, kaya inagbay nen
kakagumanan na hidi a hanggan ti Damasco. 9 Awan siya naketa ten alay
nen tállu a aldew sakay awan bi siya kumman sakay umminom.
10 Nadid, tehud a essa a mánnampalataya ti Damasco a Ananias en ngaran
na. Pummeta dikona en Panginoon ten essa a pangitain a dinulaw na
siya. Tummábbig ti Ananias a kinagi na, "Panginoon, ánya iyud?" 11 Kinagi
nen Panginoon, "Angay ka ten karsada a dáddulawán a Diretsu, ten bilay
ni Judas sakay itanung mu haud en essa a lállaki a taga-Tarso, en ngaran
na ay Saulo. Pasiyaan siya a magdasal nadid. 12 Netan na ten pangitain
na a summáddáp en essa a lállaki a Ananias en ngaran na ten bilay a

páppágyanan na, sakay intupu na en lima na dikona tánni maketa dán siya a ruway.” 13 Kinagi ni Ananias, “Panginoon, makpalák ben a bareta ti tolayid a iyán ten mágkadukás hidi a ginággamet na ten pinili mu hidi ti Jerusalem. 14 Ummangay siya ti Damascowiday a tawid na en kapangyariyan a gubwat ten pinunu hidi nen padi hidi tánni dikáppán en atanan nen magdasal hidi dikomu.” 15 Peru kinagi nen Panginoon dikona, “Kadmudán, gapu siya en pinili ku a mángpakapospos tungkul dikoku ten Hentil hidi, ten hari hidi sakay dikomoy a lahi ni Israel. 16 Sakay mismu a sikán en mángpakapospos dikona ten atanan nen dapat na hidi a tiisán alang-alang dikoku.”

17 Kaya ummangay haud ti Ananias. Summáddáp siya ten bilay sakay intupu na en lima na ten ulu ni Saulo sakay kinagi na, “Kapatkaka a Saulo, pinaangayák haád ni Jesus a Panginoon, en pummeta dikomu ten dilan dikona patamu ka haád. Pinaangayák na haád tánni maketa ka a ruway sakay tánni maputat ka ti Banal a Ispiritu.” 18 Ti odas biyid a iyud ay bigla a naragrag en kumán hidi a keskes a gubwat ten mata ni Saulo sakay naketa dán siya. Tummaknág siya sakay tulos a nagpabinyag. 19 Kumman siya sakay summoli dán en begsák nen bággi na.

En Pángngaral ni Saulo ti Damasco

Nákpágyan ti Saulo ten mánnampalataya hidi ti Damasco ti sangan a aldew. 20 Ummangay siya a pagdaka ten sinagoga hidi sakay sinapulan na dán a nangaral a ti Jesus en Anak nen Diyos.” 21 Nagtaka en atanan nen nakasanig dikona sakay namágtanungan hidi a kinagi di, “Awan beman siya en págpapahirapán ten tolay hidi a sumamba kánni Jesus ti Jerusalem? Sakay awan beman kaya a ked siya haád ay tánni dikáppán na hidi sakay iyangay na ten pinunu hidi nen padi hidi?”

22 Peru lalu a nagin malalaki ti Saulo a nangaral kaya awan dán tukoy nen Judio hidi a mágyan ti Damasco ni ánya itábbig diyid ten patunay na a ti Jesus ay en Cristo.

23 Kállipas nen makpal a aldew ay nagkaessaan nen Judio hidi a bunuwán ti Saulo. 24 Aldew ay ti gibi ay áabangan di siya ten atanan nen sássáddáppan ten siyudad. Peru natukuyan dán ni Saulo en planu di dikona. 25 Kaya ten essa a gibi ay inyasák siya nen disepulus na hidi ten balulang sakay intonton di ten dilipot nen pader a kudal.

Dikona ked ti Jerusalem ti Saulo

26 Káddemát ni Saulo ti Jerusalem ay pummilit siya a mákpisan ten mánnampalataya hidi haud, peru kantingan di siya sakay awan hidi maka-paniwala a essa dán siya a disepulus. 27 Peru tinabay siya ni Bernabe a ummangay ten apostol hidi, sakay insaysay na dikodi ni konya a netan ni Saulo en Panginoon ten dilan a tamu ti Damasco, sakay ten pákpágguron nen Panginoon dikona. Kinagi na bi a tunay a begsák en isip ni Saulo a nangaral tungkul kánni Jesus ti Damasco. 28 Kaya sapul haud ay imbilang di dán a kakagumanan di ti Saulo ti Jerusalem tunay en begsák nen isip na a nangaral haud tungkul kánni Jesus. 29 Nákpágguron bi siya sakay nákpagdiskusyon ten Judio hidi a Griego en upos di kaya gustu di siya a bunuwán. 30 Dikona natukuyan iyud nen mánnampalataya hidi ay inyangay di ti Saulo ti Cesarea sakay pinaangay di siya ti Tarso.

31 Kaya sapul haud ay nagin tahimik en papágyan nen mánnampalataya hidi
ti buu a Judea, Galilea, sakay Samaria. Ten tulung nen Banal a Ispiritu ay
tummibay sakay kummáppal en mánnampalataya hidi.

Ummangay ti Pedro ti Lida sakay Joppa

32 Nadid, naglebut ti Pedro ten iba-iba a lugar tánni magbisita ten
mánnampalataya hidi. Dikona angay siya bummisita ten banuwan a Lida ay
33 netan na haud en essa a lállaki a Eneas en ngaran na. Lupug siya sakay
walu dán a taon a kumákkatdug. 34 Kinagi ni Pedro dikona, “Eneas, pag-
piyyaán ka ni Jesu-Cristo. Umikat ka dán sakay isaddi mu dán i págkatdugan
muwen.” Pagdaka a ummikat ti Eneas. 35 Dikona netan nen atanan nen taga-
Lida hidi sakay taga-Saron hidi a nagpiyya dán siya ay summampalataya
hidi ten Panginoon.

36 Nadid, ten siyudad a Joppa ay tehud a mánnampalataya a bábbi, Tabita
en ngaran na (Ti upos a Griego ay Dorcas, gustu naid a kagiyán ay ugsa).
Gamitán na en atanan nen odas na ten pággamet ti maganda sakay ten
págtulung ten pubri hidi. 37 Ti panahunid a iyud ay nagkasakit siya sakay
tulos a natay. Dikona a napunasan di dán en bangkay na ay indátton di
ten kuwartu ten disunu. 38 Awan masiyadu a adeyu en Joppa ten banuwan
a Lida. Kaya dikona nabareta nen mánnampalataya hidi a ked ti Pedro ten
banuwan a Lida ay pinauwet di siya ten duwwa a lállaki, impákkekagbi
di a umangay siya a pagdaka ten siyudad a Joppa. 39 Kaya nagrektat ti
Pedro sakay nákkuyug dikodi. Káddemát di haud ay inyangay di siya ten
kuwartu ten disunu. Pagdaka a ummadeni dikona en bilu hidi a bábbi a
mágsassangitán sakay impáppeta di en badu di hidi sakay en alikábkáb di hidi
a ginággamet ni Dorcas dikona a biyag palla siya. 40 Pinaluwas ni Pedro en
atanan nen tolay hidi sakay lummuhud a nagdasal. Káttapos ay ummileng
siya ten bangkay sakay kinagi na, “Tabita umikat ka dán!” Bummulag en
bábbi sakay pákketa na kánni Pedro ay ummetnud siya. 41 Tinulungan siya
ni Pedro a tummaknág sakay dinulawan na en mánnampalataya hidi, sakay
en bilu hidi sakay inyatubeng na dikodi ti Dorcas a biyag dán. 42 Nabareta
iyud nen tolay hidi ten buu a siyudad a Joppa. Kaya makpal dán en naniwala
ten Panginoon. 43 Nalay a nágyan ten siyudad a Joppa ti Pedro. Náktulos siya
kánde Simon a en tarabahu na ay mággamet ti leder.

10

De Pedro ay ti Cornelio

1 Nadid, tehud a essa lállaki taga-Cesarea a Cornelio en ngaran na. Essa
siya a kapitan nen “Batalyon a Italiano” nen sundalu nen Romano hidi.
2 Relihiyoso siya a tolay. Siya sakay en buu na a pamilya ay sumássamba
ten Diyos. Pirmi siya a tumulung ten pubri hidi a Judio sakay magdasal a
pirmi ten Diyos. 3 Ten essa a aldew a magalas-tres ten apon ay naketa siya
ti pangitain, netan na a summáddáp en anghel nen Diyos ten bilay na sakay
dinulawan na siya, “Cornelio.” 4 Ummileng siya sakay tunay en ánteng na
a tummábbig, “Ánya iyud, Panginoon?” Kinagi nen anghel dikona, “Sinanig
nen Diyos en dasal mu hidi sakay nasaya siya dikomu ten káttulung mu ten
pubri hidi. 5 Ipauwet mu ten sangan a lállaki ten siyudad a Joppa ti Simon
a ngángngaranan di a Pedro. 6 Náktulos siya kánni Simon a en tarabahu na ay
mággamet ti leder a mágyan ten digdig nen diget.” 7 Ten kállakad nen anghel ay

dinulawan ni Cornelio en duwwa ten katulung na hidi sakay en essa a sadili
na a sundalu a relihiyoso labi. 8 Imbareta na dikodi en atanan nen nangyari
sakay pinaangay na hidi ten siyudad a Joppa.

9-10 Ten sumunud a aldew ay adeni dán ten siyudad a Joppa en inutusan
hidi ni Cornelio. Nadid, ti Pedro ay summangkay ten atáp nen bilay tánni
magdasal. Magtatanghali dán tenhud kaya magaláp dán siya. Peru mentras
a maguray siya a mehanda en pagkain di ay naketa siya ti pangitain.
11 Bummukas dilanget sakay netan na a tehud a tummonton a dikál a ulás
a tehud a igut en áppat na a kantu a mágdiba-dibábbi ti lutaiday. 12 Sumássakay
haud en atanan a kalasi ni hayup, en maglakad hidi sakay en magarakas hidi
ti lutaiday sakay en magegbár hidi. 13 Tehud siya a nasanig a boses a nagupos
a kinagi na, “Tumaknág ka Pedro. Magbunu ka sakay kuman ka.” 14 Peru
tummábbig ti Pedro, “Awan ku magamet i bagayid a iyán Panginoon, sapul pa
ten sapul ay awanák palla kukumman ten nebilang a madingát a pagkain.”
15 Nasanig na a ruway en boses, “Dyan mu ibilang a madingát en lininis dán
nen Diyos.” 16 Pumentállu iyád a nangyari sakay káttapos ay dummisunu dán
en ulás a tamu dilanget.

17 Mentras a magisip ti Pedro ni ánya kahuluganid nen pangitain na ay
tama bi a dummemát en inutusan hidi ni Cornelio. Intanung di en bilay ni
Simon sakay káddemát di haud ay dummulaw hidi ten tapat nen pintuwan.

En Kahulugan nen Pangitain

18 Intanung di ni mágyan ngani haud ti Simon a ngángngaranan di a Pedro.
19 Ti Pedro ay magisip palla ni ánya gustuwid a kagiyán nen netan na dikona
kinagi nen Banal a Ispiritu a, “Tehud a tállu a lállaki a magaryok dikomu
disadung. 20 Umugsad ka dán sakay dyan ka magalangan a mákkuyug dikodi
gapu sikán i nangutusid dikodi.” 21 Kaya ummugsad ti Pedro sakay kinagi
na ten tállu a lállaki, “Sikán ti Pedro, en aryokán moy, ánya maari kuwid
a metulung dikomoy?” 22 Kinagi di, “Pinaangay kami háddi ni kapitan
Cornelio. Mabait siya a tolay sakay maka-diyos, igággalang siya nen atanan
nen kasa Judio mu hidi. Kinagi nen anghel nen Diyos dikona a paangay na
ka sakay sanigán na en kagiyán mu.” 23 Pinatulos hidi ni Pedro sakay tulos
na dán hidi a pinatidug haud ti gibiyid a iyud.

Ten dimadimang ay nagrektat dán hidi. Nákkuyug dikona en sangan hidi
a mánnampalataya a taga-Joppa. 24 Ten kinailawan ay dummemát hidi ti
Cesarea. Maguray dán de Cornelio ay ten inimbitaan na hidi a kapartidu
na sakay en amigu na hidi. 25 Káddemát ni Pedro ay tinagbu siya ni Cornelio
sakay lummuhud siya ten atubengán na a sumamba. 26 Peru kinagi ni Pedro,
“Tumaknág ka ta kaparehuwák mu labi a tolay.” 27 Mentras pasáddáp hidi
ten bilay ay mágguron hidi. Kássáddáp di ay netan ni Pedro a makpal a
tolay. 28 Sakay nagupos ti Pedro a kinagi na, “Tukoy moy labi a ayun ten
Kautusan nen relihiyon ni Judio ay bawal en mákpággagum oni bumisita
ten awan na kasa-Judio. Peru impakapospos nen Diyos dikoku a dyan ku
kan dapat a ibilang a madingát oni awan karapatdapat en deyaman a tolay.
29 Kaya dikona pinauweták mu ay awanák tinumanggi. Nadid, gustu ku a
mapospusan ni bakin pinauweták mu.”

30 Kinagi ni Cornelio, “Kaáppat dán a aldew en lummipas ten kona labi haád
a magalas-tres ten apon a magdasalák ti bilay kuwiday ay tehud a bigla a

tummaknág ten atubengán ku a lállaki, nakabadu siya ti makasili a ngaringari a awan ku maláttángngan. 31 Kinagi na dikoku, ‘Cornelio sinanig nen
Diyos en dasal mu sakay nasaya siya dikomu ten káttulung mu ten pubri
hidi. 32 Ipauwet mu ten sangan a lállaki ten siyudad a Joppa ti Simon a
ngángngaranan di a Pedro. Náktulos siya kánni Simon a máglinis ti koblet ni
hayup a en bilay na ay ked ten digdig nen diget.’ 33 Kaya pagdaka taka
a pinauwet, salamat dikomu ta nakaangay ka. Nadid ay napisan kami
ten atubengán nen Diyos tánni sanigán mi dikomu ni ánya i pekagiyid nen
Panginoon.”

En Sermon ni Pedro

34 Nagupos ti Pedro a kinagi na, “Nadid ku a napospusan ti hustu a pare-
parehu en pangileng nen Diyos dikotam a atanan. 35 Tanggapán na en
deyaman a tolay maski ánya en lahi na basta en tehud a ánteng dikona sakay
en mággamet ti matuwid. 36 Inyatád nen Diyos en upos na ten Israelita
hidi. Impakapospos na dikodi en Maganda a Bareta nen kapayapaan ten
pamamag-itan ni Jesu-Cristo a Panginoon nen atanan! 37 Tukoy moy dán
en nangyari ti buu a Judea, nagsapul iyud ti Galilea ten káttapos a nangaral
ni Juan tungkul ten págbinyag. 38 Kilala moy ti Jesu-Cristo a taga-Nazaret,
sakay tukoy moy bi ni konya siya a pinili nen Diyos sakay ni konya siya
a naputat ti Banal a Ispiritu sakay kapangyariyan. Tukoy moy bi a maski
ni hádya en angayan na ay naggamet siya ti maganda sakay nangpaibut ti
dimonyo ten atanan nen hinayup hidi, gapu kaguman na en Diyos. 39 Sikami
en makapangpatunay ten atanan nen ginánggamet na hidi ten lugar nen
Judio hidi sakay ti Jerusalem. Peru binunu di siya ten pángpaku di dikona
ten kudus. 40-41 Peru biniyag siya a ruway nen Diyos ten katállu a aldew.
Pummeta siya peru bakán a ten atanan a tolay nan dikomi la a pinili hidi
nen Diyos tenhud pa bilang tagapatunay na. Sikami en kaguman na a
kumman sakay umminom dikona nabiyag siya a ruway. 42 Inutusan na
kami a mangaral ten atanan a tolay tungkul ten Maganda a Bareta sakay
magpatunay a siya en pinili nen Diyos a manghatul ten biyag hidi a tolay
sakay ten nágkatay dán hidi. 43 Siya en gustu a kagiyán nen atanan a propeta
a ni deyaman en maniwala dikona ay patawadán na en kasalanan di hidi ten
pamamag-itan nen kapangyariyan nen ngaran na.”

En Págkahud ti Banal a Ispiritu nen Hentil hidi

44 Pasiyaan palla a magupos ti Pedro dikona dummibábbi en Banal a
Ispiritu ten atanan a tolay a mágsanig. 45 Nagtaka en kaguman hidi ni Pedro a
Judio a mánnampalataya ta maski en Hentil hidi ay nagkaluuban bi ti Banal a
Ispiritu. 46 Peru naniwala hidi gapu nasanig di a mismu a nagupos ti iba-
iba a upos sakay nagpuri hidi ten Diyos. Kaya kinagi ni Pedro, 47 “Kona
labi dikotam ay nagkaluuban bi hidi ti Banal a Ispiritu. Kaya awan dán ti
makapangpugád a mabinyagan hidi.” 48 Inyutus ni Pedro a binyagan hidi
ten ngaran ni Jesu-Cristo. Káttapos ay inakit di ti Pedro a mágyan pa siya haud
ti sangan a aldew.

11

En Págbareta ni Pedro ten Simbaan ti Jerusalem

1 Nadid, nabareta nen apostol hidi sakay nen mánnampalataya hidi ten buu
a prubinsiya a Judea a maski en bakán hidi a Judio ay naniwala ten Upos nen

Diyos. 2 Kaya dikona ummangay dán ti Pedro ti Jerusalem ay binaráng siya
nen kákkapatkaka hidi a pabor ti págturi, 3 “Bakin náktulos ka ten bilay nen
Hentil hidi sakay nákpággatubeng ka dikodi a kuman?” 4 Kaya impaliwanag
ni Pedro dikodi en atanan nen nangyari sapul pa ten sapul.

5 “Sapul naid ay dikona kedák ten siyudad a Joppa. Pasiyaanák a magdasal
ay naketaák ti pangitain, a dummibábbi a kumán a ulás a tehud a igut en
áppat na a kantu, sakay dummibábbi ten páppágyanan ku a gubwat dilanget.
6 Minámmalas ku iyud ti mapiyya, netan ku haud en atanan a kalasi ni
hayup. En hayup hidi a maglakad sakay en magarakas hidi ti lutaiday, sakay
en mágkailam hidi kona bi ten magegbár hidi. 7 Tehudák nasanig a boses
a nagkagi, ‘Tumaknág ka Pedro. Magbunu ka sakay kuman ka!’ 8 Peru
kinagi ku, ‘Awan ku magamet i bagayid a iyán Panginoon! Sapul pa ten
sapul ay awanák palla kukumman ten nebilang hidi a madingát a kákkanán.’
9 Nasanig ku a ruway en boses a gubwat dilanget a kinagi na, ‘Dyan mu
ibilang a madingát en bagay hidi a lininisan dán nen Diyos.’ 10 Pumentállu
iyád a nangyari sakay káttapos ay dummisunu dán en ulás a tamu dilanget.
11 Ti odas biyid a iyud ay dummemát ten tinulusan ku a bilay en tállu a lállaki
a nanguwet dikoku, gubwat hidi ti Cesarea. 12 Kinagi nen Banal a Ispiritu
dikoku a dyanák magalangan a mákkuyug dikodi. Nákkuyug dikoku en ánnám
a mánnampalataya dikona ummangay kami ten bilay ni Cornelio. 13 Insaysay
ni Cornelio dikomi a naketa siya ti essa a anghel, tummaknág kan ten disalad
nen bilay na sakay kinagi na dikona, ‘Pauwet mu ten siyudad a Joppa ti
Simon a ngángngaranan di a Pedro. 14 Siya en mángkagi dikomu ni konya ka
a maligtas sakay en kasabilay mu hidi.’ 15 Magsapulák palla a magupos ay
dummibábbi dán dikodi en Banal a Ispiritu a kona ten káddibábbi na dikotam
ten purumeru. 16 Naisipan ku en kinagi nen Panginoon a, ‘Nagbinyag ti
Juan ti dinom, peru binyagan kam ti Banal a Ispiritu. 17 Inátdenan bi hidi
nen Diyos ti Banal a Ispiritu a kona ten pángngatád na dikotam, dikona a
naniwala kitam kánni Jesu-Cristo a Panginoon. Nadid, deyaák a mangkontra
ten Diyos?” 18 Pákkasanig di ten paliwanag na ay awan dán hidi nagbaráng
nan nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi di, “Ni konahud ay inátdenan bi nen Diyos
ti pagkakataun en Hentil hidi a magsisi ten kasalanan di sakay magbagu
tánni maligtas hidi.”

En Mánnampalataya hidi ti Antioquia

19 Nadid en mánnampalataya hidi ay minawatak-watak gapu ten págpahirap
dikodi, sapul dikona a binunu di ti Esteban. Tehud a nakaabut ti Fenicia,
ti Chipre hanggan ti Antioquia. Maski hádya en demáttan di a lugar ay
ipangaral di en Maganda a Bareta peru ten Judio la hidi. 20 Peru tehud
a sangan a nákkuyug dikodi a taga-Chipre sakay taga-Cirene, káddemát di
ti Antioquia ay impangaral di bi en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-
Cristo a Panginoon ten bakán hidi a Judio. 21 Ked dikodi en kapangyariyan
nen Panginoon kaya makpal en naniwala sakay nagtiwala ten Panginoon.

22 Dikona a nabareta iyud nen simbaan ti Jerusalem ay inutusan di ti
Bernabe a tamu ti Antioquia. 23 Káddemát na haud ay masaya siya a tarud
gapu netan na a pinagpala hidi nen Diyos. Kaya pinayuwan na hidi a atanan
a manatili a tapat sakay nakatuun en isip di ten Panginoon. 24 Mabait a tolay
ti Bernabe, en Banal a Ispiritu en giyya na ten biyag na sakay matibay en
pánnampalataya na kaya makpal en tolay a naakit na ten Panginoon.

25 Kaya ummangay ti Bernabe ti Tarso tánni aryokán na ti Saulo. 26 Dikona
netan na ay ingkuyug na siya ti Antioquia. Kakaguman di en mánnampalataya
hidi ten buu a sataon a págyan di haud, sakay nagtoldu hidi ten makpal a
tolay. Ti Antioquia en kadipalonguwan a lugar a nangaranan a Cristiano en
mánnampalataya hidi.
27 Ti panahunid a iyud ay tehud a dummemát a sangan a propeta ti
Antioquia a gubwat ti Jerusalem. 28 Tummaknág en essa dikodi a Agabo en
ngaran na, ten tulung nen Banal a Ispiritu ay kinagi na a tehud a dumemát
a mahigpit a aláp ti munduwiday. Nangyari iyád ten kapanahunan ni
Emperador a Claudio. 29 Nagkaessaan nen disepulus hidi a magpatawid ti
tulung ten kákkapatkaka di hidi a mánnampalataya ti Judea ayun ten makaya
nen balang essa. 30 Kona ngani haud en ginamet di, inyangay de Bernabe ay
ti Saulo en tulung di ten pinunu nen mánnampalataya hidi ti Jerusalem.

12

En Lalu a Pággusig nen Mánnampalataya hidi

1 Ti panahunid a iyud ay sinapulan ni hari a Herodes a usigán en sangan
a grupu nen mánnampalataya hidi. 2 Pinaputol na en ulu ni Santiago a
kapatkaka ni Juan. 3 Dikona a netan na a ginustu iyád nen Judio hidi ay
pinadikáp na ti Pedro. Nangyari iyád ten Piyesta nen Tinapay a awan ti
Págpaalsa. 4 Dikona a madikáp di ti Pedro ay tulos a impepiresu ni Herodes
sakay pinabantay na ten áppat a grupu a tággi-áppat ten sundalu na hidi.
Awan na iyatubeng a pagdaka ti Pedro ten Judio hidi gapu Piyesta palla
nen Aldew nen Págtalib. 5 Mentras a pumáppiresu ti Pedro ay taimtim siya
a idáddasal nen grupu nen mánnampalataya hidi.

Pinaluwas nen Anghel ti Pedro

6 Nadid, ten gibi ay tidug ti Pedro ten sállat nen duwwa a sundalu. Pinungu
di siya ti duwwa a kadena sakay tehud a guwardiya ten pintuwan nen
págpiresuwan. Nakatakda siya a iyatubeng ni Herodes ten Judio hidi ten
ruway a aldew. 7 Bigla dálla a pummeta en anghel nen Panginoon sakay
dummemlag en págpiresuwan. Tinapek na en abaga ni Pedro sakay linukag,
kinagi nen anghel, “Magalistu ka umikat ka!” Pagdaka a naokbis en kadena
ten lima na. 8 Kinagi nen anghel, “Ayusán mu dán sadili muwen sakay
magsandalyas ka!” Kona ngani haud en ginamet na. Kinagi pa nen anghel
a, “Iyalikábkáb mu i badu muwen a malayon sakay umunud ka dikoku.”
9 Ummunonud ti Pedro ten anghel a lummuwas ten págpiresuwan. Peru awan
na tukoy ni tatarudan en gagamitán na oni mágtagináp la siya. 10 Nalampasan
di en purumeru sakay en kaduwwa hidi a guwardiya hanggan a nakademát
hidi ten pintuwan a bakal a lálluwasan a patamu ten siyudad, bigla la iyud a
bummukas ten kusa na sakay lummuwas dán hidi. Dikona maglakad hidi
ten essa a karsada ay bigla a nawan en anghel.
11 Káttapos ay naisip ni Pedro a tatarudan en nangyari dikona kaya kinagi
na, “Tukoy ku dán nadid a tatarudan bali i pangyayariyiday. Pinaangay háddi
nen Panginoon en anghel na tánni iligtasák na ten kapangyariyan ni Herodes
sakay ten asaan nen Judio hidi a mangyari dikoku.”
12 Dikona maisip na en talaga a nangyari ay ummangay siya ten bilay ni
Maria a ina ni Juan a ngángngaranan di a Marcos. Makpal a mánnampalataya
en nagipun-ipun haud a mágdadasalán. 13 Tummoktok ti Pedro ten pintuwan

nen kudal sakay angay inileng nen utusan a bábbi a Roda en ngaran na ni deya en magtoktok. 14 Nabosesan nen utusan ti Pedro peru gapu ten saya na ay awan na dán nabukasan en pintuwan nen kudal nan nággaginanán a summáddáp sakay imbareta na a ked ti Pedro ten pintuwan. 15 Kinagi di, "Nagareng ka dán wádden!" Peru impilit na la a tatarudan a ked ti Pedro. Kaya kinagi di, "Bakay anghel na." 16 Peru tulos-tulos la en págtoktok ni Pedro kaya binukasan di en pintuwan nen kudal. Sakay dikona a ketan di dán siya ay minagtaka hidi ti hustu. 17 Sininyasan hidi ni Pedro a dyan hidi pakareraw sakay inyistorya na dikodi ni konya siya a pinaluwas nen Panginoon ten págpiresuwan. Sakay imbilin na dikodi a ibareta di bi kánni Santiago en nangyari sakay ten agum hidi a mánnampalataya. Káttapos ay nagrektat dán siya a angay ti iba a lugar.

18 Nadid, ten págdemlag dán ay narendi a tarud en guwardiya hidi gapu awan dán ti Pedro. Awan di tukoy ni ánya i nangyariyid dikona. 19 Pinaaryok siya ni Herodes peru awan di netan. Pinaimbistiga na en guwardiya hidi sakay pinabunu na hidi.

Káttapos ay nagrektat ti Herodes ti Judea sakay ummangay ti Cesarea, haud dán siya a nákpágyan.

En Kákkatay ni Herodes

20 Tehud a iyamut ti Herodes ten taga-Tiro hidi sakay ten taga-Sidon hidi. Nadid en tolay hidi ti duwwaid a iyud a siyudad ay nagkaessa a angay umadeni kánni Herodes. Inamigu di ti Blasto a tagapamahala ten palasyu a aguman na hidi a mákpágguron kánni Herodes tánni amu-amuwán di siya, gapu en paggubwatan nen kabiyagan di ay ten banuwan ni hari a Herodes. 21 Nadid, káddemát nen aldew a intakda ni Herodes ay nagbadu siya ti badu ni hari, nággetnud siya ten bangku na sakay nagupos. 22 Impákraw nen tolay hidi, "En nagupos ay diyos bakán a tolay!" 23 Ti odas biyid a iyud ay pinagkasakit nen anghel nen Panginoon ti Herodes gapu kinao na en kapuriyan nen Diyos, sakay kinnan siya ni urád a hanggan a matay.

24 Peru en upos nen Diyos ay kummalat sakay nágkakakakpal en mánnampalataya hidi.

25 Lummakad dán de Bernabe ay ti Saulo a tamu ti Jerusalem dikona magamet di dán en tungkulin di. Ingkuyug di ti Juan a ngángngaranan di a Marcos.

13

En Kállakad De Bernabe ay ti Saulo

1 Ten mánnampalataya hidi ti Antioquia ay tehud a sangan a mágpahayag ten Maganda a Bareta sakay tehud bi a sangan a mágtoldu ten mánnampalataya hidi. Kabilang hád ti Bernabe, ti Simeon a nginaranan di a Negro, sakay ti Lucio a taga-Cirene, ti Manaen (a kaguman ni gubernador a Herodes dikona anak palla hidi a duwwa) sakay ti Saulo. 2 Mentras a magkulásyon hidi para magpuri ten Panginoon ay kinagi nen Banal a Ispiritu dikodi, "Ibukud moy de Bernabe ay ti Saulo. Tehudák a inlaan a tarabahu para dikodi." 3 Káttapos di a nagkulásyon sakay nagdasal, ay intupu di ten duwwa en lima di sakay pinarektatan di dán hidi.

En Pángngaral de Bernabe ay ti Saulo ti Chipre

4 Nadid, inyutus nen Banal a Ispiritu kánde Bernabe ay ti Saulo a umangay
hidi ti Seleucia a adeni ten diget. Sapul haud ay nággabeng hidi a patamu
ti Chipre a dikál a puduk. 5 Dummung hidi ten lugar a Salamina sakay
impangaral di en upos nen Diyos ten sinagoga nen Judio hidi. Kakaguman
di ti Juan Marcos a tummulung dikodi.
6 Dikona ummangay hidi ten dilipot nen dikál a puduk hanggan ten siyu-
dad a Pafos, ay nesapulan di haud en tehud a galing a Judio a magkukunwari
a propeta, Bar-Jesus en ngaran na. 7 Kaguman siya ni gubernador Sergio
Paulo, essa a malalaki a tolay. Pinadulaw nen gubernador de Bernabe
ay ti Saulo gapu gustu na a masanig en upos nen Diyos. 8 Peru sinaway
hidi nen tehud a galing a ti Elimas (iyud en ngaran ni Bar-Jesus ten upos
a Griego) tánni awan sumampalataya en gubernador. 9 Peru ti Saulo a
ngángngaranan di labi a Pablo ay putat ti Banal a Ispiritu. Linátángngan
na ti Elimas 10 sakay kinagi na, “Siko! Anak ka ni diyablo! Kadima ka
nen atanan a tama a bagay! Ked dikomu en atanan a kakabuliyan sakay
págdaya! Bakin pirmi mu a pakiwállán en atanan a tama tungkul ten
Panginoon? 11 Kaya maparusaan ka nadid! Maburák ka hanggan ten aldew
a intakda nen Diyos.” Kaya pagdaka a nabati ni Elimas a nagdiklám en
pángngileng na sakay magkapakapa siya a magaryok ti mangantabay dikona.
12 Summampalataya en gubernador dikona a netan na en nangyari sakay
minagtaka siya ten intoldu de Bernabe tungkul ten Panginoon.

Ti Antioquia a Banuwan ti Pisidia

13 Nadid, de Pablo ay ten kaguman na hidi ay nággabeng sapul ti Pafos
patamu ti Perga a banuwan ti Pamfilia. Peru summina ti Juan Marcos dikodi
sakay nagsoli ti Jerusalem. 14 Sapul ti Perga ay nagtulos hidi ti Antioquia a
banuwan ti Pisidia. Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay summáddáp
hidi ten sinagoga sakay nággetnud haud. 15 Káttapos di a nangbasa ten
Kautusan ni Moises sakay ten insulat nen propeta hidi ay impekagi nen
pinunu nen sinagoga dikodi a, “Kákkapatkaka ku hidi, ni tehud kam a gustu
a kagiyán a makapabegsák ti tolayiday hidi ay maari moy dán a kagiyán.”
16 Kaya tummaknág ti Pablo sakay sininyasan na hidi sakay sinapulan na a
nagupos.
Kinagi na, “Sikam a Israelita sakay sikam a Hentil hidi a tehud a ánteng ten
Diyos, mágsanig kam! 17 En Diyos nen lahi ni Israel en nangpili ten ninunu
tam hidi, sakay pinakakpal na hidi ti hustu dikona a nákpágyan palla hidi
ti Egipto. Inluwas na hidi haud ten pamamag-itan nen kapangyariyan na.
18 Nagtiisan na hidi a inalagaan ti áppat a pulu a taon dikona a ked hidi ten
kaparangan. 19 Pinapuksa na en pittu a bansa ti Canaan sakay inyatád na i
lugarid a hidi iyud ten ninunu tam hidi, 20 ten luub nen halus áppat a datos
sakay limma a pulu a taon.
Sakay inátdenan na hidi ti kahuwesan a hanggan dikona a ti Samuel dán
en nagin propeta. 21 Nadid, gapu gustu di a magkahud ti hari ay inátdenan
hidi nen Diyos ti essa a lállaki a ti Saulo a anak ni Cis, gubwat siya ten lahi
ni Benjamin. Nagin hari di siya ti áppat a pulu a taon. 22 Dikona ibutan dán
siya nen Diyos ten katungkulan na ay pinili na ti David a magin hari di sakay
kinagi na, ‘Netan ku kánni David a anak ni Jesse en atanan a gustu ku, gapu
tukoy ku a nakahanda siya a sumunud ten atanan a iyutus ku!’
23 Ten lahi ni David en naggubwatan ni Jesus, en impangaku nen Diyos
ten Israelita hidi a magin Tagapagligtas. 24 Bagu dummemát ti Jesus ay

impangaral ni Juan ten buu a Israel a magsisi hidi ten kasalanan di sakay
magpabinyag hidi. 25 Dikona adeni dán a matapos ti Juan ten gamet na ay
kinagi na, ‘Bakay isipán moy a sikán dán en áorayán moy a Tagapagligtas.
Bakán a sikán. Peru káttapos ku ay dumemát siya sakay maski mangibut la
ten sandalyas na ay awanák karapatdapat gapu mataas siya a tarud.’
26 “Kákkapatkaka ku hidi a gubwat ten lahi ni Abraham sakay sikam a
tehud a ánteng ten Diyos sanigánnák moy, sikitam en nángpatawidan nen
Diyos ten bareta tungkul ten kaligtasan. 27 Awan tinenggi nen Judio hidi a
ked ti Jerusalem sakay nen pinunu di hidi ti Jesus a siya en Tagapagligtas.
Maski en Kasulatan a hula nen propeta hidi a bábbasaán di kada-Aldew ten
Káimang nen Judio hidi ay awan di maintendiyan. Hidi pa en nangtupad
ten hula gapu hidi en nangpabunu kánni Jesus. 28 Maski awan hidi ti
katuwiran a mangpabunu dikona ay inagid di la kánni Pilato a pabunu di
siya. 29 Dikona natupad di dán atanan nen nakasulat tungkul ten pángpabunu
di ay impedibábbi di siya ten kudus sakay impelábbáng di. 30 Peru biniyag
siya a ruway nen Diyos. 31 Makpal a aldew a pinumeta siya ten tolay hidi
a nákkuyoyug dikona, dikona ked palla siya ti Jerusalem a gubwat ti Galilea.
Nadid ay hidi dán en mangpatunay tungkul dikona. 32 Kaya iddi en Maganda
a Bareta nen Diyos a inyangay mi háddi a ipakapospos dikomoy, en pangaku
na ten ninunu tam hidi. 33 Iyud ay tinupad na dán nadid a panahun ten
pamamag-itan nen pángbiyag na a ruway kánni Jesus. Kona ten nakasulat
ten libru nen kansiyon a,

‘Siko en Anak ku,
sapul nadid ay sikán dán en Ama mu.’ 34 Tungkul ten kákkabiyag na a
ruway sakay ten awan kákkarunot nen bággi na ay kinagi nen Diyos,

‘Ipagkaluub ku dikomoy en banal hidi sakay maasaan a pagpapala
kona ten impangaku ku kánni David.’ 35 Nakasulat bi ten iba a bahagi
nen libru nen kansiyon a,

‘Awan mu pabayan a marunot en Banal mu.’

36 Dikona nasunud dán ni David en atanan nen kagustuwan nen Diyos,
ay natay dán siya sakay inlábbáng di a adeni ten nánglábbángngan di ten
dáddikál na hidi sakay narunot en bággi na. 37 Peru ti Jesus a biniyag a ruway
nen Diyos ay awan summaber ti kákkarunot. 38 Dapat moy a matukuyan
kákkapatkaka ku hidi a ten pamamag-itan ni Jesus ay napatawad dán en
kasalanan tam. 39 En atanan nen sumampalataya hidi dikona ay napatawad
dán ten atanan nen kasalanan di a awan mapatawad maski ten págsunud
ten Kautusan hidi ni Moises. 40 Kaya mangilag kam tánni awan mangyari
dikomoy en hula nen propeta hidi a,

41 ‘Sikam a magsesti hidi ten Diyos!
Magtaka kam sakay mepahamak!
Gapu gamitán ku ten kapanahunan moy
en essa a bagay a awan moy mapaniwalaan,
maski ni tehud a mángpaliwanag pa tungkul ti iyád dikomoy!’ ”

42 Nadid, dikona a lumakad dán de Pablo ay ti Bernabe ten sinagoga ay
nákkekagbi en tolay hidi a mangaral dámman hidi dikodi ten ruway a Aldew
nen Káimang nen Judio hidi. 43 Dikona mamaguliyan dán hidi ay ummunud
kánde Pablo ay ti Bernabe en makpal a Judio sakay en Hentil hidi a nák-
agum ten relihiyon nen Judio hidi. Kinauron hidi nen duwwa a apostol sakay
pinayuwan di hidi a tulos la hidi a magtiwala ten kabaitan nen Diyos.

44 Nadid, ten ruway a Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay ngari-ngari
a atanan nen tolay ten siyudad ay nagipun-ipun tánni mágsanig ten Upos
nen Diyos. 45 Peru dikona a netan nen Judio hidi en makpal a tolay a
angay mágsanig ay nanaghili hidi a tarud. Kaya linait di sakay kinontra ti
Pablo. 46 Peru mabegsák en isip de Pablo ay ti Bernabe a magupos, kinagi di,
“Dapatid ay sikam en purumeru mi a pángpakapospusan ten Upos nen Diyos.
Peru gapu awan moy tinanggap ay hinatulan moy en sadili moy a awan kam
karapatdapat ten biyag a awan ti katapusan kaya angay kami dálla mangaral
ten Hentil hidi. 47 Gapu kona háddi en inyutus nen Panginoon dikomi,

‘Pinili taka a magin demlag ten Hentil hidi
tánni mepangaral mu en kaligtasan hanggan ten kasuluk-sulukan ni
munduwiday.’ ”

48 Tunay ti saya en Hentil sakay nagpuri hidi ten Panginoon gapu ten ki-
nagi de Pablo ay ti Bernabe. Summampalataya en pinili hidi nen Panginoon
a magkahud ti biyag a awan ti katapusan.
49 Kaya kummalat en upos nen Diyos ti lugarid a iyud. 50 Peru sinulsulan
nen Judio hidi en lállaki hidi a pinunu nen siyudad sakay en bábbi hidi a
relihiyosa a tanyag ten banuwan; pinausig di de Pablo ay ti Bernabe sakay
pinalakad di hidi ti lugarid a iyud. 51 Kaya impagpag nen duwwa en alikabuk
ten básset di bilang tanda a kontra ten tolay hidi haud, sakay ummangay hidi
ti Iconio. 52 En disepulus hidi ti Antioquia ay naputat hidi ti hustu ti kasayaan
sakay ten Banal a Ispiritu.

14

Ti Iconio

1 Nadid ten siyudad a Iconio ay kona bi hud en ginamet de Pablo ay ti
Bernabe. Ummangay hidi ten sinagoga nen Judio hidi sakay mahusay en
pággupos di kaya makpal a Judio sakay Griego en summampalataya kánni
Jesus. 2 Peru en ginamet nen Judio hidi a awan sumampalataya ay sinida di
en isip nen Hentil hidi sakay sinulsulan di hidi kontra ten mánnampalataya
hidi. 3 Nanalay bi haud a nágyan de Pablo ay ti Bernabe sakay tunay ti
begsák en isip di a nangaral tungkul ten Panginoon. Kaya pinatunayan
nen Panginoon a tatarudan en pángngaral di tungkul ten awan ti kaparehu
a kabaitan na, ten pamamag-itan nen intád na dikodi a kapangyariyan a
makagamet ti makataka-taka hidi a bagay. 4 Kaya nahati en tolay hidi ten
siyudad, en agum ay kinumampi ten Judio hidi sakay en agum ay ten apostol
hidi.
5 Nadid, nagbalak ti madukás en Hentil hidi, en Judio hidi, sakay en pinunu
di hidi, kontra ten apostol hidi. Inggayak di hidi a pahirapan sakay batuwán.
6 Peru natukuyan iyud nen apostol hidi kaya ginuminan hidi ti Listra sakay
ti Derbe a siyudad hidi ti Licaonia hanggan ten nakapalebut hidi a lugar.
7 Impangaral Di haud en Maganda a Bareta.

Ti Listra

8 Nadid, tehud a essa a lállaki ti Listra a awan makalakad, lupug siya
sapul ten kákkeenak na. 9 Mággetnud siya haud a mágsanig ten pángngaral
ni Pablo. Dikona linátttángngan siya ni Pablo sakay netan na a tehud siya
a pánniwala a magpiyya ay 10 kinagi na ti mabegsák a, “Tumaknág ka ti
diretsu!” Linumuksu en lállaki sakay tulos dán a naglakad. 11 Dikona netan
nen tolay hidi en ginamet ni Pablo ay impákraw di ten sadili di a upos a

Licaonia a, “Dummibábbi dikotam en duwwa a diyos a nagin tolay hidi!”
12 Nginaranan di a Zeus ti Bernabe sakay ti Pablo ay Hermes gapu siya en
mágpaliwanag. 13 En templo nen diyos-diyosan di a ti Zeus ay ked la ten luwas
nen sássáddáppan ten siyudad. Kaya en padi di ay náng-angay ti kabakaan a
bunuwán a tehud a manga ulay a bulaklak tánni iyalay na sakay nen tolay
ten banuwan kánde Bernabe ay ti Pablo a ked ten sássáddáppan nen siyudad.
14 Dikona a matukuyan de Bernabe ay ti Pablo en gamitán nen tolay hidi ay
pinisad-pisad di en badu di tánni ipeta di a adiyan di en gustu di a gamitán
sakay nággaginanán hidi a ummangay ten kakpalan nen tolay sakay impákraw
di a kinagi, 15 “Dyan kam maggamet ti kona haán, kaparehu moy kami la
a tolay! Ummangay kami háddi tánni ipangaral dikomoy en Maganda a
Bareta tánni adággan moy dán hidi iyán a gamet a awan ti serbi sakay sumoli
kam ten Diyos a biyag a nanggamet ten langet, ten luta, ten diget sakay
ten atanan a bagay a ked haud. 16 Ten lummipas a panahun ay pinabayan
nen Diyos en atanan a tolay a manggamet ten balang gustu di a gamitán.
17 Konapamanhud ay nangatád en Diyos ti sapat a katibayan a mangpatunay
ni deya siya tánni matenggi moy siya ten pamamag-itan nen mágkaganda hidi
a bagay a ginággamet na para dikomoy. Magpauden siya gubwat dilanget
sakay mangatád ti maganda a ani ten takda a panahun. Átdenan na kam ti
sapat a makan sakay páppasayaán na kam. 18 Maski kona haud en kinákkagi
ni Pablo ay nahirapan padi hidi a nangpugád ten tolay hidi a magalay dikodi.

19 Peru dinumemát en Judio hidi a gubwat ti Antioquia sakay ti Iconio.
Sinulsulan di en tolay hidi ti Listra kontra kánni Pablo kaya binábbatu di
siya. Sakay hinehela di a paluwas ten siyudad ta isip diyid ay patay dán siya.
20 Peru dikona palebutan siya nen mánnampalataya hidi ay tummaknág siya
sakay nagsoli ten siyudad. Ten ruway a aldew ay nagrektat hidi ay ti Bernabe
a tamu ti Derbe.

Nagsoli De Bernabe ay ti Pablo ti Antioquia

21 Nadid impangaral de Pablo ay ti Bernabe en Maganda a Bareta ti Derbe
sakay makpal hidi a naakit a magin disepulus. Káttapos ay nagsoli hidi ten
siyudad a Listra, Iconio sakay ti Antioquia a lugar ti Pisidia. 22 Pinabegsák
di en isip nen mánnampalataya hidi sakay pinayuwan di hidi a magpakatibay
ten pánniwala di, sakay kinagi di, “Dapat kitam a magtággád ti makpal a hirap
bagu kitam a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.” 23 Ten balang simbaan
nen mánnampalataya hidi ay nagpili de Bernabe ay ti Pablo dikodi ti magin
pinunu nen simbaan di. Káttapos ay nagkulásyon hidi tánni magdasal, sakay
impebahala di hidi ten Panginoon a pánniwalaan di.

24 Nadid nalebut di dán en prubinsiya a Pisidia hanggan nakademát hidi
ten prubinsiya a Pamfilia. 25 Impangaral di en upos nen Diyos ten siyudad
a Perga sakay ummangay hidi ti Atalia. 26 Sapul ti Atalia ay nággabeng hidi
a pasoli ti Antioquia. Haud labi en nángdasalan di dikodi a aguman hidi nen
Diyos gapu ten natapos di dán a tarabahu.

27 Kaya káddemát di ti Antioquia ay dinulaw di atanan a kakagumanan
di a mánnampalataya, sakay imbareta di en atanan a ginamet nen Diyos ten
pamamag-itan di. Sakay ni konya hidi a inátdenan nen Diyos ti pagkakataun
a magpahayag ten Maganda a Bareta tánni sumampalataya en Hentil hidi.
28 Nalay hidi a nákpágyan haud kaguman en mánnampalataya hidi.

15

En Miting ti Jerusalem

1 Peru tehud a sangan a lállaki a dummemát haud a gubwat ti Judea sakay
nagtoldu ten mánnampalataya hidi ti kona háddi, “Ni awan kam magpaturi
ayun ten paraan nen Kautusan ni Moises ay awan kam maligtas.” 2 Awan
pummayag de Pablo ay ti Bernabe kaya nagin mainit en diskusyonan di.
Kaya nagkaessaan nen mánnampalataya hidi a paangayán de Pablo ay ti
Bernabe ti Jerusalem sakay sangan hidi a kákkapatkaka a taga-Antioquia,
tánni angay di itanung ten apostol hidi sakay ten pinunu nen simbaan en
tungkul ti problemaid a iyud.
3 Nadid pinarektatan ngani hidi nen simbaan. Ten lakad di ay rummoyot
hidi ten prubinsiya a Fenicia sakay ten prubinsiya a Samaria, imbareta di
haud ni konya a naakit en Hentil hidi a sumampalataya ten Diyos. Kaya
tunay en saya nen atanan nen mánnampalataya hidi ti baretaid a iyud.
4 Káddemát di ti Jerusalem ay masaya hidi a tinanggap nen apostol hidi,
nen pinunu hidi sakay nen buu a simbaan haud sakay imbareta di en
atanan a ginamet nen Diyos ten pamamag-itan di. 5 Peru tummaknág en
sangan a mánnampalataya a ked ten grupu nen Pariseo hidi, sakay kinagi di
a, “En Hentil hidi ay dapat a magpaturi sakay kagiyán dikodi a sumunud ten
Kautusan ni Moises.”
6 Nadid, nagmiting en apostol hidi ay ten pinunu hidi nen simbaan tánni
mapággurunan di en tungkul ti bagayid a iyud. 7 Káttapos nen atakdug a
diskusyonan di ay tummaknág ti Pedro a kinagi na, “Kákkapatkaka ku hidi,
tukoy moy a tenhud ay piniliyák nen Diyos tánni ipangaral en Maganda a
Bareta ten Hentil hidi sakay summampalataya hidi. 8 En Diyos a makatukoy
ten isip nen balang essa dikotam en nangpatunay a tinanggap na hidi dikona
nagkaluuban na hidi ti Banal a Ispiritu a kona labi dikotam. 9 Impeta na
a pantay en pangileng nen Diyos. Pinatawad na bi hidi ten kasalanan di
gapu summampalataya hidi. 10 Nadid ay gustu moy pa beman a subukán
en Diyos? Bakin pagamet moy ten mánnampalataya hidi en bagay hidi a
mágkahirap a maski en ninunu tam hidi sakay sikitam ay awan tam nagamet?
11 Summampalataya kitam sakay naligtas ten pamamag-itan nen habag nen
Panginoon Jesus a awan ti kaparehu.”
12 Tummahimik hidi a atanan sakay nágsanig hidi kánde Pablo ay ti
Bernabe a magbareta tungkul ten himala hidi a pinagamet nen Diyos ten
atubengán nen Hentil hidi. 13 Káttapos ay ti Santiago dámman en nagupos,
“Kákkapátkaka ku hidi, sanigán moy kagiyán kuwiday. 14 Káttapos la ni Simon
a nagpaliwanag tungkul ten dipalongu a pángdulaw nen Diyos ten Hentil hidi
tánni maski hidi ay magin tolay na. 15 Kona háddi en hula nen propeta hidi a
nakasulat:
16 ‘Káttapos ni iyád ay magsoliyák a ruway.
Sakay ipataknág ku a ruway en binumagsak a kahariyan ni David.
Itaknág ku a ruway en pághari na a nasida. 17 Tánni aryokán sakay sambaán
nen atanan a tolay en Panginoon;
nen atanan a bansa a dinulaw tánni magin kao ku.
18 Kona haud en kinagi nen Panginoon a nángpakapospos ti hidi iyád a bagay
tenhud pa a panahon.’
19 Kinagi pa ni Santiago a, “Kaya para dikoku ay dyan tamon paghirapán en
Hentil hidi ten káadeni di ten Diyos. 20 Mas mapiyya pa ni sulatan tam hidi
a dyan kuman ti neatang ten diyos-diyosan hidi, dyan mangalunya, dyan

kuman ten hayup hidi a nabitti sakay dyan kuman ti digi. 21 Gapu sapul pa
tenhud a panahun, en Kautusan ni Moises ay bábbasaán dán ten sinagoga hidi
kada Aldew nen Káimang sakay itáttoldu iyád ten bawat banuwan."

En Sulat ten Mánnampalataya hidi a Hentil

22 Pákkasanig nen apostol hidi sakay nen pinunu hidi sakay nen atanan a
mánnampalataya a naipun-ipun haud ten kinagi ni Santiago ay nagkaessaan
di a mangpili ti sangan a lállaki ten mánnampalataya hidi tánni pákkuyugán di
kánde Pablo ay ti Bernabe ti Antioquia. En duwwa a napili di ay ti Judas a
dáddulawán di a Barsabas sakay ti Silas a igággalang nen mánnampalataya hidi.
23 Sakay impatawid di en sulat a kona háddi en nakadátton,

"Sikami a apostol ay ten pinunu hidi nen simbaan ay summulat sakay
mákkumusta dikomoy a mánnampalataya hidi a Hentil a mágyan ti Antioquia, ti
Siria sakay ti Cilicia. 24 Nabareta mi a angen kam lálligaligán nen agum hidi a
kakagumanan tam a gubwat háddi. Maski awan mi hidi inutusan a mángkagi
ti kona haud. 25 Kaya nagmiting kami sakay nagkaessaan mi a paangayán
haán en duwwa hidi a napili mi a mángpaliwanag dikomoy. Pinákkuyug mi
hidi ten mahal tam hidi a kákkapatkaka a de Bernabe ay ti Pablo a 26 awan
nangsayang ten biyag di a mángtaya ten págserbi ten Panginoon tam a ti
Jesu-Cristo. 27 Pinaangay mi dikomoy de Judas ay ti Silas tánni hidi dán en
mángpaliwanag ten insulat mi. 28 Ten tulung nen Banal a Ispiritu ay naisipan
mi a dyan kamon átdenan ti agum pa a utus nan en mágkahalaga la hidi a
bagay, kona ti hidi iddi. 29 Dyan moy kanán en neatang ten diyos-diyosan
hidi, dyan kamon kuman ten tehud a digi sakay dyan moy dán kanán en
hayup a nabitti, sakay dyan kamon mangalunya. Ni sunudán moy hidi iyád
ay magin mahusay en biyag moy. Hanggan dálla haud salamat."

30 Nadid pinarektat di dán en napili di hidi a umangay ti Antioquia.
Káddemát di haud ay pinisan di en atanan a mánnampalataya sakay inyatád
di en sulat. 31 Pángbasa di ten sulat ay nasaya a tarud en tolay hidi gapu ten
nasanig di. 32 De Judas ay ti Silas ay propeta, kaya makpal hidi a kinákkagi
ten mánnampalataya hidi a nangpabegsák ten isip di sakay nangpatibay ten
pánnampalataya di. 33 En duwwa ay nákpágyan haud ti sangan a aldew.
Káttapos ay nagsoli dán hidi a tawid di en págbati nen kákkapatkaka para ten
nangutus hidi dikodi. 34 [Peru mas ginustu ni Silas a mawarak ti Antioquia.]

35 De Pablo ay ti Bernabe ay nágyan palla ti Antioquia. Kakaguman di
en agum hidi a mánnampalataya, intoldu di sakay impangaral en upos nen
Panginoon.

Naghiwalay de Pablo ay ti Bernabe

36 Kállipas nen sangan a aldew ay kinagi ni Pablo kánni Bernabe a, "Angen
ta soliyán a bisitaán en kákkapatkaka ta hidi ti pánnampalataya ten siyudad
hidi a nangaralan ta ten upos nen Panginoon. Sakay ilingán ta ni ánya dán
papágyan diyid." 37 Gustu ni Bernabe a ikuyug ti Juan a ngángngaranan di
labi a Marcos. 38 Peru kánni Pablo ay awan tama a ikuyug di siya ta awan
siya nákpagtapos ten tarabahu di sakay linakadan na pa hidi ten prubinsiya
a Pamfilia. 39 Nadid ay nagkahud hidi ti mainit a diskusyon kaya tulos hidi
a naghiwalay. Ingkuyug ni Bernabe ti Juan Marcos sakay nággabeng hidi a
ummangay ten dikál a puduk a Cyprus. 40 Ingkuyug bi ni Pablo ti Silas sakay
lummakad hidi káttapos a idasal nen mánnampalataya hidi a kagbiyan hidi

nen Panginoon. 41 Ummangay hidi ti Siria sakay Cilicia, sakay pinabegsák di en mánnampalataya hidi haud.

16

Nákkuyug ti Timoteo kánde Pablo ay ti Silas

1 Ummangay bi ti Pablo ti Derbe sakay ti Listra. Tehud haud a essa a disepulus en ngaran na ay ti Timoteo. En ina na ay mánnampalataya a Judio peru en ama na ay Griego. 2 Igalang nen atanan a mánnampalataya ti Listra sakay ti Iconio ti Timoteo. 3 Gustu a ikuyug ni Pablo ti Timoteo kaya tinuri na siya gapu tukoy nen Judio hidi ti siyudadid a iyud a Griego en ama na. 4 Atanan nen banuwan a ummangayan di ay impakapospos di ten mánnampalataya hidi en napagkasunduwan nen apostol hidi sakay nen pinunu hidi nen simbaan ti Jerusalem a patakaran tánni iyud dán en sunudán di. 5 Kaya tummibay en pánnampalataya nen bawat miyembru nen kada simbaan, sakay aldew-aldew ay mágdadadagdag hidi.

En Pangitain ni Pablo ti Troas

6 Nadid, nangaral de Pablo ten lugar a Frigia sakay Galacia gapu awan hidi pinagustuwan nen Banal a Ispiritu a mangaral ten prubinsiya a Asia. 7 Káddemát di ten tapat nen lugar a Misia ay gustu di nakuwan a sumáddáp ti Bitinia peru awan hidi pinagustuwan nen Ispiritu ni Jesus. 8 Kaya nagtalib dálla hidi ten lugar a Misia sakay nagtulos ti Troas. 9 Dikona a tidug ti Pablo ti gibiyid a iyud ay nagkahud siya ti pangitain, tehud a essa a lállaki a taga-Macedonia a mágtaknág sakay mákkekagbi dikona a kinagi na, “Angay kam pay ti Macedonia iday, kagbiyan moy kami a tulungan.” 10 Kaya káttapos nen pangitain ni Pablo ay pagdaka kami a nagrektat a angay ti Macedonia, gapu nasigudu mi a paangayán kami haud nen Diyos tánni ipangaral mi en Maganda a Bareta.

Summampalataya ti Lydia

11 Sapul ti Troas ay nággabeng kami a patamu ti Samotracia sakay ten kailawan ay ti Neapolis. 12 Sapul haud ay ummangay kami ti Filipos, essa a dikál a siyudad ti Macedonia a sakup ni Roma. Nákpágyan kami haud ti sangan a aldew. 13 Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay lummuwas kami ten siyudad, ummangay kami ten gilid nen dinom gapu inisip mi a tehud a lugar haud a págdasalan nen Judio hidi. Nággetnud kami haud sakay nákpágguron ten bábbi hidi a nagipun-ipun. 14 En essa dikodi ay ti Lydia a taga Tiatira, máglaku siya ti mágkamahal a damit a inubi. Maka-Diyos siya a tolay. Mentras a mágsanig siya kánni Pablo ay binukasan nen Panginoon en isip na sakay naniwala siya ten kinákkagi ni Pablo. 15 Nagpabinyag hidi a sabilay sakay inakit na kami, kinagi na, “Ni tenggiyánnák moy a tapat a tagapagserbi nen Panginoon ay kadtamon dibilay, haud kam a tumulos.” Mahigpit en pággakit na dikomi kaya awan mi naadiyan.

Ten Págpiresuwan ti Filipos

16 Essa a aldew dikona a patamu kami ten lugar a págdasalan nen Judio hidi ay naketagbu kami ti essa a anak a bábbi a alipin. Sináddáp siya ni madukás a ispiritu. Iyád a ispiritu ay nangatád dikona ti kapangyariyan a makapanghula. Dikál a pilak en kitaán nen amu na hidi ten pághula na. 17 Ummunonud siya dikomi a de Pablo sakay ipáppákraw na a, “Hidi iyád

a tolay ay tagapagserbi nen kataasan a Diyos! Ummangay hidi háddi tánni
ipangaral di dikomoy ni konya kam a maligtas."
18 Pirmi na iyud a gággamitán dikomi aldew-aldew kaya naiyamut ti Pablo.
Inatubeng na en anak a bábbi sakay kinagi na ten madukás a ispiritu, "Ten
ngaran ni Jesu-Cristo, ay utusan taka a umibut ka dán haán ti bábbiyen!" Ti
odas biyid a iyud ay pagdaka a ummibut en madukás a ispiritu. 19 Dikona
netan nen amu hidi nen anak a nawan dán en pagkapilakan di ay dinuklos
di de Pablo ay ti Silas sakay ginuyud di hidi ten matolay a lugar sakay
inyatubeng di hidi ten pinunu hidi. 20 Inyatubeng di hidi ten pinunu hidi
nen siyudad sakay binintang di hidi ti kona háddi, "I duwwaiday a Judio
ay manggulu hidi ten siyudad. 21 Magtoldu hidi ti kaugaliyan a bawal
ten kautusan tam hidi a Romano. Awan tam maari a tanggapán itáttoldu
diyen." 22 Sabay-sabay a sinumunggab en katolayan kánde Pablo ay ti Silas,
sakay pinaeklasan hidi nen pinunu hidi a tulos di a pinahaplit en duwwa.
23 Káttapos di hidi a hináhhaplit ay impepiresu di hidi sakay pinabantayan ti
mapiyya. 24 Insáddáp hidi nen guwardiya ten kadisaladan nen págpiresuwan
sakay ingkandadu di en kayu a sássulutan nen babásset di. 25 Nadid, dikona
hatinggabi dán ay magdasal de Pablo ay ti Silas sakay mágkansyon hidi ti
papuri sakay págsamba para ten Diyos. En agum hidi a piresu ay mágsanig
dikodi. 26 Bigla a naglinug ti tunay ti begsák, nayanág maski pundasyon
nen págpiresuwan. Pagdaka a bummukas en atanan nen pintuwan sakay
naokbis en kadena nen atanan a piresu. 27 Nalukag en guwardiya nen
págpiresuwan sakay dikona ketan na a bukas dán en pintuwan hidi ay akala
na ni nakaginan dán en piresu hidi. Kaya binagut na en áttak na a laan na
dán a bunuwán en sadili na. 28 Peru pinákrawan siya ni Pablo a kinagi na,
"Dyan mu bunuwán i sadili muwen ked kami la háddi a atanan!" 29 Nággid ti
simbuwan en guwardiya sakay nagginan a summáddáp sakay lummuhud
a magpágpág ten atubengán de Pablo ay ti Silas. 30 Inluwas na hidi sakay
nagtanung siya dikodi, "Ánya i dapat kuwid a gamitán tánni maligtasák?"
31 Kinagi di, "Sumampalataya ka ten Panginoon a ti Jesus tánni maligtas ka,
siko ay ten kasabilay mu." 32 Impangaral di dikona en upos nen Panginoon
sakay ten atanan nen kaguman na hidi ten bilay na. 33 Ti odas biyid a iyud
ay lininisan nen guwardiya en tali-talingu de Pablo ay ti Silas, nagpabinyag
siya sakay en kasabilay na hidi. 34 Káttapos ay ingkuyug na hidi ten bilay na
sakay pinakan na hidi. Tunay en saya na sakay ten kasabilay na hidi gapu
natukuyan di dán a sumampalataya ten Diyos.
35 Ten kadimadimangan na ay inutusan nen pinunu hidi nen siyudad en
sundalu hidi a palayaán di de Pablo ay ti Silas. 36 Kinagi nen guwardiya kánni
Pablo, "Inyutus nen pinunu hidi a maari kam kanon a lumaya. Kammoy dán,
lumakad kamon a mapayapa." 37 Peru kinagi ni Pablo dikodi, "Pinayabat di
kami ten atubengán nen makpal a tolay sakay impiresu di kami maski awan
kami palla naimbistigaan, samantala taga-Roma kami bi! Nadid ay gustu di
kami a palayaán ti sekretu! Awan, awan maari! Kailangan a hidi angayid
háddi a mangpalaya dikomi." 38 Impakapospos nen sundalu hidi ten pinunu
hidi nen siyudad en kinagi ni Pablo. Minanteng hidi dikona napospusan di
a de Pablo ay ti Silas ay taga-Roma bali. 39 Kaya ummangay en pinunu hidi
ten págpiresuwan sakay náktawad hidi kánde Pablo ay ti Silas. Inluwas di hidi
ten págpiresuwan sakay inuron di hidi a lakadan di dán en siyudad. 40 Nadid
ten kálluwas de Pablo ay ti Silas ten págpiresuwan ay nagtulos hidi ten bilay

ni Lydia. Dinemáttan di en mánnampalataya hidi haud, bagu a lummakad en duwwa ay pinayuwan di hidi a magpakatibay ten pánnampalataya di.

17

Ti Tesalonica

1 Nadid, rummoyot de Pablo ay ti Silas ti Amfipolis sakay Apolonia, sakay
nagtulos hidi ti Tesalonica. Ti lugarid a iyud ay tehud a sinagoga en Judio
hidi. 2 Gapu ugali dán ni Pablo, ay ummangay dámman siya ten sinagoga
haud. Ten luub nen tállu a simba kada-Aldew nen Káimang nen Judio
hidi ay ked siya ten sinagoga a mákpagpaliwanagan tungkul ten Kasulatan.
3 Impaliwanag na sakay pinatunayan a en Cristo ay dapat pa a magdanas
ti hirap sakay mabiyag a ruway. Kinagi na, "Ti Jesus a impakapospos ku
dikomoy ay siya en Cristo." 4 Naakit sakay nákkuyug kánde Pablo ay ti Silas
en sangan dikodi, kona bi ten tanyag hidi a kabábbiyan sakay en Griego hidi
a maka-diyos.
5 Peru nainggit en Judio hidi kaya sinulsulan di sakay pinisan en abusador
hidi, sakay inutusan di hidi a manggulu ten siyudad. Sináddáp di en bilay
ni Jason, pilit di a aryokán de Pablo ay ti Silas tánni iyatubeng ten tolay hidi.
6 Dikona awan di ketan en duwwa ay imbaling di en iyamut di kánni Jason,
binerber di siya sakay kaguman en sangan a mánnampalataya sakay inyangay
di hidi ten pinunu hidi nen siyudad. Kona háddi en ipáppákraw di, "Hidi iyád
a tolay ay manggugolu maski hádya angayan diyid, 7 pinatulos hidi ni Jason
ten bilay na. Sinuway di en atanan kautusan nen Emperador. Kinagi di pa
a tehud a iba a hari a ngaran naid ay ti Jesus." 8 Pákkasanig nen tolay hidi
sakay nen pinunu hidi nen siyudad ten ipáppákraw di ay minamagkagulu
hidi. 9 Bagu a pinalaya nen pinunu hidi ti Jason sakay ten kakagumanan na
hidi ay pinagbayad di pa ti piyansa.

Ti Berea

10 Ti gibiyid a iyud ay pinaangay nen mánnampalataya hidi de Pablo ay ti
Silas ti Berea. Káddemát di haud ay ummangay hidi ten sinagoga nen Judio
hidi. 11 Mas maganda a kauron en Judio hidi ti Berea nan en Judio di ti
Tesalonica. Entrisadu hidi a tarud a mágsanig ten paliwanag ni Pablo, pa-
gadalan di a aldew-aldew en Kasulatan tánni mapatunayan di ni tatarudan
en kákkagiyán ni Pablo. 12 Makpal en summampalataya haud a Judio kona bi
ten Griego hidi, lállaki ay ti bábbi a tanyag ti lugarid a iyud. 13 Peru pákkabareta
nen Judio hidi ti Tesalonica a impangaral ni Pablo en upos nen Diyos ti Berea
ay ummangay bi hidi haud tánni sulsulan di en tolay hidi a manggulu ten
banuwan. 14 Pagdaka a pinalakad nen mánnampalataya hidi ti Pablo sakay
pinaangay di siya ten gilid nen diget, peru nawarak de Silas ay ti Timoteo.
15 En nángtugán hidi kánni Pablo ay nákkuyug hanggan ti Atenas sakay nagsoli
hidi ti Berea a tawid en bilin ni Pablo kánde Silas ay ti Timoteo a umunud hidi
a pagdaka.

Ti Atenas

16 Alay ni Pablo a maguray ten duwwa ti Atenas ay netan na a todu en
diyos-diyosan ten siyudad. Kaya nagsaket ti hustu en isip na. 17 Kaya
nákpagpaliwanagan siya ten sinagoga hidi haud, ten Judio hidi sakay ten
relihiyoso hidi a tolay, sakay maski deya matagbu na ten matolay a lugar
aldew-aldew. 18 Nákpagdiskusyon bi dikona en sangan a maistu a kabilang ten

grupu a Epicureo sakay Estoico. Tehud bi a sangan a nagkagi a, “Ánya wád i gustuwid a kagiyán ni magmala-malalakiyanen a lállaki?” En agum hidi ay kinagi di, “Magtoldu wád tungkul ten diyos nen iba a banuwan.” Nakagi di iyud gapu en itáttoldu ni Pablo ay tungkul kánni Jesus sakay en kákkabiyag a ruway. 19 Kaya inyangay di siya ten págmitingan di ten Areopago tánni imbistigaan, kinagi di, “Gustu mi la a matukuyan ni ánya gustuwid a kagiyán ni biguwen a itáttoldu mu. 20 Iba iyán a toldu gapu pákkasanig mi palla kaya gustu mi a matukuyan ni ánya gustu naid a kagiyán.” 21 Gapu en taga-Atenas hidi maski en dayu hidi a mágyan dán haud ay gugustu di a paménggurunan sakay sanigán en tungkul ten bigu a toldu.

22 Kaya tummaknág ti Pablo ten atubengán nen miting di ten Areopago, kinagi na dikodi, “Sikam a taga-Atenas hidi, netan ku a masiyadu kam a relihiyoso. 23 Gapu ten páglalebut ku ti banuwan moyiday ay neilingan ku ten lugar hidi a págdasalan moy en essa a altar a nakasulat en kona háddi, ‘Ten Diyos a awan matenggi.’ En Diyos a awan moy matenggi a páppuriyán moy ay siya en ipangaral ku nadid dikomoy. 24 En Diyos a nanglalang ti munduwiday sakay ten atanan a mágyan haád ay siya en Panginoon ten langet ay ten luta. Awan siya maari a mágyan ten templo a ginamet ni tolay. 25 Awan siya mangailangan ti ányaman a tulung nen tolay, ta siya en nangatád ti biyag, angás sakay atanan a bagay ten atanan a tolay. 26 Linalang na en atanan a lahi a gubwat ten essa a tolay sakay pinágyan na hidi ti buuwiday a mundu. Intakda na en hayunán nen balang essa sakay en mapágyanan na. 27 Ginamet na iyud tánni aryokán di siya, tánni ten pánggaryok di ay bakay sakali a ketan di siya. Peru i tatarudanid ay kadeni tam la siya. 28 Gapu,
‘Tawid na i biyag tamiday, ararikad sakay pagkatolay.’
Kona ten kinagi nen sangan ten mágtula moy hidi,
‘Sikitam ay anak na.’
29 Gapu sikitam ay anak nen Diyos, ay dyan tam ipalagay a siya ay kona la ten ribultu a gintu, pilak, oni batu a linalang la ni isip sakay lima ni tolay. 30 Nalay a panahun a pinabayan nen Diyos en tolay ten awan di pángtenggi dikona. Peru nadid ay awan dán, gapu inyutus na a magsisi en atanan a tolay sakay adeyuwan di dán en madukás di a kákkabiyag. 31 Gapu intakda na dán en aldew nen pághatul ti munduwiday, sakay iyád ay gamitán na a makatarungan ten pamamag-itan nen essa a tolay a pinili na. Pinatunayan na iyud dikona biniyag a ruway i tolayid a iyud.”

32 Pákkasanig di ten kinagi ni Pablo tungkul ten kákkabiyag a ruway ay tinulokyu siya nen agum. Peru en agum ay kinagi di a, “Gustu mi a masanig a ruway i kinákkagi muwen.” 33 Sakay linakadan dán hidi ni Pablo. 34 Tehud a sangan a naniwala dikona sakay summampalataya ten Diyos. Kaguman haud de Dionisio a kabilang ten grupu a mágmiting ten Areopago, en bábbi a Damaris en ngaran na sakay en agum pa hidi a tolay.

18

Ti Corinto

1 Káttapos ay lummakad ti Pablo ti Atenas sakay ummangay ti Corinto. 2 Nakilala na haud en essa a Judio a Aquila en ngaran na, siya ay taga-Ponto. Káddemát na la a gubwat ti Italia a kaguman na en kabinga na a ti Priscila, gapu pinalakad ni Emperador Claudio atanan a Judio ti Roma. Ummangay ti Pablo ten bilay di, 3 sakay gapu parehu hidi a mánggamet ti tolda ay nákpágyan

dán siya haud sakay nákpagtarabahu dikodi. 4 Kada Aldew nen Káimang nen
Judio hidi ay angay ti Pablo ten sinagoga a mákpagpaliwanagan ten Judio hidi
sakay ten Griego hidi, pilitán na hidi a maakit a sumampalataya.
5 Dikona dummemát de Silas ay ti Timoteo a gubwat ti Macedonia ay
awan dán ti agum a pináppospos ti Pablo aldew-aldew nan mangaral sakay
magpatunay ten Judio hidi a ti Jesus en Cristo. 6 Peru kinontra di siya sakay
ininsultu di, kaya impagpag na en alikabuk ten badu na, bilang babala
dikodi. Kinagi na, “Kasalanan moy dán iyán ni mepahamak kam! Awanák
moy dán masisi! Sapul nadid ay angayák ten Hentil hidi mangaral.” 7 Kaya
linakadan na hidi sakay tummulos siya ten bilay ni Ticio Justo siya ay Hentil
a maka-diyos, en bilay na ay kasadát nen sinagoga. 8 Ti Crispo a pinunu ten
sinagoga ay summampalataya ten Panginoon kona bi ten kasabilay na hidi.
Makpal pa ten taga-Corinto hidi a nágsanig kánni Pablo en summampalataya
sakay nagpabinyag.
9 Essa a gibi dikona tidug ti Pablo ay nákpágguron dikona en Panginoon
ten pangitain a kinagi na, “Dyan ka manteng, itulos mu la i pángngaral
muwen! Maski ánya en mangyari ay dyan ka la umimang. 10 Awan ti
mangpasaket dikomu ta kagumanák mu, sakay makpal en mánnampalataya
dikoku ti siyudadid a iyád.” 11 Kaya sataon ay ti kalahati siya a nákpágyan
haud a nangaral ten tolay hidi ten upos nen Diyos.
12 Ten dikona ti Galio dán en nagin gubernador ti Acaya ay nagkaessaan
nen Judio hidi a dinikáp ti Pablo sakay inyangay di ten pághatulan. 13 Kinagi
di, “I tolayidi ay magakit ten tolay hidi a sumamba ten Diyos ten paraan a
bawal ten kautusan!”
14 Magupos dán nakuwan ti Pablo peru nagupos dán ti Galio a kinagi
na, “Sikam a Judio hidi, ni madággi a kasalanan i reklamu moyen sakay ni
páglabag ten batas ay dapat la a pospusán takam. 15 Peru i reklamu moyen
ay tungkul la ti upos, ngaran hidi sakay ten kautusan moy hidi a Judio ay
umáddák a makialam ti bagayid a iyán. Bahala kamon!”
16 Sakay pinaluwas hidi nen gubernador ten pághatulan. 17 Sinunggaban
di ti Sostenes a pinunu ten sinagoga. Binálbág di siya ten atubengán nen
pághatulan peru awan iyud pinospos ni Galio.

En Kássoli ti Antioquia

18 Káttapos ni pangyayariyid a iyud ay nákpágyan pa ti Pablo ti Corinto
ti sangan a aldew, sakay nagpaalam ten mánnampalataya hidi. Káttapos ay
ummangay siya ti Cencrea a adeni ten diget. Nagpapolpok siya haud tanda
a natupad na dán en pangaku na ten Diyos. Sakay nággabeng siya a tamu
ti Siria kaguman en magkabinga a Aquila sakay Priscila. 19 Káddemát di ti
Efeso ay inwarak ni Pablo en duwwa sakay summáddáp siya ten sinagoga
nen Judio hidi. Nákpagpaliwanagan siya ten ked hidi haud. 20 Inagid di dikona
a ni maari ay mágyan pa siya haud ti sangan a aldew peru inumád siya.
21 Peru dikona magpaalam dán siya ay kinagi na dikodi, “Magsoliyák haád a
ruway ni kagustuwan nen Diyos.” Sakay lummakad siya ti Efeso a nagsakay
ti abeng.
22 Dikona dummung siya ti Cesarea ay ummangay siya ten mánnampalataya
hidi ti Jerusalem. Binati na hidi sakay káttapos ay nagtulos dán hidi ti
Antioquia. 23 Nágyan siya haud ti sangan a aldew sakay káttapos ay rum-
mektat dámman siya. Rummoyot siya ten lugar a Galacia sakay Frigia sakay
pinabegsák na en pánnampalataya nen atanan a disepulus haud.

Ummangay ti Apolos ti Efeso sakay ti Corinto

24 Tehud a dummemát a essa Judio ti Efeso a Apolos en ngaran na,
neenak siya ti Alejandria sakay malalaki siya a magdiskurso sakay makpal
a kabetuwan ten Banal a Kasulatan. 25 Natolduwan siya tungkul ten Dilan
nen Panginoon sakay masipag siya a mangaral sakay intáttoldu na ti tama en
tungkul kánni Jesus. Peru en tukoy na la ay en págbinyag ni Juan. 26 Mabegsák
en isip na a nangaral ten sinagoga nen Judio hidi. Dikona nasanig nen
magkabinga a Aquila sakay Priscila en págpaliwanag ni Apolos ay inakit di
siya sakay ingkuyug di ten bilay di sakay impaliwanag di pa dikona ti hustu
en bagay hidi a awan na palla tukoy tungkul ten Dilan a impeta nen Diyos.
27 Dikona naggayak siya a angay ti Acaya ay nagsulat en mánnampalataya
ten disepulus hidi haud a tanggapán di ti mahusay ti Apolos. Káddemát na
haud ay dikál en netulung na ten mánnampalataya hidi ten pamamag-itan nen
kabaitan nen Diyos. 28 Gapu tunay siya ti husay a nagpaliwanag ay awan
siya nadaig nen Judio hidi ten atubengán nen katolayan hidi. Pinatunayan
na dikodi ten pamamag-itan nen Kasulatan a ti Jesus en Cristo.

19

Nangaral ti Pablo ti Efeso

1 Mentras a ked palla ti Apolos ti Corinto, ti Pablo ay tinamu na en mabuki-
bukid a lugar ten prubinsiya a hanggan nakademát siya ti Efeso. Netan na
haud en sasangan a disepulus. 2 Tinanung na hidi a kinagi na, “Natanggap
moy dán beman en Banal a Ispiritu dikona summampalataya kam?”

“Awan palla, ni awan mi ngani nasanig a tehud a Banal a Ispiritu,” tábbig
di. 3 Kaya nagtanung ti Pablo, “Ni konahud, ay konya kam a nabinyagan?”
Kinagi di, “En págbinyag ben ni Juan.”

4 Kinagi ni Pablo, “En págbinyag ni Juan ay para ten tolay a nagsisi dán
ten kasalanan na. Impangaral na ten Israelita hidi en págsisi tánni sumam-
palataya hidi kánni Jesus, en dumemát a kasunud na.”

5 Dikona masanig di iyud, ay nagpabinyag hidi ten ngaran nen Panginoon
a ti Jesus. 6 Intupu ni Pablo en lima na ten ulu di. Sakay dummibábbi
dikodi en Banal a Ispiritu kaya nakapagupos hidi ti iba-iba a upos sakay
nagpahayag hidi ti upos a gubwat ten Diyos. 7 Tehud a manga sapulu ay ti
duwwa a lállaki en nagpabinyag.

8 Mággangay ti Pablo ten sinagoga hidi ten luub nen tállu a bulan sakay
mabegsák en isip na a mágpapaliwanagán sakay akitán na en tolay hidi a
magpasakup ten pághari nen Diyos. 9 Peru tehud a sangan dikodi a maktug
ti pággisipan a umád a sumampalataya sakay nagupos pa hidi ti madukás
ten atubengán nen katolayan ti kontra ten Dilan nen Panginoon. Kaya
linakadan ni Pablo en sinagoga, ingkuyug na en mánnampalataya hidi a tamu
ten iskuwilaan ni Tirano sakay nagtulos-tulos siya a nangaral aldew-aldew.
10 Nagnalay siya haud ti duwataon kaya en tolay hidi a mágyan ti Asia Judio
man oni Griego ay nakasanig ten upos nen Panginoon.

En Anak hidi ni Esceva

11 Naggamet haud en Diyos ti himala ten pamamag-itan ni Pablo. 12 Maski
panyu oni badu a nagamit ni Pablo ay iyangay di ten tehud hidi a saket.
Magpiyya hidi maski en mágkadukás a ispiritu a mangpahirap dikodi ay
lumakad.

13 Tehud a sangan haud a Judio a maglebut a magpalakad ti mágkadukás
a ispiritu, pinurbaan di a gamitán en ngaran ni Jesus ten págpalakad di ti
mágkadukás a ispiritu. Kinagi di, “Ten ngaran ni Jesus a impangaral ni Pablo,
utusan takam a lumakad kamon haán!” 14 Kaguman dikodi en pittu a anak
a lállaki ni Esceva, a kapunuwan a padi nen Judio hidi.
15 Peru tinábbig hidi nen madukás a ispiritu, “Matenggi ku ti Jesus sakay
matenggi ku bi ti Pablo. Peru sikam deya kam?” 16 Sakay bigla hidi a
dinugtuwan nen lállaki a sináddáp nen madukás a ispiritu. Natalu na hidi
atanan sakay tináttalinguwan na hidi, tulos na a pinisad-pisad en babadu di
kaya eklas hidi a gumminan a gubwat ti bilayid a iyud. 17 Nabareta iyud
nen atanan a taga-Efeso, Judio ay ti Griego kaya nanteng hidi a atanan,
sakay pinuri di en ngaran nen Panginoon a ti Jesus. 18 Makpal bi ten
summampalataya hidi en nángtapat ten kakpalan ten mágkadukás di hidi a
gamet. 19 Induru nen makpal a tehud a galing-galing en lilibru di hidi sakay
tinutud di ten atubengán nen kakpalan. En karkula di ten halaga nen libru
hidi ay ummabut ti limmapulu a libu a silber. 20 Kaya ten pamamag-itan nen
kapangyariyan nen Panginoon, tulos-tulos a kummalat sakay nagtagumpay
en upos na.

En Gulu ti Efeso

21 Nadid, káttapos ni pangyayariyid a iyud, ten tulung nen Ispiritu, ay
naisip ni Pablo a maglakbay ti Macedonia sakay ti Acaya a patamu ti
Jerusalem. Kinagi na, “Kággubwat ku ti Jerusalem ay kailangan a bumisitaák
bi ti Roma.” 22 Pinágdipalongu na ti Macedonia de Timoteo ay ti Erasto, hidi a
duwwa en kaguman na, sakay nákpágyan palla siya ti Asia ti badit a panahon.
23 Ti panahunid a iyud ay nagkahud ti mahigpit a kaguluwan ti Efeso
tungkul ten Dilan a impeta nen Panginoon. 24 Tehud a essa a mágpanday a en
ngaran na ay ti Demetrio. Mággamet siya ti bábbadit a templo a yari ti silber
para ten diyos-diyosan di a Artemis. Dikál i kita naid haud. 25 Pinisan ni
Demetrio en tarabahador na hidi sakay en agum hidi a tolay a kaparehu na
ti kabiyagan. Sakay kinagi na, “Kakagumanan ku hidi, i tarabahu tam la iday
en paggubwatan nen maganda tam a kabiyagan. 26 Nadid, netan moy sakay
nasanig en kinákkagi ni Pablowid a iyán. Kinagi na a en diyos kan a ginamet
la ni lima ni tolay ay bakán a tatarudan a diyos sakay makpal dán en naakit
na. Bakán la a háddi ti Efeso nan ngari-ngari a pati ti buu a Asia. 27 Madukás
i risultaid ni itáttoldu na en. Masida en ngaran nen tarabahu tam. Bakán la
iyud nan pati en templo nen mataas a diyos tam a ti Artemis ay mawanan ti
serbi sakay awan di dán siya igalang. Siya pa beman en diyos a sambaán ti
buu a Asia ay ten atanan a tolay ti munduwiday.
28 Dikona masanig di iyud ay inuminit en iyamut di sakay impákraw di a,
“Ti Artemis a diyos ni Efeso ay kataasan!” 29 Gapu ti iyud ay nagkagulu ti
hustu en buu a siyudad ten pákrawan. Binerber di de Gayo ay ti Aristarco a
taga-Macedonia a kaguman ni Pablo sakay sabay-sabay di hidi a inyangay
ten págmitingan. 30 Gustu nakuwan ni Pablo a angay ten atubengán nen tolay
hidi peru sinaway siya nen mánnampalataya hidi. 31 Impekagi bi nen amigu
na hidi a pinunu nen prubinsiya a Asia a mahigpit a dyan siya umangay
ten págmitingan. 32 Magulu a tarud en tolay hidi ten págmitingan. En agum
ay mángpákraw ti essa a bagay, en agum ay iba bi en ipákraw di sakay awan
tukoy nen kakpalan ni bakin ked hidi haud a naipun-ipun. 33 Inisip nen
agum a tolay a ked haud ti Alejandro i nagsapulanid nen gulu gapu siya

en pinataknág nen Judio hidi ten atubengán. Dikona mágtaknág dán siya
ay nagsinyas siya a tumahimik en tolay hidi tánni makapagpaliwanag siya.
34 Peru dikona matukuyan di a Judio labi siya ay lalu hidi a namagpákrawan
ten luub nen duwang-odas ti kona háddi, “Ti Artemis a diyos ni Efeso ay
kataasan!”
35 Nadid ten dimudyan ay napatahimik labi hidi nen pinunu nen
banuwan. Kinagi na ten tolay hidi, “Sikam a taga-Efeso, deya beman awanid
makatukoy a i siyudadiday a Efeso ay siya en nakabahala ten templo nen
mataas a Artemis, kona bi ten banal a batu a naragrag a gubwat dilanget?
36 Awan ti makapagkagi a kakabuliyan i bagayid a iyád. Kaya tumahimik
kam sakay dyan kam pabigla-bigla. 37 I duwwaen a inyangay moy háddi ay
awan nagtakaw ten templo sakay awan nagupos ti madukás ten diyosa tam.
38 Kaya ni ti Demetrio ay ten tarabahador na hidi en tehud a reklamu kontra
kándeyaman ay maari na a iyangay en kasu ten pághatulan, tehud a pinunu a
maari a manghatul. 39 Sakay ni tehud kam pa a gustu a kagiyán ay dapat a
pamággurunan sakay disisyunan ten miting a intakda nen batas. 40 Dilikadu
kitam ti nangyariyiday nadid a aldew bakay ni siriyán di kitam ay awan
kitam ti katuwiran ni bakin nagkagulu i siyudad tamiday.” 41 Káttapos na
a nagupos ay pinalakad na dán en tolay hidi.

20

Ummangay ti Pablo ti Macedonia sakay ti Grecia

1 Dikona ummimang dán en kaguluwan ay pinadulaw ni Pablo en disepu-
lus hidi sakay pinabegsák na en isip di. Káttapos ay nagpaalam siya sakay
ummangay ti Macedonia. 2 Binisita na en banu-banuwan haud, nagtoldu
siya sakay pinabegsák na en isip nen disepulus hidi haud. Káttapos ay
nagtulos dán siya hanggan nakademát ti Grecia. 3 Nágyan siya haud ti tállu
a bulan. Lumakad dán nakuwan siya a tamu ti Siria, peru nabareta na a
tehud a balak a madukás en Judio hidi dikona, naisip na a magkon dálla siya
ti Macedonia ten kássoli na. 4 Nákkuyug dikona ti Sopater a anak ni Pirro a
taga-Berea sakay de Aristarco ay ti Segundo a taga-Tesalonica, ti Gayo a taga-
Derbe, ti Timoteo sakay de Tiquico ay ti Trofimo a taga-Asia. 5 Nágdipalongu
hidi sakay inuray di kami ti Troas. 6 Káttapos nen Piyesta nen Tinapay a awan
ti Págpaalsa ay nággabeng kami a gubwat ti Filipos. Kállipas nen limma a aldew
ay dummung kami ti Troas sakay nágyan kami haud ti pittu a aldew.

En Katapusan a Págbisita ni Pablo ti Troas

7 Ten gibi nen sabado ay nagipun-ipun kami ten págtáppeng-táppeng ti tina-
pay. Nangaral ti Pablo hanggan ten hatinggabi gapu ten kadimadimangan
na ay lumakad dán siya. 8 Makpal a simbuwan ten disunu nen bilay a
nagipun-ipunan mi. 9 Mággetnud en essa a binatilyu ten bintana mentras
mágsanig a ti Eutico en ngaran na. Gapu ten katakdug nen págpaliwanag
ni Pablo ay nagtongka siya tulos a netidug. Awan nagnalay ay natápduk
siya a gubwat ten kattállu a palapag nen bilay, kaya patay dán siya dikona
inágkat di. 10 Ummugsad ti Pablo sakay kinábkábban na siya, kinagi na,
“Dyan kam mabalisa, biyag la siya.” 11 Summangkay siya a ruway ten
disunu, nagtáppeng-táppeng ti tinapay sakay kumman hidi. Intulos na en
págpaliwanag na dikodi hanggan ten dimadimang sakay lummakad dán siya.
12 Inyoli di a biyag en binatilyu kaya masaya hidi a tarud.

Sapul ti Troas Hanggan ti Mileto

13 Nágdipalongu kami a nagsakay ti barku sakay dummung ti Ason. Haud
kami kan dálla a mamagketa a de Pablo ta iyud en kinagi na dikomi. Gapu
gustu na a magsakay ti sássakayan a pangluta. 14 Dikona namagketa kami
dán ti Ason ay náksakay bi siya ten barku a págsakayan mi kaya kaguman
mi dán siya a ummangay ti Mitilene. 15 Sapul ti Ason ay nagtulos kami ten
biyahi mi sakay ten kailawan na ay tummalib kami ten tapat ni Quio. Ten
ruway a aldew ay tummalib kami ti Samos, lummipas pa en essa aldew
ay dummemát kami dámman ti Mileto. 16 Nagdisisyon ti Pablo a dyan dálla
rumoyot ti Efeso tánni awan dán maabala ti Asia. Gapu ni maari ay gustu na
a ked dán siya ti Jerusalem ten aldew nen Pentecostes.

En Paalam ni Pablo ten Pinunu nen Mánnampalataya hidi ti Efeso

17 Dikona ked ti Pablo ti Mileto ay pinadulaw na en pinunu hidi nen
mánnampalataya hidi ti Efeso. 18 Káddemát di haud ay kinagi na dikodi,
“Tukoy moy ni konyaák a nákpágyan dikomoy sapul ten purumeru a aldew
a káddemát ku ti Asia. 19 Nagpakababaák a nagserbi ten Panginoon sakay
tummákták en luwa ku a nagtiis ten makpal a pagsubuk gapu ten madukás a
balak nen Judio hidi dikoku. 20 Dikona nangaralák sakay nagtoldu dikomoy
ten atubengán nen katolayan oni ten bila-bilay moy ay awanák ti intagu a
kagiyán basta ten kapiyyaan moy. 21 Impangaral ku ten Judio hidi ay ten
Griego hidi a dapat hidi a magsisi ten kasalanan di sakay magsoli ten Diyos
sakay sumampalataya ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.
22 Nadid, bilang kássunud ten Banal a Ispiritu ay angayák ti Jerusalem,
awan ku tukoy ni ánya mangyariyid dikoku haud. 23 Basta tukoy ku laid
ay ten balang banuwan a inangayan ku dán ay kinagi nen Banal a Ispiritu
a kedák ti kákkapiresu ay ti pághirap. 24 Peru awan ti halaga dikoku i biyag
kuwiday, en mahalaga ay matupad ku la en tungkulin ku a inyatád nen
Panginoon a ti Jesus a ipakapospos en Maganda a Bareta tungkul ten habag
nen Diyos a para ten tolay.
25 Nákpággagumák dikomoy mentras a ipangaral ku en tungkul ten Ka-
hariyan. Nadid, tukoy ku a awanák moy dán ketan a ruway. 26 Kaya kagiyán
ku dikomoy nadid a aldew, a bakán ku dán a kasalanan ni tehud a mepalu-
lung dikomoy. 27 Gapu awanák nagalanganin dikomoy a mángpakapospos
tungkul ten layunin nen Diyos. 28 Kaya ingatan moy en sadili moy sakay
en atanan a mánnampalataya a inyentrega nen Banal a Ispiritu dikomoy
a bantayan. Alagaan moy ti hustu en simbaan nen Diyos gapu tinubus
na hidi ten pamamag-itan nen digi nen sadili na a Anak. 29 Tukoy ku
a ni awanák dán ay magdemáttan en mágkatapang hidi a asu a tayam a
mangubus a mangpuksa ten katupaan. 30 Dumemát en panahun a tehud
a mangaral ti kakabuliyan a gubwat labi ten grupu moy tánni makaakit
hidi ten mánnampalataya hidi a humiwalay sakay mákkuyug dikodi. 31 Kaya
magingat kam, alalahanán moy en págtatoldu ku dikomoy aldew ay ti gibi
ten luub nen tállu a taon a kakagumanák moy, makpal a luwa en pinuhunan
ku.
32 “Nadid ay ipabahala takamon ten Diyos sakay ten upos na a makapang-
patunay ten kabaitan na a awan ti kaparehu. Siya i makapangpatibayid
dikomoy sakay makapangatád ten atanan a pagpapala a inlaan na ten
atanan a lininisan na ten kasalanan di hidi. 33 Awanák naghangad ti pilak oni
gintu ay ti badu nen deyaman. 34 Sikam i makatukoyid a nagtarabahuwák

tánni tehud kami a kabiyagan ay ten kakagumanan ku hidi. 35 Ten atanan
a pagkakataun ay impeta ku dikomoy a dapat kitam a magtarabahu ti kona
haud tánni matulungan tam en mágkahina hidi. Alalahanán tam en kinagi
nen Panginoon a ti Jesus a, 'Pinagpala en mangatád nan en tumanggap.' "
36 Káttapos ni Pablo a nagupos ay lummuhud siya sakay nagdasal a
kaguman di. 37 Sakay namagsangetan hidi a atanan a kummábkáb sakay
ummámmu kánni Pablo. 38 Nalungkut hidi a tarud gapu ten kinagi na a awan
di dán siya ketan a ruway kaya intugán di siya hanggan ten barku a sakayan
na.

21

Ummangay ti Pablo ti Jerusalem

1 Nadid, káttapos mi a de Pablo a nagpaalam dikodi ay nággabeng kami a
patamu ti Cos. Ten kinailawan ay dummemát kami ti Rodas sakay sapul
haud ay nagtulos kami ti Patara. 2 Dinemáttan mi haud en essa a barku a
patamu ti Fenicia kaya ummagton kami a summakay haud. 3 Dinemát mi
en tapat ni Cyprus a matan-aw ten danág ti kawiri. Sakay nagtulos-tulos
kami a hanggan ti Siria peru pummundu kami ti Tiro gapu nagdiskarga
en barku. 4 Inaryok mi en disepulus hidi haud sakay náktulos kami dikodi
ti sasimba. Ten tulung nen Ispiritu ay kinagi di kánni Pablo a dyan siya
tumulos ti Jerusalem. 5 Peru káddemát nen aldew a kállakad mi, ay intugán
di kami hanggan ten luwas nen banuwan, kaguman en kákkabinga di ay ten
anak di hidi. Dikona dumemát kami ten págpunduwan ten gilid nen diget ay
lummuhud kami a atanan sakay nagdasal. 6 Káttapos mi a nagpaalam dikodi
ay summakay kami ten barku sakay ummuli dán bi hidi.
7 Sapul ti Tiro ay nagtulos kami a nagbiyahi a hanggan dummung kami
ti Tolemaida. Nákpagketa kami ten mánnampalataya hidi sakay nágyan kami
haud ti saldew. 8 Ten rumuway a aldew ay nagtulos kami ti Cesarea. Náktulos
kami ten bilay ni Felipe a mángngaral ten Maganda a Bareta. Essa siya ten
pittu a napili tenhud ti Jerusalem. 9 Tehud siya áppat a anak a dalaga a puru
a propeta. 10 Dikona a lummipas en sangan a aldew a ked kami haud ay
tehud a dummemát a essa a propeta a gubwat ti Judea a Agabo en ngaran
na. 11 Ummadeni siya dikomi sakay inalap na en sinturon ni Pablo. Pinungu
na en sadili na a básset ay ten lima na sakay kinagi na, "Iddi en kinagi nen
Banal a Ispiritu. Kona haád en gamitán nen Judio hidi ti Jerusalem ten
makákkao ti sinturonid a iddi, sakay iyentrega di siya ten Hentil hidi." 12 Ten
pákkasanig mi ten kinagi na ay impákkekagbi mi sakay nen tolay hidi haud
kánni Pablo a dyan dán siya umangay ti Jerusalem. 13 Peru kinagi ni Pablo,
"Nangánya kam? Bakin magsanget kam? Laluwák moy la a palungkután!
Nakahandaák bakán la a mapungu ti Jerusalem nan maski matayák alang-
alang ten ngaran nen Panginoon a ti Jesus." 14 Dikona nabati mi a awan
mi siya mapugád ay pinabayan mi dálla siya. Kinagi mi a, "Masunud en
kaluuban nen Panginoon."
15 Kállipas nen sangan a aldew ay rummektat kami a patamu ti Jerusalem.
16 Nákkuyug dikomi en sasangan a disepulus a taga-Cesarea. Inyangay di
kami ten bilay ni Manason a taga-Cyprus sakay haud kami a náktulos. Ti
Manason ay nanalay dán a mánnampalataya.

Binisita ni Pablo ti Santiago

17 Nadid, káddemát mi ti Jerusalem ay tinanggap kami ti mahusay nen
mánnampalataya hidi haud. 18 Ten ruway a aldew ay bummisita kami a de
Pablo kánni Santiago. Ked bi haud en pinunu hidi nen simbaan ti Jerusalem.
19 Binati hidi ni Pablo sakay inessa-essa na a imbareta dikodi en atanan a
ginamet nen Diyos ten Hentil hidi ten pamamag-itan nen págserbi na.
20 Dikona nasanig di iyud ay nagpuri hidi ten Diyos. Káttapos ay kinagi
di kánni Pablo, “Tukoy mu kapatkaka, tehud dán a sangan a libu a Judio
en summampalataya kánni Jesus. Mahigpit bi en págtupad di ten Kautusan.
21 Nabareta di a tinolduwan mu kan en atanan a Judio a mágyan ten banu-
banuwan nen Hentil a dyan di sunudán en Kautusan ni Moises. Kinagi
mu kan pa bi a dyan di dán turiyán en anak di sakay dyan di sunudán en
kaugaliyan nen Judio hidi. 22 Ánya nadid dapat tamid a gamitán? Siguradu
a mabareta di dán a dummemát ka. 23 Kaya kona háddi i gamitán muwid.
Tehud háddi a áppat a lállaki a tehud a panata. 24 Ikuyug mu hidi sakay
mákpagtupad ka bi ten páglinis ayun ten Kautusan. Bahala ka dán ten
atanan nen magastus tánni makapagpapolpok dán hidi. Ti paraanid a iyud
ay matukuyan nen atanan a Judio a kakabuliyan en nabareta di tungkul
dikomu, nan sumássunud ka ten Kautusan ni Moises. 25 Tungkul ten Hentil
a mánnampalataya ay sinulatan mi hidi a nagkaessaan mi a dyan hidi kuman
ti ányaman a makan a neatang ten diyos-diyosan, sakay dyan kuman ti digi
sakay hayup a nabitti sakay dyan mangalunya.” 26 Kaya ruway a aldew ay
kinuyug ni Pablo en lállaki hidi ten Templo sakay sabay hidi a nangtupad
ten panata di a páglinis. Káttapos ay summáddáp siya ten templo sakay
impakapospos na ni hanggan nikan en alay nen págtupad ten panata di a
páglinis, tánni makapagalay en balang essa dikodi.

En Pángdikáp di kánni Pablo

27 Nadid, dikona adeni dán a matapos en pittu a aldew ay netan nen
sangan a Judio a taga-Asia ti Pablo a ked ten Templo. Sinulsulan di en
atanan nen tolay a manggulu, sinunggaban di siya sakay tulos a dinikáp.
28 Ipáppákraw di a, “Kabanuwan mi hidi, tulungan moy kami! Saiddi en
tolay a mágtatolduwán ten atanan a tolay maski ni hádya siya a makademát
ti kontra ten Israelita hidi, ten Kautusan ni Moises, sakay kontra ten Templo.
Awan na inggalang i Templo tamiday, tehud pa siya a ingkuyug a Hentil
a summáddáp, diningáttan na en banal a lugar!” 29 Kona hud en patama
di gapu netan di ti Pablo ten siyudad a kaguman ti Trofimo a taga-Efeso.
En akala di ay ingkuyug siya ni Pablo ten Templo. 30 Nagkagulu ten buu
a siyudad gapu ten nasanig di a bareta. Sinunggaban di ti Pablo sakay
binerber di a paluwas ten Templo sakay insiradu en pintuwan. 31 Bunuwán
di dán nakuwan ti Pablo peru nabareta nen pinunu nen sundalu hidi a
gulu i buu a Jerusalem. 32 Kaya ingkuyug nen pinunu nen sundalu hidi
en upisyal na hidi sakay sundalu na hidi a tamu ten páppágyanan nen
kaguluwan. Pákketa nen tolay hidi dikodi ay inyemang di en págbálbág di
kánni Pablo. 33 Inadeniyan nen pinunu nen sundalu hidi ti Pablo sakay
dinikáp na. Inyutus na ten sundalu na hidi a punguwán di siya ti duwwa
a kadena. Sakay intanung na, “Deya iyád a tolay? Sakay ánya i kasalanan
naid?” 34 Awan parehu en ipáppákraw nen tolay hidi. Gapu ten kaguluwan
ay awan maliwanagan nen pinunu nen sundalu hidi ni ánya en tatarudan
a pangyayari kaya inyutus na a iyangay ti Pablo ten kampu di. 35 Káddemát

di ten agdenan ay inágkat dálla nen sundalu hidi ti Pablo gapu ummondug en gulu 36 nen tolay hidi a umunonud dikodi sakay ipáppákraw di, “Bunuwán siya.”

En Pángtanggul ni Pablo ten Sadili na

37 Dikona isáddáp palla nen sundalu hidi ti Pablo ten kampu di ay nákoron siya ten pinunu nen sundalu hidi. Kinagi na, “Maari taka a makauron?” Kinagi nen pinunu nen sundalu hidi, “Makabetu ka bali a magupos ti Griego? 38 Ni konahud ay bakán a siko en taga-Egipto a pinunu nen áppat a libu a armadu a lállaki a náklaban dikomi sakay tinumalon hidi.”

39 Tummábbig ti Pablo, “Essaák a Judio a taga-Tarso ti Cilicia a tanyag ti iyád a siyudad. Magpermisuwák pay dikomu a pakultadanák mu a magupos ti tolayiday hidi.” 40 Pinakultadan siya nen pinunu nen sundalu hidi a magupos kaya tummaknág siya ten balitang nen agdenan sakay sininyasan na en tolay hidi a tumahimik. Dikona tahimik dán hidi a atanan ay nagupos dán ti Pablo ti upos ni Hebreo.

22

1 “Kákkapatkaka ku hidi sakay kadáddikállan, sanigán moy i paliwanag kuwiday tánni maintendiyanák moy!” 2 Dikona masanig di siya a nagupos ti upos ni Hebreo ay lalu hidi a tummahimik sakay nagtulos ti Pablo a nagupos. Kinagi na,

3 “Sikán ay Judio a neenakák ti Tarso a sakup nen prubinsiya a Cilicia, dummikállák ti Jerusalemiday. En maistu ku ay ti Gamaliel sakay mahigpit en págtoldu na dikoku tungkul ten Kautusan nen ninunu tam hidi. Mahigpit tenhud en págsunud ku ten Diyos a kona dikomoy nadid. 4 Pinahirapan ku sakay pinabunu en sumunud hidi ti Dilanid a iddi. Pinapungu ku hidi sakay impepiresu, bábbi man oni lállaki. 5 Mapatunayan iyád nen kapunuwan nen padi hidi ay ten buu a kapisanan nen pinunu hidi nen banuwan. Hidi pa a mismu en nangatád dikoku ti sulat hidi para ten Judio hidi ti Damasco kaya ummangayák haud para dikáppán en miyembru hidi ni Dilanid a iddi sakay iyangay ku hidi ti Jerusalemiday tánni maparusaan.”

En Kássampalataya ni Pablo

6 “Ten dikona a tanghali dán sakay adeniyák dán ti Damasco ay bigla a kummislap ten palebut ku en matindi a demlag a gubwat dilanget. 7 Nerakpaák ten luta sakay nasanig ku en boses a kinagi na dikoku, ‘Saulo, Saulo! Bakin áusigánnák mu?’ 8 Tummábbigák, ‘Deya ka beman Panginoon?’ Kinagi na, ‘Sikán ti Jesus a taga-Nazaret a áusigán mu.’ 9 Netan nen kakagumanan ku hidi dikona dummemlag en palebut ku peru awan di nasanig en boses a nákpágguron dikoku. 10 Sakay intanung ku dikona, ‘Ánya gamitán kuwid nadid Panginoon?’ Kinagi na, ‘Tumaknág ka sakay umangay ka ti Damasco, haud mu a matukuyan en inlaan a dapat mu a gamitán.’ 11 Gapu ti demlagid a iyud ay naburákkák. Kaya inantabayananák nen kaguman ku hidi a tamu ti Damasco.

12 “Tehud haud a essa a lállaki a Ananias en ngaran na. Siya ay makadiyos a tolay sakay sumássunud ten Kautusan sakay igalang siya nen atanan a Judio. 13 Ummangay siya ten páppágyanan ku sakay kinagi na dikoku, ‘Kapatkaka a Saulo maketa ka dán a ruway!’ Pagdakaák a naketa a ruway, sakay inileng ku siya. 14 Sakay kinagi na pa a, ‘Pinili ka nen Diyos nen ninunu tam hidi tánni matukuyan mu en kagustuwan na sakay ketan mu en Banal a

Tagapagserbi na sakay masanig en boses na. 15 Gapu siko en mangpatunay
para dikona ten atanan a tolay en tungkul ten netan mu ay ten nasanig mu.
16 Ánya pa urayán muwid? Tumaknág ka, magpabinyag ka sakay magdasal
ka ten ngaran na tánni mapatawad ka ten kasalanan mu hidi.' "

Nangaral ti Pablo ten Hentil hidi

17 "Nagsoliyák ti Jerusalemiday, dikona kedák ten Templo a pasiyaan
a magdasal ay tehudák a netan a pangitain. 18 Netan ku en Panginoon
sakay kinagi na dikoku, 'Magalistu ka lumakad ka ti Jerusalemiday gapu
awan di tanggapán i págpatunay muwen tungkul dikoku.' 19 Sakay kinagi
ku, 'Panginoon, talaga a tukoy di en ginánggamet ku dikona sinássáddáp ku
en sinagoga hidi sakay impáppiresu sakay impabálbág en maniwala hidi
dikomu. 20 Sakay dikona bunuwán di ti Esteban a tagapagpatunay mu ay
kedák haud sakay nákpagkaessaák ten ginamet di, sikán pa en nangbantay
ten badu nen nangbunu hidi dikona.' 21 Peru kinagi nen Panginoon dikoku,
'Kadmudán ta paangayán taka ten adeyu hidi a lugar, ten Hentil hidi.'

22 Nágsanig hidi kánni Pablo, peru ten pángkagi na ti kona haud ay
nagpákrawan hidi ti hustu, "Bunuwán siya! Awan siya dapat a mabiyag!"
23 Tulos-tulos la en pákrawan di, nágsasapwarán hidi ti alikabuk sakay
ipágbudas di en alikábkáb di hidi. 24 Kaya inyutus nen pinunu nen sundalu
hidi a isáddáp ti Pablo ten kampu di tánni imbistigaan, sakay haplitán tánni
matukuyan ni bakin a kona dálla haud en pákrawan nen Judio hidi kontra
dikona. 25 Peru dikona magapus di dán siya tánni haplitán ay kinagi ni Pablo
ten kapitan a mágtaknág ten adeni na, "Ked beman ten batas a basta haplitán
en essa a Romano maski ni awan palla siya nahatulan?" 26 Pákkasanig nen
kapitan ay pagdaka a angay náktanung ten kumander, "Ánya dán i maariyid
a gamitán nadid ta Romano bali i tolayid a itud?" 27 Kaya ummangay ten
páppágyanan ni Pablo en kumander sakay tinanung na a, "Talaga beman a
Romano ka?" Kinagi na, "Romanowák." 28 Kinagi nen pinunu nen sundalu
hidi, "Dikál a pilak i imbayad kuwid baguwák a nagkahud ti karapatan a
kona ten Romano hidi." Kinagi ni Pablo, "Peru sikán ay sapul ten kákkeenak
ku ay Romanowák dán." 29 Pagdaka a lummakad en magimbistiga hidi
dikona. Nanteng bi en pinunu nen sundalu hidi gapu pinagapus na ti Pablo
a essa bali a Romano.

Ummatubeng ti Pablo ten Sanedrin

30 Nadid gapu gustu nen pinunu nen sundalu hidi a matukuyan ni ánya i
reklamuwid nen Judio hidi kánni Pablo. Kaya ten kailawan ay dummulaw
siya ti miting ten pinunu nen padi hidi sakay ten Sanedrin. Angay na
pinaokbis ti Pablo sakay inyatubeng dikodi.

23

1 Ummileng ti Pablo ten kapisanan nen pinunu nen Judio hidi sakay kinagi
na, "Kákkapatkaka ku hidi, ten atubengán nen Diyos ay nabiyagák a malinis i
konsensiya kuwidi hanggan nadid."

2 Pákkasanig di ten kinagi ni Pablo ay inyutus ni Ananias a kapunuwan nen
padi hidi ten tolay a kadeni ni Pablo a dapangán di siya. 3 Peru kinagi ni
Pablo, "Haplitán ka nen Diyos, siko a magkukunwari! Mággetnud ka la haán
tánni maghatul ayun ten Kautusan, peru labag ten Kautusan a padapangák
mu."

4 Kinagi nen katataknág hidi a kadeni ni Pablo, “Awan ka ti gagalang ten
kapunuwan a padi nen Diyos!”
5 Tummábbig ti Pablo, “Kákkapatkaka ku hidi awanák ti nangmalayan a
pinunu bali siya a padi. Gapu nakasulat ngani a, ‘Awan ka dapat a magupos
ti bagay a kontra ten pinunu nen banuwan.’ ”
6 Natukuyan ni Pablo a tehud a grupu ni Saduseo sakay Pariseo
ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio kaya kinagi na ti mabegsák,
“Kákkapatkaka hidi, Pariseowák sakay anakák bi nen Pariseo hidi. Naimbisti-
gaanák nadid gapu ten pánniwala ku a mabiyag a ruway en patay hidi.”
7 Dikona a makagi iyud ni Pablo ay namagtalu-talu en Pariseo hidi ay ten
Saduseo hidi kaya nagduwwa a bahagi en kapisanan di. 8 Gapu en pánniwala
nen Saduseo hidi ay awan mabiyag a ruway en patay sakay awan ti anghel
oni ispiritu. Peru en Pariseo hidi ay maniwala ti atananid a iyád. 9 Nadid
inumondug en pákrawan di. Tummaknág en sangan a tagapagtoldu nen
Kautusan a kabilang ten grupu nen Pariseo hidi a impilit di a, “Awan kami
ti ketan a kasalanan ni tolayid a iddi. Bakay tehud a ispiritu oni anghel a
nákpágguron dikona!”
10 Dikona nagin mahigpit dán en pamágtalu-talu di ay nanteng en pinunu
nen sundalu hidi bakay bálbággán nen tolay hidi ti Pablo. Kaya pinaugsad
na en sundalu hidi sakay inyutus na a alapán di ti Pablo sakay isáddáp ten
kampu di.
11 Ti gibiyid a iyud ay pummeta en Panginoon kánni Pablo sakay kinagi na
a, “Dyan ka manteng! Nagpatunay ka tungkul dikoku ti Jerusalemiday, kona
bi hud en gamitán mu ti Roma.”

Inggayak di a Bunuwán ti Pablo

12 Ten kadimadimangan ay tehud a sangan a Judio a nagkasundu a
bunuwán di ti Pablo. Nagpanata en balang essa dikodi a awan hidi kuman
oni uminom hanggan awan di mabunu ti Pablo. 13 Mahigit a áppat a pulu a
lállaki en nagpanata ti kona haud. 14 Sakay ummangay hidi ten pinunu nen
padi hidi ay ten pinunu hidi nen banuwan, a kinagi di, “Nagpanata kami ti
mahigpit a awan kami kuman sakay awan kami uminom hanggan awan mi
mabunu ti Pablo. 15 Kaya nadid, sikam ay ten kapisanan nen mágkataas hidi
a Judio ay kagiyán moy ten pinunu nen sundalu hidi a paugsadán di a ruway
ti Pablo, kagiyán moy la a imbistigaan moy pa siya ti hustu. Sakay ten dilan
palla ay bunuwán mi dán siya.”
16 Peru nasanig iyud nen pamangkin ni Pablo a lállaki a anak nen kap-
atkaka na a bábbi. Kaya ummangay siya ten kampu nen sundalu hidi sakay
kinagi na kánni Pablo iyud a balak di. 17 Dinulaw ni Pablo en kapitan sakay
kinagi na, “Aguman mu pay i binatilyuwiday ten pinunu nen sundalu hidi
ta tehud siya a kagiyán.”
18 Inaguman siya nen kapitan ten pinunu nen sundalu hidi sakay kinagi
na, “Dinulawanák nen piresu a ti Pablo, pinaagum na i binatilyuwiday gapu
tehud kan siya a kagiyán dikomu.”
19 Tinawidan nen pinunu nen sundalu hidi en lima nen binatilyu sakay
inyadeyu na a tinanung, “Ánya beman i kagiyán muwid dikoku?”
20 Tummábbig siya, “Nagkaessaan nen Judio hidi a agidán di dikomu ti
Pablo a iyatubeng ni ilaw ten Sanedrin a wari-wari di pa a imbistigaan ti
hustu. 21 Dyan ka nakuwan maniwala gapu mahigit a áppat a pulu a lállaki
en mangabang dikona tánni bunuwán di siya. Nagpanata pa hidi a awan hidi

kuman oni uminom hanggan awan di mabunu ti Pablo. Nadid ay handa dán
hidi, urayán di dálla ni pumayag ka."
22 Nadid, pinauli nen pinunu nen sundalu hidi en binatilyu sakay binilin
na a, "Dyan mu kagi-kagiyán maski kándeya a nagpilet ka dikoku."

Inyangay di ti Pablo kánni Gubernador Felix

23 Nadid, nangdulaw en pinunu nen sundalu hidi ti duwwa ten kapitan
na hidi sakay kinagi na a, "Mánghanda kam ti duwadatos a sundalu sakay
pittu a pulu a tehud a kabayu sakay duwadatos bi a sundalu a tehud a pika.
Tánni angay kam ti Cesarea nadid a alas nuwebi ti gibi. 24 Maghanda kam bi ti
kabayu hidi a págsakayan ni Pablo sakay iyangay moy siya kánni gubernador
Felix, bantayan moy siya ti hustu!" 25 Sakay nagsulat en kumander kánni
gubernador Felix ti kona háddi,
26 "Sikán ti Claudio Lisias a nagsulat dikomu a kagalang-galang a Guber-
nador Felix. Kumusta ka la? 27 Iyán a lállaki ay dinikáp nen Judio hidi sakay
bunuwán di dán nakuwan. Nadid natukuyan ku a Romano bali siya kaya
ginamet kuwid ay inligtas ku siya sakay pínaagum ku ten sundalu ku hidi.
28 Gapu ten sor ku a mapospusan ni bakin ingkasu di siya ay impeatubeng
ku ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio. 29 Natukuyan ku a tungkul
ten Kautusan di i nángkasuwan diyid dikona, peru awan palla iyud sapat
a pangbunuwan oni pángpiresuwan dikona. 30 Natukuyan ku bi a gayakán
siya a bunuwán nen Judio hidi kaya pagdaka ku siya a impeangay dikomu.
Sakay kinagi ku ten tolay hidi a angay dálla hidi magreklamu dikomu kontra
dikona. Hanggan dálla hud."
31 Sakay summunud en sundalu hidi ten utus dikodi. Kággibi na ay inangay
di ti Pablo sakay inyangay di ti Antipatris. 32 Ten kadimadimangan na ay
nagsoli en sundalu hidi ten kampu di peru en mágkabayu hidi ay nagtulos ten
páglakbay di tánni bantayan ti Pablo. 33 Káddemát di ti Cesarea ay inyentrega
di ti Pablo ten gubernador sakay inyatád di en sulat. 34 Pákkabasa nen
gubernador ten sulat ay tinanung na ti Pablo ni taga hádya siya. Dikona
matukuyan na a taga-Cilicia, 35 ay kinagi na, "Sanigán ku en katuwiran mu
káddemát nen nángkasu hidi dikomu." Sakay inyutus na a bantayan ti Pablo
ten palasyu ni Herodes.

24

Inreklamu nen Judio hidi ti Pablo

1 Kállipas nen limma a aldew ay dummemát ti Cesarea ti Ananias a
kapunuwan nen padi hidi. Tehud siya a kaguman a sangan a pinunu nen
banuwan sakay essa a abugadu a ti Tertulo en ngaran na. Ummatubeng
hidi ten gubernador sakay kinagi di en reklamu di kontra kánni Pablo.
2 Inyatubeng di ti Pablo sakay sinapulan dán ni Tertulo a isaysay en reklamu
na. Kinagi na,
"Kagalang-galang a Gubernador Felix, essa a mahusay a pinunu gapu
ti alay dán a panahun ay napanatili mu a tahimik sakay makpal dán a
pagbabagu a kapiyyaan i bansa miyiday gapu dikomu. 3 Gapu ti hidi iyád ay
magpasalamat kami ti dikál dikomu maski ni hádya sakay awan ti katapusan.
4 Awan ku gustu a maabala ka, kaya ipákpágguron ku a kagbiyan mu a sanigán
i kagiyán miyiday awan la malay. 5 Gapu i tolayid a iyán ay manggugolu.
Gágguluwán na atanan Judio maski hádya a lugar ni munduwiday sakay essa

siya ten pinunu hidi nen Nazareno a grupu. 6 Maski en Templo mi ay laan na
a paggamitan ti madukás kaya dinikáp mi siya. [Laan mi dán siya a hatulan
ayun ten kautusan mi, 7 peru dummemát en pinunu nen sundalu hidi a ti
Lisias sakay pinuwersa di a inalap dikomi i tolayid a iyán. 8 Sakay inyutus
na dikomi a en tehud a reklamu ay angay dálla dikomu magreklamu.] Ni
imbistigaan mu siya ay matukuyan mu en atanan nen reklamu mi kontra
dikona." 9 Inayunan bi nen Judio hidi a ked haud en atanan a kinákkagi ni
Tertulo.

Nangatuwiran ti Pablo ten Atubengan nen Gubernador

10 Sininyasan nen Gubernador ti Pablo a magupos kaya kinagi na,

"Kagalang-galang a Gubernador, tukoy ku a nalay ka dán a panahun
a huwes ni bansaid a iddi kaya masayaák a mangatuwiran ti atubengán
muwidi. 11 Awanák palla ti sapulu ay ti duwwa a aldew a ked ti
Jerusalem tánni sumamba ten Diyos. Mapatunayan mu iyád Gubernador
ten pággimbistiga mu. 12 Awanák palla netan nen Judio hidi a nákpagdibati
maski kándeya a tolay oni netan a sinulsulan a nanggulu ten Templo, maski
ten sinagoga, oni hádya a lugar nen siyudad. 13 Awan hidi ti katibayan ti
ibábbintang diyen dikoku. 14 Aminán ku a tatarudan a sumampalatayaák
ten Diyos nen ninunu mi hidi ayun ti Dilanen a kákkagiyán di a liwat a
pánnampalataya. Peru paniwalaan ku en atanan a nakasulat ten Kautusan
sakay ten libru nen propeta hidi. 15 Kona dikodi, ay manampalatayaák bi a
biyagán a ruway nen Diyos en atanan a tolay, matuwid oni awan matuwid.
16 Kaya pilitán ku a magin malinis i konsensiya kuwiday ten atubengán nen
Diyos ay ten tolay hidi.

17 "Sangan dán a taon a awanák ti Jerusalem peru nagsoliyák tánni
mángtugánnák ti tulung para ten kabanuwan ku hidi sakay magalay ten
Diyos. 18 Mentras a gamitán ku en atanan a bagay para ten páglinis ayun ten
Kautusan, ay netanák di ten Templo, sasangan la en tolay sakay awan ti gulu.
19 Peru tehud a sasangan a Judio a ked haud a gubwat ti Asia, hidi nakuwan
i ummangayid háddi dikomu a magreklamu kontra dikoku. 20 Oni tanungán
mu i tolayiday hidi a ked háddi ni tehud hidi a napatunayan a kasalanan ku
imbistigaanák di ten Sanedrin. 21 En maari la a ibintang di dikoku ay dikona
ummatubengák dikodi sakay impákraw ku a, 'Gapu ten pag-asa ku a mabiyag
a ruway en tolay a natay dán kaya kedák háddi a imbistigaan.'

22 Gapu dikál dán en tukoy ni Gubernador Felix ten tungkul ten Dilan, kaya
inyemang na en págbista, kinagi na, "Hatulan ku i kasu muwen káddemát ni
Lisias." 23 Káttapos ay inyutus na ten kapitan a bantayan ti Pablo, peru dyan
hidi maghigpit dikona nan pabayan di a bisitaán siya sakay tulungan nen
amigu na hidi.

Nagupos ti Pablo ten Atubengan De Felix ay ti Drusila

24 Nadid, kállipas nen sangan a aldew ay dummemát ti Felix, kaguman
na en kabinga na a ti Drusila a essa a Judio. Pinadulaw na ti Pablo sakay
nágsanig tungkul ten pánnampalataya kánni Cristo-Jesus. 25 Peru dikona a
magpaliwanag dán ti Pablo tungkul ten pagkamatuwid, págpugád ti sadili,
sakay ten dumemát a pághatul nen Diyos, ay minanteng ti Felix. Kinagi na,
"Maari ka dán a lumakad, padulaw taka la a ruway." 26 Pirmi na a padulaw
sakay kaurunán ti Pablo gapu akala naid ay suhulan siya ni Pablo.

27 Kállipas nen duwataon ay pinalitan ni Porcio Festo ti Felix. Gapu ten sor
ni Felix a mapasaya en Judio hidi ay pinabayan na ti Pablo a pumáppiresu.

25

Ummatubeng ti Pablo ten Emperador

1 Dummemát ti Festo ten prubinsiya a pamahalaan na, sakay káttapos nen
katállu a aldew ay ummangay siya ti Jerusalem gubwat ti Cesarea. 2 En
pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen Judio hidi ay angen di
inyatubeng en reklamu di kontra kánni Pablo. Nákkekagbi hidi kánni Festo
3 a ni maari la ay paangayán na ti Pablo ti Jerusalem gapu gustu di siya a
harangán ten dilan sakay bunuwán. 4 Tummábbig ti Festo, “Gapu ti Pablo ay
piresu ti Cesarea, ay angayák haud a pagdaka. 5 Pákkuyugán moy dikoku en
pinunu moy hidi, ni tehud a nagamet a madukás i lállakiyid a iyud ay haud di
siya a ikasu.”

6 Nagpalipas pa ti Festo ti walu hanggan sapulu a aldew ti Jerusalem
sakay nagsoli ti Cesarea. Ten kailawan ay ummangay siya ten págbistaan
sakay inyutus na a iyangay dikona ti Pablo. 7 Kássáddáp ni Pablo ay kinali-
bungbungan siya nen Judio hidi a gubwat ti Jerusalem sakay sinapulan di
dán a kinákkagi en bintang di hidi a mágkadukás dikona, peru atananid a
iyud ay awan hidi ti napatunayan. 8 Peru nangatuwiran ti Pablo a kinagi
na, “Awanák ti nagamet a páglabag ten Kautusan nen Judio hidi oni ten
Templo oni ten Emperador.” 9 Gustu a paboran ni Festo en Judio hidi
kaya tinanung na ti Pablo, “Gustu mu beman a angay ti Jerusalem tánni
haud taka a bistaán?” 10 Kinagi ni Pablo, “Kedák dán háddi a mágtaknág ten
atubengán nen pághatulan nen Emperador, dapatid ay háddák dán háddi a
maimbistigaan. Awanák ti ginamet a kasalanan ti Judiowen hidi, tukoy moy
iyán. 11 Ni linabag ku en batas oni nakagamiták ti ányaman a madukás a
pangbunuwan dikoku ay awan ku adiyan. Peru ni awan di mapatunayan
i ibábbintang diyen ay awanák dapat a meatád dikodi. Angayák umatubeng
ten Emperador.”

12 Nadid, inuron ni Festo en tagapayu na hidi, káttapos ay kinagi na,
“Sigi gapu kinagi mu a iyatubeng ka ten Emperador ay peangay taka ten
Emperador.”

Inyangay ni Festo kánni Agripa en Kasu ni Pablo

13 Kállipas nen sangan a aldew ti Cesarea ay dummemát de Hari a Agripa ay
ti Bernice ta angay di batiyán en bigu a Gubernador a ti Festo. 14 Sumangan
a aldew ay kinagi ni Festo ten hari en tungkul kánni Pablo, “Tehud háddi
a essa a lállaki a piresu a inwarak ni Felix. 15 Dikona kedák ti Jerusalem
ay inreklamu siya dikoku nen pinunu hidi nen padi hidi ay ten pinunu
hidi nen Judio hidi, sakay agidán di a maparusaan siya. 16 Peru kinagi ku
dikodi a awan tam ugalí a Romano hidi a maghatul ti parusa ten essa a
nereklamu ni awan na palla nakatubeng en nangakusa hidi dikona sakay
ni awan na palla nepaliwanag en tábbig na ten reklamu dikona. 17 Kaya
dikona dummemát hidi háddi ay awanák dán nagabala, ten kailawan labi
ay pinadulaw ku dán siya ten págbistaan. 18 Peru dikona a tinumaknág en
nángreklamu hidi dikona ay awan di siya binintang ti madággi a kasalanan a
kona ten akala ku a kagiyán di. 19 Nan en pamagtalunan di ay tungkul ten
sadili di a rilihiyon sakay ten essa a tolay a patay dán a Jesus en ngaran na,
peru ipilit ni Pablo a biyag siya. 20 Awan ku tukoy ni ánya gamitán kuwid

tungkul ti bagayid a iyád kaya tinanung ku ti Pablo ni gustu na a angay ti
Jerusalem ta haud dálla siya a bistaán. 21 Peru tinumanggi siya sakay inagid
na a ipasa ten Emperador en disisyon ten kasu na. Kaya pinabantayan ku
siya tánni iyangay ten Emperador. 22 Kinagi ni Agripa kánni Festo, “Gustu ku
a masanig en katuwiran ni tolayid a iyán.”
Kinagi ni Festo, “Masanig mu siya ni ilaw.”

Inyatubeng ti Pablo kánde Agripa ay ti Bernice

23 Kinailawan ay dummemát de Agripa ay ti Bernice a tehud a dikál a
parangal, kaguman en mágkataas hidi a pinunu nen sundalu hidi sakay en
tanyag hidi a mágkataas a tolay ten siyudad. Summáddáp hidi ten págbistaan
sakay inyutus ni Festo a iyatubeng ti Pablo dikodi. 24 Kinagi ni Festo, “Hari a
Agripa, sakay dikomoy a atanan a ked háddi nadid, saiyád en lállaki a ingkasu
dikoku nen atanan a Judio a ked háddi sakay ti Jerusalem. Ipáppákraw di a
awan dán siya dapat a mabiyag. 25 Peru ayun ten pággimbistiga ku dikona
ay awanák ti netan a dahilan a pangbunuwan di dikona. Nadid, gapu
impákkekagbi na a ipasa ten Emperador en kasu na ay pinayagan ku siya.
26 Peru awanák ti kabetuwan a isulat ten Emperador tungkul ti tolayid a
iyád. Kaya iyatubeng ku siya dikomoy, lalu dán dikomu Hari a Agripa tánni
káttapos siya a maimbistigaan ay maari a tehudák dán a mesulat. 27 Gapu
para dikoku ay awan dapat a iyangay ten Emperador en essa a piresu ni
awan ikagi en nagamet na a kasalanan tánni mekasu.”

26

Nangatuwiran ti Pablo ten Atubengán ni Hari Agripa

1 Nadid, kinagi ni Hari a Agripa kánni Pablo, “Maari ka dán a man-
gatuwiran. Ánya nadid makagi muwid tungkul ti sadili muwen?”
Indisunu ni Pablo en lima na bilang pággalang, sakay sinapulan na a
nangatuwiran,
2 “Hari a Agripa, ibilang ku a essa a dikál a suwerti para dikoku a
masanig mu en katuwiran ku kontra ten ibábbintang ni Judiowen hidi dikoku.
3 Gapu tukoy ku a kabisadu mu dán en kaugaliyan mi hidi a Judio sakay en
pamagtalunan mi. Kaya agidán ku a pagtiyagaanák mu a sanigán.
4 “Tukoy nen atanan a Judio ni konyaák a nabiyag sapul dikona a anakák
palla, ten sadili ku a banuwan sakay ti Jerusalem. 5 Nalay di dán a tukoy
sakay ni masor la hidi ay hidi dán i makapangpatunayid, a nabiyagák a sakup
nen istriktu a tarud a sekta nen relihiyon mi, en sekta nen Pariseo hidi.
6 Nadid ay kedák háddi a bistaán gapu ten káasa ku ten pangaku nen Diyos ten
ninunu mi hidi. 7 Iyán bi a pangaku en asaan nen sapulu ay ti duwwa a lahi
mi kaya aldew ay ti gibi ay mágsasambaán hidi ten Diyos. Gapu ti pag-asaid a
iyád, Hari a Agripa, ay ingkasuwák nen Judio hidi! 8 Bakin awan paniwalaan
nen ked hidi háddi a maari a biyagán a ruway nen Diyos en nágkatay hidi?”
9 “Mismu a sikán tenhud ay inisip ku a gamitán ku atanan makaya ku
tánni kontraán ku en ngaran ni Jesus a taga-Nazaret. 10 Kona ngani hud en
ginamet ku ti Jerusalem. Makpal a mánnampalataya en impepiresu ku ayun
ten kapangyariyan a neatád dikoku nen pinunu hidi nen padi hidi nen Judio
hidi. Essaák bi ten nanghatul ti kamatayan dikodi. 11 Sináddáp ku en atanan
a sinagoga, sakay parusaan en deyaman a keabutan ku sakay pilitán ku hidi

a magupos ti kontra ten pánnampalataya di. Gapu ten iyamut ku ay áusigán ku
hidi maski ten prubinsiya nen agum hidi a bansa."
12 "Hidi iyán en laan ku a gamitán kaya ummangayák ti Damasco, tawid
ku en kapangyariyan a inyatád nen pinunu nen padi hidi. 13 Ten tanghali
mentras a tulos en lakad mi, Hari a Agripa, ay naketaák ti demlag a makasili
a gubwat dilanget, mas mademlag pa nan en aldew. Nagdemlag ti hustu
en palebut mi a mamagkakaguman. 14 Nelugmuk kami a atanan ten luta
sakay tehudák a nasanig a magupos ten upos a Hebreo, a kinagi na, 'Saulo,
Saulo bakin áusigánnák mu? Siko labi a mismu i mangpasaketid ti bággi
muwen. Kumán mu a itendak i básset muwen ti saet.' 15 Nagtanungák a
kinagi ku, 'Deya ka beman Panginoon?' Sakay kinagi na, 'Sikán ti Jesus a
áusigán mu. 16 Tumaknág ka dán! Pummetaák dikomu gapu siko en utusan
ku tánni mangpatunay tungkul ten netan mu nadid sakay ten ipeta ku pa
hidi dikomu. 17 Iligtas taka la ten kabanuwan mu hidi sakay ten Hentil
hidi a pángpaangayan ku dikomu. 18 Paangayán taka ti tolayid a hidi iyud
tánni mabukasan en mata di hidi, sakay isoli ten kademlagan a gubwat ten
kadiklámman, iligtas hidi ten kapangyariyan ni Satanas sakay isoli ten Diyos.
Sakay ten pamamag-itan nen pánnampalataya di dikoku ay mapatawad hidi
ten kasalanan di sakay mebilang hidi ten pinili hidi nen Diyos.'

Insaysay ni Pablo en Págserbi Na

19 "Gapu haud Hari a Agripa ay awan ku sinuway en pangitain a gubwat
dilanget. 20 En purumeru ku a nangaralan ay ti Damasco káttapos ay ti
Jerusalem, ten buu a prubinsiya a Judea hanggan ten Hentil hidi. Impan-
garal ku a dapat di a adággan en kasalanan di sakay mággid hidi ti patawad
sakay pasakup ten Diyos. Sakay gamitán di en bagay hidi a mángpeta a nagsisi
dán hidi. 21 Gapu ti iyud a ginamet ku kaya dinikáppák nen Judio hidi dikona
kedák ten Templo sakay gustuwák di a bunuwán. 22 Peru hanggan nadid ay
awanák pinabayan nen Diyos kaya kedák háddi a mágtaknág a mangpatunay
tungkul dikona ten atanan a tolay, ányaman en kalagayan na ten biyag na.
Awanák ti itáttoldu nan en kinagi la nen propeta hidi sakay ni Moises a
mangyari, 23 a en Cristo ay kailangan a magdusa, sakay siya en dipalongu
a mabiyag a ruway tánni makapangatád ti demlag ten Judio hidi sakay ten
Hentil hidi."
24 Magupos palla ti Pablo ay kinagi ni Festo ti mabegsák, "Magareng ka dán
Pablo! Nasubraan en pággadal mu kaya magareng-areng ka dán!"
25 Peru tummábbig ti Pablo, "Awanák nagareng mahal a Gubernador Festo!
Malinaw i isip kuwidi sakay i kákkagiyán kuwidi ay katutuhanan. 26 Hari a
Agripa, mabegsák i isip kuwidi a magupos gapu tukoy ku a kabetuwan mu i
bagayid a hidi iyád. Awan ti nangyari a awan mu tukoy ta gapu awan iyád
nangyari ti essa a tagu a lugar. 27 Hari a Agripa, tukoy ku a maniwala ka
ten propeta hidi, awan beman?" 28 Kinagi ni Hari a Agripa kánni Pablo, "Ti
kabadit ni odasid a iyád gustu muwid a kagiyán ay pagin-Cristianowánnák
mu?" 29 Tummábbig ti Pablo, "Maski badit oni dikál a odas, basta dasal kuwid
ten Diyos ay bakán la nakuwan a siko nan pati atanan a ked háddi a mágsanig
dikoku nadid ay magin kona dikoku, dyan la nakuwan ten kákkapungu."
30 Tummaknág en Hari, en Gubernador sakay ti Bernice sakay atanan
a ked haud. 31 Kálluwas di ay kinagi nen balang essa dikodi, "Awan ti
nagamet a madukás i tolayid a iyán para hatulan ti kamatayan oni ipiresu."

32 Sakay kinagi pa ni Hari a Agripa kánni Festo, “Maari tamon nakuwan siya
a palayaán ni awan na la inagid a iyatubeng en kasu na ten Emperador.”

27

Nagbiyahi ti Pablo a Patamu ti Roma

1 Dikona napagkasunduwan a dapat kami a mággabeng a patamu ti Italia,
ti Pablo sakay en agum pa a piresu ay impebahala di kánni Julio, essa kapitan
nen sundalu a Romano a nadulawan a “Sundalu hidi nen Emperador.”
2 Summakay kami ten barku a gubwat ti Adramicio a patamu ten prubinsiya
a Asia, sakay kaguman mi ten lakad mi ti Aristarco a mágyan ti Tesalonica
a sakup ni Macedonia. 3 Ten kinailawan na ay pummundu kami ti Sidon.
Mabait ti kapitan a Julio kánni Pablo, pinayagan na siya a angay bumisita
ten amigu na hidi tánni makatulung hidi dikona ten kailangan na hidi.
4 Lummakad kami ti Sidon, nagbiyahi kami dámman peru patagbu en parás
dikomi kaya nagpadinapan kami ten digdig nen dikál a puduk a Cyprus tánni
pumagád. 5 Nagtalib kami ten tapat ni Cilicia sakay Pamfilia sakay dummung
kami ti Mira, essa a siyudad ni Licia. 6 Nakaaryok en kapitan ti essa a barku
a gubwat ten siyudad a Alejandria a patamu ti Italia, inyagton na kami haud.
7 Mahina en págbiyahi mi. Ummalay ti sangan a aldew, sakay nahirapan
kami bagu a makademát ten tapat nen Cinido. Sapul ti lugarid a iyud ay
awan kami dán makaarabes ten diget gapu patagbu kami ten parás. Kaya
nagpatamu kami ti sikatan nen Creta a pagád ti parás sakay ten tapat ni
Salmon. 8 Nahirapan kami ten págbiyahi mi, gapu ten parás ay nagpadinapan
kami hanggan nakademát kami ten badit a luuk a nginaranan di a Maganda
a Dáddungan a adeni ten banuwan a Lasea.
9 Nanalay kami dán ten págbabiyahi mi. Sakay makaaánteng dán a tu-
mulos gapu nakalipas dán en págkulásyon, kaya pinayuwan hidi ni Pablo.
10 “Kakagumanan ku hidi, ti palagay kuwidi ay dilikadu i biyahi tamiday
sapul nadid, masayang la i karga iday hidi sakay i barkuwiday sakay
dilikadu pa i biyag tamiday.” 11 Peru mas sinanig nen kapitan nen sundalu
hidi en kinagi nen makákkao sakay en kapitan nen barku nan en payu ni
Pablo. 12 Gapu awan maganda a punduwan iyud a lugar ti panahun ni
sákdágnen, ay mas ginustu nen kakpalan a magdiretsu hidi ten págbiyahi di,
ten kagustuwan di a mademát ti Fenix sakay haud a magpalipas ti sákdágnen.
Iyád ay essa a dáddungan ti Creta. Danág nen sállat ni ámyanan ay ti sikatan
sakay ten sállat ni abagatan ay ti sikatan.

En Bagyu ten Diget

13 Nadid, nagsapul a dummáppay en parás a maemas a gubwat ti abagatan
kaya en ked ten isip di ay makaya di la. Kaya insangpa di dán en angkla sakay
nágdigdig hidi ti Creta. 14 Peru awan nagnalay ay binumugsu en mabegsák a
parás ti sikatan. 15 Sinabád nen parás en barku, awan mi kaya a ságsággán.
Kaya ginamet miyid ay nágpaanud kami dálla. 16-17 Dikona makalembu kami
ten badit a puduk a ngángngaranan a Cauda ay nahirapan kami a nángsangpa
ten barutu. Inggalot nen tripulanti hidi ti mágkabaál a igut en bággi nen
barku. Inákkán di en layag sakay nágpaanud kami dálla gapu manteng hidi
a mesadsad ten baybay nen Sirte. 18 Lalu a binumegsák en bagyu kaya
ten kailawan na ay sinapulan di dán a nagbut ten pangarga hidi. 19 Ten
sumunud dámman a aldew ay imbut di dámman en kagamitan hidi nen barku.

20 Nanalay mi dán a awan netan en aldew ay ten biton hidi. Tulos-tulos la en
mabegsák a bagyu, kaya nawanan kami dán ti pag-asa a maligtas pa.
21 Gapu nalay kami dán a awan kumman ay tummaknág ti Pablo sakay
nagupos a, “Kakagumanan ku hidi, ni sinanigák moy la sakay ni awan kitam
lummakad ti Creta ay awan kitam magkakona hád. 22 I mepayu kuwid nadid
dikomoy ay begsákkan moy i isip moyen gapu awan ti matay maski ni essa
dikomoy. Kaya la ay marukat-rukat i barkuwiday. 23 Pummeta dikoku nen
gibi en essa a anghel nen Diyos. En Diyos a sássambaán ku sakay pagserbiyan
ku. 24 Sakay kinagi na dikoku, ‘Dyan ka manteng Pablo! Kailangan a
umatubeng ka ten Emperador. Alang-alang dikomu ay iligtas nen Diyos i
kakagumanan muwen hidi ti barkuwiday.’ 25 Kaya, begsákkan moy i isip
moyen, kakagumanan ku hidi! Maniwalaák ten Diyos a mangyari en atanan
ayun ten kinagi na dikoku. 26 Kaya la ay mesadsad kitam ten essa a puduk.”
27 Kasapulu ay ti áppat mi dán a gibi dikona a ipadpad kami nen bagyu ten
ditaw a diget ni Adriatico. Dikona hatinggabi dán ay inisip nen taga-abeng
hidi a mággadi-adeni dán en barku ten dinapan. 28 Kaya tinuku di ten igut
en diget sakay natukuyan di a duwapulu a dáppa en kabáttong na. Dikona a
makaaren-en dán hidi ti badit ay tinuku di dámman, nagin sapulu ay ti limma
dálla a dáppa en kabáttong na. 29 Gapu ten ánteng di a mesadsad kami ten
kabatuwan ay intáknig di en áppat a angkla ten dipos nen abeng sakay indasal
di a nakuwan ay dimadimang dán. 30 Nagplanu en tripulanti hidi a guminan,
kaya indibábbi di ten diget en barutu sakay nagwari-wari hidi a nagtáknig ti
angkla ten dulong nen abeng. 31 Peru kinagi ni Pablo ten kapitan sakay ten
sundalu na hidi a, “Ni guminan i tripulantiyen hidi ay awan kam maligtas.”
32 Kaya ginátttas nen sundalu hidi en igut nen barutu sakay pinabayan di a
nágganud.
33 Dikona a págdemlag dán ay inakit hidi ni Pablo a kuman. Kinagi na
dikodi, “Sapulu ay ti áppat dán nadid a aldew a awan kam kinuman gapu
ti págbabalisa sakay pággauray. 34 Kaya kuman kamon tánni tehud kam a
itággád tánni maligtas kam. Awan ti maaánya dikomoy a atanan.” 35 Káttapos
na a kagiyán iyud ay nangalap siya ten tinapay sakay nagpasalamat siya
ten Diyos ten atubengán nen atanan sakay tináppeng-táppeng na iyud sakay
kumman. 36 Bummegsák en isip nen atanan sakay kumman en balang essa.
37 Duwadatos ay ti pittu a pulu ay ti ánnám kami a atanan a sumássakay ten
barku. 38 Dikona a mabássug hidi ay imbut di ten diget en pangarga di a trigo
tánni bumaltaw en barku.

En Kákkarukat nen Barku

39 Dikona mademlag dán ay nakatan-aw dán en taga barku hidi ti luta peru
awan di tukoy ni hádya iyud a lugar peru netan di en luuk a tehud a baybay
kaya binalak di a isadsad haud en barku ni maari. 40 Kaya ginátttas di en igut
nen angkla hidi sakay inwarak di dán hidi iyud ten diget. Inokbis di bi en igut
nen timon sakay inyoklad di en layag ten atubengán tánni isadsad nen parás
en barku a patamu ten dinapan. 41 Peru nebahura en barku. Binumaun en
dulong na kaya awan dán makaarikad, en dipos na bi ay minarukat-rukat
dán gapu ten mágkabegsák a tagmák.
42 Inggayak nen sundalu hidi a bunuwán en piresu hidi tánni awan dán
hidi makanangoy a guminan. 43 Peru gustu nen kapitan nen sundalu hidi a
meligtas ti Pablo kaya sinaway na en sundalu na hidi. Sakay pinágdipalongu

na a pinasegbu en atanan a makabetu a magnangoy tánni makaapet dán hidi.
44 En awan hidi makanangoy ay pinangalap na hidi ti tabla oni ten narukat
hidi a pirasu nen abeng. Kaya nakaapet kami a atanan dinapan.

28

Ti Malta

1 Dikona nakaapet kami dán ay natukuyan mi a i puduk bállid a iyud ay
en ngángngaranan di a Malta. 2 Mágkabait a tarud en tolay hidi haud sakay
mahusay en págtanggap di dikomi. Nagnamu hidi ti paginduwan mi dikona
maguden gapu madágnen. 3 Nagkopkop ti Pablo ti kayu sakay dikona itolu
na ay tehud a lummuwas a biklat gapu napasi ten apoy. Tinepal na ti Pablo
sakay binumurebád ten lima na. 4 Dikona ketan nen tolay hidi a taga haud
a bumábbátten en biklat ten lima na, ay kinagi nen balang essa dikodi a,
“Mágbabonu wád i lállakiyid a iddi. Nakaligtas ngani siya ten diget, peru awan
dán pinayagan nen diyos ni katarungan a mabiyag.” 5 Peru inwatek la ni
Pablo en biklat ten apoy sakay awan siya naaánya. 6 Áorayán di ni bumaga
ti Pablo oni bigla la a matumba sakay matay. Peru ten alay di a naguray ay
awan la ti nangyari dikona kaya nagbagu en isip di, kinagí di a, “Essa siya a
diyos!”

7 En ngaran nen pinunu ti pudukid ay iyud ay ti Publio, adeni ti lugarid a
iyud en luta na. Masaya siya a nangtanggap dikomi sakay pinospos na kami
ten luub nen tállu a aldew. 8 Nagkataun a tehud a saket en ama ni Publio,
maladu siya sakay magkursu kaya angay siya inileng ni Pablo. Nagdasal siya
sakay intupu na en lima na ten ulu nen tehud a saket sakay nagpiyya. 9 Gapu
ti pangyayariyid a iyud ay nagdemáttan en atanan a tehud a saket ti lugarid a
iyud sakay pinagpiyya na hidi. 10 Inátdenan di kami ti makpal a rigalu, sakay
dikona a magrektat kami dán ay inyangay di ten barku mi en atanan nen
kailangan mi ten págbiyahi mi.

En Biyahi a Sapul ti Malta Hanggan ti Roma

11 Tállu a bulan en lummipas bagu kami a lummakad haud. Summakay
kami dámman ten essa a barku a taga-Alejandria a nagpalipas bi ti sákdágnen
haud. En ngaran nen abeng ay “Kambal nen Diyos” 12 Rummoyot kami ti
Siracusa sakay nágyan kami haud ti tállu a aldew. 13 Sapul ti Siracusa ay
nagtulos kami ti Regio. Ten sumunud a aldew ay nagabagat dán kaya ten
luub nen duwaldew la ay dummemát kami dán ti Puteoli. 14 Tehud kami a
netan haud a kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya. Inakit di kami a mágyan
haud ti sasimba. Sapul haud ay intulos mi en katapusan a bahagi nen biyahi
mi a patamu ti Roma. 15 Dikona nabareta nen mánnampalataya hidi ti Roma
en tungkul dikomi ay ummangay hidi ti Foro de Apio sakay ti Tres Tabernas
tánni tagbuwán di kami haud. Dikona metan hidi ni Pablo ay nagpasalamat
siya ten Diyos sakay binumegsák en isip na.

Ti Roma

16 Káddemát mi ti Roma ay pinayagan di ti Pablo a mangupa ti bilay a
págyanan na sakay tehud a essa a sundalu a magbantay dikona.

17 Kállipas nen tállu a aldew ay inimbitaan ni Pablo ti miting en tehud
hidi a katungkulan a Judio. Dikona napisan dán hidi ay kinagi na dikodi,
“Kákkapatkaka ku hidi, maski ni awanák ti ginamet a madukás kontra ten
kasa Judio tam hidi oni ten kaugaliyan a gubwat ten ninunu tam hidi

ay dinikáppák di ti Jerusalem sakay impepiresuwák di ten Romano hidi.
18 Dikona matapusák a imbistigaan nen Romano hidi ay gustuwák di dán
nakuwan a palayaán gapu awan hidi ti mapauwat a kasalanan ku a pang-
bunuwan di dikoku. 19 Peru kinontra nen Judio hidi kaya napilitanák a
angay umadeni ten Emperador maski ni awanák ti reklamu kontra ten
kabanuwan ku hidi. 20 Saiyád i dahilanid kaya gustu takam a makauron.
Pinunguwák di ti kadenaid a iyád gapu kánni Jesus a pag-asa nen lahi ni
Israel.”
21 Kinagi di dikona, “Awan kami ti natanggap a sulat a gubwat ti Judea
tungkul dikomu. Maski en kabanuwan tam hidi a dummemát háddi ay awan
ti nángbareta oni nagupos ti madukás kontra dikomu. 22 Peru gustu mi a
masanig ni ánya makagi muwid gapu tukoy mi a maski hádya ay makpal a
kákkagiyán i tolayen hidi kontra ti iyád a sekta.”
23 Kaya nángtakda hidi ti essa a aldew kánni Pablo. Dikona dumemát iyud a
aldew ay makpal a tolay a ummangay ten páppágyanan ni Pablo. Maghapun
siya a nagpaliwanag dikodi tungkul ten kahariyan nen Diyos. Pinilit na hidi
a maakit a maniwala kánni Jesus ten pamamag-itan nen Kautusan ni Moises
sakay ten insulat nen propeta hidi.” 24 Tehud a naniwala sakay tehud bi a
awan naniwala ten kinagi na. 25 Awan hidi namagkasundu dikona kinagi ni
Pablo dikodi bagu hidi a lummakad a, “Tama en kinagi nen Banal a Ispiritu
kánni propeta Isaias ten ninunu moy hidi a,
26 ‘Umangay ka ti tolayid a hidi iyud sakay ikagi mu dikodi,
Mágsasanigán kam man a mágsasanigán ay awan kam makaintendi,
sakay maski ni pakaáelingán moy ay awan kam maketa.
27 Gapu tunay ti káttug i págpusuwan ni tolayid a hidi iyád,
mahirap a makasanig en bángbáng di,
sakay ingkáddám di en mata di.
Gapu sala di a maketa en mata di,
makasanig en bángbáng di,
sakay makaintendi en isip di.
Ni magkakonahud nakuwan ay sumoli kam dikoku,
sakay pagpiyyaán takam, kagi nen Panginoon.’ ”
28 Kinagi pa ni Pablo, “Kaya iddi a impakapospos ku dikomoy a tungkul
ten kaligtasan a gubwat ten Diyos ay nepangaral dán ten Hentil hidi sakay
sanigán di iyád.” 29 Káttapos a kagiyán ni Pablo iyud ay lummakad dán en
Judio hidi sakay namagdibati hidi ti mahigpit.
30 Duwataon a nágyan ti Pablo ten bilay a nagkaseruwan na sakay tinang-
gap na ti mahusay en atanan a tolay a umadeni dikona. 31 Mabegsák en isip
na sakay malaya a nangaral tungkul ten pághari nen Diyos sakay tungkul ten
Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Apostol Pablo ten TAGA-ROMA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En essa a layunin nen *Sulat ni Pablo ten Taga-Roma hidi* ay tánni maka-handa en Cristiano hidi ti Roma para ten págbisita a planu a gamitán ni Pablo haud.

Gustu na a magserbi ti sabadit a panahun ten Cristiano hidi ti Roma. Káttapos, ten pamamag-itan nen tulung di ay angay siya ti Espanya. Im-paliwanag ni Pablo ten sulat na en pákkaintendi ten pánnampalataya sakay en kaugnayan ni iyád ten biyag nen Cristiano hidi. Ked ti libruwid a iyád en pinakatema nen mensahi na.

Káttapos na a batiyán en kákkapatkaka hidi sakay kinagi na a idáddasal na hidi, ay impaliwanag ni Pablo a en págpatawad nen Diyos ten tolay hidi ay, “ten pamamag-itan nen pánnampalataya sapul ten sapul a hanggan ten katapusan” (1:17). Impaliwanag na a en atanan nen tolay, magin Judio oni Hentil ay kailangan a mapatawad nen Diyos, gapu en atanan a tolay ay sakup nen kapangyariyan nen kasalanan. Sakay mangyari la en págpatawad ni en tolay ay sumampalataya kánni Cristo-Jesus.

Káttapos ay insaysay ni Pablo en bigu a kaugnayan nen tolay ten Diyos a bunga nen pákpagkaessa kánni Cristo Jesus. En mánnampalataya hidi ay nesoli dán ten Diyos, sakay ten kapangyariyan nen Ispiritu ay nakalaya dán hidi ten kapangyariyan nen kasalanan sakay kamatayan. Ten kapitulu 5 hanggan 8 ay insaysay bi ni Pablo en layunin nen Kautusan sakay en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu ten biyag nen mánnampalataya. Impaliwanag na ni konya a en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay sakup nen layunin nen Diyos para ten atanan a tolay.

Ten katapusan ni sulatid a iyád, kinagi na a en pángtakwil nen Judio hidi kánni Jesus ay kaguman ten layunin nen Diyos, tánni en págligtas nen Diyos ay makaabut ten atanan a tolay hanggan ten bakán hidi a Judio. Peru maniwala ti Pablo a awan la malay en pángtakwil nen Judio hidi kánni Jesus.

Ten katapusan a bahagi ni sulatid a iyád ay insaysay na en dapat a magin biyag nen Cristiano, lalu dán en tungkul ten págmahalan. Impaliwanag bi ni Pablo háddi en tungkul ten págserbi ten Diyos, en tungkulin nen Cristiano hidi ten gubiyernu di sakay ten balang essa. Insaysay na bi en katanungan hidi tungkul ten pagkain hidi sakay tungkul ten Aldew nen Káimang, a pirmi a pagkamaliyan nen sangan a kákkapatkaka ti Roma. Nagtapos i sulatidi ten pangsadili a págbati sakay págpuri ten Diyos.

Lasán nen libru

Sapul sakay paksa 1:1-17
Kailangan nen tolay en kaligtasan 1:18-3:20
En paraan nen págligtas nen Diyos 3:21-4:25
En bigu a biyag a nakaugnay kánni Cristo 5:1-8:39
En Israel ten planu nen Diyos 9:1-11:36
En ugali ni Cristiano 12:1-15:13
Katapusan sakay pangsadili a págbati 15:14-16:27

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a tagapagserbi ni Jesu-Cristo, a
dinulaw na tánni magin apostol sakay pinili na tánni mangaral ten Maganda
a Bareta nen Diyos.
2 Iyád a Maganda a Bareta a impangaku na tenhud pa ten pamamag-
itan nen propeta hidi, sakay nakasulat ten Banal a Kasulatan, 3 ay tungkul
ten Anak na, en Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Ten dikona a nagin tolay
ay neenak siya a gubwat ten lahi ni hari a David. 4 Sakay tungkul ten
Ispiritu nen kabanalan, ay impahayag siya a bilang Anak nen Diyos ten
pamamag-itan nen essa a dikál a kapangyariyan, en kákkabiyag na a ruway.
5 Ten pamamag-itan na ay tinanggap mi ten Diyos en kaluub a magin
apostol alang-alang kánni Cristo, tánni en atanan a bansa ay magkahud ti
pánnampalataya sakay sumunud dikona. 6 Kaguman kam bi ten dinulaw hidi
a magin tagasunud ni Jesu-Cristo.

Gustu ni Pablo a Bumisita ti Roma

7 Iddi a sulat ay para dikomoy a atanan a minahal nen Diyos a ked haán ti
Roma, a dinulaw na tánni magin banal: magkahud kam nakuwan ti pagpa-
pala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama sakay ten Panginoon a ti
Jesu-Cristo.
8 Purumeru ten atanan ay magpasalamaták ten Diyos ku ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo gapu dikomoy a atanan, gapu mabábbareta ti buu a
mundu en pánnampalataya moy. 9 En Diyos a pagserbiyan ku ti buu a pusu
en makapagpatunay ten pamamag-itan nen pángngaral ku ten Maganda a
Bareta tungkul ten Anak na a pirmi takam a idáddasal. 10 Sakay idáddasal ku bi
a ipagkaluub nen Diyos a makabisitaák dikomoy. 11 Gugustu ku dán a ketan
takam tánni mabahagiyan takam ten kaluub hidi a ispirituwal tánni tumatag
kam. 12 En gustu ku a kagiyán ay tánni magtulungan kitam tánni bumegsák
en balang essa dikotam ten pamamag-itan nen pánnampalataya ten Diyos.
13 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy ni sangan dán a beses
a binalak ku a umangay haán, peru pirmi la a tehud a hadlang. Gustu ku bi
a makaakit haán ti magin mánnampalataya kánni Cristo, kona ten ginamet ku
ten Hentil hidi. 14 Gapu tehudák a sagutin a mangaral ten atanan a tolay: ten
tehud hidi a nagadalan sakay awan, ten mágkalalaki sakay ten mangmang
hidi. 15 Iyán en dahilan ni bakin a gugustu ku a ipangaral haán dikomoy a
taga-Roma en Maganda a Bareta.

En Kapangyariyan nen Maganda a Bareta

16 Awan ku ikasaniki en Maganda a Bareta, gapu iyád en kapangyariyan
nen Diyos tánni maligtas en atanan a sumampalataya, purumeru ten Judio
hidi sakay kona bi ten Griego hidi. 17 Gapu ipeta nen Maganda a Bareta ni
konya a gamitán nen Diyos a magin matuwid en essa a tolay, iyud ay ten
pamamag-itan nen pánnampalataya sapul ten sapul hanggan ten katapusan.
Kona ten kinagi nen Kasulatan, “En tolay a imbilang nen Diyos a matuwid
gapu ten pánnampalataya na ay mabiyag.”

En Kasalanan nen Tolay

18 Nehayag en iyamut nen Diyos a gubwat dilanget kontra ten atanan a
páglapastangan sakay kadukássan nen tolay hidi, gapu ten kadukássan di ay
hinadlangan di en katutuhanan. 19 Gapu en maari a matukuyan tungkul
ten Diyos ay maliwanag, gapu mismu a en Diyos en nángpahayag dikodi.
20 Sapul pa ten dikona a lalangán nen Diyos i munduwiday, en katangian

na a awan ketan, en awan ti hanggan a kapangyariyan na sakay en pagka-Diyos na ay maliwanag a ketan ten bagay hidi a ginamet na. Kaya awan dán hidi ti medahilan. 21 Maski ni tukoy di dán en Diyos ay awan di siya pinarangalan bilang Diyos oni maski pinasalamatan dálla. Nan, na-grarámmat hidi ti bagay a awan ti seserbi kaya nadiklámman en mangmang di a kaisipan. 22 Magmala-malalakiyan hidi peru lumitaw labi a mangmang hidi. 23 Inadággan di en kaluwalhatian nen Diyos a awan ti kamatayan, sakay sinamba di en ribultu nen kona ten tolay a tehud a kamatayan, en ibun hidi, en hayup hidi a tehud a áppat a básset, sakay en hayup hidi a magarakas.

24 Kaya pinabayan hidi nen Diyos ten madingát a kagustuwan nen pusu di, hanggan a awan di dán mapugád en pággamet ti kahalayan ten balang essa. 25 Inadággan di en katutuhanan tungkul ten Diyos sakay pinalitan di ti kakabuliyan. Sinamba di sakay nagserbiyan di en linalang embes a en nanglalang, a siya en dapat a puriyán a awan ti katapusan! Amen.

26 Gapu haud ay pinabayan hidi nen Diyos ten mahalay a hilig nen bággi di. Umád dán a mákpagaladug en bábbi hidi ten lállaki hidi nan ten kaparehu di dálla a bábbi. 27 Kona bi hud en ginamet nen lállaki hidi; umád hidi a mákpagaladug ten bábbi hidi nan ten kaparehu di bi a lállaki. Iyád a gamet di ay kasuklam-suklam a bagay kaya talaga a maparusaan hidi ti karapatdapat gapu ten gamet di a madukás.

28 Gapu sala di a tenggiyán en Diyos ay pinabayan hidi nen Diyos ten mágkadukás di a isip sakay ten gággamitán di hidi a kasuklam-suklam. 29 Nagin alipin hidi nen atanan a kalasi ni madukás, kalokuwan, kasaki-man, sakay madukás a isip. Naputat hidi ti inggit, pámmunu, págtalutalu, págdaya, págmetmet, 30 págsesti, maiyamut hidi ten Diyos, awan hidi ti galang sakay hambug, pirmi hidi a magbuu ti kadukássan, magaryok ti magamet a kadukássan sakay awan hidi sumássunud ten dáddikál di, 31 mangmang hidi, traidor hidi, awan hidi ti pusu sakay awan hidi ti kagbi. 32 Tukoy di en utus nen Diyos a dapat a matay en maggamet ti kona hidi haád. Peru tulos-tulos padi hidi a mágggagamitán ti kona haád sakay masaya hidi ni ketan di en agum a maggamet bi ti kona haud.

2

Matuwid en Pághatul nen Diyos

1 Kaya ngani awan ka dán ti medahilan, siko a maghatul ten agum. Gapu en pághatul mu ten agum ay hatulan mu bi en sadili mu gapu siko a maghatul ay mágggamet labi ti kona haud. 2 Tukoy tam a makatarungan en hatul nen Diyos ni maghatul ten tolay hidi a mágggagamitán ten kona hidi haud a bagay. 3 Akala mu bemanid ay makaiwas ka ten parusa nen Diyos ni hatulan mu en mágggagamitán ti mali a gággamitán mu labi? 4 Oni gustu mu pa a hamakán en Diyos gapu ten kabaitan na, mapagpugád sakay mapagpasensiya!

Awan mu beman tukoy a tunay ti bait en Diyos kaya átdenan na ka ti pagkakataun a magsisi sakay umadág ten kasalanan mu? 5 Peru gapu ti káttug ni ulu muwen sakay ten awan mu págsisi, ay padággiyán mu la en parusa nen Diyos dikomu ti aldewid a iyud, ni ipeta dán nen Diyos en iyamut na sakay makatarungan a pághatul na. 6 Gapu siya en mangganti ten balang essa ayun ten ginamet di. 7 Átdenan na ti biyag a awan ti katapusan en magtulos-tulos hidi a maggamet ti maganda, en masor hidi ti karangalan,

kadakilaan sakay biyag a awan ti katapusan. 8 Peru ipadanas nen Diyos en
matindi na a iyamut ten tolay hidi a makasadili sakay umád a sumunud ten
katutuhanan nan ten kadukássan. 9 Matindi a kahirapan en danasán nen
atanan a maggamet ti madukás, purumeru ten Judio hidi kona bi ten Griego
hidi. 10 Peru átdenan nen Diyos ti karangalan, papuri sakay kapayapaan en
atanan a maggamet ti maganda, purumeru ten Judio hidi kona bi ten Griego
hidi. 11 Gapu pantay la en pangileng nen Diyos ten atanan a tolay.
12 En tolay hidi a nagkasala a awan sakup nen Kautusan ni Moises ay
maparusaan, peru awan ayun ten Kautusan. Sakay en atanan a magkasala
a sakup nen Kautusan ay mahatulan a ayun ten Kautusan. 13 Gapu bakán a
en mágsanig hidi ten Kautusan en matuwid ten pangileng nen Diyos, nan en
sumássunud hidi.
14 Ni en Hentil hidi a awan sakup nen Kautusan ay maggamet hidi ti ayun
ten Kautusan, ay ten pangisip di ay kautusan dán iyád. 15 En mágkaganda
di a gamet a mángpeta ten inyutus nen Kautusan ay ked ten pusu di. En
konsensiya di en mangpatunay, gapu ni agum ay usigán hidi nen konsensiya
di sakay ni agum ay isurug na bi hidi. 16 Ayun ten Maganda a Bareta a
ipáppangaral ku ay mangyari iyád ten Aldew a en sekretu nen tolay hidi ay
hatulan nen Diyos ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.

En Judio hidi sakay en Kautusan

17 Peru ni kákkagiyán mu a Judio ka sakay maniwala ka ten Kautusan, ay
ipágmadikál mu a tehud ka a relasyon ten Diyos. 18 Kagi mu a tukoy mu en
kaluuban na, tukoy mu en mágkaganda hidi a bagay, gapu intoldu dikomu
nen Kautusan. 19 I palagay muwid ay tagagiyya ka nen burák, demlag
ten madiklámman hidi ti isip, 20 tagapagtoldu ten mangmang hidi, sakay
tagapagtoldu ten anak palla hidi. Gapu netan mu en buu a karunungan
sakay katutuhanan ten Kautusan. 21 Kaya a táttolduwan mu en agum, peru
bakin a awan mu dálla matolduwan i sadili muwen? Mangaral ka a dyan
magtakaw, peru siko a mismu ay mágtakaw. 22 Kákkagiyán mu a dyan
mangalunya, peru mángngalunya ka. Maiyamut ka ten diyos-diyosan hidi,
peru sumáddáp ka ten templo di, tánni magtakaw la. 23 Ipágmadikál mu a ked
dikomu en Kautusan, peru awan mu labi igagalang en Diyos ten pamamag-
itan nen páglabag mu ten Kautusan! 24 Gapu nakasulat a, “Gapu dikomoy a
Judio hidi, en ngaran nen Diyos ay awan igagalang nen Hentil hidi.”
25 En pagkaturi mu ay mahalaga la ni summássunud ka ten Kautusan; peru
ni lumabag ka ten Kautusan ay kumán ka labi a awan tinuri. 26 Ni sunudán
bi nen awan naturi en Kautusan ay awan beman kumán dán bi siya a tinuri?
27 Kaya, siko a Judio a sakup nen Kautusan a awan sumássunud, ay hatulan
nen awan hidi naturi a tumáttupad ti Kautusanid a iyán. 28 Gapu en essa a
tolay ay awan magin Judio gapu ten pangluwas na idsura oni gapu siya ay
naturi. 29 En tatarudan a Judio ay en tolay hidi a nabagu en pusu di sakay
kaluuban di ten pamamag-itan nen Ispiritu nen Diyos, sakay bakán a ayun
ten Kautusan a nakasulat. En Diyos i mangparangalid ti tolayid a iyán bakán
a en tolay.

3

1 Nadid, konya a mas higit en Judio ten Hentil? Ánya en kahalagaan ni
naturi hidi? 2 Makpal! Purumeru ten atanan, en Judio hidi en pinagkati-
walaan ten impahayag hidi nen Diyos. 3 Ánya nadid ni awan nagin tapat en

sangan dikodi? Gustu na bemanid a kagiyán ay awan dán bi tapat en Diyos
ten pangaku na hidi? 4 Awan! Gapu matapat en Diyos maski ni mágkabuli en
atanan a tolay. Ayun ten nakasulat a,
“Tánni tenggiyán ka a matuwid ten pággupos mu,
sakay manalu ka ni hatulan ka dán.”
5 Peru ni en madukás a gamet tam en mángpeta ten katarungan nen Diyos,
makagi tam beman a awan makaturangan en Diyos gapu pápparusaan na
kitam? (Kona haán en katuwiran nen tolay.) 6 Bakán a kona haud! Ni en
Diyos ay awan makaturangan, konya na a hatulan i munduwiday?
7 Ni ten pamamag-itan nen págbuli-buli ku ay lalu a ketan en kaluwalhatian
nen Diyos, gapu a lalu a ketan a siya ay matapat, bakin parusaanák na pa
bilang essa a makasalanan? 8 Bakin a awan tam kagiyán a, “Maggamet kitam
ti madukás ni maganda en risulta ni iyád?” Kona kan haán i itáttoldu miyid,
kagi nen mangsássida hidi dikoku. Parusaan hidi iyán nen Diyos, kona haud
i dapatid.

Awan ti Matuwid

9 Ánya nadid? Sikitam beman a Judio hidi ay mas higit nan ten Hentil hidi?
Awan! Gapu napatunayan mi a ked ten kapangyariyan nen kasalanan en
atanan a tolay, magin Judio ay ti Hentil. 10 Ayun ten nakasulat a,
“Awan ti matuwid, awan maski ni essa. 11 Awan ti makaintendi,
awan ti magaryok ten Diyos. 12 En atanan ay ummadág ten Diyos sakay
ginamet di a nagpakadukás.
awan ti maggamet ti maganda, awan maski ni essa.” 13 “En ngusu di ay
kumán a en lábbáng a mabuyok,
en pággupos di ay purus a págdaya.
En bibig di ay makamandag a kona ten biklat.” 14 “Purus a págmuda
sakay mágkadukás a upos en lumuwas ten bibig di.”
15 Ginan hidi a angay mamunu.
16 Kumán a nagdamanan ni salot en madamanan di,
17 awan di tukoy ni konya en mabiyag ti kapayapaan.”
18 “Awan di tukoy a manteng ten Diyos.”
19 Nadid ay tukoy tam a ányaman en kinagi nen Kautusan, iyud ay para ten
atanan a sakup na, tánni awan ti medahilan en balang essa, sakay managut
en buu a mundu ten pághatul nen Diyos. 20 Gapu en págtanggap nen Diyos
ten tolay ay bakán a ten pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan, gapu en
gamet nen Kautusan ay ipakapospos ten tolay a siya ay nagkasala.
21 Peru nadid ay impahayag nen Diyos ni konya kitam a magin katanggap-
tanggap dikona. Iyád ay bakán a gapu ten kássunud ten Kautusan; mismu a
en Kautusan sakay en Propeta hidi ay nagpatunay tungkul háddi. 22 Imbilang
nen Diyos a awan ti kasalanan en atanan a sumampalataya kánni Jesu-Cristo
ten pamamag-itan nen pánniwala di dikona. 23 Gapu en atanan a tolay ay
nagkasala, sakay awan ti deyaman a makaadeni ten kaluwalhatian nen
Diyos. 24 Konapamanhud, gapu ten habag na ay imbilang na hidi a awan ti
kasalanan ten pamamag-itan ni Cristo Jesus, a nangpalaya dikodi. 25 Siya
en inyalay nen Diyos tánni ten kákkebuhus nen digi na ay mapatawad en
kasalanan nen tolay ten pamamag-itan nen pánnampalataya dikona. Ginamet
iyád nen Diyos tánni patunayan na a siya ay matuwid, gapu tenhud palla ay
nagpugád dán siya sakay nagpasensiyaan na en kasalanan hidi a nagamet
nen tolay. 26 Peru nadid pinatunayan nen Diyos a siya ay matuwid sakay

siya en mángbilang a awan ti kasalanan ten sumampalataya kánni Jesus.
27 Kaya ánya nadid i mepagmadikál tamid? Awan! Sakay bakin magmadikál
kitam? Gapu beman ten págsunud tam ten Kautasan? Awan! Nan gapu ten
pánnampalataya kánni Cristo. 28 Ni konahud, ay maliwanag a ten pamamag-
itan la nen pánnampalataya a mebilang a awan ti kasalanan en tolay, bakán a
ten pamamag-itan nen págtupad ten Kautusan. 29 En Diyos beman ay Diyos
la nen Judio hidi? Awan beman a Diyos labi siya nen Hentil hidi? Tarud, siya
ay Diyos bi nen Hentil hidi, 30 gapu eessa la en Diyos. Judio man oni Hentil
ay parehu na a tanggapán gapu ten pánnampalataya di kánni Cristo. 31 Gapu
beman haád ay bali awanán mi dán en Kautusan? Awan! I tatarudanid ay
mas lalu mi pa ngani a pahalagaan.

4

En Halimbawa ni Abraham

1 Nadid, tungkul bi kánni Abraham a ninunu tam, ánya i makagi tamid?
Ánya en karanasan na tungkul ti hidi iyád a bagay? 2 Ni siya ay imbilang a
awan ti kasalanan gapu ten mágkaganda na hidi a gamet ay tehud nakuwan
siya a ipagmadikál. Peru awan siya ti mepagmadikál ten atubengán nen
Diyos, 3 gapu kinagi nen Kasulatan a, “Nanampalataya ten Diyos ti Abraham.
Gapu haud, ay imbilang siya nen Diyos a matuwid.” 4 En matanggap
nen tolay hidi a magtarabahu ay bakán a rigalu nan suweldu. 5 Peru ten
awan hidi magtiwala ten sadili di a gamet nan manampalataya ten Diyos a
mágpatawad ten makasalanan hidi ay ibilang hidi nen Diyos a matuwid gapu
ten pánnampalataya na. 6 Kaya kinagi ni David a pinagpala en tolay a nebilang
a matuwid bakán a gapu ten gamet na hidi. 7 Kinagi na a, “Pinagpala en tolay
a pinatawad dán en kasalanan na hidi,

sakay pinatawad bi en págsuway na hidi. 8 Pinagpala en tolay a awan dán
singirán nen Panginoon
ten kasalanan na hidi.”

9 Iyád beman hidi a pagpapala ay para la ten naturi hidi? Awan! Iyád
ay para bi ten awan hidi naturi. Kákkagiyán tam a ayun ten Kasulatan,
ay imbilang nen Diyos a matuwid ti Abraham gapu ten pánnampalataya
na. 10 Nengkan iyád a nangyari? Bagu beman siya a naturi oni káttapos?
Nangyari iyád bagu siya a naturi, bakán a káttapos.

11 Tinuri ti Abraham bilang tanda a imbilang siya nen Diyos a matuwid
gapu ten pánnampalataya na ten dikona a awan palla siya naturi. Kaya
siya ay nagin ama nen atanan a mánnampalataya ten Diyos tánni kona haud
ay mebilang hidi a matuwid maski ni awan hidi naturi. 12 Sakay siya ay
ama bi nen naturi hidi, bakán la a gapu naturi hidi nan gapu a hidi ay
summampalataya bi a kona ten ninunu tam a ti Abraham bagu siya naturi.

Matanggap en Pangaku Gapu ten Pánnampalataya

13 Impangaku nen Diyos kánni Abraham sakay ten magin lahi na, a hidi en
mangmana ti munduwiday, bakán a gapu ten kássunud na ten Kautusan nan
gapu ten pánnampalataya na ten Diyos kaya siya ay nebilang a matuwid. 14 Ni
en sumássunud la hidi ten Kautusan en magin tagapagmana ay bali awan
en pánnampalataya sakay pangaku. 15 Ten pamamag-itan nen Kautusan ay
maiyamut en Diyos ten lumabag hidi; peru ni awan ti kautusan ay awan bi
ti págsuway.

16 Kaya en pangaku ay ayun ten pánnampalataya, tánni magin essa iyád a
kaluub ten lahi ni Abraham bakán la a ten summássunud hidi ten Kautusan
nan para ten atanan a sumampalataya ten Diyos a kona dikona. Gapu siya
en ama tam a atanan, 17 kona ten nakasulat a, “Ginamet taka a ama nen
makpal a bansa.” Iyád a pangaku ay mabisa ten atubengán nen Diyos a
sinampalatayaan na, en Diyos a mágbiyag ten patay hidi sakay manglalang
ten atanan a bagay a awan palla nalalang. 18 Maski ni awan dán ti pag-
asa a magkahud ti anak ay nanampalataya padi ti Abraham a magin ama
siya nen makpal a bansa, ayun ten kinagi dikona a, “Kona ten kakpal nen
biton hidi en magin lahi mu.” 19 Awan nanghina en pánnampalataya na
maski ni en idad na ay magdatos dán a taon sakay mahina dán en babággi
na. Tukoy na bi a baug ti Sara. 20 Awan siya nagalangan ten pangaku
nen Diyos, nan lalu pa a tummibay en pánnampalataya na sakay nagpuri
siya ten Diyos. 21 Nanampalataya siya ti hustu a tupadán nen Diyos en
pangaku na. 22 Kaya gapu ten pánnampalataya na ay imbilang siya nen Diyos
a matuwid. 23 Peru en upos a, “nebilang a awan ti kasalanan,” ay bakán la
a para dikona, 24 nan para bi dikotam. Mebilang kitam a awan ti kasalanan
ni sumampalataya kitam ten Diyos a nangbiyag a ruway ten Panginoon tam
a ti Jesus. 25 Impabunu di siya gapu ten kasalanan tam hidi sakay ruway a
biniyag tánni mebilang kitam a awan ti kasalanan.

5

En Bunga nen Págtanggap nen Diyos Dikotam

1 Nadid ta imbilang kitamon nen Diyos a awan ti kasalanan ten pamamag-
itan nen pánnampalataya, tehud kitamon a mapayapa a relasyon ten Diyos
ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 2 Ten pamamag-itan
nen pánnampalataya tam kánni Jesu-Cristo ay mabati tamon en kabaitan nen
Diyos, sakay masaya kitam a tarud gapu ten pag-asa tam a makabahagi
kitam ten kaluwalhatian na. 3 Sakay bakán la a iyán, masaya kitam ten
kahirapan tam hidi a táttiisán tam gapu tukoy tam a en magin risulta na
ay págtiyaga. 4 Sakay en págtiyaga ay magrisulta ti katatagan. Sakay en
katatagan ay magrisulta ti pag-asa. 5 Talaga a mangyari en asaan tam hidi,
gapu impabati nen Diyos en págmahal na dikotam ten pamamag-itan nen
Banal a Ispiritu a inyatád na dikotam.

6 Gapu ten dikona a mahina kitam palla ay natay ti Cristo ten netakda a
panahun para ten makasalanan hidi. 7 Mahirap a mangyari ten essa tolay a
iyalay na en biyag na alang-alang ten essa a tolay a matuwid. Maski tehud a
magbegsák-isip a iyatád na en biyag na para ten essa a mabait a tolay. 8 Peru
impabati nen Diyos en págmahal na dikotam ten dikona a natay ti Cristo
para dikotam, dikona a makasalanan kitam palla. 9 Kaya ten pamamag-
itan nen digi na ay imbilang kitam nadid a awan ti kasalanan, kaya gapu
kánni Cristo siguradu kitamon a ligtas ten iyamut nen Diyos. 10 Tenhud ay
kadima kitam nen Diyos, peru nadid ay tinanggap na kitamon a amigu na ten
pamamag-itan nen kákkatay nen Anak na. Kaya siguradu a maligtas kitam
ten pamamag-itan nen biyag ni Cristo. 11 Bakán la a iyán! Masaya kitam
sakay magpuri ten Diyos ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo gapu dikona ay tinanggap kitam nen Diyos a amigu na.

Ti Adan sakay ti Cristo

12 Nadid, en kasalanan ay summáddáp ti munduwiday ten pamamag-itan
nen essa a tolay sakay en kamatayan ay summáddáp ten pamamag-itan nen
kasalanan na. Kaya, en kamatayan ay kummalat ten atanan a tolay gapu
en atanan ay nagkasala. 13 Ked dán ti munduwiday en kasalanan bagu pa a
inyatád en Kautusan, peru ni awan ti Kautusan ay awan makagi a tehud a
kasalanan en tolay. 14 Konapamanhud ay naghari padi en kamatayan sapul
kánni Adan hanggan kánni Moises, maski ten tolay hidi a en kasalanan di ay
bakán a kona ten kássuway ni Adan ten utus nen Diyos.

Ti Adan ay kumán a letratu ni Cristo a inasaan a dumemát tenhud.
15 Peru magkaiba i duwwaid a iyád, gapu en habag nen Diyos ay mas higit
nan en kasalanan ni Adan. Tarud a náng-atád ti kamatayan ten makpal
a tolay en kássuway ni Adan, peru mas higit en habag nen Diyos sakay
rigalu a dummemát ten makpal a tolay ten pamamag-itan nen essa a tolay
a ti Jesu-Cristo. 16 Sakay tehud a pagkakaiba ten kaluub nen Diyos sakay
ten kasalanan nen essa a tolay. En hatul nen essa a kássuway ay parusa,
peru en rigalu a dummemát maski ni makpal a págsuway ay nagrisulta
ti kapatawadan. 17 Ten pamamag-itan nen págsuway nen essa a tolay ay
naghari en kamatayan. Peru ten pamamag-itan bi nen essa a tolay a ti Jesu-
Cristo, en tolay hidi a pinagpala ti hustu sakay imbilang nen Diyos a matuwid
ay magkahud ti ispirituwal a katatagan.

18 Kaya ni konya a nagrisulta ti parusa en atanan a kasalanan nen essa a
tolay, en pagin-matuwid nen essa a tolay ay nagrisulta ti kapatawadan sakay
biyag para ten atanan. 19 Gapu ni en atanan ay nagin makasalanan gapu ten
kássuway nen essa a tolay, en atanan ay imbilang a awan ti kasalanan gapu
ten kássunud bi nen essa a tolay.

20 Ten dikona a magkahud ti Kautusan ay makpal a summuway. Peru
ni kummakpal en págsuway hidi ay mas lalu pa a dummikál en habag nen
Diyos. 21 Kaya, ni konya a maghari en kasalanan ten pamamag-itan nen
kamatayan, ay kona bi hud a maghari en habag nen Diyos ten pamamag-itan
nen pángbilang na dikotam a awan ti kasalanan. Iyád ay mangatád ti biyag a
awan ti katapusan ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

6

Patay ten Kasalanan Peru Biyag kánni Cristo

1 Ánya nadid i kagiyán tamid? Tulos-tulos kitam beman a magkasala tánni
lalu pa a madagdagan en habag nen Diyos? 2 Awan! Gapu patay kitamon
ten kasalanan, konya kitam pa a mabiyag ti págkasala? 3 Awan moy beman
tukoy a sikitam a atanan a nabinyagan kánni Cristo Jesus ay nabinyagan ten
kákkatay na? 4 Ni konahud, ay natay kitamon sakay nelábbáng a kaguman
na ten pamamag-itan nen binyag. Tánni ni konya a biniyag a ruway ti
Cristo ten pamamag-itan nen dakila a kapangyariyan nen Áma, sikitam bi
ay magkahud ti bigu a biyag.

5 Gapu ni nakaguman kitam ni Cristo ten kákkatay a kona ten kákkatay
na ay siguradu a makaguman na kitam bi ten ruway a kákkabiyag kona ten
kákkabiyag na a ruway. 6 Tukoy tam a en dati tam a pagkatolay ay nepaku dán
ten kudus a kaguman ni Cristo, tánni en makasalanan tam a pagkatolay ay
matay sakay awan kitamon maalipin nen kasalanan. 7 Gapu en natay dán ay
pinalaya ten kapangyariyan nen kasalanan. 8 Ni natay kitamon a kaguman
ni Cristo ay maniwala kitam a mabiyag kitam bi a kaguman na. 9 Tukoy tam

a dikona a biniyag a ruway ti Cristo ay awan dán matay a ruway. Awan dán
ti kapangyariyan dikona en kamatayan. 10 Ten dikona a natay ti Cristo, ay
awan dán ti kapangyariyan dikona en kasalanan. Nadid ay mabiyag dán siya
a kaguman nen Diyos. 11 Kaya dapat moy a ibilang en sadili moy a patay dán
ten kasalanan peru biyag gapu ten Diyos, gapu nákpagkaessa kamon kánni
Cristo Jesus.
12 Dyan moy pabayan a maghari en kasalanan ten bággi moy a matay,
sakay dyan moy sunudán en mágkadukás na hidi a kagustuwan. 13 Dyan moy
dán gamitán ten kapangyariyan nen kasalanan en ányaman a bahagi nen
bággi moy ten pággamet ti kadukássan. Nan, pasakup kam ten Diyos bilang
tolay hidi a natay dán sakay nabiyag a ruway. Sakay iyalay moy dikona en
bággi moy para ten pággamet ti maganda. 14 Gapu awan dán dapat a maghari
dikomoy en kasalanan, gapu awan kamon mabiyag a ayun ten kautusan nan
ten habag nen Diyos.

Alipin hidi nen Katuwiran

15 Nadid, malaya kitamon beman a magkasala gapu awan kitamon sakup
nen kautusan nan ten habag nen Diyos? Awan! 16 Awan moy beman tukoy
a ni nagpasakup kam ten deyaman a sássunudán moy, ay magin alipin na
kam. Kasalanan man iyád a magrisulta ti kákkatay, oni en kássunud ten Diyos
a magrisulta ti katuwiran. 17 Peru salamat ten Diyos gapu sikam a dati
a alipin hidi nen kasalanan ay buu a pusu a sumunud ten adal a inyatád
dikomoy. 18 Pinalaya kamon ten kasalanan sakay nadid ay alipin kamon
nen katuwiran. 19 Magupusák ten karaniwan a paraan gapu ten kahinaan
moy. Ni konya moy a impasakup en sadili moy tenhud ten kadingáttan sakay
kadukássan, ay ilaan moy nadid en sadili moy bilang alipin nen katuwiran
para ten banal hidi a layunin.
20 Ten dikona a alipin kam palla nen kasalanan, ay awan kam sakup nen
katuwiran. 21 Ánya nadid en pakinabang moy ten bagay hidi a ikasaniki moy
dán nadid? Kamatayan en meatád ni hidi iyud. 22 Peru nadid a pinalaya
kamon ten kasalanan sakay alipin kamon nen Diyos, en naalap moy ay
biyag a tehud a kabanalan sakay en risulta na ay biyag a awan ti katapusan.
23 Gapu kamatayan en bayad nen kasalanan, peru en awan ti bayad a rigalu
nen Diyos ay biyag a awan ti katapusan, ten pamamag-itan ni Cristo Jesus a
Panginoon tam.

7

Awan dán ten Kapangyariyan nen Kautusan

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, makaintendi kam ten batas. Tukoy moy a
en essa a tolay ay sakup la nen batas mentras a biyag siya. 2 Halimbawa,
ayun ten kautusan, en essa a bábbi ay sakup nen kabinga na mentras a biyag
siya. Peru ni matay en lállaki ay malaya dán en bábbi ten batas a mangsakup
dikona bilang tehud a kabinga. 3 Kaya ni mákkabinga siya ti agum a lállaki
mentras a biyag palla en kabinga na ay nangalunya siya. Peru ni patay
dán en kabinga na ay awan dán siya sakup ni kautusanid a iyád. Sakay
ni mákkabinga siya ti agum a lállaki ay awan siya nangalunya. 4 Kona labi
hud kákkapatkaka, natay kamon ten Kautusan gapu bahagi kam nen bággi
ni Cristo. Sakay nadid ay kaguman kamon ten kákkabiyag na a ruway tánni
magbunga kam ti mágkaganda a gamet para ten Diyos. 5 Dikona ked kitam

palla ten makamundu hidi a kákkabiyag, ay en mágkadukás tam a kagustuwan
en maghari ten bággi tam, sakay lalu pa a pinabegsák nen Kautusan kaya a
nagamet tam en bagay hidi a humayun ti kákkatay. 6 Peru nadid ay malaya
kitamon ten Kautusan gapu natay kitamon ten kasalanan a dati a nangalipin
dikotam. Kaya magserbi kitamon ten Diyos bakán a gapu ten dati a batas a
nakasulat nan gapu ten bigu a biyag ten Ispiritu.

En Kautusan sakay en Kasalanan

7 En gustu beman a kagiyán ni iyád ay madukás en Kautusan? Awan!
Ni awan gapu ten Kautusan ay awan ku nakuwan natukuyan ni ánya en
kasalanan. Awan ku nakuwan natukuyan a en págnasa ten kao nen agum
ni awan kinagi nen Kautusan a, “Dyan moy pagnasaan en bakán moy a
kao.” 8 Peru gapu ten kautusan, ay linukag nen kasalanan i bággi kuwidi
para ten atanan a kalasi ni kasakiman. Gapu awan ti kasalanan ni awan ti
kautusan. 9 Tenhud ay nabiyagák a awan ti kautusan; peru dikona dumemát
en kautusan ay nabiyag en kasalanan 10 sakay natayák. En kautusan a
dapat nakuwan a mangatád dikoku ti biyag ay siya en nangatád dikoku ti
kamatayan. 11 Gapu ginamit nen kasalanan en kautusan tánni madayaák,
gapu haud ay nahatulanák ngani ti kamatayan.

12 Kaya ngani en Kautusan ay banal sakay bawat utus ay banal, matuwid
sakay maganda. 13 En gustu na beman a kagiyán ay nakapangatád dikoku
ti kamatayan en mágkaganda a bagay? Awan! En kasalanan en nangbunu
dikoku ten pamamag-itan nen maganda a bagay. Nangyari iyád tánni mepeta
ni ánya a talaga en kasalanan sakay tánni mehayag, ten pamamag-itan nen
Kautusan, a en kasalanan ay talaga a tunay ti dukás.

En Hilig nen Bággi sakay en Kagustuwan nen Isip

14 Tukoy tam a en Kautusan ay ispirituwal, peru mabiyagák a ayun ten
hilig nen bággi sakay alipinák nen kasalanan. 15 Awan ku maintendiyan i
sadili kuwiday. Gapu awan ku magamet en gustu ku hidi, nan en kaiyamu-
tan ku en gággamitán ku. 16 Nadid, ni gamitán ku en awan ku hidi gustu ay
ummayunák a maganda ngani en Kautusan. 17 Kaya, bakán dán a sikán en
tehud a gamet haud nan en kasalanan a mágyan dikoku. 18 Tukoy ku a awan
ti maganda a bagay a mágyan ten pagkatolay ku. Gustu ku a maggamet ti
maganda peru awan ku makaya a magamet en maganda a gustu ku. 19 Gapu
awan ku gággamitán en maganda a bagay a gustu ku, nan en mágkadukás a
awan ku gustu en gággamitán ku. 20 Ni en gággamitán ku ay en awan ku gustu
ay bakán dán a sikán en tehud a gamet haud nan en kasalanan a mágyan
dikoku.

21 Kaya kona háddi en natukuyan ku: ni gustu ku a maggamet ti maganda
ay en madukás en adeni dikoku. 22 Buu i pusu kuwiday a masaya ten
Kautusan nen Diyos. 23 Peru tehud a iba a kautusan ti bahagi ni bággi
kuwiday a kontra ten kagustuwan nen isip ku. Iyád a kautusan ay paalipinák
na ten kasalanan a ked ti bággi kuwiday. 24 Kakakagbi kalagayan kuwiday!
Deya wád i makapángligtasid dikoku ti kalagayan kuwiday a mángpahamak
dikoku? 25 Awan dán ti agum nan en Diyos ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo
a Panginoon tam! Salamat dikona!

Kona háddi en kalagayan ku: ten isip ku ay sumunudák ten Kautusan
nen Diyos, peru ten makasalanan ku a pagkatolay ay sumássunudák ten
kagustuwan nen kasalanan.

8

En Kákkabiyag a Ayun ten Ispiritu

1 Kaya awan dán hatulan a maparusaan en tolay hidi a nákpagkaessa kánni
Cristo Jesus. 2 Awanák dán sakup nen kapangyariyan nen kasalanan sakay
kamatayan gapu pinalayaák dán nen kapangyariyan nen Ispiritu a maka-
pangatád ti biyag ten pamamag-itan ni Cristo Jesus. 3 Ginamet nen Diyos
en awan nagamet nen Kautusan gapu ten kahinaan nen tolay. Pinaangay
na háddi en sadili na a Anak a kona ten essa a tolay a makasalanan tánni
sidaán en kasalanan. Kaya hinatulan na dán en kasalanan a nangalipin ten
tolay. 4 Ginamet iyád nen Diyos tánni magamet tam ni ánya en agidán nen
Kautusan ten pamamag-itan nen págsunud ten Ispiritu, embes a en sadili a
kagustuwan nen bággi tam. 5 Gapu en mabiyag hidi a ayun ten hilig nen bággi
ay magsikap ten bagay hidi a ayun ten bággi, peru en mabiyag hidi ayun ten
pággiyya nen Ispiritu ay magsikap tungkul ten bagay hidi a ispirituwal. 6 En
sangpáttán nen kássunud ten hilig nen bággi ay kákkatay, peru en sangpáttán
nen kássunud ten Ispiritu ay biyag sakay kapayapaan. 7 Gapu kalaban nen
Diyos en deyaman a sumássunud ten hilig nen bággi, gapu sala na a sumunud
ten kautusan nen Diyos sakay talaga a awan na magamet a sumunud. 8 Kaya
en mabiyag ayun ten hilig nen bággi ay awan maari a kasayaan nen Diyos.

9 Peru awan kamon mabiyag a ayun ten kagustuwan nen bággi, nan ayun
dán ten Ispiritu. Ti katunayan ay mágyan dán dikomoy en Ispiritu nen Diyos.
Ni en Ispiritu ni Cristo ay awan ten essa a tolay ay bakán siya a kánni Cristo.
10 Peru ni mágyan dán dikomoy ti Cristo, maski ni matay dán en bággi moy
gapu ten kasalanan ay biyag en ispiritu moy gapu imbilang kamon nen Diyos
a matuwid. 11 Ni mágyan dikomoy en Ispiritu nen Diyos a nangbiyag a ruway
kánni Jesu-Cristo, ay siya labi en mangbiyag a ruway ten bággi moy a tehud
a kamatayan, ten pamamag-itan labi nen Ispiritu na a mágyan dikomoy.

12 Kákkapatkaka hidi, awan kitamon alipin nen hilig nen bággi, kaya awan
kitamon dapat a mabiyag ayun ten makamundu a bággi. 13 Gapu matay
kam ni mabiyag kam a ayun ten bággi peru ni bunuwán moy ten pamamag-
itan nen Ispiritu en gamet hidi nen bággi ay mabiyag kam. 14 En atanan
a igiyya nen Ispiritu nen Diyos ay anak hidi nen Diyos. 15 Gapu awan
inyatád dikomoy nen Diyos en Ispiritu tánni magin alipin kam a mabiyag ti
ánteng. Nan en inyatád dikomoy ay Ispiritu tánni gamitán na kam a anak nen
Diyos kaya makadulaw kitamon dikona, “Ama! Ama ku!” 16 En Ispiritu en
magpatunay, kaguman na en ispiritu tam a sikitam ay anak hidi nen Diyos.
17 Sakay bilang anak hidi nen Diyos, sikitam ay tagapagmana nen Diyos a
kaguman ni Cristo a tagapagmana. Gapu ni magtiis kitam a kaguman ni
Cristo, ay makaguman na kitam ten kaluwalhatian na.

18 Para dikoku, en kahirapan hidi a táttiisán tam ten kasalukuyan ay awan
meparehu ten kaluwalhatian a mehayag dikotam balang aldew. 19 Gapu
áorayán nen atanan a tolay a ihayag nen Diyos en anak na hidi. 20 Awan
nagtagumpay en tolay, bakán a gapu iyud en gustu di, nan iyud en ka-
gustuwan nen Diyos. Peru nangatád labi siya ti pag-asa. 21 En atanan a
linalang ay palayaán nen Diyos tánni awan dán iyád marunot, sakay tánni
makabahagi ten maluwalhati a kalayaan nen anak hidi nen Diyos. 22 Tukoy
tam a mágdadaingán hanggan nadid, en atanan a linalang gapu ten matindi
a kahirapan a kona ten essa a magenak. 23 Bakán la a iyád! Maski sikitam
a tummanggap ten Ispiritu bilang purumeru a inatáddan nen Diyos ay

mágdadaingán bi mentras a maguray kitam ten pánghayag nen Diyos a anak na kitam sakay en kállaya nen bággi tam. 24 Ligtas kitamon gapu ten pag-asa tam. Peru awan iyád makagi a pag-asa ni áelingán tamon en inasaan tam. Deya pa beman en umasa ni ked dán bi haán en inasaan? 25 Peru ni umasa kitam ten awan tam áelingán ay áorayán tam iyud a tehud a katiyagaan.

26 Kona labi hud ten kahinaan tam hidi ay tulungan kitam nen Banal a Ispiritu. Awan tam tukoy ni konya kitam a dapat a magdasal, kaya en Ispiritu en mamag-itan dikotam ten Diyos ten paraan a awan kaya a ikagi. 27 Sakay maintendiyan nen Diyos a makatukoy ten lasán nen pusu nen tolay, en gustu a kagiyán nen Ispiritu, gapu en Ispiritu en mamag-itan para ten pinili hidi, ayun ten kaluuban nen Diyos.

28 Tukoy tam a en atanan a bagay a mangyari, ay kumilus en Diyos para ten kapiyyaan nen atanan a magmahal dikona, a dinulaw na ayun ten planu na. 29 Gapu sapul pa ten sapul ay tukoy dán nen Diyos ni deya en para dikona; pinili na dán hidi a magin kona ten Anak na, tánni siya en magin panganay ten makpal a matátkaka. 30 Sakay en pinili na hidi tenhud pa ay dinulaw na. Sakay en dinulaw na ay tinanggap na, sakay en tinanggap na ay inátdenan na bi ten kaluwalhatian na.

31 Ánya nadid en makagi tam tungkul ti hidi iyád a bagay? Ni en Diyos ay kakampi tam, deya nadid en kumontra dikotam? 32 Ni en sadili na a Anak ay awan na ingkemot nan inyatád na para dikotam a atanan, en agum pa beman hidi a bagay awan naid meatád dikotam? 33 Deya nadid makapángkasuwid kontra ten tolay hidi nen Diyos, en Diyos pa ngani i magpatawadid dikodi? 34 Deya en manghatul ti parusa? Ti Cristo Jesus beman a ked ten kawanan nen Diyos? Siya pa ngani en natay sakay nabiyag a ruway, sakay nadid ay siya en mamag-itan para dikotam. 35 Deya en makapánghiwalay dikotam ten págmahal ni Cristo? En kaguluwan beman, kahirapan, pággusig, aláp, kapubriyan, panganib, oni kamatayan? 36 Ayun ten Kasulatan, "Alang-alang dikomu ay pirmi kami a nakalaan ti kamatayan kumán kami a en tupa hidi a karniyán." 37 Awan! Atananid a iyád ay kaya tam a pagtagumpayan ten pamamag-itan na a nangmahal dikotam. 38 Gapu siguradu ku a awan ti makapánghiwalay dikotam ten págmahal nen Diyos. Maski kamatayan, en biyag, en anghel hidi, en pinunu hidi, en bagay hidi nadid a kasalukuyan, en bagay hidi a pademát, en tehud hidi a kapangyariyan, 39 en kadisunuwan, en kadisaladan, oni ányaman a linalang ay awan makapánghiwalay dikotam ten págmahal nen Diyos, en págmahal a impagkaluub na dikotam ten pamamag-itan ni Cristo Jesus a Panginoon tam.

9

En Pángpili nen Diyos ti Israel

1 Tatarudan i kagiyán kuwiday gapu tagasunudák ni Cristo. Awanák mágbabuli-buliyán. En konsensiya ku, ten tulung nen Banal a Ispiritu ay makapagpatunay a magkagiyák ti tatarudan. 2 Tunay i lungkut kuwiday sakay awan maibu-ibut i saket ni pusu kuwiday 3 tungkul ten kabanuwan ku hidi a Judio. Ni maari la nakuwan ay gustu ku a sikán dálla en sumpaán nen Diyos sakay mehiwalay kánni Cristo para ten kapiyyaan di. 4 Hidi ay Israelita a inatáddan nen Diyos ti karapatan a magin anak na. Impeta bi nen Diyos dikodi en kaluwalhatian na. Nangatád en Diyos dikodi ti kasunduwan sakay Kautusan, en tatarudan a págsamba, sakay en pangaku na hidi. 5 Naggubwat

dikodi en lahi nen ninunu hidi, sakay tungkul ten pagkatolay ni Cristo ay naggubwat siya ten lahi di. En Kataasan a Diyos ay dapat a puriyán a awan ti katapusan! Amen.

6 Bakán a gustu naid a kagiyán ay awan natupad en upos nen Diyos, gapu awan atanan ni Israelita ay kaguman ten banuwan a pinili na. 7 Awan bi imbilang en atanan a anak ni Abraham ay anak hidi nen Diyos. Kinagi nen Diyos kánni Abraham, “En naggubwat la kánni Isaac i mebilangid a lahi mu a impangaku ku dikomu.” 8 Kaya bakán a atanan a anak ni Abraham ay ibilang a anak nen Diyos, nan en ayun la ten pangaku nen Diyos. 9 Gapu kona háddi en pangaku, “Soliyák ti taonid, ti kona labi haád a panahun, sakay magenak ti lállaki ti Sara.”

10 Bakán la a iyud. Maski ni essa la en ama nen duwwa a anak ni Rebecca a awan ti agum nan en ninunu tam a ti Isaac, ay 11-12 impakilala nen Diyos a en págpili na ay ayun ten sadili na a planu, bakán a ayun ten gamet nen tolay. Kaya bagu pa a meenak en anak hidi sakay bagu pa hidi a makagamet ti maganda oni madukás, kinagi dán nen Diyos kánni Rebecca a, “Magserbi en panganay ten wadi na.” 13 Ayun ten nakasulat, “Minahal ku ti Jacob sakay kinaiyamutan ku ti Esau.” 14 Makagi tam beman a awan makatarungan en Diyos? Awan! 15 Gapu kona háddi en kinagi na kánni Moises, “Mahabagák ten gustu ku a kahabagan sakay kagbiyan ku en gustu ku a kagbiyan.” 16 Maliwanag a en págpili nen Diyos ay bakán a ayun ten kagustuwan nen tolay oni gamet nen tolay, nan ten habag nen Diyos. 17 Gapu ayun ten Kasulatan ay kinagi nen Panginoon ten hari ti Egipto, “Indátton taka a hari tánni ten pamamag-itan mu ay mepeta ku en kapangyariyan ku, sakay makilala en ngaran ku ti buuwiday a mundu.” 18 Kaya kahabagan nen Diyos en deyaman a gustu na a kahabagan, sakay pakáttugán na ti ulu en gustu na a pakáttugán ti ulu.

En Iyamut sakay en Habag nen Diyos

19 Bakay kagiyán mu dámman dikoku nadid a, “Ni konahud ay bakin a sássisiyán pa nen Diyos en tolay? Deya beman i makapangkontraid ten kaluuban nen Diyos?” 20 Tolay ka la deya ka beman para tumábbig ti kona haud ten Diyos? Makagi beman nen tolay ten nanglalang dikona a, “Bakin a linalangák mu a kona háddi?” 21 Awan beman ti karapatan en mággamet ti binga a manggamet ti mágkamahal a kalasi sakay mágkamura a kalasi a gubwat ten parehu a malagkit a luta?

22 Konapamanhud ay gustu a ipeta nen Diyos en iyamut na sakay en kapangyariyan na. Peru buu a tiyaga na a pinagtiisan en tolay hidi a dapat dán nakuwan a parusaan sakay ubusán a bunuwán. 23 Ginamet na iyád tánni ipakilala na en awan ti kaparehu a kadakilaan na ten tolay hidi a kinahabagan na, a tenhud pa ay inhanda na dán para ten kaluwalhatian na. 24 Sikitam en dinulaw hidi, bakán la a en gubwat ten Judio hidi nan en gubwat bi ten Hentil hidi. 25 Kona háddi en kinagi na ten libru ni Oseas,

“En dati a awan ku banuwan
ay madulawan a, ‘Banuwan ku’
sakay en dati a awan ku mahal
ay madulawan a ‘Mahal ku.’ ” 26 Sakay en kinagiyan na a,
‘Bakán takam a banuwan,’
ay madulawan a anak hidi nen Diyos a biyag.’ ” 27 Kona bi háddi en impahayag ni Isaias tungkul ti Israel, “Maski ni sakona ti kakpal

nen baybay ti digiten en anak ni Israel ay sasangan la dikodi en
maligtas. 28 Gapu mahigpit sakay alistu a hatulan nen Panginoon i
munduwiday." 29 Ti Isaias labi en nagkagi a, "Ni en Panginoon a
Makapangyariyan ten atanan ay awan nángwarak ti sasangan ten lahi
tam, sikitam nakuwan ay nagin kona ti Sodoma sakay ti Gomorra."

En Israel sakay en Maganda a Bareta

30 Ánya nadid makagi tamid? En Hentil hidi a awan nagsikap a ma-
gin makasaya ten Diyos ay tinanggap na hidi ten pamamag-itan nen
pánnampalataya di dikona. 31 Peru en Israel a nagsikap a mangtupad ten
Kautusan tánni kasayaan nen Diyos ay awan nagtagumpay. 32 Bakin? Gapu
nagsikap hidi a kasayaan nen Diyos ten pamamag-itan nen sadili di a gamet
bakán a ten pamamag-itan nen pánnampalataya dikona. Nesángdul hidi ten
batu a kákkerakpaan. 33 Ayun ten nakasulat ay, "Mángdáttonák ti Sion ti essa a
batu a kákkesángdulan, essa a dikál a batu a kákkerakpaan di. Peru ni deyaman
en manampalataya dikona ay awan mapasaniki.

10

1 Kákkapatkaka ku hidi, en gugustu ku a mangyari sakay dasal ten Diyos ay
maligtas en banuwan a Israel. 2 Sikán dán en makapangpatunay a magsikap
hidi tánni masaya en Diyos dikodi, peru mali en pággamet di. 3 Gapu awan di
tinenggi en katuwiran a gubwat ten Diyos, sakay nagsikap hidi a nanggamet
ti sadili di la a paraan embes a en paraan nen Diyos. 4 Gapu ti Cristo en
katuparan nen Kautusan, tánni mebilang a awan ti kasalanan en deyaman a
sumampalataya dikona.

En Kaligtasan ay Para ten Atanan

5 Kona háddi en insulat ni Moises tungkul ten pagin-matuwid ten
pamamag-itan nen Kautusan, "Mabiyag en mangtupad ten Kautusan."
6 Peru kona bi háddi en kinagi tungkul ten pagin-matuwid gapu ten
pánnampalataya, "Dyan mu kagiyán ten sadili mu a, 'Deya beman en meangay
di langet?' a kumán a gustu na a padibábbiyán ti Cristo. 7 "Dyan mu bi
kagiyán a, 'Deya en dumibábbi ten lugar nen patay hidi?' " a kumán a gustu
na a paikatán ti Cristo ten páglábbánggan. 8 Peru iddi en kinagi na, "Adeni
dikomu en upos, ked dán ti bibig muwen sakay ti pusu muwen." En gustu
na a kagiyán ay en upos a impangaral mi tungkul ten pánnampalataya. 9 Ni
ipahayag mu ten bibig mu a ti Jesus en Panginoon sakay manampalataya ka
ti buu a pusu a siya ay biniyag a ruway nen Diyos ay maligtas ka. 10 Gapu ni
buu a pusu en pánnampalataya nen essa a tolay ay imbilang siya nen Diyos a
awan ti kasalanan. Sakay ni magpahayag siya ten pamamag-itan nen bibig
na ay maligtas. 11 Kinagi ten Kasulatan a, "Ni deyaman en sumampalataya
dikona ay awan mapasaniki." 12 Awan ti pagkakaiba en Judio hidi sakay
en Hentil hidi. Eessa la en Panginoon nen atanan sakay siya en mangatád
ti sagana ten atanan a dumulaw dikona. 13 Gapu kinagi nen Kasulatan a,
"Maligtas en atanan a dumulaw ten ngaran nen Panginoon." 14 Peru konya
a dulawan nen tolay hidi en awan di panampalatayaan? Konya bi hidi a
manampalataya ni awan hidi ti masanig tungkul dikona? Sakay konya hidi
a makapágsanig tungkul dikona ni awan bi ti mangaral? 15 Sakay konya a
makapangaral en deyaman ni awan bi siya utusan? Ayun ten nakasulat ay,
"Ánya dán ben ti ganda a áelingán a pademát en mágtoldu hidi ten Maganda a

Bareta!” 16 Peru awan atanan ay tummanggap ten Maganda a Bareta. Kona
háddi en kinagi ni Isaias, “Panginoon, deya en naniwala ten kinagi mi hidi?”
17 Kaya en pánnampalataya ay risulta nen págsanig sakay en págsanig ay risulta
nen pángngaral tungkul kánni Cristo.
18 Peru tanung kuwid ay awan beman ti nakapágsanig? Nakapágsanig ngani
hidi! Gapu nesulat a, “Nasanig ten atanan a lugar en boses di, sakay en
bareta ay nasanig hanggan ten ontok ni munduwiday.” 19 Iddi pa en essa
ku a tanung: awan beman nakaintendi en bansa a Israel? Tenhud pa ay
tinábbig dán iyád ni Moises: “Gamitán ku en bakán hidi a Israelita tánni
sumeni kam. Sakay gamitán ku en essa a bansa a mangmang tánni umiyamut
kam.” 20 Matapang bi a kinagi ni Isaias a, “Netanák nen awan hidi magaryok
dikoku. Nagpahayagák ten awan hidi nagtanung-tanung tungkul dikoku.”
21 Peru kona bi háddi en kinagi na tungkul ti Israel, “Ten buu a maghapun ay
nagurayák a mangtanggap ten essa a bansa a makáttug ti págguluwan sakay
ribeldi!”

11

Kinahabagan nen Diyos en Israel

1 Nadid, iddi tanung kuwid: Intakwil dán beman nen Diyos en sadili na
a banuwan? Awan! Sikán ay essa a Israelita a gubwat ten lahi ni Abraham
sakay kabilang ten lahi ni Benjamin. 2 Awan intakwil nen Diyos en tolay hidi
a pinili na dán sapul pa ten sapul. Awan moy beman tukoy en kinagi nen
Kasulatan tungkul kánni Elias? Dummaing siya ten Diyos kontra ten Israelita
hidi. 3 Kinagi na, “Panginoon binunu di en propeta mu hidi sakay rinábba
di en págtutudan ti alay. Sikán la en nabiyag a propeta, sakay gustuwák di
pa a bunuwán!” 4 Peru ánya tábbigid dikona nen Diyos? “Nángwarakák para
ten sadili ku ti pittu a libu a lállaki a awan sumássamba ten diyos-diyosan a ti
Baal.” 5 Kona bi nadid a kasalukuyan, tehud palla a sasangan a ten pinili hidi
nen Diyos gapu ten habag na. 6 Pinili ngani hidi gapu ten habag na, bakán a
gapu ten gamet di. Gapu ni en págpili nen Diyos ay ayun ten gamet nen tolay
ay awan dán iyád makagi a kabaitan.

7 Ánya nadid? Awan naalap nen bansa a Israel en ginustu di. En pinili la
hidi i nagkamitid haád gapu makáttug en págguluwan nen agum. 8 Kona ten
nakasulat:

“Inátdenan hidi nen Diyos ti ispiritu a awan makabati oni makaisip,
tehud hidi a mata a awan maketa
sakay bángbáng a awan makasanig,
hanggan nadid a panahun.”

9 Sakay kinagi bi ni David,

“Magin ekrot nakuwan sakay patibung en págpiyesta di,
essa a kepalulungan di sakay parusa dikodi. 10 Rumaburab nakuwan en
mata di tánni awan hidi maketa,
sakay magkábbung nakuwan hidi ti hirap mentras a biyag hidi.”

11 Iddi bi en tanung ku nadid: En kákkelisi beman ti tama a dilan ay tánni
tulos a mawasak en Judio hidi? Awan! Nan, gapu ten kasalanan di, en
kaligtasan ay ummabut ten Hentil hidi tánni sumeni en Israelita hidi dikodi.
12 Nadid, ni en kasalanan nen Israelita hidi ay nakapangatád ti masagana
a pagpapala ti munduwiday sakay en kákkabagsak di ay nakapangatád ti

masagana a pagpapala ten Hentil hidi, konya pa wád ni sumoli dán ten Diyos en buu a Israel!

En Kaligtasan nen Hentil hidi

13 Iddi nadid kagiyán kuwid dikomoy Hentil hidi. Gapu apostolák para dikomoy, ipagmadikál ku en tungkulin ku. 14 Gamitán ku iyád tánni sumeni en kasa Judio ku hidi, tánni maligtas maski ni en sangan dikodi. 15 Ni en pángtakwil dikodi ay nagin dilan tánni mesoli ten Diyos i munduwiday, en pángtanggap dikodi nen Diyos ay kona ten kákkabiyag a ruway nen patay hidi.
16 Ni banal en purumeru a tinapay a gubwat ten namasa a arina ay kona bi hud en buu a namasa. Sakay ni en gamot nen kayu ay banal, kona bi hud en pinget na hidi. 17 Ni kináttol en sangan a pinget nen kayu a olibo, sakay en pinget nen olibo a tawtaw ay intongku ten ponan na. Sikam a Hentil hidi ay kona ten tawtaw a olibo sakay nadid ay makabahagi kamon ten matatag a biyag a ispirituwal nen Judio hidi.
18 Alalahanán mu a bakán a siko en mangbiyag ten gamot hidi, nan en gamot hidi en mangbiyag dikomu.
19 Kagiyán mu bi a, "Kináttol en pinget hidi tánni mekabiták." 20 Tarud iyán. Kináttol hidi gapu awan hidi summampalataya ten Diyos, peru intongku ka gapu summampalataya ka dikona. Kaya dyan ka magmadikál; nan magkahud ka ti ánteng ten Diyos. 21 Gapu ni en tatarudan hidi a pinget ay awan sinayangan nen Diyos, siko pa beman a kasayangan na? 22 Háddi tam a ketan en kabaitan nen Diyos sakay mahigpit ten pághatul na. Maghatul siya a tehud a kaparusaan ten nagkasala hidi dikona, peru mabait siya dikomoy ni manatili kam ten kabaitan na. Ni awan, ay káttulán na kam bi. 23 En Judio hidi ay itongku na a ruway ten ponan ni sumampalataya hidi, gapu kaya iyud a gamitán nen Diyos. 24 Ni siko a pinget nen olibo a tawtaw ay netongku ten tunay a olibo, maski ni kontra ten tama a paraan, ay lalu a alistu a itongku ten ponan en tunay a pinget na.

Mahabag en Diyos ten Atanan

25 Kákkapatkaka hidi, tehud a essa a lihim a katutuhanan a gustu ku a matukuyan moy tánni awan magin mataas en pangileng moy ten sadili moy. En págmatigas nen Judio hidi ay pansamantala. Umalay la iyud a hanggan mabuu en bilang nen Hentil hidi a makaadeni ten Diyos. 26 Ni konahud, ay maligtas en buu a Israel, kona ten nakasulat:
"Maggubwat ti Zion en Tagapagligtas.
Ibutan na en kadukássan ten lahi ni Jacob. 27 Sakay iddi en magin kasunduwan ku dikodi
ni patawadán ku dán en kasalanan di hidi."
28 Gapu tinanggiyan nen Israelita hidi en Maganda a Bareta, nagin kadima hidi nen Diyos, sakay sikam a Hentil hidi en nakinabang. Peru gapu hidi en pinili nen Diyos, mahal na hidi, alang-alang ten ninunu di hidi. 29 Gapu awan magbabagu en Diyos tungkul ten kaluub na hidi sakay págdulaw. 30 Tenhud, sikam a Hentil hidi ay awan sumássunud ten Diyos, peru nadid, sikam ay nakatanggap ten habag nen Diyos dikona a summuway en Judio hidi. 31 Gapu ten habag nen Diyos a naranasan moy, ay sássuwayán bi nadid nen Judio hidi en Diyos, tánni maranasan di bi nadid en habag na. 32 Gapu pinabayan nen Diyos a maalipin nen kasalanan di en atanan a tolay tánni mepabati dikodi en habag na.

Papuri ten Diyos

33 Tunay ti kadikál en kayamanan nen Diyos! Awan masukat en karunungan na sakay kaalaman! Deya en makapángpaliwanag ten disisyon na hidi? Deya en makaintendi ten paraan na hidi? Kona ten nakasulat,
34 “Deya en makatukoy ten isip nen Panginoon?
Deya en maari a magin tagapayu na?
35 Deya en nakapangatád ti ányaman dikona
a dapat na a bayadan?”
36 Gapu en atanan a bagay ay gubwat dikona, ten pamamag-itan na, sakay kao na. Kao na en karangalan a awan ti katapusan! Amen.

12

En Kákkabiyag ni Cristiano

1 Kaya ngani kákkapatkaka hidi, alang-alang ten sagana a habag nen Diyos dikotam, ipákpágguron ku dikomoy a iyalay moy i sadili moyen bilang biyag a alay, banal sakay makasaya ten Diyos. Iyád en karapatdapat a págsamba moy ten Diyos. 2 Dyan kam umayun ten lakad ni munduwiday. Umiba kam ten pamamag-itan nen págbagu moy ten isip moy tánni maintendiyan moy en kaluuban nen Diyos: ni ánya en maganda, makasaya sakay ganap.
3 Gapu ten kabaitan nen Diyos dikoku, ay kagiyán ku ten balang essa dikomoy, a dyan moy pahalagaan en sadili moy ti mas pa ten nerarapat. Nan, pakaisipán moy ti mapiyya en tatarudan a kalagayan moy ayun ten sukat nen pánnampalataya a kaluub nen Diyos ten balang essa dikomoy. 4 Ni konya a en bággi ay binuu nen makpal a bahagi, sakay iba-iba ti gamet en balang essa, 5 ay kona labi hud maski ni makpal kitam ay mabuu kitam ten eessa a bággi ni Cristo, sakay atanan tam ay bahagi nen balang essa. 6 Tummanggap kitam ti iba-iba a kaluub ayun ten kabaitan nen Diyos, kaya gamitán tam hidi iyán a kaluub. Ni en kaluub tam ay pággupos ti pahayag a gubwat ten Diyos ay magpahayag kitam ayun ten sukat nen pánnampalataya tam. 7 Ni págserbi en kaluub tam, ay magserbi kitam. Magtoldu en tummanggap ti kaluub ni págtoldu. 8 Magpabegsák ti isip en tolay a tehud a kaluub a págpabegsák ti isip. Ni pángngatád en kaluub moy ay mangatád kam a maluwag ten pusu moy, ni pagin-pinunu bi ay mamunu kam ti buu a págsikap. Ni káttulung en kaluub moy ay gamitán moy iyán a tehud a dikál a kasayaan.
9 Magmahalan kam ti tatarudan a págmahal. Kaiyamutan moy en madukás sakay mahalán moy en maganda. 10 Magmahalan kam bilang tunay a matátkaka sakay pahalagaan moy en agum ti mas pa ten págpahalaga di dikomoy. 11 Magpakasipag kam sakay dyan magin tamad. Magserbi kam ten Panginoon ti buu a pusu. 12 Magsaya kam gapu ten pag-asa moy, magtiyaga kam ten págdusa moy sakay pirmi kam a magdasal. 13 Tumulung kam ten pangangailangan nen kákkapatkaka hidi, sakay patulusán moy en kákkapatkaka a awan ti matulusan.
14 Idasal moy en mágga-usigán hidi dikomoy; idasal moy hidi bakán a sumpaán. 15 Mákpagsaya kam ten masaya hidi, sakay mákpaglungkut kam ten malungkut hidi. 16 Magkaessa kam ti kaluuban. Dyan kam maghambug, nan mákpággagum kam maski ten pubri hidi.
17 Dyan moy gantiyan ti madukás en nanggamet dikomoy ti madukás. Magsikap kam a mabiyag ti marangal. 18 Ni maari, ay mákpággagum kam ti mapayapa ten atanan a tolay. 19 Kákkapatkaka ku hidi, dyan kam gumanti. Ipabahala mu dálla iyud ten iyamut nen Diyos. Gapu nakasulat a, “Kao

ku en kágganti, sikán en gumanti, kagi nen Panginoon.” 20 Kaya, “Ni
magaláp en kadima mu, ay pakanán mu. Ni mauwaw, ay painomán mu.
Ni magkakonahud ay masaniki siya ten sadili na.” 21 Dyan kam patalu ten
madukás, nan taluwán moy ti maganda en madukás.

13

Pággalang ten Pinunu hidi nen Gubiyernu

1 En balang essa ay dapat a pasakup ten pinunu hidi nen gubiyernu, gapu
awan ti gubiyernu a awan gubwat ten Diyos, sakay en Diyos en nángtatag
ti hidi iyád. 2 Kaya ngani, en lumaban ten gubiyernu ay kumalaban ten
intalaga nen Diyos; sakay parusaan hidi. 3 En pinunu hidi ay awan dapat a
kantingan nen tolay a mággamet ti maganda. En mággamet la hidi ti madukás
en dapat a manteng. Ni sala mu a manteng ten pinunu hidi, ay maggamet ka
ti maganda, sakay puriyán di ka. 4 Hidi ay tagapagserbi nen Diyos para ten
kapiyyaan moy. Peru ni maggamet ka ti madukás, ay dapat ka a manteng
gapu tehud hídi a kapangyariyan a magparusa. Tagapagserbi hidi nen
Diyos, a magparusa ten mággamet hidi ti madukás. 5 Kaya ngani, dapat
a magpasakup kam dikodi, bakán la a tánni awan kam maparusaan, nan
alang-alang dán bi ten konsensiya moy.

6 Iyán bi i dahilanid ni bakin a magbayad kam ti buwes. En pinunu hidi nen
gubiyernu ay tagapagserbi nen Diyos sakay iyád en tungkulin di. 7 Iyatád
moy ten balang essa en dapat a para dikona. Magbayad kam ti buwes ten
dapat a buwisan; igalang moy en dapat a igalang sakay puriyán en dapat a
papuriyan.

Tungkulin hidi ten Kaparehu a Tolay

8 Dyan kam magkahud ti sagutin ten deyaman, maliban ten sagutin a
magmahalan kam ten balang essa, gapu en magmahal ten kaparehu na
a tolay ay sumunud ten Kautusan. 9 En utus hidi a kona ten, “Dyan ka
mangalunya, dyan ka mamunu, dyan ka magtakaw, dyan mu gustuwán a
makao mu en kao nen agum,” sakay en ányaman a utus a kona ti hidi iyád ay
mabuu a atanan ti eessa a utus, “Mahalán mu en kaparehu mu a kona ten
págmahal mu ten sadili mu.” 10 En magmahal ay awan maggamet ti madukás
ten deyaman, kaya en págmahal ay págtupad ten Kautusan.

11 Gamitán moy iyád, gapu tukoy moy a panahun dán para lumukag kam.
En págligtas dikotam ay mas adeni dán nadid nan ten dikona a magsapul
kitam a sumampalataya ten Panginoon. 12 Máglalilipas dán en gibi sakay
adeni dán a dumemlag. Iyemang tamon a mággagamitán ti kona ten gamet
nen tolay hidi a ked ten kadiklámman sakay magin handa kitamon a mabiyag
ten demlag. 13 Mabiyag kitam ti tama a kákkabiyag a kona ten tolay hidi
a mabiyag ten demlag. Adeyuwan tamon en magulu a págsaya sakay
páglasing, kalaswaan sakay kahalayan, pákpágdadima sakay kákkainggit. 14 En
Panginoon a Jesu-Cristo i paghariyán moyid ten biyag moy sakay dyan moy
sunudán en hilig hidi nen bággi.

14

Dyan Moy Hatulan en Kapatkaka Moy

1 Tanggapán moy en mágkahina hidi ti pánnampalataya, sakay dyan hatulan
en sadili di a palagay. 2 Tehud a maniwala a maari siya a kuman ti maski

ánya, peru en mahina ti pánnampalataya ay atong la kákkanán naid. 3 Dyan
imemenos nen kumákkan ti maski ni ánya en kumákkan la ti atong. Sakay
dyan bi hatulan nen kumákkan la ti atong en kumákkan ti maski ánya, gapu
tinanggap bi siya nen Diyos. 4 Deya ka para maghatul ten tagapagserbi
nen agum? En panginoon na la i makahatulid ni karapatdapat siya oni
awan. Sakay mebilang siya a karapatdapat gapu kaya iyud a gamitán nen
Panginoon.
5 Tehud a mangpahalaga ten essa a aldew ti mas higit nan en agum hidi
a aldew. Tehud bi a magakala a pare-parehu en atanan a aldew. Dapat
a siguraduwán nen balang essa a tama en disisyon na tungkul ti bagayid
a iyád. 6 En mangpahalaga ten essa a aldew ay pahalagaan na iyád alang-
alang ten Panginoon. En kumákkan ti maski ni ánya ay kuman alang-alang
ten Panginoon, gapu magpasalamat siya ten Diyos. En awan bi kumákkan
ten sangan a kalasi ni makan ay maggamet ti kona haud alang-alang bi
ten Panginoon, sakay magpasalamat bi siya ten Diyos. 7 Awan ti deyaman
dikotam a mabiyag oni matay a para la ten sadili na. 8 Ni biyag kitam, ay
mabiyag kitam para ten Panginoon, sakay ni matay kitam, ay matay kitam
para ten Panginoon. Kaya ngani, mabiyag kitam man oni matay, ay ten
Panginoon kitam. 9 Gapu ti Cristo ay natay sakay nabiyag a ruway tánni
magin Panginoon nen patay hidi sakay nen biyag hidi. 10 Peru siko, bakin
hatulan mu en kapatkaka mu? Sakay siko, bakin bi i imemenos mu en
kapatkaka mu? Atanan tam ay umatubeng ten pághatulan nen Diyos. 11 Gapu
nakasulat a,

“Kinagi nen Panginoon, ‘Gapu biyagák,
en atanan ay lumuhud ten atubengán ku,
sakay en balang essa ay magpuri ten Diyos.’ ”

12 Kaya panagutan tam ten Diyos en bagay hidi a gággamitán tam.

Dyan Magin Dahilan nen Págkasala nen Agum

13 Dyan kitamon maghatul ten balang essa. Dyan kitam dán bi magin
dahilan nen págkasala nen kapatkaka tam. 14 Gapu ten pákpagkaessa ku ten
Panginoon a ti Jesus, ay siguraduwák a awan ti madingát a makan. Peru
ni deyaman en maniwala a madingát en ányaman a bagay, ay madingát
ngani iyud dikona. 15 Kaya, ni gapu ten kákkanán mu ay mepahamak en
kapatkaka mu, ay awan dán ayun ten págmahal en gággamitán mu. Dyan
mu ipahamak en tolay a tinubus ten kákkatay ni Cristo gapu ten kákkanán
mu. 16 Pakaingatan mu en bagay hidi a ten palagay mu ay tama a awan
magin madukás. 17 Gapu en pághari nen Diyos ay bakán a tungkul ten makan
oni mainom, nan tungkul iyád ten katuwiran, kapayapaan, sakay kasayaan
a kaluub nen Banal a Ispiritu. 18 En magserbi kánni Cristo a kona hád en
kaisipan na ay kasayaan nen Diyos sakay igalang nen tolay hidi.
19 Kaya pagsikapan tam a gamitán en bagay hidi a makapangatád ti
kapayapaan sakay makapangpatibay ten pánnampalataya nen balang essa.
20 Dyan moy sidaán en tarabahu nen Diyos gapu la ten makan. Atanan ni
makan ay malinis sakay maari a kanán. Peru madukássid ay ni magkasala
en agum gapu ten kákkanán mu. 21 Maganda ni dyan dálla kuman ti karni oni
uminom ti alak oni maggamet ti ányaman a magin dahilan nen págkasala nen
kapatkaka mu. 22 Siko la sakay en Diyos en dapat a makatukoy ten pánniwala
mu tungkul ti bagayid a hidi iyád. Pinagpala en tolay a awan makonsensiya
ni gamitán na en bagay hidi a paniwalaan na a tama. 23 Peru ni deyaman en

kuman a maski magalangan ay nagkasala, gapu awan siya nagin matapat ten pánniwala na. Kasalanan en páglabag ten sadili a pánniwala.

15

Pasayaán Mu en Agum Bakán a en Sadili Mu

1 Sikitam a mágkabegsák ti pánnampalataya, ay tulungan tam en mágkahina
hidi ti pánnampalataya. Bakán a en pangsadili tam la a kasayaan isipán tamid.
2 Pagsikapan tam a atanan a gamitán en para ten kapiyyaan nen kaparehu
tam a mánnampalataya tánni bumegsák en pánnampalataya na. 3 Gapu maski
ti Cristo ay awan naghangad ti pangsadili na a kasayaan, nan linimon
na iyud; kona ten nakasulat a, “Sikán en nakaranas ten pángnginsultu di
dikomu.” 4 Ányaman a nesulat tenhud, ay nesulat para kumabetu kitam,
tánni ten pamamag-itan nen págtiis sakay ten págpabegsákkan ti isip a gubwat
ten kasulatan, ay magkahud kitam ti pag-asa. 5 Ipagkaluub nakuwan nen
Diyos, a mángngatád dikotam ti katatagan sakay begsák isip, a mabiyag kam
a tehud a pamágkakaessa, ten págsunud ten halimbawa ni Cristo Jesus. 6 Ni
magkakonahud ay magkaessa kam a magpuri ten Diyos sakay Ama nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Maganda a Bareta ay Para bi ten Hentil hidi

7 Ni konya kam a masaya a tinanggap ni Cristo ay tanggapán moy bi en
balang essa tánni mapapuriyan moy en Diyos. 8 Kagiyán ku dikomoy, ti
Cristo ay nagserbi ten Judio hidi tánni patunayan a en Diyos ay tapat, sakay
tumáttupad ten pangaku na hidi ten ninunu di hidi. 9 Sakay tánni en Hentil
hidi ay magpuri bi ten Diyos gapu ten habag na. Kona ten nakasulat a,

“Kaya puriyán taka ten atubengán nen Hentil hidi,
en karangalan mu ay ikansiyon ku,
en ngaran mu ay sambaán ku.”

10 Kinagi na bi a,

“Magsaya kam, Hentil hidi, a kaguman nen banuwan na!”

11 Sakay kinagi na a ruway,

“Puriyán moy en Panginoon, sikam a Hentil hidi,
atanan a bansa ay magpuri dikona!”

12 Indagdag pa ni Isaias,

“Tehud a meenak ten lahi ni Jesse,
tánni maghari ten Hentil hidi,
siya en magin pag-asa di.”

13 Putatán kam nakuwan nen Diyos a pággubwatan ni pag-asa, ti kasayaan
sakay kapayapaan ten pamamag-itan nen pánnampalataya moy dikona, tánni
tulos-tulos a lumagu en pag-asa moy ten pamamag-itan nen kapangyariyan
nen Banal a Ispiritu.

En Dahilan nen Págsulat ni Pablo

14 Kákkapatkaka, maniwalaák a tarud a sikam a mismu ay putat ti kabai-
tan sakay sapat a karunungan, kaya matolduwan moy en balang essa.
15 Konapamanhud, ti sulatid a iddi ay nagbegsák isipák a paalalahanan
takam tungkul ten sangan a bagay. Ginamet ku iyád gapu ten kabaitan nen
Diyos dikoku, 16 tánni magin tagapagserbi ni Cristo Jesus bilang padi ten
Hentil hidi. Ipangaral ku dikodi en Maganda a Bareta nen Diyos tánni magin
alay hidi a makasaya dikona, gapu hidi ay pinagin-banal dán nen Banal a

Ispiritu. 17 Gapu kánni Cristo Jesus, en mepagmadikál ku ay en págserbi ku
ten Diyos. 18 Awanák ti pinangahasan a ipagmadikál ni awan en ginamet ni
Cristo tánni maakit en Hentil hidi a sumunud ten Diyos ten pamamag-itan
ku, ten pamamag-itan nen upos sakay gamet ku, 19 ten tulung nen himala
sakay makataka a bagay, sakay ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Ispiritu nen Diyos. Kaya impangaral ku en Maganda a Bareta tungkul kánni
Cristo ten buu a lugar, sapul ti Jerusalem hanggan ti Ilirico. 20 En gustu
ku ay ipangaral iyád ten lugar hidi a awan palla ti tukoy kánni Cristo, tánni
awanák mángpataknág ten pundasyon dán nen agum. 21 Gapu kona háddi en
nakasulat,
"Makakilala en awan palla nakabareta tungkul dikona.
Makaintendi en awan palla nakasanig tungkul dikona."

Balak ni Pablo a Bumisita ti Roma

22 Iyán dahilanid ni bakin a awanák metulo-tulos a angay haán dikomoy.
23 Peru nadid a tapos dán en tarabahu ku ti lugarid a iddi, sakay ta nanalay
ku dán a gustu a makaangay haán, 24 ay asaan ku a mamágkaketa kitam
kárroyot ku haán a paangay ti Espanya. Asaan ku bi a tulunganák moy a
makademát haud káttapos tam a mamággagum ti sabadit a panahun. 25 Peru
nadid a kasalukuyan ay patamuwák ti Jerusalem tánni itugán ku en tulung
para ten kákkapatkaka hidi haud. 26 Gapu ginustu nen taga-Macedonia hidi
sakay taga-Acaya a magpatawid ti tulung para ten mágkahirap a kákkapatkaka
ti Jerusalem. 27 Masaya hidi a nanggamet ti iyud, sakay talaga ngani a dapat
di a gamitán. Gapu en Hentil hidi ay nabahagiyan ten pagpapala hidi a
ispirituwal nen Judio hidi, dapat la a tulungan di en Judio hidi ten pamamag-
itan nen pagpapala di hidi a materyal. 28 Kaya pákketugán ku ti tulungiday
hidi ten kákkapatkaka tam ti Jerusalem, ay rumoyoták haán káangay ku ti
Espanya. 29 Maniwalaák a káangay ku haán ay tawid ku en masagana a
pagpapala ni Cristo.
30 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi, alang-alang ten Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo sakay ten págmahal nen Ispiritu, a tulunganák moy
ten pamamag-itan nen buu a pusu a págdasal para dikoku. 31 Ipagdasal
moy a maligtasák ten taga-Judea hidi a awan sumampalataya sakay tang-
gapán nakuwan nen kákkapatkaka ti Jerusalem en págserbi ku dikodi. 32 Ni
magkakonahud, ni kaluuban nen Diyos ay masayaák a dumemát haán sakay
makaimang a kaguman moy. 33 Makaguman moy nakuwan en Diyos a
pággubwatan ni kapayapaan. Amen.

16

Pángngumusta

1 Ipagkatiwala ku dikomoy en kapatkaka tam a ti Febe, a magserbi ten
simbaan ti Cencrea. 2 Tanggapán moy siya alang-alang ten Panginoon, a
kona ten dapat tam a gamitán bilang matátkaka. Tulungan moy siya ten
ányaman a kailangan na, gapu makpal siya a natulungan, sakay essaák ti hidi
iyud.
3 Ikumustaák moy kánde Priscila ay ti Aquila, a kaparehu ku a magserbi
kánni Cristo Jesus. 4 Nakahanda hidi a matay para maligtasák la, sakay bakán
la sikán en magpasalamat dikodi, nan pati atanan a simbaan nen Hentil hidi.
5 Ikumustaák moy bi ten mánnampalataya hidi a mamagipun-ipun ten bilay di.

Ikumustaák moy bi ten mahal ku a amigu a ti Epeneto, siya en dipalongu
a summampalataya kánni Cristo ti Asia. 6 Ikumustaák moy bi kánni Maria a
matiyaga a magserbi para dikomoy. 7 Ikumustaák moy bi ten kaparehu ku
hidi a Judio a de Andronico ay ti Junia, a nakaguman ku a nepiresu; matenggi
hidi nen apostol hidi sakay dipalongu hidi a nagin Cristiano nan sikán.
8 Ikumustaák moy bi kánni Ampliato a mahal ku ten Panginoon, 9 kánni
Urbano, a kaparehu tam a magserbi kánni Cristo, sakay ten mahal ku a amigu
a ti Estaquis. 10 Ikumustaák moy bi kánni Apeles a kilala a matapat kánni
Cristo, ten pamilya ni Aristobulo, 11 ten kaparehu ku a Judio a ti Herodion,
sakay ten kákkapatkaka hidi ten Panginoon ten pamilya ni Narciso.
12 Ikumustaák moy bi kánde Trifena ay ti Trifosa a magserbi ten Panginoon,
kona bi ten mahal ku a amigu a ti Persida a tapat a nagserbi ten Panginoon.
13 Kumustaán ku bi ti Rufo a masipag a magserbi ten Panginoon, sakay ten
ina na a kumán ku dán bi a ina; 14 kona bi kánde Asincrito, Flegonte, Hermes,
Patrobas, Hermas sakay ten kákkapatkaka a kaguman di. 15 Kumustaán ku
bi de Filologo, Julia, Nereo sakay ten kapatkaka na a bábbi, kona bi kánni
Olimpas sakay ten atanan a kapatkaka ten Diyos a kaguman di.
16 Mágbatiyan kam bilang matátkaka kánni Cristo.

Dagdag a Bilin

17 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi: magingat kam ten
mágpasapul hidi ti kampi-kampiyan sakay magin dahilan nen káadág ten
pánnampalataya gapu ten pángkontra di ten toldu a tinanggap moy. Adeyuwan
moy hidi. 18 I konaid hidi haán a tolay ay awan magserbi kánni Cristo a Pangi-
noon tam, nan ten makasadili di la a kagustuwan. Itawtaw di en mahina hidi
ti pággisipan ten pamamag-itan nen mágkaganda sakay mágkatam-is di hidi a
pággupos. 19 Balitadu kam ten pagkamasunurin moy kánni Cristo a ikasaya
ku. Peru gustu ku a magin matalinu kam tungkul ten bagay hidi a maganda
sakay magin awan kam ti tukoy ten bagay hidi a mágkadukás. 20 En Diyos en
bukal ni kapayapaan. Adeni na dán a pasukuwán dikomoy ti Satanas.

Pagpalaán kam nen Panginoon a ti Jesu-Cristo

21 Kumusta kam ka la kagi ni Timoteo a kaguman ku a magserbi, kona bi
ten kákkapatkaka ku hidi a Judio a de Lucio, Jason sakay Sosipatro.
22 Sikán a ti Tercio, a nángsulat ti sulatid a iyád, ay mákkumusta bi dikomoy
ten ngaran nen Panginoon.
23 Kumustaán kam ni Gayo a náktulusan ku, en bilay na ay pággipun-ipunan
nen atanan a mánnampalataya. Kumustaán kam bi ni Erasto a tusureru nen
banuwan, sakay nen kapatkaka tam a ti Cuarto.
24 [Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
Amen.]

Katapusan a Págpuri

25 Puriyán en Diyos a makapagpabegsák ten pánnampalataya moy a ayun
ten Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo a impangaral ku. Iyán a
Maganda a Bareta ay lihim a netagu ten nalay a panahun, 26 peru ten utus
nen awan ti hanggan a Diyos ay nehayag nadid ten atanan a bansa ten
pamamag-itan nen insulat nen propeta hidi, tánni sumampalataya sakay
sumunud dikona en atanan. 27 Puriyán tam en eessa a Diyos, ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo, en ganap a makaintendi ten atanan a bagay! Amen.

En Purumeru a Sulat ni Pablo ten TAGA-CORINTO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En layunin nen *Purumeru a Sulat ni Pablo ten Taga-Corinto hidi* ay talakayán en problema nen biyag sakay pánnampalataya a Cristiano a lummitaw ten simbaan a impataknág ni Pablo haud. Ti panahunid a iyud, ay essa a tanyag a banuwan ti Grecia en Corinto, sakay sentru a siyudad ni Acaya, a essa prubinsiya a Romano. Iyád a banuwan ay tanyag a maunlad ten págnigosyu sakay kabihasnan. Tanyag bi iyád a banuwan ti pángngalunya sakay ti kakpal ni sari-sari ni rilihiyon a ked haud.

En mahalaga hidi a paksa a tinalakay nen apostol ay en págkampi-kampiyan ten simbaan sakay en kássáddáp nen pángngalunya ten sangan a miyembru. Tinalakay bi háddi en problema a tungkul ten pákkabinga sakay en ugnayan nen lállaki hidi ten bábbi hidi, en pagkain hidi a nealay ten diyos-diyosan, kaayusan ten simbaan, en kaluub hidi nen Banal a Ispiritu, sakay en kákkabiyag a ruway. Malinaw a impeta ni Pablo ti sulatid a iyád ni ánya en toldu nen Maganda a Bareta tungkul ti hidi iyád a paksa.

Tinalakay ten kapitulu sapulu ay ti tállu, en pinakatanyag a bahagi ni libruwid a iyád, en págmahal bilang pinakamahalaga a kaluub nen Diyos ten anak na hidi.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-9
Págkampi-kampiyan ten mánnampalataya hidi 1:10-4:21
Pánggalunya sakay pákkabinga 5:1-7:14
En Cristiano hidi sakay en paganu hidi 8:1-11:1
En kákkabiyag sakay en págsamba ten simbaan 11:2-14:40
En kákkabiyag a ruway ni Cristo sakay nen mánnampalataya hidi 15:1-58
Tulung para ten kákkapatkaka hidi ti Judea 16:1-4
Sakay katapusan hidi a bilin 16:5-24

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a dinulaw ayun ten kaluuban nen Diyos tánni magin apostol ni Cristo Jesus, sakay gubwat kánni Sostenes a kapatkaka tam.

2 Para iyád ten simbaan nen Diyos a ked ti Corinto, sikam a pinili hidi nen Diyos a magin kao na ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Cristo Jesus. Kumona bi ten atanan a tolay a ked ten atanan a lugar a dumulaw ten ngaran nen Panginoon a ti Jesu-Cristo, a Panginoon tam a atanan.

3 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay gubwat ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

Pagpapala hidi a Gubwat kánni Cristo

4 Pirmiyák a magpasalamat ten Diyos gapu ten pagpapala hidi a inyatád na dikomoy ten pamamag-itan ni Cristo Jesus. 5 Gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo, ay nagin masagana kam ten atanan a bagay, magin ti pággupos sakay kaalaman. 6 En katutuhanan a tungkul kánni Cristo ay malinaw a ketan dikomoy, 7 kaya awan kam nagkulang ten ányaman a pagpapala a ispirituwal, mentras a maguray kam ten kássoli nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 8 Gamitán na kam a matatag hanggan ten katapusan tánni awan kam

ti kapintasan ten aldew nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 9 Matapat en
Diyos a nangdulaw dikomoy tánni mákpagkaessa ten Anak na a ti Jesu-Cristo
a Panginoon tam.

En Págkampi-kampiyan ten Simbaan

10 Kákkapatkaka ku hidi, ipákpágguron ku dikomoy, ten ngaran nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo, a magkaessa kam sakay dyan kam mamagkampi-
kampiyan, magin ti isip sakay layunin. 11 Gapu imbareta dikoku nen
kaguman hidi ni Cloe a mamágdadema kam kan. 12 Iddi gustu kuwid a
kagiyán: tehud a magkagi a, “Kánni Pablowák;” tehud bi a magkagi a, “Kánni
Apolosák.” Tehud pa a agum magkagi a, “Kánni Pedrowák,” sakay tehud bi a
iba bi a magkagi a, “Kánni Cristowák.” 13 Bakin? Nahati beman ti Cristo? Ti
Pablo beman en nepaku ten kudus para dikomoy? Bininyagan kam beman
ten ngaran na?

14 Salamat ten Diyos ta awanák ti bininyagan dikomoy maliban la kánde
Crispo sakay ti Gayo. 15 Kaya awan moy makagi a nabinyagan kam ten
ngaran ku. 16 Maala-ala ku bali, bininyagan ku bi en pamilya ni Estefanas.
Maliban dikodi ay awanák dán ti matandaan a bininyagan ku. 17 Gapu
inutusanák ni Cristo, bakán a para magbinyag nan para mangaral ten
Maganda a Bareta. Impangaral ku ngani iyád, peru bakán a ten pamamag-
itan nen pággupos sakay karunungan ni tolay, tánni awan mawanan ti halaga
en kákkatay ni Cristo ten kudus.

Ti Cristo en Kapangyariyan sakay Karunungan nen Diyos

18 En mensahi a tungkul ten kákkatay ni Cristo ten kudus ay kamangman-
gan para ten tolay hidi a tawtaw, peru iyád ay kapangyariyan nen Diyos
para dikotam a ligtas hidi. 19 Gapu nesulat a, “Sidaán ku en karunungan
nen mágkarunung hidi, sakay pawanan ku ti halaga en katalinuwan nen
mágkatalinu hidi.” 20 Ánya nadid halagaid nen mágkarunung hidi, en maistu
hidi nen Kautusan, en mágkalalaki a dibatista ti panahunid a iyád? Ipeta nen
Diyos a en karunungan ti munduwiday ay kahangalan la.

21 Gapu ten karunungan nen Diyos, ay awan na impakultad a matukuyan
siya nen tolay ten pamamag-itan nen karunungan di. Nan ginustu na a
iligtas en magpasakup hidi dikona ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta
a ipáppangaral mi, a ten pangileng nen agum ay kahangalan. 22 En Judio
hidi ay magaryok ti himala bilang katunayan. Sakay karunungan bi en
aryokán nen Griego hidi. 23 Peru en ipáppangaral mi ay ti Cristo a nepaku
ten kudus, a para ten Judio ay essa a kesángdulan sakay para ten Hentil hidi
ay kahangalan. 24 Peru ten dinulaw hidi nen Diyos, magin Judio man oni
Griego, ti Cristo en kapangyariyan sakay karunungan nen Diyos. 25 Gapu en
akala di a kahangalan nen Diyos ay karunungan a mas higit ten karunungan
nen tolay, sakay en akala di a kahinaan nen Diyos ay begsák a mas higit ten
begsák nen tolay.

26 Kákkapatkaka hidi, alalahanán moy en kalagayan moy dikona dulawán
kam nen Diyos. Sasangan la dikomoy en makagi a marunung, makapang-
yariyan sakay kabilang ten tanyag hidi ayun ten pangileng nen tolay. 27 Peru
pinili nen Diyos en nebilang hidi a hangal ti munduwiday tánni ipatagama en
mágkarunung, sakay pinili na en nebilang hidi a mágkahina tánni ipatagama
en mágkabegsák. 28 Pinili na en mágkababa hidi a tolay, en awan hidi ti
halaga, sakay en mágkahina hidi ti munduwiday tánni pawanan ti halaga en

mágkataas hidi a tolay ti munduwiday. 29 Kaya awan ti deyaman a maari a
magmadikál ten atubengán nen Diyos. 30 Naggubwat dikona en biyag moy
gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo Jesus, a siya en ginamet a karunun-
gan tam. Ten pamamag-itan na bi ay imbilang kitam a matuwid, pinagin-
banal sakay inligtas nen Diyos. 31 Kaya ngani, kona ten nesulat a, “En
ginamet nen Panginoon en dapat a ipágmadikál nen masor a magmadikál.”

2

En Ipáppangaral ni Pablo

1 Kákkapatkaka hidi, dikona ummangayák haán, ay impahayag ku dikomoy
en lihim nen Diyos bakán a ten pamamag-itan nen kalalakiyan ti pággupos
oni mataas a karunungan. 2 Gapu dikona kedák haán, ay ginustu ku a
awan ti agum a tenggiyán maliban kánni Jesu-Cristo a nepaku ten kudus.
3 Dikona kedák haán, ay nanghinaák sakay magpágpággák ti ánteng. 4 Ten
pággupos ku sakay pángngaral ay awan ku pinurbaan a akitán takam ten
pamamag-itan nen mágkaganda a pággupos sakay ten karunungan nen tolay,
nan nangaralák ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Ispiritu. 5 Tánni
en pánnampalataya moy ay metutuk ten kapangyariyan nen Diyos bakán a ten
karunungan nen tolay.

En Karunungan nen Diyos

6 Peru ten mágkatatag dán hidi ti ispirituwal a biyag, ay mangaral kami
ti upos nen karunungan, bakán a karunungan ni munduwiday, oni nen
tagapamahala hidi ti munduwiday a en kapangyariyan di ay lumipas. 7 Peru
en impangaral mi ay en lihim a karunungan nen Diyos a awan nehayag ten
purumeru, a intalaga na dán para ten kapuriyan tam bagu pa lalangán i
munduwiday. 8 Awan ti essa man ten tagapamahala hidi ti munduwiday en
nakaintendi ti karununganid a iyud, gapu ni naintendiyan di iyud, ay awan
di nakuwan impaku ten kudus en Panginoon nen kaluwalhatian. 9 Peru
kona ten nesulat,

“Awan palla ti naketa, oni nakasanig,
awan palla bi inabut nen isip ni tolay,
en inhanda hidi nen Diyos para ten magmahal hidi dikona.”

10 Peru impakapospos dán iyád nen Diyos dikotam ten pamamag-itan nen
Ispiritu. Suriyán nen Ispiritu en atanan a bagay, magin ten kadisaladan a
layunin nen Diyos. 11 Gapu awan ti makatukoy ten áisipán nen essa a tolay
maliban ten sadili na a ispiritu. Kona labi hud, awan ti makatukoy ten
áisipán nen Diyos maliban ten Ispiritu nen Diyos. 12 En tinanggap tam ay
bakán a ispiritu ni munduwiday nan en Ispiritu a gubwat ten Diyos, tánni
maintendiyan tam en kaluub na hidi dikotam.

13 Kaya ngani, mangaral kami bakán a ten pamamag-itan nen karunungan
nen tolay, nan ten pamamag-itan nen Ispiritu. En ipáppaliwanag mi ay
katutuhanan a ispirituwal para ten páppágyanan hidi nen Ispiritu. 14 Gapu en
tolay a awan páppágyanan nen Ispiritu ay umád a tumanggap ti kaluub hidi
a gubwat ten Ispiritu nen Diyos. Para dikodi, ay kahangalan hidi iyud sakay
awan di maintendiyan, gapu en bagay hidi a ispirituwal ay maintendiyan
la ti ispirituwal a paraan. 15 Siyasatán nen bawat tolay a páppágyanan
nen Ispiritu en atanan a bagay, peru awan ti deyaman a makapangsiyasat
dikona. 16 Kona ten kinagi nen kasulatan,

“Deya en makapángpaliwanag ten kaisipan nen Panginoon?

Deya en makapangpayu dikona?”
Peru ked dikotam en kaisipan ni Cristo.

3

En Tagapagserbi hidi nen Diyos

1 Kákkapatkaka hidi, awan takam makauron a kona ten tolay hidi a tehud a
Ispiritu. Kailangan a kaurunán takam a kona ten tolay a mabiyag palla ayun
ten kagustuwan nen bággi, sakay anak palla ten pánnampalataya kánni Cristo.
2 Gatas en inyatád ku dikomoy tenhud, bakán a maktug a makan, gapu awan
moy palla iyud kaya. Peru hanggan nadid ay awan moy palla kaya, 3 gapu
manaig palla dikomoy en kagustuwan nen bággi. I inggitan moyen sakay
pamágdadema ay paketan a makamundu kam palla sakay mabiyag a ayun
ten kagustuwan nen bággi. 4 Ni kagiyán nen essa a, “Kánni Pablowák,” sakay
en agum ay, “Kánni Apolosák,” awan beman mangpatunay iyán a mabiyag
kam palla ayun ten kagustuwan nen bággi?

5 Deya beman ti Apolos sakay deya ti Pablo? Tagapagserbi kami la nen
Diyos a ginamit na tánni akitán kam a sumampalataya kánni Cristo. Ginamet
mi la a parehu en tungkulin a inyatád nen Panginoon. 6 Sikán en nagmula, ti
Apolos en nagdilig, peru en Diyos en nagpatubu sakay nagpalagu. 7 Bakán
a en nagmula oni en nagdilig en mahalaga nan en Diyos, gapu siya en
magpatubu sakay magpalagu. 8 En mágmula sakay ten mágdilig ay parehu la a
tarabahador, sakay balang essa ay tumanggap ti piremyu ayun ten ginamet
na. 9 Sikami ay parehu a tarabahador nen Diyos, sakay sikam en mámmulaan
na.

Sikam bi ay bilay nen Diyos. 10 Ayun ten kabaitan nen Diyos dikoku, ay
sikán en nángdátton ten pundasyon, kona ten essa a malalaki a mágbilay.
Iba bi en mángtulos a mangtapos ten bilay. Peru dapat a magin maingat en
balang essa, 11 gapu awan dán ti iba a pundasyon a maari a idátton maliban
ten nedátton dán, awan ti agum nan ti Jesu-Cristo. 12 Tehud a nagpataknág
ti bilay a naggamit ti gintu, silber, oni mahalaga a batu; tehud bi a naggamit
ti kayu, lamon oni yaut. 13 Matukuyan en kalasi nen gamet nen balang essa
ten Aldew nen Pághatul. Gapu mepeta ti Aldiwid a iyud ten pamamag-itan
nen apoy ni ánya a kalasi en ginamet nen balang essa. 14 Ni en impataknág
ten dibabew nen pundasyon ay awan matutud, ay tumanggap ti piremyu
en nángpataknág haud. 15 Peru ni matutud, ay mawanan siya ti piremyu.
Maligtas ngani siya, kaya la ay kumán a nagdaman siya ti apoy.

16 Awan moy beman tukoy a templo kam nen Diyos sakay mágyan dikomoy
en Ispiritu na? 17 Parusaan nen Diyos en deyaman a mangsida ten templo na.
Gapu banal en templo nen Diyos, sakay sikam i templowid a iyán.

18 Dyan dayaán nen deyaman en sadili na. Ni tehud a magakala a
matalinu siya ayun ti munduwiday, ay aminán na a mangmang siya tánni
magin tunay siya a marunung. 19 Gapu en karunungan ti munduwiday ay
kamangmangan ten pangileng nen Diyos. Kona ten nakasulat, “Dikáppán na
en mágkarunung hidi ten sadili di a kalokuwan.” 20 Sakay nakagi pa a, “Tukoy
nen Panginoon a en isip nen mágkarunung hidi ay awan ti kuwenta.” 21 Kaya
dyan ipagmadikál nen deyaman en nagamet nen tolay. Atananid a iyád ay
para dikomoy, 22 ti Pablo, ti Apolos, sakay ti Pedro, i munduwiday, en biyag,
en kamatayan, en kasalukuyan, sakay en tamuwán; atananid a iyád ay para

dikomoy. 23 Sakay sikam ay para kánni Cristo, sakay ti Cristo bi ay para ten Diyos.

4

En Apostol hidi ni Cristo

1 Nadid, dapat moy kami a tenggiyán a bilang tagapagserbi ni Cristo sakay katiwala nen lihim hidi nen Diyos. 2 En katiwala ay kailangan a magin tapat ten amu na. 3 Awan ti ányaman dikoku ni hatulanák moy, oni hádya man a pághatulan ti tolay; maski sikán ay awan ku hatulan i sadili kuwidi. 4 Maski awan ti mangrendi ti konsensiya kuwidi, peru bakán a gustu naid a kagiyán a awanák ti kasalanan. En Panginoon en manghatul dikoku. 5 Kaya dyan kam maghatul a awan palla ten tama a panahun; maguray kam ten káddemát nen Panginoon. Siya en mánglantad ti hidi iyud a bagay a nadid ay netagu ten kadiklámman sakay mánghayag ten lihim hidi a kagustuwan nen balang essa. Ti panahunid a iyud, balang essa ay átdenan nen Diyos ti nerarapat a parangal.

6 Kákkapatkaka hidi, sikami ay ti Apolos en ginamit ku a halimbawa para ten pakinabang moy, tánni matukuyan moy en kahulugan nen kakagiyan a, "Sumunud kam ten patakaran." Dyan moy ipagmadikál en essa a tolay ni sestiyán moy labi en agum. 7 Konya kam a nakalamang ten agum? Awan beman atanan a ked dikomoy ay inyatád la nen Diyos? Ni konahud, ay bakin iháhhambug moy iyud a kumán a bakán a kaluub dikomoy?

8 Kontentu kamon bali! Mágkayaman kamon! Maghari kamon bali maski ni awan kami tummulung dikomoy! Nakuwan ay nagin hari kamon tánni maghari kami bi a kaguman moy. 9 Ten palagay ku, sikami a apostol hidi en ginamet nen Diyos a kababaan ten atanan a tolay. En kaparehu mi ay en tolay hidi a nahatulan ti kamatayan; áelingán ti munduwiday, áelingán nen anghel hidi sakay nen tolay hidi. 10 Mangmang kami alang-alang kánni Cristo; sikam ay mágkarunung gapu kánni Cristo! Mágkahina kami; sikam ay mágkabegsák. Immemenos kami; sikam ay pápparangalan! 11 Hanggan ti odasid a iddi, magaláp kami, mauwaw, sakay halus awan ti mesulot; páppahirapan kami sakay awan ti matulusan. 12 Magpakahirap kami a mágtatarabahuwán para ten kabiyagan mi. Idasal mi a pagpalaán en manglait hidi dikomi; ni usigán di kami, ay tiisán mi iyud. 13 Tábbigán mi la ti mágkaganda a upos en manginsultu hidi dikomi. Hanggan nadid ay kumán kami a madingát a tarapu, kababaan ti munduwiday.

14 Awan ku iyád insulat a para pasanikiyán takam, nan pangaralan bilang mahal ku hidi a anak. 15 Maski ni magkahud kam pa ti sapulu a libu a tagapagtoldu tungkul ten kákkabiyag ni Cristiano, ay eessa la i ama moyid. Gapu nagin anak takam ti pánnampalataya kánni Cristo Jesus ten pamamagitan nen Maganda a Bareta a impangaral ku dikomoy. 16 Kaya ipákkekagbi ku dikomoy, arigán moy en halimbawa ku hidi. 17 Gapu ti iyád, ay pinaangay ku haán ti Timoteo, a mahal ku sakay tapat a anak ku ten Panginoon. Paalalahanan na kam ten patakaran nen biyag ku tungkul ten págsunud ku kánni Cristo Jesus. Hidi iyán a patakaran en itáttoldu ku ten balang simbaan ten atanan a lugar.

18 Magmadikál en sangan dikomoy gapu akala di ay awanák dán haán angay. 19 Peru ni ipagkaluub nen Panginoon, ay makademátták haán ti mas maagap. Ilingán ku la ni ánya a kapangyariyan i ipagmadikállid ni hidi iyán,

bakán la a i kákkagiyán diyen. 20 Gapu en pághari nen Diyos ay bakán la a
ten upos, nan ten kapangyariyan. 21 Ánya i gustu moyid? Angayák haán
a tehud a tawid a págyabat, oni tehud a tawid a ispiritu ni págmahal sakay
kahinahunan?

5

Parusa ten Mággamet ti Kahalayan

1 Nadid, nakademát dikoku en bareta a tehud kam a kakagumanan haán
a naggamet ti kahalayan; inagum na en kabinga nen ama na. Maski
ten paganu hidi ay awan di gamitán i konaid haán a kahalayan. 2 Sakay
ipagmadikál moy pa! Dapat nakuwanid ay ikatagama moy sakay ikalungkut
moy, i tolayid a kona haán ay dapat moy a ihiwalay ten grupu moy. 3 Maski
ni adeyuwák dikomoy ay ked bi haán en ispiritu ku, kaya kumán labi a
kedák haán. Hinatulan ku dán en nanggamet ti kona haán 4 ten ngaran nen
Panginoon tam a ti Jesus. Ni magmiting kam ay kagumanák moy haán ti
ispiritu, ten kapangyariyan nen Panginoon tam a ti Jesus, 5 ay iyatád moy
kánni Satanas i tolayid a iyán tánni mepahamak en bággi na, sakay maligtas
en ispiritu na ten aldew nen Panginoon.

6 Awan kam dapat a magmadikál. Awan moy beman tukoy en kakagiyan
a, “Maari a paalsaán nen sabadit a págpaalsa en atanan a masaán moy a
arina?” 7 Ibutan moy en dati a págpaalsa, en kasalanan, tánni magin malinis
kam. Tánni konahud, ay meparehu kam ten bigu a namasa a arina a awan
ti págpaalsa, ta talaga a kona kam haud. Gapu nealay dán en Tupa tam a
para ten Piyesta nen Aldew nen Káttalib a awan ti iba nan ti Cristo. 8 Kaya
ipagsaya tam en Piyesta nen Aldew nen Káttalib, bakán a ten pamamag-
itan nen tinapay a tehud a dati a págpaalsa a simbulu nen kadukássan sakay
kahalayan, nan ten pamamag-itan nen tinapay a awan ti págpaalsa, en
tinapay nen kalinisan sakay katapatan.

9 Kinagi ku ten sulat ku a dyan kamon mákpággagum ten tolay hidi a
mángngalunya. 10 Bakán a en makamundu hidi a mángngalunya, sakim sakay
mágtakaw, oni sumássamba ti diyos-diyosan en kagiyán ku dikomoy. Gapu ni
hidi i gustu kuwid a kagiyán ay kailangan a lumakad kam ti munduwiday
tánni makaiwas kam dikodi. 11 En gustu ku a kagiyán dikomoy a dyan moy
pákpággaguman ay en magkagi a Cristiano siya, peru mángngalunya, sakim,
sumássamba ti diyos-diyosan, máglait, máglasing sakay mágtakaw. Dyan kam
mákpággagum ten kona haán a kalasi ni tolay.

12-13 Sabagay, awanák ti karapatan a manghatul ten awan hidi Cristiano;
en Diyos en manghatul dikodi. Awan beman en miyembru nen simbaan en
dapat moy a hatulan? Kinagi ngani nen kasulatan a, “Ibutan moy ten grupu
moy en madukás a tolay.”

6

Ayusán en Dima nen Matátkaka a Cristiano

1 Ni tehud a reklamu en essa dikomoy a kontra ten kaparehu na a Cristiano,
ay bakin iyangay na en reklamu na ten tagahatul hidi a awan Cristiano,
embes a iyangay na ten pinili hidi nen Diyos en pággayus ten reklamu
na? 2 Awan moy beman tukoy a en pinili hidi nen Diyos en manghatul ti
munduwiday? Ni sikam manghatulid ti munduwiday, awan moy beman
kaya a hatulan i kona laid haán ti kabadit a bagay? 3 Awan moy beman tukoy

a sikitam i manghatulid ten anghel hidi? Iyud pa beman en bagay hidi a tehud a kaugnayan ti nadid a biyag! 4 Ni tehud kam a reklamu, ay bakin iyangay moy pa ten tolay hidi a awan tenggiyán nen simbaan? 5 Tumagama kam bi! Awan dálla beman ti maski ni essa dikomoy a makatukoy a mangayus ten dima ni matátkaka? 6 Bakin mamágkasuwan kam a matátkaka, ten atubengan pa beman nen tolay hidi a awan mánnampalataya?

7 En págkasu moy ten balang essa, ay essa dán a kákkatalu dikomoy. Bakin awan moy dálla pabayan ni paggamitan di kam ti madukás? Bakin awan moy dálla pabayan ni dinaya di kam? 8 Kaya la ay sikam a mismu en mággamet ti madukás sakay mágdaya, maski ten mismo moy a kapatkaka ti pánnampalataya. 9 Awan moy beman tukoy a en makasalanan hidi ay awan ti kabahagi ten kahariyan nen Diyos? Dyan moy dáddayaán i sadili moyen! En mangalunya, págsamba ten diyos-diyosan, sakay pákkabinga ti kaparehu na a lállaki sakay kaparehu na a bábbi, 10 mágtakaw, sakim, máglasing, máglait ten kaparehu na a tolay oni madaya, ay awan ti bahagi ten kahariyan nen Diyos. 11 Kona haán en agum dikomoy tenhud. Peru napatawad kamon ten kasalanan moy hidi sakay pinagin-banal kamon nen Diyos. Nawan dán en kasalanan moy ten pamamag-itan nen ngaran nen Panginoon a ti Jesu-Cristo sakay ten Ispiritu nen Diyos tam.

En Bággi Moy ay Templo nen Diyos

12 Tehud a magkagi a, “Malayaák a maggamet ti maski ánya.” Peru i tábbig ku biyid ay, “Awan atanan a bagay ay makapangatád ti maganda.” Maari ku labi kagiyán a, “Maariyák a maggamet ti maski ánya,” peru awanák magpaalipin ten ányaman a bagay. 13 Kagiyán bi nen agum a, “En pagkain hidi ay para ten tiyan ta en tiyan ay para bi ten pagkain.” Tarud iyán! Peru parehu la a sidaán nen Diyos hidi iyán. En bággi, ay bakán a para ten pángngalunya nan para ten págserbi ten Panginoon, sakay en Panginoon en mangalaga ten bággi. 14 Biniyag a ruway nen Diyos ti Jesus-Cristo, sakay maski sikitam ay biyagán bi a ruway ten pamamag-itan nen kapangyariyan na.

15 Awan moy beman tukoy a en bággi moy hidi ay kabahagi nen bággi ni Cristo? Alapán ku beman en bahagi nen bággi ni Cristo tánni gamitán a kabahagi nen bággi nen belyas? Awan maari! 16 Awan moy beman tukoy a magin essa en bággi nen belyas sakay nen mangaladug dikona? Gapu kinagi nen kasulatan a, “En duwwa ay magin essa a bággi.” 17 Peru en mákpagkaessa ten Panginoon ay magin kaessa na ti Ispiritu.

18 Kaya dyan kam mangalunya. En agum a kasalanan a magamet nen tolay ay awan makaapektu ten bággi na, peru en mangalunya ay kontra ten sadili na a bággi. 19 Awan moy beman tukoy a en bággi moy ay templo nen Banal a Ispiritu a ked dikomoy sakay impagkaluub nen Diyos dikomoy? Bakán moy dán a kao i bággi moyen; 20 gapu binali na kam ti dikál a halaga. Kaya gamitán moy i bággi moyen tánni maparangalan en Diyos.

7

En Tanung Tungkul ten Pákkabinga

1 Nadid, tungkul ten insulat moy dikoku, i makagi kuwid ay maganda ten essa a lállaki a dyan dán mákkabinga. 2 Peru tánni maiwasan en pángngalunya, bawat lállaki ay ti bábbi ay dapat a magkahud ti sadili na a kabinga. 3 Dapat

a tupadán nen lállaki en tungkulin na ten kabinga na, sakay kona bi hud en gamitán nen bábbi. 4 Gapu bakán dán a en bábbi en tehud a karapatan ten sadili na a bággi nan en kabinga na. Kona labi hud, bakán dán a en lállaki en tehud a karapatan ten sadili na a bággi nan en kabinga na. 5 Kaya dyan moy ikemot en sadili moy ten balang essa, maliban la ni pagkasunduwan moy a dyan kam pala magaladug, tánni meatád moy en panahun moy ten págdasal. Peru káttapos ay magaladug kamon a ruway tánni awan kam matoksu ni Satanas, gapu awan kamon makapagpugád ten sadili moy.

6 En kinagi ku dikomoy ay bakán a utus nan pággintendi ten kalagayan moy. 7 Gustu ku nakuwan a en balang essa dikomoy ay magkakona dikoku. Peru tehud a kaluub a gubwat ten Diyos en balang essa. Sakay hidi iyád ay awan magkapare-parehu.

8 Iddi i makagi ku biyid ten awan hidi ti kabinga sakay ten bábbi hidi a bilu: mas maganda pa ni awan dán hidi mákkabinga a kaparehu ku. 9 Peru ni awan di mapugád en sadili di, ay mákkabinga dálla hidi; mas maganda en mákkabinga nan ni awan hidi makapagpugád ten sadili di gapu ten kákkasor di.

10 Iddi bi en utus ten tehud hidi a kabinga, bakán a gubwat dikoku nan gubwat ten Panginoon: awan dapat a mákhiwalay en bábbi ten kabinga na. 11 Peru ni mákhiwalay siya, ay manatili siya a awan ti kabinga oni mákpagkasundu siya a ruway ten kabinga na. Sakay dyan bi palayasán sakay hiwalayan nen lállaki en kabinga na.

12 Para ten agum, iddi i makagi kuwid, sikán en nagkagi bakán a en Panginoon: ni en essa a lállaki a mánnampalataya ay tehud a kabinga a awan mánnampalataya sakay gustu nen bábbi a tulos en pák-agum dikona, ay awan dapat a hiwalayan nen lállaki. 13 Ni en essa a bábbi a mánnampalataya ay tehud a kabinga a awan mánnampalataya sakay gustu nen lállaki a tulos en pák-agum dikona, ay awan dapat a hiwalayan nen bábbi. 14 Gapu en lállaki a awan mánnampalataya ay magin karapatdapat bi ten Diyos ten pamamag-itan nen kabinga na, sakay en bábbi a awan mánnampalataya ay magin karapatdapat ten Diyos ten pamamag-itan nen kabinga na. Ni awan magkakonahud ay magin madingát ten pangileng nen Diyos ten anak di hidi. Peru en tatarudan, ay magin karapatdapat hidi ten Diyos. 15 Peru ni masor a mákhiwalay en awan mánnampalataya ten kabinga na a mánnampalataya, ay pabayan moy siya a mákhiwalay. Ni magkakonahud, en hiniwalayan ay magin malaya dán. Gapu dinulaw kam nen Diyos ten biyag a mapayapa. 16 Peru, ánya la malay moyid, sikam a bábbi hidi, bakay sikam i magin kasangkapanid tánni maligtas en kákkabinga moy? Sakay sikam a lállaki hidi, bakay sikam i magin kasangkapanid tánni maligtas en kákkabinga moy.

Magtulos-tulos ten Dati a Kalagayan ni Biyag

17 Mabiyag en balang essa ayun ten impagkaluub nen Panginoon dikona, sakay magtulos siya ten dati a kalagayan dikona a dulawán siya nen Panginoon. Iyád en itáttoldu ku ten atanan a simbaan. 18 Ni en essa a lállaki ay turi dán dikona dinulaw nen Diyos, ay dyan na dán ibutan en pagkaturi na. Sakay ni awan palla naturi dikona awan palla dinulaw ay dyan dán siya paturi. 19 Awan dán ti halaga ni turi ka oni awan, nan en mahalaga ay en kássunud ten utus hidi nen Diyos. 20 Magtulos-tulos en balang essa ten dati na a kalagayan ten biyag na dikona dinulaw siya nen Diyos. 21 Siko beman ay alipin dikona

dinulaw ka nen Diyos? Dyan mu iyud isipán. Peru ni tehud ka a pagkakataun
a makalaya, ay samantalaán mu. 22 En essa alipin a dinulaw nen Panginoon
ay malaya dán gapu ten Panginoon. Kona labi hud, en tolay a malaya dikona
a dinulaw ni Cristo ay nagin alipin ni Cristo. 23 Dikál a halaga en nangtubus
nen Diyos dikomoy; dyan kam paalipin ten tolay hidi. 24 Kákkapatkaka hidi,
ányaman en kalagayan nen biyag moy dikona dinulaw kam, manatili kam ti
iyud a kalagayan ten pákpagkaessa moy ten Diyos.

Tungkul ten Awan hidi ti Kabinga sakay ten Bilu hidi

25 Nadid, tungkul dámman ten awan hidi ti kabinga, awanák ti makagi a
utus a gubwat ten Panginoon. Peru bilang essa a tolay a mapagkatiwalaan
gapu ten habag nen Panginoon, ay magbahagiyák dikomoy.

26 Gapu ti kahirapanid nadid a panahun, ten palagay ku ay maganda pa ni
manatili en essa a tolay ten kalagayan na. 27 Siko beman ay lállaki a tehud
dán a kabinga? Dyan ka máksina. Siko beman ay awan palla ti kabinga?
Dyan ka dán magisip a mákkabinga. 28 Peru ni mákkabinga ka ay awan ka
magkasala. Ni en essa a dalaga ay mákkabinga ay awan bi siya magkasala.
Peru en mákkabinga ay makabati ti kahirapan ten biyag nadid, saiyád en
gustu ku a maiwasan moy.

29 Saiddi en gustu ku a kagiyán, kákkapatkaka ku hidi, adeni dán en katapu-
san a panahun, kaya sapul nadid en tehud a kabinga ay mabiyag a kumán
a awan ti kabinga; 30 en maghinagpis hidi ay kumán a awan maghinagpis,
en masaya hidi ay kumán a awan masaya, en magbali ay kumán a awan ti
ari-ariyan, 31 sakay en tehud a kapiyyaan ti munduwiday ay kumán a awan
ti kapiyyaan. Gapu en atanan a ked ti munduwiday ay awan magmalay.

32 Gustu kuwid ay meadeyu kam ti kabalisaan ten biyag moy. En
pápospusán nen lállaki a awan ti kabinga ay gamet hidi a para ten Panginoon,
ni konya na maátdenan ti kasayaan en Panginoon. 33 Peru en pápospusán nen
lállaki a tehud a kabinga ay en bagay hidi a ked ti munduwiday, ni konya na a
maátdenan ti kasayaan en kabinga na, 34 kaya mahati en gustu na a gamitán.
Ten awan ti kabinga a bábbi oni dalaga, en pápospusán na ay en bagay hidi
a para ten Panginoon gapu gustu na melaan en buu na a biyag ten págserbi
ten Panginoon. Peru en áisipán nen bábbi a tehud a kabinga ay en bagay hidi
ti munduwiday, ni konya na a maátdenan ti kasayaan en kabinga na.

35 Kaya kinagi ku iyád ay tánni matulungan takam. Awan takam pakahig-
pitan; en gustu ku la ay meangay kam ti maayus a kákkabiyag sakay awan
maabala en págserbi moy ten Panginoon.

36 Tungkul dámman ten magkatipan a nagkasundu a awan palla pakasal,
ni inakala nen lállaki a masor dán a mák-aladug ten katipan na, a awan
palla nerarapat, ay kailangan a magpakasal dán hidi. Itulos di en dati di
a planu; awan kasalanan a magpakasal dán hidi. 37 Peru ni nagplanu siya
a awan na dán pakasalan en katipan na sakay awan bi napilitan la sakay
makapagpugád dán a tulos-tulos ay maganda iyud a planu. 38 I tarudid,
maganda mákkabingaid, peru mas maganda en awan mákkabinga.

39 En bábbi ay manatili ten kabinga na mentras biyag palla iyud. Peru
kákkatay nen lállaki ay malaya dán a mákkabinga en bábbi maski ni deya en
magustuwan na. Peru dapat ay ten kaparehu na la ti pánnampalataya ten
Panginoon. 40 Peru en makagi ku, ay mas lalu i kasayaan naid ni manatili

siya ten kalagayan na a bilu. Iyán en makagi ku, sakay tukoy ku a ked dikoku en Ispiritu nen Diyos.

8

Tungkul ten Pagkain a Inyatang ten Diyos-diyosan

1 Nadid, ipaliwanag ku dikomoy en insulat moy a tungkul ten pagkain hidi a neatang ten diyos-diyosan hidi. Tukoy tam a "Tehud kitam a kaalaman a atanan." En kaalaman ay makapánggiyya ten tolay a magmataas, peru en págmahal ay magpatatag. 2 En magkagi a makpal siya a tukoy, ay siya en lubus a awan ti tukoy. 3 Peru tukoy nen Diyos en deyaman a magmahal dikona.

4 Nadid tungkul ten kákkan ten pagkain a neatang ten diyos-diyosan, tukoy tam a en diyos-diyosan hidi ay awan ti katutuhanan, sakay tukoy tam a eessa la en Diyos. 5 Makpal a madulaw a diyos sakay panginoon dilanget man oni ti lutaiday, peru awan ti essa man dikodi en tatarudan a diyos oni panginoon. 6 Tehud kitam a eessa la a Diyos siya en Ama. Linalang na en atanan a bagay sakay mabiyag kitam para dikona. Ti Jesu-Cristo en mággeessa tam a Panginoon ginamet na en atanan, sakay siya en nangatád ti biyag dikotam.

7 Peru awan atanan ay makatukoy ti iyád. Tehud a agum a tolay a nasanay dán a sumamba ten diyos-diyosan hidi tenhud, kaya hanggan nadid, ni kuman hidi ti konahud a pagkain, akala diyid ay atang padi iyud ten diyos-diyosan. Gapu kulang palla en kaalaman di, tukoy diyid ay nagkasala hidi ni kuman hidi ti iyud. 8 En pagkain ay awan ti kaugnayan ten relasyon tam ten Diyos. Awan ti mawan dikotam ni awan kitam kuman ti konahud a pagkain, sakay awan bi ti maganda a meatád ni kuman kitam ti hidi iyán.

9 Peru magingat kam, bakay ten kalayaan moy a kuman ti ányaman a pagkain, ay magin dahilan nen págkasala nen mágkahina palla hidi ti pánnampalataya. 10 Ni siko a tehud dán a sapat a kaalaman ay kuman ten disalad nen templo nen diyos-diyosan hidi, sakay ketan ka nen mágkahina palla hidi ti pánnampalataya, awan beman wád hidi umarig a kuman ten neatang ten diyos-diyosan? 11 Gapu ten palagay mu a "kaalaman" ay nepahamak en kapatkaka mu a mahina a tinubus bi nen kákkatay ni Cristo. 12 Ni magkakonahud, ay nagkasala kam kánni Cristo gapu inggiyya moy en kákkapatkaka moy hidi a maggamet ten bagay hidi a labag ten konsensiya di. 13 Kaya, ni gapu ten pagkain a karni ay magkasala en kapatkaka ku, ay awanák dán kuman ti iyud, tánni awan siya magkasala.

9

En Karapatan sakay Tungkulin nen Essa a Apostol

1 Awanák beman malaya? Awanák beman apostol? Awan beman netan ku ti Jesus a Panginoon tam? Awan beman sikam en bunga nen págserbi ku dikona? 2 Maski ni ten agum ay awanák di tenggiyán a apostol, peru para dikomoy ay apostolák. Sakay gapu ten biyag moy a tehud a pákpagkaessa ten Panginoon, ay sikam a mismu i katibayanid a apostolák.

3 Kona háddi i káttábbig kuwid ten mágsasitaán hidi dikoku. 4 Awan kami beman ti karapatan a umasa ten simbaan ten kabiyagan mi? 5 Awan kami beman ti karapatan a mángkuyug ten kákkabinga mi a Cristiano a kona ten gággamitán nen agum hidi a apostol, sakay kona ten kákkapatkaka nen Panginoon, sakay ti Pedro? 6 Sikami beman la ay ti Bernabe awanid ti karapatan a umimang a mágtatarabahuwán tánni mabiyag? 7 Deya beman a sundalu i

bahalaid a maggastus ten sadili na a kailangan mentras a magtarabahu siya? Deya a mágmula ti ubas i awanid makaennam ten dipalongu a bunga nen mula na? Sakay deya a mággalaga ti hayup awanid makaennam ten gatas nen alaga na?

8 I kagiyán kuwidi dikomoy ay bakán la a gubwat ten isip nen tolay, nan konahud en kinagi nen Kautusan. 9 Gapu nakasulat ten Kautusan ni Moises a, “Dyan mu busalan en baka mentras a pagággik mu.” Baka bemala pospusánnid nen Diyos? 10 Awan beman sikitam en gustu na a kagiyán? Para iyád dikotam kaya nesulat, gapu en magaradu sakay en magággik ay parehu a umasa a tehud hidi a kabunong ten aniyán. 11 Minulaan mi kam ti ispirituwal a bagay, dikál dán beman dálla a bagay ni magani kami dikomoy ti materyal a pakinabang? 12 Ni en agum ay tehud a karapatan a mákbahagi dikomoy, mas lalu kami!

Konapamanhud awan mi ginamit iyád a karapatan. Nan tiniis mi en atanan tánni awan kami magin hadlang ten Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo. 13 Awan moy beman tukoy a en magserbi hidi ten Templo ay tumanggap ti pagkain a gubwat ten Templo, sakay en magserbi hidi ten pággalayan ay tehud a bahagi ten alay hidi? 14 Kona labi hud inyutus nen Panginoon ten tagapagtoldu hidi ten Maganda a Bareta a dapat hidi a mabiyag ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta.

15 Peru awan ku ginamit hidi iyád a karapatan, sakay awan takam sinulatan nadid tánni mággidák ti tulung dikomoy. Para dikoku ay gustuwán ku pa a matay nan ni mawan dikoku en bagay a mepagmadikál ku. 16 Awanák ti karapatan a magmadikál gapu ten pángngaral ku ten Maganda a Bareta. Gapu iyán ay tungkulin a neatád dikoku, sumpaánnák ni awan ku mepangaral en Maganda a Bareta! 17 Ni gamitán ku iyád ten sadili ku a kagustuwan ay maariyák a maguray ti upa. Peru gamitán ku iyád a bilang págtupad ten tungkulin a impagkatiwala dikoku nen Diyos. 18 Ánya nadid upa kuwid? Siya iddi: en mepangaral ku en Maganda a Bareta a awan ti bayad, sakay ten awan ku pángtanggap ten karapatan ku bilang mángngaral. 19 Malayaák sakay awanák alipin nen deyaman, peru ginamet ku en sadili ku a alipin nen atanan tánni makaakiták ti mas makpal para ten Panginoon. 20 Ni kedák ten Judio hidi ay mabiyagák a kona ten essa a Judio tánni maakit ku hidi. Maski awanák sakup nen Kautusan, ay nagpasakupák dálla alang-alang ten sakup hidi nen Kautusan, tánni meadeni ku hidi ten Diyos. 21 Kona labi hud ni kedák ten Hentil hidi a awan sakup nen Kautusan ni Moises ay kumánnák bi a Hentil tánni maakit ku bi hidi. Bakán bi a gustu naid a kagiyán ay awanák dán sumunud ten Kautusan nen Diyos, gapu sakupák nen kautusan ni Cristo. 22 Ni kedák ten mágkahina hidi ti pánnampalataya ay kumánnák bi a mahina ti pánnampalataya tánni maakit ku hidi. Binumagayák ten atanan a tolay tánni meligtas ku maski sangan dálla dikodi ten atanan a paraan.

23 Gamitán ku hidi iyád alang-alang ten Maganda a Bareta, tánni makabahagiyák ten pagpapala hidi a gubwat haád. 24 Tukoy moy a en kaguman ten karera ay magginan a atanan, peru eessa la i makatanggapid ti piremyu! Kaya husayán moy a magginan tánni matanggap moy en piremyu. 25 Atanan ni magsanay a mággayam ay magpasakup ten mahigpit a disiplina, tánni makatanggap hidi ti piremyu a awan la magmalay, peru en piremyu a gustu tam a matanggap ay en awan ti katapusan. 26 Awanák magginan a awan ti tamuwán, sakay awanák bi sumuntuk ti parás. 27 Peru magsanayák sakay

magpugád ten sadili ku, tánni awanák maibutan ten karera káttapos ku a mangaral ten agum.

10

Babala Kontra ten Diyos-diyosan hidi

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy en nangyari ten
ninunu tam hidi ten panahun ni Moises. Linenduman hidi a atanan nen
panganurin ten linakad di sakay ten káarabes di ten madidig a diget. 2 Sakay
nabinyagan hidi a atanan ten panganurin ay ten diget bilang tagasunud
ni Moises. 3 Kinuman hidi a atanan ti eessa a pagkain a ispirituwal,
4 sakay umminom hidi ti eessa a ispirituwal a dinom, gapu umminom
hidi ten ispirituwal a batu a magsubaybay dikodi, iyud a batu ay ti Cristo.
5 Konapamanhud, ay awan nasaya en Diyos ten kakpalan dikodi. Kaya
naessa-essa hidi a nágkatay ten parang. 6 Atananid iyud a nangyari ay babala
dikotam, tánni awan tamon gustuwán en mágkadukás hidi a bagay a kona
ten ginánggamet di. 7 Dyan kam sumamba ten diyos-diyosan hidi a kona ten
ginamet nen agum dikodi. Kona ten nakasulat, “Mánggetnud en tolay hidi tánni
kuman sakay uminom, sakay tumaknág tánni magsayaw.” 8 Dyan kitam
mangalunya a kona ten ginamet nen agum dikodi. Kaya duwapulu ay ti tállu
a libu a tolay en natay ten maghapun la. 9 Dyan tam purbaan ti Cristo, a
kona ten ginamet nen agum dikodi. Kaya nágkatay hidi dikona kinákkagat
hidi ni kabiklatan. 10 Dyan kitam bi magreklamu a kona ten ginamet nen
agum dikodi, kaya binunu hidi nen anghel a mámmuksa.

11 Nangyari i atananid a iyud tánni babala ten agum, sakay nesulat hidi
iyád tánni sikitam a biyag hidi nadid a katapusan a panahun ay matolduwan.
12 Kaya magingat en deyaman a magakala a mágtaknág siya, ta bakay
merakpa. 13 Awan palla ti pagsubuk a dummemát dikomoy a awan dinanas
nen atanan a tolay. Peru tapat en Diyos, awan na pakultadan a subukán kam
ten awan moy makaya. Nan káddemát nen pagsubuk ay atáddan na kam ti
begsák tánni mapagtagumpayan moy iyud.

14 Kaya ngani mahal ku hidi a kákkapatkaka, dyan kam sumamba ten diyos-
diyosan hidi. 15 Iddi en makagi ku dikomoy, gapu tukoy ku a mágkatalinu
kam; sikamon en manghatul. 16 Awan beman en káinom tam ten tasa a
ginamet ten Pángngapon nen Panginoon a ipagpasalamat tam ten Diyos ay
pákbahagi ten digi ni Cristo? Sakay en kákkan tam ten tinapay a tináppeng-
táppeng ay pákbahagi ten bággi ni Cristo? 17 Kaya ngani, gapu essa la en
tinapay, sikitam ay essa la a bággi maski ni makpal kitam, gapu namagbaha-
bahagi tam en eessa a tinapay.

18 Ilingán moy en bansa a Israel. Awan beman en kuman ten alay ay
kabahagi ten gággamitán ten altar? 19 Gustu ku bemanid a kagiyán ay en
diyos-diyosan hidi oni en pagkain a nealay ten diyos-diyosan hidi ay tehud
a serbi? 20 Awan! En gustu ku a kagiyán, ay en paganu hidi ay magalay ten
dimonyo hidi, bakán a ten Diyos. Kaya awan ku gustu a mákpagkaessa kam
ten dimonyo hidi. 21 Awan kam maari a uminom ten tasa nen Panginoon
sakay ten tasa nen dimonyo hidi. Sakay awan kam bi maari a kuman ten
lamisaan nen Panginoon sakay ten lamisaan nen dimonyo hidi. 22 Gustu
tam beman a mangimon en Panginoon? Ti palagay moy bemanid ay mas
makapangyariyan kitam nan siya?

23 Tehud a magkagi ti kona háddi, “Malayaák a maggamet ti ányaman
a bagay,” tarud iyud, peru awan atanan a bagay ay makapangatád ti
kapiyyaan. “Malayaák bi a maggamet ti ányaman a bagay,” peru awan atanan
a bagay ay makatulung. 24 Bakán a en para ten sadili moy en idipalongu moy,
nan para ten agum.
25 Ni mamali kam ti karni ten páglakuwan ay kanán moy, sakay dyan kamon
magtanung tánni awan mabalisa en konsensiya moy. 26 Gapu kinagi na ten
kautusan, “En luta sakay en atanan a ked haád ay kao nen Panginoon.”
27 Mara ni imbitaan kam nen awan mánnampalataya sakay gustu moy a
umangay, ay kanán moy en ányaman a iyatubeng di dikomoy, sakay dyan
kamon magtanung pa tánni awan mabalisa en konsensiya moy. 28 Peru ni
tehud a magkagi dikomoy a, “Nealay iyád ten diyos-diyosan,” dyan moy iyud
kanán alang-alang ten nángkagi dikomoy sakay ten konsensiya. 29 En gustu
ku a kagiyán ay en konsensiya nen agum bakán a en konsensiya moy.
Sakay kagiyán bi nen agum a, “Bakin hadlangan nen konsensiya nen agum
en kalayaan ku? 30 Ni pasalamatan ku en Diyos ten kanán ku, ay bakin
barángngánnák nen agum.”
31 Kaya, ányaman en gamitán moy, kuman kam man oni uminom, ay
gamitán moy atananid a iyud para ten karangalan nen Diyos. 32 Dyan kam
magin dahilan nen págkasala nen deyaman, magin Judio hidi oni Hentil hidi
oni ten kaguman moy hidi ten simbaan nen Diyos. 33 Nan, arigán moy en
gággamitán ku. Gustu ku a pasayaán en balang essa ten atanan a gamitán ku.
Awan ku idipalongu en sadili ku a kapiyyaan nan en kapiyyaan nen agum,
tánni maligtas hidi.

11

1 Arigánnák moy a kona ten pángngarig ku kánni Cristo.

En Págbunbun ni Sumamba

2 Ipágmadikál takam gapu pirmiyák moy a maala-ala sakay sássunudán moy
en intáttoldu ku dikomoy. 3 Peru gustu ku a maintendiyan moy a ti Cristo
en nakasakup ten balang lállaki, en lállaki en nakasakup ten kabinga na,
sakay en Diyos en nakasakup kánni Cristo. 4 En lállaki a magdasal oni en
magpahayag ti mensahi a gubwat ten Diyos a tehud a bunbun ay makapan-
gatád ti kahihiyan kánni Cristo. 5 En bábbi bi a magdasal oni magpahayag ti
mensahi a gubwat ten Diyos a awan ti bunbun ay maari a makapangatád
ti kahihiyan ten kabinga na, kumán dán bi siya a nagpapolpok. 6 Ni umád
nen essa a bábbi a magbunbun ay magpapolpok dálla. Peru makatagama
para ten essa a bábbi ni polpok siya, kaya dapat a magbunbun dálla siya.
7 Awan kailangan a magbunbun en lállaki gapu siya en mángpeta ten wangis
sakay karangalan nen Diyos. Peru en bábbi ay mángpeta ten karangalan nen
lállaki. 8 Gapu awan naggubwat en dipalongu a lállaki ten bábbi nan en bábbi
en naggubwat ten lállaki. 9 Sakay awan linalang en lállaki a para ten bábbi
nan en bábbi en linalang para ten lállaki. 10 Alang-alang ten anghel hidi, ay
dapat a magbunbun en bábbi bilang tanda a siya ay sakup nen kabinga na.
11 Konapamanhud, ay ten pangileng nen Panginoon ay kailangan nen bábbi
en lállaki sakay kailangan bi nen lállaki en bábbi. 12 Ni en dipalongu a bábbi
ay naggubwat ten lállaki, ay kona labi hud en atanan a lállaki ay inyenak ni
bábbi; sakay en atanan a bagay ay gubwat ten Diyos.

13 Sikamon en manghatul, maganda beman a áelingán ten essa a bábbi ni
magdasal a awan ti bunbun? 14 Awan beman kaugaliyan dán a makatagama
dikomoy en magtoldu a lállaki a magpalayon ti buuk? 15 Peru karangalan ten
bábbi a magpalayon ti buuk. Gapu inyatád dikona en buuk na bilang bunbun
na. 16 Peru ni tehud a masor pa a mákpagtalu tungkul ti iyád, ay awanák ti iba
a makagi nan konahud en kaugaliyan mi, magin ten atanan a simbaan nen
Diyos.

En Banal a Pangapon

17 Tungkul ti kagiyán kuwiday hidi nadid, ay awan takam maari a mepag-
madikál gapu en pággipun-ipun moy ay lalu a makepadukás embes nakuwan
a makapangatád ti maganda. 18 Purumeru, ay nabareta ku a mamagkampi-
kampiyan kam ten pággipun-ipun moy. Maniwalaák a en agum a nasanig ku
ay tatarudan. 19 Kailangan ngani a magbukud-bukud kam tánni matukuyan
ni deya dikomoy en matapat hidi. 20 Kaya ten pággipun-ipun moy ay bakán
a Banal a Pangapon nen Panginoon en kanán moy. 21 Gapu en balang essa
dikomoy ay magapura dán a mangkan ten balon na, kaya magaláp dán en
agum sakay lasing dán en agum. 22 Awan kam beman ti sadili a bilay tánni
hud kam a kuman sakay maginom? Oni imemenos moy la en simbaan nen
Diyos sakay pasanikiyán en mágkahirap? Ánya nadid gamitán kuwid? Puriyán
takam beman gapu ti bagayid a iyud? Awan takam maari a puriyán!

23 Iddi en adal a natanggap ku ten Panginoon sakay iyatád ku bi dikomoy:
ti gibiyid a iyud a netokyon en Panginoon Jesus ay nangalap siya ti tinapay,
24 nagpasalamat ten Diyos, sakay hinati-hati na iyud, sakay kinagi na, "Iyád
en bággi ku a mealay para dikomoy. Gamitán moy iyád bilang pangala-ala
moy dikoku." 25 Káttapos di a nangapon ay inalap na en tasa sakay kinagi na,
"I tasaid a iyád ay bigu a kasunduwan nen Diyos, a patunayan nen digi ku.
Kada inumán moy iyád, gamitán moy a bilang pangala-ala dikoku."

26 Gapu ni kada kuman kam ti tinapayid a iyád sakay uminom ti tasaid a
iyád ay ipahayag moy en kákkatay nen Panginoon hanggan ten kássoli na a
ruway.

27 Ni deyaman en kuman ten tinapay sakay uminom ten tasa nen Pangi-
noon ten paraan a awan karapatdapat ay nagkasala ten bággi sakay ten digi
nen Panginoon. 28 Kaya dapat a siyasatán nen tolay en sadili na bagu a
kuman ten tinapay sakay uminom ten tasa. 29 Gapu ni deyaman en kuman
sakay uminom a awan na tenggiyán en kahalagaan nen bággi nen Panginoon
ay kuman sakay uminom ti hatul para ten sadili na. 30 Saiyán en dahilan ni
bakin a mágkahina sakay masasaktin en kakpalan dikomoy, sakay nágkatay
dán ngani en agum. 31 Ni siyasatán tam pa en sadili tam, ay awan kitam
hatulan nen Panginoon. 32 Peru hatulan kitam nen Panginoon gapu ituwid
na kitam, tánni awan kitam maparusaan a kaguman ni munduwiday.

33 Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi, ni magipun-ipun kam a kuman ay
dapat a mamagurayan kam. 34 Ni tehud a magaláp dikomoy ay kuman pa
siya ten bilay na tánni awan umabut ti hatul a parusa en pamagipun-ipun
moy. Tungkul ten agum pa hidi a bagay, ay ayusán ku dálla káddemát ku haán.

12

En Kaluub hidi nen Banal a Ispiritu

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, tungkul ten kaluub hidi nen Banal a Ispiritu,
ay gustu ku a magkahud kam ti tama a kaalaman. 2 Tukoy moy a dikona
awan kam palla mánnampalataya, ay naniwala kam ten diyos-diyosan hidi a
awan bi makapagupos. 3 Kaya gustu ku a mapospusan moy a awan ti tolay a
igiyya nen Ispiritu nen Diyos a magkagi a, “Sumpaán ti Jesus!” Sakay awan
bi makagi nen deyaman a, “Panginoon ti Jesus,” ni awan igiyya nen Banal a
Ispiritu.
4 Tehud a iba-iba a ispirituwal a kaluub. Peru eessa la en Ispiritu a
mángkaluub ti hidi iyád. 5 Tehud a iba-iba a paraan ni págserbi, peru eessa
la en Panginoon a pagserbiyan. 6 Tehud a iba-iba a kakayanan ten págserbi,
peru eessa la en Diyos a mangatád ti kakayanan ten tolay hidi a magserbi.
7 En balang essa ay naátdenan ti kaluub a paketan a ked dikona en Ispiritu
para ten kapiyyaan nen agum. 8 En agum dikotam ay napagkaluuban ti
kakayanan a magupos ti mensahi ni karunungan. En agum ay napagkalu-
uban ti katalinuwan. Peru eessa la a Ispiritu en nángkaluub ti hidi iyád. 9 Iyud
labi a Ispiritu en nángkaluub ten agum ti pánnampalataya ten Diyos, sakay ten
agum ay en kapangyariyan a magpapiyya ten tehud hidi a saket. 10 Tehud
a pinagkaluuban dikodi ti kapangyariyan a maggamet ti himala; tehud bi a
pinagkaluuban ti kakayanan a magpahayag ti mensahi a gubwat ten Diyos,
sakay tehud bi a pinagkaluuban ti kakayanan a makatukoy ni ánya a kaluub
en gubwat ten Ispiritu, sakay ni ánya en bakán. Tehud bi a pinagkaluuban
ti kakayanan a makapagupos ten iba-iba hidi a upos, sakay ten agum ay
magpaliwanag ti hidi iyud a upos. 11 Peru essa la a Ispiritu en manggamet ti
atananid a iyád sakay magbahagi ten iba-iba a kaluub ten balang essa, ayun
ten kagustuwan na.

Essa a Bággi Peru Makpal a Bahagi

12 Ti Cristo ay kona ten essa a bággi a tehud a makpal a bahagi. Maski binuu
ni iba-iba a bahagi, ay nanatili a eessa a bággi. 13 Atanan tam, magin Judio oni
Hentil sakay alipin man oni malaya, ay nabinyagan ten eessa a Ispiritu tánni
magin essa a bággi. Atanan tam ay pinainom ti eessa a Ispiritu.
14 En bággi ay binuu ni makpal a bahagi, bakán a essa la a bahagi.
15 Mara ni kagiyán nen básset a, “Bakánnák a lima, kaya awanák bahagi
nen bággi,” awan beman kabahagi siya nen bággi? 16 Mara ni kagiyán nen
bángbáng a, “Bakánnák a mata, kaya awanák bahagi nen bággi,” awan beman
kabahagi siya nen bággi? 17 Ni purus a mata dálla en buu a bággi, konya
dán a makasanig? Ni purus a bángbáng dálla en buu a bággi, konya dán a
makaarub? 18 Peru inayus nen Diyos en balang bahagi nen bággi ayun ten
kaluuban na. 19 Ni en atanan a bahagi ay pare-parehu, ay awan iyán makagi
a essa a bággi. 20 Peru tatarudanid ay makpal a bahagi, peru eessa la a bággi.
21 Kaya awan makagi nen mata ten lima a, “Awan taka kailangan,”
kumona bi ten ulu, awan na makagi ten básset a, “Awan taka kailangan.”
22 Ti katunayan na, en bahagi hidi a kumán a mágkahina ay siya pa en mas
kailangan. 23 Sakay en bahagi hidi nen bággi a ten palagay tam a awan
mahalaga ay átdenan tam ti halaga. En bahagi hidi a awan masiyadu a
maganda ay siya en dapat tam a pagandaán ti hustu. 24 Awan dán iyád
kailangan a gamitán ten agum a bahagi nen bággi tam a talaga a maganda
dán. Dikona inayus nen Diyos en bággi tam, ay inatáddan na ti higit a
karangalan en bahagi hidi a awan masiyadu a marangal, 25 tánni awan
magkahud ti kampi-kampiyan, nan mágmalasakitan en balang essa. 26 Ni en

essa a bahagi ay masaketan, atanan di ay masaketan. Ni en essa a bahagi ay maparangalan, atanan di ay masaya.
27 Sikam a atanan en eessa a bággi ni Cristo, sakay balang essa dikomoy
ay bahagi nen bággi na. 28 Nángdátton en Diyos ten simbaan ti purumeru,
ay apostol hidi; kumaduwwa, ay propeta hidi, sakay kumatállu, ay maistu
hidi. Nángdátton bi siya ti makagamet hidi ti himala, makapagpapiyya hidi
ti tehud a saket, tagatulung hidi, tagapangasiwa hidi, sakay makapagupos
hidi ti iba-iba a upos. 29 Awan atanan ay apostol, propeta oni maistu. Awan
atanan ay naatáddan ti kakayanan a makagamet ti himala, 30 magpapiyya ten
tehud a saket hidi, makapagupos ti iba-iba upos oni mágpaliwanag ti hidi iyud
a upos. 31 Kaya pagsikapan moy a gustuwán en kaluub hidi a mas mahalaga.
Sakay nadid ay itoldu ku dikomoy en awan ti kaparehu ten atanan.

13

En Págmahal

1 Nadid, makapagupusák man ten upos nen tolay hidi sakay nen anghel
hidi, ni awanák labi ti págmahal ay kumánnák la a en batingtingan a magalin-
gawngaw oni pompiyang a matánnug. 2 Ni sikán man ay tehud a kakayanan
a magpahayag ten upos nen Diyos sakay mangintendi ten atanan a lihim, ni
tehudák man ten atanan a kaalaman sakay dikál a pánnampalataya a kaya ku
pa a paagtonán en bukid hidi, peru ni awanák labi ti págmahal, ay awanák labi
ti kuwenta. 3 Sakay maski ni ipagatád ku man en atanan a ari-ariyan ku hidi,
sakay iyalay ku man en bággi ku tánni tutudán, ni awanák labi ti págmahal,
awanák labi ti pakinabang!
4 En págmahal ay matiyaga sakay mabait, awan maáinggitán, awan palalu
sakay awan mapagmadikál, 5 awan madukás ti ugali, awan makasadili,
awan maáiyamután, sakay awan mágmula ti iyamut. 6 Awan na kasayaan
en madukás a gamet, peru ikasaya na en katutuhanan. 7 En págmahal ay
mapagpatawad, tehud a tiwala, putat ti pag-asa, sakay mapagtiis hanggan
ten katapusan.
8 Matapos en kakayanan a magpahayag ten upos nen Diyos, sakay umi-
mang en kakayanan a magupos ti iba-iba hidi a upos, mawan bi en karu-
nungan, peru en págmahal ay awan ti katapusan. 9 Awan palla hustu en
kaalaman sakay kakayanan tam a magpahayag ten mensahi a gubwat ten
Diyos, 10 peru káddemát nen ganap, ay mawan en awan ganap.
11 Dikona a anakák palla, ay magupusák, magisip sakay mangatuwiran a
kona ten essa a anak. Nadid a tehudák dán a idad, ay inibutan ku dán en isip
anak. 12 Ti kasalukuyan, ay kumán a maraburab a letratu en ketan tam ten
aspehu, peru dumemát en aldew a makilala tam en Diyos ti atubengan. Badit
la en tukoy ku nadid; peru dumemát en aldew a mahustu iyád a kaalaman,
kona ten hustu a pákkatenggi na dikoku.
13 Kaya i tálluwid a iyád ay manatili: en pánnampalataya, pag-asa, sakay
págmahal; peru en pinakadakila ti hidi iyád ay en págmahal.

14

Tungkul ten Kaluub pa hidi nen Ispiritu

1 Pakagustuwán moy en págmahal! Hangadán moy en kaluub hidi a
ispirituwal, lalu dán en makapagpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos.
2 En magupos ti iba-iba a upos ay ten Diyos a mákpágguron bakán a ten tolay,

gapu awan ti makaintendi dikona; peru magupos siya ten lihim hidi ten
tulung nen Banal a Ispiritu. 3 Peru en magpahayag bi ten mensahi a gubwat
ten Diyos ay magupos ten katolayan tánni patibayán en pánnampalataya di,
pabegsákkán en isip di sakay pasayaán. 4 En sadili a kákkabiyag a ispirituwal
en palaguwán nen magupos ti iba-iba a upos, peru en simbaan en palaguwán
nen magpahayag ten mensahi nen Diyos.

5 Gustu ku nakuwan a atanan moy ay makapagupos ti iba-iba a upos,
peru mas lalu a gustu ku a makapagpahayag kam ten mensahi a gubwat ten
Diyos. Mas mahalaga en magpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos, nan
ten makapagupos ti iba-iba a upos, puwera la ni tehud a mángpaliwanag ten
kagiyán na, tánni makatulung ten kállagu nen simbaan. 6 Kaya, kákkapatkaka
hidi, ni umangayák man haán sakay magupos ti iba-iba upos dikomoy, ay
ánya i pakinabang moyid dikoku? Awan! Makinabang kam la ni tolduwan
takam ten pahayag hidi nen Diyos, sakay en tukoy ku hidi a tungkul dikona,
en mensahi hidi a gubwat ten Diyos, sakay en adal hidi.

7 Magin ten instrumentu hidi a awan ti biyag a kona ten plauta sakay alpa,
konya a matukuyan nen deyaman ni ánya en tugtug na ni awan bi malinaw
en tánnug nen nota hidi? 8 Sakay ni awan malinaw en tánnug nen trumpeta
a págdulaw, deya i humandaid tánni lumaban? 9 Kona labi hud, konya a
matukuyan nen agum ni ánya en gustu moy a kagiyán ten kinagi moy ti iba-
iba a upos ni awan di bi maintendiyan? Kumán kam a nákpágguron ten parás.

10 Makpal a iba-iba upos ti munduwiday, sakay balang essa ay tehud a
kahulugan, 11 peru ni awanák malalaki ten upos a ginamit nen kauron ku,
ay awan kami magkaintendiyan. 12 Gapu gugustu moy a magkahud ten
kaluub hidi nen Ispiritu, ay sikapán moy a sumagana kam ten kaluub a
makapangpalagu ten simbaan.

13 Gapu háddi, ay kailangan a ipagdasal nen magupos ti iba-iba a upos a
átdenan bi siya ti kaluub a mángpaliwanag ten kinagi na. 14 Ni magdasalák ti
uposid a iyán, ay magdasal ngani en ispiritu ku peru awan bi ti pakinabang
en isip ku. 15 Ánya i dapat kuwid a gamitán? Magdasalák ten pamamag-itan
nen ispiritu ku, peru gamitán ku bi en isip ku ten págdasal ku. Mágkansiyonák
ten pamamag-itan nen ispiritu, peru gamitán ku bi en isip ku ten págkansiyon
ku. 16 Ni magpasalamat ka ten Diyos ten pamamag-itan nen ispiritu la, konya
a makakagi ti “Amen” en essa a tolay a ked haud ni awan na maintendiyan
en kákkagiyán mu? 17 Maganda en págpasalamat mu, peru awan makatulung
ten kállagu nen biyag a ispirituwal nen agum.

18 Magpasalamaták ten Diyos gapu makapagupusák ti iba-iba a upos, a
higit dikomoy a atanan. 19 Peru ten pamagipun-ipun ten simbaan, mas gustu
ku pa a magupos ti limma a upos a maintendiyan sakay makapagtoldu ten
agum, nan ten libu-libu a upos a awan bi maintendiyan.

20 Kákkapatkaka hidi, dyan kam magin isip anak. Magin kona kam ten anak
a awan ti tukoy tungkul ten madukás, peru ten pággintendi moy ay arigán moy
en mágkatanda. 21 Kona háddi en nakasulat ten Kautusan:

“Kinagi nen Panginoon,
‘Magupusák ti banuwanid a iyád, ten pamamag-itan nen tolay hidi a
tehud a iba a upos,
ten pamamag-itan nen bibig nen dayu hidi,
Peru awanák di padi sanigán.’ ”

22 Ni konahud, en kaluub a makapagupos ti iba-iba a upos ay essa a tanda
para ten awan hidi mánnampalataya, bakán a ten mánnampalataya hidi. Peru
en kaluub a makapagpahayag ti mensahi a gubwat ten Diyos ay tanda para
ten mánnampalataya hidi, sakay bakán a ten awan hidi mánnampalataya.
23 Kaya ni ten pággipun-ipun ten simbaan ay magupos ti iba-iba a upos en
atanan, sakay tehud a dumemát a katolayan a awan ti konahud a kaluub oni
awan mánnampalataya, ay awan di beman wád kagiyán a nagareng kamon?
24 Peru ni en atanan ay magpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos, sakay
dumemát haud en essa a awan makaintendi oni awan mánnampalataya,
ay makilala na a siya ay makasalanan, sakay mabati na en tunay na a
kalagayan. 25 Sakay matukuyan na en lihim ten pusu na. Kaya lumuhud siya
a sumamba ten Diyos, sakay tulos na a kagiyán a, “Talaga a ked dikomoy en
Diyos!”

Kaayusan ten Simbaan

26 Ánya nadid i gustuwid a kagiyán ni atananid a iyád, kákkapatkaka hidi?
Ni ten pággipun-ipun moy ay tehud a mágkansiyon, tehud a magtoldu, tehud a
magpahayag ten kaluuban nen Diyos, tehud a magupos ti iba-iba hidi a upos,
sakay tehud bi a magpaliwanag ti iyud, gamitán moy hidi iyád a atanan para
ten kállagu nen simbaan. 27 Ni tehud a magupos ti iba-iba a upos, tama dán
en duwwa oni tállu a máglelewas sakay kailangan a tehud a mángpaliwanag
ten kagiyán di. 28 Peru ni awan ti mángpaliwanag, ay tumahimik dálla en
nagupos ti iba-iba a upos sakay mákpágguron dálla siya ten Diyos. 29 Pabayan
a magupos en duwwa oni tállu a tolay a tehud a kaluub a magpahayag ten
mensahi a gubwat ten Diyos, sakay suriyán bi nen agum en kagiyán di hidi.
30 Sakay ni en essa a mággetnud haud ay nakatanggap ti pahayag a gubwat
ten Diyos, umimang pala en magupos. 31 Gapu sikam a atanan ay maari a
máglelewas a magpahayag ten mensahi nen Diyos tánni kumabetu en atanan
sakay bumegsák en isip di. 32 En kaluub a magpahayag ten mensahi a gubwat
ten Diyos ay dapat a mapugád nen tehud a kaluub ti iyud, 33 gapu en Diyos
ay awan masaya ten kaguluwan gapu siya en Diyos nen kaayusan sakay
kapayapaan.

Kona háddi en dapat a mangyari ten atanan a simbaan nen tolay hidi nen
Diyos. 34 En bábbi ay kailangan a tumahimik ten pággipun-ipun ten simbaan.
Gapu awan impakultad dikodi a magupos ten pággipun-ipun di; kailangan
hidi a pasakup, a kona ten nakagi ten Kautusan. 35 Ni tehud hidi a gustu a
matukuyan, ay magtanung hidi ten kabinga di káddemát ten bilay di; gapu
makasaniki a magupos en essa a bábbi ten disalad nen simbaan.

36 Bakay bi en pangakala moy ay naggubwat dikomoy en upos nen Diyos,
oni bakay sikam la en nakatanggap? 37 Ni en pangakala nen deyaman ay
nakatanggap siya ti pahayag a gubwat ten Diyos, oni ányaman a kaluub
nen ispiritu, ay dapat na a tenggiyán a i sulat kuwidi dikomoy ay utus nen
Panginoon. 38 En awan mangtenggi háddi ay dyan moy bi tenggiyán.

39 Kaya, kákkapatkaka ku hidi, hangadán moy nakuwan a makapagpahayag
ten mensahi a gubwat ten Diyos, peru dyan moy bi ibawal en magupos ti iba-
iba hidi a upos. 40 Kaya la, ay gamitán moy en atanan a bagay ten tama sakay
maayus a paraan.

15

En Kákkabiyag a Ruway ni Cristo

1 Kákkapatkaka ku hidi, ipaala-ala ku dikomoy nadid en Maganda a Bareta
a impangaral ku dikomoy. Iyád en Maganda a Bareta a tinanggap moy, sakay
nagin pundasyon nen pánnampalataya moy. 2 Naligtas kam ten pamamag-itan
ni iyád, ni magpakatibay kam ten upos a impangaral ku dikomoy; gapu ni
awan, ay awan ti kuwenta en pánnampalataya moy.
3 Gapu inyatád ku dikomoy i adaliday a tunay ti halaga a tinanggap ku
labi: ti Cristo ay natay gapu ten kasalanan tam hidi, bilang pangtupad ten
kinagi na ten Kasulatan. 4 Inlábbáng siya sakay nabiyag a ruway ten katállu
a aldew, ayun bi ten Kasulatan. 5 Sakay pummeta siya kánni Pedro, káttapos
ay ten sapulu ay ti duwwa a apostol. 6 Káttapos, ay pummeta siya ten mahigit
a limma a datos a kákkapatkaka a namagipun-ipun. Kakpalan dikodi ay biyag
palla hanggan nadid, peru en agum ay natay dán. 7 Sakay pummeta bi siya
kánni Santiago, kona bi ten atanan a apostol.
8 Ten katapusan ay pummeta bi siya dikoku, maski ni kapalagay kuwid ay
en essa a anak a neenak a awan kapanahunan. 9 Gapu sikán en kababaan
ten atanan a apostol; awanák ngani karapatdapat a duluwán a apostol, gapu
inusig ku en simbaan nen Diyos. 10 Peru gapu ten kabaitan na dikoku, ay
nagin apostolák, sakay awan nawanan ti kuwenta iyád a kaluub na dikoku.
Ti katunayan na, ay nagtarabahuwák ti hustu nan hidi, peru bakán iyád a
gapu ten sadili ku a kakayanan nan gapu ten kabaitan nen Diyos dikoku.
11 Kaya magin sikán oni hidi, ay iyád en ipáppangaral mi, sakay pinaniwalaan
moy.

En Kákkabiyag a Ruway nen Patay hidi

12 Nadid, ni ipáppangaral mi a ti Cristo ay nabiyag a ruway, bakin a kagi nen
agum dikomoy ay awan biyagán a ruway en nágkatay hidi? 13 Ni tatarudan
iyán, ay lumitaw a awan nabiyag a ruway ti Cristo. 14 Sakay ni awan nabiyag
a ruway ti Cristo, ay awan ti kuwenta en pángngaral mi sakay awan bi ti
pakinabang ten pánnampalataya moy. 15 Ni konahud, ay lumitaw a mágkabuli
kami a tistigu nen Diyos gapu pinatunayan mi a biniyag a ruway nen Diyos
ti Cristo, peru awan bali, ni talaga a awan ti kákkabiyag a ruway ten nágkatay
hidi. 16 Ni awan biniyag a ruway en nágkatay hidi, ay awan bi nabiyag a
ruway ti Cristo. 17 Sakay ni awan nabiyag a ruway ti Cristo, ay awan palla
nalinisan en kasalanan moy sakay awan ti pakinabang ten pánnampalataya
moy. 18 Bakán la iyán, gustu naid a kagiyán ay en atanan a nágkatay a
mánnampalataya kánni Cristo ay nepahamak. 19 Ni en pag-asa tam kánni Cristo
ay para la ti biyagid nadid, ay sikitamon i kakakagbiyid ten atanan a tolay.
20 Peru nadid ta biniyag a ruway ti Cristo, saiyád i katunayanid a biyagán a
ruway en nágkatay hidi. 21 Ni konya a dummemát en kákkatay ten pamamag-
itan nen essa a tolay, ay kona labi hud, dummemát en kákkabiyag a ruway
ten pamamag-itan bi nen essa a tolay. 22 Gapu ni konya a matay en atanan
gapu ten kaugnayan kánni Adan, ay kona labi hud, mabiyag en atanan gapu
ten kaugnayan di kánni Cristo. 23 Peru en balang essa ay tehud a kanya-
kanya a netakda a panahun. Ti Cristo en kadipalonguwan ten atanan;
káttapos, en ked hidi kánni Cristo ten kássoli na a ruway. 24 Sakay dumemát
en katapusan, ni neatád dán ni Cristo ten Diyos Ama en kahariyan, káttapos
na a matalu en atanan a kahariyan, pamahalaan sakay kapangyariyan.

25 Gapu ti Cristo ay dapat a maghari hanggan a matalu na sakay mapasuku
en atanan a kadima na. 26 En kadimudyanan na a taluwán a kadima ay en
kamatayan. 27 Gapu kinagi nen Kasulatan, “En atanan a bagay ay sakupán
nen Diyos ten kapangyariyan na.” Peru en upos a, “atanan a bagay,” ay
maliwanag a awan kaguman háddi en Diyos gapu siya en nángdátton ten
atanan a bagay ten disalad nen kapangyariyan ni Cristo. 28 Ni en atanan a
bagay ay nasakup dán nen kapangyariyan ni Cristo, ay en Anak dámman en
magpasakup ten kapangyariyan nen Diyos a nángdátton ten atanan a bagay
ten disalad nen kapangyariyan na. Ni konahud, ay maghari en Diyos ten
atanan. 29 Ni konahud, ay ánya halagaid nen págpabinyag nen tolay hidi para
ten nágkatay hidi? Ni talaga a awan biyagán a ruway en nágkatay hidi, ay
bakin nagpabinyag pa en tolay hidi alang-alang dikodi? 30 Sakay bakin ked
kami pa ti panganib a kalagayan ti atanan a odas? 31 Kákkapatkaka ku hidi,
kada aldew ay adeniyák ti kákkatay. Kagiyán ku iyád gapu ipágmadikál takam
alang-alang kánni Cristo Jesus a Panginoon tam! 32 Ni en pákpaglaban ku ten
mágkatapang a kadima ti Efeso ay para ten tolay la, ánya i pakinabang kuwid?
Ni awan labi mabiyag a ruway en patay hidi, ay mas maganda pa ni sunudán
tam dálla i kakagiyanid a iddi: “Kuman kitam sakay uminom, gapu ni ilaw,
ay matay kitam.”

33 Dyan kam padadaya. “En madukás a kaguman ay makasida ti
mágkaganda a ugali.” 34 Magpakatinu kam sakay adággan moy en págkasala.
Awan matenggi nen agum dikomoy en Diyos. Kagiyán ku iyád tánni ma-
pasaniki kam.

En Idsura nen Bággi ten Kákkabiyag a Ruway

35 Peru tehud a magtanung, “Konya a mabiyag a ruway en patay hidi? Ánya
en magin idsura nen bággi di?” 36 Hangal! Awan mabiyag en bine a imula
mentras awan iyád matay. 37 Sakay en imula ay bakán a dikál dán, nan bine,
a kona ten butil nen trigo oni nen agum a bine. 38 En Diyos en mangatád ti
bággi ti iyud a bine, ayun ten kaluuban na; balang bine ay átdenan na ti tama
a bággi.

39 Sakay awan pare-parehu en pilas nen linalang hidi a tehud a biyag; iba
en pilas nen tolay, iba en pilas nen hayup, iba ten ibun hidi, sakay iba ten
ikan hidi.

40 Tehud a bággi a panglanget sakay tehud bi a pangluta; iba en kagandaan
nen pangluta sakay iba en kagandaan nen panglanget. 41 Iba en demlag nen
aldew, iba bi en demlag nen bulan, sakay iba bi en demlag nen biton hidi.
Maski en biton hidi ay awan pare-parehu en demlag di.

42 Kona labi haán ten kákkabiyag a ruway. En bággi a inlábbáng ay marunot,
peru awan marunot a awan ti katapusan en bággi a biniyag a ruway.
43 Madukás sakay awan ti kaya dikona a inlábbáng, maganda sakay mabegsák
ten kákkabiyag a ruway. 44 Inlábbáng a bággi a pangluta, mabiyag a ruway
bilang bággi a panglanget. Ni tehud a bággi a pangluta, tehud bi a bággi a
panglanget. 45 Kona háddi en nakasulat, ten kasulatan: “En purumeru a tolay
a ti Adan, ay linalang a inátdenan ti biyag,” en dimudyan a Adan ay Ispiritu a
mangatád ti biyag. 46 Peru awan nágdipalongu en panglanget; en pangluta pa
bagu en panglanget. 47 En purumeru a Adan ay gubwat ti luta, gapu linalang
siya a gubwat ten alikabuk, en kaduwwa a Adan ay gubwat dilanget. 48 En
bággi a pangluta ay kona ten naggubwat ten luta; en bággi a panglanget ay

kona ten naggubwat dilanget. 49 Ni konya a nagin kaparehu kitam ten tolay
a gubwat ti lutaiday, ay magkakona kitam bi ten tolay a naggubwat dilanget.
50 Iddi en gustu ku a kagiyán, kákkapatkaka ku hidi, en binuu nen pilas sakay
digi ay awan maari a makabahagi ten kahariyan nen Diyos, sakay en bággi a
pangluta ay awan maari a magmana ti biyag a awan ti katapusan.
51 Essa a lihim i kagiyán kuwidi dikomoy, bakán a sikitam a atanan ay
matay peru atanan tam ay baguwán, 52 ten essa a saglit, ten essa a kisáp-
mata, a kasabay nen katapusan a tánnug nen trumpeta. Gapu ten káttánnug
nen trumpeta, mabiyag a ruway en patay hidi sakay awan dán hidi matay a
ruway. Baguwán kitam a atanan. 53 En bággi tam a marunot ay mapalitan
ti awan marunot sakay en bággi tam a matay ay mapalitan ti bággi a awan
matay. 54 Ni en marunot ay napalitan dán ti awan marunot, sakay ni
en tehud a kamatayan ay napalitan dán ti awan dán matay, ay matupad
dán en nakagi ten kasulatan: “Natalu dán en kamatayan; nangyari dán en
tagumpay!”
55 “Hádya dán, kamatayan, en tagumpay mu?
Hádya dán, kamatayan, en kamandag mu?”
56 En kamandag nen kamatayan ay en kasalanan, sakay en begsák nen
kasalanan ay maggubwat ten Kautusan. 57 Magpasalamat kitam ten Diyos
gapu inatáddan na kitam ti tagumpay ten pamamag-itan nen Panginoon tam
a ti Jesu-Cristo! 58 Kaya ngani, mahal ku hidi a kákkapatkaka, magpakatatag
kam a pirmi sakay dyan manghina. Magpakasipag kam ten págserbi moy ten
Panginoon, gapu tukoy moy a awan masayang en pagud moy para dikona.

16

Tulung ten Kákkapatkaka ti Judea

1 Nadid, tungkul bi ten págpuron ti itulung ten kákkapatkaka ti Judea, ay
gamitán moy iyud a kona ten kinagi ku ten simbaan hidi ti Galacia. 2 Kada
purumeru a aldew nen simba, mángbukud en balang essa ti bahagi nen kinita
na, sakay ipunán na iyud para awan dán kailangan a magagid pa ti tulung
káddemát ku haán. 3 Káddemát ku haán, atáddan ku ti sulat en tolay hidi
a piliyán moy tánni mangtawid ten tulung moy ti Jerusalem. 4 Sakay ni
kailangan a angayák bi haud, ay mákkuyugák dikodi.

En Planu hidi ni Pablo

5 Angayák haán kággubwat ku ti Macedonia, gapu naplanu ku a rumoyot
haud. 6 Magmalayák haán sakay bakay háddák dán haán a mangámyan, tánni
matulunganák moy ten balang angayan ku. 7 Awan ku gustu a rumoyoták la
haán; nan gustu ku a magmalay ti sabadit, ni kaluuban nen Panginoon.
8 Peru en planu ku ay mágyan ti Efeso hanggan ten aldew ni Pentecostes.*
9 Tehud a maganda a pagkakataun háddi para ten págserbi tam, maski ni
makpal a humadlang.
10 Káddemát haán ni Timoteo, ay ipeta moy dikona en maganda moy a
págtanggap tánni pumapayapa en kaluuban na, gapu siya ay kaparehu ku a
magserbi ten Panginoon. 11 Dyan moy siya imemenos, nan tulungan moy
tánni makasoli siya háddi a tehud a kapayapaan, gapu áorayán ku siya a
kaguman nen kákkapatkaka hidi. 12 Tungkul bi ten kapatkaka tam a ti Apolos,

* **16:8** Pentecostes: iyád ay en káddibábbi nen Banal a Ispiritu ten dipalongu hidi a mánnampalataya.

inuron ku siya ti maganda a angay bumisita haán a kaguman en agum a kákkapatkaka. Peru awan palla siya makaangay haán nadid. Saka dálla ni tehud dán a pagkakataun.

Pangkatapusan a Bilin

13 Magin handa kam sakay magpakatatag ten pánnampalataya moy. Mag-
pakatapang kam sakay magpakatibay. 14 En atanan a gággamitán moy ay
gamitán moy a tehud a págmahal.
15 Kákkapatkaka ku hidi, tukoy moy a en pamilya ni Estefanas en dipalongu
a nakakilala ten Panginoon ti Acaya; sakay inlaan di en sadili di a magserbi
ten tolay hidi nen Diyos. Ipákpágguron ku dikomoy 16 a magpasakup kam
ten kona hidi dikodi, sakay ten deyaman a kaguman di a magpakahirap a
magserbi.
17 Masayaák ten káddemát de Estefanas, Fortunato, sakay ti Acaico, gapu
gamitán di en awan moy magamet para dikoku. 18 Hidi en nangpabegsák
dikoku, a kona bi dikomoy. Pakahalagaan moy en kona hidi haán a kalasi ni
tolay.
19 Kumustaán kam nen mánnampalataya hidi ti Asia. Kumustaán kam bi de
Aquila ay ti Priscila, sakay nen kákkapatkaka hidi a mággipun-ipun ten bilay di
ten ngaran nen Panginoon. 20 Kumustaán kam bi nen atanan a kákkapatkaka
háddi.
Mamágkumustaan kam bilang matátkaka kánni Cristo.
21 Sikán a ti Pablo en mismu a nángsulat ti iyád a págbati.
22 Sumpaán en deyaman a awan ti págmahal ten Panginoon!
Marana tha Dumemát ka dán nakuwan, Panginoon mi! 23 Pagpalaán kam
nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesus.
24 Magkahud kam nakuwan a atanan ten págmahal ku, ten ngaran ni Cristo
Jesus.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten TAGA-CORINTO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten Taga-Corinto hidi ay nesulat dikona a tehud a problema en apostol sakay en agum a miyembru nen simbaan ti Corinto. Tehud a sangan a tolay ti simbaanid a iyád a kumontra kánni Pablo, peru impabati la ni Pablo en kagustuwan na a mákpagkasundu dikodi, sakay impahayag na bi a magin masaya siya a tarud ni mangyari iyád.

Ten purumeru a bahagi nen sulat, ay tinalakay ni Pablo en kaugnayan na ten simbaan ti Corinto. Impaliwanag na ni bakin a masaket en káttábbig na ten pángmemenos sakay pángkontra nen simbaan dikona, sakay insaysay na en kasayaan na a bunga nen págsisi sakay págkasundu. Káttapos, ay kinagi na ten mánnampalataya hidi a mangatád hidi ti sagana a tulung ten maghirap hidi a kákkapatkaka ti Judea. Ten katapusan a bahagi ni sulatid a iyád, ay insurug ni Pablo en sadili na bilang apostol ten sangan a taga-Corinto a magkagi a hidi i tatarudanid a apostol bakán a ti Pablo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-11
Ti Pablo sakay en simbaan ti Corinto 1:12-7:16
En tulung ten kákkapatkaka hidi ti Judea 8:1-9:15
En págsurug ni Pablo ten karapatan na bilang essa apostol 10:1-13:10
Katapusan 13:11-13

1 Iddi a sulat ay gubwat kánni Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos sakay gubwat ten kapatkaka tam a ti Timoteo.

Para ten simbaan nen Diyos ti Corinto sakay ten tolay hidi nen Diyos a mágyan ti buu a Acaya.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Pasalamat ni Pablo

3 Puriyán tam en Diyos sakay Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo, en makákkagbiyán a Ama sakay Diyos a pirmi a mangparapara dikotam. 4 Paraparaán na kitam ni tehud kitam a kalungkutan, tánni maparapara tam bi en agum hidi a tehud a kalungkutan. 5 Gapu ni sakonya ti kakpal en kahirapan mi gapu ten pákpagkaessa mi kánni Cristo, ay sakona bi hud ti kakpal en pángparapara ni Cristo dikomi. 6 Ni maghirap kami man, ay para iyád ten kapiyyaan moy sakay kaligtasan. Ni naparapara kami ay maparapara kam bi tánni matággád moy en kahirapan a danasán moy a kona dikomi. 7 Kaya matibay en pag-asa mi para dikomoy, gapu tukoy mi a naghirap kam bi a kona ten pághirap mi, kaya paraparaán na kam bi a dikomi. 8 Kákkapatkaka, gustu mi a matukuyan moy en kahirapan hidi a naranasan mi ti Asia. Tunay ti dággi en naranasan mi, ngari-ngari kami dán a mawanan ti pag-asa a mabiyag. 9 Akala mi ay dummemát dán en odas mi. Peru nangyari iyud tánni awan kami magtiwala ten sadili mi nan ten Diyos a mangbiyag a ruway ten patay hidi. 10 Inligtas na kami ten banta ni kamatayan sakay tulos-tulos a ilálligtas, sakay umasa kami padi a tulos-tulos na a iligtas 11 ten

tulung nen dasal moy hidi. Ni konahud, makpal en magpasalamat ten Diyos
gapu ten pagpapala na dikomi bilang tábbig ten dasal nen kakpalan.

Nagbagu en Planu ni Pablo

12 Iddi en mepagmadikál mi sakay patunayan bi nen konsensiya mi: tapat
sakay awan ti págwari-wari en pákpággagum mi ten atanan, lalu dán dikomoy.
Peru nagamet mi iyád ten tulung nen Diyos bakán a ten pamamag-itan nen
karunungan nen tolay. 13 Awanák ti isulat a ányaman dikomoy a awan moy
kaya a basaán sakay intendiyán. Maintendiyan moy nakuwan iyud ti hustu,
14 a kona ten sabadit moy dán a pákkaintendi dikomi. Sakay ten kássoli nen
Panginoon a Jesus, ay mepagmadikál moy kami a kona ten págmadikál mi
dikomoy.
15 Siguraduwák ten planu ku a dipalonguwán takam a bisitaán. Ni
magkakonahud ay pinagpala kam ten pumenduwwa a kábbisita ku dikomoy.
16 Gapu planu ku a rumoyot haán baguwák a angay ti Macedonia, kássoli
ku ay rumoyoták dámman haán a ruway tánni matulunganák moy para ten
káangay ku ti Judea. 17 Nadid, gapu beman a kona háddi en planu ku ay
makagi moy dán a pabagu-baguwák ti isip? Konaák beman ten makamundu
hidi, a kagiyán di a, "Uhu" sakay káttapos ay awan bálla bi? 18 Ni konya a
en Diyos ay tapat, kona bi hud en upos ku dikomoy, en "Uhu" ku nadid ay
manatili a "Uhu." 19 Gapu en Anak nen Diyos, a ti Jesu-Cristo a ipáppangaral
mi a de Silvano sakay Timoteo, ay bakán a "Uhu" káttapos ay "Awan," gapu
siya ay pirmi a "Uhu." 20 Gapu kánni Cristo en atanan a pangaku nen Diyos
ay pirmi a "Uhu." Gapu dikona, ay makatábbig kitam ti "Amen" para ten
kapuriyan nen Diyos. 21 En Diyos en mangpabegsák dikomi sakay dikomoy
ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Cristo, sakay siya bi en nangpili
dikomi. 22 Tinatakan na kami sakay pinagkaluuban ten Ispiritu na, bilang
katunayan a tupadán na en pangaku na hidi.
23 Tistigu ku en Diyos, tukoy na en ked ten pusu ku. Awanák palla umangay
haán ti Corinto gapu sikam bi en áisipán ku. 24 Awan mi kam gustu a diktaan
ni ánya i dapat moyid a paniwalaan, gapu tukoy mi a matatag kamon ten
pánnampalataya moy. Gustu mi la a tumulung tánni magin masaya kam.

2

1 Sinadya ku a dyan pala angay haán tánni awan kam magkahud a ruway
ti kalungkutan. 2 Gapu ni atáddan takam ti kalungkutan, deya pa i mang-
pasayaid dikoku? Awan beman sikam labi? 3 Kaya nagsulaták pa dikomoy.
Umáddák a maatáddan ti kalungkutan en tolay hidi a dapat a mangpasaya
dikoku ten káangay ku haán. Gapu tukoy ku a ni masayaák ay masaya kam bi.
4 Dikona sulatan takam, tunay ti lungkut en pusu ku sakay mabalisa, sakay
todu a luwa en tinumurug mentras isulat ku iyud. Sinulatan takam bakán
a tánni atáddan ti kalungkutan nan tánni ipabati ku dikomoy ni sakonya ti
kadikál en págmahal ku dikomoy.

Patawadán en Nagkasala

5 Nadid, ni tehud a nakapangatád ti kalungkutan ten deyaman, ay bakán
a sikán i nanggamitanid, nan sikam a atanan; bakán a padikállán ku hidi
iyád a bagay, peru i tatarudanid, ay sikam i inátdenan naid ti kalungku-
tan. 6 Tama dán en págparusa a ginamet dikona nen kakpalan dikomoy.
7 Dapat patawadán moy dán siya sakay pasayaán tánni awan bi matuluyan a

manghina ti isip. 8 Kaya pákkekagbi ku dikomoy a ipabati moy dikona a mahal moy padi siya.
9 I essa paid a dahilan nen págsulat ku dikomoy tenhud, ay purbaan kam sakay tukuyán ni sássunudán moy en atanan nen ipáppangaral ku dikomoy. 10 Ni deyaman en pinatawad moy ay pinatawad ku dán bi. En pinatawad ku, ni tehud man a dapaták a patawadán, ay pinatawad ku ten atubengán ni Cristo, alang-alang dikomoy, 11 tánni awan kitam madaya ni Satanas sakay tukoy tam labi en gustu na a mangyari.

Minabalisa ti Pablo ti Troas

12 Dikona dummemátták ti Troas para mangaral ten Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo, ay inátdenanák nen Panginoon ti maganda a pagkakataun tánni megamet iyud. 13 Peru mabalisaák a tarud gapu awan ku ketan ti Tito a kapatkaka tam. Kaya nagpaalamák ten tolay hidi haud sakay nagdiretsu ti Macedonia.

Nagtagumpay Gapu kánni Cristo

14 Peru salamat ten Diyos ta pirmi na kami a ikuyug ten parada nen tagumpay ni Cristo, gapu ten pákpagkaessa mi dikona. Ginamit kami nen Diyos para kumalat en pákkatenggi kánni Cristo a kona ten kákkalat nen págpasárrub. 15 Gapu kumán kami a en masárrub a insenso a iyalay ni Cristo ten Diyos. Sakay kumalat iyud ten maligtas hidi sakay ten mepahamak hidi. 16 Ten mepahamak hidi, iyád ay kumán a buyok a makatay, peru ten meligtas hidi, iyád ay masárrub a makapangatád ti biyag. Deya en tehud a sapat a kakayanan a makagamet ten kona hidi haád a bagay? 17 Awan kami kona ten agum hidi a inigosyu di en upos nen Diyos. Nan, bilang inutusan nen Diyos sakay tagapagserbi ni Cristo, buu a katapatan mi a ipáppangaral en upos na.

3

En Tagapagserbi hidi ten Bigu a Tipan

1 Ti palagay moy bemanid ay ipágmadikál mi dámman i sadili miyidi? Kona kami beman ten agum a tolay a kailangan pa ti sulat a rikumendasyon para dikomoy oni gubwat dikomoy? 2 Sikamon a mismu en rikumendasyon mi, nakasulat ten pusu mi, matenggi sakay mabasa nen atanan a tolay. 3 Maliwanag a sikam en sulat ni Cristo a impatawid na ten pamamag-itan mi. Awan insulat ten pamamag-itan ni tinta, nan ten pamamag-itan nen Ispiritu ten Diyos a biyag, sakay bakán a ten tináppeng hidi a batu nan ten pusu nen tolay hidi.
4 Makagi mi iyád gapu ten págtiwala mi ten Diyos ten pamamag-itan ni Cristo. 5 Awan kami ti sapat a kakayanan para magamet mi iyád, en kakayanan mi ay gubwat ten Diyos. 6 Inatáddan na kami ti kakayanan a magin tagapagserbi ten bigu a tipan, essa a kasunduwan a awan neayun ten nakasulat ten Kautusan nan ten Ispiritu. Gapu en nakasulat ten Kautusan ay makapangatád ti kamatayan, peru en Ispiritu ay mangatád ti biyag.
7 Dikona inyatád en Kautusan a neukit ten tináppeng a batu, ay nehayag en kaluwalhatian nen Diyos, kaya ngari-ngari a awan maileng nen Israelita hidi en rupa ni Moises maski ni en demlag nen rupa na ay pansamantala la. Ni en págserbi a ayun ten nakasulat a Kautusan a mangatád ti kamatayan ay dummemát a tehud a kaluwalhatian, 8 ay ánya pa wád en kaluwalhatian nen págserbi a ayun ten Ispiritu? 9 Ni tehud a kaluwalhatian en págserbi a mangatád ti hatul a kamatayan, ay lalu pa a maluwalhati en págserbi a

makapangatád ti kaligtasan. 10 Ti katunayan, maari tam a makagi a en dati a
kaluwalhatian ay awan dán, gapu napalitan dán iyád ti higit a maluwalhati.
11 Ni tehud a kaluwalhatian en lummipas, ay mas lalu en kaluwalhatian nen
manatili a awan ti katapusan.
12 Gapu ti pag-asa miyid a iyád, ay mabegsák en pággisipan mi. 13 Awan
kami kona kánni Moises a nagbunbun ten rupa na tánni awan ketan nen
Israelita hidi en páglipas ni kaluwalhatiyanid a iyud. 14 Peru nagin maktug en
págguluwan di, kaya hanggan nadid ay ked palla i bunbunid a iyud mentras
basaán di en dati a tipan. Maibut la iyud a bunbun ten pákpagkaessa kánni
Cristo. 15 Hanggan nadid, ay tehud palla a bunbun en isip di kada basaán di
en libru hidi ni Moises. 16 Peru ni umadeni en tolay ten Panginoon, mawan
en bunbun. 17 En Panginoon a nabanggit háddi ay en Ispiritu, sakay en
Ispiritu nen Panginoon en mangatád dikotam ti kalayaan. 18 Nadid ta naibut
dán en bunbun, magdemlag ten rupa tam en kaluwalhatian nen Panginoon.
Sakay i kaluwalhatiyanid a iyán ay gubwat ten Panginoon, a siya en Ispiritu,
siya en máng-agton dikotam hanggan magin kaparehu na.

4

En Kayamanan a Ispirituwal ten Pággasákkan a Gamet ti Lusak

1 Gapu ten kabaitan nen Diyos, ay inyatád na dikomi iyád a tarabahu, kaya
awan manghina en isip mi. 2 Inadággan mi dán en atanan a palihim sakay
makasaniki a gamet. Awan kami mangloku ten tolay hidi, sakay awan mi
purepáttán en upos nen Diyos. Nan hayagan mi a ipangaral en katutuhanan,
sakay tukoy iyád nen Diyos. Kaya handa kami a pahatul maski kándeya.
3 Ni nabunbunan palla en Maganda a Bareta a ipáppangaral mi, iyád ay
nabunbunan la para ten awan hidi ligtas. 4 Awan hidi sumampalataya gapu
en isip di ay nalinlang nen madukás a diyos ni munduwiday. Tánni awan
di metan en demlag nen Maganda a Bareta tungkul ten kaluwalhatian ni
Cristo, a mismu a kaparehu nen Diyos. 5 Bakán a en sadili mi en ipáppangaral
mi, nan ti Cristo Jesus a Panginoon. Sakay sikami ay tagapagserbi moy alang-
alang kánni Jesus. 6 Gapu en Diyos a nagkagi a, “Magkahud ti demlag ten
kadiklámman,” ay siya en nangatád ti demlag ten isip mi tánni matenggi mi
en kaluwalhatian nen Diyos a ketan ten rupa ni Cristo.
7 Peru sikami a pinagkaluuban ti iyád a ispirituwal a kayamanan, ay
kababaan la a pággasákkan a kona ten binga, tánni ipakapospos iyád a dakila
a kapangyariyan ay kao nen Diyos, bakán mi a kao. 8 Páppahirapan di kami,
peru awan kami summuku. Ni mensan, mabalisa kami peru awan nawanan
ti pag-asa. 9 Áusigán di kami, peru awan kami pinabayan nen Panginoon.
Metumba kami, peru umikat kami a ruway. 10 Pirmi a ked ti bággi miyiday
en kákkatay ni Jesus, tánni ten pamamag-itan ni bággi miyiday ay ketan en
biyag na. 11 Mentras a biyag kami ay pirmi kami a ked ti panganib alang-
alang kánni Jesus, tánni ten pamamag-itan nen biyag mi a tehud a kamatayan
ay ketan en biyag na. 12 Sakay mentras a utay-utay kami a matay, sikam
bi ay magkahud ti biyag. 13 Kinagi ten Kasulatan a, “Magupusák gapu
sumampalatayaák.” Ti iyud labi a ispiritu ni pánnampalataya, magupos kami
bi gapu sumampalataya kami. 14 Gapu tukoy mi a en Diyos a nangbiyag a
ruway ten Panginoon a ti Jesus, ay siya labi en mangbiyag a ruway dikomi a
kaguman ni Jesus sakay iyangay na kitam ten páppágyanan na. 15 En atanan a
págtatiis ku ay para iyád ten kapiyyaan moy, tánni lalu a kumakpal en tolay a

makatanggap ten kaluub hidi nen Diyos, sakay makpal pa en magpasalamat sakay magpuri dikona.

Mabiyag ti Pánnampalataya

16 Kaya awan kami manghina ti isip. Maski mahina en bággi mi, ay
tulos-tulos bi a bumegsák en ispiritu mi aldew-aldew. 17 En badit sakay
pangsamantala a pághirap mi a táttiisán nadid ay makapangatád ti kasayaan
a awan ti katapusan sakay awan ti kaparehu. 18 Kaya en pangileng mi
ay nakatuun ten bagay hidi a awan ketan, sakay bakán a ten bagay hidi
a maáeleng. Gapu pansamantala la en bagay hidi a ketan, peru awan ti
katapusan en bagay hidi a awan ketan.

5

1 Tukoy tam a kapag nasida dán en tolda a páppágyanan tam nadid, a gustu
naid a kagiyán ay en bággi tam a makaluta, ay tehud a bilay dilanget a awan
masisida, essa bilay a ginamet nen Diyos bakán a nen tolay. 2 Mágdadadaingán
kitam mentras a ked kitam ti iyád a bággi, sakay tunay en sor tam ten
bilay a makalanget, 3 tánni mara mabihisan kitamon ti iyád ay awan kitam
kedemáttan a eklas. 4 Mentras a mágyan kitam palla ti iyád a tolda, ay
maghirap sakay mágdadadaingán, bakán a gapu gustu tam a adággan en bággi
tam a makaluta, nan gustu tam a mabaduwan ti bággi a makalanget. Tánni
magkakonahud, en biyag tam a tehud a katapusan ay mapalitan ti biyag a
awan ti katapusan. 5 En Diyos a mismu en nánghanda dikotam para ti iyád a
págbagu, sakay impagkaluub na dikotam en Ispiritu bilang katunayan a iyád
ay matupad.

6 Kaya pirmi a mabegsák en isip tam. Tukoy tam a mentras ked kitam palla
ti makaluta a bággi, ay awan kitam makasáddáp ten bilay a inhanda nen
Panginoon. 7 Gapu nabiyag kitam ayun ten pánnampalataya ten Panginoon,
sakay bakán a ten bagay hidi a ketan. 8 Mabegsák ngani en isip tam a iwarak
en bággi tam a puwestu tam nadid, tánni makaguman tamon en Panginoon.
9 Kaya nadid, en gugustu tam ay magin makasaya dikona, maski ni ked kitam
ti makaluta a bággi oni ked kitamon dikona. 10 Gapu sikitam a atanan ay
umatubeng ten pághatul ni Cristo, sakay tumanggap ti kapalit nen ginamet
tam, maganda man oni madukás, dikona ked kitam palla ti lutaiday.

Pák-amigu ten Diyos ten Pamamag-itan ni Cristo.

11 Kaya ngani, gapu tehud kami a ánteng ten Panginoon, ay sikapán mi
a akitán en tolay hidi a sumoli dikona. Tukoy nen Diyos en tunay mi a
pagkatolay, sakay inasaan ku bi a tunayák moy a kilala. 12 Bakán a gapu
gustu mi a ipagmadikál a ruway dikomoy en sadili mi, nan gustu mi a
atáddan mi kam ti katuwiran tánni mepagmadikál moy kami, tánni konahud
ay matábbig moy en tolay hidi a awan ti mepagmadikál nan en bagay hidi a
pangluwas sakay bakán a tunay a pagkatolay. 13 Ni kumán kami a nasidaan
ti isip, iyud ay alang-alang ten Diyos. Sakay ni sikami ay matinu, iyud ay
para ten kapiyyaan moy. 14 En págmahal ni Cristo en maghari dikomi, gapu
masiguradu mi a tehud a essa a natay para ten atanan, kaya en atanan ay
mebilang dán a patay. 15 Natay siya para ten atanan tánni en biyag hidi nadid
ay awan dán mabiyag para ten sadili di, nan para kánni Cristo a natay sakay
nabiyag a ruway para dikodi.

16 Kaya nadid, en pangileng tam ten atanan a tolay ay bakán a ayun ten
pangileng nen tolay. Ten dipalongu ay konahud en pákkatenggi tam kánni
Cristo, peru nadid ay bakán dán. 17 Kaya ni nákpagkaessa dán kánni Cristo
en essa tolay, ay essa dán siya a bigu a linalang. Awan dán en dati na a
pagkatolay napalitan dán ti bigu. 18 En Diyos en nanggamet ti atananid a
iyád. Ten pamamag-itan ni Cristo, imbilang na kitam a amigu bakán dán a
kadima, sakay pinili na kami tánni en agum hidi a tolay ay magin amigu na
bi. 19 En gustu na a kagiyán, ay ten pamamag-itan ni Cristo, en tolay hidi ay
imbilang nen Diyos a amigu, sakay kinalimunan na dán en kasalanan di hidi.
Sakay sikami bi en indátton na a mágbareta.

20 Kaya sikami ay inutusan ni Cristo; en Diyos a mismu en mákpágguron
dikomoy ten pamamag-itan mi. Mákpágguron kami dikomoy alang-alang
kánni Cristo; a pabagu kam ten Diyos a magin amigu bakán a kadima.
21 Awan nagkasala ti Cristo, peru gapu dikotam, siya ay nebilang a
makasalanan tánni ten pamamag-itan na ay magin matuwid kitam ten
atubengán nen Diyos.

6

1 Nadid ta kaguman kami ten tarabahu nen Diyos, ipákpágguron mi diko-
moy a dyan moy sayangán en kabaitan nen Diyos a iyáatád na dikomoy.
2 Gapu kinagi nen Diyos a,

“Ten tama a panahun sinanig taka,
ten aldew nen págligtas, tinulungan taka.”

Nadid dán en tama a panahun! Iyád dán en aldew nen págligtas!

3 Iniwasan mi a makagamet ti ányaman a ikasaket nen agum tánni awan
mapintasan en págserbi mi. 4 Nan, nagsikap kami ten atanan a paraan a
mepeta a sikami ay tagapagserbi nen Diyos, ten pamamag-itan nen matiyaga
a págtiis mi ten atanan a kalasi nen pághirap, kapighatian sakay en kagipitan
hidi. 5 Sikami ay hinaplit, impiresu, sakay binálbág. Naranasan mi a
magtarabahu ti subra, en awan mátdug ti sagibi, sakay awan kuman ti
sangan a aldew. 6 Nabiyag kami a malinis, tehud a kaalaman, págtiis, sakay
kabaitan tánni makilala kami a tagapagserbi nen Diyos ten tulung nen Banal
a Ispiritu sakay ten pamamag-itan nen tapat mi a págmahal, 7 matapat a
pággupos, sakay ten kapangyariyan nen Diyos. En matuwid mi a ugali ay
siya en armas mi a panglaban sakay pangdipensa ten sadili mi. 8 Naranasan
mi a parangalan sakay sidaan ti pagkatolay, en imemenos sakay puriyán.
Imbilang kami a mabuli, maski tatarudan en kagiyán mi; 9 imbilang a awan
matenggi, maski ni matenggi di kami; imbilang a natay dán, peru biyag la;
pápparusaan kami, peru awan kami matay. 10 Makagi kami a malungkut,
peru pirmi a masaya; kumán a maghirap, peru pinayaman mi en kakpalan;
kumán a lubu-lubus, peru sagana ten atanan a bagay.

11 Mahal mi hidi a kákkapatkaka ti Corinto, tapatan i pággupos miyiday
dikomoy. Imbukas mi i pusu miyiday dikomoy. 12 Bakán a sikami en
nángsiradu ten pusu mi dikomoy; nan sikam en nángsiradu ten pusu moy
dikomi. 13 Mákpágguronák dikomoy a kona ten essa a ama, kaya ibukas moy
nakuwan i pusu moyen, a kona ten ginamet mi dikomoy.

En Pákpággagum ten Awan hidi Mánnampalataya.

14 Dyan kam mákpagkaessa ten awan hidi mánnampalataya. Maari beman
a magkaguman en tama ay ten madukás? Oni en demlag ay ten diklám?
15 Maari beman a magkasundu de Cristo ay ti Belial? Ánya en kaugnayan
nen mánnampalataya ten awan mánnampalataya? 16 Oni nen Templo nen Diyos
ten diyos-diyosan? Awan beman sikitam en templo nen Diyos a biyag? Siya
dán bi en nagkagi a,
"Mákpágyanák dikodi
sakay mabiyagák a kaguman di,
Sikán en magin Diyos di,
sakay hidi ay magin tolay ku.
17 Kaya umadeyu kam dikodi,
humiwalay kam dikodi," kagi nen Panginoon.
"Dyan kam mákpággagum ten ányaman a madingát,
tánni tanggapán takam.
18 Sikán en magin ama moy,
sakay sikam ay magin anak ku hidi,
kinagi nen Panginoon a makapangyariyan ten atanan."

7

1 Mahal mi hidi a kákkapatkaka, gapu impangaku dikotam i bagayid a hidi
iyád, ibutan tam en atanan bagay a makapagpadingát ten bággi tam sakay
ten ispiritu tam. Sikapán tam a mabiyag a tehud a tunay a kabanalan sakay
pággalang ten Diyos.

En Kasayaan ni Pablo

2 Atáddan moy kami ti lugar ti pusu moyen. Maski nikan ay awan mi
pinerhisyu, sinidaan oni pinagsamantalaan en deyaman dikomoy. 3 Kinagi
ku iyád bakán a tánni hatulan kam nan kona ten kinagi ku tenhud a, mahal mi
kam a tarud sakay magkaguman kitam ten kákkabiyag ay ten kákkatay. 4 Dikál
en tiwala ku dikomoy, pirmi takam a ipagmadikál! Ten atanan a táttiisán mi
a hirap, en mabati ku ay begsák ni isip; putat ti kasayaan i pusu kuwiday.

5 Dikona ked kami ti Macedonia, ay awan kami labi nakaimang. Ten
atanan a pagkakataun ay nakaranas kami ti matindi a hirap, págdusta nen
awan hidi kaguman ten simbaan sakay ánteng en mabati mi ten pusu mi.
6 Peru en tehud hidi a kalungkutan ay awan pabayan nen Diyos; pinasaya na
kami ten káddemát ni Tito. 7 Sakay bakán la a en káddemát na en nangpasaya
dikomi. Maski en kabaitan a ginamet moy dikona ay makasaya bi dikomi.
Imbareta na bi a tunay dán sor moyid a ketanák moy, en kalungkutan moy
sakay págmalasakit dikoku, kaya nadagdagan i kasayaan kuwidi.

8 Awan ku pagsisiyan en págsulat ku dikomoy maski ni nakapangatád
iyád ti kalungkutan dikomoy. Malungkuták ngani dikona natukuyan ku a
nasaketan kam ti badit gapu ten sulat ku. 9 Nadid ay masayaák dán gapu i
kalungkutanid a iyud en ginamit nen Diyos tánni magsisi kam sakay adággan
en kasalanan moy, kaya awan kam nepadukás gapu dikomi. 10 Gapu en
kalungkutan a gubwat ten Diyos ay magbunga ti págsisi sakay magbagu
tánni maligtas. Peru en kalungkutan a gubwat ti munduwiday ay humayun
ti kákkatay. 11 Ilingán moy ni ánya en bunga nen kalungkutan a gubwat
ten Diyos, nagin masikap kam sakay masigasig a ipeta moy a awan kam
ti kasalanan tungkul ti bagayid a hidi iyud. Naiyamut kam ten sadili
moy; sakay nagkahud ti banal a ánteng. Naammaw kam ten káddemát ku,

nagkahud ti malasakit, sakay ginustu moy a maparusaan en nagkasala! Impeta moy ten atanan a paraan a awan kam ti tukoy ti bagayid a hidi iyud.
12 Tukoy nen Diyos a en sulat ku dikomoy ay bakán a gapu ten tolay a nagkasala oni ten tolay a nakagamitan ti kasalanan, nan tánni metan moy ni sakonya en págmalasakit moy dikomi. 13 Kaya en ginamet moy ay nakapangatád dikomi ti dikál a kasayaan.

Sakay dikál en kasayaan mi gapu ten kasayaan a nabati ni Tito a nakaguman kam. 14 Ipagmadikál takam dikona, sakay awanák bi napasaniki. Gapu en atanan nen kinagi ku dikomoy ay tatarudan, sakay napatunayan a tatarudan en atanan a kinákkagi ku kánni Tito tungkul dikomoy. 15 Sakay mentras a maala-ala na en kássunud moy, lalu kam bi a magin mahal na. Sakay awan na bi malimunan en maganda a pángtanggap moy sakay pággalang dikona. 16 Sakay tunay kasayaan kuwidi gapu sikam ay mapagkatiwalaan ku.

8

En Pángngatád nen Cristiano

1 Kákkapatkaka hidi, gustu mi a matukuyan moy en impeta a págmahal nen Diyos ten simbaan hidi ti Macedonia. 2 Nagdanas hidi ti matindi a kahirapan sakay iyád ay essa a madággi a pagsubuk dikodi. Peru maski ni tunay dán en pághirap di ay tunay padi hidi ti saya sakay tehud a kusa a mangatád. 3 Nagkusa hidi a nangatád, bakán la a ayun ten kaya di, nan subra pa hud. Tukoy ku iyád gapu 4 mahigpit di a impákpágguron dikomi a atáddan hidi ti pagkakataun a tumulung ten kákkapatkaka hidi a taga-Jerusalem. 5 Sakay mas pa ten inasaan mi, inlaan di en sadili di, dipalongu ten Panginoon, sakay káttapos, ay dikomi, ayun ten kaluuban nen Diyos. 6 Kaya impákpágguron mi kánni Tito, gapu siya i nagsapulid ti iyád a tarabahu, a tulungan na kam hanggan ni magamet moy en káttulung. 7 Nadid mentras a tanyag kam ten pánnampalataya, ten pángngaral, ten karunungan, ten kasipagan, sakay ten págmahal moy dikomi. Sikapán moy bi a magin tanyag ten káttulung.
8 Bakán a utusan takam. Kagiyán ku la dikomoy en gággamitán nen agum a káttulung tánni mapurbaan en katapatan nen págmahal moy. 9 Awan mepamen dikomoy en kabaitan nen Panginoon tam a Jesu-Cristo, maski mayaman siya ay nagin pubri tánni yumaman kam ten pamamag-itan nen pagkapubri na.
10 Kaya iddi i payu kuwid, itulos-tulos moy en nasapulan moy a pángngatád ten taon hád. Sikam en nángdipalongu bakán la a ten pággamet ti iyád nan magin ten págplanu. 11 Kaya itulos-tulos moy dán iyád! En págsumikap a impeta moy tenhud ay itulos-tulos moy a hanggan matapos; mangatád kam ayun ten makaya moy. 12 Gapu ni buu ten pusu moy a mangatád ay tanggapán nen Diyos en inyatád moy; awan na urayán a mangatád kam ten awan moy kaya.
13 Awan ku gustu a magaanan en agum sakay sikam ay madággiyan, nan tánni matulungan moy en balang essa. 14 Masagana kam nadid; dapat la a tulungan moy en mangailangan hidi. Ni sikam bi en mangailagan sakay hidi ay masagana, hidi bi en tumulung dikomoy. Ni magkonahud ay parehu kam a makatulung ten balang essa. 15 Kona ten kinagi ten Kasulatan a,
“En nagipun ti makpal ay awan summubra,
sakay en nagipun ti badit ay awan bi kinulang.”

Ti Tito sakay ten Kaguman na hidi

16 Magpasalamaták ten Diyos gapu inátdenan na ti Tito ti págmalasakit
dikomoy, a kona ten págmalasakit ku dikomoy. 17 Bakán la a pinagustuwan
en pákpágguron mi, nan ten kagustuwan na a makatulung dikomoy, ay
nagpirisenta pa a siya en angay haán. 18 Pinákkuyug mi dikona en kapatkaka
a igággalang ten atanan a simbaan gapu ten pángngaral na ten Maganda a
Bareta. 19 Bakán la iyán! Pinili siya nen simbaan hidi tánni mákpagbiyahi
dikomi sakay tulungan na kami a mangasiwa ti tarabahuwid a iyád. Iyád
a págserbi ay para ten kadakilaan nen Panginoon, sakay ten kagustuwan mi
a makatulung dikomoy.
20 Tunay en pággingat mi tánni awan ti makagi en agum tungkul ten
pángngasiwa mi ti iyád a dikál a kaluub. 21 En layunin mi ay magamet en tama,
bakán la ten pangileng nen Panginoon nan magin ten pangileng nen agum
a tolay.
22 Kaya pinaangay mi a kaguman di en essa tam pa a kapatkaka a napur-
baan mi dán ten makpal a pagkakataun, sakay tunay en sor na a tumulung
nadid gapu ten dikál a págtiwala na dikomoy. 23 Tungkul kánni Tito, ay siya
en kaguman ku ten káttulung dikomoy. Tungkul bi ten kákkapatkaka hidi a
kaguman na, hidi ay apostol nen simbaan hidi para ten karangalan ni Cristo.
24 Kaya ipabati moy dikodi en tapat moy a págmahal tánni ketan nen simbaan
hidi a awan kami nagkamali ten págmadikál mi tungkul dikomoy.

9

Tulung ten Kákkapatkaka hidi a Mangailangan

1 Awan dán kailangan a magsulaták pa dikomoy tungkul ten káttulung
ten kákkapatkaka hidi ten simbaan ti Judea. 2 Tukoy ku a handa kamon a
tumulung, kaya ipagmadikál takam ten taga-Macedonia hidi. En kinagi
ku ay handa kamon a taga-Acaya hidi ten nakalipas pa a taon, gapu hud
ay lalu hidi a summigasig ten págtulung. 3 Kaya pinágdipalongu ku dán
haán en kákkapatkaka tam hidi tánni awan kami masaniki ten págmadikál
mi tungkul dikomoy, sakay mehanda dán en tulung moy, kona ten kinagi
ku. 4 Bakay mepasaniki kami, lalu dán sikam ni tehud a taga-Macedonia a
mákkuyug dikoku sakay ketan di a awan kam handa. 5 Kaya nákpágguronák
ten kákkapatkaka hidi a mágdipalongu haán, tánni mehanda en tulung a
impangaku moy. Ni magkakonahud, ay ketan a buu a pusu en pángngatád
moy bakán a sapilitan.
6 Tandaan moy iyád: en magmula ti badit ay magani ti badit, sakay en
magmula ti makpal ay magani bi ti makpal. 7 En balang essa ay dapat
a mangatád ayun ten kagustuwan na, maluwag ten isip na sakay awan
mapilitan la, gapu gugustu nen Diyos en kusa a pángngatád a tehud a
kasayaan. 8 Magamet nen Diyos a pasaganaán na kam ten atanan a bagay,
sakay higit pa ten pangangailangan moy tánni tehud kam a magamit ten
káttulung. 9 Kona ten nesulat,

“Siya ay mangatád ti libri ten pubri hidi;
en kabaitan na ay awan ti katapusan.”

10 En Diyos a mangatád ten bine a imula sakay tinapay a makan, ay siya
labi en mangatád dikomoy ti bine sakay magpalagu ti iyád tánni magbunga
ti sagana en kabaitan moy. 11 Pasaganaán na kam ten atanan a bagay
tánni lalu a makpal kam a matulungan. Ni magkakonahud ay makpal en
magpasalamat ten Diyos gapu ten tulung a tawidán mi a iyatád dikodi.

12 En káttulung moy ten kákkapatkaka hidi ay bakán la a makapangatád
ten pangangailangan di, nan magin dahilan pa nen awan ti katapusan a
págpasalamat di ten Diyos. 13 En buu a pusu moy a pángngatád dikodi sakay ten
atanan, en mangpatunay a matapat moy a sássunudán en Maganda a Bareta
ni Cristo. Gapu haán, ay magpuri hidi ten Diyos. 14 Kaya buu a págmahal di
kam a idáddasal, gapu ten dakila a kaluub nen Diyos dikomoy. 15 Salamat ten
Diyos gapu ten kaluub na a awan ti kapantay!

10

Insurug ni Pablo en Págserbi Na

1 Sikán a ti Pablo, a kagi nen agum ay mapagpakumbaba sakay mabait ni
katubeng moy peru matapang ni adeyu, ay mákpágguron dikomoy, alang-
alang ten kapakumbabaan sakay kabaitan ni Cristo. 2 Ipákpágguron ku
dikomoy a dyanák moy pilitán a magupos ti masaket, káddemát ku haán,
gapu kaya ku iyud a gamitán ten magkagi a mabiyag kami ayun ten paraan
ni munduwiday. 3 Ni mabiyag kami man ti munduwiday, awan kami bi
mákpágdadima ayun ten paraan ni munduwiday. 4 En armas a ginamit mi
ten pákpaglaban ay bakán a armas a makamundu, nan en kapangyariyan nen
Diyos a makapangsida ten kumalaban hidi dikona. Sidaán mi en liwat hidi
a pángngatuwiran, 5 taluwán mi en atanan a págmataas kontra ten kaalaman a
tungkul ten Diyos, sakay sakupán mi en atanan a kaisipan tánni kumabetu
kánni Cristo. 6 Sakay ni buu dán en kássunud moy, ay nakahanda kami dán a
magparusa ten atanan a sumuway.

7 En bagay la hidi a pangluwas en áelingán moy. Ni maniwala en deyaman
a siya ay nákpagkaessa kánni Cristo, ay isipán na a kona kami bi dikona, a
nákpagkaessa bi kánni Cristo. 8 Ipagmadikál ku man en kapangyariyan nen
Diyos a inyatád na dikomi, para ten káttibay moy bakán a ten kepahamakan
moy, ay awan ku iyád ikasaniki. 9 Dyan moy isipán a pakantingán takam ti
sulat kuwiday dikomoy. 10 Kagi nen agum a ten sulat kan la a matapangák,
peru ten atubengan ay awanák kan ti magamet. 11 Dapat a matukuyan nen
tolay hidi a nagkagi ti konahud a ni ánya en kinagi mi ten sulat nadid a adeyu
kami, ay siya labi en gamitán mi ni katubeng moy kami.

12 Awan mi ipantay, oni iparehas man dálla en sadili mi ten agum a
mángtaas ten sadili di. Tunay hidi a hangal! En sadili di labi en gamitán di
a sukatan sakay iparis di en sadili di! 13 Awan kami lumampas ten karád a
inyatád nen Diyos dikomi, ten tarabahu a inlaan na dikomi, kaguman dán
en pángngaral mi dikomoy. 14 Awan kami nagin palalu dikona ummangay
kami haán dikomoy. Awan beman sikami en dipalongu a ummangay haán
a náng-angay ti Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo? 15 Awan mi ihambug
en naghirapan nen agum. Umasa kami a tumatag en pánnampalataya moy
ten Diyos, ni magkakonahud ay lumawak en págserbi mi dikomoy, peru
awan lumampas ten karád a indátton nen Diyos. 16 Tánni magkakonahud,
ay mepangaral mi en Maganda a Bareta ten agum hidi a lugar. Sakay awan
mi kaowán en ginamet nen agum.

17 Kona ten kinagi ten kasulatan a, “Ni masor a magmadikál en deyaman,
ay en ginamet nen Panginoon en ipagmadikál na.” 18 En parangalan nen
Panginoon ay en tolay hidi a karapatdapat ten kaluuban na bakán a en
magpuri ten sadili na.

11

Ti Pablo sakay en Liwat hidi a Apostol

1 Pagpasensiyaanák moy ni sikán ay kona ten pággugaliyan ni hangal. 2 En
págmalasakit ku dikomoy ay kona ten págmalasakit nen Diyos. En kaparehu
moy ay kona ten essa a malinis a dalaga a ingkasundu ku ten essa a lállaki,
a awan ti iba nan ti Cristo. 3 Peru mabalisaák bakay mailu en isip moy
sakay meadeyu kam ten tapat sakay malinis a pánnampalataya kánni Cristo,
kona kánni Eva a nalinlang nen biklat. 4 Gapu masaya moy a tanggapán
en deyaman a dumemát a mangaral ti iba a Jesus nan ten impangaral mi.
Tinanggap moy en iba a ispiritu sakay iba a adal ten intáttoldu mi dikomoy.
5 Palagay ku biyid ay awanák medimudyan ti mágkalalakiyen hidi a "apos-
tol" haán. 6 Maari a awanák mahusay a magupos, peru awanák bi kinulang
ti kaalaman. Pinatunayan ku iyád dikomoy ten atanan nen pagkakataun.
7 Impangaral ku dikomoy en Maganda a Bareta peru awanák nagagid
ti upa dikomoy. Nagpakababaák tánni melangkaw kam. Makagi beman
a kasalanan i ginamet kuwid a iyád? 8 Iba a simbaan en mángngatád ten
pangangailangan ku hidi dikona magserbiyák dikomoy; kumán a áagiwan
ku hidi, tánni matulungan kam la. 9 Sakay dikona kinulangák haán, ay
awanák nakamulestiya ten deyaman dikomoy gapu tinugánnanák ti tulung
nen kákkapatkaka hidi ti Macedonia. Sapul pa ti sapul ay iniwasan ku dán a
makamulestiya dikomoy ten ányaman a paraan, sakay iyán i gamitán kuwid
ten atanan a panahun. 10 Mentras a ked dikoku en katutuhanan ni Cristo,
ay awan ku iyemang i págmadikál kuwid a iyád maski hádya man ti Acaya.
11 Bakin ginamet ku iyád? Gapu beman a awan takam mahal? Tukoy nen
Diyos ni sakonya takam a kamahal! 12 Peru tulos-tulos ku a gamitán en
gággamitán ku nadid, tánni awan magkahud ti katuwiran en mágbabaretaán
hidi a en págserbi di ay kona ten gággamitán mi. 13 Awan hidi tatarudan
a apostol, nan mágdaya la sakay magkukunwari hidi a apostol ni Cristo.
14 Awan iyád dapat a pagtakaan gapu ti Satanas man ay maari a magkukun-
wari a anghel nen demlag. 15 Kaya awan págtakaan a magkukunwari a
tagapagserbi ten katuwiran en tagapagserbi na hidi. I sangpáttán diyid ay
ayun la ten gamet di.

En Tiniis hidi ni Pablo Bilang Apostol

16 Ruwayán ku, dyan isipán nen deyaman a hangalák. Peru ni kona haán en
akala moy, ay tanggapán ku dán tánni makapaghambugák bi a kona ten essa a
hangal. 17 I kinagi kuwid iyád a págmadikál ay bakán a gubwat ten Panginoon
nan pághambug nen essa a hangal. 18 Gapu makpal en magmadikál tungkul
ten bagay hidi a makamundu, sikán ay magmadikál bi. 19 Págtatiyagaan moy
hangalen hidi, palibhasa a mágkatalinu kam! 20 Págtatiisan moy a alipinán,
agiwan ti ari-ariyan, pagsamantalaan, laitán, oni dapangán. 21 Makatagama
man ay aminán ku a awan mi kaya a gamitan iyán!

Peru ni tehud a makapagmadikál ay makapagmadikállák bi, sakay magu-
pusák a kona ten essa a hangal. 22 Hebreo beman hidi? Hebreowák bi.
Israelita beman hidi? Israelitaák bi. Lahi beman hidi ni Abraham? Sikán ay
konaák bi hud. 23 Tagapagserbi beman hidi ni Cristo? Magupusák a kumán
a en essa a nagareng, peru mas malalaki a tagapagserbi ni Cristo nan hidi.
Subra pa en pághirap ku nan hidi; pensanganák a mepiresu, hinapliták ti
makpal a beses, sakay pirmiyák a adeni ti kákkatay. 24 Pumenlimmaák a

tummanggap ti tállu a pulu ay ti siyam a latigu ten Judio hidi. 25 Tállu a
beses a nakaranasák ti bálbág ten Romano hidi, sakay pumensan a batuwán.
Pentállu ku a naranasan a marombak ten barku a sinakayan ku sakay
mensan ay essa a aldew ay ti sagibi a palatak-latakák ten diget. 26 Ten
pirmi ku a páglalakbay ay nesapulák ti sari-sari a panganib ten konayan hidi,
ten tulisan hidi, ten kaparehu ku hidi a Judio sakay ten Hentil hidi; ten
panganib hidi ten siyudad, ten kaparangan, ten diget, sakay ten tolay hidi
a magkukunwari a mánnampalataya. 27 Nagdanasák bi ti subra a hirap sakay
pagud, pirmi a magpuyat, matindi a aláp sakay uwaw. Nagtiisák ti dágnen a
awan ti mealikábkáb. 28 Bukud ti atananid a iyán, ay áisipán ku pa a aldew-
aldew en simbaan hidi. 29 Ni tehud a manghina, ay kagumanák di, sakay ni
tehud a naakit ti pagkakasala, ay subra en pághirap ni kaluuban kuwidi.
30 Ni kailangan ku a mágmadikál, en ipagmadikál ku ay en kahinaan ku
hidi. 31 Awanák nagbuli-buli. Tukoy iyán nen Diyos a Ama nen Panginoon
a ti Jesus. Puriyán en ngaran na a awan ti katapusan! 32 Dikona kedák
ti Damasco, ay pinabantay nen gubernador en pintuwan nen banuwan a
sakup ni Hari Aretas, tánni ipadikáppák. 33 Peru inyasákkák di ten dikál a
balulang sakay intonton ten dilipot nen pader tánni makaginanák.

12

En Pangitain hidi sakay Pahayag

1 Kailangan ku a magmadikál, maski awanák ti pakinabang ti pággamet
kuwid ti iyád. En kagiyán ku nadid ay en pangitain hidi sakay en pahayag
a gubwat ten Panginoon. 2 Tehudák a tukoy a essa a Cristiano a inyangay
ten katállu a langet, sapulu ay ti áppat dán a taon en nakalipas. Awan ku la
tukoy ni pangitain iyud, oni tunay a nangyari, en Diyos la en makatukoy.
3 Ruwayán ku, inyangay siya ti Paraiso. Sakay kona ten kinagi ku, en Diyos
la en makatukoy ni iyád ay essa pangitain oni tunay a nangyari. 4 Sakay
nakasanig siya haud ti bagay hidi a awan kaya a mepaliwanag ni upos sakay
awan dapat a banggitán nen deyaman. 5 Ipagmadikál ku i tolayid a iyud,
bakán a en sadili ku, maliban ten kahinaan ku hidi. 6 Sakay ni sikán ay
magmadikál, awan ku gustu a magin hangal, gapu tatarudan en kagiyán ku.
Peru awan ku iyád gamitán, gapu sala ku a magisip en deyaman ti subra
tungkul dikoku nan ten netan na oni nasanig dikoku.
7 Peru tánni awan ku mehambug en makataka-taka a pahayag nen Diyos
dikoku, ay naátdenanák ti kapansanan ten bággi ku a naggubwat kánni
Satanas tánni pahirapanák, tánni konahud ay awanák makapaghambug.
8 Tállu a beses ku a idáddasal ten Panginoon a ibutan na iyád, peru 9 kona
háddi en tábbig na, “En pagpapala ku ay sapat ten atanan a pangailangan mu,
lalu a mehayag en kapangyariyan ku ni mahina ka.” Kaya tunay saya kuwid
a ipagmadikál en kahinaan ku tánni lalu ku a mabati en kapangyariyan ni
Cristo. 10 Gapu kánni Cristo, ay awan ti halaga dikoku ni mahinaák, sestiyán,
pahirapan, usigán, sakay magtiis. Gapu ni nikan a mahinaák ay sakaák bi a
mabegsák.

En Malasakit ni Pablo ten Taga-Corinto hidi

11 Sikán ay nagin kona ten essa a hangal, peru sikam en nangpilit dikoku
a maggamet ti kona haud. Sikam nakuwan en dapat a mangpuri dikoku,
gapu maski awanák ti kuwenta, ay awanák bi medimudyan ti mágkalalaki
moyen hidi a apostol. 12 Buu a tiyaga ku a pinatunayan dikomoy a sikán

ay tunay a apostol ten pamamag-itan nen himala hidi sakay makataka-taka
hidi a bagay. 13 Konya a nakalamang en agum hidi a simbaan? Awan hidi
nakalamang, maliban ten pangyayari a awanák nagagid dikomoy ti maski
ni ánya a tulung. Patawadánnák moy ni iyán ay essa a pagkukulang!
14 Iddi en katállu ku a káangay haán, sakay awanák makamulestiya diko-
moy. Sikam en kailangan ku, bakán a en ari-ariyan moy. En dáddikál hidi en
dapat a magipun para ten anak di hidi, bakán a en anak hidi para ten dáddikál
di hidi. 15 Sakay masayaák a máng-atád ten atanan, pati biyag kuwiday para
ten kapiyyaan moy. Gapu beman mahal takam ti hustu, kaya badit la en
págmahal moy dikoku?
16 Tukoy moy a awanák nakamulestiya ten deyaman dikomoy. Peru kinagi
nen agum a mautákkák kaya dáddayaán takam la. 17 Bakin? Pinagsamanta-
laan ku beman en kabaitan moy ten pamamag-itan nen pinaangay ku hidi
haán? 18 Kinauron ku ti Tito a umangay haán sakay pinákkuyug ku dikona en
essa tam a kapatkaka. Dinaya kam beman ni Tito? Awan beman a nabiyag
kami ayun ten eessa a Ispiritu, sakay eessa en lakad nen kákkabiyag mi?
19 Akala moy beman ay isurug mi en sadili mi? Awan! Magupos kami ten
atubengán nen Diyos ayun ten kaluuban ni Cristo. Mahal mi hidi, atanan
nen gággamitán mi ay para ten kapiyyaan moy. 20 Mantingák bakay káangay
ku haán, ay tehudák a ketan a awan ku gustu dikomoy, sakay sikam ay
tehud bi a ketan a awan moy magustuwan dikoku. Bakay en mademáttan
ku ay dimaan, inggitan, iyamutan, pamágkutidan, mágpadukássan, metmetan,
págmadikál, sakay kaguluwan. 21 Mantingák a káangay ku haán a ruway, ay
bakay ipasanikiyák nen Diyos ten atubengán moy. Sakay ipaglungkut ku
en kalaswaan, pángngalunya sakay kahalayan a awan moy palla nagsisiyan
sakay inadággan.

13

Pangkatapusan hidi a Babala sakay Págbati

1 Iddi en katállu ku a angay bumisita haán dikomoy. “En ányaman a pilet
ay kailangan a patunayan ni duwwa oni tállu a tistigu,” kona ten kinagi nen
kasulatan. 2 Nadid a adeyuwák, ruwayán ku a kagiyán ten nagkasala hidi
sakay ten agum pa, en kinagi ku ten kapenduwwa ku a bummisita dikomoy:
awanák magalangan a mangparusa dikodi káddemát ku haán. 3 Gamitán ku
iyád tánni mapatunayan dikomoy a ti Cristo ay magupos ten pamamag-itan
ku. Awan siya mahina ten pákpággagum na dikomoy, nan makapangyariyan
siya. 4 Maski ni mahina siya dikona a ipaku di siya ten kudus, peru biyag
siya nadid ten kapangyariyan nen Diyos. Gapu ten pákpagkaessa mi dikona,
mahina kami bi, peru ten pákpággagum mi dikomoy, biyag kami a kaguman
na ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Diyos.
5 Purbaan moy en sadili moy ni nabiyag kam beman ayun ten
pánnampalataya. Suriyán moy i sadili moyen. Awan moy beman napospusan
a ked dikomoy ti Cristo Jesus? Maliban dálla ni sikam ay awan nagtagumpay
ten pagsubuk. 6 Umasaák a ketan moy labi a tagumpay kami. 7 Idáddasal
mi ten Diyos a nakuwan ay awan kam maggamet ti madukás, bakán a tánni
paluwasán a sikami en tama, nan para makagamet kam ti maganda maski
ni lumitaw a liwat kami. 8 Gapu awan mi maari a kontraán en katutuhanan;
i magamet mi laid ay tanggapán iyád. 9 Masaya kami a magin mahina, ni

sikam ay bumegsák. Kaya, idáddasal mi bi a magin ganap kam. 10 Insulat ku
hidi iyád a bagay mentras awanák palla haán tánni káddemát ku, awan dán
kailangan a magpakatapangák ten pággamit ten kapangyariyan a inyatád
dikoku nen Panginoon. I kapangyariyanid a iyád ay inyatád na dikoku para
ten káttibay moy, bakán a ten kasidaan moy.
11 Kákkapatkaka ku hidi, hanggan dálla háddi, paalam dán dikomoy. Sikapán
moy a magin ganap sakay sunudán moy en payu ku hidi; magkaessa kamon,
sakay mabiyag a mapayapa. Ni magkakonahud, ay makaguman moy en
Diyos nen págmahal sakay kapayapaan.
12 Mágkumustaan kam bilang matátkaka kánni Cristo. *
Kumustaán kam nen atanan a kákkapatkaka hidi ten simbaan. 13 Magkahud
kam nakuwan a atanan ti pagpapala nen Panginoon a ti Jesu-Cristo, sakay
ten págmahal nen Diyos, sakay en pákpággagum nen Banal a Ispiritu.

* **13:12** bilang matátkaka kánni Cristo: Ten upos a Griego ay en banal a ámmu.

En Sulat ni Pablo ten
TAGA-GALACIA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Dikona a mepangaral en *Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus* sakay tanggapán nen tolay hidi a Hentil ay lummitaw en katanungan ni dapat a sunudán pa nen essa a Hentil a Cristiano en Kautusan ni Moises. Kinagi ni Pablo a awan dán, gapu ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay nagkahud siya ti biyag kánni Cristo. Gapu ten pánnampalataya ay pinatawad nen Diyos en tolay. Peru ten simbaan hidi ti Galacia, essa a prubinsiya a Romano ti Asia Menor, ay tehud a kumontra kánni Pablo sakay itoldu di a kailangan pa a pasakup en tolay ten Kautusan ni Moises tánni magin malinis hidi ten atubengán nen Diyos. Kinagi di a kailangan a tupadán pa en Kautusan ni Moises tánni mebilang hidi a awan ti kasalanan ten atubengán nen Diyos.

En paksa nen sulat ni Pablo ten taga Galacia hidi ay mapasoli ten tatarudan a pánnampalataya en tolay hidi a nadaya ni iyád a liwat a toldu. Sinapulan ni apostol Pablo en sulat na ten pamamag-itan nen págpaliwanag na ten karapatan na a mangaranan a apostol ni Jesu-Cristo. Inlinaw na a en kákkadulaw na a bilang apostol ay naggubwat ten Diyos bakán a ten tolay, sakay en misyon na ay ten Hentil hidi. Káttapos ni iyád ay impaliwanag na a ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay magin kasayaan nen Diyos en tolay. Ten katapusan ni sulatid a iyád ay impeta ni Pablo a en kákkabiyag a Cristiano ay bunga nen págmahal a naggubwat ten pánnampalataya kánni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-10
En kapangyariyan ni Pablo bilang apostol 1:11-2:21
En Maganda a Bareta tungkul ten kabaitan nen Diyos 3:1-4:31
En kalayaan sakay pananagutan nen Cristiano 5:1-6:10
Katapusan a bilin 6:11-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a dinulaw a apostol, bakán a ten
pamamag-itan nen tolay, nan gubwat kánni Jesu-Cristo sakay ten Diyos Ama
a nangbiyag a ruway kánni Jesus. 2 Atanan nen kákkapatkaka hidi a ked háddi
ay kaguman ku a bumati ten simbaan hidi ti Galacia.

3 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten
Diyos Ama sakay ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 4 Inyalay ni Jesu-Cristo
en sadili na tánni mapalaya kitam ten kasalanan tam ayun ten kaluuban nen
Diyos Ama, tánni mapalaya kitam ten kadukássan a maghari ti munduwiday.
5 Puriyán en Diyos a awan ti katapusan! Amen.

En Tatarudan a Maganda a Bareta

6 Awan ku akalaán a ten sabadit la a panahun ay inadággan moy dán en
Diyos a nangdulaw dikomoy ten pamamag-itan nen kabaitan ni Cristo, sakay
tinumanggap kam ti iba a maganda a bareta. 7 I tatarudanid ay awan ti iba
a maganda a bareta; kaya la ay tehud a manggulu dikomoy, sakay pilitán di
a baguwán en Maganda a Bareta ni Cristo. 8 Parusaan nakuwan nen Diyos
en deyaman, maski ni sikami oni essa man a anghel a gubwat dilanget a
mangaral dikomoy ti Maganda a Bareta a iba ten impangaral mi dikomoy.
9 Kinagi mi dán iyád dikomoy tenhud, sakay ruwayán ku dámman nadid,

parusaan nakuwan nen Diyos en deyaman a mangaral dikomoy ti iba a Maganda a Bareta ten tinanggap moy dán.
10 Gustu ku bemanid ay puriyánnák nen tolay kaya kagiyán ku iyád? Awan! Gustu ku laid ay en papuri nen Diyos. Gustu ku bemanid ay pasayaán nen tolay? Awan! Mara ni iyád la gustu kuwid ay awanák dán nakuwan nagin tagapagserbi ni Cristo.

Ni Konya a Nagin Apostol ti Pablo

11 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy a en Maganda a Bareta a impangaral ku ay bakán a binubuu la ni tolay. 12 Awan ku iyád tinanggap a gubwat ti tolay, sakay awan bi iyád intoldu nen deyaman a tolay dikoku. Ti Jesu-Cristo a mismu i nángpakapospusid dikoku ti iyád.
13 Tukoy moy dán en biyag ku tenhud, dikona a mahigpit en págsunud ku ten relihiyon nen Judio hidi. Awanák ti habag a mangusig sakay mangwasak ten simbaan nen Diyos. 14 Ti relihiyonid a iyud, ay nagin mas masigasigák nan ten kakpalan nen kaidad ku hidi a Judio, gapu matapaták a mangsunud ten kaugaliyan nen ninunu mi hidi.
15 Peru gapu ten kabaitan nen Diyos ay piniliyák na dán baguwák a neenak, sakay dinulawák na a magserbi dikona. 16 Sakay dikona impakapospos na dikoku en Anak na, tánni ipangaral ku siya ten Hentil hidi, ay awanák nággid ti payu maski kándeya. 17 Maski ngani ni umangay ti Jerusalem tánni mákpágguron ten dipalongu hidi a apostol ay awan ku ginamet; nan ummangayák a pagdaka ti Arabia, káttapos ay nagsoliyák ti Damasco. 18 Kállipas nen tállu a taon, ay ummangayák ti Jerusalem tánni mákpágguron kánni Pedro, sakay sapulu ay ti limma a aldew kami a nagkaguman. 19 Awanák ti netan a iba pa a apostol nan ti Santiago la a kapatkaka nen Panginoon.
20 Tatarudan a atanan i sulat kuwidi dikomoy. Tukoy nen Diyos a awanák magbuli-buli!
21 Káttapos, ay ummangayák ten sangan a lugar ti Siria sakay ti Cilicia. 22 Awanák palla matenggi tenhud nen Cristiano hidi ti Judea. 23 Nabareta di la a en dati a nangusig dikodi ay mángngaral dán nadid ten pánnampalataya a dati ay gugustu na a wasakán. 24 Kaya nagpuri hidi ten Diyos gapu dikoku.

2

Ti Pablo sakay en Agum hidi a Apostol

1 Kállipas nen sapulu ay ti áppat a taon ay ummangayák a ruway ti Jerusalem, kaguman ku ti Bernabe sakay ingkuyug ku bi ti Tito. 2 Nagsoliyák haud gapu impakapospos nen Diyos dikoku a kailangan a angayák haud. Nákpagmitingák ten pinunu hidi nen simbaan, sikami la, sakay impaliwanag ku dikodi en Maganda a Bareta a ipáppangaral ku ten Hentil hidi. Ginamet ku iyád gapu awan ku gustu a mawanan ti halaga en gággamitán ku tenhud sakay nadid. 3 Maski ti Tito a kaguman ku a essa a Griego ay awan napilit a magpaturi. 4 Tehud a nákpisan ten grupu mi a magkukunwari a mánnampalataya gapu gustu di a manmanan en kalayaan tam kánni Cristo Jesus. Gustu di kami a maalipin a ruway. 5 Peru awan kami naakit ten kagustuwan di maski ni saglit la, tánni mabantayan mi en tunay a kahulugan nen Maganda a Bareta para dikomoy.
6 Peru awan ti indagdag ten ipáppangaral ku en tenggiyán hidi a mágkataas a pinunu: awan mahalaga dikoku ni deya hidi gapu awan ti piliyán en

Diyos. 7 Konapamanhud, ay tinenggiyák di a pinili nen Diyos tánni mangaral
ten Maganda a Bareta ten Hentil hidi. Kona labi kánni Pedro a pinili tánni
mangaral ten Maganda a Bareta ten Judio hidi. 8 En Diyos a nangatád
ti kapangyariyan kánni Pedro a mangaral ten Judio hidi, ay siya labi en
nangatád dikoku ti kapangyariyan a mangaral ten Hentil hidi. 9 De Santiago,
Pedro, sakay ti Juan a tenggiyán a pinunu nen simbaan ay mineta di a
talaga a neatád dikoku i tungkulinid a iyád. Kaya tinanggap di kami ay ti
Bernabe a kaparehu di a tagapagserbi. Inalamanu di kami ay ti Bernabe
sakay namagkasunduwan mi a mangaral kami ten Hentil hidi, sakay hidi
ay ten Judio hidi. 10 En bilin di la dikomi ay dyan mi pabayan en pubri hidi,
sakay talaga bi a tulos-tulos ku la iyád a gággamitán.

Nagkagiyan ni Pablo ti Pedro

11 Dikona ummangay ti Pedro ti Antioquia, ay nagkagiyan ku siya ten
atubengán nen kakpalan a liwat en ginamet na. 12 Gapu dikona awan palla
dumemát en inutusan hidi ni Santiago, ay kaguman siya nen Hentil hidi a
kuman. Peru dikona a dummemát dán hidi ay bummukud dán siya a kuman
ten Hentil hidi. Gapu manteng siya ten grupu nen Judio hidi a masigasig ten
págsunud ten págturi. 13 Minák-arig kánni Pedro en agum hidi a kákkapatkaka a
Judio. Maski ti Bernabe ay naakit bi ten págkukunwari di. 14 Dikona ketan ku a
awan dán ayun ten katutuhanan a ked ten Maganda a Bareta en gággamitán
di ay kinagi ku kánni Pedro ten atubengán nen atanan, “Ni siko a Judio ay
mabiyag a kumán a Hentil bakán a kona ten Judio, bakin nadid ay pilitán mu
i Hentilen hidi a mabiyag a kona ten Judio hidi?”

Napatawad Gapu ten Pánnampalataya

15 Neenak kami a Judio, bakán a Hentil a makasalanan. 16 Konapamanhud,
ay tukoy mi a mapatawad en tolay ten kasalanan na hidi gapu ten
pánnampalataya kánni Jesu-Cristo, bakán a gapu ten págsunud ten Kautusan.
Kaya maski sikami ay sumampalataya kánni Cristo Jesus tánni mapatawad
kami ten pamamag-itan nen pánnampalataya dikona, bakán a ten pamamag-
itan nen págsunud ten Kautusan. Gapu en tolay ay awan mapatawad gapu
ten págsunud ten Kautusan.
17 “Peru ni sikami a magsikap a mapatawad ten pamamag-itan nen
pákpagkaessa mi kánni Cristo ay mapatunayan a makasalanan palla, ay gustu
na bemanid a kagiyán ay ti Cristo pa en dahilan nen págkasala nen tolay?
Syempre awan! 18 Peru ni itaknág ku a ruway en rinábba ku dán, ay patunay
iyud a makasalananák ngani. 19 Minatayák dán ten Kautusan ten pamamag-
itan labi nen Kautusan tánni nadid ay mabiyagák a para ten Diyos. Natayák
dán a kaguman ni Cristo ten kudus. 20 Bakán dán a sikán i mabiyagidi nadid ti
sadili kuwidi nan ti Cristo dán. Sakay mentras a biyagák palla ti bággi kuwidi,
ay mabiyagák ti pánnampalataya ten Anak nen Diyos a nangmahal sakay náng-
alay ten biyag na para dikoku. 21 Awan ku maari a tanggiyan en kabaitan nen
Diyos. Gapu ni mapatawad kitam ten kasalanan tam ten pamamag-itan nen
Kautusan, ay awan ti kuwenta en kákkatay ni Cristo!

3

Kautusan oni Pánnampalataya

1 Awan kam ti nakám a taga-Galacia hidi! Deya i nangalumayaid dikomoy?
Maliwanag dán a nepakapospos dikomoy ni konya a natay ti Jesu-Cristo

ten kudus! 2 Kagiyán moy benid dikoku, tinanggap moy beman en Ispiritu
ten pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan, oni ten pamamag-itan nen
pánnampalataya moy ten nasanig moy a tungkul kánni Cristo? 3 Talaga a awan
kamon ti nakám! Nagsapul kamon ten Ispiritu, sakay nadid ay gustu moy a
tapusán ten pamamag-itan nen sadili moy a begsák! 4 Awan dán beman ti
halaga dikomoy en atanan nen dinanas moy hidí? Palagay ku ay tehud palla
bi. 5 Bakin impagkaluub nen Diyos dikomoy en Ispiritu? Bakin mággagamitán
siya ti himala? Gapu beman ten gamet moy hidi a ayun ten Kautusan, oni
gapu ten pánnampalataya moy ten nasanig moy a tungkul kánni Cristo?
6 Kona ten nakasulat a nangyari kánni Abraham, “Nanampalataya siya ten
Diyos, kaya imbilang siya nen Diyos a tolay a matuwid.” 7 Ni konahud, ay
maliwanag a en manampalataya ten Diyos ay siya en tatarudan a lahi ni
Abraham. 8 Sapul pa tenhud ay nepakapospos dán ten kasulatan a ibilang
nen Diyos a matuwid en Hentil hidi ten pamamag-itan nen pánnampalataya di
dikona. Impakapospos nen kasulatan en Maganda a Bareta kánni Abraham
a, “Ten pamamag-itan mu ay pagpalaán nen Diyos en atanan a bansa.”
9 Nanampalataya ti Abraham ten Diyos kaya pinagpala siya, sakay pag-
palaán bi a kona dikona en atanan a sumampalataya ten Diyos.
10 En atanan a umasa ten gamet a ayun ten Kautusan ay sakup nen
essa a sumpa. Gapu ked ten kasulatan a, “Sumpaán en awan mangsunud
sakay awan manggamet ten atanan a nakasulat ten libru nen Kautusan.”
11 Malinaw a awan ti tolay a magin malinis ten pangileng Diyos ten
pamamag-itan nen Kautusan, gapu kinagi nen kasulatan a, “En nebilang a
matuwid ay mabiyag gapu ten pánnampalataya.” 12 En Kautusan ay awan ti
kaugnayan ten pánnampalataya ten Diyos, gapu nakadátton ten kasulatan a,
“En sumássunud ten kinagi nen Kautusan ay mabiyag ayun ten Kautusan.”
13 Tinubus kitam ni Cristo ten sumpa nen Kautusan dikona sinumpa siya
para dikotam, gapu nakasulat a, “Sinumpa en deyaman a nebátten ten kayu.”
14 Ginamet iyád ni Cristo tánni en pagpapala hidi a impangaku nen Diyos
kánni Abraham ay matanggap bi nen Hentil hidi ten pamamag-itan ni Cristo
Jesus. Ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay matanggap tam en Ispiritu
a impangaku nen Diyos.

En Kautusan sakay en Pangaku

15 Kákkapatkaka ku hidi, mángkagiyák ti karaniwan a halimbawa. Ni
napirmaan dán en essa a kasunduwan ay awan dán iyád maari a pawanan
ti bisa nen deyaman, sakay awan dán bi iyád maari a dagdagan. 16 Nadid,
nagpangaku en Diyos kánni Abraham sakay ten essa ten lahi na. Awan
nakagi a, “Ten lahi na hidi,” a gustu naid a kagiyán ay makpal, nan kinagi
na a, “Essa ten lahi mu,” gustu naid a kagiyán ay essa la a tolay, iyád ay
ti Cristo. 17 Gustu kuwid a kagiyán ay kona háddi, pinatatag nen Diyos en
kasunduwan na kánni Abraham sakay impangaku na a tupadán na iyud.
Iyud a kasunduwan ay awan maari a pawanan ti bisa nen Kautusan a
dinumemát kállipas nen 430 a taon. Awan bi maari a pawanan ti bisa ni iyád
a Kautusan en pangaku hidi nen Diyos. 18 Ni en pamana ay ipagkaluub gapu
ten págsunud ten Kautusan, ay bakán dán iyád a gubwat ten pangaku. Peru en
pamana ay inyatád nen Diyos kánni Abraham bilang págtupad ten pangaku
na.
19 Ni konahud, ay bakin inyatád pa en Kautusan? Inyatád iyád tánni
ipeta en págsuway, hanggan ten káddemát nen essa ten lahi ni Abraham a

napangakuwan. I Kautusanid a iyád ay inyatád nen anghel hidi, ten tulung
nen essa a tagapamag-itan. 20 Peru awan kailangan i tagapamag-itanid ni
mággeessa la a panig i maggamitid ti kasunduwan, en Diyos ay eessa la.

En Anak hidi sakay en Alipin hidi

21 Gustu na bemanid a kagiyán ay kontra en Kautusan ten pangaku hidi
nen Diyos? Awan! Ta ni makapangatád nakuwan ti biyag en Kautusan,
ay magin matuwid nakuwan en tolay ten pamamag-itan nen págsunud
na ten Kautusan. 22 Peru ayun ten kasulatan, atanan tolay ay alipin ni
kasalanan. Kaya en impangaku nen Diyos ay matanggap ten pamamag-
itan nen pánnampalataya kánni Jesu-Cristo a iyatád ten atanan nen sumam-
palataya.

23 Bagu a dummemát en panahun nen pánnampalataya, ay impiresu ki-
tam nen Kautusan hanggan dikona mepakapospos en pánnampalataya kánni
Cristo. 24 Kaya ngani a en Kautusan en namahala dikotam hanggan ten
káddemát ni Cristo, tánni mebilang kitam a matuwid ten pamamag-itan nen
pánnampalataya tam dikona. 25 Nadid ta mánnampalataya kitamon kánni Cristo,
ay bakán dán a en Kautusan en mamahala dikotam.

26 Gapu ten pánnampalataya moy kánni Cristo Jesus, atanan moy ay anak dán
nen Diyos. 27 Dikona nabinyagan kam, ay kumán a nesulot dikomoy en biyag
ni Cristo a kona ten badu. 28 Awan dán ti pagkakaiba en Judio ten Hentil, en
alipin sakay en malaya, en lállaki sakay en bábbi. Sikam a atanan ay eessa dán
gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo. 29 Sakay ni ked kam kánni Cristo, ay
lahi kam ni Abraham sakay tagapagmana ten pangaku hidi nen Diyos.

4

1 Iddi gustu kuwid a kagiyán: mentras anak palla en tagapagmana, ay
kaparehu siya nen essa a alipin maski ni kao na en atanan, 2 gapu sakup
palla siya nen tagapangasiwa hidi a hanggan ten panahun a intakda nen
ama na. 3 Kona labi hud, dikona awan kitam palla mánnampalataya kánni
Cristo, ay sakup kitam palla nen kapangyariyan hidi ti munduwiday. 4 Peru
ten dikona dinumemát en takda a panahun, ay pinaangay nen Diyos en Anak
na ti munduwiday. Inyenak siya nen essa a bábbi, sakay nagpasakup bi ten
Kautusan 5 tánni palayaán na en sakup hidi nen Kautusan. Kaya mebilang
kitamon ten anak hidi nen Diyos.

6 Sakay tánni mapatunayan a anak kam nen Diyos, ay impagkaluub na ten
pusu tam en Ispiritu nen Anak na, tánni makadulaw kitam ten Diyos ti, “Ama,
Ama ku!” 7 Bakán kamon a alipin nan anak dán. Nadid, gapu anak kamon,
ay ginamet nen Diyos a magin tagapagmana na kam.

En Págmalasakit ni Pablo ten Taga-Galacia hidi

8 Dikona a awan moy palla matenggi en Diyos, ay alipin kam nen diyos-
diyosan hidi. 9 Peru nadid a matenggi moy dán en Diyos, oni mas tama a
kagiyán a, matenggi kamon nen Diyos, bakin soliyán moy pa en mágkahina
hidi sakay kakakagbi a kapangyariyan? Bakin gustu moy dámman a paalipin
a ruway ti hidi iyud? 10 Tehud kam a ipáppangilin a aldew hidi, bulan,
panahun sakay taon! 11 Kantingan ku laid ay bakay mawanan la ti halaga
en nagpagudan ku hidi a para dikomoy.

12 Ipákpágguron ku dikomoy kákkapatkaka ku hidi, arigánnák moy. Awanák
dán sakup nen Kautusan gapu nagin kaparehuwák moy bi. Awan kam ti

ginamet a madukás dikoku. 13 Tukoy moy labi a kaya impangaral ku dikomoy tenhud en Maganda a Bareta ay gapu nagkasakiták. 14 Konapamanhud, awanák moy intakwil oni tinanggiyan, maski ni nahirapan kam gapu ten págkasakit ku. Nan tinanggapák moy a kumán a anghel nen Diyos, sakay kumán pa ngani a ti Cristo Jesus! 15 Hádya dán nadid en kasayaan a impeta moy dikoku tenhud? Sikán a mismu i makapagpatunayid a ni maari la ngani ay maski i mata moyen hidi ay lábwetán moy para iyatád moy dikoku tenhud. 16 Nadid ay ibilangák moy beman a kadima gapu kinagi ku dikomoy en katutuhanan?

17 Magpeta ngani ti malasakit dikomoy i tolayid a hidi iyán, peru awan maganda en planu di. Gustu di la a iyadeyu di kam dikoku tánni meadeni kam dikodi. 18 Awan madukás i magmalasakitid, ni pirmi a maganda en layunin sakay bakán a ni katubingák moy la! 19 Anak ku hidi, ruwayák dámman a magtiis ti hirap gapu dikomoy a kona ten bábbi a magenak, gamitán ku iyád a hanggan ni ketan dán ti Cristo ten biyag moy. 20 Nakuwan ay kaguman takam nadid tánni meiba i tunu ni pággupos kuwidi gapu talaga a mabalisaák dán tungkul dikomoy.

En Halimbawa Tungkul kánde Hagar ay ti Sara

21 Kagiyán moy benid dikoku, sikam a masor hidi a pasakup ten Kautusan, awan moy beman nasanig en kinagi nen Kautusan? 22 Sumássulat haud a tehud a duwwa a anak a lállaki ti Abraham. En essa ay anak na ten alipin, sakay en essa ay anak na ten malaya a bábbi. 23 En anak na ten alipin ay neenak ti pangkaraniwan la a paraan. Peru en anak na ten malaya a bábbi ay neenak bilang katuparan nen pangaku nen Diyos. 24 Kona háddi kaparehu naid: en duwwa a bábbi ay kumán a letratu ni duwwa a kasunduwan. Ti Hagar a essa a alipin ay mángpirisenta ten kasunduwan ten Bukid a Sinai, atanan nen anak na hidi ay neenak ti pagkaalipin. 25 Ipirisenta ni Hagar en Bukid a Sinai a ked ti Arabia, sakay letratu nen kasalukuyan a Jerusalem a ked ti pagkaalipin, kaguman en buu na a mamanuwan. 26 Peru en Jerusalem a ked dilanget ay malaya, sakay siya en ina tam. 27 Gapu nesulat ten kasulatan a,

“Magsaya ka, siko a bábbi a baug!
Pumákraw ka ti kasayaan, siko a awan palla nakaranas ti hirap ni pággenak!
Gapu mas makpal en anak nen bábbi a linakadan nen kabinga na
nan ten bábbi a tehud a kabinga.”

28 Kákkapatkaka hidi, sikitam ay anak ayun ten pangaku a kona kánni Isaac. 29 Ni ti panahunid a iyud, a en neenak a ayun ten Ispiritu ay áusigán nen neenak ti ayun ten karaniwan la a paraan, ay kona labi hud nadid. 30 Peru kona háddi en nesulat ten kasulatan, “Palayasán mu en bábbi a alipin sakay ten anak na, gapu en anak nen alipin ay awan dapat a mákbunong ten mana nen anak nen malaya a bábbi.” 31 Kaya ngani kákkapatkaka hidi, bakán kitam a anak ni alipin, nan anak kitam ni malaya.

5

Manatili Kam a Malaya

1 Malaya kitamon gapu pinalaya kitam ni Cristo. Kaya magpakatibay kam sakay dyan dán paalipin a ruway!

2 Sikán a ti Pablo ay magkagi dikomoy, a ni magpaturi kam ay pinawanan
moy ti halaga ti Cristo. 3 Ruwayán ku a kagiyán, atanan a tolay a nagpaturi
ay kailangan a sumunud ten buu a Kautusan. 4 Sikam a magpilit a magin
matuwid ten pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan, ay inhiwalay moy
en sadili moy kánni Cristo sakay inadiyan moy en kabaitan nen Diyos.
5 Peru sikami ay umasa a mebilang kami a matuwid ten pamamag-itan nen
pánnampalataya sakay ten kapangyariyan nen Banal a Ispiritu. 6 Para ten
nákpagkaessa dán kánni Cristo Jesus, ay awan dán mahalaga ni turi siya oni
awan. Mahalagaid ay en pánnampalataya a ketan ten gamet hidi a tehud
págmahal.
7 Maganda dán nakuwan en gamet moy. Deya i nangpugáddid dikomoy ten
kássunud moy ten katutuhanan? 8 Awan iyud gamitán nen Diyos a nangdu-
law dikomoy. 9 Tehud a kakagiyan a, “Mapaalsa nen sabadit a págpaalsa en
buu a minasa a arina.” 10 Tehudák a tiwala ten Panginoon, siguraduwák a
awan kam magisip ti iba pa. Sakay ni deyaman en manggággulu dikomoy ay
parusaan nen Diyos.
11 Kákkapatkaka hidi, ni talaga a ipáppangaral ku padi a kailangan a mag-
paturi, ay bakin a hanggan nadid ay áusigánnák di la? Ni tatarudan iyud,
ay awan nakuwan hidi maiyamut ni ipangaral ku en kákkatay ni Cristo ten
kudus. 12 Mas maganda pa ni tulos dán a magpabating i manggágguluwen hidi
dikomoy bakán la a magpaturi.
13 Kákkapatkaka hidi, dinulaw kam tánni magin malaya. Peru dyan moy
bi gamitán en kalayaan moy tánni masunud moy en hilig nen bággi, nan
magserbi kam ten balang essa a tehud a págmahal. 14 Gapu en buu a Kautusan
ay essa la en kahulugan na, “Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona
ten págmahal mu ten sadili mu.” 15 Peru ni mamagkagatan kam sakay
mamagsangwaban a kona ten hayup hidi, ay maubus kam.

En Banal a Ispiritu sakay en Tolay

16 Iddi kagiyán kuwid dikomoy, pegiyya moy ten Ispiritu en biyag moy
tánni awan kam magin alipin nen kagustuwan nen bággi. 17 Gapu atanan
a kagustuwan nen bággi ay kontra ten kaluuban nen Ispiritu, sakay en
kaluuban nen Ispiritu ay kontra ten kagustuwan hidi nen bággi. Pirmi a
magkalaban i duwwaid a iyád kaya awan moy magamet en gustu moy a
gamitán. 18 Ni igiyya kam nen Ispiritu, ay awan kamon sakup nen Kautusan.
19 Awan mepamen en hilig nen bággi: pángngalunya, kahalayan, sakay
kalaswaan; 20 págsamba ti diyos-diyosan, págdipor, págmula ti iyamut
ten balang essa, pamágdadema, pángngimon, pággiyamut sakay kasaki-
man, págkampi-kampiyan sakay pagkawatak-watak, 21 págsállap, páglasing,
kalayawan, sakay ten agum pa hidi a mágkadukás a gamet. Kagiyán ku
dámman a ruway dikomoy: en mággamet hidi ti iyád ay awan ti kabahagi ten
kahariyan nen Diyos.
22 Peru en bunga nen Ispiritu ay págmahal, kasayaan, kapayapaan, katiya-
gaan, kabaitan, mángngatád, katapatan, 23 kahinahunan, sakay págpugád
ten sadili. Awan ti batas a kontra ti hidi iyád. 24 Sakay binunu dán
nen nákpagkaessa kánni Cristo Jesus en makasadili di a pagkatolay, sakay
en mágkadukás a kagustuwan na. 25 En Ispiritu en nangatád dikotam ti
biyag, kaya siya dán bi i paghariyán tamid ten biyag tam. 26 Dyan kitam

magin palalu, dyan tamon paiyamután en balang essa, sakay dyan kitamon mamagsállapan.

6

Mamagtulungan en Balang Essa

1 Kákkapatkaka hidi, ni tehud a makagamet ti kasalanan, ay sikam a igiyya nen Ispiritu en mángpatuwid dikona. Gamitán moy iyud a mahinahun, sakay magingat kam, bakay matoksu kam bi. 2 Mamagtulungan kam ten kahirapan nen balang essa, ni magkakonahud ay masunud moy en utus ni Cristo. 3 Ta ni ipalagay moy a nakahigit kam ten agum, maski ni awan, ay dayaán moy la en sadili moy. 4 Suriyán nen balang essa en sadili na a gamet. Ni ketan na a maganda ay magsaya siya. Awan na dán iyud dapat a iparehu ten gamet nen agum. 5 Gapu pananagutan nen balang essa en sadili na a tarabahu.

6 Kailangan a bahagiyan nen tinolduwan hidi ten upos nen Diyos ten atanan a natanggap di a pagpapala en magtoldu hidi dikodi.

7 Dyan moy isipán a kaya moy a dayaán en Diyos. Ni ánya en immula nen tolay, ay iyud labi i aniyán naid. 8 Ni magmula ten kagustuwan nen bággi ay magani ti kapahamakan. Peru ni magmula ten kagustuwan nen Ispiritu ay magani ti biyag a awan ti katapusan. 9 Kaya dyan kitam magsawa a maggamet ti maganda; káddemát nen takda a panahun ay magani kitam ni awan kitam magsawa. 10 Kaya ngani, a ten atanan a pagkakataun ay maggamet kitam ti maganda ten atanan a tolay, lalu dán ten kákkapatkaka tam hidi ti pánnampalataya.

Katapusan a Paala-ala sakay Págkumusta

11 Ilingán moy dáddekál a letra i sulatiday. Sikán a mismu i nagsulatid haád!

12 En tolay hidi a masor ti papuri nen kaparehu di a tolay en mángpilit dikomoy a paturi kam. Gamitán di iyud tánni awan hidi usigán gapu ten kudus ni Cristo. 13 Maski ngani hidi a nagpaturi ay awan labi sumunud ten Kautusan; gustu di la a magpaturi kam tánni mepagmadikál di a maski sikam ay sumunud ti kautusanid a iyud. 14 Dyan nakuwan mangyari dikoku en kona ten ipagmadikál di. Para dikoku, en mepagmadikál ku la ay en kudus nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Gapu ten pamamag-itan ni iyád ay patay dán i munduwiday para dikoku, sakay sikán bi ay patay dán ti munduwiday. 15 Awan mahalaga ni naturi oni awan en essa a tolay. Mahalagaid ay ni bigu dán siya a linalang. 16 Atanan nen mangsunud ti kautusanid a iyád, ay manatili nakuwan dikodi en kapayapaan sakay habag nen Diyos, sakay kona bi ten atanan a tolay nen Diyos.

17 Kaya sapul nadid, ay dyan dán dagdagan nen deyaman en pághirap ku hidi. Tama dán i pilat kuwiday hidi a pakatukuyan a tagapagserbiyák ni Jesus.

18 Kákkapatkaka hidi, manatili nakuwan dikomoy a atanan en pagpapala nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Amen.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-EFESO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En pinakapaksa a impaliwanag ten *Sulat ni Pablo ten taga-Efeso* hidi ay en planu nen Diyos a, “pagessaán en atanan nen linalang dilanget sakay ked ti lutaiday sakay ipasakup hidi kánni Cristo (1:10).” Essa bi iyád a dulaw para ten anak hidi nen Diyos a mabiyag ayun ten kahulugan ni iyád a dakila a planu ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Jesu-Cristo.

Ten purumeru a bahagi ni sulatid a iyád ay impaliwanag nen nagsulat en pamágkaessa. Impaliwanag na háddi en paraan nen págpili nen Diyos Ama ten tolay na hidi, en págpatawad na sakay págpalaya dikodi ten kasalanan di hidi ten pamamag-itan nen Anak na a ti Jesu-Cristo. Sakay impaliwanag na bi ni konya a patunayan nen Banal a Ispiritu a matupad en dakila a pangaku nen Diyos. Ten kaduwwa a bahagi ni sulatid a iyád ay ingkagi na a ipeta di ten biyag di bilang grupu nen mánnampalataya en pákpagkaessa di kánni Cristo.

Tánni mepeta en pamágkaessa nen anak hidi nen Diyos kánni Cristo, ay gummamit siya ti essa a halimbawa. Kinagi na a en simbaan ay kaparehu nen essa a bággi a ti Cristo en ulu: kona labi ten essa a bilay a en adigi a pamireng ay ti Cristo, sakay kona bi iyád ten essa a bábbi a en kabinga na ay ti Cristo. Maganda en pákpágguron nen apostol ti libruwid a iyád gapu netan na en kabaitan nen Diyos ten atanan a tolay ten pamamag-itan ni Cristo. Iyád a kabaitan ay nepeta ti libruwid a iyád ten pamamag-itan nen págmahal, págmalasakit, págpatawad, kabaitan sakay kalinisan ni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Ti Cristo sakay en Simbaan 1:3-3:21
En bigu a biyag a tehud a kaugnayan kánni Cristo 4:1-6:20
Katapusan 6:21-24

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos.

Para ten tolay hidi nen Diyos a ked ti Efeso sakay matapat a mánnampalataya kánni Cristo Jesus.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Pagpapala hidi a Ispirituwal ten Pamamag-itan ni Cristo

3 Puriyán tam en Diyos sakay Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo! Inátdenan na kitam ten atanan a pagpapala a ispirituwal sakay makalanget gapu ten pákpagkaessa tam kánni Cristo. 4 Bagu pa a linalang i munduwiday ay pinili kitamon nen Diyos tánni magin kao na ten pamamag-itan nen pákpagkaessa tam kánni Cristo, tánni magin banal kitam sakay awan ti kapintasan ten atubengán na. Gapu ten págmahal nen Diyos, 5 ay pinili na kitam tánni magin anak na ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo. Iyán en planu na sakay kaluuban na. 6 Puriyán tam en Diyos gapu ten kahanga-hanga a kabaitan a inyatád na dikotam ten pamamag-itan nen mahal na a Anak!

7 Tinubus kitam ni Cristo ten pamamag-itan nen digi na, kaya napatawad dán en kasalanan tam hidi. Sakonahud ti kadikál en sukat nen kabaitan nen

Diyos 8 a impeta na dikotam! Ten pamamag-itan nen karunungan na sakay
kaalaman, 9 ay impaintendi nen Diyos dikotam en lihim a planu a ipatupad
na ten pamamag-itan ni Cristo 10 káddemát nen netakda a panahun. En planu
na ay ipunán en atanan a linalang dilanget sakay ti lutaiday sakay ipasakup
na kánni Cristo.
11 Gapu kánni Cristo, ay nagin kao kitam nen Diyos a nanggamet ten atanan
a bagay ayun ten planu nen kaluuban na. 12 Kaya sikitam a purumeru a
ummasa kánni Cristo ay mabiyag tánni puriyán en kaluwalhatian na.
13 Maski sikam ay nagin banuwan nen Diyos káttapos moy a masanig en
upos nen katutuhanan, a mensahi nen Maganda a Bareta a makapangatád
ti kaligtasan. Summampalataya kam kánni Cristo, sakay ingkaluub nen
Diyos dikomoy en tatak ten pamamag-itan nen pángngatád na ten Banal a
Ispiritu a impangaku na. 14 En Ispiritu en katibayan a matangggap tam
en impangaku hidi nen Diyos para dikotam, hanggan a matanggap tam en
tunay a kaligtasan. Puriyán tam en kaluwalhatian na!
15 Kaya sapul ten dikona a mabareta ku en tungkul ten pánnampalataya
moy ten Panginoon tam a ti Jesus, sakay ten págmahal moy ten atanan a
tolay nen Diyos, 16 ay awanák ti imang a magpasalamat ten Diyos para
dikomoy kada a ipagdasal takam. 17 Agidán ku ten Diyos nen Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo, en maluwalhati a Áma, a ipagkaluub na dikomoy en
Ispiritu a makapangatád ti karunungan sakay magpahayag tungkul ten
Diyos tánni makilala moy siya ti hustu. 18 Nakuwan ay demlagan nen Diyos
i isip moyen tánni matukuyan moy ni ánya en asaan moy ten dulaw na
dikomoy, ni sakonya a kasagana en pagpapala a inlaan na para ten tolay
na hidi, 19 sakay ni ánya en awan masukat a kapangyariyan a ingkaluub
na dikotam a mánnampalataya hidi dikona. Iyud bi en kapangyariyan 20 a
nangbiyag na a ruway kánni Cristo sakay nángpaetnud dikona ten kawanan
nen Diyos dilanget. 21 Kaya ked ten kapangyariyan ni Cristo en atanan a
pághari, pámmahala, kapangyariyan, sakay pagin-pinunu maski ni dilanget.
Mas dakila en ngaran na nan ten atanan a ngaran, bakán la nadid a panahun
nan magin ten pademát. 22 Impasakup nen Diyos kánni Cristo en atanan a
bagay, sakay indátton na siya a Panginoon nen atanan a bagay ten simbaan.
23 En simbaan en bággi ni Cristo, a mangbuu ten atanan a bagay.

2

Gubwat ten Kamatayan Patamu ten Biyag

1 Tenhud ay patay kam gapu ten kássuway moy sakay ten kasalanan moy
hidi. 2 Sinunud moy tenhud en madukás a lakad ni munduwiday, sakay
nagin sakup kam nen prinsipe ni kadukássan, en ispiritu a maghari ten tolay
hidi a umád a pasakup ten Diyos. 3 I tarudid, sikitam a atanan ay nagin kona
bi dikodi a nabiyag ayun ten kagustuwan nen bággi tam, ginamet tam en
ányaman a kagustuwan nen bággi sakay isip tam. Kaya ti kalagayan tamid
a iyud ay kabilang kitam bi ten kaiyamutan hidi nen Diyos.
4 Peru sagana a tarud en kabaitan nen Diyos sakay dakila a tarud en
págmahal na dikotam. 5 Biniyag kitam a kaguman ni Cristo ten dikona a patay
kitam palla gapu ten kássuway. Naligtas kam gapu ten kabaitan nen Diyos.
6 Gapu ten pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus ay biniyag kitam a ruway
a kaguman na tánni magin pinunu a kaguman na dilanget. 7 Ginamet na
iyád tánni ten dumemát hidi a panahun ay mepeta na en awan masukat a

kasaganaan nen kabaitan na, sakay en págmahal na dikotam ten pamamag-itan ni Cristo Jesus. 8 Gapu ten kabaitan nen Diyos ay naligtas kam ten pamamag-itan nen pánnampalataya; iyád a kaligtasan ay kaluub nen Diyos bakán a gubwat dikomoy. 9 Bakán iyád a bunga nen gamet moy hidi kaya awan ti dapat a ipágmadikál en deyaman. 10 Linalang kitam nen Diyos, sakay ten pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus, ay linalang na kitam tánni maggamet ti maganda a inhanda na dán para dikotam tenhud pa.

Pinagin Essa kánni Cristo

11 Kaya isipán moy en dati moy a kalagayan. Neenak kam a Hentil sakay ngángngaranan kam nen Judio hidi a, "Awan Naturi." (En Judio hidi ay ngángngaranan a, "Naturi" gapu ten gággamitán di ten bággi di.) 12 Ti panahunid a iyud ay hiwalay kam kánni Cristo, awan kam kabilang ten banuwan a Israel, sakay awan kabilang ten kasunduwan ayun ten pangaku nen Diyos. Tenhud ay nabiyag kam ti munduwiday a awan ti pag-asa sakay awan ti Diyos. 13 Peru nadid, gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo Jesus, ay sikam a dati a adeyu ay neadeni ten pamamag-itan nen digi ni Cristo. 14 Gapu ti Cristo a mismu en nangatád dikotam ti kapayapaan, gapu en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay pinagessa na. Ten pamamag-itan nen bággi na, ay inibutan na en iyamutan a kumán a pader a nagpahiwalay dikotam. 15 Pinawanan na ti bisa en Kautusan sakay en patakaran hidi nen Judio hidi, tánni en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay magin essa dálla a banuwan, ni magkakonahud ay maghari en kapayapaan. 16 Ten pamamag-itan nen kákkatay na ten kudus, ay tinapos na en iyamutan di, pinagkasundu hidi nen Diyos sakay pinagessa na ten eessa a bággi. 17 Dummemát ngani háddi ti Cristo sakay impangaral na en Maganda a Bareta nen kapayapaan, dikomoy a Hentil hidi a adeyu ten Diyos sakay ten Judio hidi a adeni tenhud dikona. 18 Gapu kánni Cristo, ay parehu kitamon a makaadeni ten prisensiya nen Ama ten pamamag-itan nen eessa a Ispiritu.

19 Ni konahud, sikam a Hentil hidi ay awan dán dayu oni taga-iba a bansa nan kabanuwan kamon nen tolay hidi nen Diyos sakay kabilang ten pamilya na. 20 Kona ten essa a dikál a bilay ay impataknág kam ten pundasyon a indátton nen apostol hidi sakay nen propeta hidi a en adigi a pamireng ay ti Cristo Jesus. 21 Ten pamamag-itan na, en atanan a bahagi nen bilay ay mamagkatongku-tongku sakay magin essa a banal a Templo nen Panginoon. 22 Gapu ten pákpagkaessa moy dikona, pati sikam ay kaguman dán a nagin bahagi nen bilay nen Diyos ten pamamag-itan nen Ispiritu na.

3

En Págserbi ni Pablo ten Hentil hidi

1 Kaya sikán a ti Pablo ay nepiresu para kánni Cristo Jesus alang-lang dikomoy a Hentil hidi. 2 Maari a nabareta moy dán a gapu ten kabaitan nen Diyos ay nagkatiwalaanák na ti iyád a tungkulin para ten kapiyyaan moy. 3 Kona ten insulat ku dán, impahayag dikoku nen Diyos en lihim a planu na. 4 Mentras a basaán moy i sulatid a iyád ay matukuyan moy en pangintendi ku ten lihim a planu tungkul kánni Cristo. 5 Awan iyád impakapospos nen Diyos ten tolay hidi ten nakalipas a panahun, peru impahayag nen Diyos ten pamamag-itan nen Ispiritu ten banal na hidi a apostol sakay propeta hidi. 6 Kona háddi en planu nen Diyos: ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta, en Hentil hidi ay makatanggap bi ti pagpapala a gubwat ten

Diyos; bahagi bi hidi nen eessa a bággi gapu ten pákpagkaessa di kánni Cristo.
7 Ten kabaitan nen Diyos ay nagin tagapagserbiyák na tánni ipangaral en
Maganda a Bareta. Inyatád na dikoku iyád a tungkulin ten pamamag-itan
nen kapangyariyan na. 8 Sikán en kababaan ten atanan a tolay nen Diyos.
Peru konapamanhud ay ginustu na a iyatád dikoku iyád a karapatan, en
mangaral ten Maganda a Bareta ten Hentil hidi tungkul ten awan masukat
a kayamanan ni Cristo, 9 sakay magpaliwanag ten atanan ni konya igamet
nen Diyos en lihim a planu na. Ten nakalipas hidi a panahun ay inlihim
iyád nen Diyos a nanglalang ten atanan a bagay. 10 Ginamet na iyád tánni ten
pamamag-itan nen simbaan ay mepakilala nadid ten pinunu na hidi sakay
ten tehud hidi a kapangyariyan dilanget en awan ti katapusan a karunungan
nen Diyos a mehayag ten iba-iba a paraan. 11 Iyád ay ayun ten planu na bagu
pa a lalangán i munduwiday. Tinupad na iyád a planu ten pamamag-itan ni
Cristo Jesus a Panginoon tam. 12 Gapu ten pákpagkaessa sakay pánnampalataya
tam dikona, ay makaadeni kitam ten Diyos a tehud a tiwala sakay awan ti
kabalisaan. 13 Kaya agidán ku dikomoy a dyan kam manghina ti isip gapu
ten kahirapan a táttiisán ku alang-alang dikomoy, gapu iyád ay para ten
karangalan moy.

En Págmahal ni Cristo

14 Gapu haud ay lumuhudák ten Ama, 15 a paggubwatan nen bawat pam-
ilya dilanget sakay ti lutaiday. 16 Idáddasal ku a pabegsákkán na en ispirituwal
moy a biyag ayun ten kayamanan sakay kadakilaan na ten pamamag-itan
nen kapangyariyan nen Ispiritu na. 17 Nakuwan ay manatili ti Cristo ten
pusu moy ten pamamag-itan nen pánnampalataya moy dikona. Idasal ku a en
atanan a gamitán moy ay gapu ten págmahal. 18 Tánni maintendiyan moy ti
hustu kona bi ten pinili hidi nen Diyos, ni sakonya kalawak, sakonya kadikál
sakay ni sakonya kadisalad en págmahal ni Cristo. 19 Nakuwan ay matukuyan
moy en buu na a págmahal a awan kaya a maintendiyan tánni maputat kam
sakay makompletu ten katangian nen Diyos. 20 Para dikona a makagamet
ten higit pa ten agidán tam hidi sakay ten asaan tam hidi ten pamamag-itan
nen kapangyariyan na a maghari dikotam: 21 ay kao na en kaluwalhatian ten
mapamamag-itan nen simbaan sakay ni Cristo Jesus a awan ti katapusan!
Amen.

4

En Pákpagkaessa ten Ispiritu

1 Kaya sikán a essa a piresu gapu ten págserbi ku ten Panginoon ay
ipákpágguron ku dikomoy a mabiyag kam a kona ten nerarapat ten din-
ulaw hidi nen Diyos. 2 Magpakababa kam, mahinahun sakay matiyaga.
Magmahalan kam sakay magpasensiyaan ten balang essa. 3 Sikapán moy
a mapanatili en pákpagkaessa a kaluub nen Ispiritu, ten pamamag-itan nen
kapayapaan a mangipun dikomoy. 4 Tehud a eessa bággi sakay essa a
Ispiritu, kona ten eessa a pag-asa dikona a dulawán kam nen Diyos. 5 Essa
la en Panginoon tam, essa a pánnampalataya sakay essa a binyag, 6 eessa la en
Diyos sakay Ama tam a atanan. Siya ay higit ten atanan, umarikad siya ten
atanan, sakay manatili ten atanan.

7 Nakatanggap en balang essa dikotam ti kaluub ayun ten sukat a inyatád
ni Cristo. 8 Kona háddi en kinagi nen Kasulatan:
“Ten dikona ummangay siya dilanget,

ay nagtawid siya ti makpal a bihag,
sakay nangatád ti kaluub hidi ten tolay hidi.”
9 Nadid, ánya i gustuwid a kagiyán nen, “Siya ay ummangay dilanget?” I
gustu naid a kagiyán ay dummibábbi pa siya ten kadisaladan a bahagi ni
lutaiday. 10 En dummibábbi ay siya labi en summoli ten kalangkawan a
lugar dilanget tánni maputat ten prisensiya na en atanan a linalang. 11 Sakay
inátdenan na en agum ti kaluub a magin apostol, en agum bi ay magin
propeta, en agum ay ebanghelista, en agum ay pastor sakay tagapagtoldu.
12 Ginamet na iyád tánni ihanda na ten págserbi en tolay hidi nen Diyos,
para ten káttibay nen bággi ni Cristo a en simbaan. 13 Tánni magkahud
kitam ti eessa a pánnampalataya sakay pákkatukoy ten Anak nen Diyos, sakay
tánni magin ganap en pagkatolay tam ayun ten pagkaganap ni Cristo. 14 Ni
magkakonahud ay awan kitamon magin kona ten anak hidi a alistu a
matawid nen sari-sari a toldu. Awan kitamon metawtaw nen tolay hidi a
gustu di laid ay meangay kitam ten liwat ten pamamag-itan nen pangluloku
di. 15 Nan ten pamamag-itan nen pággupos ti katutuhanan a tehud a págmahal,
dapat a lumagu kitam a kona kánni Cristo a siya en ulu tam a atanan. 16 Ten
pamamag-itan na, ay en bahagi hidi nen bággi a pinagtongku-tongku nen
kasukasuwan ay magin essa a bággi. Sakay ni maayus a mánggamet ten
tungkulin na en balang essa, en buu a bággi ay dumikál sakay bumegsák ten
pamamag-itan nen págmahal.

En Bigu a Biyag kánni Cristo

17 Ten ngaran nen Panginoon, kagiyán ku iddi dikomoy: dyan kamon
mabiyag a kona ten kákkabiyag nen awan hidi ti pánnampalataya ten Diyos.
Awan ti seserbi en áisipán di, 18 sakay nadiklámman en isip di. Gapu ten
kamangmangan di sakay ten káttug nen ulu di, ay awan hidi ti bahagi ten
biyag a kaluub nen Diyos. 19 Nagin alipin hidi ni kahalayan, sakay awan
dán hidi matagama maski ni sabadit. Awan dán hidi ti iba a gággamitán
nan purus a kalaswaan. 20 Bakán a kona haán en natukuyan moy tungkul
kánni Cristo. 21 Nasanig moy dán en toldu a tungkul dikona sakay natukuyan
moy dán en katutuhanan a ked kánni Jesus. 22 Adággan moy dán en dati a
kákkabiyag. Eklasán moy dán en dati moy a pagkatolay a mepahamak gapu
ten mágkadukás a kagustuwan nen bággi. 23 Baguwán moy dán en pusu moy
sakay en isip moy. 24 En dapat moy a ibadu ay en bigu a pagkatolay a linalang
a kawangis nen Diyos, sakay mehayag ten matuwid sakay banal a kákkabiyag
ayun ten katutuhanan.

25 Kaya adággan tamon en págbuli-buli, sakay sikitam a atanan ay magkagi
ti tatarudan ten balang essa gapu kabilang kitam ten eessa a bággi. 26 Ni
magsaranta kam, ay iwasan moy a magkasala. Dyan moy urayán a sarámman
nen aldew en iyamut moy. 27 Dyan moy atáddan ti pagkakataun en diyablo.
28 En mágtakaw ay awan dán dapat a magtakaw, nan magaryok siya ti
marangal a kabiyagan sakay magtarabahu tánni makatulung siya ten man-
gailangan hidi. 29 Dyan kam gumamit ti mágkadukás a upos; pagsikapan moy
a en pággupos moy ay para ten kapiyyaan sakay ten tama a pagkakataun tánni
makinabang en makasanig hidi. 30 Sakay dyan moy átdenan ti kalungkutan
en Banal a Ispiritu nen Diyos, gapu siya en tatak nen Diyos dikomoy, en kati-
bayan a tubusán na kam ten netakda a aldew. 31 Ibutan moy dán en ányaman
a saket ni isip, iyamut; dyan kamon magababuy, manglait sakay magpasaket
ti isip ten agum. 32 Nan magin mabait kam sakay makákkagbiyán; patawadán

moy en balang essa a kona ten págpatawad nen Diyos dikomoy gapu kánni Cristo.

5

Mabiyag Ayun ten Demlag

1 Gapu minahal kam nen Diyos a anak na ay arigán moy siya. 2 Mabiyag
kam a putat ti págmahal a kona kánni Cristo. Gapu ten págmahal na dikotam
ay inyalay na en sadili na bilang masárrub a alay sakay handug ten Diyos.
3 Tolay kam nen Diyos, kaya awan dapat a maski mabanggit man dálla
dikomoy a nangalunya kam oni naggamet ti ányaman a kalasi ni kahalayan
oni kasakiman. 4 Dyan kam bi maggamet ti ányaman a malaswa oni awan
ti kuwenta a pággupos sakay usekan a awan nerarapat. Nan, magin mapag-
pasalamat kam ten Diyos. 5 Tukoy moy dán a awan ti bahagi ten kahariyan ni
Cristo sakay nen Diyos en tolay a mángngalunya, mahalay, sakay sakim, gapu
en kasakiman ay essa a kalasi ni págsamba ti diyos-diyosan.
6 Dyan kam padaya ten deyaman ten pamamag-itan nen pángngatuwiran
a awan ti kuwenta. Gapu ti hidi iyád ay maiyamut en Diyos ten suwail
hidi. 7 Kaya dyan kam mákpággagum dikodi. 8 Tenhud ay ked kam ten
kadiklám, peru nadid ay ked kamon ten demlag, gapu ked kam ten Pangi-
noon. Mabiyag kam nadid a kona nerarapat ten tolay hidi a ked ten demlag.
9 Gapu maganda, matuwid sakay tatarudan en gamet nen tolay a mabiyag
ten demlag. 10 Pagadalan moy ni ánya en makasaya ten Panginoon. 11 Dyan
kamon mákpággagum ten tolay hidi a ked ten kadiklámman a awan ti ibunga
a maganda. Nan ipeta moy dikodi a madukás en gamet di. 12 Makatagama
a maski ni mabanggit man dálla en bagay hidi a gággamitán di ti lihim.
13 En atanan nen melantad ten demlag ay matukuyan ni ánya a talaga iyud,
14 sakay melantad en atanan gapu ten demlag. Kaya kinagi na a,

“Lumukag ka, siko a netidug,
umikat ka ti lállábbánggan muwen,
sakay demlagan ka ni Cristo.

15 Kaya ingatan moy en kákkabiyag moy. Mabiyag kam a kona ten
mágkatalinu hidi bakán a kona ten mangmang hidi. 16 Samantalaán moy en
pagkakataun hidi a makagamet kam ti maganda, gapu putat ti kadukássan i
munduwiday nadid. 17 Dyan kam magin hangal. Intendiyán moy ni ánya en
kaluuban nen Panginoon.
18 Dyan kam maglasing, gapu dilan iyán ni magulu a kákkabiyag. Nan dapat
kam a maputat ti Banal a Ispiritu. 19 Mágkansiyon kam ti kansiyon a págsamba
sakay kansiyon hidi a ispirituwal; mágkansiyon kam bi ti buu a pusu sakay
magpuri ten Panginoon. 20 Pirmi kam a magpasalamat ten Diyos a Ama tam
gapu ten atanan a bagay, ten ngaran nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

Bilin ten Magkabinga

21 Pasakup kam ten balang essa bilang tanda nen pággalang moy kánni
Cristo.
22 Sikam a bábbi hidi, pasakup kam ten kákkabinga moy a kona ten
págpasakup moy ten Panginoon. 23 Gapu en lállaki en ulu nen kabinga na,
kona kánni Cristo a Tagapagligtas nen simbaan, a bággi na. 24 Ni konya a
sakup ni Cristo en simbaan, ay kona bi hud, a dapat a pasakup en bábbi hidi
ten atanan a bagay ten kákkabinga di.

25 Sikam a lállaki hidi, mahalán moy en kákkabinga moy a kona ten págmahal
ni Cristo ten simbaan. Inhandug na en biyag na para ten simbaan 26 tánni
iyalay na ten Diyos, káttapos a malinisan ten pamamag-itan nen dinom sakay
nen upos. 27 Ginamet na iyád tánni en simbaan ay meatubeng na ten sadili na
bilang essa a maluwalhati a simbaan a awan ti ányaman a dunget oni kulubut,
tánni magin banal sakay awan ti kapintasan. 28 Kona labi hud, dapat a
mahalán nen lállaki en kabinga na a kona ten págmahal na ten sadili na. Gapu
en magmahal ten kabinga na ay magmahal ten sadili na. 29 Awan ti tolay a
maiyamut ten sadili na a bággi. Nan páppakanán na iyád sakay alagaan, kona
ten gággamitán ni Cristo ten simbaan. 30 Sikitam ngani ay bahagi nen bággi
na. 31 Kona ten kinagi nen kasulatan, “Gapu ti iyád, ay iwarak nen lállaki
en ama na sakay ten ina na, sakay magagum hidí ay ten kabinga na; sakay
magin essa dán hidi.” 32 Tehud a dikál a katutuhanan a ihayag i kasulatanid
a iyád, a ten pangintendi ku ay tungkul ten kaugnayan ni Cristo ten simbaan.
33 Kaya sikam a kalállakiyan, mahalán moy en kákkabinga moy a kona ten sadili
moy; sikam a bábbi hidi, igalang moy en kákkabinga moy hidi.

6

Bilin ten Dáddikál hidi sakay ten Anak hidi

1 Sikam a anak hidi, sunudán moy en dáddikál moy hidi ten Panginoon
gapu iyád en karapatdapat. 2 “Igalang mu en dáddikál mu hidi.” Iyád
en purumeru a utus a tehud a pangaku 3 “tánni magin maganda sakay
magmalay en biyag mu ti lutaiday.”

4 Sikam a dáddikál hidi, dyan kam maggamet ti ányaman a bagay a ikaiya-
mut nen anak moy. Nan, padikállán moy hidi a ayun ten disiplina sakay ten
toldu nen Panginoon. 5 Sikam a alipin hidi, sunudán moy en amu moy hidi
ti lutaiday a tehud a buu a pággalang, ánteng sakay katapatan, a kumán a ti
Cristo en pagserbiyan moy. 6 Gamitán moy iyád, tehud man a maketa oni
awan bakán a para puriyán nen katolayan hidi nan gapu a tagapagserbi kam
ni Cristo sakay sumássunud ti buu a pusu ten kaluuban nen Diyos. 7 Magserbi
kam a tehud a kasayaan a kumán a en Panginoon en pagserbiyan moy bakán
a tolay. 8 Gapu tukoy moy dán a piremyuwan nen Panginoon en bawat gamet
a maganda nen deyaman, alipin man oni bakán a alipin.

9 Sikam a amu hidi, magin mabait kam ten alipin moy hidi. Dyan moy
kalimunan a parehu kam a alipin nen eessa a Panginoon a ked dilanget,
sakay awan siya ti piliyán.

En Armas hidi a Gubwat ten Diyos

10 Bilang pangkatapusan, magpakatibay kam ten begsák a gubwat ten
Panginoon sakay ten dakila a kapangyariyan na. 11 Gamitán moy en atanan
a kagamitan sakay armas a panggera a kaluub nen Diyos tánni malabanan
moy en patibung hidi nen diyablo. 12 Gapu awan kitam mákpaglaban ti
tolay, nan ten pinunu hidi, ten tehud hidi a kapangyariyan, sakay ten
tagapamahala hidi nen kadiklámman a ked ti munduwiday, en ispiritu hidi
a mágkadukás ten kalawakan. 13 Kaya isulot moy en atanan a kagamitan
a panggera a gubwat ten Diyos. Tánni makalaban kam ni dumemát en
madukás a aldew a lumusub en kadima, tánni káttapos nen labanan ay
matatag kam padi a nakataknág.

14 Kaya maghanda kam. Isinturon moy en katutuhanan, sakay isulot moy
ten rakaw moy en baluti ni pagkamatuwid. 15 Isulot moy en sandalyas nen
pagin-handa ten pángngaral ten Maganda a Bareta nen kapayapaan. 16 Pirmi
moy a gamitán a págsangga en pánnampalataya, a siya en mangadáp ten
magapoy-apoy a pana nen diyablo. 17 Isulot moy en helmet nen kaligtasan,
sakay gamitán en ispada nen Ispiritu, a awan ti agum nan en Upos nen
Diyos. 18 Gamitán moy i atananid a iyád ten pamamag-itan nen págdasal
sakay pákkekagbi ten Diyos. Magdasal kam ten atanan a pagkakataun ten
tulung nen Ispiritu. Pirmi kam a maghanda sakay tulos-tulos a ipagdasal
en atanan a tolay hidi nen Diyos. 19 Ipagdasal moy bi a pagkaluubanák nen
Diyos ti tama a pággupos tánni mepahayag ku a tehud a begsák isip en lihim ni
iyád a Maganda a Bareta. 20 Gapu ti iyád a Maganda a Bareta, ay inutusanák,
sakay nadid ay nakapiresuwák. Kaya ipagdasal moy a mepahayag ku iyád a
tehud a begsák isip a kona ten karapatdapat.

Katapusan a Págbati

21 Ti Tiquico, a mahal tam a kapatkaka sakay matapat a magserbi ten
Panginoon, en mángbareta dikomoy ten atanan a bagay tungkul dikoku sakay
ten gággamitán ku. 22 Kaya paangayán ku siya haán ay tánni matukuyan moy
en kalagayan mi háddi, sakay tánni mapabegsák na en isip moy.

23 Ipagkaluub nakuwan nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a ti Jesu-
Cristo ten atanan a kákkapatkaka en kapayapaan sakay en págmahal a tehud a
pánnampalataya. 24 Nakuwan ay pagpalaán kam a atanan nen Diyos, dikomoy
a magmahal ti hustu ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Pablo ten TAGA FILIPOS HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Sulat ni Pablo ten Taga-Filipos hidi ay para ten dipalongu a simbaan a intatag ni Pablo ti Europa ti Macedonia, essa a prubinsiya ti Roma. Insulat na iyád dikona a nakapiresu siya. Rendiyán siya tenhud nen pángkontra nen agum a manggagawa a Cristiano sakay mabalisa siya gapu ten liwat a toldu a magkalat ten simbaan ti Filipos. Konapamanhud, ay ketan ti sulatid a iddi en kasayaan sakay págtiwala a en paliwanag ay en págkahud ni Pablo ti matibay a pánnampalataya kánni Jesu-Cristo.

En pinakapaksa ni sulatid a iddi ay pasalamatan en mánnampalataya hidi ti Filipos ten tulung a impatawid di kánni Pablo ten panahun nen matindi a pangangailangan. Ingkagi na háddi en págtiwala na dikodi, tánni magkahud hidi ti begsák isip sakay págtiwala dikona ten panahun nen problema. Pinayuwan na hidi a magin magpakababa a kona kánni Jesus sakay awan paakit ten págmataas sakay makasadili a kagustuwan. Impaala-ala na dikodi a en biyag di kánni Cristo ay kaluub nen Diyos a tinanggap di ten pamamag-itan nen pánnampalataya bakán a ten págtupad di ten Kautusan nen Judio hidi. Inlinaw na en kasayaan sakay kapayapaan a inyatád nen Diyos ten magpasakup hidi kánni Cristo.

Ti sulatid a iyád ay inlinaw na en kasayaan, tiwala, págkakaessa sakay pángtulos-tulos ten pánnampalataya sakay kákkabiyag a Cristiano. Binanggit bi háddi ni Pablo en tunay a págmahal na ten kákkapatkaka hidi ti Filipos.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-11
Sadili a patunay ni Pablo 1:12-26
En biyag kánni Cristo 1:27-2:18
En planu hidi para kánde Timoteo sakay Epafrodito 2:19-30
En babala hidi tungkul ten kadima sakay ten panganib hidi 3:1-4:9
Ti Pablo sakay en amigu na hidi ti Filipos 4:10-20
Katapusan 4:21-23

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo ay ti Timoteo a alipin ni Cristo Jesus.

Para ten atanan nen taga-Filipos a tolay nen Diyos a nákpagkaessa kánni Cristo Jesus, sakay ten pinunu hidi kona bi ten katulung di hidi a mangasiwa ten simbaan. 2 Pagpalaán kam nen Diyos a Ama tam sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo ti kapayapaan.

En Dasal ni Pablo Para ten Taga-Filipos hidi

3 Pirmiyák a magpasalamat ten Diyos kada maisip takam. 4 Tunayák ti saya kada idasal takam a atanan. 5 Magpasalamaták gapu ten káttulung moy dikoku ten págpakapospos ten Maganda a Bareta sapul ten purumeru a aldew a hanggan nadid. 6 Siguraduwán ku dikomoy a en maganda a gamet a sinapulan nen Diyos dikomoy, ay tapusán na a hanggan ten Aldew nen kássoli ni Cristo Jesus. 7 Mahal takam a tarud, kaya dapat la a pahalagaan takam ti kona háddi. Gapu nagin kaguman takam ten tungkulin a inyatád nen Diyos dikoku, mentras a patunayan ku en Maganda a Bareta sakay

ibahagi maski nadid a pumáppiresuwák. 8 Tukoy nen Diyos a en kákkaammaw
ku dikomoy ay kona ti kadikál ten págmahal ni Cristo Jesus dikomoy.

9 Idáddasal ku a en págmahal moy ay tulos-tulos a lumagu a tehud a
karunungan sakay pággintendi, 10 tánni mapili moy en pinakamahalaga. Ni
magkakonahud, káddemát ni Cristo ay demáttan na kam a malinis, sakay
awan ti kapintasan. 11 Sakay en biyag moy ay maputat ti mágkaganda a
katangian a gubwat kánni Jesu-Cristo, para ten karangalan sakay kapuriyan
nen Diyos.

Ti Cristo en Biyag

12 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy a en nangyari dikoku
ay nakatulung ti dikál ten kállawak nen Maganda a Bareta. 13 Kaya natukuyan
nen atanan a guwardiya ten palasyu sakay nen agum pa hidi a ked háddi, a
sikán ay nepiresu gapu tagapagserbiyák ni Cristo. 14 Sakay en kakpalan ten
kákkapatkaka hidi ay mas tummibay en tiwala di ten Panginoon, kaya lalu a
binumegsák en isip di a awan ti ánteng a ipangaral en upos nen Diyos.

15 Ipangaral ngani nen agum ti Cristo gapu la ten inggit di sakay
pákpágtatalu, peru en agum ay mangaral a tehud a katapatan. 16 Gamitán di
iyád gapu ten págmahal, tukoy di a nakapiresuwák gapu ten págpatunay ku ten
Maganda a Bareta. 17 Mangaral en agum peru awan ti katapatan, nan gapu
la ten makasadili di a kagustuwan, gustuwák di la a pasaketan mentras a
pumáppiresuwák. 18 Peru awan la iyán a atanan dikoku, ikasaya ku pa ngani.
Mahalagaid ay mepangaral ti Cristo, tapat man oni awan.

Essa ku paid a ikasaya, 19 ay en pag-asa ku a balang aldew, gapu ten dasal
moy hidi sakay ten tulung nen Ispiritu ni Jesu-Cristo ay makaluwasák ti
págpiresuwanidi. 20 En gugustu ku sakay asaan ku ay awanák magkulang ten
tungkulin ku, nan ten atanan a pagkakataun lalu dán nadid ay magkahudák
ti begsák isip. Tánni ten pamamag-itan ku, mabiyag man oni matay ay
mapapuriyan ku ti Cristo. 21 Gapu para dikoku, biyag kuwidi ay para
kánni Cristo. Ni matayák ay mas higit pa en pakinabang ku. 22 Peru ni
biyagák ay makagamiták padi ti mágkaganda a bagay, kaya awan ku tukoy
ni hádya i piliyán kuwid. 23 Mahirap a magpili ten duwwa a bagay. Gustu
kuwid ay matay dán tánni makaguman ku dán ti Cristo, gapu iyád i mas
magandaid para dikoku. 24 Peru para ten kapiyyaan moy ay mas maganda
ni manatiliyák palla a biyag. 25 Kaya siguraduwák a mabiyagák padi sakay
makaguman moy, tánni matulungan takam a makapagtulos-tulos a tehud a
kasayaan ten pánnampalataya moy. 26 Tánni ni makagumanák moy dámman
a ruway ay magkahud kam ti katuwiran a mepagmadikállák moy ten biyag
moy a tehud a pákpagkaessa kánni Cristo Jesus.

27 Kaya ngani kákkapatkaka ku hidi, en mahalaga ay mabiyag a ayun ten
Maganda a Bareta ni Cristo. Tánni makasoliyák man haán oni awan, ay
nakasiguraduwák a manatili kam a matatag ten eessa a layunin. Sakay
mamagkakaguman kam ten pákpaglaban para ten pánnalig ten Maganda a
Bareta. 28 Dyan kam manteng ten kadima moy hidi, gapu iyád i palatan-
daanid a mepahamak hidi sakay sikam ay maligtas, gapu en Diyos i man-
gatáddid dikomoy ti katagumpayan. 29 Gapu inátdenan na kam ti karapatan
a magserbi kánni Cristo, bakán la a manalig dikona, nan magtiis bi para
dikona. 30 Kaguman takamon ten pákpaglaban a netan moy a ginamet ku

tenhud pa, sakay kona ten nabareta moy a hanggan nadid ay gággamitán ku padi.

2

En Págpakababa ni Cristo

1 Nadid, gapu en biyag moy kánni Cristo ay mangpabegsák dikomoy, sakay
en págmahal na ay mangpasaya dikomoy. Tehud kam a pákpagkaessa ten
Banal a Ispiritu, sakay tehud kam a kabaitan sakay págmalasakit ten agum.
2 Agidán ku dikomoy a pasayaánnák moy ti hustu, magkahud kam ti essa
a kaisipan, essa a págmahal, essa a pusu sakay kagustuwan. 3 Dyan kam
maggamet ti ányaman a bagay gapu la ten kagustuwan moy a metanyag, nan
magpakababa kam sakay dyan moy isipán a mas mataas kam nan ten agum.
4 Isipán moy en para ten kapiyyaan nen agum, bakán la a para ten sadili moy
a kapiyyaan. 5 Dapatid, ay en kaisipan moy ay kona ten kánni Cristo Jesus.
6 Maski ni tunay siya a Diyos,
ay awan na impilit en sadili na a pumantay ten Diyos.
7 Nan kinusa na a tinanggiyan a magin kapantay nen Diyos,
sakay nagin kona ten essa a alipin.
Neenak siya a kona ten karaniwan a tolay.
Sakay dikona magin tolay ti Cristo,
8 ay nagpakababa siya sakay nagin masunurin ten Diyos hanggan ka-
matayan,
maski ten kákkatay na ten kudus.
9 Kaya inlangkaw siya nen Diyos ten kalangkawan a lugar dilanget
sakay inátdenan siya ti ngaran a kataasan ten atanan a ngaran. 10 Tánni
ten ngaran ni Jesus
ay lumuhud en atanan dikona,
en ked dilanget, ked ten luta, sakay en ked ten mundu nen patay hidi.
11 Sakay atanan ay magpahayag a ti Jesu-Cristo en Panginoon,
ten kapuriyan nen Diyos Ama.

Magdemlag a kona ten Simbuwan

12 Kaya ngani, mahal ku hidi dapat ay mas masunurin kam nadid nan
dikona kagumanák moy palla. Sumunud kam a tehud a ánteng sakay
pággalang ten Diyos hanggan magin ganap en kaligtasan moy. 13 Gapu en
Diyos en mangatád dikomoy ti sor sakay begsák a maggamet ten kaluuban
na.
14 Gamitán moy en atanan a bagay a awan ti reklamu sakay pamágtalu-
talu, 15 tánni magin malinis kam sakay awan ti kapintasan a anak nen Diyos
ten ditángnga nen tolay hidi a liwat ti kákkabiyag sakay mágkadukás. Ni
magkakonahud, ay magin demlag kam dikodi a kona ten biton a magdemlag
dilanget, 16 mentras a ipangaral moy dikodi en mensahi a makapangatád ti
biyag. Káddemát ni Cristo ay mepagmadikál takam gapu awan nawanan ti
kabuluhan en pagud ku.
17 En pánnampalataya moy sakay págserbi ten Panginoon ay kona ten han-
dug a iyalay moy dikona. Sakay en digi ku ay mebuhus a mekuyug ten
handug moy. Ni magkakonahud ay ikasaya ku sakay mákpagsayaák dikomoy.
18 Kona labi hud, dapat kam a magsaya sakay mákpagsaya kam dikoku.

De Timoteo sakay ti Epafrodito

19 Ni ipagkaluub nen Panginoon a Jesus ay paangayán ku haán a pagdaka
ti Timoteo tánni bumegsák isip kuwidi ni matukuyan ku dikona en kala-
gayan moy. 20 Awan ti makaparehu dikona ten pákpagkaessa na dikoku ten
págmalasakit ten kapiyyaan moy. 21 Gapu en gustu nen agum ay en pangsadili
di la a kapiyyaan, bakán a en para kánni Jesu-Cristo. 22 Tukoy moy labi en
katapatan ni Timoteo. Magkaguman kami a kona ten matama a magserbi
alang-alang ten Maganda a Bareta. 23 Gustu ku nakuwan a paangayán siya
haán ni matukuyan ku dán ni ánya i mangyariyid dikoku háddi. 24 Umasaák
ten Panginoon a awan dálla magmalay ay makaangayák haán.
25 Naisip ku a kailangan a paangayán haán ti Epafrodito. Siya ay kaparehu
ku a manggagawa sakay sundalu nen Diyos, pinaangay moy siya háddi
tánni tulunganák na. 26 Tunay dán sor naid a ketan na kam haán a atanan.
Mabalisa siya a tarud gapu natukuyan moy a nagkasakit siya. 27 Nagkasakit
ngani siya ti mahigpit a ngari-ngari na dán a ikatay. Peru kinagbiyan siya
nen Diyos sakay bakán la a siya nan pati sikán, sakay nakaiwasák ti purus
dálla a kalungkutan. 28 Kaya ngani gustu ku dán a paangayán siya haán tánni
masaya kam a maketa dikona a ruway. Sakay tánni maibut dán en kákkabalisa
ku. 29 Kaya tanggapán moy siya a tehud a kasayaan bilang essa a kapatkaka
ten Panginoon. Igalang moy en tolay hidi a kona dikona, 30 gapu ngaringari
dán siya a matay para ten págserbi na kánni Cristo tánni tulunganák na ten
tulung a awan moy magamet para dikoku.

3

En Tunay a Pagkamatuwid

1 Bagu ku a tapusán i sulat kuwidi ay gustu ku a kagiyán dikomoy
kákkapatkaka ku hidi, a magsaya kam ten Panginoon. Awanák magsasawa
a mángruway a isulat dikomoy bagayid a hidi iyád a nesulat ku dán tenhud,
para labi iyád ten kapiyyaan moy.
2 Magingat kam ten tolay hidi a kumán a isip hayup, masássorán hidi a
maggamet ti madukás, sakay ipilit di a kailangan en págturi. 3 Alalahanán
moy a bakán a hidi en tatarudan a turi nan sikitam, gapu sambaán tam
en Diyos ten pamamag-itan nen Ispiritu na sakay ked kánni Cristo Jesus
en kasayaan tam. Awan kitam magtiwala ten págturi sakay ten agum pa
hidi a serimonya a ipáppasunud di. 4 Sabagay tehudák a sapat a dahilan
para mangtáttawid ti hidi iyád a serimonya. Ni isipán nen deyaman a tehud
siya a katuwiran a magtiwala ti hidi iyád a gamet ay mas laluwák dán.
5 Tinuriyák ten kawalu a aldew sapul ten neenak ku. Sikán ay Hebreo, tunay
a Israelita, sakay gubwat ten lahi ni Benjamin. Ni kássunud ten kautusan
a sássunudán nen Judio hidi en págguronan, sikán ay Pariseo. 6 Gapu ten
sigasig ku a sumunud, ay inusig ku en simbaan. Ni ten pagkamatuwid ayun
ten kássunud ten Kautusan ay awan ti mepintas dikoku. 7 Peru en bagay
hidi a imbilang ku tenhud a pakinabang ay imbilang ku nadid a awan ti
kabuluhan, alang-alang kánni Cristo. 8 Imbilang ku dán a awan ti kuwenta
en atanan a bagay bilang kapalit nen mas lalu a mahalaga, en pákkatenggi
kánni Cristo Jesus a Panginoon ku. En atanan a bagay ay imbilang ku
dán a basura tánni makao ku la ti Cristo, 9 sakay mákpagkaessa dikona. En
pagkamatuwid ku ay bakán a ten pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan,
nan ten pánnampalataya kánni Cristo, iyád ay gubwat ten Diyos ten pamamag-
itan nen pánnampalataya. 10 En gugustu ku nadid ay makilala ti Cristo ti hustu,

maranasan en kapangyariyan nen kákkabiyag na a ruway, mákbahagi ten tinággád na a hirap sakay pumarehu dikona pati ten kákkatay na, 11 ten pagasa a mabiyagák bi a ruway.

Magtulos-tulos Hanggan ten Hangganan

12 Awan ku kagiyán a nagamet ku dán en bagay hidi a gustu ku a gamitán oni awanák dán makagamet ti kasalanan. Kaya pakapilitán ku a matanggap en piremyu a siya en dahilan nen pángdulaw ni Cristo Jesus dikoku. 13 Kákkapatkaka ku hidi, awan ku ipalagay a natanggap ku dán i piremyuwid a iyád. Nan en gággamitán ku nadid ay limunán en nakalipas sakay gamitán ku en atanan a kaya ku para mademát en tamuwán ku. 14 Kaya magtulos-tulosák a tamu ten hangganan tánni matanggap ku en piremyu, a awan ti agum nan en pángdulaw nen Diyos dikoku para ten biyag dilanget ten pamamag-itan ni Cristo Jesus. 15 Kona haán i dapatid a magin ugali tam a mágkatatag dán ti pánnampalataya. Peru ni en agum dikomoy ay iba en ugali di ay ilinaw iyád nen Diyos dikomoy. 16 Mahalagaid ay itulos-tulos tam la en gággamitán tam nadid.

17 Kákkapatkaka ku hidi, arigánnák moy, sakay magadal kam ten mangunonud hidi ten halimbawa a impeta mi dikomoy. 18 Kona ten pirmi ku kákkagiyán dikomoy, sakay nadid ay isanget ku a ruwayán, makpal a mabiyag nadid a bilang kadima nen kudus ni Cristo. 19 Kapahamakan sangpáttán diyid gapu diyusán diyid ay en kagustuwan nen bággi di. Ipagmadikál di pa en bagay hidi a dapat nakuwan a ikasaniki di, sakay en páppospusán di dálla ay en bagay hidi ti munduwiday. 20 Peru dilanget i tatarudanid a banuwan tam. Kaya tunay en kasayaan tam a maguray ten Tagapagligtas tam, en Panginoon a ti Jesu-Cristo a gubwat dilanget. 21 Káddemát ni aldewid a iyud, ay palitan na en bággi tam a pangluta ti maluwalhati a kona ten bággi na, gamitán na en kapangyariyan a mangsakup ten atanan a bagay.

4

En Bilin hidi

1 Kaya ngani mahal ku hidi a kákkapatkaka a kaammawan ku a tarud, sikam en kasayaan ku sakay ipagmadikál takam! Magpakatatag kam ten Panginoon. 2 Sikam Euodia sakay Sintique ipákpágguron ku dikomoy, magkasundu kamon bilang matkaka ten Panginoon. 3 Sakay siko, tapat ku a kaguman, tulungan mu i duwwaid a iyád a bábbi. Tummulung bi hidi dikoku ten págpahayag ten Maganda a Bareta, kaguman de Clemente sakay ten agum pa hidi a kakagumanan ku. En ngaran di ay nakasulat ten libru nen biyag.

4 Magin masaya kam nakuwan a pirmi ten pákpagkaessa moy ten Panginoon. Iruway ku dámman a kagiyán: magsaya kam!

5 Ipeta moy en kabaitan moy ten atanan. Adeni dán a dumemát en Panginoon. 6 Dyan moy kabalisaan en ányaman a bagay, nan agidán moy ten Diyos en atanan nen kailangan moy ten pamamag-itan nen dasal a tehud a pasalamat. 7 Sakay en kapayapaan a awan maabut nen isip nen tolay en mangbantay ten pusu moy sakay ten isip moy ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.

8 Katapusan kuwid a makagi kákkapatkaka, ay dapat moy a idátton ti isip moyen en bagay hidi a karapatdapat sakay kapuri-puri: en bagay hidi a tatarudan, marangal, matuwid, malinis, maganda, sakay kagalang-galang.

9 Igamet moy en atanan a natukuyan moy, natanggap, nasanig sakay netan
dikoku. Ni magkakonahud, ay pumirmi dikomoy en Diyos nen kapayapaan.

Salamat ten Tulung Moy

10 Tunay saya kuwidi ten Panginoon gapu nabati ku dámman a ruway en
págmalasakit moy dikoku, kállipas nen nalay a panahun. Tukoy ku a awanák
moy nalimunan. Kaya la, awan kam ti pagkakataun a tumulung dikoku.
11 Kagiyán ku iyád dikomoy bakán a gapu aryokan takam ti tulung, gapu
natutunan ku dán a makontentu ányaman en kalagayan ku. 12 Naranasan ku
dán a maghikahus, sakay sumagana. Natutunan ku dán a makontentu ten
ányaman a katayuwan: en mabássug oni magaláp, en kasaganaan oni lubu-
lubus. 13 Atananid a iyád ay magamet ku gapu ten begsák a gubwat kánni
Cristo.
14 Konapamanhud, ay magpasalamaták ten káttulung moy ten kahirapan
ku. 15 Tukoy moy labi a taga-Filipos hidi, dikona lummakadák ti Macedonia
sakay magsapul palla ten pángngaral ten Maganda a Bareta, ay sikam la
en simbaan a tummulung dikoku; sakay sikam la en nakaguman ku ten
kasaganaan sakay ten kahirapan. 16 Maski dikona kedák dán ti Tesalonica,
ay bakán la pepensangan a pinatawidanák moy ti tulung. 17 Bakán a gustu
kuwid ay makatanggap la ti tulung dikomoy, nan gustu ku a matanggap moy
en pagpapala hidi a gapu ten pággatád moy. 18 Iddi nadid en katibayan nen
subra-subra a tulung moy dikoku. Subra pa ten pangailangan ku en tulung
a tawid ni Epafrodito. Hidi iyád ay masárrub a handug ten Diyos, handug
a katanggap-tanggap sakay makasaya dikona. 19 Sakay gubwat ten sagana
a kayamanan na, ay iyatád nen Diyos ku en atanan nen kailangan moy ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus. 20 Puriyán en Diyos tam sakay Ama a awan ti
katapusan! Amen.

Dimudyan a Págbati

21 Ikumustaák moy ten atanan a tolay nen Diyos a mánnampalataya kánni
Cristo Jesus. Mákkumusta bi en kákkapatkaka tam hidi a kaguman ku háddi.
22 Atanan nen tolay hidi nen Diyos a ked háddi ay mákkumusta, lalu dán ten
tagapagserbi hidi ten palasyu nen Emperador.
23 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-COLOSAS HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Iyád a sulat ni Pablo ay para ten simbaan ti Colosas, essa a banuwan ti Asia Menor a ked ti sikatan ni Efeso. Bakán a ti Pablo i nángpataknággid ti simbaanid a iyád, peru tehud bi siya a pananagutan háddi gapu nángpatawid siya haud ti manggagawa hidi a gubwat ti Efeso, en kapitolyo ni Roma ti Asia. Natukuyan na a tehud a liwat a mágtoldu ten simbaan haud. Itáttoldu ni hidi iyád a kailangan a sumamba ti "ispirituwal a kapangyariyan" tánni matenggi nen essa tolay en Diyos sakay magkahud ti tunay a kaligtasan. Itáttoldu di pa a dapat a magpasakup ten sari-sari hidi a seremonya kona ten págturi, sakay mahigpit a sumunud ten patakaran hidi tungkul ten pagkain sakay ten agum pa hidi a bagay.

Summulat ti Pablo tánni kontraán i tolduwid a hidi iyád ten pamamag-itan nen tatarudan a toldu a Cristiano. Iddi en kabuuwan nen sulat na: ti Jesu-Cristo la en makapangatád ti tunay a kaligtasan. En iba a pánniwala sakay ten seremonya hidi ay máng-adeyu ten mánnampalataya hidi kánni Cristo. Ten pamamag-itan ni Cristo ay linalang nen Diyos i munduwiday. En paraan la nen kaligtasan ay en pákpagkaessa kánni Cristo. Inessa-essa na en kahulugan ni iyád a toldu para ten mánnampalataya hidi.

Mapansin háddi ti Tiquico, a siya en nangtawid ti Colosas ti sulatid a iyád ni Pablo, sakay inaguman ni Onesimo, en alipin a nagin bahagi nen págsulat ni Pablo kánni Felimon.

Lasán nen libru

Sapul 1:1-8
En pagka-Diyos sakay tarabahu ni Cristo 1:9-2:19
En bigu a biyag a nakaugnay kánni Cristo 2:20-4:6
Katapusan 4:7-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos, sakay gubwat bi ten kapatkaka tam a ti Timoteo.

2 Para ten taga-Colosas hidi a tolay nen Diyos sakay tapat a kákkapatkaka kánni Cristo.

Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam.

Dasal a Pasalamat

3 Kada a ipagdasal mi kam ay pirmi kami a magpasalamat ten Diyos a Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 4 Gapu nabareta mi en pánnampalataya moy kánni Cristo Jesus sakay en págmahal moy ten atanan a tolay nen Diyos, 5 gapu ten pag-asa moy a matanggap en nehanda para dikomoy dilanget. Natukuyan moy en tungkul ti pag-asaid a iyád dikona a nepangaral dikomoy en upos nen katutuhanan, en Maganda a Bareta a dummemát dikomoy. 6 Kummalat iyád sakay nangatád ti pagpapala ti buuwiday a mundu, kona ten nangyari dikomoy sapul dikona a masanig moy sakay maintendiyan en katutuhanan tungkul ten kabaitan nen Diyos. 7 Natukuyan moy iyád kánni Epafras a kaguman mi a tagapagserbi, essa a tapat a tagapagserbi ni Cristo, siya en mage-bággi mi haán. 8 Natukuyan mi dikona en tungkul ten págmahal a impagkaluub dikomoy nen Ispiritu.

9 Kaya sapul dikona a masanig mi iyád, ay tulos-tulos mi kam a idáddasal
ten Diyos, a nakuwan ay matukuyan moy ti hustu en kaluuban na, ten
pamamag-itan nen karunungan sakay pággintendi a kaluub nen Ispiritu.
10 Ni magkakonahud, ay mabiyag kamon a karapatdapat sakay makasaya
ten Panginoon, magbunga ti mágkaganda a gamet sakay lumawak en
pákkatukoy moy ten Diyos. 11 Idáddasal mi bi a patatagán na kam ten tulung
nen dakila a kapangyariyan na, tánni matiis moy a tehud a kasayaan sakay
tehud a katiyagaan ten atanan a bagay. 12 Nakuwan ay mapagpasalamat
kam ten Ama gapu nebilang kitam a karapatdapat a mákbahagi ten pangaku
hidi nen Diyos para ten tolay na hidi a ked ten demlag. 13 Inligtas na kitam
ten kapangyariyan nen kadiklámman sakay inyagton ten kahariyan nen
mahal na a Anak, 14 a nangpalaya sakay nangatád dikotam ti kapatawadan
ten kasalanan tam hidi.

En Pagka-Diyos sakay Tarabahu ni Cristo

15 Ti Cristo en letratu nen Diyos a awan ketan. Siya en panganay a anak
sakay dipalongu ten atanan a linalang. 16 Gapu ten pamamag-itan na en
atanan ay linalang nen Diyos, en atanan a ked dilanget sakay ti lutaiday, ke-
tan man o ni awan, pati en ispirituwal a kapangyariyan, pághari, pámmahala
sakay pagin-pinunu. En atanan ay linalang nen Diyos ten pamamag-itan
na sakay para dikona. 17 Siya en dipalongu ten atanan, sakay i buuwiday
a mundu ay nanatili a ked ten kaayusan ten pamamag-itan na. 18 Siya en
ulu nen simbaan a bággi na. Siya en dipalongu, en panganay a Anak a
nabiyag a ruway gubwat ten patay hidi, tánni siya en magin dipalongu ten
atanan. 19 Gapu ginustu nen Diyos a en buu a pagka-Diyos na ay manatili
ten Anak. 20 Ten pamamag-itan nen Anak ay ginustu nen Diyos a en atanan
a bagay, dilanget ay ti lutaiday, ay mákpagkasundu dikona, pákpagkasundu ten
pamamag-itan nen pággalay nen Anak ten digi na ten kudus.
21 Tenhud ay adeyu kam ten Diyos sakay nagin kadima na gapu ten
pággamet sakay pággisip moy ti madukás. 22 Peru ten pamamag-itan nen
kákkatay ni Cristo, ginamet kam nen Diyos a amigu na, tánni meatubeng na
kam a banal, awan ti kapintasan sakay awan ti dunget ten prisensiya na.
23 Peru kailangan a manatili kam a tapat, matatag ten pánnampalataya moy,
sakay dyan moy pabayan a mawan en pag-asa a gubwat ten Maganda a
Bareta a nasanig moy. Sikán a ti Pablo ay nagin tagapagserbi ten Maganda a
Bareta a impahayag ten atanan a tolay ti buuwiday a mundu.

Nagserbi ti Pablo ten Simbaan

24 Masayaák ten pághirap ku para dikomoy, gapu ten pamamag-itan ni iyád
ay metulos-tulos ku en naburay a pághirap ni Cristo para ten simbaan a bággi
na. 25 Ginamiták nen Diyos a tagapagserbi na ten simbaan tánni ipahayag
dikomoy ti buu en upos na. 26 Nanalay a nelihim iyád a mensahi ten balang
essa, peru nadid ay nehayag dán ten tolay hidi nen Diyos. 27 Ginustu nen
Diyos a ihayag dikomoy a Hentil hidi en dakila sakay makataka-taka a lihim
a awan ti agum nan ti Cristo a ked dikomoy nadid. Siya en pag-asa tam a
makabahagi kitam ten kaluwalhatian nen Diyos. 28 Iyán en dahilan ni bakin
ipangaral mi ti Cristo. Paalalahanan mi en atanan sakay táttolduwan ti buu a
kaalaman ayun ten makaya mi tánni meatubeng mi en balang essa ten Diyos
a matatag gapu ten pákpagkaessa kánni Cristo. 29 Kaya magsumikapák ti hustu
ten pamamag-itan nen kapangyariyan a inyatád dikoku ni Cristo.

2

1 Gustu ku a matukuyan moy ni sakonya ti kadikál en págtiis ku para
dikomoy, kona bi ten taga-Laodicea hidi sakay ten atanan a awan palla
hidi naketa dikoku. 2 Gamitán ku iyád tánni bumegsák en isip di, sakay
magmahalan hidi ten balang essa. Ni magkonahud ay magkahud hidi ti
ganap a pagpapala sakay pággintendi, sakay kaalaman tungkul ten lihim nen
Diyos a awan ti agum nan ti Cristo. 3 Ten pamamag-itan na ay nehayag en
atanan a kayamanan nen karunungan sakay kaalaman nen Diyos.

4 Kagiyán ku iyád dikomoy tánni awan kam metawtaw nen deyaman ten
pamamag-itan nen makaakit hidi a pággupos. 5 Maski ni awanák haán, ay
kagumanák moy bi ten ispiritu. Masayaák gapu maayus en kákkabiyag moy
sakay matatag en pánnampalataya moy kánni Cristo.

Ganap a Kákkabiyag kánni Cristo

6 Ta tinanggap moy dán ti Cristo Jesus a Panginoon, mabiyag kam a tehud
a pákpagkaessa dikona. 7 Magpakatibay kam dikona sakay palaguwán moy
biyag moyen dikona. Magpakatatag kam ten pánnampalataya moy a netoldu
dikomoy sakay pirmi kam a magpasalamat ten Diyos.

8 Magingat kam a awan maalipin ni deyaman ten pamamag-itan nen awan
ti kuwenta sakay mágkadaya a karunungan a awan gubwat kánni Cristo, nan
gubwat ten dati a kaugaliyan nen tolay hidi sakay ispiritu hidi a maghari ti
munduwiday. 9 Gapu maski dikona nagin tolay ti Cristo, ay ked dikona en
tunay a pagka-Diyos. 10 Sakay gapu ten pákpagkaessa moy dikona, kaya awan
kam mawanan ten atanan a kailangan moy a pang-ispirituwal. Sakup na
atanan a kapangyariyan sakay kapamahalaan.

11 Gapu ten pákpagkaessa kánni Cristo ay naturi kam peru bakán a ten
págturi a gamet ni tolay nan ten pamamag-itan ni Cristo ten páng-ibut na ten
mágkadukás a kagustuwan nen bággi. 12 Dikona binyagan kam ay nelábbáng
kam a kaguman ni Cristo, sakay nabiyag kam bi a ruway a kaguman na
gapu ten pánniwala moy ten kapangyariyan nen Diyos a nangbiyag a ruway
dikona. 13 Sikam a Hentil hidi a dati a patay gapu ten kasalanan, ay biniyag
a ruway nen Diyos a kaguman ni Cristo. Pinatawad kitam nen Diyos ten
kasalanan tam hidi. 14 Pinawanan na ti bisa en atanan a nesulat hidi a
kautusan a kontra dikotam, pati en pananagutan a tehud a kaugnayan háddi.
Inibutan na hidi iyád ten dikona a ipaku ti Cristo ten kudus. 15 Ten pamamag-
itan nen kákkatay ni Cristo ten kudus, ay tinalu na en pinunu hidi sakay
en tehud hidi a kapangyariyan ti munduwiday. Kumán hidi a nabihag a
imparada na ten publiku bilang katunayan nen págtagumpay na.

16 Kaya dyan kamon pasakup ten ányaman a patakaran tungkul ten makan
oni mainom, tungkul ten mahalaga hidi a aldew, kasayaan ten bigu a bulan
oni ten Aldew nen Káimang. 17 Hidi iyád ay aninu la nen bagay hidi a
pademát peru ti Cristo en katuparan ni atananid a iyád. 18 Dyan kam padaya
ten magpeta hidi ti liwat a págpakababa, ten págsamba di ten anghel hidi.
Ipágmadikál di a mas higit hidi dikomoy gapu tehud hidi a pangitain peru
i tatarudanid ay maghambug la hidi gapu ten kaisipan di a makamundu.
19 Awan hidi pasakup kánni Cristo a siya en ulu sakay tehud a kapangyariyan
ten buu a bággi. Siya bi en mangtongku-tongku ten bahagi hidi nen bággi
ten pamamag-itan nen kasukasuwan sakay ten litid hidi. Siya en mágpalagu
sakay mágpalagu ten buu a bággi ayun ten kagustuwan nen Diyos.

En Bigu a Biyag kánni Cristo

20 Nákkatay kamon a kaguman ni Cristo sakay awan dán ten kapangyariyan
nen mágkadukás hidi a ispiritu a maghari ti munduwiday. Bakin sumunud
kam pa ten patakaran hidi a kumán a kabilang kam palla ti munduwiday,
kona ten, 21 "Dyan saberan iddi," "Dyan mu ennaman iyán," "Dyan mu
arikadán iyudi?" 22 Hidi iyád ay utus sakay toldu la nen tolay, sakay nelaan
ten bagay hidi a maubus káttapos mu a gamitán. 23 Ti bigla ileng ay kumán
ngani a karunungan, págsamba, págpakababa sakay págpahirap ten sadili a
bággi. Peru hidi iyád ay awan makapangpugád ten kagustuwan nen bággi.

3

1 Nabiyag kam a ruway a kaguman ni Cristo kaya ituun moy i isip moyen
ten bagay hidi a ked dilanget a páppágyanan ni Cristo a mággetnud ten
kawanan nen Diyos. 2 En bagay hidi a makalanget i iyasák moyid ti isip
moyen bakán a en bagay hidi a makaluta 3 gapu natay kamon sakay en
tatarudan a biyag moy ay ked ten Diyos a kaguman ni Cristo. 4 Ti Cristo en
biyag moy, sakay ni mehayag dán siya ay mehayag kam bi a kaguman na
sakay makabahagi kam ten karangalan na.

En Dati sakay en Bigu a Biyag

5 Kaya dapat a ibutan moy dán en kagustuwan nen bággi moy: en
pángngalunya, kahalayan, pággamet ti mágkalaswa a bagay, madukás a kagus-
tuwan, sakay en kasakiman a essa a kalasi ni págsamba ten diyos-diyosan.
6 Gapu ti bagayid a hidi iyád ay makatanggap ti parusa nen Diyos en tolay
hidi a awan sumássunud dikona. 7 Tenhud, ay nabiyag kam bi a ayun ti hidi
iyud a kagustuwan nen bággi dikona a paghariyan kam palla ni hidi iyád.
8 Peru nadid, tanggiyan moy dán atananid a hidi iddi: págsaranta,
kákkaiyamut sakay madukás a isip. Iwasan moy dán en páglait sakay en
mágkalaswa a pággupos. 9 Dyan kam magbuli-buli ten balang essa gapu
ineklas moy dán en dati moy a pagkatolay sakay en gamet na hidi. 10 Insulot
moy en bigu a pagkatolay a tulos-tulos a mabagu ayun ten wangis nen Diyos
a nanglalang dikomoy, tánni lalu moy siya a makilala. 11 Kaya gapu haád ay
awan dán ti pagkakaiba en Hentil sakay en Judio, en turi sakay ten awan turi,
en dayu sakay en matapang a tolay, en alipin sakay ten tolay a malaya. Peru
ti Cristo en pinakamahalaga ten atanan sakay siya ay ked dikomoy a atanan.
12 Kaya ngani gapu pinili kam nen Diyos, minahal sakay pinili para dikona,
dapat kam a magin makákkagbiyán, mapagpakumbaba, mabait, mahinahun
sakay mapagtiis. 13 Mágpasensiyaan kam sakay mágpatawadan ni tehud a saket
isip kam ten balang essa. Magpatawad kam a kona ten págpatawad nen
Panginoon dikomoy. 14 Sakay higit ten atanan, magmahalan kam gapu iyád
en mangatád ti tunay a págkakaessa. 15 Paghariyán moy ten pusu moy en
kapayapaan a gubwat kánni Cristo, gapu iyán en dahilan kaya dinulaw na
kam a magin bahagi nen essa a bággi. Magpasalamat kam a pirmi. 16 Imula
moy en upos ni Cristo a masagana ten isip moy. Tolduwan moy sakay
paalalahanan en balang essa a tehud a buu a karunungan. Mágkansiyon
kam ti papuri sakay págsamba a tehud a pasalamat ten Diyos. 17 Sakay
ányaman en kagiyán moy oni gamitán, ay gamitán moy a atanan ten ngaran
nen Panginoon Jesus, sakay ten pamamag-itan na ay magpasalamat kam ten
Diyos Ama.

Tama a Pamággagum

18 Bábbi hidi, pasakup kam ten kákkabinga moy, gapu iyán en kaluuban nen
Panginoon.
19 Lállaki hidi, mahalán moy en kákkabinga moy, sakay dyan magin mata-
pang dikodi.
20 Anak hidi, pirmi moy a sunudán en dáddikál moy hidi ten atanan a bagay,
gapu iyán en makapangpasaya ten Panginoon.
21 Dáddikál hidi, dyan moy subraan a magsaranta ten anak moy hidi, bakay
ni manghina en isip di.
22 Alipin hidi, sunudán moy en amu moy ti lutaiday ten atanan a bagay.
Tehud man a maketa oni awan ay magtarabahu kam, bakán a para kasayaan
nen tolay hidi, nan gapu sikam ay talaga a tapat sakay tehud a ánteng ten
Panginoon. 23 Ányaman en gamitán moy, ay gamitán moy ti buu a pusu a
kumán a en Panginoon en pagserbiyan moy bakán a tolay. 24 Gapu ti Cristo
en Panginoon a pagserbiyan moy sakay alalahanán moy a pagkaluuban kam
nen Panginoon ti piremyu a inlaan na para dikomoy. 25 En makasalanan bi
hidi ay parusaan na ten kasalanan di, gapu en Diyos ay awan ti panigan.

4

1 Amu hidi, magin mabait kam sakay makatarungan ten alipin moy hidi.
Alalahanán moy a tehud kam bi a Panginoon dilanget.

Bilin hidi

2 Magin matiyaga kam ten págdasal, pirmi a handa sakay magpasalamat
ten Diyos. 3 Ipagdasal moy ten Diyos a atáddan na kami ti pagkakataun a
mepangaral mi en upos na sakay mepahayag en lihim ni Cristo a dahilan
nen kákkepiresu ku. 4 Ipagdasal moy a mepangaral ku iyád ti maliwanag a
kona ten nerarapat.
5 Magin matalinu kam a mákpággagum ten awan hidi mánnampalataya.
Samantalaán moy en bawat pagkakataun. 6 Gamitán moy a magin makasaya
sakay tehud a pakinabang en pákpágguron moy dikodi sakay matutu kam a
tumábbig ti tama ten bawat magtanung.

Katapusan

7 Ti Tiquico a mahal mi a kapatkaka, matapat a tagapagserbi sakay
kaparehu ku bi a alipin nen Panginoon, en mángbareta dikomoy ten atanan
a bagay a tungkul dikoku. 8 Pinaangay ku siya haán tánni matukuyan moy
en kalagayan mi, tánni bumegsák en isip moy. 9 Kaguman na ti Onesimo, en
tapat sakay mahal tam a kapatkaka a kakaguman moy. Hidi en mángbareta
dikomoy ten atanan a nangyari háddi.
10 Mákkumusta dikomoy ti Aristarco a kaguman ku a nakapiresu, sakay ti
Marcos a pensan ni Bernabe. Tehudák dán a imbilin dikomoy tungkul kánni
Marcos a tanggapán moy siya ti mahusay káddemát na haán. 11 Kumustaán
kam bi ni Jesus a dáddulawán labi a Justo. Hidi la a tállu en Cristiano a Judio a
ked háddi, kaguman ku ten pángngaral ku tungkul ten pághari nen Diyos sakay
dikál hidi a tulung dikoku.
12 Mákkumusta bi dikomoy en kabanuwan moy a ti Epafras a tagapagserbi
ni Cristo Jesus. Pirmi na kam a idáddasal ti mataimtim a magin matatag,
magin ganap, sakay talaga a sumunud ten kaluuban nen Diyos. 13 Tistiguwák
ten págsumikap na para dikomoy sakay ten ked hidi ti Laodicea sakay

Hierapolis. 14 Mákkumusta bi dikomoy ti Demas sakay ti Lucas, en mahal tam
a doktor.
15 Ikumustaák moy dálla ten kákkapatkaka tam ti pánnampalataya ti Laodicea,
sakay kánni Nimfa sakay ten mánnampalataya hidi a mamagipun-ipun ten
bilay na. 16 Pákkabasa moy ti sulatid a iddi, ay ipabasa moy bi ten
mánnampalataya hidi ti Laodicea. Basaán moy bi en sulat a maggubwat haud.
17 Sakay kagiyán moy pay kánni Arquipo a itulos-tulos na en tarabahu a
tinanggap na ten Panginoon.
18 Sikán a ti Pablo i mismuwid a nángsulat ti pángngumustaid a iyád. Dyan
moy nakuwan kalimunan a nakapiresuwák!
Pagpalaán kam nen Diyos.

En Purumeru a Sulat ni Pablo ten TAGA-TESALONICA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En *Tesalonica* ay essa a siyudad ti Macedonia, a prubinsiya ti Roma. Nángtatag haud ti Pablo ti essa a simbaan kággubwat na ti Filipos. Awan nagnalay ay kinontra siya nen sangan a Judio a nainggit ten tagumpay na ten pángngaral na ten Hentil hidi. Kaya napilitan siya a lumakad haud sakay ummangay ti Berea. Nabareta na kánni Timoteo a kaguman na a tagapagserbi en tungkul ten kalagayan nen simbaan ti Tesalonica.

En paksa ni sulatid a iyád ay tánni pabegsákkán en isip nen Cristiano hidi haud sakay átdenan hidi ti ruway a katiyakan ten biyag di. Nagpasalamat ti Pablo gapu nabareta na en tungkul ten pánnampalataya di sakay págmahal. Impaala-ala na dikodi en kákkabiyag na dikona kakaguman di palla siya, sakay tinábbig na en katanungan hidi nen kákkapatkaka tungkul ten kássoli ni Cristo. En essa beman a mánnampalataya a natay bagu sumoli ti Cristo ay makatanggap bi ti biyag a awan ti katapusan? Nikan a soli ti Cristo? Pinayuwan hidi ni Pablo a magtulos-tulos a magsumikap a mapayapa mentras a maguray hidi ten kássoli ni Cristo a ruway.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1
Pasalamat sakay págpuri 1:2-3:13
Paala-ala tungkul ten ugali a Cristiano 4:1-12
Bilin hidi tungkul ten káddemát ni Cristo 4:13-5:11
Pangkatapusan hidi a payu 5:12-22
Pangdimudyan a bilin 5:23-28

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo, Silas, sakay Timoteo.

Para ten simbaan ti Tesalonica, en pinili hidi nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo.

Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos.

En Kákkabiyag sakay Pánnampalataya nen Taga-Tesalonica hidi

2 Pirmi kami a magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy a atanan, sakay pirmi mi kam a idasal. 3 Gapu kada a magdasal kami ay banggitán mi ten Diyos a Ama tam en gamet hidi a bunga nen pánnampalataya moy. Kona ten pághirap gapu ten págmahal moy sakay en matatag a pag-asa moy ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

4 Kákkapatkaka mi hidi, tukoy mi a pinili kam nen Diyos a magin tolay na. 5 Impahayag mi dikomoy en Maganda a Bareta bakán a ten upos la, nan ten pamamag-itan nen kapangyariyan sakay nen Banal a Ispiritu a tehud a buu a tiwala. Sakay netan moy ni konya kami a nabiyag a kaguman moy, ginamet mi iyád para ten kapiyyaan moy. 6 Dikona a tinanggap moy en Maganda a Bareta ay inarig moy en halimbawa mi sakay en halimbawa nen Panginoon. Nagdanas kam ti hirap peru inátdenan kam nen Banal a Ispiritu ti kasayaan. 7 Kaya nagin halimbawa kam ten kákkapatkaka tam hidi kánni Cristo ti Macedonia sakay ti Acaya. 8 Gapu bakán la a en toldu tungkul ten Panginoon en kummalat ti Macedonia sakay ti Acaya, nan en bareta a tungkul ten pánnampalataya moy ten Diyos ay kummalat ten atanan a lugar,

kaya awan dán kailangan a magupusák pa tungkul ti iyád a bagay. 9 Atanan
nen tolay hidi haud ay makapángkagi ni konya moy kami a tinanggap, sakay
ni konya moy a inadággan en págsamba moy ten diyos-diyosan hidi tánni
magserbi kam ten tatarudan sakay biyag a Diyos, 10 sakay en págguray
moy ten Anak na a ti Jesus a gubwat dilanget. Biniyag siya a ruway nen
Diyos sakay iligtas na kitam ten parusa nen Diyos káddemát nen aldew nen
pághatul.

2

En Págserbi ni Pablo ti Tesalonica

1 Kákkapatkaka mi hidi, sikam dán bi a mismu en makatukoy a en págbisita
mi dikomoy ay awan nasayang. 2 Tukoy moy a immemenos di kami sakay
ininsultu ti Filipos. Peru maski ni makpal a hadlang ay inátdenan kami nen
Diyos ti begsák isip a mángpahayag dikomoy ten Maganda a Bareta a gubwat
dikona. 3 Mangaral kami dikomoy bakán a tánni tolduwan kam ti liwat, gapu
ten madukás a kagustuwan, oni balak a dayaán mi kam. 4 Nan, ginustu nen
Diyos a ipagkatiwala dikomi en Maganda a Bareta. Magtoldu kami bakán
a para pasayaán en tolay nan tánni pasayaán en Diyos a makatukoy ten isip
tam. 5 Tukoy moy bi a en págtoldu mi dikomoy ay bakán a ten pamamag-itan
nen mágkaganda la a pággupos, en págtoldu mi ay awan ti lihim a kasakiman,
tukoy iyád nen Diyos. 6 Awan kami naghangad ten papuri nen deyaman, oni
maski sikam. 7 Bilang apostol ni Cristo ay tehud kami a karapatan a magagid
ti tulung dikomoy. Peru nagin mabait kami dikomoy a kona ten essa a ina a
magalaga ten anak na hidi. 8 Gapu ten dikál a págmahal mi dikomoy ay bakán
la a en Maganda a Bareta a gubwat ten Diyos en inyatád mi dikomoy nan
handa kami a máng-atád pati en biyag mi. 9 Kákkapatkaka mi hidi, siguradu a
matandaan moy palla ni konya kami a nagtarabahu a aldew ay ti gibi tánni
awan kami magin pahirap dikomoy mentras a ipangaral mi dikomoy en
Maganda a Bareta a gubwat ten Diyos.

10 Sikam sakay en Diyos en tistigu mi, ni konya kami a nagin mali-
nis, matapat, sakay awan ti kapintasan ten pákpággagum mi dikomoy a
mánnampalataya hidi. 11 Tukoy moy a ginamet mi en atanan a bagay a para
dikomoy a kona ten dapat a gamitán nen essa a ama ten anak na hidi.
12 Pinabegsák mi kam, pinarapara mi kam sakay pirmi a kagiyan a mabiyag
kam a makasaya ten Diyos a nangdulaw dikomoy para mákbahagi para ten
kahariyan na sakay kaluwalhatian na.

13 Gapu dikona a impangaral mi dikomoy en upos na ay tinanggap moy
a bilang tunay a upos nen Diyos bakán a upos la ni tolay. Sakay nadid ay
ketan dán ten biyag moy a mánnampalataya hidi. 14 Kákkapatkaka mi hidi, en
nangyari dikomoy ay kona ten nangyari ten mánnampalataya hidi ti Judea,
ten mánnampalataya hidi kánni Cristo Jesus. Inusig kam nen kabanuwan moy
hidi, kona bi ten taga-Judea hidi a inusig nen kaparehu di a Judio. 15 Hidi iyád
a Judio en nangbunu ten Panginoon a ti Jesus sakay ten propeta hidi. Hidi bi
en nangusig dikomi. Sasala hidi nen Diyos, sakay kadima hidi nen atanan
a tolay. 16 Gustu di kami a hadlangan ten págtoldu mi ten Hentil hidi ten
mensahi a makapángligtas dikodi. Subra dán en kadukássan di, kaya nadid
ay naranasan di dán en iyamut nen Diyos dikodi.

Gustu ni Pablo a Bisitaán hidi a Ruway

17 Kákkapatkaka mi hidi, dikona a neadeyu kami ti sabadit dikomoy ay
tunay en ammaw mi. Neadeyu ngani en bággi mi, peru en isip mi ay awan.
18 Gustu mi a makaangay haán a ruway. Peru pirmi kami a hadlangan
ni Satanas. 19 Ten kássoli a ruway nen Panginoon a ti Jesus ay awan ti
agum a makapangatád dikomi ti pag-asa, kasayaan sakay kurona nan sikam.
20 Sikam ngani karangalan miyid sakay kasayaan.

3

1 Nadid, dikona awan kami dán makatiis ay mas ginustu mi a magwarak ti
Atenas. 2 Sakay pinaangay mi haán ti Timoteo a kapatkaka tam a kaguman
mi a magserbi ten Diyos, ten pángngaral ten Maganda a Bareta tungkul kánni
Cristo. Pinaangay mi siya haán tánni patatagán na sakay pabegsákkán en
pánnampalataya moy. 3 Ni magkakonahud ay awan manghina en deyaman
dikomoy gapu ten pággusig hidi. Tukoy moy a en pággusig ay bahagi nen
kaluuban nen Diyos para dikotam. 4 Ten dikona ked kami palla haán ay in-
gkákkagi mi dán dikomoy a mausig kitam. Kaya kona ten tukoy moy, ay kona
ngani haud en nangyari. 5 Kaya dikona a awan ku dán matiis ay pinaangay
ku haán ti Timoteo tánni matukuyan en kalagayan nen pánnampalataya moy.
Nakuwan ay awan kam naloku nen diyablo tánni awan mawanan ti kuwenta
en atanan a naghirapan mi.
6 Nadid dikona a nakasoli dán háddi ti Timoteo ay maganda en imbareta
na tungkul ten pánnampalataya sakay págmahal moy. Imbareta na bi dikomi
a pirmi moy kami a maala-ala sakay maammaw kamon dikomi a kona ten
pággammaw mi dikomoy. 7 Kákkapatkaka mi hidi, gapu ten pánnampalataya moy
kánni Cristo ay naparapara kami maski ni makpal kami a kabalisaan sakay
kahirapan. 8 Sakay nagkahud kami ti dikál a kasayaan, gapu nanatili kam
ten Panginoon. 9 Konya mi wád a mapasalamatan ti hustu en Diyos gapu ten
kasayaan mi dikomoy? 10 Idáddasal mi ti hustu aldew ay ti gibi a magketa
kitam a ruway sakay mapabegsák mi kam ten pánnampalataya moy.
11 Ipakultad nakuwan nen Diyos a Ama tam sakay nen Panginoon tam
a ti Jesu-Cristo a makaangay kami haán. 12 Palaguwán pa nakuwan nen
Panginoon en págmahalan moy ten balang essa sakay ten atanan a tolay, a
kona ten págmahal mi dikomoy. 13 Pabegsákkán na en isip moy tánni manatili
kam a banal sakay awan ti kapintasan ten atubengán nen Diyos sakay Ama
tam hanggan ten káddemát a ruway nen Panginoon tam a ti Jesus, kaguman
na en tolay na hidi.

4

En Biyag a Makasaya ten Diyos

1 Kaya, kákkapatkaka mi hidi, gapu ked kamon ten Panginoon a ti Jesus,
ipákpágguron mi dikomoy a mabiyag kam a ayun ten intoldu mi gapu iyán
en makasaya ten Diyos. Nabiyag kamon ti kona haud peru lalu moy pa
a palaguwán. 2 Tukoy moy dán en toldu hidi a inyatád mi dikomoy a
gubwat ten Panginoon a ti Jesus. 3 Kagustuwan nen Diyos a magin banal
kam sakay umadeyu kam ten atanan a kalasi ni kahalayan. 4 Dapatid
dikomoy a lállaki hidi ay magin banal kam sakay marangal a mákpággagum
ten kabinga moy. 5 Dyan kam magpaalipin ten kagustuwan nen bággi a kona
ten gággamitán nen Hentil hidi. 6 Tánni awan moy paggamitan ti madukás
oni pagsamantalaan en kaparehu moy a Cristiano. Kinagi mi dán iyád

dikomoy tenhud, sakay mahigpit mi kam a inátdenan ti babala a parusaan nen Panginoon en maggamet hidi ti kona haud a kadukássan. 7 Dinulaw kitam nen Diyos tánni mabiyag ti kabanalan bakán a ti kahalayan. 8 Kaya, ni deyaman en awan sumunud ti tolduwid a iyád ay bakán a ten tolay siya a summuway nan ten Diyos a mangatád dikomoy ten Banal na a Ispiritu.

9 Awan dán kailangan a isulat mi pa dikomoy en tungkul ten págmahal a dapat a ipeta ten kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya gapu intoldu dán dikomoy nen Diyos ni konya kam a magmahalan. 10 Sakay iyád dán ngani i gággamitán moyid ten kákkapatkaka hidi ti buu a Macedonia. Konapamanhud, ipákpágguron mi padi dikomoy kákkapatkaka a dagdagan moy pa i págmahal moyen. 11 Pilitán moy a mabiyag ti tahimik sakay pospusán moy en sadi-sadili moy a gamet. Sakay magtarabahu kam tánni mabiyag kam a kona ten intoldu mi dikomoy. 12 Ni magkakonahud ay igalang kam nen awan hidi mánnampalataya sakay awan kam a umasa ten agum a tolay para ten kabiyagan moy.

En Káddemát a Ruway nen Panginoon

13 Kákkapatkaka mi hidi, gustu mi a matukuyan moy en tatarudan tungkul ten nágkatay dán hidi, tánni awan kam malungkut a kona ten tolay hidi a awan ti pag-asa. 14 Maniwala kitam a natay ti Jesus sakay nabiyag a ruway, kaya maniwala kitam bi a biyagán nen Diyos en atanan a nágkatay a mánnampalataya kánni Jesus tánni makaguman na.

15 Saiddi en toldu nen Panginoon a itoldu mi dikomoy: sikitam a biyag palla hidi ten káddemát a ruway nen Panginoon, ay awan dumipalongu ten nágkatay dán hidi. 16 Ti aldiwid a iyud ay kasabay nen mabegsák a utus nen boses nen arkanghel, sakay en tánnug nen trumpeta nen Diyos, ay dumibábbi en Panginoon a gubwat dilanget. Sakay en nágkatay hidi a mánnampalataya kánni Cristo ay biyagán pa, 17 káttapos, ay sikitam a biyag palla ay iyangay ten panganurin a kaguman en biniyag hidi tánni tumagbu ten Panginoon. Sakay makaguman tamon en Panginoon a awan ti katapusan. 18 Kaya ngani, pabegsákkán moy en isip nen balang essa ten pamamag-itan ni adalid a hidi iyád.

5

Magin Handa ten Káddemát nen Panginoon

1 Kákkapatkaka ku hidi, awan ku dán kailangan a isulat pa dikomoy ni nikan a mangyari i bagayid a hidi iyád. 2 Gapu tukoy moy dán a en Aldew a káddemát nen Panginoon ay kona ten káddemát nen mágtakaw ti gibi. 3 Ni kagiyán nen tolay hidi a, “Tahimik sakay ligtas,” ay bigla a dumemát en kapahamakan. Awan hidi makaiwas gapu en káddemát ni iyád ay kona ten kássumpung nen págbati nen bábbi a magenak.

4 Peru sikam a kákkapatkaka mi hidi ay awan kam mágyan ten kadiklámman. Kaya awan kam maráknid ti Aldiwid a iyud a dumemát a kumán a mágtakaw. 5 Sikam a atanan ay kaguman ten demlag sakay ten aldew, bakán a ten gibi oni diklám. 6 Kaya kailangan tam a pirmi a lukag, pirmi a nakahanda, sakay malinaw ti isip bakán a kona ten agum a tidug. 7 Ti gibi ay káttidug ni tolay, sakay ti gibi bi ay páglasing ni tolay. 8 Peru gapu kaguman kitamon ten aldew, ay dapat a magin malinaw en isip tam. Isulot tam en baluti nen pánnampalataya sakay págmahal, sakay en helmet nen pag-asa ten págligtas a

gamitán nen Diyos dikotam. 9 Awan kitam pinili nen Diyos tánni parusaan,
nan tánni iligtas na ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
10 Natay siya para dikotam tánni mabiyag kitam a kaguman na, biyag kitam
man oni patay ten kássoli na a ruway. 11 Kaya pabegsákkán moy en isip nen
balang essa, sakay mágtulungan kam a kona ti gággamitán moyen nadid.

En Dimudyan a Bilin sakay Págbati

12 Kákkapatkaka mi hidi, mákkekagbi kami dikomoy a igalang moy en
magpakahirap hidi dikomoy sakay mágtoldu dikomoy ten kákkabiyag a ma-
sunurin ten Panginoon. 13 Igalang moy hidi ti hustu sakay pakamahalán
gapu ten káttulung di dikomoy. Mabiyag kam a mapayapa.
14 Kákkapatkaka mi hidi, mákkekagbi kami dikomoy a pagkagiyan moy
en tamad hidi, pabegsákkán en mágkahina hidi ti kaluuban, tulungan en
mágkahina hidi sakay pagtiyagaan moy en balang essa. 15 Dyan kam gumanti
ten naggamet hidi dikomoy ti madukás. Nan itulos moy a maggamet ti
maganda ten balang essa.
16 Magsaya kam a pirmi. 17 Pirmi kam a magdasal, 18 sakay magpasalamat
kam ten Diyos ten atanan a pagkakataun, gapu iyád en kagustuwan nen
Diyos para dikomoy ten pákpagkaessa moy kánni Cristo.
19 Dyan moy hadlangan en Banal a Ispiritu. 20 Dyan moy bali-awanán en
pahayag a gubwat ten Diyos. 21 Adalán moy ti hustu en atanan a bagay sakay
puronán moy en maganda. 22 Adeyuwan moy en atanan a madukás.
23 Pabanalán kam nakuwan nen Diyos a mángngatád ti kapayapaan. Sakay
manatili nakuwan a awan ti kapintasan en buu moy a pagkatolay, en
ispiritu, kaluluwa sakay bággi, hanggan ten kássoli nen Panginoon tam a ti
Jesu-Cristo. 24 Tapat en nangdulaw dikomoy, gamitán na hidi iyád a bagay.
25 Kákkapatkaka mi hidi, idasal moy kami.
26 Batiyán moy en atanan a kákkapatkaka kánni Cristo.
27 Ipákpágguron ku dikomoy ten ngaran nen Panginoon a basaán i sulatid a
iyád ten atanan a kákkapatkaka tam hidi.
28 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten TAGA-TESALONICA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Tulos-tulos en kákkalitu nen kákkapatkaka hidi ti Tesalonica tungkul ten kássoli ni Cristo. *En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten Taga-Tesalonica hidi* ay mángpaliwanag ten pánniwala a nangyari dán en káddemát nen Panginoon. Impaliwanag na a awan mangyari en kássoli ni Cristo hanggan a awan lumitaw en ngángngaranan a "Suwail." Intama na i kaisipanid a iyád ten pamamag-itan nen pángsaysay a bagu a sumoli ti Cristo, ay umabut ti subra en kadukássan sakay kalokuwan ten pággiyya nen essa a mahimala a pagkatolay a nginaranan a en, "Suwail" a mangkontra kánni Cristo. Inlinaw nen apostol a kailangan a manatili hidi a matatag ten pánnampalataya maski ni tehud a ligalig sakay kahirapan. Dapat hidi a magtarabahu para ten kabiyagan di a kona ten ginamet na sakay nen kakaguman na hidi, sakay magin magtiyaga a maggamet ti maganda.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Papuri sakay parangal 1:3-12
Bilin hidi tungkul ten kássoli ni Cristo 2:1-17
Pangaral tungkul ten ugali a Cristiano 3:1-16
Katapusan 3:17-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo, Silas, sakay Timoteo.
Para ten simbaan ti Tesalonica, ten pinili hidi nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo.
2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Pághatul ten Káddemát ni Cristo

3 Kákkapatkaka mi hidi, dapat kami la a pirmi a magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy. Gapu tulos-tulos a tumatag en pánnampalataya moy kánni Cristo, sakay lalu a lumagu en págmahalan moy ten balang essa. 4 Kaya ipagmadikál mi kam ten a atanan nen simbaan nen Diyos, tungkul ten págtiis moy sakay pánnampalataya, maski ni magdanas kam ti makpal a pággusig sakay kahirapan.
5 Iyád i mangpatunayid a makatarungan en pághatul nen Diyos, sakay gamitán na kam a karapatdapat ten kahariyan na a siya en dahilan nen págtiis moy. 6 Gamitán nen Diyos en tama, pahirapan na en mangpahirap hidi dikomoy. 7 Sakay sikam a mághahirapán nadid ay paraparaán na, kona bi hud dikomi. Gamitán iyád ni Jesu-Cristo a Panginoon tam ten kássoli na a gubwat dilanget, kaguman en anghel na hidi a makapangyariyan. 8 Dumemát ti Jesus a napalebutan ti magdalabadab a apoy, parusaan na en atanan a awan tumenggi ten Diyos sakay en awan sumunud ten Maganda a Bareta nen Panginoon tam a ti Jesus. 9 En parusa dikodi ay awan ti katapusan a kapahamakan, mehiwalay hidi ten Panginoon sakay ten dakila na a kapangyariyan. 10 Mangyari iyán ten aldew a káddemát na tánni tanggapán na en papuri a gubwat ten pinili na hidi sakay parangal nen atanan a summampalataya dikona. Kaguman kam haud gapu tinanggap moy en Maganda a Bareta a impakapospos mi dikomoy.

11 Kaya pirmi mi kam a ipagdasal a nakuwan ay magin karapatdapat
kam ten dulaw nen Diyos. Sakay ten tulung nen kapangyariyan na ay
magamet moy en mágkaganda hidi a bagay a gustu moy a gamitán gapu
ten pánnampalataya moy. 12 Ni magkakonahud ay maparangalan moy en
Panginoon a ti Jesus, sakay parangalan na kam bi, ayun ten kabaitan nen
Diyos sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

2

En Suwail

1 Nadid, kákkapatkaka mi hidi, ten kássoli nen Panginoon tam a ti Jesus ay
maipun kitam a tumagbu dikona kaya ipákkekagbi ku dikomoy a 2 dyan kam
pagdaka a maguluwan oni mabalisa ni mabareta moy a dummemát dán en
Aldew nen Panginoon. Dyan kam maniwala maski kagiyán di a iyád ay toldu
oni hula, oni insulat mi. 3 Dyan kam padaya maski ni kándeya ten ányaman a
paraan. Awan dumemát en aldew nen Panginoon mentras a awan mangyari
en katapusan a págribeldi kontra ten Diyos sakay en kállitaw nen Suwail a
siguradu a mepahamak. 4 Kontraán na en atanan a tenggiyán a diyos sakay
en ányaman a sássambaán nen tolay hidi, sakay itaas na en sadili na dikodi a
atanan. Mággetnud siya ten Templo nen Diyos sakay magpakilala a siya en
Diyos.

5 Awan moy beman natandaan? Kinagi ku dán iyud dikomoy dikona a
kagumanák moy palla. 6 Tukoy moy dán ni ánya en mangpugád kaya awan
palla iyád mangyari. Pumeta en Suwail káddemát nen netakda a panahun.
7 Kasalukuyan dán siya a maggamet ti lihim a kadukássan peru tehud palla
a mangpugád dikona. Lumitaw la siya ni mawan dán en mangpugád
dikona. 8 Kállitaw nen Suwail ay bunuwán siya nen Panginoon a ti Jesus ten
pamamag-itan nen essa la a angás. Mawasak siya ten pamamag-itan nen
makasili a demlag nen Panginoon. 9 Kállitaw nen Suwail ay tawid na en ka-
pangyariyan ni Satanas. Gamitán na en atanan a kalasi ni págdaya a himala
sakay palatandaan hidi. 10 Gamitán na en atanan a kalasi ni pangluloku para
ten tolay hidi a mepahamak, maligtas nakuwan hidi kaya la tinanggiyan
di a mahalán sakay tanggapán en katutuhanan. 11 Kaya pinabayan hidi
nen Diyos a maloku sakay maniwala ten kakabuliyan. 12 Maparusaan hidi
a atanan, gapu ginustu di a maggamet ti madukás embes a maniwala ten
katutuhanan.

Pinili Kam Tánni Maligtas

13 Kákkapatkaka mi hidi a mahal nen Panginoon, dapat kami a pirmi a
magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy. Kaguman kam ten dipalongu
na hidi a pinili tánni pagkaluuban ti kaligtasan ten pamamag-itan nen
kapangyariyan nen Banal a Ispiritu a mangpabanal dikomoy ten pamamag-
itan nen pánniwala moy ten katutuhanan. 14 Dinulaw kam nen Diyos ten
pamamag-itan nen Maganda a Bareta a impakapospos mi dikomoy tánni
makabahagi kam ten kaluwalhatian nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
15 Kaya kákkapatkaka ku hidi, magpakatatag kam ten katutuhanan a intoldu
mi dikomoy, ayun ten pángngaral mi sakay sulat mi hidi dikomoy.

16 Paraparaán kam nakuwan nen Panginoon tam a mismu a ti Jesu-Cristo
sakay nen Diyos a Ama tam a nangmahal dikotam, sakay ten pamamag-
itan nen kabaitan na ay nangatád dikotam ti awan magbabagu a begsák isip

sakay matibay a pag-asa. 17 Magkahud kam nakuwan ti begsák ni isip tánni
mepahayag moy sakay magamet en atanan a maganda.

3

Ipagdasal Moy Kami

1 Kákkapatkaka mi hidi, bilang pangkatapusan, ipagdasal moy kami tánni
en upos nen Panginoon ay mabilis a mekalat sakay pahalagaan nen atanan,
kona ten gággamitán moy. 2 Idasal moy bi a maligtas kami ten mágkadukás
hidi a tolay sakay awan tumenggi ten Diyos, gapu awan atanan ay tehud a
pánnampalataya.
3 Peru matapat en Panginoon, siya en mangpatatag dikomoy sakay máng-
ingat kontra ten Madukás. 4 Sakay inátdenan kami nen Panginoon ti tiwala
dikomoy, tukoy mi a sássunudán moy sakay tulos-tulos a sunudán en intoldu
mi hidi dikomoy.
5 Igiyya kam nakuwan nen Panginoon tánni lalu moy a maintendiyan en
págmahal nen Diyos sakay en tiyaga a gubwat kánni Cristo.

Dapat a Magtarabahu

6 Kákkapatkaka mi hidi, iyutus mi dikomoy, ten ngaran nen Panginoon a ti
Jesu-Cristo, a adeyuwan moy en kákkapatkaka a tamad sakay awan sumunud
ten intoldu mi dikomoy. 7 Tukoy moy a dapat a arigán en ginamet mi.
Awan kami nagin tamad dikona a kaguman moy kami palla. 8 Awan kami
tinumanggap ti pagkain ten deyaman a awan ti bayad. Nagtarabahu kami
aldew ay ti gibi tánni awan kami magin pahirap ten deyaman dikomoy.
9 Ginamet mi iyád bakán a gapu a awan kami ti karapatan a mággid ti tulung
dikomoy, nan tánni ipeta mi dikomoy en halimbawa a dapat moy a arigán.
10 Dikona kaguman moy kami palla ay iddi en intoldu mi dikomoy, “Dyan
moy pakanán en umád a magtarabahu.”
11 Kinagi mi iyád gapu tehud kami a nabareta a tehud a sangan dikomoy
a umád a magtarabahu sakay awan ti agum a páppospusán nan en makialam
ten biyag nen agum a tolay. 12 Nadid, ten ngaran nen Panginoon tam a ti
Jesu-Cristo, ay mahigpit mi a iyutus ti tolayid a hidi iyád a magtarabahu hidi
ti maayus sakay dyan umasa ten agum.
13 Kákkapatkaka hidi, dyan kam magsawa a maggamet ti maganda. 14 Maari
a tehud haán dikomoy a awan sumunud ten kagiyán mi ti sulatid a iyád. Ni
magkakonahud, ay dyan kam mákpággagum dikona tánni mapasaniki siya.
15 Peru dyan moy hidi ipalagay a kadima moy nan pangaralan moy hidi
bilang kapatkaka moy.

Katapusan a Upos

16 En Panginoon a pággubwatan ni kapayapaan en mangatád nakuwan
dikomoy ti kapayapaan ten atanan a pagkakataun. Nakuwan ay aguman na
kam a atanan.
17 Sikán a ti Pablo i nángsulatid ti págbatiyid a iddi dikomoy. Kona háddi i
pirma kuwid kada magsulaták, sakay kona bi háddi i págsulat kuwid.
18 Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Purumeru a Sulat ni Pablo kánni Timoteo

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Timoteo ay essa a kabataan a Cristiano a taga-Asia menor. Griego en ama na sakay Judio en ina na. Siya ay nagin kakaguman ni Pablo ten págbahagi na ten Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Ten *purumeru a sulat ni Pablo kánni Timoteo* ay tállu a mágkahalaga a paksa en nesaysay.

I sulatid a iyád ay babala kontra ten liwat hidi a toldu a summáddáp ten simbaan. Halimbawa, en pánniwala a i munduwiday ay talaga a madukás sakay en kaligtasan ay matanggap la ten pamamag-itan nen lihim a kaalaman sakay ten págsunud ten sangan a utus, kona ten págbawal ten sangan a kalasi ni pagkain sakay ten awan pákkabinga. Bahagi bi ni sulatid a iyád en bilin hidi tungkul ten pángngasiwa sakay págsamba ten disalad nen simbaan. Insaysay na en katangian hidi a dapat a ked ten pinunu hidi sakay ten magserbi hidi ten pinunu. Ti Timoteo ay pinayuwan bi nen nagsulat a magin maganda a tagapagserbi ni Jesu-Cristo sakay pinaalalahanan siya tungkul ten tungkulin na ten kaparehu na a mánnampalataya.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
En toldu hidi tungkul ten simbaan sakay ten pinunu hidi ten simbaan 1:3-3:16
En bilin kánni Timoteo tungkul ten tarabahu na hidi 4:1-6:21

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten utus nen Diyos a Tagapagligtas tam sakay ni Cristo Jesus a pag-asa tam.
2 Para kánni Timoteo a matapat ku a anak ti pánnampalataya.
Magkahud ka nakuwan ti pagpapala, habag sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama sakay kánni Cristo Jesus a Panginoon tam.

Babala ten Liwat hidi a Toldu

3 Kona ten impákpágguron ku dikomu baguwák a ummangay ti Macedonia, a gustu ku a mágyan ka ti Efeso tánni paimangán mu en sangan a tolay haán a magtoldu ti liwat. 4 Sakay dyan di sayangán en odas di ten istorya hidi a awan tatarudan sakay ten áttakdug a listaan nen ginugubwat nen ninunu hidi. Ta paggubwatan la iyád ni pamágtalu-talu sakay awan ti metulung ten tolay tánni matupad en planu nen Diyos ten pamamag-itan ni pánnampalataya. 5 En layunin ni hidi iyád a toldu ay tánni magkahud kam ti págmahal a gubwat ten malinis a pusu, malinis a konsensiya, sakay tapat a pánnampalataya. 6 Tehud a sangan a inumadág ti bagayid a hidi iyád sakay inatubeng di en awan ti kuwenta a pákpágdadibati. 7 Gustu di a magin tagapagtoldu nen kautusan nen Diyos peru awan di bi maintendiyan en kagikagiyán di sakay en ipáppilit di a itoldu.
8 Tukoy tam a maganda en Kautusan, ni gamitán iyád ti tama. 9 Alalahanán tam a en Kautusan ay bakán a para ten mágkabait hidi a tolay, nan para ten awan hidi tumenggi ten batas sakay ten kriminal hidi, para ten awan hidi tumenggi ten Diyos sakay ten makasalanan hidi, para ten lapastangan hidi ten Diyos sakay ten awan hidi ti hilig ti kabanalan, sakay para ten mágbabonu hidi sakay ten mangbunu hidi ten sadili di a dáddikál. 10 Para ten mágkahilig hidi ti kahalayan sakay ten mangalunya hidi ten kaparehu di a lállaki, para

ten kidnaper hidi, para ten mágkabuli hidi sakay ten tistigu hidi a awan magkagi ti tatarudan. En Kautusan ay para ten atanan nen kumontra hidi ten maganda a adal. 11 I adalid a iyád ay ayun ten Maganda a Bareta a impagkatiwala dikoku nen dakila sakay mapagpala a Diyos.

Págkilala ten Habag nen Diyos

12 Magpasalamaták ten Panginoon tam a ti Cristo Jesus a nangatád dikoku ti begsák, gapu imbilangák na a karapatdapat a magserbi dikona, 13 maski ni tenhud ay linapastangan ku siya, inusig sakay linait. Peru konapamanhud ay kinagbiyanák nen Diyos gapu awan ku tukoy en gagamitán ku dikona awanák palla sumampalataya. 14 Pinasagana nen Panginoon dikoku en kabaitan na sakay impagkaluub na dikoku en pánnampalataya sakay págmahal a ketan ten pákpagkaessa kánni Cristo Jesus. 15 I kagiyán kuwidi ay katutuhanan sakay dapat a tanggapán nen atanan: Ti Cristo Jesus ay ummangay ti munduwiday tánni iligtas na en makasalanan hidi. Sakay sikán en katindiyan ten atanan a makasalanan. 16 Peru sikán a katindiyan ay kinagbiyan, tánni ipeta ni Cristo Jesus en dikál a pasensiya na dikoku, sakay tánni magin halimbawa iyád ten sumampalataya hidi sakay átdenan ti biyag a awan ti katapusan. 17 Puriyán tam sakay luwalhatiyán a awan ti katapusan en eessa a Diyos, Hari a awan ti katapusan, awan ti kamatayan, sakay awan ketan! Amen.

18 Timoteo a anak ku, itiwala ku dikomu i tolduwid a hidi iyád ayun ten nehula hidi a tungkul dikomu tánni ten pamamag-itan ni iyád ay mabegsák ka a makalaban, 19 a tehud a matibay a pánnampalataya sakay malinis a konsensiya. En agum a tolay ay awan mágsanig ten konsensiya di, kaya en pánnampalataya di ay nawasak. 20 Kabilang dikodi de Himeneo ay ti Alejandro, kaya pinabayan ku dán hidi ten kapangyariyan ni Satanas tánni meimang dán en páglapastangan di ten Diyos.

2

En Bilin Tungkul ten Págdasal

1 Purumeru ten atanan, ipákpágguron ku dikomoy a idulug moy ten Diyos en kahilingan moy hidi, dasal, pákkekagbi, sakay pasalamat para ten atanan a tolay. 2 Ipagdasal moy bi en hari hidi sakay en atanan a tehud a kapangyariyan, tánni mabiyag kitam ti tahimik, payapa, makadiyos sakay marangal. 3 Maganda konaid haád sakay kasayaan nen Diyos a Tagapagligtas tam. 4 Gustu na a maligtas en atanan a tolay sakay makatukoy ten katutuhanan. 5 Gapu eessa la en Diyos, sakay ti Jesu-Cristo la en tolay a tagapamamag-itan nen tolay ten Diyos. 6 Inyalay na en biyag na tánni tubusán en atanan a tolay ten kasalanan di. I katutuhananid a iyád ay pinatunayan ten takda a panahun. 7 Kaya gapu háddi ay napiliyák a magin tagapangaral, apostol, sakay tagapagtoldu ten Hentil hidi tánni ipahayag en pánnampalataya sakay i katutuhananid a iyád. Tatarudan i kagiyán kuwidi, awan iyád ti kakabuliyan!

8 Ten atanan a simbaan, gustu ku a en lállaki hidi ay magdasal, medisinu di en lima di a tehud a kabanalan, awan ti saket ni isip sakay iyamut ten kaparehu na.

9 En bábbi hidi ay dapat a maayus, sakay maingat ti págbadu. Awan hidi dapat magdikurasyon ti sari-sari ten buuk di oni magbadu ti mágkamahal sakay magsulot ti alahas a gintu oni perlas. 10 Nan, magbadu hidi ti

mágkaganda a gamet, a kona ten nebabagay ten bábbi hidi a maka-diyos. 11 En
bábbi hidi ay dapat a kumabetu a tumahimik sakay magpasakup. 12 Awan
ku hidi payagan a magtoldu oni mánggiyya ten lállaki hidi, dapat hidi a
tumahimik. 13 Gapu a ti Adan en dipalongu a linalang bagu a ti Eva, 14 sakay ti
Eva en nadaya sakay nagkasala bakán a ti Adan. 15 Peru maligtas en bábbi ten
pággenak na, ni magtulos-tulos siya ten pánnampalataya, págmahal, kabanalan
sakay malinis a kákkabiyag.

3

En Tagapangasiwa hidi ten Simbaan

1 Tatarudan i kakagiyanid a iddi: Ni deyaman en masor a magin taga-
pangasiwa ten simbaan, ay masor ti maganda a tungkulin. 2 Kaya ngani
a en essa a tagapangasiwa ay kailangan a awan ti kapintasan; essa la ti
kabinga, makabetu a magpugád ten sadili na, maingat, kagalang-galang,
mágpatulos ten bilay na, sakay mahusay a magtoldu. 3 Awan siya lasinggeru,
awan marahas, nan mahinahun; awan mákkidima sakay awan mapagmahal
ti pilak. 4 Kailangan a mahusay siya a mamahala ten sadili na a pamilya,
igalang sakay sunudán nen anak na hidi. 5 Gapu konya na a mapangasiwaan
ti maayus en simbaan nen Diyos ni awan na meayus en sadili na a pamilya?
6 Kailangan a nalay dán siya a mánnampalataya; gapu ni awan, ay bakay magin
hambug siya sakay mepahamak a kona ten diyablo. 7 Essa pa, ay kailangan
a igalang siya nen awan hidi mánnampalataya tánni awan siya mapintasan
sakay awan maekrutan nen diyablo.

En Tumulung hidi ten Tagapangasiwa

8 Nadid, para ten tumulung* hidi ten tagapangasiwa ay dapat bi a magin
kagalang-galang, tapat ten kinagi na, awan hidi máglasing, sakay awan
sakim ti pilak. 9 Kailangan a matapat hidi ten pánnampalataya sakay tehud
hidi a malinis a konsensiya. 10 Kailangan a purbaan pa hidi, sakay ni
mapatunayan a karapatdapat hidi, ay maari dán hidi a idátton a katulung
nen tagapangasiwa.

11 Kona labi hud, en bábbi hidi a katulung nen tagapangasiwa† ay dapat a
magin kagalang-galang, awan mametmet, mapagpugád sakay matapat ten
atanan a bagay.

12 En katulung hidi nen tagapangasiwa ay dapat a essa la ti kabinga,
sakay mapangalagaan na ti maayus en anak di hidi sakay en pamilya di.
13 En katulung hidi nen tagapangasiwa a tapat ti tungkulin ay igalang nen
atanan, sakay magkahud hidi ti buu a tiwala a makapagpahayag tungkul ten
pánnampalataya kánni Cristo Jesus.

En Lihim nen Pánnampalataya Tam

14 Umasaák a awan dán magmalay ay magketa kita. Peru insulat ku dán
dikomu hidi iyád a toldu, 15 tánni mara awanák man makademát a pagdaka
ay tukoy mu dán en dapat a ugali nen tolay a kabilang ten pamilya nen Diyos
a biyag, ten simbaan a adigi sakay pundasyon nen katutuhanan. 16 Awan
matanggiyan en dakila a lihim nen rilihiyon tam:

nehayag siya dikona nagin tolay,
pinatunayan nen Ispiritu a matuwid, sakay netan nen anghel hidi.

---

* **3:8** Tumulung: diakono † **3:11** en bábbi hidi a katulung nen tagapangasiwa: oni en kákkabinga di hidi.

Nepangaral ten Hentil hidi,
pinaniwalaan nen atanan, sakay indisunu dilanget.

4

En Liwat hidi a Tagapagtoldu

1 Maliwanag en kinagi nen Ispiritu a ten dimudyan hidi a aldew ay adággan
nen agum en pánnampalataya di. Sumunud hidi ten madaya hidi a ispiritu
sakay ten toldu nen dimonyo hidi. 2 I tolduwid a hidi iyád ay ipakalat nen
tolay hidi a mágkabuli sakay en konsensiya di hidi ay awan dán makabati.
3 Ibawal di en pákkabinga sakay en págkan ten agum hidi a kalasi ni pagkain.
Peru hidi iyád a pagkain ay linalang nen Diyos tánni kanán a tehud a
pasalamat nen mánnampalataya hidi sakay makatukoy ten katutuhanan. 4 En
atanan a linalang nen Diyos ay maganda, awan ti dapat a ibilang a madukás;
nan dapat a tanggapán a tehud a pasalamat 5 gapu lininisan hidi iyád nen
upos nen Diyos sakay nen págdasal.

En Mahusay a Tagapagserbi ni Cristo Jesus

6 Ni hidi iyád a toldu ay itoldu mu ten kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya
ay magin mahusay ka a tagapagserbi ni Cristo Jesus. Sakay tulos-tulos
ka bi a palaguwán nen Diyos ten pamamag-itan nen toldu hidi a tungkul
ten pánnampalataya sakay ten maganda a adal a unonudán mu. 7 Dyan
mu pagsayangan ti odas en awan hidi tatarudan a istorya nan pagsikapan
mu a sanayán en sadili mu a magin maka-diyos. 8 Tehud a pakinabang
ten pággarsisyu, peru en págsikap a magin maka-diyos ay pakinabangan ten
atanan a paraan, gapu tehud iyád a pangaku bakán la a ten biyag nadid,
nan hanggan ten biyag a pademát. 9 Tatarudan i kakagiyanid a iddi sakay
dapat a paniwalaan nen atanan. 10 Kaya ngani a magsumikap kitam sakay
magtiyaga gapu en pag-asa tam ay ked ten biyag a Diyos a Tagapagligtas nen
atanan a tolay, lalu dán ten mánnampalataya hidi.

11 Itoldu mu sakay pasunud i atananid a iyád. 12 Dyan mu pabayan a
imemenos di ka gapu ti kaanakan muwen. Nan magin halimbawa ka ten
mánnampalataya hidi: ten pággupos mu, ugali, págmahal, pánnampalataya, sakay
malinis a kákkabiyag. 13 Mentras a awanák haán, ay ibasa mu en Kasulatan
ten atubengán nen katolayan, ten pángngaral sakay págtoldu mu. 14 Dyan
mu pabayan en kaluub nen Banal a Ispiritu a inyatád dikomu ten dikona a
magupos en propeta hidi sakay itupu dikomu nen pinunu hidi nen simbaan
en lima di. 15 Igamet mu hidi iyád sakay paglaanan mu ti panahun tánni
metan nen atanan en kállagu mu. 16 Bantayan mu en ararikad mu sakay en
págtoldu mu. Itulos-tulos mu a gamitán i bagayid a hidi iyád tánni maligtas
ka, sakay en mágsanig hidi dikomu.

5

En Tungkulin ten Mánnampalataya hidi

1 Dyan mu pagsarantaan en lállaki a matanda dikomu, nan paalalahanan
mu siya a kona ten sadili mu a ama. Pákpággaguman mu bi a kumán a
kákkapatkaka mu en kabataan hidi a lállaki. 2 Ibilang mu a kumán a sadili mu
a ina en mágkatanda hidi a bábbi sakay mákpággagum ka a tehud a tunay a
kalinisan ten kabataan hidi a bábbi a kumán a kákkapatkaka mu hidi.

3 Tulungan mu en bilu hidi a bábbi a awan ti maasaan. 4 Peru ni en essa a
bilu a bábbi ay tehud a anak oni apu, ay hidi i dapatid a dipalongu a magserbi
ten kapamilya di. Bilang ganti di iyud ten dáddikál di, gapu iyád en kasayaan
nen Diyos. 5 En tatarudan a bilu a bábbi ay en mággeessa dálla. En Diyos
en pag-asa na, sakay mágdadasalán siya aldew ay ti gibi. 6 Peru ni en bilu
a bábbi ay magbabalang ti kákkabiyag ay mebilang dán siya a patay maski
ni biyag palla. 7 Pasunud mu dikodi i utusid a hidi iddi tánni awan hidi
mapintasan nen deyaman. 8 Ni deyaman en awan mangpospos ten kamag-
anak na, lalu dán ten kapamilya na, ay inadággan na dán en pánnampalataya
na. Mas madukás pa siya a tolay nan ten awan mánnampalataya.

9 En bilu a bábbi a ilista mu ay kailangan a: awan kumulang ti ánnám a
pulu a taon en idad na, pumensan la a nákkabinga, 10 kilala siya ten pággamet ti
maganda, napadikál na ti maayus en anak na hidi, sakay mágpatulos ten bilay
na. Magserbi siya a tehud a pakumbaba ten kákkapatkaka na ten Panginoon,
tumulung ten mangailangan hidi sakay nakalaan en biyag na ten pággamet
ti maganda.

11 Dyan mu páklista en anak palla hidi a bilu a bábbi, gapu kákkasor
di ay mákkabinga hidi a ruway sakay umadeyu hidi kánni Cristo. 12 Ni
magkakonahud ay tehud hidi a pananagutan ta sinida di en purumeru di
a pangaku kánni Cristo. 13 Magin tamad hidi, sakay mágsasayangán la ti odas
a máglalakadán ten kadatigan di hidi, sakay magin mametmet hidi, mahilig a
makialam ten biyag nen agum, sakay mágpauposán ti sari-sari a bagay a awan
di dapat a gamitán. 14 Kaya para dikoku ay mas maganda pa ni mákkabinga a
ruway en anak palla hidi a bilu a bábbi, magkaanak hidi sakay pospusán di en
sadili di a pamilya tánni en kadima tam ay awan ti pagkakataun a mangsesti
dikotam. 15 Gapu tehud dán a sangan a bilu a netawtaw ni Satanas.

16 Kailangan a alagaan nen bábbi a mánnampalataya en kamag-anak di a bilu
a bábbi tánni awan hidi páppospusán nen simbaan, tánni pospusán dállaid nen
simbaan ay en bilu hidi a awan ti maasaan.

17 En pinunu hidi a mahusay a mangasiwa ay dapat a tumanggap ti
pággalang sakay tama a bayad, lalu dán en masigasig hidi a mangaral sakay
mágtoldu ten upos nen Diyos. 18 Gapu nakadátton ten Kasulatan a, “Dyan mu
busalan en baka mentras a pagággik mu.” Nakasulat bi a, “En magtarabahu
ay dapat a bayadan.”

19 Sakay dyan mu paniwalaan en reklamu kontra ten pinunu nen simbaan
ni awan ti duwwa oni tállu a mangtistigu. 20 Pagkagiyan mu ten atubengán
nen atanan en deyaman ay umád a umimang ten pággamet ti madukás tánni
meántingan en agum.

21 Ten atubengán nen Diyos sakay ni Cristo Jesus, sakay ten banal hidi a
anghel ay iyutus ku a sunudán mu i tolduwid a hidi iddi a awan ka ti panigan.
22 Dyan mu basta itupu i lima muwen ten maski ni kándeya tánni atáddan
iyád ti kapangyariyan a mamahala. Ingatan mu a awan ka mesangkut ten
kasalanan nen agum. Manatili ka a malinis.

23 Bakán a puru la a dinom i inumán muwid, uminom ka bi ti tágsabadit
a alak tánni magpiyya i saket ni tiyan muwen sakay ten agum mu pa hidi a
saket.

24 En kasalanan nen agum a tolay ay hayag dán bagu a mahatulan, sakay
tehud bi a kasalanan a dimudyan dán ni mehayag. 25 Kona labi haud

en agum a mágkaganda a gamet a alistu a ketan; peru ni awan man iyád mapansin a pagdaka, ay awan iyád manatili a metagu habang panahun.

6

1 En alipin hidi ay dapat a gumalang ten amu di hidi tánni awan mapintasan en ngaran nen Diyos sakay en adal tam hidi. 2 Sakay ni en amu di ay kaparehu di a Cristiano ay dapat igalang di hidi gapu matkaka hidi ti pánnampalataya. Dapat di pa ngani a husayán en págserbi di gapu en pagserbiyan di ay kaessa di ti pánnampalataya sakay págmahal.

En Liwat a Tagapagtoldu sakay en Tatarudan a Kayamanan

Itoldu mu sakay pasunud i bagayid a hidi iyád. 3 Ni magtoldu en deyaman ti iba a adal, sakay awan nakaayun ten tunay a upos nen Panginoon a ti Jesu-Cristo sakay ten adal tungkul ten pagin-maka-diyos, 4 ay maghambug la peru awan ti tukoy. Talaga a ugali na dán i manusutid, sakay mákpagdibati tungkul ten upos hidi a magbunga la ti sállapan, kontraan, sestiyan, sakay siriyan. 5 Gugustu na bi a mákpagdibati ten tolay hidi a madukás ti pággisipan sakay awan tumenggi ten katutuhanan. En akala nen kona hidi haád a tolay ay en rilihiyon ay paraan tánni yumaman.

6 Sabagay dikál ngani pakinabangid ten rilihiyon, ni en tolay ay makabetu a makontentu ten kalagayan na. 7 Awan kitam ti tawid a ányaman ti munduwiday, sakay awan kitam bi ti matawid kákkatay tam. 8 Kaya ngani a dapat kitamon a makontentu ni tehud kitamon a makan sakay mesulot. 9 Peru en masor hidi a yumaman ay matápduk ten toksu, sakay maekrutan hidi nen mágkadukás di hidi a kagustuwan a mángpalulung dikodi ten kamatayan sakay kapahamakan. 10 Gapu en págmahal ten pilak ay paggubwatan nen atanan a madukás. Gapu ten kákkasor a yumaman, ay tehud a tolay a neadeyu dán ten pánnampalataya di a nakapangatád dikodi ti makpal a kalungkutan.

En Bilin hidi Para kánni Timoteo

11 Peru siko, Timoteo, bilang tagapagserbi nen Diyos, ay umadeyu ka ti hidi iyád a bagay. Pilitán mu a mabiyag ti matuwid, maka-diyos, tehud pánnampalataya, págmahal, págtiis, sakay kahinahunan. 12 Ipaglaban mu ti hustu en pánnampalataya mu. Panindiganan mu ti mahusay en biyag a awan ti katapusan. Gapu iyán en nangdulawan nen Diyos dikomu, dikona a ipahayag mu ten atubengán nen makpal a tistigu en pánnampalataya mu kánni Cristo. 13 Iyutus ku dikomu ten atubengán nen Diyos a mangatád ti biyag ten atanan, sakay ten atubengán ni Cristo Jesus a nangatád ti patunay kánni Poncio Pilato, 14 a sunudán mu ti mahusay a tehud a katapatan en inyutus ku hidi dikomu hanggan ten kássoli nen Panginoon a ti Jesu-Cristo. 15 Dumemát siya ten netakda a panahun nen mapagpala sakay makapangyariyan a Diyos, Hari nen atanan a hari, sakay Panginoon nen atanan a panginoon. 16 Siya la en awan ti kamatayan, sakay nakapirmi ten demlag a awan maláttángngan. Awan ti tolay a naketa dikona, oni maketa. Kao na en karangalan sakay kapangyariyan a awan ti katapusan. Amen.

17 Itoldu mu ten mágkayaman hidi ti nadididay a panahun a dyan hidi magmataas, sakay dyan hidi umasa ten kayamanan a lumipas la, nan ten Diyos a masagana a mangatád ten atanan para ten kasayaan tam. 18 Tolduwan mu hidi a maggamet ti maganda sakay magpakayaman ten mágkaganda hidi a gamet, magin handa a mangatád sakay tumulung ten kaparehu di. 19 Ni

magkakonahud, ay makapagpuron hidi ti kayamanan para ten matatag a
pundasyon para ten pademát a panahun sakay magkahud hidi ti tatarudan
a biyag.
20 Nadid Timoteo, pakaingatan mu en nepagkatiwala dikomu. Sakay
adeyuwan mu en uronan hidi a awan maka-diyos sakay awan ti kuwenta a
kákkagiyán nen agum a tolay a karunungan peru bakán. 21 Gapu ten págma-
marunung di ay tehud a tolay a nelisi ten pánnampalataya di.
Pagpalaán kam nakuwan nen Diyos.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo kánni TIMOTEO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En kaduwwa a sulat ni Pablo kánni Timoteo ay payu ten kabataan hidi a katarabahuwan na. En pinakapaksa ni iyád ay katatagan. Pinayuwan ni Pablo ti Timoteo sakay pinabegsák na ti isip tánni magtulos-tulos ten katapatan na a magpatunay para kánni Cristo, sakay matatag na a táttawidan en toldu nen Banal a Kasulatan. Impayu na bi a gamitán ni Timoteo en tungkulin na a bilang tagapagtoldu sakay tagapagpahayag ten Maganda a Bareta, sakay gamitán na atananid iyád maski ni makpal a kahirapan sakay makpal a págkontra nen tolay hidi dikona.

Tehud bi siya a babala kánni Timoteo tungkul ten awan hidi ti kuwenta a pákpagtalu a awan ti meatád a maganda nan makepahamak.

Ti atananid a iyád, pinaalalahanan ni Pablo ti Timoteo a dapat bi siya a magin maganda a halimbawa ten pánnampalataya, págmahal, sakay págtiis maski ten kahirapan.

Ti sulatid a iyád, ay nagpakapospos dán bi ti Pablo a maari a adeni dán siya a matay gapu ten pánnampalataya na kánni Cristo. Konapamanhud, maniwala siya a tehud a piremyu a nakahanda para dikona (4:6-8). Kaya impaala-ala na kánni Timoteo en tunay a kahulugan nen mensahi di:

“Ni matay kitam a kaguman ni Jesu-Cristo
ay mabiyag kitam a kaguman na.
Ni magtiis kitam ti hirap ti munduwiday,
maghari kitam bi a kaguman na.” (2:11-12a)

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Papuri sakay pangaral 1:3-2:13
Payu sakay babala 2:14-4:5
En papágyan ni Pablo 4:6-18
Katapusan 4:19-22

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun
ten kaluuban nen Diyos tánni ipangaral en tungkul ten biyag a impangaku a
matanggap tam ten pamamag-itan nen pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus.
2 Para kánni Timoteo a mahal ku a anak.
Magkahud ka nakuwan ti pagpapala, habag, sakay kapayapaan a gubwat
ten Diyos Ama sakay kánni Cristo Jesus a Panginoon tam.

Pasalamat sakay Paala-ala

3 Kada a maala-ala taka ten págdasal ku hidi aldew ay ti gibi ay mag-
pasalamaták ten Diyos a pagserbiyan ku ti buu a katapatan, a kona ten
ginamet nen ninunu ku hidi. 4 Tunay dán i sor kuwidi a ketan taka a ruway
tánni magkahudák ti dikál a kasayaan, lalu dán ni maala-ala ku en págluwa
mu. 5 Awan ku malimunan en matapat mu a pánnampalataya, a kona ten
pánnampalataya nen apu mu a ti Loida sakay nen ina mu a ti Eunice. Siguradu
ku a kona bi hud pánnampalataya muwen. 6 Kaya ngani a ipaala-ala ku
dikomu a gamitán mu ti maganda en kaluub nen Diyos dikomu a neatád
dikona intupu ku en lima ku dikomu. 7 Gapu en Ispiritu a inyatád nen Diyos

dikotam ay bakán a ispiritu ni kaársotan, nan Ispiritu ni kapangyariyan, págmahal, sakay págpugád ti sadili.
8 Kaya dyan mu ikasaniki a ipahayag en tungkul ten Panginoon tam, sakay
dyan mu bi ikasaniki en kákkepiresu ku alang-alang kánni Cristo. Nan mákhati
ka ten pághirap alang-alang ten Maganda a Bareta, gapu átdenan ka nen
Diyos ti begsák mu a gamitán iyád. 9 Inligtas kitam nen Diyos sakay dinulaw
na kitam a magin tolay na. Ginamet na iyád, bakán a gapu ten nagamet
tam nan ayun ten planu sakay kabaitan na a inyatád na dán dikotam ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus sapul pa ten sapul. 10 Peru nehayag dán iyád
nadid, dikona a dinumemát en Tagapagligtas tam a ti Cristo Jesus. Tinapos
na en kapangyariyan nen kamatayan sakay inhayag na en biyag a awan ti
katapusan ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta. 11 En tungkulin ku
ay mángngaral, apostol sakay tagapagtoldu ten Maganda a Bareta, 12 a nagin
dahilan nen págdusa ku nadid. Peru awanák masaniki, gapu talaga a tukoy
ku en sinampalatayaan ku, sakay siguraduwák a mabantayan na hanggan
ten katapusan a aldew en impagkatiwala na dikoku. 13 Unonudán mu en
tama hidi a toldu a nasanig mu dikoku. Sakay manatili ka ten pánnampalataya
sakay págmahal a tinanggap tam ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni
Cristo Jesus. 14 Ten tulung nen Banal a Ispiritu a mágyan dikotam, ay ingatan
mu en mágkaganda hidi a bagay a nepagkatiwala dikomu.
15 Tukoy mu dán a linakadanák nen atanan a kákkapatkaka tam a taga-Asia,
pati de Figelo ay ti Hermogenes. 16 Kagbiyan nakuwan nen Diyos en pamilya
ni Onesiforo. Gapu pirmiyák na a angen pabegsákkán ti isip, sakay awanák
na ikasaniki maski ni piresuwák. 17 Ten káddemát na ti Roma ay piniliták na
a inaryok hanggan dikona magketa kami. 18 Kagbiyan nakuwan siya nen
Panginoon ti Aldewid a iyud! Tukoy mu labi ni konyaák na a pinagserbiyan
ti Efeso.

2

En Matapat a Sundalu ni Cristo Jesus

1 Nadid, Timoteo a anak ku, magpakatatag ka ten pamamag-itan nen
pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus. 2 En nágkasanig mu dikoku a toldu ten
atubengán nen makpal a tistigu, ay itoldu mu ten mapagkatiwalaan hidi a
tolay a maari bi a magtoldu ten agum.
3 Mákpagtiis ka ti kahirapan bilang matapat a sundalu ni Cristo Jesus.
4 En essa a sundalu ay awan dapat a makialam ten bagay hidi a awan
pangsundalu, nan pagsumikapan na a mapasaya en pinunu na. 5 En essa a
mággayam ay awan manalu ni awan sumunud ten patakaran nen ayam. 6 En
masipag a mággaradu en dapat a makinabang ten dipalongu a bahagi nen ani
na. 7 Pagisipan mu en kinákkagi ku, ta ipaintendi nen Panginoon i atananid
a iyád dikomu.
8 Alalahanán mu ti Jesu-Cristo, en nabiyag a ruway, sakay naggubwat ten
lahi ni David. Iyád en Maganda a Bareta a ipáppangaral ku, 9 sakay siya iyád en
dahilan nen págdusa ku sakay kákkepiresu a kona ten mágbabonu. Peru maski
nikan ay awan mepiresu en upos nen Diyos. 10 Pinagtiisan ku en atanan
a bagay alang-alang ten pinili hidi nen Diyos. Tánni magkahud bi hidi ti
kaligtasan sakay ti biyag a awan ti katapusan a gubwat kánni Cristo Jesus.
11 Tatarudan i kakagiyanid a iddi:
“Ni matay kitam a kaguman ni Cristo,

ay mabiyag kitam bi a kaguman na.
12 Ni magtulos-tulos kitam a magtiis,
ay mákpaghari kitam bi a kaguman na.
Ni ikasaniki tam siya,
ay ikasaniki na kitam bi.
13 Ni awan kitam magin matapat,
ay manatili siya a tapat,
gapu awan na maari a adággan en sadili na."

En Tapat a Tagapagserbi ni Cristo

14 Ipaala-ala mu dikodi i bagayid a iyád, sakay bilinán mu hidi ten ngaran nen Diyos a dyan hidi mákpágdadibati. Awan iyád ti meatád a maganda, nan mepahamak la en mágsanig hidi. 15 Pilitán mu a magin karapatdapat ka ten pangileng nen Diyos. Tagapagserbi a awan ti dapat a ikasaniki, sakay tapat a tagapagtoldu ten mensahi nen katutuhanan. 16 Iwasan mu en uronan hidi a malaswa sakay awan ti serbi, gapu hidi iyád en magin dahilan nen káadeyu nen tolay hidi ten Diyos. 17 Hidi iyád a toldu ay kumán a kanser a kumalat ten bággi. Kabilang dikodi de Himeneo ay ti Fileto. 18 Linakadan di dán en dilan nen katutuhanan sakay gágguluwán di en pánnampalataya nen agum gapu ten págtatoldu di a nangyari kanon en kákkabiyag a ruway. 19 Peru matibay en pundasyon a indátton nen Diyos, sakay nemarka haud a, "Tukoy nen Panginoon ni deya en tunay a tolay na," sakay, "Atanan nen magkagi a ked ten Panginoon ay kailangan a umadeyu ten kasalanan."

20 Ten essa a dikál a bilay ay tehud a sari-sari a kagamitan: tehud a yari ti gintu sakay silber, sakay tehud bi a yari ti kayu sakay luta. Tehud bi kagamitan a para ten dikál a handaan sakay tehud a pang-aldew-aldew. 21 Ni deyaman en umadeyu ten gamet a madukás ay magkakona ten kagamitan hidi a para ten dáddekál a handaan, malinis sakay karapatdapat a gamitán nen makákkao para ten mágkaganda hidi a gamet.

22 Adeyuwan mu en atanan a mágkadukás a hilig ni kabataan, sakay pagsikapan mu en gamet a matuwid, matapat, mapagmahal sakay mapayapa, mák-agum ka ten tolay hidi a tehud a malinis a pusu a dumulaw ten Panginoon. 23 Iwasan mu en awan hidi ti kuwenta a pákpagdibati, gapu meangay la iyán ti pamágdadema. 24 Awan ka dapat a mákdima bilang tagapagserbi nen Diyos, nan dapat ka a magin mabait a mákpággagum ten atanan, mahusay a magtoldu sakay matiyaga, 25 sakay mahinahun a ituwid mu en kumontra hidi dikomu. Ta bakay pagkaluuban hidi nen Diyos a magsisi sakay matukuyan di en katutuhanan. 26 Ni magkakonahud ay mademlagan en isip di sakay makalaya hidi ten ekrot nen diyablo a nangdikáp sakay nangalipin dikodi.

3

En Katapusan hidi a Aldew

1 Dapat mu a matukuyan a ten dimudyan hidi a aldew ay magkahud ti makpal a kahirapan. 2 En tolay hidi ay magin makasadili, mahilig ti pilak, hambug, mapagsamantala, suwail ti dáddikál, awan ti utang a luub sakay awan maka-diyos. 3 Sakay awan ka ti ketan a kabaitan dikodi. Awan hidi ti habag, masesti, marahas, mapanganib, sakay kaiyamutan di en maganda. 4 Traidor hidi, pabaya, mapagmataas, mas gustu di pa en kalayawan nan en Diyos. 5 Magkukunwari hidi a maka-diyos peru awan ketan en talaga

a kapangyariyan na. Adeyuwan mu en kona hidi haud a kalasi ni tolay.
6 Tehud a sangan dikodi a manglinlang tánni makasáddáp ten bilay nen bábbi
hidi a alipin ni kasalanan sakay alipin nen sari-sari a kagustuwan. 7 Gugustu
ni kababbiyanid a hidi iyád a pirmi a kumabetu ti bigu a adal, peru awan di
maaadal en katutuhanan. 8 Kona kánde Janes ay ti Jambres a kinumontra
kánni Moises, kona bi hidi haud a kumontra ten katutuhanan. Awan hidi ti
maisip a mapiyya, sakay awan tatarudan en pánnampalataya di. 9 Peru awan
di mediretsu en kalokuwan di, gapu matukuyan hidi nen atanan, kona ten
nangyari kánde Janes ay ti Jambres.

En Katapusan hidi a Bilin

10 Peru siko Timoteo ay inunonud mu en toldu ku, en ugali ku, sakay en
gustu ku a mangyari ten biyag ku. Netan mu en pánnampalataya ku, págtiyaga,
págmahal, katapatan, 11 sakay en naranasan ku a pággusig, sakay págdusa.
Tukoy mu en atanan nen naranasan ku ti Antioquia, Iconio sakay ti Listra,
tunay ti hirap en tiniis ku. Peru inligtasák nen Panginoon ti atananid a hidi
iyád. 12 En atanan a masor a mabiyag ti tehud a pákpagkaessa kánni Cristo
Jesus ay magdanas ti pággusig. 13 Peru en mágkadukás hidi a tolay sakay en
mágwariwari hidi ay lalu a magpakadukás, magdaya hidi ten agum sakay
dayaán bi hidi.

14 Peru siko ay magtulos-tulos ka ten katutuhanan hidi a naadal mu a
matatag mu a pinaniwalaan. Matenggi mu en nagtoldu hidi dikomu, 15 sapul
pa dikona anak ka ay tukoy mu dán en Banal a Kasulatan, a makapangatád
dikomu ti karunungan tánni magkahud ka ti kaligtasan ten pamamag-itan
nen pánnampalataya kánni Cristo Jesus, sakay maligtas ka. 16 Atanan a ked ten
Kasulatan ay upos nen Diyos, sakay magamit ten págtoldu ten katutuhanan,
págbaráng ten liwat a toldu, pángtama ten liwat a gamet, sakay mánggiyya ten
tama a kákkabiyag. 17 Tánni en magserbi ten Diyos ay magin karapatdapat
sakay handa para ten atanan a mágkaganda a gamet.

4

1 Ten atubengán nen Diyos sakay ni Cristo Jesus a manghatul ten biyag hidi
sakay ten patay hidi, gapu dumemát siya a bilang hari, iyutus ku dikomu
a 2 ipangaral mu en upos nen Diyos. Sikapán mu iyán a gamitán, tama
man a pagkakataun oni awan. Akitán mu sakay pagkagiyan en tolay hidi,
sakay pabegsákkán mu en isip di ten pamamag-itan nen matiyaga a págtoldu
mu. 3 Gapu dumemát en panahun a awan dán sanigán nen tolay en tama
a adal, nan sunudán di dán en kagustuwan di. Magaryok hidi ti makpal a
tagapagtoldu di a mángtoldu dikodi ten gustu di la a masanig. 4 Sala di dán a
mágsanig ten katutuhanan, nan mas gustu di pa a mágsanig ten istorya hidi
a awan ti katutuhanan. 5 Peru siko ay kailangan a magin mahinahun ka ten
bawat pagkakataun. Magtiis ka ten panahun nen kahirapan, sakay gamitán
mu en buu a tungkulin nen essa a tagapagtoldu ten Maganda a Bareta, sakay
gamitán mu en tungkulin mu bilang tagapagserbi nen Diyos.

6 Para dikoku ay dummemát dán en odas nen kákkealay ku, dummemát
dán en odas a lakadan ku i biyagid a iyád. 7 Ginamet ku en atanan nen
makaya ku ten karera, nasangpát ku dán en dapat ku a ginanán, sakay
nanatiliyák ten pánnampalataya. 8 Matanggap ku dán nadid en kurona nen
pagkamatuwid. Ti Aldewid a iyud, ay en Panginoon a makatarungan a

Tagapaghatul i mánggewatid dikoku ten kurona ku. Bakán la a sikán, nan pati
en atanan a tehud a págmahal a maguray ten káddemát na.

En Bilin hidi ni Pablo kánni Timoteo

9 Pilitán mu a makademát háddi a pagdaka. 10 Linakadanák dán ni Demas,
naakit siya ten makamundu hidi a bagay, ummangay siya ti Tesalonica. Ti
Cresente ay ummangay ti Galacia, sakay ti Tito ay ummangay ti Dalmacia.
11 Ti Lucas dálla en kaguman ku háddi. Aryokán mu ti Marcos sakay ikuyug
mu siya háddi, gapu dikál en metulung na dikoku ten tarabahu ku hidi háddi.
12 Pinaangay ku ti Tiquico ti Efeso. 13 Káangay mu háddi ay tawidán mu en
badu ku a inwarak ku ti Troas kánni Carpo. Tawidán mu bi en libru ku hidi,
lalu dán en yari hidi ti koblet.

14 Tunay ti dukás en ginamet dikoku ni Alejandro a mágpanday. En Pangi-
noon en mangganti dikona ayun ten ginamet na. 15 Magingat ka dikona,
gapu matindi en págkontra na ten ipáppangaral tam.

16 Ten dikona a purumeruwák di a bistaán ay awan ti nangagum dikoku,
pinabayanák di a mággessa-essa. Patawadán nakuwan hidi nen Diyos. 17 Peru
inagumanák nen Panginoon, sakay inátdenanák na ti begsák tánni mepan-
garal ku ti hustu en mensahi na ten atanan nen Hentil hidi a mágsanig. Sakay
naligtasák ten hatul a kamatayan. 18 En Panginoon en mángligtas dikoku ten
atanan nen madukás, sakay iyangayák na a ligtas ten kahariyan na dilanget.
Kao na en kapuriyan a awan ti katapusan! Amen.

19 Ikumustaák mu ten magkabinga a de Priscila ay ti Aquila, sakay ten
pamilya ni Onesiforo. 20 Nawarak ti Erasto ti Corinto, sakay inwarak ku
ti Trofimo ti Mileto gapu tehud siya a saket. 21 Pilitán mu nakuwan a
makademát háddi bagu a sákdágnen.

Mákkumusta bi dikomu de Eubulo, ti Pudente, ti Lino, ti Claudia, sakay en
kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya. 22 Aguman ka nakuwan nen Panginoon,
sakay pagpalaán ka nen Diyos.

En Sulat ni Pablo kánni TITO

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Tito ay essa a Hentil a naakit ti Cristianismo sakay nagin katulung ni Pablo a magbahagi ten Maganda a Bareta. Inwarak siya ni Pablo ten puduk a Creta tánni mamahala ten simbaan haud.

Tállu en mágkahalaga a paksa ti sulatid a iyád.

Dipalongu, impaala-ala kánni Tito en katangian hidi a dapat ten essa a mamunu ten simbaan, lalu dán ten atubengán nen makpal a taga-Creta a mágkadukás ti ugali. Kaduwwa, pinayuwan ti Tito ni konya na a tolduwan en lállakay sakay en bábbekás (a siya labi en mangtoldu ten kabataan hidi a bábbi), sakay en kabataan hidi a lállaki sakay en alipin hidi. Katállu ay pinayuwan bi ni Pablo ti Tito tungkul ten ugali a Cristiano, a dapat siya a magin masássorán ti kapayapaan, mahusay a mákpággagum, sakay umiwas ti kákkaiyamut, pákpagtalu sakay kaguluwan ten simbaan.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
En pinunu hidi ten simbaan 1:5-16
En tungkulin nen iba-iba hidi a grupu ten simbaan 2:1-15
En pangaral hidi sakay babala 3:1-11
Katapusan 3:12-15

Págbati

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo a tagapagserbi nen Diyos sakay
apostol ni Jesu-Cristo.
Piniliyák tánni tumulung a mangpatatag ten pánnampalataya nen pinili hidi
nen Diyos, sakay igiyya hidi ten tama a toldu tungkul ten katutuhanan a
máng-adeni dikotam ten Diyos. 2 Sakay mangatád ti pag-asa ten biyag a awan
ti katapusan. En Diyos a awan magbuli-buli en nagpangaku ti biyagid a iyád
bagu pa a lalangán i munduwiday. 3 Sakay impahayag na iyád ten upos na
ten netakda a panahun. Sikán en nagtiwalaan tánni ipangaral iyád ayun ten
utus nen Diyos a Tagapagligtas tam.
4 Magsulaták kánni Tito, a tunay a anak ku ti pánnampalataya.
Magkahud ka nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten
Diyos Ama sakay kánni Jesu-Cristo a Tagapagligtas tam.

En Gamitán hidi ni Tito ti Creta

5 Inwarak taka ti Creta, tánni ihusay mu en bagay hidi a dapat a ayusán
sakay tánni mangpili ka ti pinunu hidi a mamahala ten simbaan ten balang
banuwan, ayun ten inyutus ku dikomu. 6 Mangpili ka ti pinunu a awan ti
kapintasan; essa la en kabinga na, sakay en anak na hidi ay mánnampalataya
sakay awan hidi loku oni makáttug ti págguluwan. 7 Nadid gapu en pinunu
nen simbaan ay nakabahala ten tarabahu a para ten Diyos ay kailangan a
awan siya ti kapintasan. Dapat ay awan siya hambug, awan maáiyamután,
awan máglasing, awan abusador, sakay awan sakim ti pilak. 8 Dapat siya
a masaya a magpatulos, sakay masássorán ten gamet a maganda, awan
pabigla-bigla, makatarungan, banal, sakay tukoy na a pugáddán en sadili na.
9 Kailangan a matatag en pánniwala na ten mensahi a mapagkatiwalaan a

adal a netoldu dikona, tánni metoldu na bi ten agum sakay mepeta en liwat nen kumontra hidi haád.
10 Gapu makpal a tolay, lalu dán en gubwat hidi ti Judaismo, en kumontra
sakay mangdaya ten agum ten pamamag-itan nen adal hidi a awan ti
kuwenta. 11 Kailangan a paimangán hidi ti gággamitán diyid a iyád, gapu
gágguluwán di en pamilya hidi ten pamamag-itan nen adal hidi a awan di
dapat a itoldu. Gággamitán di iyád tánni kumita la hidi ti pilak. 12 Kinagi
pa ngani nen essa ten propeta di hidi ti Creta a, "En taga-Creta hidi ay
talaga a mágkabuli, ugali ni hayup, tamad sakay mágkaunas." 13 Tama en
kinagi na, kaya mahigpit mu hidi a sawayán tánni mabiyag hidi ti maayus
ayun ten pánnampalataya di. 14 Sakay dyan dán hidi maniwala ten awan
hidi tatarudan a istorya nen Judio hidi sakay ten kautusan nen tolay hidi a
inumadág ten katutuhanan. 15 Malinis en atanan a bagay ten tolay a malinis
ti pággisipan, peru awan ti malinis ten tolay a madingát ti pággisipan sakay
awan ti pánnampalataya, gapu en konsensiya di sakay en isip di ay madingát.
16 Kákkagiyán di a kilala di en Diyos, peru awan ketan ten gamet di. Sasala
hidi nen Diyos, masuwayin hidi kaya awan hidi makagamet ti ányaman a
maganda.

2

En Tama a Adal

1 En itoldu mu ay en bagay hidi a ayun ten tama a adal. 2 Itoldu mu
ten mágkatanda hidi a lállaki a dyan pabigla-bigla, magin kagalang-galang,
magpugád ten sadili di, sakay magin matatag ten pánnampalataya di, págmahal
sakay págtiis. 3 Kona labi haud itoldu mu bi ten mágkatanda hidi a bábbi
a mabiyag hidi a banal, dyan mametmet, dyan maglasing, nan dapat hidi
a magtoldu ti maganda, 4 tánni matolduwan di en mas anak dikodi a
kabábbiyan a magmahal ten kákkabinga di hidi sakay ten anak di hidi. 5 Dapat
bi hidi a matolduwan a dyan pabigla-bigla, malinis en isip di, masipag
ten gamet hidi ti bilay, mabait, sakay sumássunud ten kákkabinga di. Tánni
magkakonahud ay awan ti magkagi ti madukás kontra ten upos nen Diyos.
6 Kona labi hud, tolduwan mu bi en mas anak hidi a lállaki a magpugád ten
sadili di. 7 Ten atanan a bagay ay dapat a magin halimbawa ka ten maganda
a ugali. Magin tapat ka sakay tatarudan ten págtoldu mu. 8 Gumamit ka ti
mágkaganda a upos a awan mapintasan, tánni mepasaniki en kadima mu hidi
gapu awan ti makagi a madukás tungkul dikotam.
9 Kagiyan mu en alipin hidi a pirmi a sumunud ten amu di tánni kasayaan
di hidi. Dyan hidi matatábbig, 10 sakay dyan magtakaw dikodi. Nan dapat
di a ipeta a pirmi hidi a mabait sakay matapat, tánni mepeta di ten atanan
a gággamitán di en kagandaan nen toldu hidi nen Diyos a Tagapagligtas
tam. 11 Gapu inhayag dán nen Diyos en kabaitan na para ten kaligtasan
nen atanan a tolay. 12 Iyán a kabaitan en mánggiyya dikotam tánni adággan
tamon en liwat a kákkabiyag sakay en makamundu a isip, sakay mabiyag
kitam a tehud a págpugád ti sadili, matuwid sakay karapatdapat ten Diyos
13 mentras a áorayán tam en dakila a Aldew a inasaan tam. Iyád ay en kássoli
nen dakila a Diyos tam sakay Tagapagligtas a ti Jesu-Cristo. 14 Inyatád na en
sadili na dikotam tánni iligtas na kitam ten atanan a kadukássan sakay linisán
na kitam tánni magin tolay na kitam a masigasig a maggamet ti maganda.

15 Itoldu mu hidi iyád sakay gamitán mu en buu mu a kapangyariyan
mentras a magpabegsák ka ti isip dikodi sakay magsaway ten tolduwan mu
hidi. Dyan mu pabayan a imemenos ka nen deyaman.

3

En Dapat a Magin Ugali nen Cristiano hidi

1 Paalalahanan mu en tolduwan mu hidi a magpasakup ten pinunu hidi
sakay ten tehud hidi a kapangyariyan. Magin masunurin hidi sakay pirmi
a nakahanda a maggamet ti maganda. 2 Bawalan mu hidi a magupos ti
madukás ten deyaman, magin mapayapaya hidi sakay mabait, sakay pirmi a
mángpeta ti kahinahunan ten balang essa. 3 Tenhud ay nagin mangmang ki-
tam, masuwayin, mangluloku, sakay nagin alipin nen atanan a kagustuwan
nen bággi sakay atanan a kalasi ni kalayawan. Naghari dikotam en madukás
a isip sakay inggit. Kinaiyamutan kitam nen agum sakay kinaiyamutan tam
bi hidi.
4 Peru dikona a mehayag en kabaitan sakay págmahal nen Diyos a Taga-
pagligtas tam, 5 ay inligtas na kitam bakán a gapu ten mágkaganda tam a
gamet nan gapu ten habag na dikotam. Naligtas kitam sakay neenak a
ruway ten pamamag-itan nen Banal a Ispiritu a nanglinis dikotam sakay
nangatád ti bigu a biyag. 6 Imbuhus nen Diyos dikotam ti sagana en Banal
na a Ispiritu ten pamamag-itan nen Tagapagligtas tam a ti Jesu-Cristo, 7 tánni
ten pamamag-itan nen kabaitan nen Diyos ay mebilang kitam a matuwid
sakay matanggap tam en biyag a awan ti katapusan a asaan tam.
8 Mapagtiwalaan i adalid a iyád.
Kaya gustu ku a itoldu mu hidi iyád ti mapiyya ten mánnampalataya hidi
ten Diyos tánni ilaan di en sadili ten pággamet ti maganda. Tunay hidi iyád ti
ganda sakay mapakinabangan nen atanan a tolay. 9 Iwasan mu en awan hidi
ti kabuluhan a pákpagdibati, en págsaysay ten atakdug a listaan nen ninunu
hidi, pákpagdima sakay pákpagtalu tungkul ten Kautusan. Awan hidi iyád ti
meatád a maganda.
10 Káttapos mu a sawayán a hanggan ti pumenduwwa en mánggiyya hidi ti
págkampi-kampiyan ay dyan mu dán hidi pospusán, 11 tukoy mu dán a tolayid
a kona haud ay madukás sakay en kasalanan di i mángpetaid a liwat hidi.

Katapusan a Bilin

12 Paangayán ku haán ti Artemas oni ti Tiquico. Káddemát na haán ay pilitán
mu a makaangay ka háddi ti Nicopolis, gapu háddiyák dán a magpalipas ti
ámyan. 13 Sikapán mu a tulungan en abugadu a ti Zenas sakay ti Apolos
tánni pagdaka hidi a makalakad. Isigudu mu a kompletu en atanan a
pangangailangan di.
14 Tolduwan mu en kákkapatkaka tam hidi ti pánnampalataya a magtarabahu
para ten kabiyagan di sakay dyan di sayangán en odas di.
15 Mákkumusta dikomu en kakagumanan ku hidi háddi. Ikumusta mu kami
bi ten kákkapatkaka tam hidi haán ti pánnampalataya.
Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen Diyos.

En Sulat ni Pablo kánni FILEMON

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Filemon ay essa a kilala a Cristiano a maari a kabilang ten simbaan ti Colosas. Siya en amu ni Onesimo en alipin a linumaya. Ten essa a pagkakataun ay nakilala na ti Pablo mentras a pumáppiresu. Nagin Cristiano ti Onesimo ten pamamag-itan ni Pablo. Iyád a sulat ni Pablo kánni Felimon ay pákpágguron a tanggapán na ti Onesimo a alipin na. Bakán la a bilang alipin a pinatawad nan bilang kapatkaka a Cristiano.

Lasán nen Libru

Sapul 1-3
Papuri kánni Filemon 4-7
Pákpágguron para kánni Onesimo 8-22
Katapusan a bilin 23-25

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a piresu alang-alang kánni Cristo Jesus,
sakay gubwat bi kánni Timoteo a kapatkaka tam.
Para iyád kánni Filemon a mahal mi a kapatkaka sakay kaparehu mi
a tagapagserbi. 2 Sakay para bi ten mánnampalataya hidi a mágsimba ten
bilay mu, sakay ten kapatkaka tam a bábbi a ti Apia, sakay kánni Arquipo
a kaparehu tam a magserbi ten Panginoon. 3 Pagpalaán kam nakuwan nen
Diyos a Ama tam sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo ti kapayapaan.

En Págmahal sakay Pánnampalataya ni Filemon

4 Kapatkaka a Filemon, kada a magdasalák ay pirmiyák a magpasalamat
ten Diyos gapu dikomu. 5 Gapu nabareta ku en tungkul ten pánnampalataya
mu ten Panginoon a ti Jesus sakay en págmahal mu ten atanan a tolay nen
Diyos. 6 Mentras a ipakapospos mu en tungkul ten pánnampalataya mu ten
agum, ay idasal ku a matukuyan di en atanan a pagpapala a inyatád ni
Cristo dikotam. 7 Kapatkaka ku, en págmahal mu ay makapasaya sakay
makapabegsák dikoku. Gapu dikomu ay pinasaya mu en tolay hidi nen
Diyos.

En Pákkekagbi ni Pablo Para kánni Onesimo

8 Nadid Filemon, bilang kapatkaka kánni Cristo ay maari taka a utusan ni
ánya en dapat mu a gamitán. 9 Peru gapu mahal taka, kaya mákkekagbiyák
dikomu. Gamitán ku iyád gapu sikán a ti Pablo a inutusan ni Cristo Jesus
sakay nadid ay nakapiresu gapu dikona, 10 sikán ay mákkekagbi para kánni
Onesimo a anak ku ti pánnampalataya, gapu mentras a pumáppiresuwák ay
nagin amaák na ti pánnampalataya. 11 Tenhud ay awan ka ti pakinabang
dikona, peru nadid ay makatulung dán siya dikomu sakay dikoku.
12 Pasoliyán ku ti Onesimo dikomu maski ni ikalungkut ku iyád ti hustu.
13 Gustu ku nakuwan a mágyan pala siya dikoku alay ku a pumáppiresu gapu
ten pángngaral ku ten Maganda a Bareta, tánni matulunganák na gapu awan
ka. 14 Peru awan ku gustu a sapilitan la en káttulung mu dikoku, nan gustu
kuwid ay en buu mu a pusu. Kaya awan ku gustu a magarikad mentras a
awan ka pumayag.
15 Palagay kuwidi ay neadeyu ti Onesimo dikomu ti sabadit a panahun
tánni kássoli na dikomu ay makaguman mu dán siya a awan ti katapusan.

16 Nadid ay mas mahigit dán siya ten essa a alipin, gapu mahal tamon siya
a kapatkaka. Mahalaga siya dikoku, peru mas mahalaga siya dikomu gapu
bakán mu la siya a alipin nadid nan kapatkaka mu pa ten Panginoon.
17 Ni tenggiyánnák mu a kaguman mu a tagapagserbi, ay tanggapán mu
ti Onesimo a kona ten págtanggap mu dikoku. 18 Ni tehud siya a ginamet a
madukás dikomu oni tehud siya a utang, ay sikán dálla i singirán muwid.
19 Sikán a mismu a ti Pablo i nagsulatid háddi: sikán i mangbayadid dikomu.
Peru dyan mu nakuwan kalimunan a nakilala mu ti Cristo * gapu dikoku.
20 Kaya kapatkaka ku, pasayaánnák mu bilang kapatkaka mu kánni Cristo
alang-alang ten Panginoon, pagustuwanák mu nakuwan ti agidán kuwidi
dikomu.
21 Siguraduwák a gamitán mu en inagid ku dikomu, sakay mas higit pa
haud. 22 Sakay pánghandaák mu ti págyanan ku gapu umasaák a tábbigán nen
Diyos en dasal moy a atanan a makasoliyák haán dikomoy.

En Katapusan a Págbati

23 Kumusta ka kan kagi ni Epafras, kaguman ku siya a pumáppiresu gapu
kánni Cristo Jesus. 24 Mákkumusta bi de Marcos, Aristarco, Demas sakay ti
Lucas a kákkagumanán ku.
25 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

* **1:19** Ti Griego: ...a utang mu dikoku en sadili mu.

En sulat ten HEBREO HIDI

Paliwanag tungkul ten Libru

En sulat ten Hebreo hidi ay para ten mánnampalataya hidi a mahigpit a áusigán sakay dilikadu a umadág ten pánnampalataya a Cristiano. Pinabegsák nen nagsulat en isip di tánni magpakatibay hidi ten pánnampalataya di. Ginamet na iyád ten pamamag-itan nen pángpeta a ti Jesu-Cristo en tunay sakay katapusan a pahayag nen Diyos. Tállu a katutuhanan en naatáddan ti halaga háddi: Purumeru, ti Jesus en Anak nen Diyos a awan ti sapul sakay awan ti katapusan, siya ay tunay a sinumunud ten Ama ten pamamag-itan nen hirap a tiniis na. Kaduwwa, bilang Anak nen Diyos, ti Jesus en padi a awan ti katapusan a impahayag nen Diyos, higit siya ten atanan a padi sakay propeta ten Dati a Tipan. Katállu, ten pamamag-itan ni Jesus, en mánnampalataya ay naligtas ten kasalanan di, ánteng sakay kamatayan. Bilang kapunuwan a padi, ti Jesus ay nángkaluub ti tunay a kaligtasan a siya en paksa nen pággalay hidi sakay pághandug ti hayup ten pággalayan ayun ten relihiyon nen Judio hidi.

Ten pángbanggit ten halimbawa hidi nen pánnampalataya nen agum hidi a tanyag a tolay ten kasaysayan ni Israel (kapitulu 11) impakapospos nen nagsulat ten atanan a mangbasa a manatili hidi a tapat ten pánnampalataya. Ten (kapitulu 12) inakit na hidi a ituun di kánni Jesus en pangileng di sakay tiisán di en ányaman a hirap sakay pággusig a maari a mangyari dikodi. En katapusan a bahagi ni libruwid a iyád ay payu hidi sakay babala.

Lasán nen Libru

Sapul: Ti Cristo en pakatenggiyan ten Diyos 1:1-3
Ti Cristo ay mas dakila nan ten anghel hidi 1:4-2:18
Ti Cristo ay mas mataas nan de Moises ay ti Josue 3:1-4:13
Mas dakila en pagkapadi ni Cristo 4:14-7:28
Mas dakila en kasunduwan ni Cristo 8:1-9:22
Mas dakila en pággalay ni Cristo 9:23-10:39
En kahigitan nen pánnampalataya 11:1-12:29
En pággatád ti kasayaan ten Diyos 13:1-19

Nagupos en Diyos ten Pamamag-itan nen Anak Na

1 Tenhud a panahun ay nákpágguron en Diyos ten ninunu tam hidi ten iba-iba a pagkakataun sakay iba-iba a paraan ten pamamag-itan nen propeta hidi. 2 Peru nadid a dimudyan a panahun, ay mákpágguron siya dikotam ten pamamag-itan nen Anak na a tagapagmana ten atanan a bagay. Sakay ten pamamag-itan na ay linalang nen Diyos i buuwiday a mundu sakay en atanan a ked háddi. 3 En Anak en mángpeta ten kaluwalhatian nen Diyos sakay ten pagka-diyos nen Diyos, gapu ni ánya en Diyos ay kona bi haud en Anak. Siya en mangalaga ti buuwiday a mundu ten pamamag-itan nen upos na a makapangyariyan. Dikona matapos na kitam a linisán ten kasalanan tam, ay sinumoli siya dilanget, sakay nággetnud ten kawanan nen makapangyariyan a Diyos.

Mas Dakila ti Jesus nan en Anghel hidi

4 Ni konya a kataasan en ngaran a inyatád nen Diyos ten Anak, ay kona bi
haud a mas mataas siya ten anghel hidi. 5 Gapu maski nikan ay awan kinagi
nen Diyos ten deyaman a anghel a,
“Siko en Anak ku!
Sapul nadid ay sikán dán en magin Ama mu.”
Ni awan na bi kinagi ten deyaman a anghel a,
“Sikán ay magin Ama na,
sakay siya ay magin Anak ku.”
6 Sakay dikona paangayán dán nen Diyos en panganay a Anak na ti
munduwiday ay kinagi na a,
“Dapat siya a sambaán nen atanan a anghel nen Diyos.”
7 Tungkul bi ten anghel hidi ay kinagi na a,
“Kumán hidi a parás,
sakay maggerab a apoy a magserbi dikona.”
8 Peru tungkul ten Anak na ay kinagi na a,
“En trono mu O Diyos, ay awan ti katapusan,
en pághari mu ay tehud a katarungan.
9 Kasayaan mu en pággamet ti matuwid,
peru en pagkamasuwayin ay sasala mu.
Kaya pinili ka nen Diyos a Diyos mu,
sakay inátdenan na ka ti kasayaan
a higit ten kaguman mu hidi.”
10 Kinagi na pa a,
“Siko Panginoon en nanglalang ti lutaiday ten sapul pa,
sakay gamet nen lima mu en langet.
11 Mágkawan hidi iyád,
peru siko ay awan mamawan.
Magin ráppot hidi a atanan a kona ten damit;
12 iduru mu hidi iyud a kona ten ráppot a damit,
sakay mapalitan hidi.
Peru siko ay awan magbabagu,
awan ka tumanda oni matay.”
13 Maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten deyaman a anghel a,
“Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
mentras a awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi.”
14 Ni konahud, ay ánya en anghel hidi? Hidi ay ispiritu a magserbi ten Diyos,
sakay paangayán na hidi a tumulung ten maligtas hidi.

2

En Dakila a Kaligtasan

1 Kaya ngani, a pakatáttawidan tam ti mahigpit en katutuhanan a nasanig
tam tánni awan kitam metawtaw. 2 Ta ni en impáppahayag nen anghel
hidi a upos ay napatunayan a tatarudan, sakay en balang sumuway oni
awan mangsunud ay makatanggap ti karapatdapat a parusa, 3 ay kona
labi hud, konya tam a maginanan en parusa ni awan tam pahalagaan en
dakila a kaligtasan? En Panginoon a mismu en purumeru a nángpahayag
ti kaligtasanid a iyád, sakay pinatunayan bi dikotam nen nakasanig hidi.
4 Pinatunayan bi iyád nen Diyos ten pamamag-itan nen senyales hidi sakay
sari-sari a makataka-taka a bagay, sakay ten pamamag-itan nen kaluub hidi
nen Banal a Ispiritu a intagtag na ayun ten kagustuwan na.

Ti Jesus en Tagapagligtas

5 Sakay bakán a en anghel hidi en pinili nen Diyos a mamahala ten lalangán
na a bigu a mundu, iyád en mundu a kákkagiyán mi. 6 Nan kona háddi en
nakagi ten Kasulatan,
"Ánya la tolayid para alalahanán mu
oni en anak nen tolay para alagaan mu?
7 Ginamet mu siya a mas mababa ten anghel hidi ti sabadit a panahun,
peru pinagkaluuban mu siya ti kadakilaan sakay karangalan.
8 Sakay impabahala mu ten kapangyariyan na en atanan a bagay."
Dikona a impebahala nen Diyos ten tolay en atanan a bagay, ay awan ti puw-
era. Nadid, ay awan tam palla netan a nasakup dán nen kapangyariyan nen
tolay en atanan a bagay. 9 Peru tukoy tam ti Jesus, maski ni nagin mababa ti
sabadit a panahun nan ten anghel hidi, ay minaátdenan ti karangalan sakay
kadakilaan gapu ten kákkatay na. Gapu ten habag nen Diyos, ay ingkaluub na
a matay ti Jesus para dikotam a atanan. 10 Karapat-dapat la en ginamet nen
Diyos a nanglalang sakay mangalaga ten atanan a bagay. Pinagin-ganap na
ti Jesus ten pamamag-itan nen pághirap, tánni makapánggiyya siya ti makpal
ten kadakilaan na. Gapu ti Jesus en paggubwatan nen kaligtasan di.
11 Ti Jesus en mangpabanal dikodi, sakay en nangpabanal ay ten pina-
banal hidi ay eessa en Ama di. Kaya awan na ikasaniki a dulawán na hidi
a kákkapatkaka na. 12 Kona háddi en kinagi na:
"Ipahayag ku ten kákkapatkaka ku en ngaran mu,
sakay ten ditángnga nen katolayan mágkansiyonák ti papuri dikomu."
13 Kinagi na bi a,
"Manaligák ten Diyos."
Sakay kinagi na pa a,
"Sikán laid, kaguman ku en anak hidi nen Diyos a inyatád na dikoku."
14 Gapu en anak hidi nen Diyos ay tolay, ti Jesus ay nagin tolay bi,
tehud a pilas sakay digi. Siya ay nagin tolay tánni ten pamamag-itan nen
kákkatay na ay masida na en kapangyariyan nen diyablo: a siya en tehud
a kapangyariyan ten kamatayan. 15 Ginamet na iyád tánni mapalaya en
nagapus hidi ni ánteng ti kamatayan ten buu a biyag di. 16 Malinaw a bakán
a en anghel hidi en tulungan na, nan en lahi hidi ni Abraham. 17 Kaya
kailangan a meparehu ti Jesus ten kákkapatkaka na hidi ten atanan a paraan,
tánni magin kapunuwan a padi a makákkagbiyán sakay matapat, magserbi
ten Diyos sakay magalay tánni mapatawad en kasalanan nen tolay. 18 Gapu
tinoksu bi siya sakay naghirap, kaya matulungan na bi nadid en toksuwán
hidi.

3

Mas Mataas ti Jesus kánni Moises

1 Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi ti pánnampalataya sakay kaguman ten
dulaw nen Diyos, alalahanán moy ti Jesus a pinaangay háddi nen Diyos a
magin Kapunuwan a Padi nen pánnampalataya tam. 2 Matapat siya ten Diyos a
nangpili dikona, kona kánni Moises a nagin matapat ten pinili hidi nen Diyos.
3 Ni konya a mas marangal en nanggamet ten bilay nan en bilay, ay kona bi
hud ti Jesus a mas kapuri-puri nan kánni Moises. 4 Tehud a nanggamet ten
balang bilay, peru en Diyos en nanglalang ten atanan a bagay. 5 Matapat
ngani ti Moises ten atanan a pinili nen Diyos, peru bilang tagapagserbi tánni

magpatunay ten bagay hidi a ipahayag nen Diyos ten dumemát a panahun.
6 Peru ti Cristo ay matapat bilang Anak para magin pinunu nen pinili hidi
nen Diyos. Sakay sikitam en tolay na hidi ni matibay en pag-asa tam sakay
ni awan tam iyád ikasaniki.

En Imangan nen Tolay hidi nen Diyos

7 Kaya, kona ten kinagi nen Banal a Ispiritu a,
"Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,
8 ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen, kona ten ginamet nen
Israelita hidi a kássuway sakay purbaan en pasensiya nen Diyos ten
parang.
9 Pinurbaanák nen dáddikál moy hidi ten parang,
maski ni netan di en ginággamet ku hidi a himala ten alay nen áppat a pulu a
taon.
10 Kaya minaiyamuták ti lahiyid a iyud,
sakay kinagi ku a, 'Pirmi hidi a sumuway,
awan di dán sunudán en kagiyán ku.'
11 Kaya gapu ten iyamut ku ay insumpa ku a,
'Awan dán hidi makasasáddáp sakay makaimang ten páppágyanan ku.' "
12 Mangilag kam kákkapatkaka ku hidi, a awan kam magkahud ti madukás
a pággisipan sakay mawanan ti pánnampalataya a magin dahilan nen káadág
moy ten biyag a Diyos. 13 Nan, mágpaalalahanan kam a aldew-aldew mentras
a madulaw palla nadid a panahun a, "Nadid" tánni awan ti malinlang a
deyaman dikomoy sakay awan maalipin ni kasalanan. 14 Gapu makaguman
tam ti Cristo, ni manatili kitam a matatag ten pánnampalataya tam dikona a
hanggan ten katapusan.
15 Kaya ngani, a kinagi nen kasulatan a,
"Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,
ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen, kona ten ginamet di a
kássuway ten Diyos."
16 Deya beman en sinumuway hidi ten Diyos maski ni nasanig di dán en upos
na? Awan beman, en inluwas hidi ni Moises ti Egipto? 17 Sakay kándeya a mi-
naiyamut en Diyos ten áppat a pulu a taon? Awan beman, ten nagkasala hidi
sakay minágkatay ten kaparangan? 18 Sakay deya en kinagiyan na a awan
makasasáddáp ten páppágyanan na sakay makaimang? Awan beman, en
masuwayin hidi? 19 Kaya tukoy tam a awan hidi nakasáddáp ten páppágyanan
na sakay nakaimang gapu ten awan di pánniwala ten Diyos.

4

1 Ni konahud, mentras a ked palla hanggan nadid en pangaku nen Diyos a
makasáddáp kitam sakay makaimang ten páppágyanan na, ay mangilag kitam
bakay tehud dikotam a awan makatanggap ten impangaku na. 2 Gapu kona
dikodi ay nasanig tam bi en Maganda a Bareta. Peru awan di nakinabangan
en nasanig di gapu awan di iyud tinanggap a tehud a pánnampalataya.
3 Makasáddáp kitam a mánnampalataya hidi sakay umimang ten páppágyanan
nen Diyos. Ten awan hidi sumampalataya ay kinagi na a,
"Ten iyamut ku ay insumpa ku a,
'Awan hidi makasasáddáp sakay makaimang ten páppágyanan ku.' "
Kinagi na iyád maski ni tapos dán en páglalang na ti munduwiday. 4 Gapu
kinagi na ten essa a bahagi Kasulatan a, "Sakay inumimang en Diyos ten

kapittu a aldew nen páglalang na.” 5 Sakay kinagi na pa a ruway a, “Awan
hidi makasasáddáp sakay makaimang ni hádya en páppágyanan ku.” 6 Awan
nakasáddáp sakay nakaimang en dipalongu hidi a nakasanig ten Maganda a
Bareta gapu ten awan di kássunud. Peru nadid ay tehud padi a makasáddáp
sakay makaimang. 7 Kaya nángtakda a ruway en Diyos ti aldew, iyud a
aldew ay, ‘Nadid.’ Impakapospos iyád nen Diyos ten pamamag-itan ni David
kállipas nen nalay a panahun a kinagi na, “Ni masanig moy nadid en upos
nen Diyos, ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen.” 8 Ta gapu ni
pinaimang ni Josue en tolay hidi, ay awan dán nakuwan nagkagi a ruway
en Diyos tungkul ten essa pa a aldew a káimang. 9 Gustu naid a kagiyán, ay
tehud palla a nehanda a imangan en tolay hidi nen Diyos, a kona ten káimang
nen Diyos ten kapittu a aldew káttapos nen páglalang na. 10 Tánni deyaman
en makasáddáp sakay umimang ay umimang bi ten tarabahu na a kona ten
káimang nen Diyos ten páglalang na. 11 Kaya pagsikapan tam a makasáddáp
sakay umimang ten páppágyanan nen Diyos. Gapu en sumuway ten Diyos ay
awan makasáddáp a kona ten Israelita hidi.

12 En upos nen Diyos ay biyag sakay makapangyariyan. Mas matalas
pa ten ispada a tehud a talas a magdili-dilipot, maladás na a hanggan
ten paghiwalayan nen kaluluwa sakay ispiritu, kasukasuwan sakay uták ti
tulang. Sakay matukuyan na en ked ten isip sakay planu nen tolay. 13 Awan ti
metagu ten Diyos, áelingán na a atanan. Tábbigan tam en atanan a ginággamet
tam dikona.

Ti Jesus en Kapunuwan a Padi

14 Dapat kitam a magpakatatag ten pánnampalataya tam gapu tehud kitam
a Dakila a Kapunuwan a Padi, sinumáddáp siya dilanget ten atubengán
nen Diyos. Siya ay ti Jesus a Anak nen Diyos. 15 Maintendiyan kitam
nen Kapunuwan a Padi tam ten kahinaan tam hidi. Gapu ten atanan
a paraan ay tinoksu bi siya a kona dikotam, peru awan siya nagkasala.
16 Kaya dyan kitamon magalangan a umadeni ten trono nen makákkagbiyán
a Diyos, tánni matanggap tam en kagbi na sakay habag na ten panahun nen
pangangailangan.

5

1 Ta balang kapunuwan a padi a pinili a gubwat ten katolayan ay nelaan
a magserbi ten Diyos para dikodi. Iyangay na ten Diyos en kaluub di hidi
sakay alay a para mapatawad en kasalanan di hidi. 2 Mapákpággaguman na ti
mahusay en tolay hidi a mangmang sakay masuwayin, gapu tehud bi siya a
kahinaan. 3 Gapu ten kahinaan na hidi, ay kailangan a magalay siya para ten
sadili na bi hidi a kasalanan bakán la a para ten tolay hidi. 4 En karangalan
bilang kapunuwan a padi ay awan maangkin nen deyaman ten sadili na la a
kagustuwan. Gapu en Diyos en mangpili a kona ten pángpili na kánni Aaron.

5 Kona labi hud, bakán a ti Cristo en nánglangkaw ten sadili na bilang
Kapunuwan a Padi. Nan, pinili siya nen Diyos a nangkagi dikona a,
“Siko en Anak ku.
Nadid a aldew, sikán ay magin Ama mu.”
6 Kinagi na bi ten iba a bahagi nen kasulatan a,
“Siko ay padi a awan ti katapusan
a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.”

7 Dikona a ked palla ti Jesus ti lutaiday ay insanget na a nagdasal sakay
nákkekagbi ten Diyos a makapángligtas dikona ten kamatayan. Sakay natábbig
en dasal na gapu ten tatarudan a págpakababa na. 8 Peru maski ni anak siya
nen Diyos, ay naadal na a sumunud ten pamamag-itan nen pághirap na.
9 Dikona a ganap dán siya, ay nagin pággubwatan siya ni awan ti katapusan
a kaligtasan nen atanan a sumunud ten kaluuban na. 10 Indáton siya nen
Diyos a magin Kapunuwan a Padi a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.

Dyan Umadág ten Pánnampalataya

11 Makpal kami a makagi tungkul háddi, peru mahirap a ipaliwanag gapu
awan moy pagdaka a maintendiyan. 12 Dapat nakuwan a mágtoldu kamon
nadid, kaya la ay hanggan nadid ay kailangan kam padi a tolduwan ten
pangpurumeru hidi a adal ten upos nen Diyos. Hanggan nadid ay gatas palla
en kákkanán moy embes a mágkaktug dán a pagkain. 13 En mabiyag ti gatas ay
anak palla a badit, kulang palla hidi ti kaalaman tungkul ten maganda ay ten
madukás. 14 Peru en maktug a pagkain ay para ten ked dán ten tama a idad,
tukoy na dán en maganda ay ten madukás.

6

1 Kaya lakadan tamon en pangpurumeru hidi a adal a tungkul kánni Cristo,
sakay magtulos-tulos kitamon ten adal hidi a mágkataas. Dyan tamon soliyán
en adal hidi a tungkul ten káadág ten gamet hidi a awan maganda ten
pangileng nen Diyos, ten kássampalataya dikona, 2 ten binyag, ten págtupu ti
lima ni tehud a ipagdasal, ten kákkabiyag a ruway, sakay ten parusa a awan ti
katapusan 3 nan magtulos-tulos kitamon. Iyán en gamitán mi ni ipagkaluub
nen Diyos.

4 Gapu konya mu padi a mapagsisi sakay pasoliyán en inumadág dán hidi
ten pánnampalataya di? Nademlagan dán hidi tenhud, naranasan di dán bi
en kaluub hidi a gubwat dilanget, sakay nakatanggap bi hidi ti Banal a
Ispiritu. 5 Naranasan di dán bi en kagandaan nen upos nen Diyos, sakay en
kapangyariyan nen Diyos a maghari ten dumemát a panahun. 6 Ni umadág
pa hidi, káttapos di a maranasan i atananid iyád ay awan dán hidi mapagsoli
a ruway. Gapu gustu naid a kagiyán ay ipaku di a ruway ten kudus en Anak
nen Diyos sakay pasanikiyán ten atubengán nen makpal a tolay.

7 Ta pagpalaán nen Diyos en luta a káttapos a maudenan ti mabegsák ay
tubuwan ni mula a pakinabangan nen mágmula. 8 Peru ni tumubuwid ay
kalamonan sakay kasaetan ay sumpaán nen Diyos gapu awan ti pakinabang,
káttapos ay tutudán.

9 Maski ni kona háddi en kinákkagi mi mahal ku hidi a amigu, ay tukoy
mi a ked kam ti mas maganda a kalagayan tungkul ten kaligtasan moy.
10 Ta matapat en Diyos, awan na limunán en gamet moy sakay en págmahal
moy dikona ten pamamag-itan nen págserbi moy ten pinili hidi nen Diyos a
hanggan nadid ay gággamitán moy la. 11 Gustu mi a magsumikap en balang
essa dikomoy a magtulos-tulos a hanggan biyag tánni matanggap moy en
ináasaan moy. 12 Kaya dyan kam mágtatamad-tamadán. Arigán moy en tolay
hidi a mangtanggap ten pangaku hidi nen Diyos ten pamamag-itan nen
pánnampalataya sakay págtiis di.

Siguradu en Pangaku nen Diyos

13 Dikona a magpangaku en Diyos kánni Abraham ay sinumpaan na a
tupadán na iyud. Sinumumpa siya ten sadili na a ngaran gapu awan dán
ti mas mataas dikona. 14 Kinagi na a, “Ipangaku ku a talaga a pagpalaán
taka, sakay pakakpalán ku en lahi mu.” 15 Tiniyagaan ni Abraham a
naguray, kaya natanggap na en nepangaku dikona. 16 Ni manumpa en
tolay, ay ten pamamag-itan nen ngaran a mas mataas nan hidi en gamitán
di. Iyud a pánnumpa en mangtapos sakay mangpatibay ten uronan di.
17 Kona labi hud, pinatibay nen Diyos en pangaku na ten pamamag-itan nen
pánnumpa na, tánni ipeta na ten pinangakuwan na hidi a awan magbabagu
en gustu na a mangyari. 18 Awan magbabagu oni magbuli-buli en Diyos
tungkul ti duwwaid a iyád a bagay: en pangaku na sakay en sinumpaan na.
Kaya sikitam a nagpasakup ten Diyos ay matibay en isip tam a umasa ten
impangaku na. 19 Iyád a pag-asa tam ay matibay sakay matatag a angkla
nen biyag tam. Igiyya na kitam hanggan ten dilipot nen kortina ten Templo
dilanget, ten danág a kabanal-banalan. 20 Haud a sinumáddáp ti Jesus a
nágdipalongu dikotam. Siya en awan ti katapusan a Kapunuwan a Padi tam a
kona ten pagkapadi ni Melquisedec.

7

En Padi a ti Melquisedec

1 Iyád a Melquisedec ay hari ti Salem, sakay padi nen Kataasan a Diyos.
Dikona a pasoli dán ti Abraham a gubwat a nangpuksa ten hari hidi ay
tinagbu siya ni Melquisedec sakay kinagi na a, “Pagpalaán ka nen Pangi-
noon.” 2 Inyatád dikona ni Abraham en ikapu nen atanan a nasamsam na
ten gera. (En purumeru a kahulugan nen ngaran ni Melquisedec ay, “Hari
ni Katuwiran.” Sakay siya ay hari ti Salem, a ten iba a upos ay, “Hari ni
Kapayapaan.”) 3 Awan ti pakatukuyan ni deya i dáddikál naid hidi maski
en lahi a ginubwatan na. Maski en kákkeenak na sakay kákkatay na ay awan
ti pakatukuyan. Siya ay kona ten Anak nen Diyos: siya ay padi a awan ti
katapusan.

4 Iyán i paketanid ni sakonya siya a kataas! Inyatád dikona ni Abraham a
pinakaama nen bansa tam en ikapu nen nasamsam na ten gera. 5 Inyutus
nen Kautusan a en napili hidi a padi a apu ni Levi, ay mangalap ti ikapu
ten Israelita hidi maski ni pare-parehu hidi a gubwat ten lahi ni Abraham.
6 Awan naggubwat ten lahi ni Levi ti Melquisedec, peru nakatanggap siya
ti ikapu kánni Abraham. Inyatád na pa en pagpapala kánni Abraham a
pinangakuwan nen Diyos. 7 Talaga a malinaw, a en náng-atád ti pagpapala
ay mas mataas nan en pinagpala. 8 En Levita hidi a tumanggap ti ikapu ay
matay; peru pinatunayan nen Kasulatan a ti Melquisedec ay biyag. 9 Kaya
maari a kagiyán a ti Levi a tumanggap ti ikapu, ay nagikapu bi ten pamamag-
itan ni Abraham. 10 Gapu awan palla neenak ti Levi, makagi a ked palla
siya ten bággi nen ninunu na a ti Abraham dikona a tagbuwán siya ni
Melquisedec.

11 En Kautusan ay inyatád nen Diyos ten Israelita hidi tánni magin ganap
hidi. Ni nagin ganap en Israelita hidi ten pamamag-itan nen padi hidi a
gubwat ten lahi ni Levi, ay awan dán nakuwan kinailangan en iba pa a padi
a kona ten pagkapadi ni Melquisedec, bakán a kona ten pagkapadi ni Aaron.
12 Ni binagu en pagkapadi, ay kailangan a baguwán bi en Kautusan. 13 En
nakagi háddi a kabilang ten iba a lahi ay en Panginoon tam; awan ti essa

man ten kalahi na hidi en nagserbi a bilang padi. 14 Tukoy nen atanan a
en Panginoon tam ay gubwat ten lahi ni Juda. Sakay awan binabanggit ni
Moises i lahiyid a iyud dikona kagiyán na en tungkul ten padi hidi.

En Iba a Padi a Kaparehu ni Melquisedec

15 Lalu pa iyád a nagin maliwanag dikona nagkahud ti iba a padi a
kaparehu ni Melquisedec. 16 Nagin padi siya gapu ten kapangyariyan nen
biyag a awan ti katapusan, bakán a gapu ten lahi a kona ten patakaran nen
Kautusan. 17 Gapu kona háddi en kinagi ten Kasulatan a tungkul dikona,
“Siko ay padi a awan ti katapusan, kona ten pagkapadi ni Melquisedec.”
18 Ni konahud, ay inibutan en purumeru a Kautusan gapu ten kahinaan
na sakay awan ti bisa. 19 Gapu awan ti nagin ganap ten pamamag-itan ni
Kautusanid a iyud; peru mas maganda en bigu a pag-asa a tinanggap tam,
gapu makaadeni kitamon ten Diyos.

20 Sakay en Diyos ay awan sinumumpa dikona gamitán na a padi en agum.
21 Peru sinumumpa siya dikona a gamitán na a padi ti Jesus, kona ten nakagi
ten Kasulatan a,

“Sinumumpa en Panginoon,
sakay awan magbabagu en isip na:
‘Siko ay padi a awan ti katapusan!’ ”

22 Gapu kánni Jesus, ay nakasigudu kitam ten mas maganda a kasunduwan.

23 Makpal a padi tenhud a mapalitan, gapu kákkatay di ay awan dán hidi
makapagtulos ten tungkulin di. 24 Peru ti Jesus ay biyag a awan ti katapusan,
kaya awan siya mapalipalitan ten pagkapadi na. 25 Kaya ngani, a meligtas na
en atanan a umadeni ten Diyos ten pamamag-itan na gapu biyag siya a awan
ti katapusan tánni mángdasal dikodi.

26 Siya en kalasi ni Kapunuwan a Padi a kailangan tam. Gapu ba-
nal siya sakay awan ti kapintasan, awan ti kasalanan sakay hiwalay ten
makasalanan hidi, sakay kataasan siya dilanget. 27 Awan siya kaparehu nen
iba hidi a kapunuwan a padi a kailangan a magalay a kada aldew. Magalay
hidi, purumeru ay para ten sadili di a kasalanan, sakay káttapos ay para ten
kasalanan nen katolayan. Pumensan la a nagalay ti Jesus para ten atanan,
iyud ay dikona a inyalay na en sadili na. 28 Tehud a kahinaan en Kapunuwan
hidi a Padi a pinili a ayun ten Kautusan. Peru en dakila a Kapunuwan a Padi
a pinili a ayun ten pangaku ay en Anak a nagin ganap a awan ti katapusan.

8

Ti Jesus en Kapunuwan Tam a Padi

1 Iddi en gustu mi a kagiyán: tehud kitam a Kapunuwan a Padi a mággetnud
ten kawanan nen trono nen Kataasan dilanget. 2 Magserbi siya haud ten
tatarudan a Lugar a Banal, ten kubu a tolda a bakán a intaknág ni tolay nan
nen Panginoon.

3 Tungkulin nen essa a kapunuwan a padi a maghandug ti kaluub sakay
magalay. Kaya tehud bi a ihandug en Kapunuwan tam a Padi. 4 Ni ked siya
ti lutaiday ay awan siya maari a magin padi, gapu tehud dán a kapadiyan a
tagahandug ten kaluub hidi ayun ten Kautusan. 5 En tungkulin di ay inarig
la sakay aninu nen ked dilanget. Gapu dikona a itaknág ni Moises en kubu a
tolda ay kinagiyan siya nen Diyos a, “Gamitán mu en atanan a bagay a ayun
ten impeta ku dikomu ten bukid.” 6 Peru en tungkulin a neatád kánni Jesus
ay mas mataas nan en neatád a tungkulin ten agum a padi. Gapu siya en

mángtaknág ten bigu a kasunduwan a mas maganda, sakay pinatibay iyád nen Diyos ten pangaku na.
7 Ni awan ti kulang en purumeru a kasunduwan, ay awan dán nakuwan mangailangan ti kaduwwa a kasunduwan. 8 Peru netan nen Diyos en liwat nen tolay na hidi, kaya kinagi na a,
“Dumemát en aldew hidi,
a mákpagkasunduwák ti bigu ten Israelita hidi
sakay ten lahi ni Juda.
9 Awan kaparehu nen pákpagkasundu ku ten ninunu di hidi,
dikona inluwas ku hidi ti Egipto.
Awan hidi nagin tapat ten pákpagkasundu di dikoku,
kaya pinabayan ku hidi.” kagi nen Panginoon.
10 “Iddi en bigu ku a kasunduwan ten Israelita hidi,
káddemát ni aldewid a hidi iyud,” kagi nen Panginoon:
“Imula ku ten isip di en utus ku hidi,
sakay iukit ku ten pusu di.
Sikán en magin Diyos di,
sakay hidi ay magin tolay ku.
11 Awan dán kailangan a tolduwan nen deyaman en kabanuwan na,
oni kagiyán ten kapatkaka na a,
‘Tenggiyán mu en Panginoon.’
gapu tenggiyánnák di a atanan,
sapul ten kababaan a hanggan ten kataasan.
12 Gapu patawadán ku en kasalanan di hidi,
sakay limunán ku dán en kadukássan di hidi.”
13 Dikona a kagiyán nen Diyos en bigu a kasunduwan, ay pinawanan na ti bisa en dati. Sakay en ányaman a nawanan ti bisa sakay dati dán ay adeni dán a mawan.

9

En Págsamba ti Lutaiday sakay Dilanget

1 En purumeru a kasunduwan ay tehud a kautusan nen págsamba sakay págsambaan a ked ti lutaiday. 2 En kubu a tolda a netaknág ay tehud a duwwa a bahagi; en purumeru ay en dáddulawán a Lugar a Banal. Ked haud en simbuwan, en lamesa, sakay en tinapay hidi a nealay ten Diyos. 3 En kaduwwa a bahagi ay ked ten dilipot nen kortina a dáddulawán a Lugar a Kabanalan. 4 Ked haud en altar a gintu a págtutudan ti insenso, sakay en Kaban nen Kasunduwan a buu a nabalutan ti gintu. Ten disalad nen Kaban ay tehud a pággasákkan a gintu a en lasán na ay manna, en sarukud ni Aaron a nagduun, sakay en nágkatapyas a batu a sássulatan nen Kasunduwan. 5 Ten dibabew nen Kaban ay tehud a kerubin *a mángpeta a ked haud en Diyos. Táttakáppan nen pakpak di hidi en Lugar nen Habag. Peru nadid ay awan mi palla iyád mesaysay a atanan.
6 Konahád en ayus nen disalad nen kubu a tolda a págsambaan di. Sumáddáp en padi hidi kada aldew ten purumeru a bahagi tánni igamet di en tungkulin di. 7 Peru ten kaduwwa a bahagi ay en kapunuwan a padi la en makasáddáp, sakay mensan la ti sataon. Tehud siya a tawid a digi a iyalay ten Diyos para ten kasalanan na hidi sakay nen katolayan, en nagamet di hidi a kasalanan a

* **9:5** 9:5 Kerubin: Hidi en anghel hidi a tagapagbantay. Hidi en nagbantay ti Eden.

awan di namalayan. 8 I kaayusanid a iyád, ay maliwanag a ipakapospos nen
Banal a Ispiritu a en dilan a patamu ten Lugar a Kabanalan ay awan palla
bukas mentras a mágtaknág palla en purumeru a bahagi. 9 Hidi iyud ay mage-
aninu la, en gustu na a ipakapospos ay en panahun nadid a kasalukuyan.
En kaluub hidi sakay en alay hidi haud ay awan makapangpabanal ten
sumamba hidi. 10 I gággamitán diyid a hidi iyud ay tungkul la ten pagkain
sakay inumán sakay ten sari-sari a kalasi nen páglinis. Kautusan hidi a
pangluwas a gumana la hanggan awan baguwán nen Diyos en atanan a
bagay.

11 Peru dummemát ti Cristo a Kapunuwan a Padi nen mágkaganda hidi a
bagay a ked dán háddi. Nagserbi siya ten págsambaan a awan ti kaparehu ti
kadakila, awan ginamet ni tolay, sakay awan ti munduwiday. 12 Pumensan
la a summáddáp ti Cristo ten Lugar a Kabanalan, sakay awan dán kailangan
a ruwayán. Bakán a digi ni kambing sakay digi ni bul-u a baka en tinawid na
para iyalay, nan en sadili na a digi para ten awan ti katapusan a kákkapatawad
nen kasalanan tam. 13 En digi nen kambing sakay nen toro sakay ten abu nen
dumalaga a baka ay iwasek-wasek ten tolay a madingát ti biyag. Káttapos
iyud ay mebilang dán hidi a malinis ayun ten Kautusan. 14 Peru mas dikál
en magamet nen digi ni Cristo. Ten pamamag-itan nen awan ti katapusan a
Ispiritu ay inyalay na ten Diyos en sadili na bilang alay a awan ti kapintasan.
En digi na en manglinis ten pusu ay ten isip tam tánni adággan tamon en
gamet hidi a awan ti kuwenta sakay pagserbiyan en Diyos a biyag. 15 Ti
Cristo en mángtaknág ten bigu a kasunduwan. Gapu ten pamamag-itan nen
kákkatay na ay napatawad en katolayan ten kássuway di dikona a sakup palla
hidi nen purumeru a kasunduwan. Kaya gapu haud, ay matanggap nen
dinulaw hidi nen Diyos en impangaku na a awan ti katapusan a pagpápala.

16 Mara ni testamentu, ay kailangan a mapatunayan pa a patay dán en
nanggamet. 17 Gapu awan magkabisa en testamentu mentras biyag palla
en nanggamet. 18 Kona labi ten dati a kasunduwan a nagkabisa la ten
pamamag-itan nen digi nen hayup hidi a iyalay di. 19 Káttapos a ipahayag ni
Moises en Kautusan ten katolayan, ay inalap na en digi nen baka hidi sakay
kambing sakay hinaluwan na ti dinom. Insawsaw na haud en pinget nen
isopo a nabalutan ten kapisad a madidig a tela, sakay winasek-wasekan na
en libru nen Kautusan sakay en katolayan. 20 Káttapos ay kinagi na a, “Iyád
en digi a mangpatibay ten kasunduwan a inyatád nen Diyos sakay patupad
na dikomoy.” 21 Winasek-wasekan na bi ten digi en kubu a tolda sakay en
atanan a kagamitan ten págsamba. 22 Ayun ten Kautusan, halus atanan a
bagay ay mebilang la a malinis ten pamamag-itan nen digi. Sakay awan
mapatawad en kasalanan ni awan ti bumulos a digi.

Mapatawad en Kasalanan ten Pamamag-itan nen Kákkatay ni Cristo

23 Hidi iyád a kasangkapan ten págsambaan, a mage-letratu la nen ked
dilanget ay kailangan a linisán ten pamamag-itan ni konahád a alay. Peru
mangailangan ti mas mágkaganda a alay en páglinis ten bagay hidi a págsamba
dilanget. 24 Gapu sinumáddáp ti Cristo ten Lugar a Banal a bakán a ginamet
ni tolay a mage-letratu la nen tatarudan, nan dilanget. Ked siya nadid
ten atubengán nen Diyos a mamag-itan para dikotam. 25 En kapunuwan a
padi nen Judio hidi ay sumáddáp ten Lugar a Kabanalan kada taon, tehud
siya a tawid a digi ni hayup. Peru ti Cristo ay pumensan la a sinumáddáp
para iyalay na en sadili na. 26 Ni awan konahud, ay kailangan nakuwan

a paruway-ruway siya a magdusa sapul dikona lalangán i munduwiday.
Peru pumensan la siya a pinumeta, nadid a pagtapusan dán nen panahun
tánni buraán na en kasalanan ten pamamag-itan nen páng-alay na ten
sadili na. 27 Minetakda ten tolay a pumensan la a matay, káttapos ay en
pághatul. 28 Kona labi hud, ti Cristo ay pumensan a nealay tánni buraán na
en kasalanan nen tolay. Dumemát siya a ruway, bakán a para magalay para
ten kasalanan nan tánni iligtas na en magáoray hidi dikona.

10

1 En Kautusan ay mage-aninu la, bakán a tatarudan a letratu nen
mágkaganda a bagay a dumemát. Awan iyád mangpabanal ten umadeni hidi
ten Diyos a magalay ti pare-parehu kada taon. 2 Ta ni napatawad dán ngani
en umadeni hidi ten Diyos ten pamamag-itan nen pággalay di, ay awan dán
nakuwan hidi ti ikabalisa a kasalanan di. Sakay awan dán nakuwan hidi
magalay a ruway. 3 Peru iyud a pággalay di a kada-taon en mángpaisip ten
kasalanan di hidi. 4 Gapu en digi nen toro hidi sakay nen kambing hidi ay
awan ti kaaariyan a makapangibut ten kasalanan nen tolay hidi.
5 Kaya ngani a dikona dinumibábbi ti Cristo ti munduwiday ay kinagi na
ten Diyos a,
“En alay hidi a hayup ay awan mu gustu,
kaya inhanda mu en bággi ku para magin alay.
6 Awan ka minasaya ten alay hidi a tinutud sakay ten alay hidi a para ten
kasalanan.
7 Kaya kinagi ku a, ‘Kedák háddi, Diyos ku, a mangtupad ten kaluuban mu,’
Ayun ten nesulat ten Kasulatan a tungkul dikoku.’ ”
8 Kinagi ni Cristo a sala nen Diyos en alay hidi sakay en hayup hidi, en handug
hidi a tutudán, sakay en handug hidi a para ten kasalanan, maski ni ayun
iyád ten Kautusan. 9 Sakay kinagi na pa a, “Kedák háddi a mangtupad ten
kaluuban mu.” Inibutan nen Diyos en purumeru a handug sakay pinalitan
na ten handug ni Cristo. 10 Gapu ten pángsunud ni Jesu-Cristo ten kaluuban
nen Diyos, kaya nalinis en kasalanan tam ten pamamag-itan nen pánghandug
na ten sadili na a bággi. Pumensan na la iyád a ginamet, sakay awan dán
kailangan a ruwayán.
11 Balang padi ay tumaknág a magserbi ten altar a aldew-aldew.
Mággaalayán hidi ti pare-parehu la a awan bi makapangibut ti kasalanan.
12 Peru nagalay ti Cristo ti pumensan la para ten kasalanan, káttapos ay
naghari siya a kaguman nen Diyos. 13 Maguray siya haud hanggan mapa-
suku nen Diyos dikona en kadima na hidi. 14 Kaya, ten pamamag-itan nen
pumensan la a pággalay na, ay pinagin-banal na hidi a awan ti katapusan en
lininis na hidi.
15 Pinatunayan bi iyád nen Banal a Ispiritu dikotam. Purumeru ay kinagi
na a,
16 “Iddi en magin kasunduwan ku dikodi
káddemát ni aldewid a hidi iyud, kagi nen Panginoon:
Idátton ku ten pusu di en utus ku hidi,
sakay isulat ku ten isip di.”
17 Sakay kinagi na pa a, “Kalimunan ku dán en kasalanan di hidi sakay en
mágkadukás di hidi a gamet.” 18 Gapu napatawad dán en kasalanan hidi, kaya
awan dán kailangan a magalay para ti kasalanan.

Umadeni Kitam ten Diyos

19 Ni konahud kákkapatkaka ku hidi, malaya kitamon a makasáddáp ten
Lugar a Kabanal-banalan gapu ten kákkatay ni Jesus. 20 Nangbukas siya
ti bigu a dilan sakay iyád a dilan ay makapangatád ti biyag para dikotam,
dilan a diretsu hanggan ten dilipot nen kortina, iyád ay ten pamamag-itan
nen bággi na. 21 Sakay gapu tehud kitam a dakila a Padi a mamahala ten
tolay hidi nen Diyos. 22 Umadeni kitam ten Diyos a tehud a katapatan
sakay matibay a pánnampalataya dikona, malinis en konsensiya, sakay bággi
a naugasan ten malinis a dinom. 23 Magpakatibay kitam ten pag-asa tam
a awan magduwwa-duwwa, gapu matapat en nangaku dikotam. 24 Sakay
pagsikapan tam a mapabegsák en balang essa ten págmahal ten kaparehu,
sakay ten pággamet ti maganda. 25 Sakay dyan moy pabayan en pággipun-ipun
a kona ten gamet nen agum. Nan pabegsákkán moy en isip nen balang essa,
lalu dán nadid a ketan tamon a adeni dán en káddemát nen Panginoon.

26 Ni magtulos-tulos kitam padi ten pagkakasala káttapos a matukuyan tam
sakay matanggap en katutuhanan, ay awan dán ti alay para mapatawad
en kasalanan tam. 27 Nan mauray dállaid ay en makaánteng a pademát a
pághatul, sakay en magdalabadab a apoy a mangtutud ten kadima hidi nen
Diyos. 28 Ayun ten patunay nen duwwa oni tállu a tistigu, en sumuway
ten Kautusan ni Moises ay awan ti habag a bunuwán. 29 Sakonya a dággi
ti palagay moyid i parusaid nen tolay manginsultu ten Anak nen Diyos,
sakay en awan mangpahalaga ten digi na a nangpatibay ten kasunduwan
sakay nangpabanal dikona, sakay ten awan mánggalang ten makákkagbiyán a
Ispiritu? 30 Gapu matenggi tam en nángkagi ti kona háddi, “Sikán en gumanti;
sikán en magparusa.” Sakay kinagi na bi a, “Hatulan nen Panginoon en tolay
na hidi.” 31 Makaánteng a tarud a mahatulan nen biyag a Diyos!

32 Isipán moy en nangyari dikomoy tenhud, dikona a pákkatanggap moy ten
Maganda a Bareta. Nagdanas kam ti makpal a kahirapan peru awan kam
nadaig. 33 Ni mensan, ay insultuwán di kam sakay pahirapan ten atubengán
nen kakpalan. Sakay ni mensan ay mákpagtiis kam ten agum a magdanas
ti kona labi hud. 34 Nákpagtiis kam ten pághirap nen nepiresu hidi. Sakay
tinanggap moy a tehud a kasayaan dikona inagew di en ari-ariyan moy, gapu
tukoy moy a tehud kam a mas mágkaganda sakay awan mawan a ari-ariyan
a nelaan dikomoy. 35 Kaya dyan moy pabayan a mawan en pánnampalataya
moy, ta ked haán en dikál a piremyu. 36 Kailangan a magtiis kam, tánni
masunud moy en kaluuban nen Diyos sakay matanggap moy en impangaku
na. 37 Gapu nakagi ten kasulatan a,

“Badit dálla a panahun, en pademát ay dumemát dán,
awan dán siya magmamalay.
38 En matapat hidi a tagapagserbi ku ay mabiyag a tehud a pánnampalataya,
peru ni adággan na en pánnampalataya na, ay awan ku siya kasayaan.”
39 Peru awan kitam kabilang ten umadág hidi sakay mepahamak, nan ten
tehud hidi a pánnampalataya ten Diyos sakay maligtas.

11

En Pánnampalataya ten Diyos

1 Tehud a pánnampalataya en essa a tolay ni magtiwala siya a mangyari en
áasaan na, sakay maski ni awan na palla netan en essa a bagay ay siguradu

dán siya a mangyari iyud. 2 Gapu ten pánnampalataya di ay kinasayaan nen
Diyos en tolay hidi tenhud.

3 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay maintendiyan tam a en mundu ay
linalang ten pamamag-itan nen upos nen Diyos, sakay en bagay hidi a ketan
ay gubwat ten awan hidi ketan.

4 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nagalay ti Abel ti mas maganda
nan ten inhandug ni Cain. Gapu haán, ti Abel ay imbilang a matuwid dikona
tanggapán nen Diyos en handug na. Maski patay dán, ay magupos padi siya
ten pamamag-itan nen pánnampalataya na ten Diyos.

5 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay awan natay ti Enoc, nan inyangay
dán siya dilanget. Awan dán siya netan gapu inyangay dán siya nen
Diyos dilanget. Kinagi nen Kasulatan a ti Enoc ay nagin makasaya ten
Diyos bagu inyangay dilanget. 6 Sakay awan kasayaan nen Diyos en awan
sumampalataya dikona. Gapu en deyaman a umadeni ten Diyos ay dapat a
maniwala a tehud a Diyos, sakay siya en mangatád ti piremyu ten magaryok
hidi dikona.

7 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinanig ni Noe en babala nen Diyos
tungkul ten bagay hidi a mangyari a awan na palla netan. Summunud siya
ten Diyos sakay naggamet ti dikál a abeng tánni iligtas na en sadili na sakay
ten kabilay na. Ten pamamag-itan ni iyád ay hinatulan na i munduwiday,
sakay imbilang siya nen Diyos a matuwid gapu ten pánnampalataya na.

8 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinumunud ti Abraham dikona a
dulawán siya nen Diyos a umangay ten lugar a impangaku a iyatád dikona.
Sakay summunud siya, maski awan na tukoy ni hádya angayan naid. 9 Gapu
bi ten pánnampalataya na, ay nágyan siya haud bilang dayu ten lugar a
impangaku dikona nen Diyos. Nágyan siya ten tolda a kona kánde Isaac ay ti
Jacob a parehu a tinumanggap ti kona haud a pangaku a gubwat ten Diyos.
10 Gapu áorayán ni Abraham a mepataknág en banuwan, a en nangplanu
sakay nángpataknág ay mismu a en Diyos.

11 Gapu bi ten pánnampalataya, ay nagkahud ti Abraham ti kakayanan a
magin ama, maski ni lakay dán siya sakay ti Sara ay awan dán maari a
magenak. Nanalig siya a tupadán nen Diyos en pangaku na. 12 Kaya ti
Abraham a mebilang a ngari-ngari a patay dán ay naggubwatan nen essa
a lahi a kona ten katodu nen biton hidi dilanget sakay nen baybay hidi ten
gilid nen diget.

13 Atanan di ay natay a tehud a pánnampalataya ten Diyos. Awan di
natanggap en impangaku hidi nen Diyos, peru natan-aw di iyud ten adeyu.
Tinanggap di a dayu la hidi sakay mákpágyan la hidi ti munduwiday. 14 Sakay
malinaw a en tolay a magupos ti kona haud ay magaryok palla hidi ti sadili
di a banuwan. 15 Ni en pirmi di a áisipán ay en lugar a naggubwatan di, ay
tehud nakuwan a pagkakataun a makasoli hidi haud. 16 Peru en gustu di ay
essa a banuwan a mas maganda, en ked dilanget. Kaya awan ingkatagama
nen Diyos a siya ay magin Diyos di, gapu nánghanda siya ti lugar para dikodi.

17 Gapu bi ten pánnampalataya ni Abraham, ay inyalay na ti Isaac dikona
subukán siya nen Diyos. Handa siya a máng-alay ten mágeessa na a anak,
maski a siya en tummanggap ten impangaku nen Diyos. 18 Kinagi nen Diyos,
“Kánni Isaac a maggubwat en magin lahi mu.” 19 Maniwala siya a kaya
a biyagán nen Diyos ti Isaac. Kaya makagi a nesoli ngani ti Isaac dikona
gubwat ten patay hidi.

20 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay inyatád ni Isaac kánde Jacob ay ti
Esau en pagpapala para ten dumemát a panahun.
21 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay inyatád ni Jacob en pagpapala ten
duwwa a anak ni Jose bagu siya matay. Sakay tinumawid ten ontok nen
sarukud na sakay sinumamba ten Diyos.
22 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay kinagi ni Jose dikona adeni dán
siya a matay a lumakad en Israelita hidi a gubwat ti Egipto, sakay imbilin na
a tawidán di en tulang na hidi.
23 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, en dáddikál hidi ni Moises ay awan
nanteng a sumuway ten utus nen hari; dikona ketan di a maganda en anak,
intagu di siya ten luub nen tállu a bulan.
24 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay tinumanggi ti Moises dikona dikál
dán siya, a dulawán a anak nen prinsesa a anak nen Faraon. 25 Ginustu na pa
a mákpaghirap ten tolay hidi nen Diyos nan magtamasa ti kasayaan a awan
la magmalay a iyatád nen kasalanan. 26 Imbilang na a mas mahalaga en
magdanas ti kadustaan gapu ten Mesias nan ten kayamanan hidi ni Egipto;
gapu nakatuun en isip na ten piremyu ten dumemát a panahun.
27 En pánnampalataya bi ten Diyos en nánggiya kánni Moises a lakadan na
en Egipto a awan ti ánteng maski magsaranta en hari. Mabegsák en isip na
gapu kumán na a ketan en Diyos. 28 Gapu bi ti pánnampalatayaid a iyád, kaya
na a intatag en Aldew nen Káttalib. Sakay inyutus a wasek-wasekan ti digi
en pintuwan hidi nen bilay para awan bunuwán nen Anghel a Mágpuksa en
panganay hidi a lállaki a Israelita.
29 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nakaarabes en Israelita hidi ten
Madidig a Diget a kumán a ten mamadi a luta. Peru dikona umarabes en
taga-Egipto hidi ay nágkalimás hidi.
30 Gapu ten pánnampalataya nen Israelita hidi ten Diyos, ay naduray en
pader nen Jerico káttapos di a pinalebutan ten pittu a aldew. 31 Gapu ten
pánnampalataya ten Diyos, ti Rahab, en bábbi a belyas, ay awan nepahamak a
kaguman nen umád hidi a pasakup ten Diyos, gapu tinanggap na ti maayus
en espiyya hidi.
32 Magtulos-tulosák padi beman? Kulang en panahun para isaysay ku
en tungkul kánde Gideon, Barac, Samson, Jefte, David, Samuel, sakay ten
propeta hidi. 33 Gapu ten pánnampalataya di ten Diyos, tinalu di en kahariyan
hidi, naggamet hidi ti matuwid, sakay natanggap di en pangaku hidi nen
Diyos. Pinagiyám di en ngusu nen leon hidi, 34 nangadáp ti magerab a
apoy, sakay nakaligtas ten ispada nen kalaban di hidi. Nanghina hidi peru
inatáddan hidi ti begsák tánni magin mabegsák ten labanan, inumatras en
dayu hidi a sundalu. 35 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nesoli ten
sangan a bábbi hidi en patay di hidi káttapos a mabiyag a ruway.
En agum ay pinahirapan sakay awan di gustu a tanggapán a makalaya,
gapu mas pinili di en matay ti hirap para biyagán a ruway sakay magkahud
ti mas maganda a biyag. 36 En agum ay ininsultu sakay linatigu, sakay
tehud bi a nekulung a nakakadena. 37 Binábbatu di hidi, tináppeng ti lagadi,
sakay binunu ti ispada. Koblet ni tupa sakay kambing en isássulot di.
Pinahirapan hidi, inapi, sakay pináppasaketan. 38 Awan karapatdapat dikodi i
munduwiday! Pakalat-kalat hidi ten kaparangan sakay buki-bukid. Nágyan
hidi ten aábbut sakay kuweba ten luta.

39 Sakay gapu ten pánnampalataya di ten Diyos, ay nángwarak hidi ti essa
a kasaysayan a awan malimunan. Peru en pangaku nen Diyos ay awan
natupad ten panahun di 40 gapu tehud a mas maganda a planu en Diyos para
dikotam, en makaguman di kitam sakay magin ganap hidi.

12

Ama Tam en Diyos

1 Nadid, gapu napalebutan kitam ti makpal a tistigu, adággan tamon en
kasalanan a alistu a maketawtaw, sakay ibutan en ányaman a hadlang a
mangpugád dikotam, sakay magtiyaga kitam a magtulos-tulos ten ginanán
tam a intakda nen Diyos. 2 Ituun tam en pangileng tam kánni Jesus a
naggubwatan nen pánnampalataya tam, a siya bi en nángpatupad háddi. Gapu
ten kasayaan a umáoray dikona, awan na ingkatagama a matay ten kudus,
sakay mággetnud siya nadid ten danág nen kawanan ten trono nen Diyos.
3 Isip-isipán moy ni sakonya en tiniis ni Jesus a pághirap a gubwat ten
makasalanan hidi, tánni awan kam manghina ti isip sakay sumuku. 4 Ten
pághirap moy kontra ten kasalanan ay awan palla dummemát ten puntu a
mabunu kam. 5 Sakay nalimunan moy dán beman en toldu nen Diyos a
magpabegsák ten isip moy bilang anak na? Kinagi na a,

“Anak, dyan mu ibali-awanán ni disiplinaán ka nen Panginoon,
sakay dyan ka panghinaan ti isip ni sawayán na ka.
6 Gapu disiplinaán nen Panginoon en mahal na hidi,
sakay parusaan na en imbilang na a anak.”

7 Tiisán moy en atanan bilang págdisiplina nen essa ama, gapu iyád en
mangpatunay a imbilang kam nen Diyos a anak na hidi. Deya a anak en
awan disiplinaán nen ama na? 8 Ni en págdisiplina a gággamitán ten atanan
a anak ay awan gamitán dikomoy, awan kam tunay a anak nan mungaw
kam. 9 Awan beman disiplinaán kitam nen dáddikál tam hidi, kaya igalang
tam hidi. Awan beman mas maganda ni pasakup kitam ten Diyos a Ama
tam ti ispiritu para mabiyag kitam? 10 Ten luub nen sabadit a panahun,
disiplinaán kitam nen dáddikál tam hidi, ayun ten tukoy di a maganda. Peru
disiplinaán kitam nen Diyos para ten kapiyyaan tam tánni magin banal
kitam a kona dikona. 11 Mentras disiplinaán kitam ay awan kitam masaya
nan masaketan. Peru káttapos ni iyud, ay maranasan tam en kapayapaan a
bunga nen matuwid a kákkabiyag.

Babala hidi sakay Bilin

12 Kaya ilangkaw moy i lima moyen hidi a mágkalupoy sakay pabegsákkán
moy i áttud moyen hidi a magpágpág. 13 Sakay maglakad kam ten matuwid a
dilan tánni awan lumalu en básset hidi a napilay nan magpiyya.

14 Sikapán moy a makasundu en kaparehu moy a tolay sakay magpaka-
banal kam, gapu awan moy ketan en Panginoon ni awan kam mabiyag ti
kona haád. 15 Pakabantayan moy a awan adággan nen deyaman dikomoy en
págmahal nen Diyos. Dyan kam magmula ti saket ni isip a makapagpadukás
ten agum. 16 Pakabantayan moy a awan mangalunya en deyaman dikomoy,
oni awan magpahalaga ten bagay hidi a ispirituwal, kona kánni Esau a
impalit na ti essa penggan a pagkain en karapatan na bilang panganay.
17 Sakay káttapos ay inagid na ten ama na en pagpapala a para ten panganay.
Peru awan dán maari gapu awan dán mabagu en ginamet na, ányaman en
gamitán na a págsisi sakay págsanget.

18 Awan kam inumadeni a kona ten káadeni nen Israelita hidi ten Bukid
nen Sinai a tehud a maggerab a apoy, diklám, mabegsák a parás, 19 tánnug
nen trumpeta, sakay boses. Dikona masanig nen tolay hidi en boses, ay
nákkekagbi hidi a umimang dán iyud a magupos 20 gapu awan di matággád
en utus a, “Ni deyaman en tumáppak ten bukid, maski ni hayup, ay batuwán
hanggan matay.” 21 Talaga makaaánteng en matan-aw di, maski ti Moises ay
nagkagi a, “Magpágpággák ti ánteng!”
22 Peru inadeniyan moyid ay en Bukid nen Sion sakay ten banuwan nen
Diyos a biyag, en makalanget a Jerusalem, a páppágyanan nen awan mabilang
a anghel. 23 Umangay kam ten masaya a pággipun-ipun nen imbilang hidi
a panganay, a nakalista dilanget. Umadeni kam ten Diyos a hukum nen
atanan, sakay ten ispiritu nen tolay hidi a ganap. 24 Sakay umadeni kam
kánni Jesus, en tagapamag-itan nen bigu a kasunduwan. En digi na a
bummulos a tehud a pangaku a mas mágkaganda a bagay nan ten ipáppákraw
nen digi ni Abel.
25 Kaya magingat kam, sakay mágsanig kam ti hustu dikona a magupos.
Gapu en awan hidi nágsanig ten nagupos ti lutaiday ay awan makaligtas ten
parusa! Konya tamon, ni umád kitam a mágsanig ten magupos a gubwat
dilanget! 26 Gapu ten boses nen Diyos ay nayanág tenhud en luta; peru nadid
ay impangaku na a, “Pumensan ku pa a yanággán, bakán la a en luta nan pati
en langet.” 27 En upos a, “pumensan pa,” ay maliwanag a mángpakapospos a
ibutan en linalang hidi a bagay a mayanág, tánni manatili en bagay hidi a
awan mayanág.
28 Kaya magpasalamat kitam ten Diyos, gapu tummanggap kitam ti ka-
hariyan a awan mayanág. Sambaán tam en Diyos ten paraan a makasaya
dikona, tehud a pággalang sakay ánteng; 29 gapu en Diyos tam ay kumán a
apoy, makatutud.

13

Págserbi a Makasaya ten Diyos

1 Nadid, magtulos-tulos kam a magmahalan bilang matátkaka kánni Cristo.
2 Dyan moy kalimunan a magpatulos ten dayu hidi. Tehud a sasangan
a naggamet ti kona haád ay nakapatulos hidi ti kaanghelan a awan di
namalayan. 3 Alalahanán moy en nágkepiresu hidi, a kumán a kaguman di
kam a nepiresu. Sakay tulungan moy en kákkapatkaka a apiyadu a kumán a
sikam en magdanas ti kona haud.
4 Dapat a igalang nen atanan en pákkabinga, sakay magin tapat ten balang
essa en magkabinga. Gapu hatulan nen Diyos en mángngalunya hidi.
5 Dyan kam kumán a rupa ni pilak; makontentu kamon ni ánya kedid
dikomoy. Gapu kinagi nen Diyos a, “Awan taka lakadan oni pabayan.”
6 Kaya awan magalangan a makagi tam a,
“En Panginoon en tumulung dikoku,
awanák manteng,
ánya magamitid nen tolay dikoku?”
7 Alalahanán moy en nangasiwa hidi dikomoy tenhud, en nangaral hidi
dikomoy ten upos nen Diyos. Isipán moy ni konya hidi nabiyag sakay natay,
sakay arigán moy en pánnampalataya di ten Diyos. 8 Ti Jesu-Cristo ay awan
magbabagu; ni deya siya tenhud ay siya la nadid sakay hanggan ten awan
ti katapusan. 9 Dyan kam paakit ten sari-sari a toldu a makapángtawtaw ten

a tama dilan. Gapu mas maganda para dikotam a mapabegsák en isip tam
ten pamamag-itan nen habag nen Diyos nan ten pamamag-itan nen kássunud
ten utus hidi tungkul ten makan. En sinumunud hidi ti iyád ay awan labi ti
naalap a pakinabang.
10 Tehud kitam a altar, sakay en padi hidi a magserbi ten págsambaan
nen Judio hidi ay awan hidi maari a kuman ten alay tam. 11 Peru en digi
nen hayup hidi ay iyangay nen Kapunuwan a Padi ten Lugar a Kabanal-
banalan tánni iyalay para ten kasalanan, peru en bággi nen hayup hidi ay
tutudán ten luwas nen banuwan. 12 Kaya kona labi hud, natay ti Cristo
ten luwas nen banuwan tánni malinis na en tolay ten kasalanan di hidi,
ten pamamag-itan nen digi na. 13 Kaya umadeni kitam dikona ten luwas
nen banuwan sakay magdanas bi ten kahirapan a tiniis na. 14 Gapu bakán
a ti lutaiday en tatarudan a banuwan tam, sakay en áaryokán tam ay en
banuwan a dumemát. 15 Kaya pirmi kitam a magalay ti papuri ten Diyos ten
pamamag-itan ni Jesus, págpuri a mángpahayag ten pákkatukoy tam ten ngaran
na. 16 Dyan tam kalimunan en pággamet ti maganda sakay ten káttulung ten
agum, gapu iyán en alay hidi a kasayaan nen Diyos.
17 Sunudán moy en mangasiwa dikomoy sakay pasakup kam. Tungkulin di
a bantayan di kam, sakay panagutan di kam ten Diyos. Ni sunudán moy hidi
ay masaya hidi a mangsunud ten tungkulin di, peru ni awan ay malungkut
hidi, sakay awan iyán makatulung dikomoy.
18 Ipagdasal moy kami. Makagi mi dikomoy a malinis en konsensiya mi,
sakay gustu mi a mabiyag ti matuwid ten atanan a panahun. 19 Higit ten
atanan, agidán ku a ipagdasalák moy a makasoliyák a pagdaka dikomoy.

Dasal

20 En Diyos a naggubwatan nen kapayapaan sakay en nangbiyag a ruway
ten Panginoon a ti Jesus a Dakila a Pastol nen tupa hidi gapu ten digi na a
nangpatibay ten awan ti hanggan a kasunduwan. 21 Ipagkaluub nakuwan
dikomoy nen Diyos en atanan a kailangan moy tánni magamet moy en
kaluuban na, sakay ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo ay gamitán na dikotam
en makasaya dikona. Puriyán ti Cristo a awan ti katapusan! Amen.

Katapusan

22 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi, a sanigán moy ti mahusay i
pangaral kuwiday hidi dikomoy, ta aperet labi i sulat kuwidi. 23 Gustu ku a
matukuyan moy a nakalaya dán en kapatkaka tam a ti Timoteo. Ni dumemát
siya a pagdaka ay ikuyug ku siya káangay ku haán.
24 Ikumusta moy kami ten mángngasiwa hidi haán dikomoy, sakay ten
atanan a kákkapatkaka. Mákkumusta dikomoy en kákkapatkaka hidi ti Italia.
25 Pagpalaán kam a atanan nen Diyos.

En Sulat ni SANTIAGO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Sulat ni Santiago ay bilin hidi ten “pinili hidi nen Diyos ten iba-iba a bansa.” Makpal en pánghalimbawaan a ginamit nen nángsulat ti iyád tánni mesaysay en bilin hidi tungkul ten karunungan sakay giyya ten tama a ugali sakay ararikad nen essa a Cristiano. Insaysay ten pamamag-itan nen pananaw nen essa a mánnampalataya en iba-iba a bagay kona ten kayamanan sakay kahirapan, págtoksu, maganda a ugali, tehud a panigan, pánnampalataya sakay ararikad, en pággamit ten dila, karunungan, págdima, kahambugan sakay págpakababa, pághatul ten kaparehu a tolay, katiyagaan sakay págdasal.

Pinahalagaan na ti sulatid a iddi en gamet a tehud a pánnampalataya ten pángtupad ten relihiyon a Cristiano.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1
Pánnampalataya sakay karunungan 1:2-8
Kapubriyan sakay kayamanan 1:9-11
Pagsubuk sakay toksu 1:12-18
Págsanig sakay pággamet 1:19-27
Babala ten tehud a panigan 2:1-13
Pánnampalataya sakay gamet 2:14-26
En Cristiano sakay en dila 3:1-18
En Cristiano sakay i munduwiday 4:1-5:6
En iba-iba a bilin 5:7-20

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Santiago a tagapagserbi nen Diyos sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

Mákkumustaák dikomoy a atanan a tolay nen Diyos a nekalat ti munduwiday.

En Pánnampalataya sakay Karunungan

2 Kákkapatkaka ku hidi, magsaya kam ni demáttan kam ni ányaman a kalasi ni pagsubuk, 3 gapu tukoy moy dán a ni malampasan nen pánnampalataya moy en pagsubuk ay magbunga iyád ti katatagan. 4 Dapat kam a magpakatatag a hanggan ten katapusan tánni magin kompletu kam, awan magkulang ti ányaman. 5 Ni mangailangan kam ti karunungan ay mággid kam ten Diyos ta átdenan na kam. En Diyos ay masaya a mangatád ten bawat mággid. 6 Peru ni mággid kam ten Diyos ay dapat kam a maniwala a iyatád na en agidán moy sakay dyan kam magduda. Gapu en magduda ay kumán a en tagmák ten diget a ipadpad nen parás. 7-8 En tolay a kona haud a magduwwaduwwa ti pággisipan ay awan dapat a umasa a iyatád nen Panginoon en agidán na.

En Pubri hidi sakay en Mágkayaman hidi

9 Sikam a mánnampalataya hidi a pubri, dapat kam a magsaya ni itaas kam nen Diyos. 10 Kona bi ten mágkayaman hidi a mánnampalataya, dapat kam a magsaya ni ibaba kam nen Diyos. Gapu en kayamanan ti lutaiday ay kumán a en bulaklak nen lamon a malanás 11 ni makagkag ten masinggit a sinag.

Maragrag en bulaklak na sakay masida en ganda na. Kona labi hud en kákkasida nen mayaman mentras a mágpaposposán ten kayamanan na.

En Pagsubuk sakay Toksu

12 Pinagpala en matapat hidi ten pánnampalataya di maski ni magdanas hidi
ti pagsubuk, gapu ni malampasan di dán en pagsubuk ay matanggap di a
bilang piremyu en biyag a impangaku nen Diyos ten atanan a magmahal
dikona. 13 Ni en essa a tolay ay natoksu ay dyan na kagiyán a, “Tinoksuwák
nen Diyos.” Gapu en Diyos ay awan matoksu nen madukás sakay awan na
bi toksuwán en deyaman para magkasala. 14 Matoksu en tolay ni sunudán
na en mágkadukás a kagustuwan nen bággi na. 15 Kapag ni tinumubu en
madukás a kagustuwan ten pusu nen tolay, ay magbunga iyád ti kasalanan.
Ni lumagu en kasalanan ay magbunga iyád ti kamatayan.
16 Mahal ku hidi a kákkapatkaka dyan kam paloloku. 17 Atanan a mágkaganda
a kaluub ay gubwat ten Diyos, gubwat ten Ama a nanglalang ten atanan
a bagay a mangdemlag dilanget. Magbagu man i bagayid a hidi iyád, en
Diyos ay awan magbabagu. 18 Ingkaluub nen Diyos a magin anak na kitam
ten pamamag-itan nen upos nen katutuhanan, tánni magin pinakamahalaga
kitam ten atanan a linalang na.

En Págsanig sakay Pánggamet

19 Pakatandaan moy iddi kákkapatkaka ku, magpakahusay kam a mágsanig,
pagisipan moy pa bagu kam a magupos sakay dyan kam pagdaka a
magsaranta. 20 Gapu ni maiyamut ka ay awan mu masunud en matuwid a
kagustuwan nen Diyos. 21 Kaya adággan moy dán en atanan a mágkadukás
a gamet. Magpakababa kam a pasakup ten Diyos sakay tanggapán moy en
upos na a immula na ten pusu moy ta iyád en mángligtas dikomoy.
22 Ni sinanig moy la en Upos nen Diyos sakay awan moy inggamet ay
linoku moy la en sadili moy. 23 Ni deyaman en nágsanig ten upos nen Diyos
sakay awan na iyud ginamet ay kumán a en tolay a nágga spehu. 24 Káttapos
na a ketan en sadili na, sakay kállakad na ay pagdaka na dán a kalimunan
en idsura na. 25 Peru en tolay a tulos-tulos a magadal sakay sumunud ten
Kautusan a awan ti kulang sakay mangpalaya ten tolay, ay hidi en pagpalaán
nen Diyos ten atanan a gamitán di. Hidi en sumunud ten nasanig di sakay
awan makalimon.
26 Ni ten palagay mu ay relihiyoso ka peru awan mu mapugád en dila mu,
ay lokuwán mu la en sadili mu, sakay awan ti kuwenta en relihiyon mu. 27 En
rilihiyon a ibilang nen Diyos Ama a malinis sakay awan ti kapintasan ay
kona háddi: en tumulung ten ulila hidi sakay ten bilu hidi ten kahirapan di,
sakay en awan hidi mák-arig ten mágkadukás a gamet ti munduwiday.

2

Babala ten Tehud a Panigan

1 Kákkapatkaka ku hidi, bilang mánnampalataya kánni Jesu-Cristo a maluwal-
hati a Panginoon tam, dapat a parehu la en pangileng tam ten atanan a tolay.
2 Nadid ni tehud a summáddáp a essa a mayaman ten miting moy a nakabadu
ti maganda sakay nakasangkalan ti gintu, sakay summáddáp bi en essa a
pubri a nakabadu ti ráppot, 3 sakay ni pinospos moy ti maganda en mayaman
a kinagi moy, “Háddi ka mággetnud ti maganda iday a bangku,” sakay kinagi
moy ten pubri a, “Mágtaknág ka dálla haán oni mággetnud ka ti ditagen.” 4 Ni

kona haud i gamitán moyid ay tehud kamon a pinanigan, sakay naghatul kamon ti liwat.
5 Tandaan moy kákkapatkaka ku hidi. Pinili nen Diyos en pubri hidi ti
munduwiday tánni magin mayaman ti pánnampalataya sakay tánni mebilang
hidi ten kahariyan nen Diyos a impangaku na ten atanan a magmahal
dikona. 6 Peru imemenos moy en pubri hidi! Awan beman en mágkayaman
hidi en mangapi dikomoy sakay mángdimanda dikomoy? 7 Hidi bi en
mágsasestiyán ten maganda a ngaran a inyatád dikomoy.
8 Maganda en gamet moy ni sunudán moy en utus ten kahariyan nen
Diyos, kinagi na ten Kasulatan a, “Mahalán mu en kaparehu mu a kona
ten págmahal mu ten sadili mu.” 9 Peru ni awan parehu i pangileng moyid
ten tolay ay nagkasala kamon, sakay ayun ten Kautusan ay dapat kam a
parusaan. 10 En tolay a lumabag ten essa a utus, ay lummabag ten atanan
nen Kautusan. 11 Inyutus nen Diyos a, “Dyan kam mangalunya.” Tehud pa bi
siya a utus a, “Dyan kam mamunu.” Nadid maski ni awan kam nangalunya
ni namunu kam, ay sinuway moy padi en utus nen Diyos. 12 Kaya magingat
kam ten ararikad moy sakay ten pággupos moy. Gapu hatulan kam nen Diyos
ayun ten kautusan a mangpalaya dikomoy. 13 Awan kagbiyan nen Diyos a
hatulan en tolay a awan makabetu a mangagbi ten agum, peru en tolay a
makákkagbiyán ay awan dapat a manteng ten pághatul.

En Pánnampalataya ay ten Gamet

14 Kákkapatkaka ku hidi, ánya beman serbiyid nen pánnampalataya nen tolay
ni awan labi ketan ten gamet na? Meligtas beman siya ni konaid haud a
pánnampalataya? 15 Nadid ni tehud kam a kapatkaka a awan ti mesulot a badu
sakay awan ti makan, 16 sakay kinagi moy la a, “Kagbiyan ka nakuwan nen
Diyos a paketaán ti badu mu sakay makan mu.” Ánya i metulungid ni iyud
ni awan moy bi hidi inátdenan ten kailangan di? 17 Kaya en pánnampalataya a
awan ti kaguman a gamet ay patay.
18 Peru tehud bi a magkagi a, “Tehud ka a pánnampalataya, en kao ku ay
gamet.” I tábbig kuwid ay, ipeta mu dikoku en pánnampalataya a awan ti
gamet sakay ipeta ku bi dikomu en pánnampalataya ku ten pamamag-itan
nen gamet ku. 19 Awan beman maniwala ka a essa la en Diyos? Tama
iyán! Maski en dimonyo hidi ay maniwala bi sakay magpágpág pa hidi ti
ánteng. 20 Siko a mangmang! Gustu mu beman a patunayan ku dikomu a
awan ti kuwenta en pánnampalataya a awan ti kaguman a gamet? 21 Kona
ten ninunu tam a ti Abraham a kinasayaan nen Diyos dikona iyalay na
ten altar ti Isaac a anak na. 22 Ketan moy háddi a en pánnampalataya na ay
tehud a kaguman a gamet. Napatunayan a en pánnampalataya na ay tama
ten pamamag-itan nen ginamet na. 23 Kaya nangyari dán en nakasulat a,
“Summampalataya ti Abraham ten Diyos, sakay imbilang siya nen Diyos a
matuwid gapu ten pánnampalataya na.” Kaya ti Abraham ay nangaranan a
amigu nen Diyos. 24 Kaya ketan moy háddi a magin karapatdapat en tolay
ten Diyos ten pamamag-itan nen gamet na, bakán a ten pánnampalataya la.
25 Kona labi ten nangyari kánni Rahab a mángngilállaki, imbilang siya nen
Diyos a matuwid gapu ten ginamet na a pinatulos na en Israelita hidi a
espiyya sakay tinulungan na hidi a makaginan ten pamamag-itan nen iba
a dilan. 26 Ni konya a en bággi a awan ti ispiritu ay patay, ay kona labi hud,
en pánnampalataya a awan ti gamet ay patay.

3

En Magamet nen Dila

1 Kákkapatkaka ku hidi, awan dapat a makpal dikomoy en magin tagapagtoldu. Gapu tukoy moy a mas mahigpit en pághatul dikotam a tagapagtoldu
nan ten agum a tolay. 2 Atanan tam ay pirmi a magkamali. En tolay a awan
dán magkamali ten pággupos na ay awan dán ti pagkukulang, sakay kaya na
dán a pugáddán en sadili na. 3 Ni pirinuwan tam en kabayu ay mapasunud
tam, kaya maski hádya gustu tamid a angayan ay maari la. 4 Isipán tam dálla
en barku: dikál peru kaya a ipadpad nen mabegsák a parás, peru mapaangay
nen kapitan ten maski hádya gustu na ten pamamag-itan nen badit a timon.
5 Kona labi haán en dila nen tolay, badit la peru tunay ti kadikál en magamet
na a kahambugan.

Isipán moy dálla en malawak a talon, a kaya a tutudán nen sabadit a apoy.
6 En dila ay kumán ngani a apoy, sakay kumán a essa a mundu a naputat
ti mágkadukás a mangpadingát ten buu moy a pagkatolay. Apoyid a iyád ay
gubwat ti impiyerno a mangsida ten biyag nen tolay. 7 En atanan a kalasi ni
hayup a maglakad, ibun, en magarakas hidi, sakay en ked hidi ten dinom
ay kaya a paamuwán, sakay talaga a mapaamu nen tolay. 8 Peru awan ti
tolay a makapagpaamu ten dila. Tunay iyád ti dukás sakay awan kaya a
pugáddán, sakay putat ti ilu. 9 Gággamitán tam en dila tam ten págpuri ten
Panginoon tam sakay ten Diyos Ama, sakay págmuda ten agum a tolay a
linalang a kawangis nen Diyos. 10 En págpuri ten Diyos sakay en págmuda ten
agum a tolay ay maggubwat la ten essa a ngusu. Kákkapatkaka ku hidi awan
iyád dapat a mangyari. 11 Kona labi ten bukal, maari beman a lumuwas ten
eessa a bukal en dinom a matablal sakay dinom a maasen? 12 Kákkapatkaka
ku hidi, impusibli a magbunga ti olibo en igos oni magbunga ti igos en ubas.
Kona labi ten essa a bukal a maasen a awan ka makasagáb ti matablal a
dinom.

En Karunungan a Gubwat ten Diyos

13 Ni deya dikomoy en tehud a karunungan sakay tehud a pangintendi
ay kailangan a patunayan na. Mapatunayan iyád ten pamamag-itan nen
maganda na a kákkabiyag sakay maganda a gamet a tehud a págpakababa
sakay tehud a karunungan. 14 Peru ni pairalán moyid ten pusu moy ay
inggít sakay makasadili a kagustuwan, ay dyan moy ihambug a marunung
kam ta gapu ni magkakonahud ay imbilang moy a liwat en katutuhanan.
15 I karununganid a kona haán ay bakán a gubwat dilanget, nan gubwat
ti munduwiday sakay makadimonyo. 16 Ni ked hádya en inggit sakay
makasadili a kagustuwan ay ked bi haud en kaguluwan sakay atanan a
kalasi ni madukás a gamet. 17 Peru en karunungan a gubwat ten Diyos,
purumeru ten atanan ay tehud a malinis a kákkabiyag, masássorán ti kapayapaan, mahinahun, awan makutid, makákkagbiyán, masipag a maggamet ti
maganda, parehu en pangileng na ten tolay sakay awan magkukunwari.
18 Magbunga ti matuwid en bine nen kapayapaan a immula nen tolay a
masássorán ti kapayapaan.

4

Kadima nen Diyos en Amigu ni Munduwiday

1 Ánya nagsapulanid nen pamágdadema moy? Awan beman en mágkadukás
moy hidi a kagustuwan a mamágdadema ten pusu moy? 2 Masor kam ten
sari-sari a bagay peru awan moy maalap, kaya maski mamunu kam basta
maalap moy la en gustu moy. Gapu ten kákkasor moy ten bakán moy a
kao ay mamágdadema kam. Kaya awan moy maalap en gustu moy ay gapu
awan kam mággid ten Diyos. 3 Peru ni mággid kam ten Diyos ay awan
kam makatanggap gapu madukás en ked ten isip moy, sakay gustu moy
la a masunud en mágkadukás moy hidi a kagustuwan. 4 Sikam a awan
tapat ten Diyos! Awan moy beman tukoy a en amigu ni munduwiday ay
kadima nen Diyos? En tolay a masor a mák-amigu ti munduwiday ay kadima
di en Diyos. 5 Dyan moy isipán a awan ti serbi en ked ten kasulatan a,
“Sasala nen Ispiritu a inyatád nen Diyos dikotam a tehud siya a kaagew
ten págmahal tam.” 6 Tunay ti kadikál en kagbi nen Diyos dikotam, kona
ten nakasulat a, “Kalaban nen Diyos en hambug hidi peru kagbiyan na en
magpakababa hidi.” 7 Kaya magpasakup kam ten Diyos. Labanan moy en
diyablo sakay adeyuwan na kam. 8 Umadeni kam ten Diyos, sakay umadeni
siya dikomoy. Magpakalinis kamon ten biyag moy sikam a makasalanan
hidi! Sikam a pabagu-bagu ti isip ay baguwán moy dán en sadili moy.
9 Magluksa kam sakay magsanget; palitan moy en págtawa moy ti págsanget
sakay en kasayaan moy ti kalungkutan. 10 Magpakababa kam ten atubengán
nen Panginoon sakay itaas na kam.

Dyan Humatul ten Kaparehu Mu

11 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy pintasan en kaparehu moy. En mag-
pintas oni humatul ten kapatkaka na ay pinintasan na sakay hinatulan en
Kautusan. Sakay ni hatulan mu en Kautusan ay bakán ka dán a tagasunud
nen Kautusan nan tagahatul na ka dán. 12 Deya ka para manghatul ten
kaparehu mu a tolay? En Diyos en nanggamet ten Kautusan sakay siya bi en
tagahatul. Siya la en tehud a kapangyariyan a magligtas sakay magparusa.

Dyan Maghambug

13 Sanigán moy i kagiyán kuwiday, sikam a mágkagi ti kona háddi, “Nadid
oni ni ilaw ay angay kami ti essa a banuwan. Magsataon kami haud a
magnigosyu tánni kumita kami ti dikál a halaga.” 14 Awan moy tukoy ni ánya
i mangyariyid ten biyag moy ni ilaw. En biyag moy ay kumán la a asok a
saglit a magbuu sakay awan magmalay ay mawan. 15 Dapat ay kona háddi
i kagiyán moyid, “Ni kagustuwan nen Panginoon a mabiyag kami padi ay
itulos mi en balak mi.” 16 Peru magmadikál kam sakay maghambug. Liwat
iyán! 17 En awan manggamet ten tama a tukoy na a dapat na a gamitán, ay
magkasala.

5

Paala-ala ten Mágkayaman hidi

1 Sikam a mágkayaman hidi, sanigánnák moy! Maglungkut kam sakay
magsanget gapu ten matindi a hirap a dumemát dikomoy. 2 Nawan dán en
kayamanan moy sakay en badu moy hidi ay inábbut-ábbutan dán ni insektu.
3 En silber moy sakay gintu ay kinalawang dán, sakay en kalawang na i
magpatunayid kontra dikomoy, kumán iyád a apoy a mangtutud ten bággi
moy. Makpal kam a pináppuron a kayamanan ti katapusaniday a panahun.
4 Awan moy inupaan en pinagtarabahu moy hidi ten luta moy, maski en

pinaggapas moy hidi ay magdaing ten Diyos. Sanigán moy! En págdaing di ay
nasanig dán nen Panginoon a makapangyariyan dilanget. 5 Nagpakasarap
kam ti biyag ti lutaiday, sakay mágpapatabiyán kam a kona ten hayup a adeni
dán a bunuwán. 6 Hinatulan moy sakay pinabunu en tolay a matuwid a awan
makalaban.

Págtiyaga sakay Págdasal

7 Kákkapatkaka ku hidi, magtiyaga kam a maguray a hanggan ten káddemát
nen Panginoon. Kona ten mágmula a matiyaga a maguray ti uden sakay ten
maganda a págbunga nen mula na. 8 Kona labi dikomoy, dapat kam bi a
magtiyaga sakay begsákkan moy en isip moy gapu adeni dán a dumemát en
Panginoon.
9 Kákkapatkaka ku hidi, dyan kam magreklamu ten balang essa tánni awan
kam hatulan nen Diyos. Adeni dán a dumemát en pághatul ten atanan a
tolay. 10 Kákkapatkaka ku hidi, ilingán moy en propeta hidi a nangaral ten
ngaran nen Panginoon, a matiyaga hidi a nagtiis ten kahirapan di, kaya
arigán moy hidi. 11 Kakagiyan tam a pinagpala en tolay a matiyaga sakay
mágtiis ti hirap. Nasanig moy dán en tungkul ten págtiis ni Job, sakay tukoy
moy a ten katapusan ay pinagpala siya nen Panginoon. Ginamet iyád nen
Panginoon gapu makákkagbiyán siya sakay mabait.
12 Higit ten atanan kákkapatkaka ku hidi, dyan kam manumpa ni mangaku
kam. Dyan moy kagiyán a, “Tistigu ku en langet oni tistigu ku en luta,” oni
ányaman a bagay. Tama dán a kagiyán moy a, “Uhu,” ni uhu sakay “Awan,” ni
awan, tánni awan kam hatulan nen Diyos.
13 Ni tehud a maghirap dikomoy ay dapat siya a magdasal. Ni tehud a
masaya dikomoy ay dapat siya a mágkansiyon ti papuri ten Diyos. 14 Ni
tehud a te saket dikomoy ay dapat a padulaw na en pinunu hidi nen
simbaan, tánni idasal di siya sakay haplasan di ti langis ten ngaran nen
Panginoon. 15 Pagpiyyaán nen Diyos en tehud a saket gapu ten dasal a
tehud a pánnampalataya. Pabegsákkán siya nen Panginoon sakay patawadán
na en kasalanan na hidi. 16 Kaya itapat moy ten kákkapatkaka moy hidi en
kasalanan moy sakay idasal moy en balang essa tánni magpiyya kam. Dikál
en magamet nen dasal nen tolay a matuwid. 17 Kona kánni Elias, a tolay labi
a kaparehu tam. Nagdasal siya ti buu a pusu a nakuwan ay dyan maguden,
kaya awan ngani naguden ti tállu ay ti kalahati a taon. 18 Dikona a nagdasal
siya a ruway a maguden ay naguden ngani, lummagu en mula hidi sakay
nagbunga.
19 Kákkapatkaka ku hidi, ni tehud a essa dikomoy a nesina ten katutuhanan
ay maganda ni tehud bi a essa dikomoy a makapangakit a soli siya a
ruway. 20 Tandaan moy iddi: en makapangpasoli ten essa a makasalanan
ten tama a kákkabiyag ay nángligtas ti essa a kaluluwa ten kamatayan sakay
nakapagpatawad ti makpal a kasalanan.

En Purumeru a Sulat ni PEDRO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En purumeru a sulat ni Pedro ay para ten mánnampalataya hidi a nginaranan na a, "pinili nen Diyos," a nekalat ti danág ti ámyanan ti Asia Menor. En pinakapaksa ni iyád a sulat ay mangpabegsák ten isip nen mangbasa hidi a nakaranas ti pággusig, págtiis gapu ten pánnampalataya di. Impaala-ala ten mangbasa hidi en a Maganda Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Kinagi na a en kamatayan, en kákkabiyag a ruway sakay en kássoli nen Panginoon en makapangatád dikodi ti pag-asa. Kaya dapat di bi a tanggapán sakay tiisán en hirap, gapu siguradu hidi a iyád ay pagsubuk ten katapatan di ten pánnampalataya di. Bukud pa haud, tehud hidi a piremyu ten "Aldew" a mehayag ti Cristo. Kaguman ten pangpabegsák ti isip ten panahun nen kabalisaan, pinayuwan na bi en tagapagbasa hidi a mabiyag bilang tagasunud hidi ni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Paala-ala tungkul ten págligtas nen Diyos 1:3-12
Pangaral tungkul ten banal a kákkabiyag 1:13-2:10
En tungkulin nen Cristiano ten panahun nen kahirapan 2:11-4:19
Kapakumbabaan sakay págserbi nen Cristiano 5:1-11
Pangkatapusan 5:12-14

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pedro a apostol ni Jesu-Cristo.

Summulaták dikomoy a pinili hidi nen Diyos a mákpágyan ti munduwiday. Sikam a ked hidi ten iba-iba a prubinsiya a Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, hanggan ti Bitinia. 2 Napili kam ayun ten layunin nen Diyos a Ama sakay pinagin-banal kam nen Ispiritu tánni sumunud kánni Jesu-Cristo sakay malinisan kam ten pamamag-itan nen digi na.

Pagpalaán kam nakuwan ti kapayapaan.

En Biyag a Pag-asa

3 Magpasalamat kitam ten Diyos sakay Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Gapu ten dikál a kagbi na dikotam ay inátdenan na kitam ti bigu a biyag ten pamamag-itan nen pángbiyag na a ruway kánni Jesu-Cristo. Iyád en makapangatád dikotam ti biyag a pag-asa, 4 kaya umasa kitam a makao tam en mayaman a pagpapala nen Diyos para ten tolay na hidi. Hidi iyád a pagpapala ay awan masida, awan ti kapintasan sakay awan kumupas a inhanda nen Diyos para dikomoy dilanget. 5 Sakay ten pamamag-itan nen pánnampalataya moy, ay bantayan kam nen kapangyariyan nen Diyos mentras a áorayán moy en kaligtasan a mehayag ten katapusan a panahun.

6 Ti aldewid a iyud ay magsaya kam maski ni magdanas kam padi ti sari-sari a pagsubuk ten alay nen sabadit a panahun. 7 Ni en gintu a masida ay purbaan ten apoy tánni ketan ni talaga a puru a gintu, ay kona labi hud en pánnampalataya moy a mas mahalaga nan ten gintu a purbaan ten pagsubuk tánni ketan ni talaga a matapat. Ni magkakonahud ay mapuri kam, dakilaán, sakay parangalan ten Aldew a mehayag ti Jesu-Cristo. 8 Maski awan moy palla siya netan ay mahal moy dán siya. Hanggan ngani nadid ay awan moy

palla siya netan peru maniwala kamon dikona. Kaya tunay dán en kasayaan
moy a awan mepaliwanag ti upos. 9 Gapu matanggap moy dán en kaligtasan
moy a bunga nen pánnampalataya moy.
10 En propeta hidi tenhud ay siniyasat di ti hustu sakay pinagadalan di en
tungkul ti kaligtasanid a iyád. Kaya impahayag di a i kaligtasanid a iyád ay
kaluub nen Diyos dikomoy. 11 Inadal di bi ni konya sakay ni nikan iyád a
mangyari. Ten tulung nen Ispiritu ni Cristo ay nahulaan di en tungkul ten
madággi a hirap a danasán ni Cristo sakay en karangalan a matanggap na.
12 Impakapospos bi nen Diyos ten propeta hidi a en atanan a gággamitán di
ay bakán a para ten sadili di la a kapiyyaan nan para dikomoy a atanan.
Nadid ten tulung nen Banal a Ispiritu a gubwat dilanget ten mángngaral hidi
ay nasanig moy en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Maski en
anghel hidi ay gustu di bi iyád a matukuyan.
13 Nadid dapatid ay pirmi kam a nakahanda a gamitán en kagustuwan nen
Diyos. Dyan kam pabigla-bigla, sakay umasa kam ti hustu ten pagpapala a
matanggap moy ni mehayag dán ti Cristo. 14 Bilang masássunudán a anak,
dyan kam paalipin ten kagustuwan nen bággi a kona dikona a awan kam
palla ti pánnampalataya. 15 Dapat kam a magpakabanal ten atanan a gamitán
moy, kona ten kabanalan nen Diyos a nangdulaw dikomoy. 16 Gapu kinagi
nen Kasulatan, “Banalák kaya magpakabanal kam bi.”
17 Awan ti panigan en Diyos. Pahalagaan na en balang essa ayun ten
ginamet na. Gapu ta dulawán moy siya a Ama ay igalang moy siya mentras
a biyag kam. 18 Tukoy moy dán a tinubus kam nen Diyos ten dati moy a
biyag a minana moy ten ninunu moy hidi. En nangtubus na dikomoy ay
awan masisida oni maubus a kona ten gintu sakay ten silber, 19 nan ten
pamamag-itan nen mahalaga a digi ni Cristo. Kona siya ten tupa a awan
ti dingát sakay kapintasan a inyalay ten Diyos. 20 Bagu a linalang nen
Diyos i munduwiday ay inlaan na dán ti Jesus tánni mangtubus dikomoy
sakay impahayag siya alang-alang dikomoy bagu a dumemát en katapusan
a panahun. 21 Gapu kánni Cristo, ay summampalataya kam ten Diyos a
nangbiyag a ruway dikona sakay nangparangal, kaya en pánnampalataya moy
sakay pag-asa ay ked ten Diyos.
22 Nadid, gapu ten págsunud moy ten katutuhanan ay nalinisan kamon ten
kasalanan moy hidi, sakay nagin tapat kamon ten págmahalan moy bilang
matátkaka. Kaya magmahalan kamon ti buu a pusu. 23 Gapu neenak kam a
ruway bakán a ten pamamag-itan nen kákkeenak a tehud a kamatayan, nan
ten biyag sakay awan magbabagu a upos nen Diyos. 24 Ayun ten Kasulatan,
“En atanan a tolay ay kona ten lamon,
kona ten kagandaan nen essa a bulaklak.
En lamon ay malanás sakay kumupas en bulaklak na
25 peru en upos nen Panginoon ay manatili a awan ti katapusan.”
Sakay iyád a upos ay en Maganda a Bareta a impangaral dikomoy.

2

En Batu a Biyag sakay en Pinili a Banuwan

1 Kaya ibutan moy dán nadid en ugali moy hidi a mágkadukás, dyan kamon
manglimang, magkukunwari, magsállap sakay magupos ti awan maganda
tungkul ten agum a tolay. 2 Umarig kam ten anak a bábbadit a pirmi a
mauwaw ten tunay a ispirituwal a gatas tánni bumegsák en pánnampalataya

moy a hanggan matanggap moy en kaligtasan. 3 Kona ten kinagi nen
Kasulatan, “Naranasan moy dán ten sadili moy en kabaitan nen Panginoon.”
4 Umadeni kam kánni Cristo, siya en biyag a batu a inadiyan nen tolay
hidi a kumán a awan ti halaga peru siya en pinili nen Diyos a pinahalagaan
ti hustu. 5 Kona ten biyag a batu, magin bahagi kam nen essa a templo a
ispirituwal. Sikam en padi hidi a nelaan para ten Diyos, magalay kam ten
Diyos ti alay a ispirituwal a makapangpasaya alang-alang kánni Jesu-Cristo.
6 Kona ten kinagi nen Kasulatan,
“Ilingán moy,
idátton ku ti Zion en pamireng, pinili sakay mahalaga;
awan mapasaniki en deyaman a sumampalataya dikona.”
7 Kaya i batuwid a iyud ay tunay ti halaga dikomoy a mánnampalataya hidi.
Peru ten awan hidi mánnampalataya ay hidi en mangpatunay ten Kasulatan
a,

“En batu a inadiyan nen mágbilay hidi
ay siya bali en batu a pangpundasyon.”
8 Sakay
“Iyád labi a batu en kesángdulan
sakay kerakpaan nen tolay hidi.”
Nesángdul hidi gapu awan hidi summunud ten Upos nen Diyos, sakay iyád
en inhanda nen Diyos para dikodi.
9 Peru sikam en lahi a pinili nen Diyos, a magin padi a magserbi ten Hari,
essa a bansa a para ten Diyos. Sikam en anak na hidi a inhanda na para
mángpakapospos ten ginánggamet na hidi a mágkaganda a bagay. Tenhud ay
ked kitam ten kadiklámman peru inyagton na kitam ten makahanga na a
demlag. 10 Tenhud ay bakán kam palla a tolay nen Diyos, peru nadid ay
tolay na kamon. Tenhud ay awan dikomoy en kagbi nen Diyos peru nadid
ay natanggap moy dán en kagbi na.

En Alipin hidi nen Diyos

11 Kákkapatkaka ku hidi, ipákpágguron ku dikomoy, bilang dayu ti lutaiday
dyan kam padaig ten mágkadukás hidi a kagustuwan nen bággi a kontra ten
kaluluwa moy. 12 Pirmi moy a ipeta en maganda a ugali ten Hentil hidi
maski ni bábbintangán di kam ti madukás, káddemát nen Aldew nen Pághatul
ay magpuri hidi ten Diyos gapu ten mágkaganda a bagay a netan di dikomoy.
13 Alang-alang ten Panginoon ay magpasakup kam ten atanan a pinunu
nen gubiyernu, ten Emperador, a kataasan ti katungkulan. 14 Sumunud kam
bi ten gubernador hidi a indátton nen Emperador a magparusa ten mággamet
hidi ti madukás, sakay mangpuri ten mággamet hidi ti maganda. 15 Gapu
gustu nen Diyos a paimangán moy en mangmang hidi a tolay a mágga-uposán
ti madukás ten mágkaganda hidi a bagay a gággamitán moy. 16 Malaya kamon,
peru dyan moy gamitán en kalayaan moy para maggamet ti madukás nan
mabiyag kam a bilang alipin hidi nen Diyos. 17 Igalang moy en atanan a tolay
sakay mahalán moy en kaparehu moy hidi a mánnampalataya. Parangalan
moy en Diyos sakay igalang moy en Emperador.

Arigán Tam en Págtiis ni Cristo

18 Sikam a alipin hidi, igalang moy en amu moy hidi sakay pasakup kam
dikodi, bakán la a ten mágkabait hidi nan pati ten loku hidi. 19 Pagpalaán
kam nen Diyos ni paggamitan di kam ti awan maganda gapu ten kássunud

moy ten kaluuban nen Diyos. 20 Ni naparusaan kam gapu ten ginamet moy
a madukás ay awan kam ti pakinabang. Peru ni naparusaan kam gapu
ten ginamet moy a maganda ay pagpalaán kam nen Diyos. 21 En págtiis ti
hirap ay bahagi nen pángpili nen Diyos dikomoy, gapu nagtiis bi ti Cristo
ti hirap alang-alang dikomoy. Inyatád na iyád a halimbawa tánni arigán
moy. 22 Awan siya nagkasala, awan bi siya nagupos ti kakabuliyan maski
nikan. 23 Dikona insultuwán di siya ay awan siya gummanti. Maski dikona
pahirapan di siya ay awan siya ti kákkagi, nan impebahala na en sadili na ten
Diyos a makaturangan a tagahatul. 24 Tinawid ni Cristo en kasalanan tam
hidi ten kákkatay na ten kudus, tánni matay kitamon ten kasalanan sakay
mabiyag ayun ten kaluuban nen Diyos. Nagpiyya kamon ten pamamag-
itan nen talingu na hidi. 25 Kumán kam a en tupa hidi a nágketawtaw peru
nadid ay napisan kam a ruway tánni sumunud ten Pastol moy a Mággalaga
ten kaluluwa moy.

3

Toldu Para ten Magkabinga

1 Nadid, sikam a bábbi hidi, pasakup kam ten kabinga moy. Tánni mara
awan palla hidi maniwala ten Upos nen Diyos ay maari a maakit hidi a
sumampalataya ni ketan di en mágkaganda moy a gamet. Maski ni awan
kamon magpaliwanag dikodi, 2 gapu ketan na en pággalang mu ten Diyos
sakay en maganda mu a kákkabiyag. 3 En ganda moy ay awan dapat a
pangluwas la, kona ten pággayus ti buuk, págsulot ti alahas, sakay págsulot ti
mágkaganda a badu. 4 Nan i dapat moyid a pakapagandaán ay en pusu moy,
iyán en kagandaan a awan kumupas, mahinahun sakay mabait a tunay a
kasayaan nen Diyos. 5 Tenhud a panahun, kona haán en kagandaan a impeta
nen banal hidi a bábbi a umasa ten Diyos, en págpasakup di ten kabinga di.
6 Kona kánni Sara a sinunud na ti Abraham sakay dinulaw na pa a amu na.
Mebilang kam bi a anak na ni maganda en gamet moy sakay awan kam ti
dapat a kantingan.
7 Sikam bi a lállaki hidi, mákpággagum kam ti maganda ten kabinga moy,
gapu mas mahina hidi nan sikam. Alalahanán moy a inátdenan bi hidi nen
Diyos ti biyag a awan ti katapusan a kona dikomoy. Gamitán moy iyád tánni
awan ti magin hadlang ten págdasal moy.

En Pághirap Gapu ten Gamet a Maganda

8 Bilang pangkatapusan, dapat kam a magkaessa sakay magmahalan a
kona ten matkaka, dapat kam a makákkagbiyán sakay magpakababa. 9 Dyan
moy gantiyan ti madukás en maggamet ti madukás dikomoy. Dyan moy
sumpaán en mangsumpa hidi dikomoy. Nan, pagpalaán moy hidi gapu pinili
kam tánni tumanggap ten pagpapala nen Diyos. 10 Kona ten nakasulat ten
Kasulatan,

“En maghangad a mabiyag ti mapayapa sakay sagana,
ay dapat a magpugád ten dila na sakay pággupos ti madukás.
En ányaman a pangluloku sakay madaya a pággupos
ay awan dapat a lumuwas ten bibig na.
11 Iwasan mu en madukás sakay gamitán mu en tama;
sakay pirmi mu a pagsikapan a mabiyag ti mapayapa.
12 En mata nen Panginoon ay nakatuun ten matuwid,
sakay sanigán na en dasal di,

peru en mággamet hidi ti madukás ay adággan na!”
13 Awan ti maggamet ti madukás dikomoy ni magsikap kam a maggamet ti
maganda. 14 Peru ni paggamitan di kam ti madukás gapu ten pággamet moy
ti maganda ay magsaya kam. Dyan kam manteng sakay dyan kam mabalisa.
15 Igalang moy ti Cristo sakay sambaán moy siya bilang Panginoon. Dapatid
ay pirmi kam a nakahanda a magpaliwanag ten deyaman a magtanung
dikomoy tungkul ten pag-asa moy. 16 Ni magpaliwanag kam ay dapat a
magalang sakay malamig en pággupos moy. Bilang tagasunud ni Cristo ay
siguraduwán moy a pirmi a malinis en konsensiya moy tánni mapasaniki
en magupos hidi ti madukás tungkul ten maganda moy a ugali. 17 Gapu
mas mapiyya pa ni maghirap kam gapu ten pággamet moy ti maganda, ni
saiyád en kagustuwan nen Diyos, nan ni maghirap kam gapu ten pággamet
moy ti madukás. 18 Gapu ti Cristo ay natay a pumensan para ten atanan.
Siya ay mabait a tolay a kapalit nen atanan a makasalanan, tánni megiyya
na kam ten Diyos. Natay en bággi na peru nabiyag a ruway ten ispiritu.
19 Ti iyud a kalagayan na ay ummangay siya ten ispiritu hidi a nakapiresu.
20 Hidi iyud a ispiritu ay en tolay hidi a awan summunud ten Diyos dikona
a maggamet ti Noe ten abeng, peru en Diyos ay nagin matiyaga a naguray
dikodi mentras a gamitán en abeng. Sasangan la a tolay en naligtas ten
dilobyu, walu la hidi. 21 En dilobyu ay kumán a binyag a mángligtas dikomoy
nadid. En binyag ay bakán a páglinis ten dingát nen bággi nan essa a pangaku
ten Diyos ten pamamag-itan nen malinis a konsensiya. Iligtas kam nen
binyag ten pamamag-itan nen kákkabiyag a ruway ni Jesu-Cristo. 22 Ti Jesu-
Cristo ay ummangay dilanget sakay nadid ay mággetnud ten kawanan nen
Diyos. Maghari siya haud ten anghel hidi sakay ten agum pa hidi a tehud a
kapangyariyan dilanget.

4

En Binagu a Biyag

1 Nadid, gapu naghirap ti Cristo ay dapat kam bi a magin handa a
maghirap a kona dikona. Gapu ni magtággád kam ti hirap ay patunay iyán
a ummimang kamon ten kasalanan. 2 Gustu naid a kagiyán ay adággan
moy dán en kagustuwan nen bággi sakay sumunud kamon ten Diyos ten
buu a biyag moy. 3 Tama dán en panahun a sinayang moy ten pággamet
ten bagay hidi a kona ten gamet nen Hentil hidi: kahalayan, madukás a
kagustuwan nen bággi, páglasing, madukás a kasayaan, inoman, sakay en
makaánteng a págsamba ten diyos-diyosan hidi. 4 Magtaka hidi gapu awan
kamon mákpággagum dikodi ten madukás di a kákkabiyag, kaya sidaan di
kam. 5 Peru dumemát en aldew a tábbigan di iyud ten Diyos a nakahanda a
manghatul ten biyag ay ten patay. 6 Kaya nepangaral bi en Maganda a Bareta
ten patay hidi tánni maski ni natay dán hidi a kona ten nakatakda a mangyari
ten atanan a tolay ay mabiyag en ispiritu di a kaguman nen Diyos.

En Mahusay a Pánggamit ten Kaluub nen Diyos

7 Tandaan moy, adeni dán en katapusan ni munduwiday, kaya kailangan
moy a magpugád sakay mahusay en pággisipan moy tánni makapagdasal
kam. 8 En pinakamahalaga ten atanan ay magmahalan kam ti tapat, gapu
en págmahal ay makapagpatawad ti makpal a kasalanan. 9 Magpatulos kam
ten bilay moy a maluwag ten kaluuban moy. 10 En balang essa dikomoy

ay nagkaluuban nen Diyos ti maganda a kaluub, kaya gamitán moy iyud a kaluub para ten kapiyyaan nen agum bilang mahusay a katiwala nen Diyos.
11 Ni nagkaluuban ka nen Diyos a mángngaral ay kailangan ipangaral mu en upos nen Diyos. Ni nagkaluuban ka nen Diyos ti káttulung ay tumulung ka sakay gamitán mu en begsák a gubwat ten Diyos. Gamitán moy en atanan a bagay para ten kapuriyan nen Diyos alang-alang kánni Jesu-Cristo. Kao na en karangalan sakay kapangyariyan a awan ti katapusan. Amen.

En Págtiis nen Cristiano

12 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy pagtakaan en mágkadággi a pagsubuk a danasán moy a kumán a bihira la a mangyari. 13 Nan dapat kam a magsaya gapu nákbahagi kam ten pághirap ni Cristo, tánni masaya kam a tarud káddemát nen aldew a ketan tam en kaluwalhatian na. 14 Pinagpala en tolay a insultuwán di gapu tagasunud siya ni Cristo; gustu naid a kagiyán ay ked dikona en maluwalhati a Ispiritu, en Ispiritu nen Diyos. 15 Dyan nakuwan mangyari a magdusa kam gapu namunu kam, nagtakaw, sumássuway ten kautusan, oni makialam ten biyag nen agum. 16 Peru ni magdusa kam gapu ten pagka-Cristiano moy ay dyan moy iyud ikasaniki. Nan dapat kam a magpasalamat ten Diyos gapu ten ngaran na a ked dikomoy.
17 Dummemát dán en panahun nen pághatul nen Diyos, sakay idipalongu nen Diyos a hatulan en tolay na hidi. Ni sikitam idipalonguwid nen Diyos a hatulan, sakonya wád a kadággi i parusaid nen awan hidi maniwala ten Maganda a Bareta a gubwat ten Diyos? 18 Kona ten nakasulat ten Kasulatan,
“En tolay hidi a mabait ay ngari-ngari a awan maligtas.
Iyud pa beman en tolay hidi a makasalanan a awan tumenggi ten Diyos,
ánya wád i mangyariyid dikodi?”
19 Kaya ni deyaman en maghirap gapu iyud en kagustuwan nen Diyos ay dapat a magtiwala ten matapat a Máglalang, sakay tulos-tulos siya a maggamet ti maganda.

5

En Tolay hidi nen Diyos

1 Para ten pinunu hidi nen simbaan, mákpágguronák dikomoy bilang essa bi a pinunu nen simbaan a kona dikomoy. Tistiguwák ten pághirap ni Cristo, sakay kabahagiyák ten karangalan na a adeni dán a mehayag. Ipákpágguron ku dikomoy, 2 a alagaan moy en tolay hidi nen Diyos a impagkatiwala na dikomoy. Pospusán moy hidi a maluwag ten isip moy gapu iyud en gustu nen Diyos, bakán a mapilitan kam la. Gamitán moy en tungkulin moy bakán a para bayadan kam nan gamitán moy iyud gapu gustu moy a magserbi. 3 Dyan kam masiyadu a mahigpit ten tolay hidi a nasakupan moy, nan mángpeta kam ti maganda a halimbawa dikodi. 4 Sakay káddemát nen Kapunuwan a Pastol ay makatanggap kam ti maluwalhati a kurona a awan magkukupas.
5 Sakay sikam a kabataan hidi, pasakup kam ten pinunu hidi nen simbaan. Magpakababa kam a atanan sakay magserbi ten balang essa, gapu nakasulat a, “Sasala nen Diyos en tolay hidi a mapagmadikál, peru kasayaan na en magpakababa hidi.” 6 Kaya magpakababa kam ten kapangyariyan nen Diyos tánni parangalan na kam ten intakda na a panahun. 7 Ipabahala moy ten Diyos en atanan a kabalisaan moy, gapu siya en mangalaga dikomoy.

8 Humanda kam sakay magbantay a pirmi, gapu en diyablo a kadima moy
ay kumán a leon a maglebut sakay magurangag a magaryok ti sangwabán na.
9 Dyan kam manteng dikona, begsákkan moy en pánnampalataya moy. Tukoy
moy labi a bakán la a sikam i magdanasid ti kona haán a kahirapan, nan
maski en kákkapatkaka moy hidi ti buuwiday a mundu. 10 Peru káttapos moy
a magtiis ten sabadit a panahun, ay en Diyos a pággubwatan nen pagpapala
en mangbuu dikomoy, mangpatatag, mangpabegsák ten isip moy sakay
essa a pundasyon a awan maari-arikad. Siya en nangpili dikomoy tánni
makabahagi na kam ten kaluwalhatian na a awan ti katapusan a kaguman
ni Cristo. 11 Kao na en atanan a kapangyariyan a awan ti katapusan! Amen.

En Pangkatapusan a Bilin

12 Ti Silas en tummulung dikoku ti págsulat kuwiday. Essa siya a kapatkaka
tam a tapat sakay mapagkatiwalaan ku. Ten pamamag-itan ni sulat kuwidi
ay gustu ku a pabegsákkán en isip moy sakay magpatunay ten kabaitan nen
Diyos. Kaya dyan kam humiwalay ti pagpapala naid a iyád.
13 Mákkumusta dikomoy en kákkapatkaka tam hidi a ked ti Babilonia a pinili
nen Diyos a kaparehu moy labi; mákkumusta bi dikomoy ti Marcos a mahal ku
a anak ti pánnampalataya. 14 Mágbatiyan kam a masaya bilang matátkaka kánni
Cristo. Nakuwan en kapayapaan ay pumirmi dikomoy a atanan a tagasunud
hidi ni Cristo.

En Kaduwwa a Sulat ni PEDRO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a Sulat ni Pedro ay para ten dipalongu hidi a mánnampalataya. En pinakapaksa ni sulatid a iyád ay tánni labanan en gamet nen liwat hidi a tagapagtoldu. En katábbigan ni problemaid a iyád ay en pánnatili ten tatarudan a kaalaman tungkul ten Diyos sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo, en kaalaman a imbahagi nen naketa hidi kánni Jesus sakay nakasanig ten págtoldu na. Mabalisa en nagsulat a ti Pedro gapu ten toldu a magkagi a ti Cristo ay awan dán soli. Kinagi na a awan palla dumemát en kássoli ni Cristo gapu ten katutuhanan a, "Awan gustu nen Diyos a mepahamak en deyaman, en gustu na ay makapagsisi a atanan sakay sumoli ten Diyos."

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
En págdulaw ten Cristiano 1:3-21
En liwat hidi a tagapagtoldu 2:1-22
En kássoli ni Cristo 3:1-18

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Simon Pedro a tagapagserbi sakay
apostol ni Jesu-Cristo.
Para dikomoy a atanan a tummanggap ti pánnampalataya a mahalaga a
tarud a kona ten pánnampalataya mi. Gubwat iyád ten makatarungan a Diyos
sakay Tagapagligtas tam a ti Jesu-Cristo.
2 Idasal ku a mabiyag kam nakuwan ten sagana a kabaitan nen Diyos
a awan ti kapantay sakay ten kapayapaan na, ten pamamag-itan nen
pákkatenggi moy ti hustu ten Diyos sakay kánni Jesus a Panginoon tam.

En Dapat a Ugali nen Mánnampalataya hidi

3 Ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Diyos ay natanggap tamon
en atanan a bagay tánni magkahud kitam ti biyag a maka-diyos. Iyád ay
ten pamamag-itan nen pákkatenggi tam kánni Jesus, siya labi en nangdulaw
dikotam tánni mákbahagi ten karangalan na sakay kabaitan na. 4 Inátdenan
kitam nen Diyos ti mágkataas sakay mágkahalaga a pangaku, tánni makaba-
hagi kitam ten kalikasan na, ni magkakonahud ay makaiwas kitam ten
mágkahalay a kagustuwan ni munduwiday. 5 Kaya pagsumikapan moy a
idagdag ten pánnampalataya moy en kabaitan; ten kabaitan moy ay idagdag
moy en karunungan; 6 ten karunungan moy ay idagdag moy en págpugád ti
sadili; ten págpugád moy ti sadili ay idagdag moy en katatagan; ten katatagan
moy ay idagdag moy en pagkamaka-Diyos; 7 ten pagkamaka-Diyos moy
ay idagdag moy en págmalasakit ten kapatkaka moy; ten págmalasakit moy
ay idagdag moy en págmahal. 8 Hidi iyád en katangian hidi a kailangan a
palaguwán ten biyag moy. Tánni en pákkatukoy moy ten Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo ay magin kapaki-pakinabang sakay makabuluhan. 9 Peru en
awan ti hidi iyád a katangian ay kumán a burák a nakalimon a pinatawad
dán ten kasalanan na hidi.
10 Kákkapatkaka ku hidi, kailangan a gamitán moy en atanan a makaya
moy tánni mapatunayan moy a sikam ay dinulaw sakay pinili nen Diyos.
Ni kona haád i gamitán moyid ay awan kam melisi ten pánnampalataya moy.

11 Ni magkonahud ay magkahud kam ti karapatan a makasáddáp ten awan ti
katapusan a kahariyan nen Panginoon tam sakay Tapagapagligtas a ti Jesu-
Cristo.
12 Kaya maski tukoy moy dán iyád a katutuhanan sakay matibay kamon ti
hidi iyád, ay pirmiyák la a magpaala-ala dikomoy. 13 Para dikoku ay tama
la a lukagán ku en kaisipan moy tungkul ti bagayid a hidi iyád mentras a
biyagák palla. 14 Tukoy ku a awanák dán magmalay ti biyagid a iyád ayun ten
impakapospos nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo dikoku. 15 Kaya gamitán
ku en atanan tánni masigudu ku a maala-ala moy i bagayid a hidi iyád ni
awanák dán.

En Patunay ten Kadakilaan ni Cristo

16 Nadid, tungkul ten pángpakapospos mi dikomoy ten makapangyariyan a
kássoli nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo ay awan kami nagrarámmat, gapu
netan mi a mismu en kadakilaan na. 17 Dikona parangalan siya nen Diyos a
Ama ay nasanig mi en boses a gubwat ten dakila a kaluwalhatian dilanget a
kinagi na, “Iyád en mahal ku a Anak a kasayaan ku a tarud.” 18 Kaguman
kami ni Jesus ten banal a bukid dikona a nasanig mi en boses a gubwat
dilanget.
19 Kaya iyád en mangpatunay a tarud ngani en impakapospos nen propeta
hidi. Kaya dapat moy a paniwalaan en kinagi di gapu kumán iyád a sim-
buwan a magdemlag ten madiklám a lugar hanggan a dumemát en aldew
a kássoli nen Panginoon. Kumán siya a en talang-umaga a mangdemlag
ten isip moy. 20 Peru pakatandaan moy iddi, awan ti makapángpaliwanag a
gubwat ten sadili na la a isip ten hula hidi ten banal a Kasulatan. 21 Gapu
en hula nen propeta hidi ay bakán a gubwat ten isip la nen tolay, nan ten
pamamag-itan nen pággiyya nen Banal a Ispiritu ay kinagi di en mensahi a
gubwat ten Diyos.

2

En Liwat a Tagapagtoldu

1 Tenhud ay tehud a awan tatarudan a propeta ten Israelita hidi. Kona
labi nadid a panahun, tehud a umangay dikomoy a liwat a tagapagtoldu.
Samantalaán di kam a tolduwan ti liwat a toldu a mángpahamak dikomoy.
Sakay maski en Panginoon a nángligtas dikodi ay tanggiyan di, peru awan
magmalay ay mepahamak hidi. 2 Konapamanhud ay makpal en maakit di
a mangunonud ten kahalayan di, sakay gapu ten gággamitán di, en agum
ay magupos ti madukás tungkul ten Dilan nen katutuhanan. 3 Gapu ten
kasakiman di ay linlangán di kam ten pamamag-itan nen mágkaganda di
a pággupos. Nalay dán a nakahanda en hatul a para dikodi sakay en
mangpuksa dikodi ay awan tidug.
4 Maski en anghel hidi a nagkasala ay awan pinatawad nen Diyos, imbut
na hidi ti impiyerno sakay kinadenaan ten lugar a madiklám hanggan ten
káddemát nen Aldew nen Pághatul. 5 Maski tenhud a panahun ay awan
pinatawad nen Diyos en tolay hidi a awan maka-diyos, pinuksa na hidi ten
pamamag-itan nen dilobyu. Basta en winarak na ay ti Noe a nángpakapospos
ten katutuhanan sakay en pittu a kaguman na. 6 Hinatulan nen Diyos en
siyudad a Sodoma sakay Gomorra gapu ten kasalanan di, sakay tinutud
na hidi tánni ipeta na en mangyari ten mágkadukás a tolay. 7 Peru inligtas
nen Diyos ti Lot a essa a matuwid a tolay. Nabalisa a tarud ti Lot gapu ten

gággamitán a kahalayan nen tolay hidi a awan maka-diyos. 8 Mahirapan
en kaluuban na a mangáeleng bilang matuwid a tolay ten mágkadukás a
gággamitán nen tolay hidi aldew-aldew mentras a mákpágyan siya dikodi.
9 Kaya tukoy nen Panginoon ni konya na a iligtas ten pagsubuk en tolay
hidi a maka-diyos, sakay ni konya na a parusaan en tolay hidi a mágkadukás
káddemát nen Aldew nen Pághatul. 10 Lalu dán ten tolay hidi a sumássunud
ten mahalay a kagustuwan nen bággi sakay en sumássuway hidi ten Diyos a
Makapangyariyan.

En mágtoldu hidi ti liwat ay pangahasin sakay hambug hidi, awan di iga-
galang maski en linalang hidi dilanget nan insultuwán di pa hidi. 11 Maski ni
mas mabegsák sakay mas makapangyariyan en anghel hidi nan en liwat hidi
a tagapagtoldu ay awan di hidi inakusaan sakay ininsultu ten atubengán nen
Panginoon. 12 Peru i tolayid a hidi iyád ay kumán hidi a hayup a neenak tánni
dikáppán sakay bunuwán, awan di gamitán en isip di ten ányaman a gamitán
di. Kalabanán di en bagay hidi a awan di maintendiyan, kaya bunuwán bi
hidi a kona ten mágkailam hidi a hayup. 13 Ni konya di a pinahirapan en agum
ay kona bi haud danasán diyid. Maski aldew ay kasayaan di a maggamet
ti kahalayan a kagustuwan nen bággi di, makasaniki sakay makasida ti
pagkatolay a makaguman moy hidi a kuman, ked hidi haán a masaya a
mangdaya dikomoy. 14 Awan hidi ti agum a gamet nan magaryok ti bábbi a
paglibangan di, awan hidi magsasawa a mágggagamitán ti kasalanan. Dayaán
di en tolay hidi a mágkahina ti kaisipan tánni magkasala. Sakim hidi sakay
sinumpa. 15 Linisiyan di dán en matuwid a dilan, sakay netawtaw hidi.
Inarig di ti Balaam a anak ni Beor a masaya ten pilak a gubwat ten madukás
a gamet. 16 Kaya sinaway siya nen asno na ten kaarengan na, nagupos en
asno a kumán a tolay.

17 Hidi iyád a tolay ay kumán a sapa a namadiyan, sakay kumán a diklám
a inyáppar nen mabegsák a parás. Inhanda dán nen Diyos en lugar a tunay
ti diklám para dikodi. 18 Hambug hidi a magupos peru awan bi ti kuwenta
en kákkagiyán di. Kagiyán a di a maari la maggamet ten mágkadukás a
kagustuwan nen bággi tánni mapasoli di ten dati biyag en bigu palla hidi
a ummadág ten madukás a kákkabiyag. 19 Ipangaku di ten maakit di hidi a
tehud a kalayaan, peru mismu a hidi ay alipin ni kadukássan. Gapu en tolay
ay alipin nen ányaman a maghari dikona. 20 En tolay hidi a makatenggi kánni
Jesu-Cristo a Panginoon sakay Tagapagligtas ay makaiwas ten mágkadukás
a gamet ti munduwiday. Peru ni maakit hidi a ruway ten mágkadukás a
gamet ay mas madukás pa en magin kalagayan di nan ten purumeru. 21 Mas
mapiyya pa ni awan di dálla natukuyan en tungkul ten matuwid a kákkabiyag
nan ni natukuyan di sakay inadággan di labi en banal hidi a Kautusan a
inyatád dikodi. 22 Tumama dikodi en kakagiyan a,

“En asu ay soliyán na labi a kanán en inyota na dán.”

sakay en babuy a nadigus ay soli labi a tumubug ten lusak.”

3

En Pangaku a Káddemát nen Panginoon

1 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, kaduwwa ku dán iddi a sulat dikomoy. Ten
duwwa ku a sulat ay nagsikapan ku a ipaala-ala dikomoy en sangan a bagay
tánni magkahud kam ti malinis sakay tama a pággisipan. 2 Gustu ku a ipaala-
ala dikomoy en kinagi nen banal hidi a propeta tenhud sakay en utus nen

Panginoon sakay Tagapagligtas a gubwat ten apostol hidi. 3 Purumeru ten
atanan ay dapat moy a maintendiyan a ten dimudyan a aldew ay lumitaw
en tolay hidi a mágkahalay ti biyag, sakay pagtawaan di kam. 4 Kagiyán di a,
“Awan beman a impangaku ni Cristo a soli siya? Hádya dán siya? Nágkatay
dálla en ninunu tam hidi ay awan la ti pagbabagu sapul dikona a lalangán i
munduwiday!” 5 Awan ti halaga dikodi en katutuhanan a linalang nen Diyos
en langet ay ten luta ten pamamag-itan nen upos na. Linalang na en luta ten
dinom sakay ten pamamag-itan nen dinom. 6 Dinom labi en nangsida na ti
munduwiday dikona a nagdilobyu. 7 Ten kapangyariyan bi nen Upos nen
Diyos ay nakapirmi la en luta sakay en langet hidi tánni tutudán na káddemát
nen aldew nen pághatul sakay págparusa ten mágkadukás hidi a tolay.
8 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy kalimunan i bagayid a iddi, ten pangileng
nen Panginoon ay parehu la en saldew ay ten sanglibu a taon sakay en
sanglibu a taon ay parehu la ten saldew. 9 Awan pabayan nen Panginoon
en impangaku na, a kona ten isipán nen agum. Nan tarudid ay gustu na a
makapagsisi en atanan, gapu awan na gustu a mepahamak en deyaman.
10 En kássoli nen Panginoon ay kona ten káddemát nen mágtakaw. Káddemát
ni Aldewid a iyud ay bigla a mawan en langet a kasabay nen mabegsák a
maggalungogung. Matutud en aldew, en bulan sakay en biton hidi, i lutaidi
sakay en atanan a ked haád ay mawan.
11 Nadid, ni konahád i mangyariyid ten atanan a bagay ten katapusan a
aldew ay dapat a mabiyag kamon a tehud a kabanalan sakay sumunud ten
kagustuwan nen Diyos 12 alay tam a maguray ten káddemát na. Gamitán
tamon en makaya tam tánni alistu a dumemát i Aldewid a iyud, aldew a
pángtutud sakay pángtunaw nen Diyos ti munduwiday gapu ten matindi a init.
13 Peru umasa kitam ten impangaku nen Diyos dikotam a bigu a langet sakay
bigu a luta, katarungan i umiralid haud.
14 Kaya nadid kákkapatkaka ku hidi, alay tam a maguray ay pilitán tam a
pirmi a maganda en gamet tam ten pangileng nen Diyos tánni magkahud
kitam ti kapayapaan. 15 Isipán moy dálla en pasensiya nen Panginoon,
inátdenan na kam padi ti pagkakataun a maligtas. Kona labi haán en insulat
nen kapatkaka tam a ti Pablo, ayun ten karunungan a impagkaluub nen
Diyos dikona. 16 Ten atanan nen sulat na hidi ay pirmi a kona háddi paala-
ala naid. Tehud a sangan a bahagi ten sulat na hidi a mahirap a intendiyán a
pakahuluganan ti liwat nen tolay hidi a mangmang sakay mangpuripát ten
tama. Kona labi hud en gággamitán di ten agum hidi a bahagi nen Kasulatan,
kaya mismu a hidi en mángpahamak ten sadili di.
17 Sikam a kákkapatkaka ku hidi a makatukoy dán ti bagayid a iyád. Dapat
kam a magingat tánni awan kam maakit nen tolay hidi a mágtoldu ti liwat,
tánni awan kam mesina ten maganda moy a kalagayan. 18 Sikapán moy a
lumagu ten kagbi sakay karunungan nen Panginoon sakay Tagapagligtas
tam a ti Jesu-Cristo. Kao na en kapuriyan a awan ti katapusan! Amen.

En Purumeru a Sulat ni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Purumeru a Sulat ni Juan ay tehud a duwwa a mahalaga a layunin: 1) Akitán en mangbasa hidi a mabiyag a tehud a pákpagkaessa ten Diyos sakay ten Anak na a ti Jesu-Cristo 2) Paalalahanan na hidi a magingat ten liwat a adal. Iyád a liwat a adal ay nakasusug ten pánniwala a madukás i munduwiday sakay ti Jesus a Anak nen Diyos ay talaga a bakán a tolay. Kákkagiyán nen mágtoldu hidi a dapat a magin malaya en tolay ten ányaman a kaugnayan di ti munduwiday tánni maligtas. Itáttoldu di bi a en kaligtasan ay awan ti kaugnayan ten moralidad sakay ten págmahal ten kaparehu a tolay.

Bilang katábbigan ni tolduwid a iyád, ay malinaw a kinagi nen nángsulat ti libruwid a iyád a ti Jesu-Cristo ay talaga a nagin tolay. Ipaggumiit na a kailangan a magmahalan en atanan a maniwala kánni Jesus sakay magmahal ten Diyos.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
Demlag sakay diklám 1:5-2:29
En anak hidi nen Diyos sakay en anak hidi nen diyablo 3:1-24
En katutuhanan sakay en liwat 4:1-6
En págmahal ten kaparehu a tolay 4:7-21
En págtagumpay nen pánnampalataya 5:1-21

En Upos a Makapangatád ti Biyag

1 Magsulat kami dikomoy tungkul dikona a ten sapul palla ay ked dán
siya, en Upos a makapangatád ti biyag. Nasanig mi siya sakay netan mi,
namámmalas mi sakay nakabitan. 2 Nehayag i biyagid a iyád, netan mi siya,
pinatunayan sakay ipáppangaral dikomoy en biyag a awan ti katapusan a ked
ten Ama sakay nehayag dikomi. 3 Ipáppahayag mi ngani dikomoy en netan
mi sakay nasanig mi tánni makaguman mi kam ten pákpagkaessa mi ten Ama
sakay ten Anak na a ti Jesu-Cristo. 4 Insulat mi iyád tánni makompletu en
kasayaan tam.

Mabiyag Ayun ten Demlag

5 Saiyád en nasanig mi ten Anak na sakay ipahayag mi bi dikomoy: en
Diyos ay demlag sakay awan ti ányaman a kadiklámman dikona. 6 Kaya
ni kagiyán tam a tehud kitam a pákpagkaessa dikona peru mabiyag kitam
labi ten kadiklámman, ay nagbuli-buli kitam sakay awan mabiyag ayun ten
katutuhanan. 7 Peru ni mabiyag kitam a ayun ten demlag a kona dikona a
pirmi a ked ten demlag ay tehud kitam a pákpagkaessa sakay en atanan nen
kasalanan tam ay lininisan nen digi ni Jesus a Anak na.

8 Ni kagiyán tam a awan kitam ti kasalanan ay dayaán tam la en sadili
tam, sakay awan dikotam en katutuhanan. 9 Peru ni aminán tam ten Diyos
en kasalanan tam hidi ay siguradu a patawadán na kitam, sakay linisán na
kitam ten atanan a kasalanan tam gapu siya ay matapat sakay matuwid.
10 Kaya ni kagiyán tam a awan kitam nakagamet ti kasalanan, ay ginamet
tam a mabuli en Diyos, sakay awan dikotam en upos na.

2

Ti Cristo en Mágsurug Dikotam

1 Anak ku hidi, insulat ku hidi iyád dikomoy tánni awan kam magkasala.
Peru ni deyaman en magkasala ay tehud Mágsurug dikotam ten Ama. Siya
ay ti Jesu-Cristo, en matuwid. 2 Ti Cristo en alay para ten kapatawadan nen
kasalanan hidi, bakán la en kasalanan tam hidi, nan pati en kasalanan nen
atanan a tolay. 3 Nakasiguradu kitam a matenggi tam en Diyos ni sássunudán
tam en utus na hidi. 4 Ni deya en magkagi a, "Kilala ku siya," peru sumuway
labi ten utus na hidi ay mabuli sakay awan dikona en katutuhanan. 5 Peru
en sumássunud ten upos nen Diyos ay mahal na a tarud en Diyos. Iyád
en pakatukuyan tam a ked kitam dikona. 6 Ni deyaman en magkagi a
nákpagkaessa siya ten Diyos ay dapat a mabiyag a kona ten kákkabiyag ni Jesu-
Cristo.

En Bigu a Utus

7 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, bakán a bigu a utus isulat kuwidi dikomoy,
nan en dati dán a utus a ked dán dikomoy tenhud pa. Iyád a mensahi ay
nasanig moy dán. 8 Peru mebilang a bigu a utus isulat kuwidi dikomoy,
gapu mággawa-awan dán en kadiklámman sakay mágdadedemlag dán en tunay
a demlag. En katutuhanan na ay netan ten biyag ni Cristo sakay ketan bi
dikotam.
9 En magkagi a ked siya ten demlag peru maiyamut ten kapatkaka na ay
ked palla ten kadiklámman. 10 En magmahal ten kapatkaka na ay pirmi a ked
ten demlag, sakay awan siya magin dahilan nen págkasala nen agum. 11 Peru
en maiyamut ten kapatkaka na ay ked palla ten kadiklámman. Maglakad
palla siya ten kadiklámman sakay awan na tukoy en tamuwán na, gapu
binurák siya nen kadiklámman.
12 Magsulaták dikomoy a anak ku hidi, gapu napatawad dán en kasalanan
moy hidi gapu ten ginamet ni Cristo. 13 Magsulaták dikomoy a ama hidi, gapu
nakilala moy siya a sapul pa ten sapul ay siya dán. Magsulaták bi dikomoy a
kabataan hidi gapu nagtagumpayan moy dán en madukás.
14 Magsulaták dikomoy a anak hidi, gapu nakilala moy en Ama. Magsu-
laták dikomoy ama hidi, gapu nakilala moy siya a sapul pa ten sapul ay siya
dán. Magsulaták dikomoy kabataan hidi, gapu mágkabegsák kam, ked a pirmi
ten isip moy en upos nen Diyos sakay tinalu moy dán en Madukás.
15 Dyan moy mahalán i munduwiday oni en bagay hidi ti munduwiday.
En magmahal ti munduwiday ay awan magmahal ten Ama. 16 Gapu en
atanan a ked ti munduwiday, a kona ten mágkadukás a kagustuwan nen
bággi, en kagustuwan a ketan nen mata, sakay en kapalaluwan gapu ten ari-
ariyan ay bakán a gubwat ten Ama nan gubwat ti munduwiday. 17 Mawan
i munduwiday sakay en atanan a kagustuwan nen tolay, peru en sumunud
hidi ten kagustuwan nen Diyos ay mabiyag a awan ti katapusan.

En Anti-Cristo

18 Anak ku hidi, iyád dán en katapusan a panahon! Kona ten nasássanig
moy dán, a dumemát en anti-Cristo. Nadid ngani ay makpal dán a lumitaw
a anti-Cristo, kaya tukoy tam a adeni dán en katapusan. 19 Maski ni dati tam
hidi a kakagumanan peru bakán tam hidi a talaga a kaessa. Gapu ni talaga
a kaessa tam hidi ay kakaguman tam nakuwan hidi nadid. Peru summina
hidi, kaya ketan la a bakán tam hidi a talaga a kaessa.

20 Peru inyatád dán dikomoy en Banal a Ispiritu, kaya tukoy moy dán en
katutuhanan. 21 Magsulaták dikomoy bakán a gapu awan moy tukoy en
katutuhanan, nan gapu tukoy moy dán iyád. Sakay tukoy moy bi a awan ti
kakabuliyan a gubwat ten katutuhanan.
22 Deya beman en mabuli? Awan beman en magkagi a ti Jesus ay bakán a
en Cristo? Ni deyaman en magkagi ti iyád ay anti-Cristo; awan di paniwalaan
en Ama sakay en Anak. 23 En awan tumenggi ten Anak ay awan bi tumenggi
ten Ama. Ni deyaman en tumenggi ten Anak ay tinenggi na bi en Ama.
24 Pakaingatan moy ten pusu moy en nasássanig moy ten sapul pa. Ni
gamitán moy iyád ay kaessa moy en Anak sakay en Ama. 25 Sakay siya iddi
en pangaku ni Cristo dikotam, biyag a awan ti katapusan.
26 Isulat ku iyád dikomoy tánni átdenan kam ti babala ten tolay hidi a masor
a mángtawtaw dikomoy. 27 En Banal a Ispiritu en mángtoldu dikomoy ten
atanan a bagay. Atanan a itáttoldu na ay tatarudan, awan iyád ti kaguman
a kakabuliyan. Sakay kona ten itáttoldu nen Ispiritu, pumirmi kam kánni
Cristo.
28 Kaya ngani anak ku hidi, mákpagkaessa kam dikona tánni magin mati-
wasay en isip tam ten kássoli na a ruway, sakay awan kitam masaniki dikona
ten aldew nen kássoli na. 29 Gapu tukoy moy a ti Cristo ay matuwid, dapat
moy bi a matukuyan a en atanan a mággamet ti matuwid ay anak nen Diyos.

3

En Anak hidi nen Diyos

1 Ilingán moy la ni sakonya ti kadikál en págmahal nen Ama dikotam!
Dinulaw na kitam a anak nen Diyos, ta iyán en tatarudan a anak na kitam.
Iddi en dahilan ni bakin awan kitam maintendiyan nen makamundu hidi a
tolay: awan di tenggiyán en Diyos. 2 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, nadid ay
anak kitamon nen Diyos. Peru awan palla ketan en magin kalagayan tam,
peru tukoy tam a káddemát ni Cristo a ruway ay magin kona kitam dikona,
gapu ketan tam ni deya siya a talaga. 3 Kaya ni deyaman en tehud a kona
haád a pag-asa ay pagsikapan na a magin malinis en kákkabiyag na a kona
kánni Cristo.
4 En balang magkasala ay lumabag ten kautusan nen Diyos, gapu en
kasalanan ay páglabag ten kautusan. 5 Tukoy moy a ummangay háddi ti Cristo
tánni ibutan na en kasalanan tam hidi, siya ay awan ti kasalanan. 6 En
mákpagkaessa dikona ay awan magtulos-tulos ti kasalanan. Ni deyaman en
magtulos-tulos ten kasalanan ay awan naketa oni nakatenggi kánni Cristo.
7 Anak ku hidi, dyan kam paloku maski kándeya! Ni deyaman en maggamet
ti matuwid ay matuwid a tolay kona kánni Cristo. 8 En magtulos-tulos ten
kasalanan ay kaessa nen diyablo, gapu sapul pa tenhud ay mággagamitán dán
siya ti kasalanan. Kaya ummangay háddi en Anak nen Diyos ay tánni sidaán
na en gamet hidi nen diyablo.
9 En tinanggap nen Diyos a bilang anak na ay awan magtulos-tulos ti
pagkakasala, gapu ked dikona en biyag a gubwat ten Diyos. Sakay gapu anak
siya nen Diyos ay awan siya maari a magtulos-tulos ti pagkakasala. 10 Iddi en
pakatukuyan ni deya en anak hidi nen Diyos sakay ni deya en anak hidi nen
diyablo: ni deyaman en awan maggamet ti matuwid sakay awan magmahal
ten kapatkaka na ay bakán a anak nen Diyos.

Magmahalan Kitam

11 Iddi en adal a nasanig moy dán ten sapul pa: magmahalan kitam.
12 Dyan kitam umarig kánni Cain; siya ay sakup nen diyablo. Binunu na en
kapatkaka na. Bakin? Gapu madukás en gamet na hidi, peru matuwid en
gamet nen kapatkaka na.
13 Kaya kákkapatkaka ku hidi, dyan kam magtaka ni kaiyamutan kam ni
munduwiday. 14 Tukoy tam a ummagton kitamon ten biyag a gubwat ten
kamatayan, gapu mahal tam en kákkapatkaka tam hidi. En awan magmahal
ay ked palla siya ten kamatayan. 15 Mágbabonu en maiyamut ten kapatkaka
na sakay tukoy moy a awan ten mágbabonu en biyag a awan ti katapusan.
16 Iddi pakatukuyan tamid ten tatarudan a págmahal: inyalay ni Cristo en
biyag na para dikotam. Kaya dapat tam bi a iyalay en biyag tam para ten
kákkapatkaka tam. 17 Peru ni ketan nen essa a tehud a anggen ti biyag en
kapatkaka na a mangailangan, sakay awan na iyád tinulungan, ay makagi
beman a mahal na en Diyos? 18 Anak ku hidi, dyan kitam magmahal ten
pamamag-itan la nen upos, nan ipeta tam en tatarudan a págmahal ten
pamamag-itan nen gamet.

Mapayapa a Kaisipan ten Atubengán nen Diyos

19 Iddi pakatukuyan tamid a ked kitam ten panig nen katutuhanan,
sakay matahimik en konsensiya tam ten atubengán nen Diyos 20 ni sakali
a ligaligán kitam nen konsensiya tam. Gapu en Diyos ay mas mataas nan
ten konsensiya tam sakay tukoy na en atanan a bagay. 21 Mahal ku hidi
a kákkapatkaka, ni awan kitam ligaligán nen konsensiya tam, ay mapayapa
en isip tam a umadeni ten Diyos. 22 Tanggapán tam en ányaman a agidán
tam dikona gapu sássunudán tam en utus na hidi sakay gággamitán tam en
makasaya dikona. 23 Iddi en utus na: sumampalataya kitam ten Anak na a
ti Jesu-Cristo, sakay magmahalan kitam kona ten inyutus ni Cristo dikotam.
24 En sumunud ten utus hidi nen Diyos ay pumirmi ten Diyos, sakay manatili
bi dikona en Diyos. Sakay matukuyan tam a manatili siya dikotam ten
pamamag-itan nen Banal a Ispiritu a impagkaluub na dikotam.

4

Makilala en Ispiritu a Gubwat ten Diyos

1 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, dyan moy paniwalaan a pagdaka en balang
magkagi a ked dikodi en Banal a Ispiritu. Nan purbaan moy pa hidi tánni
matukuyan moy ni talaga a gubwat ten Diyos en ispiritu a ked dikodi. Gapu
makpal dán a liwat a propeta ti munduwiday. 2 Iddi en palatandaan a en
Ispiritu ngani nen Diyos en ked dikodi: ni kagiyán di a ti Jesu-Cristo ay nagin
tolay. 3 Peru ni bakán a kona haud en kagiyán di tungkul kánni Jesus ay awan
gubwat ten Diyos en ispiritu a ked dikodi. Nan en ispiritu nen anti-Cristo
en ked dikodi. Nasanig moy dán a pademát en anti-Cristo ked dán ngani ti
munduwiday.
4 Anak ku hidi, sikam ay ked dán ten Diyos sakay napagtagumpayan
moy dán en liwat hidi a propeta. Gapu en Ispiritu a mágyan dikomoy ay
mas makapangyariyan nan ten ispiritu nen makamundu hidi. 5 Hidi ay
makamundu, kaya gubwat labi ti munduwiday en itáttoldu di. Sakay en
mágsanig dikodi ay en makamundu labi hidi. 6 Peru kao kitam nen Diyos,
kaya en tumenggi ten Diyos ay mágsanig dikotam; peru awan mágsanig
dikotam en awan kao nen Diyos. Iyád i pakatukuyan tamid ten Ispiritu nen
katutuhanan sakay ten ispiritu nen kakabuliyan.

En Diyos ay Págmahal

7 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, magmahalan kitam gapu gubwat ten Diyos
en págmahal. En magmahal ay anak nen Diyos sakay tumenggi ten Diyos. 8 En
awan magmahal ay awan tumenggi ten Diyos, gapu en Diyos ay págmahal.
9 Impeta dán nen Diyos en págmahal na dikotam dikona pinaangay na ti
munduwiday en bugtung na a Anak tánni magkahud kitam ti biyag ten
pamamag-itan na. 10 Iddi en págmahal: bakán a gapu minahal tam en Diyos,
nan sikitam en minahal na sakay pinaangay na en Anak na tánni magin alay
para ten kapatawadan nen kasalanan tam.
11 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, gapu sakonahud a kadakila en págmahal
nen Diyos dikotam, ay dapat kitam bi a magmahalan. 12 Maski nikan ay
awan palla ti tolay a naketa ten Diyos, peru ni magmahalan kitam ay ked
dikotam en Diyos sakay magin kompletu en págmahal na dikotam.
13 Tukoy tam a nakapirmi kitam ten Diyos sakay kona bi siya haud
dikotam, gapu ingkaluub na dikotam en Ispiritu na. 14 Netan mi sakay
patunayan mi ten agum a inutusan nen Ama en Anak na tánni iligtas na i
munduwiday. 15 En mángpahayag a ti Jesus en Anak nen Diyos ay ked ten
Diyos sakay en Diyos ay ked bi dikona. 16 Tukoy tam a mahal kitam nen Diyos
sakay maniwala kitam ti hustu ti iyád a katutuhanan.
En Diyos ay págmahal. En tulos-tulos a magmahal ay pumirmi ten Diyos,
sakay en Diyos ay pumirmi bi dikona. 17 En págmahal ay magin kompletu
dikotam kaya awan tam kantingan en Aldew nen Pághatul. Gapu kona kitam
kánni Cristo maski ked kitam palla ti munduwiday. 18 Awan ti kahalu a ánteng
en págmahal, sakay en tunay a págmahal ay ibutan na en atanan a ánteng. Kaya
en manteng ay awan palla dikona en kompletu a págmahal, gapu en ánteng ay
kaguman nen parusa.
19 Sikitam ay magmahal gapu en Diyos en dipalongu a nangmahal diko-
tam. 20 En mágkagi a, “Mahal ku en Diyos,” peru maiyamut labi siya ten
kapatkaka na ay mabuli. Ni en kapatkaka na a ketan na ay awan na labi
mamahal, konya na a mamahal en Diyos a awan na ketan? 21 Iddi en utus
a inyatád ni Cristo dikotam: ni deya en magmahal ten Diyos ay dapat bi a
magmahal ten kákkapatkaka na hidi.

5

Napagtagumpayan Tamon i Munduwiday

1 Ni maniwala kitam a ti Jesus en Cristo, sikitam ay anak ngani nen Diyos.
Sakay ni deyaman en magmahal ten ama ay magmahal bi ten anak. 2 Iddi en
palatandaan a mahal tam en anak hidi nen Diyos: ni mahalán tam en Diyos
sakay sunudán en utus na hidi. 3 Gapu en págmahal ten Diyos ay en kássunud
ten utus na hidi. Sakay awan bi mahirap a sunudán en utus na hidi, 4 gapu
napagtagumpayan dán nen atanan a anak nen Diyos i munduwiday. Sakay
magtagumpay kitam ten pamamag-itan nen pánnampalataya tam. 5 Deya en
makapagtagumpay ti munduwiday? En sumampalataya a ti Jesus en Anak
nen Diyos.

En Magpatunay Tungkul kánni Jesu-Cristo

6 Ti Jesu-Cristo en ummangay háddi, bininyagan siya ti dinom sakay
bummuhus en digi na ten kákkatay na. Bakán a ten pamamag-itan nen dinom
la nan ten pamamag-itan nen dinom ay ten digi. En Ispiritu en magpatunay

tungkul ti iyád, gapu en Ispiritu ay katutuhanan. 7-8 Tállu en magpatunay:
en Ispiritu, en dinom sakay en digi; hidi a tállu ay nagkaessa. 9 Ni maniwala
kitam ten págpatunay nen tolay hidi, ay dapat a mas paniwalaan tam en
págpatunay nen Diyos, saiyád en patunay nen Diyos tungkul ten Anak na.
10 Ni deyaman en sumampalataya ten Anak nen Diyos ay maniwala ten
págpatunay nen Diyos. Peru ni deyaman en awan maniwala ten Diyos ay
ginamet na a mabuli en Diyos. Gapu awan siya maniwala ten págpatunay
nen Diyos tungkul ten Anak na. 11 Sakay iddi en págpatunay nen Diyos:
inyatád nen Diyos dikotam en biyag a awan ti katapusan sakay iyád a biyag
ay matanggap tam ten pamamag-itan nen Anak na. 12 Ni deyaman en
páppágyanan nen Anak nen Diyos ay tehud a biyag a awan ti katapusan, peru
en awan páppágyanan nen Anak nen Diyos ay awan makaennam ti biyag a
awan ti katapusan.

En Biyag a Awan ti Katapusan

13 Insulat ku iyád dikomoy tánni matukuyan moy a sikam a sumam-
palataya ten Anak nen Diyos ay tehud a biyag a awan ti katapusan. 14 Awan
kitam magalangan a umadeni dikona gapu tukoy tam a iyatád na en ányaman
a agidán tam ni iyud ay ayun ten kaluuban na. 15 Ta gapu tukoy tam a sanigán
na kitam, ay tukoy tam bi a iyatád na en balang agidán tam dikona.

16 Ni deyaman en maketa ten kapatkaka na ti pánnampalataya a naggamet ti
kasalanan a awan humayun ti kákkatay, ay ipagdasal na iyud a kapatkaka ten
Diyos a makapangatád dikona ti bigu a biyag. Iyád ay para ten kákkapatkaka
hidi a en kasalanan di ay awan humayun ti kákkatay. Tehud a kasalanan a
humayun ti kákkatay, sakay awan ku kagiyán a ipagdasal moy en deyaman a
maggamet ti kona haud. 17 En atanan a madukás a gamet ay kasalanan, peru
tehud a kasalanan a awan humayun ti kákkatay.

18 Tukoy tam a en anak hidi nen Diyos ay awan tulos-tulos ti págkasala, gapu
bantayan hidi nen Anak nen Diyos, sakay awan hidi maari a arikadán nen
diyablo.

19 Tukoy tam a anak kitam nen Diyos sakay tukoy tam bi a i buuwiday a
mundu ay ked ten kapangyariyan nen diyablo.

20 Tukoy tam a ummangay dán háddi en Anak nen Diyos sakay inatáddan
na kitam ti pággintendi tánni makilala tam en tatarudan a Diyos. Sakay ked
kitam ten tatarudan a Diyos, ten Anak na a ti Jesu-Cristo. Siya en tatarudan
a Diyos sakay en biyag a awan ti katapusan.

21 Anak ku hidi umadeyu kam ten diyos-diyosan hidi.

En Kaduwwa a Sulat ni Juan

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a sulat ni Juan ay insulat nen “Tagapangasiwa” para ten, “napili a bábbi sakay ten anak na hidi” maari a gustu naid a kagiyán ay en simbaan sakay en miyembru hidi. En badit a mensahi ni iyád ay panawagan a magmahal. Babala bi iyád ten liwat hidi a tagapagtoldu.

Lasán nen Libru

Sapul 1-3
En katutuhanan sakay en págmahal 4-11
Katapusan 12-13

1 Iyád a sulat ay gubwat ten tagapangasiwa ten simbaan.

Para ten pinili a bábbi sakay ten anak na hidi a mahal ku a tarud. Bakán la a sikán nan pati en atanan a makatukoy ten katutuhanan en magmahal dikomoy. 2 Gapu en katutuhanan ay ked dikotam nadid sakay hanggan ten awan ti katapusan.

3 Ten pamamag-itan nen katutuhanan sakay ten págmahal ay iyatád nakuwan dikotam nen Diyos a Ama sakay ni Jesu-Cristo a anak na en biyaya, kagbi sakay en kapayapaan.

En Katutuhanan sakay en Págmahal

4 Tunay saya kuwidi a netan ku en agum ten anak mu hidi a nabiyag ayun ten katutuhanan, ayun ten utus nen Ama dikotam.

5 Nadid pinili a bábbi, ipákpágguron ku dikomu a magmahalan kitam a atanan. Bakán iyád a bigu a utus nan dati a utus a sapul pa ten sapul ay ked dán dikotam. 6 Saiddi en kahulugan nen págmahal a kinagi ku: mabiyag kitam a ayun ten kaluuban nen Diyos. Saiyád en utus a neatád dikomoy tenhud pa: mabiyag kam ayun ten págmahal.

7 Gapu nagkalat dán ti munduwiday en mágkadaya hidi! Awan di gustu a tanggapán a ti Jesu-Cristo ay nagin tolay. En kona hidi haud a tolay ay mágkadaya sakay kontra kánni Cristo. 8 Magingat kam tánni awan mawanan ti kabuluhan en pinagpagudan mi, nan tánni matanggap moy en piremyu.

9 En awan sumunud ten toldu ni Cristo, nan dagdagan na pa iyud, ay awan magpasakup ten Diyos. Ni deyaman en pumirmi ten toldu ni Cristo ay magpasakup ten Ama sakay ten Anak. 10 Dyan moy tanggapán ten bilay moy oni batiyán en deyaman a umangay dikomoy a en itoldu na ay kontra kánni Cristo, 11 gapu en mangbati dikona ay kaguman na ten madukás a gamet.

Katapusan a Bilin

12 Makpalák pa nakuwan a kagiyán dikomoy peru awan ku dán kinagi ti sulatidi. Ta gapu umasaák a makaangayák haán sakay makauron takam ti atubengan tánni magin masaya kitam a tarud.

13 Mákkumusta dikomu en anak hidi nen mahal mu kákkapatkaka a bábbi.

En Katállu a Sulat ni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Katállu a sulat ni Juan ay insulat nen essa a, “Tagapangasiwa” para ten essa a pinunu nen simbaan. Pinuri na ti Gayo gapu ten káttulung na ten agum hidi a Cristiano. Sakay pinayuwan siya a magingat ten tolay a en ngaran na ay ti Diotrefes.

Lasán nen Libru

Sapul 1-4
Pinuri ti Gayo 5-8
Tinuligsa ti Diotrefes 9-10
Pinuri ti Demetrio 11-12
Katapusan 13-15

1 Iyád a sulat ay gubwat ten tagapangasiwa nen simbaan.
Para kánni Gayo a mahal ku a amigu.
2 Mahal ku a Gayo, idasal ku a ked ka nakuwan ten maganda a kalagayan,
sakay maganda a pámmamággi a kona ten biyag mu a ispirituwal a tukoy
ku a ked ten maganda mu a kalagayan. 3 Tunay en kasayaan ku dikona
dummemát en sangan a kákkapatkaka sakay imbareta di a siko ay matapat
sakay talaga a nabiyag ayun ten katutuhanan. 4 Awan dán ti manglampas
ten kasayaan ku ni mabareta ku a en anak ku hidi ay mabiyag ayun ten
katutuhanan.

Pinuri ti Gayo

5 Mahal ku a amigu a Gayo, en págserbi mu ten kákkapatkaka tam hidi maski
ni awan mu hidi kilala ay iyud en mangpatunay a matapat ka. 6 Tehud
a magbareta ten simbaan háddi tungkul ten págmahal mu. Nakuwan ay
tulungan mu hidi ten pangangailangan di ten páglakbay di, ten paraan a
dapat a gamitán ten tagapagserbi hidi nen Diyos. 7 Gapu maglakbay hidi
alang-alang kánni Cristo sakay awan hidi tummanggap maski ni ányaman a
tulung ten awan hidi mánnampalataya ten Diyos. 8 Dapat tam hidi a tulungan
tánni makatulung kitam dikodi ten pángkalat di ten katutuhanan.

Ti Diotrefes sakay ti Demetrio

9 Nagsulaták ten simbaan peru awan tinenggi ni Diotrefes en kapang-
yariyan ku; en gustu na ay siya en tenggiyán moy a pinunu. 10 Kaya káangay
ku haán ay iluwas ku en atanan a ginánggamet na: en kakabuliyan hidi a
kinákkagi na a kontra dikomi. Sakay awan padi siya nasiyaan ti iyud, nan
awan na pa tanggapán en kákkapatkaka tam hidi a dumemát, sakay bawalan
na pa sakay ibutan ten simbaan en masor hidi a mangtanggap dikodi.
11 Mahal ku a amigu, dyan mu arigán i halimbawaid a iyád a madukás. En
arigán mu ay en maganda, gapu en maggamet ti maganda ay anak nen Diyos;
en maggamet ti madukás ay awan palla makatenggi ten Diyos.
12 Maganda en kinagi nen kakpalan tungkul kánni Demetrio, sakay ketan
iyád ten maganda na a ugali. Iyán bi i kákkagiyán miyid sakay tukoy mu a
tatarudan iyád.

Katapusan

13 Makpalák pa nakuwan a kagiyán dikomu, peru awan ku dán isulat.
14 Umasaák a awan dán magmalay ay magketa kita sakay magkauron.
15 Magkahud ka nakuwan ti kapayapaan.
Kinumusta ka nen amigu tam hidi háddi. Ikumustaák mu bi ten atanan a amigu tam hidi haán.

EN SULAT NI JUDAS

En Paliwanag Tungkul ten Libru

En sulat ni Judas ay babala ten liwat hidi a tagapagtoldu a magkagi a mánnampalataya bi hidi. Ti sulatid a iyád a aperet a kumán a kaparehu nen 2 Pedro, ay pinayuwan nen nagsulat en mangbasa hidi, "Magpakatatag kam ten banal moy a pánnampalataya."

Lasán nen Libru

Sapul 1-2
Pagkatolay, toldu, sakay kapahamakan nen liwat hidi a tagapagtoldu 3-16
Payu tánni magpakatatag ten pánnampalataya 17-23
En dasal a papuri 24-2d

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Judas a tagapagserbi ni Jesu-Cristo, a
kapatkaka ni Santiago.
Para ten dinulaw hidi nen Diyos, a mabiyag ten págmahal nen Diyos Ama
sakay ten págbantay ni Jesu-Cristo.
2 Pagkaluuban kam nakuwan nen Diyos ti tulos-tulos a habag, kapaya-
paan, sakay págmahal.

En Liwat hidi a Mágtoldu

3 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, en gustu ku nakuwan a isulat dikomoy
ay en tungkul ten kaligtasan a naranasan tamon ten biyag tam. Peru
nadid ay naisipan ku a isulat en mangpabegsák dikomoy tánni ipaglaban
en pánnampalataya a mensan a impagkaluub nen Diyos dikotam a tolay na
hidi. 4 Gapu tehud a sangan a tolay a awan maka-diyos a nákpisan dikotam a
awan tam la namalayan. Pilitán di a ilisi en kahulugan nen toldu a tungkul
ten kabaitan nen Diyos, tánni mataklábban en pággamet di ti kalaswaan.
Inadággan di ti Jesu-Cristo a mággeessa a Pinunu sakay Panginoon tam.
Tenhud pa a panahun ay nakasulat dán ten Kasulatan en nelaan a parusa
para dikodi.
5 Maski tukoy moy dán ay gustu ku la a ipaisip dikomoy dikona inligtas nen
Panginoon en Israelita hidi ti Egipto, káttapos ay pinuksa na en awan hidi
sumampalataya dikona. 6 Tukoy moy en tungkul ten anghel hidi a awan di
ginamet en tungkulin di sakay linakadan di en puwestu di. Kaya ingkadena
hidi nen Diyos ti kadena a awan mababágsot, sakay impiresu na hidi ten
madsalad a ábbut a tunay ti diklám a hanggan ten káddemát nen aldew nen
pághatul. 7 Isipán moy bi en nangyari ten taga-Sodoma, Gomora sakay en
kadatig di hidi a banuwan. Inarig di en nagkasala hidi a anghel ten pággamet
di ti kalaswaan sakay kahalayan ten awan nerarapat. Kaya pinarusaan hidi
ten awan ti katapusan a apoy bilang babala ten atanan a tolay.
8 Kona labi hud ti tolayid a hidi iyád, gapu ten pangitain di hidi ay
mágggagamitán hidi ti kahalayan ten sadili di a bággi. Sakay gapu ten pangitain
di hidi ay awan di gustu a magpasakup ten kapangyariyan nen Diyos sakay
lállaitán di en anghel hidi. 9 Maski ti Miguel a pinunu nen anghel hidi,
ay awan na iyád ginamet. Dikona nákpagtalu siya ten diyablo tungkul ten
bangkay ni Moises ay awan siya nangahas a manglait, nan en kinagi na ay,

“Parusaan ka nen Panginoon!” 10 Peru hidi iyud a tolay a mágtoldu ti baka-
bakán ay lállaitán di en bagay hidi a awan di tukoy. En isip di ay kona ten
isip nen hayup a sunudán di laid ay en mabati di a siya en mángpahamak
dikodi. 11 Kakakagbi la hidi ta makaánteng en keangayan di gapu inarig di
en halimbawa ni Cain. Gapu la ten sor di ten pilak ay impahamak di en
sadi-sadili di a kona kánni Balaam. Nagribeldi bi hidi a kona kánni Core kaya
puksaán bi hidi nen Diyos. 12 Makatagama sakay makasida ti puri maski ni
makatubeng moy la hidi a kuman ni magipun-ipun kam a mánnampalataya
hidi. Gapu pospusán di laid ay en sadili di. Kumán hidi a en diklám a iyáppar
la nen parás, awan ti serbi ta awan magin uden, sakay kona hidi ten kayu a
binagut a hanggan ten gamot na, talaga a patay dán gapu awan magbunga
maski ni kapanahunan na. 13 Kumán hidi a en tagmák ten diget a en ruru na
ay en gamet di hidi a makasaniki. Kumán hidi a en tawtaw a biton a nakalaan
ten kadiklámman a awan ti katapusan.

14 Tungkul dikodi en impahayag ni Enoc a kaguman ten kapittu dán a
lahi ni Adan. Kinagi na a, “Ilingán moy, dumemát dán en Panginoon a
kaguman en libu-libu na hidi a banal a anghel 15 tánni hatulan hidi a atanan.
Parusaan na en atanan nen awan tumenggi ten Diyos gapu ten kadukássan
di sakay awan pággalang ten Diyos!” 16 I tolayid a hidi iyád ay awan kontentu,
masesti, alipin nen mágkahalay a kagustuwan, mágkahambug, sakay bihasa
hidi a mangloku tánni maalap di en gustu di.

En Babala hidi sakay Payu

17 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, alalahanán moy en kinagi nen apostol
hidi nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 18 Kinagi di dán dikomoy tenhud
a, “Ten dimudyan a aldew ay tehud a dumemát a katolayan a pagtawaan
di kam, alipin hidi nen mágkahalay a kagustuwan nen bággi di.” 19 Hidi
iyád en tolay hidi a mággagamitán ti bagay a tánni magkawatak-watak en
mánnampalataya hidi, sunudán diyid ay en sadili di a kagustuwan sakay awan
dikodi en Ispiritu. 20 Kaya magpakatibay kam kákkapatkaka ku hidi, ten tunay
ti kabanalan a pánnampalataya moy, sakay magdasal kam ten tulung nen
Banal a Ispiritu. 21 Pumirmi kam ten págmahal nen Diyos alay tam a maguray
kánni Jesu-Cristo a Panginoon tam. Siya en mángkaluub dikotam ti biyag a
awan ti katapusan gapu ten kagbi na dikotam.

22 Kagbiyan moy a tulungan en magalangan hidi ten pánnampalataya di.
23 Agawán moy en agum a tolay ten apoy ti impiyerno. Sakay kagbiyan moy
en agum peru tehud a kaguman a ingat, kaiyamutan moy maski en badu di
hidi a nadingáttan gapu ti kahalayan.

En Dasal nen Papuri sakay Pasalamat

24 Puriyán tam en Diyos, siya en mangtáttawid dikomoy tánni awan kam
magkasala, sakay siya en makapáng-angay dikomoy ten atubengán na a awan
ti kapintasan sakay tehud a dikál a kasayaan. 25 Siya la en Diyos sakay
Tagapagligtas tam ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo a Panginoon. Kao na en
kapuriyan, karangalan, kadakilaan sakay kapangyariyan, sapul pa tenhud,
nadid, sakay awan ti katapusan! Amen.

EN PAHAYAG
Ká*n*ni **Juan**

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Pahayag kánni Juan ay nesulat dikona kasalukuyan a usigán en Cristiano hidi gapu ten pánnampalataya di kánni Jesu-Cristo bilang Panginoon. En pinakalayunin nen nángsulat ay pabegsákkán en isip sakay biyagán en pagasa nen sinulatan na hidi. sakay pinayuwan na hidi a manatili a tapat ten panahun nen pághirap sakay pággusig.

En dikál a bahagi ni libruwid a iyád ay pahayag sakay pangitain a insaysay ten pamamag-itan nen simbulu a maintendiyan nen Cristiano hidi ti panahunid a iyud, peru manatili a nakatagu ten agum. Kona labi ten paksa nen essa a kansiyon, en paksa ni libruwid a iyád ay paruway-ruway ten iba-iba a paraan ten pamamag-itan nen iba-iba a pangitain. Maski ni makpal sakay iba-iba en kahulugan a neatád ten nakasulat hidi háddi, en pinakapaksa ni libruwidi ay malinaw. Ten pamamag-itan ni Cristo a Panginoon ay daigán nen Diyos en kadima na hidi, kabilang dán háddi ti Satanas. Piremyuwan nen Diyos en anak na hidi a tapat ti bigu a langet sakay bigu a luta ni maghari dán siya.

Lasá*n* nen Libru

Sapul 1:1-8
En dipalongu a pangitain sakay en sulat hidi ten pittu a simbaan 1:9-3:22
En kasulatan a nakalukot a tehud a pittu a tatak 4:1-8:1
En pittu a trumpeta 8:2-11:19
En dragon sakay ten duwwa a halimaw 12:1-13:18
En iba-iba a pangitain 14:1-15:8
En pittu a malukung nen iyamut nen Diyos 16:1-21
En kákkawasak nen Babilonia, sakay en kákkatalu nen halimaw, en mabuli a propeta, sakay en Diyablo 17:1-20:10
En katapusan a pághatul 20:11-15
En bigu a langet, en bigu a luta sakay en bigu a Jesusalem 21:1-22:5
Katapusan a bilin 22:6-21

En Pahayag ni Jesu-Cristo a Insulat ni Juan

1 Iddi a libru ay sássulatan nen pangyayari hidi a impahayag ni Jesu-Cristo.
Inyatád nen Diyos i pahayagid a iddi tánni ipeta na ten tagapagserbi na
hidi ni ánya en adeni dán a dapat a mangyari. Impakapospos ni Cristo i
bagayid a hidi iyád ten tagapagserbi na a ti Juan ten pamamag-itan nen páng-
utus na ten anghel na. 2 Ingkagi ni Juan en atanan a netan na tungkul ten
mensahi nen Diyos a impahayag bi ni Jesu-Cristo. 3 Pinagpala en mangbasa
ti libruwid a iyád, sakay en mangsanig hidi ten propesiya a ked háddi, sakay
en mangtupad ten atanan a nesulat háddi! Gapu atananid a iyád ay adeni dán
a mangyari.

Págbati ten Pittu a Simbaan

4 Gubwat iyád kánni Juan, para ten pittu a simbaan ten prubinsiya a Asia.
Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten
Diyos. Siya en Diyos ten kasalukuyan, Diyos ten nakalipas, sakay Diyos a
dumemát. Sakay iyád ay gubwat bi ten pittu a ispiritu a ked ten atubengán

nen trono na, 5 sakay gubwat kánni Jesu-Cristo, en tapat a tistigu, en panganay a dipalongu a biniyag ten patay hidi, sakay Hari nen atanan a hari ti lutaiday.

Mahal na kitam, sakay pinalaya na kitam ten kasalanan tam hidi ten pamamag-itan nen kákkebuhus nen digi na. 6 Ginamet na kitam a essa a lahi nen padi hidi a magserbi ten Diyos na sakay Ama. Kao ni Jesu-Cristo en kapuriyan sakay en kapangyariyan a awan ti katapusan! Amen.

7 Tandaan moy! Dumemát siya a ked ten panganurin sakay ketan siya nen atanan, maski en nangpika hidi ten wares na. Magsangetan atanan tolay ti lutaiday gapu dikona. Sadya a magkakona hud! Amen.

8 Kinagi nen Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten atanan, "Sikán en Alpha ay ten Omega,* Diyos ten kasalukuyan, Diyos ten nakalipas, sakay Diyos a dumemát."

Pangitain Tungkul kánni Cristo

9 Sikán ay ti Juan a kapatkaka moy, kaguman moy ti pághirap sakay págtiis a maranasan nen kabilang hidi ten kahariyan na. Imbuták di ten puduk a Patmos gapu impangaral ku en upos nen Diyos sakay en katutuhanan a impahayag ni Jesus. 10 Dikona aldew nen Panginoon, mentras a ked dikoku en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu ay nasanig ku ten áadággan ku en mabegsák a boses a kumán a tánnug ni trumpeta. 11 Kinagi na, "Isulat mu en ketan mu, sakay ipatawid mu ten pittu a simbaan: ti Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, sakay Laodicea."

12 Linumingaták tánni ketan ku ni deya en magupos, ay netan ku en pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu. 13 Sakay mágtaknág ten ditángnga nen págdáttonan ti simbuwan en kumán a Anak nen Tolay, nakabadu siya ti malayon a hanggan ten bulong na. Sakay tehud a baregkás a gintu en rakaw na. 14 En ulu na sakay en buuk na ay kumán a mapudew a dutdut ni tupa sakay niyebe, sakay en mata na ay maggerab a kona ten apoy. 15 En básset na ay magsiláng-siláng a kumán a pinakintab a tangsu. Sakay en boses na ay kumán a sarubusub ni tapaw. 16 Tatawid na ten kawanan na a lima en pittu a biton, sakay magluwas ten ngusu na en ispada a tehud a talas a magdili-dilipot. En rupa na ay makasili a kona ten aldew.

17 Pákketa ku dikona ay kumánnák a patay a nalugmuk ten básset na. Peru intupu na dikoku en kawanan na a lima sakay kinagi na, "Dyan ka manteng! Sikán en Sapul sakay en katapusan, 18 sakay sikán en biyag. Natayák peru ilingán mu, biyagák nadid, sakay en biyag ku nadid ay awan dán ti katapusan. Táttawid ku nadid en kapangyariyan nen kamatayan sakay en lugar nen patay hidi. 19 Kaya isulat mu en netan mu, en pangyayari nadid sakay en mangyari pa. 20 En gustu a kagiyán nen pittu a biton a tatawid ku, sakay en pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu ay iddi: en pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu ay en pittu a simbaan, sakay en pittu a biton ay en anghel hidi ten pittu a simbaan."

2

En Mensahi ten Simbaan ti Efeso

1 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Efeso:

"Iddi en pekagi nen tehud a tatawid ten pittu a biton ten kawanan na a lima, sakay en maglakad ten ditángnga nen pittu a págdáttonan ti simbuwan

* **1:8** 1:8 Alpha ay ten Omega: en Sapul ay ten Katapusan.

a gintu. 2 Tukoy ku en gamet mu, en pagud mu sakay en tiyaga mu.
Tukoy ku a awan mu páppabayan en mágkadukás a tolay, sakay pinurbaan
mu en magkukunwari hidi a apostol, kaya napatunayan mu a magbulibuli
hidi. 3 Tukoy ku bi a matiyaga ka, nagtiis ka ti makpal a hirap alang-alang
dikoku, sakay awan ka nanghina. 4 Peru iddi bi i sala kuwid dikomu: en
págmahal mu dikoku dikona purumeru ka a sumampalataya ay linumamig
dán. 5 Alalahanán mu en dati mu a kalagayan bagu ka a natápduk; pagsisiyan
mu sakay adággan en gamet mu a mágkadukás, sakay gamitán mu a ruway
en gággamitán mu ten purumeru. Ni awan ka magsisi, ay angayák haán
sakay ibutan ku ten páppágyanan na en simbuwan mu. 6 Peru iddi bi i
panggustuwan kuwid dikomu: sasala mu bi a kona dikoku en gamet nen
Nicolaita hidi.
7 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten
simbaan hidi!
"En magtagumpay ay átdenan ku ti karapatan a kuman ten bunga nen kayu
a makapangatád ti biyag a ked ten paraiso nen Diyos.

En Mensahi ten Simbaan ti Esmirna

8 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Esmirna:
"Iddi en pekagi dikomu nen sapul ay ten katapusan, en natay sakay
nabiyag a ruway. 9 Tukoy ku en kahirapan a kasalukuyan mu nadid a
danasán. Tukoy ku a mahirap ka peru i tarudid ay mayaman ka. Tukoy ku
bi en págsasesti dikomu nen magkukunwari hidi a Judio, peru i tarudid ay
kampun hidi ni Satanas. 10 Dyan ka manteng ten pággusig a adeni mu dán
a danasán. Tandaan mu: pepiresu nen diyablo en sangan dikomoy bilang
pagsubuk; magtiis kam ten álay nen sapulu a aldew. Manatili ka a tapat
hanggan ten kamatayan, sakay piremyuwan taka ti kurona ni biyag.
11 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten
simbaan hidi!
En magtagumpay ay awan dán makaennam ti kaduwwa a kamatayan."

En Mensahi ten Simbaan ti Pergamo

12 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Pergamo:
"Iddi en pekagi nen tehud a tawid ten matalas a ispada, a tehud a
talas a magdili-dilipot. 13 Tukoy ku ni hádya ka a mágyan, ten lugar a
paghariyan ni Satanas, peru nanatili ka a tapat dikoku. Awan mu inadággan
en pánnampalataya mu dikoku maski dikona binunu ti Antipas a matapat ku
a tagapagserbi, ti lugar moyen a páppágyanan ni Satanas. 14 Peru tehudák
a sangan a bagay a salaán dikomu: tehud a sangan haán dikomoy a man-
gunonud ten toldu ni Balaam a nangtoldu kánni Balac tánni igiyya na en
Israelita hidi a magkasala. Inakit na hidi a kuman ten pagkain hidi a
nealay ten diyos-diyosan hidi, sakay mangalunya. 15 Tehud bi a sangan
dikomoy a mangunonud ten toldu nen Nicolaita hidi. 16 Kaya pagsisiyan
moy sakay adággan en kasalanan moy hidi! Ta ni awan ay angayák haán a
pagdaka sakay geraán ku i tolayid a hidi iyud ten pamamag-itan nen ispada
a lumuwas ten ngusu ku.
17 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten
simbaan hidi!
En magtagumpay ay átdenan ku ten nesaddi a manna. Átdenan ku bi siya ti
mapudew a batu a tehud a nakasulat a bigu a ngaran a awan ti makatukoy
a iba nan en makatanggap la.

En Mensahi ten Simbaan ti Tiatira

18 “Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Tiatira:

“Iddi en pekagi nen Anak nen Diyos a tehud a mata a maggerab a kumán a apoy sakay en básset na ay magsiláng-siláng a kumán a pinakintab a tangsu. 19 Tukoy ku en gamet mu, en págmahal mu sakay katapatan, en págserbi mu sakay tiyaga. Tukoy ku a lalu a maganda en gamet mu nadid nan ten purumeru. 20 Peru iddi bi i pangsalaan kuwid dikomu: páppabayan mu ti Jezebel, en bábbi a magkukunwari a propeta. Táttolduwan na sakay dayaán en tagapagserbi ku hidi, tánni mangalunya, sakay kuman ten nealay ten diyos-diyosan hidi. 21 Inátdenan ku siya ti pagkakataun tánni pagsisiyan na sakay adággan en pángngalunya na, peru sala na. 22 Kaya magkasakit siya ti malubha a kaguman en nákpaggamet hidi ti pángngalunya dikona. Magdanas hidi ti matindi a kahirapan ni awan di pagsisiyan sakay adággan en madukás a ginamet di a kaguman i bábbiyid a iyán. 23 Bunuwán ku bi en atanan nen tagasunud na hidi tánni matukuyan nen atanan a simbaan a sikán en makatukoy ten pusu ay ti isip nen tolay hidi. Piremyuwan ku en balang essa dikomoy ayun ten ginamet moy.

24 Peru en agum a taga Tiatira a awan nágsanig ten madukás a toldu ni Jezebel, sakay awan kinumabetu ten dáddulawán a ‘madsalad a lihim ni Satanas,’ ay awanák dán ti idagdag a utus para dikomoy. 25 Basta pumirmi kam a matapat dikoku hanggan ten kássoli ku. 26 Para ten magtagumpay sakay mangtupad ten kaluuban ku a hanggan ten katapusan, ay iyatád ku dikona en kapangyariyan a kona ten tinanggap ku ten Ama ku a mamahala ten bansa hidi. 27 Mamahala siya ten pamamag-itan nen sarukud a bakal, sakay mugmugán na en bansa hidi a kona ten págmugmug ti binga. 28 Iyatád ku iyád dikona a kona ten páng-atád nen Ama ku dikoku. Iyatád ku bi dikona en talang-umaga. 29 “Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten simbaan hidi!

3

En Mensahi Ten Simbaan ti Sardis

1 “Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Sardis:

“Iddi en kinagi nen tehud a pittu a Ispiritu nen Diyos sakay pittu a biton. Tukoy ku en gamet mu; ten pangileng ay biyag ka, peru tarudid ay patay ka. 2 Kaya lumukag ka! Sakay pabegsákkán mu en nawarak palla hidi a katangian ten biyag mu tánni awan tulos a matay. Netan ku en gamet mu a awan palla karapatdapat ten pangileng nen Diyos ku. 3 Kaya alalahanán mu en bagay hidi a tinanggap mu sakay nasanig. Gamitán mu hidi iyud, pagsisiyan mu sakay adággan en atanan a mágkadukás a ginamet mu. Ni awan ka lumukag, ay angayák haán a kona ten káddemát nen mágtakaw, sakay awan mu matukuyan en odas nen káddemát ku. 4 Konapamanhud, ay tehud a sangan dikomoy haán ti Sardis a iningatan di en badu di a malinis, kaya makasabay ku hidi a maglakad a nakabadu ti mapudew gapu karapatdapat hidi. 5 En magtagumpay ay mabaduwan ti mapudew, sakay awan ku ibutan en ngaran na ten libru nen biyag. Tenggiyán ku siya ten atubengán nen Ama ku sakay nen anghel na hidi.

6 “Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten simbaan hidi!

En Mensahi ten Simbaan ti Filadelfia

7 “Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Filadelfia:
“Iddi en kinagi nen banal sakay mapagkatiwalaan, siya en mangtáttawid
ten susi ni David. Awan ti makapángsiradu ten binukasan na, sakay awan ti
makapangbukas ten siniraduwan na. 8 Tukoy ku en gamet mu hidi. Tukoy
ku a mahina ka peru sinunud mu en upos ku, sakay nagin matapat ka
dikoku. Kaya binukasan ku en essa a pintuwan ten atubengán mu a awan
ti makapángsiradu. 9 Tandaan mu! Angay ku paluhudán ten atubengán mu
en grupu hidi ni Satanas a mágkabuli a magkukunwari a Judio. Haud di a
matukuyan a mahal taka. 10 Gapu nagtiyaga ka a kona ten utus ku dikomu,
ay ingatan taka bi káddemát nen pagsubuk ten atanan a tolay ti munduwiday.
11 Adeniyák dán a soli. Ingatan mu en atanan a bilin ku dikomu, tánni awan
ti makapangagew ten piremyu mu. 12 En magtagumpay ay gamitán ku a essa
a adigi ten Templo nen Diyos ku. Mágyan dán siya haud a awan ti katapusan,
iukit ku dikona en ngaran nen Diyos ku, sakay en ngaran nen banuwan na.
Siya iyád en bigu a Jerusalem a dumibábbi a gubwat dilanget ten Diyos ku.
Iukit ku bi dikona en bigu ku a ngaran.
13 “Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten
simbaan hidi!”

En Mensahi ten Simbaan ti Laodicea

14 “Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Laodicea:
“Iddi en kinagi nen tehud a ngaran a Amen, en matapat sakay tatarudan
a tistigu, sakay siya en naggubwatan nen atanan a linalang nen Diyos.
15 Tukoy ku en gamet mu. Tukoy ku a awan ka malamig sakay awan ka
bi mainit. Mas maganda pa ni malamig ka dálla a lalabba oni mainit!
16 Nadid, gapu maligamgam ka, awan ka mainit oni malamig ay iloktab
taka! 17 Kákkagiyán mu a, ‘Mayaman kami sakay sagana ten atanan a bagay
sakay awan dán ti kailangan pa,’ peru en awan mu tukoy ay kakakagbi ka,
kahabaghabag, pubri, burák sakay eklas. 18 Kaya ipayu ku dikomu a mamali
ka dikoku ti puru a gintu tánni talaga a magin mayaman ka. Mamali ka bi
dikoku ti mapudew a badu tánni mawan en tagama mu ta eklas ka, sakay
gamot ti mata tánni maketa ka. 19 Punaán ku sakay parusaan en atanan a
minahal ku. Kaya magsumikap ka sakay pagsisiyan mu sakay adággan en
kasalanan mu hidi. 20 Kedák ten pintuwan a magtoktok. Ni deyaman en
mangsanig dikoku sakay bukasan na en pintuwan na ay sumáddáppák, sakay
mággatubeng kami a kuman. 21 En magtagumpay ay mággetnud a kasadát ku
ten trono ku. Kona dikoku a nagtagumpay, ay kasadát ku nadid en Ama ku
a mággetnud ten trono na.
22 “Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten
simbaan hidi!”

4

En Págsamba Dilanget

1 Káttapos ku a ketan i atananid a iyud, ay naketaák ti bukas a pintuwan
dilanget.
Sakay nasanig ku a ruway en boses a kumán a tánnug ni trumpeta a kinagi
na, “Sumangkay ka háddi ta ipeta ku dikomu en mangyari pa hidi káttapos
ni iyád.” 2 Pagdakaák a naputat ti Ispiritu, sakay netan ku en trono dilanget
sakay en mággetnud ten trono. 3 En rupa na ay magsiláng-siláng a kona ten
mahalaga a batu a jasper sakay kornalina. Nelebut ten trono en balangaw a

kumán a esmeralda. 4 Nelebut bi haud en duwapulu ay ti áppat a trono, sakay
balang essa ay tehud a mággetnud a tagapangasiwa, mágkapudew en badu di
sakay tehud hidi a manga kurona a gintu. 5 Tehud a maggubwat ten trono a
kilat, sakay mamagunonud a galungogung ni káddur. Sakay tehud bi a pittu a
maggitáng a simbuwan ten atubengán nen trono, iyud en pittu a ispiritu nen
Diyos. 6 Ten atubengán nen trono ay tehud a kumán a diget a bubug, tunay ti
letmang a kona ten kristal.

Nelebut ten áppat a panig nen trono en áppat a linalang a biyag a putat
ti mata ten atubengán ay ten adág di. 7 En purumeru a linalang a biyag ay
kumán a leon. En kaduwwa ay kumán a baka, sakay en katállu ay kumán
a tolay. En kaáppat ay kumán a magegbár a agila. 8 Balang essa dikodi ay
tehud a tággi-ánnám a pakpak; putat hidi ti mata ten atubengán ay ten adág
di. Awan hidi umimang a mágkakansiyonán aldew ay ti gibi ti kona háddi:

“Banal, banal, banal, en Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten atanan.
En Diyos ten nakalipas, en Diyos ten kasalukuyan, sakay en Diyos a
dumemát.”

9 Kada mágkansiyon en áppat a linalang a biyag ti papuri, parangal, sakay
pasalamat ten mággetnud ten trono a tehud a biyag a awan ti katapusan, 10 ay
en duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa ay lumuhud ten atubengán nen
trono. Sambaán di en mággetnud haud, en tehud a biyag a awan ti katapusan.
Iyalay di en kurona di ten atubengán nen trono, sakay kákkagiyán di a,

11 “Panginoon mi sakay Diyos mi!
Karapat-dapat ka a tumanggap ti papuri, karangalan, sakay kapang-
yariyan;
gapu siko en nanglalang ten atanan a bagay.
Sakay ginustu mu a manatili hidi, kaya linalang mu hidi.”

5

En Kasulatan sakay en Kordero

1 Netan ku en essa a kasulatan a tatawid nen mággetnud ten trono ten
kawanan na a lima. Tehud a sulat a magdili-dilipot, sakay nasiraduwan ti
pittu a silyu. 2 Sakay naketaák bi ti makapangyariyan a anghel a intanung na
ti mabegsák, “Deya en karapatdapat a mangsida ten silyu sakay mangbukas
ten kasulatan?” 3 Peru awan ti ketan maski ni essa dilanget man, ti lutaiday,
oni maski ti disalad ni lutaiday, a maari a mangbukas sakay mangileng
ten lasán nen kasulatan. 4 Minagsangeták ti hustu gapu awan ti netan a
karapatdapat a mangbukas sakay mangileng ten lasán na. 5 Peru kinagi
dikoku nen essa ten tagapangasiwa hidi, “Dyan ka dán magsanget! Ilingán
mu, en Leon a gubwat ten lahi ni Juda, en anak ni David, en nagtagumpay.
Siya en tehud a karapatan a mangsida ten pittu a silyu sakay mangbukas ten
kasulatan a nalukot.”

6 Káttapos ay tehudák a netan a essa a Kordero a mágtaknág ten pag-itan
nen tagapangasiwa hidi sakay nen trono a napalebutan nen áppat a linalang
a biyag. Tehud a palatandaan a binunu dán siya. Tehud siya a pittu a
saduk, sakay pittu a mata, siya iyád en pittu a ispiritu nen Diyos a pinaangay
na ti buuwiday a mundu. 7 Ummadeni en Kordero sakay ginewat na en
kasulatan ten kawanan a lima nen mággetnud ten trono. 8 Ten pákkaalap na
ten kasulatan, ay linumuhud ten atubengán nen Kordero en áppat a linalang
a biyag, sakay en duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa. Tehud a manga
tawid a alpa en balang essa sakay gintu a malukung a putat ti insenso, a

siya iyád en dasal nen tolay hidi nen Diyos. 9 Sakay nágkansiyon hidi ti bigu a
kansiyon a kona háddi:
“Siko en karapatdapat a mangalap ten kasulatan
sakay mangsida ten silyu na hidi.
Gapu binunu di ka, sakay ten pamamag-itan nen digi mu ay tinubus mu para
ten Diyos en atanan a tolay,
ten bawat lahi, upos, banuwan, sakay bansa.
10 Ginamet mu hidi a essa a lahi ni hari sakay kapadiyan
a magserbi ten Diyos;
sakay maghari hidi ti lutaiday.”
11 Káileng ku a ruway ay nasanig ku en boses nen linibu-libu sakay
minilyon-milyon a anghel. Pinalebutan di en trono, sakay en áppat a linalang
a biyag, sakay en tagapangasiwa hidi. 12 Ikákkansiyon di ti mabegsák a:
“En Kordero a binunu ay karapatdapat
a tumanggap ti kapangyariyan, kayamanan, karunungan, begsák,
karangalan, papuri sakay pággalang!”
13 Sakay nasanig ku a mamagkansiyonan en atanan a linalang dilanget, ti
lutaiday, disalad ni lutaiday, ten diget sakay ten atanan a ked haud:
“Iyatád ten mággetnud ten trono sakay ten Kordero,
en kapuriyan sakay karangalan, kaluwalhatian sakay kapangyariyan
a awan ti katapusan!”
14 Sakay tummábbig en áppat a linalang a biyag, “Amen!” Sakay linumuhud
en atanan nen tagapangasiwa hidi sakay sinumamba.

6

En Silyu hidi

1 Mineta ku a sinida nen Kordero en essa ten pittu a silyu. Sakay sássanigán
ku a nagupos en essa ten áppat a linalang a biyag, en boses na ay kumán
a káddur a kinagi na, “Karon hád!” 2 Káileng ku ay netan ku en kabayu a
mapudew, en mágkabayu ay tehud a tatawid a pana. Naátdenan siya ti kurona,
sakay lummakad dán a angay magtulos-tulos a magsakup.
3 Sinida nen Kordero en kaduwwa a silyu, sakay nasanig ku a kinagi nen
kaduwwa a linalang a biyag a, “Karon hád!” 4 Naketaák dámman ti kabayu a
madidig. En mágkabayu ay naátdenan ti kapangyariyan a magpasapul ti gera
ti lutaiday tánni mamagbunuwan i tolay. Naátdenan siya ti atakdug a ispada.
5 Sinida nen Kordero en katállu a silyu, sakay nasanig ku a kinagi nen
katállu a linalang a biyag a, “Karon hád!” Naketaák ti kabayu a mangitet.
Tehud a tatawid a timbangan en mágkabayu. 6 Tehudák a nasanig a boses a
kumán a gubwat ten páppágyanan nen áppat a linalang a biyag. Kinagi na,
“Essa la a takal a sebada i mabaliyid nen saldew a hornal, sakay tállu la a
takal a arina i mabaliyid ni halagaid a iyud. Peru dyan sidaán en langis ni
olibo sakay en alak!” 7 Sinida nen Kordero en kaáppat a silyu, sakay nasanig
ku a kinagi nen kaáppat a linalang a biyag a, “Karon hád!” 8 Sakay netan ku
en kabayu a malabut en kulor na. En ngaran nen mágkabayu ay Kamatayan,
sakay umunonud bi en Hades. Naátdenan hidi ti kapangyariyan ten kaáppat
a bahagi ni lutaiday a magbunu ten pamamag-itan nen ispada, aláp, bisestu
sakay mágkatapang a hayup.
9 Sinida nen Kordero en kalimma a silyu, sakay netan ku ten sarok nen al-
tar en kaluluwa nen binunu hidi gapu ten upos nen Diyos sakay ten matapat

di a págtistigu. 10 Pinumákraw hidi ti tunay ti begsák, “Panginoon a Makapangyariyan, banal sakay matapat! Dyan mu dán paalayán en pánghatul mu sakay págparusa ten tolay hidi a nangbunu dikomi.” 11 Naátdenan en balang essa dikodi ti mágkapudew a badu. Sakay kinagiyan hidi a umimang pa ti sabadit a panahun hanggan ni awan mabuu en bilang nen kákkapatkaka di hidi sakay kakagumanan ten págserbi kánni Cristo, a bunuwán bi a kaparehu di.

12 Dikona sinida nen Kordero en kaánnám a silyu, ay minaglinug ti tunay ti begsák. Nginumitet en aldew a kona ten damit a págluksa sakay en bulan ay dinumidig a kona ten digi. 13 Minágkaragrag en biton hidi dilanget a kona ten kákkaragrag nen butáng hidi nen kayu a igos ni parássán ti mabegsák. 14 Minawan en langet a kona ten kasulatan a bigla a linukot. En bukid hidi sakay en puduk hidi ay minágkawan ten dati di a puwestu. 15 Tinumagu ten kuwe-kuweba sakay ten batu-batu hidi en hari hidi ti lutaiday, kona bi hud en gubernador hidi, en pinunu hidi ni sundalu, en mágkayaman hidi, en tehud hidi a kapangyariyan, sakay en atanan a tolay alipin ay ten malaya. 16 Sakay kinagi di ten bukid hidi ay ten batu hidi a, “Taporan moy kami tánni awan mi ketan en rupa nen mággetnud ten trono, sakay tánni awan mi dán mabati en iyamut nen Kordero! 17 Gapu dummemát dán en makaánteng a aldew nen kákkebuhus nen iyamut di, a awan ti makapangtággád!”

7

En 144,000 a Minarkaan ti Israel

1 Káttapos ni iyud ay naketaák ti áppat a anghel a mágtaknág ten áppat a suluk ni munduwiday. Pugáddán di en áppat a parás tánni awan pala bumugsu ten luta, ten diget, o ni ten hádya man a kayu. 2 Sakay naketaák ti essa pa a anghel a magsangkay a gubwat ti sikatan, tawid na en págmarka nen Diyos a biyag. Pinákrawan na en áppat a anghel a inátdenan nen Diyos ti kapangyariyan a mangsida ten luta ay ten diget. 3 Kinagi na dikodi, “Dyan moy pa sidaán en luta, en diget, sakay en kakayuwan. Urayán moy pa a mamarkaan tam en muding nen tagapagserbi hidi nen Diyos tam.” 4 Sakay nasanig ku en bilang nen namarkaan, 144,000 gubwat ten sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel:

5 ten lahi ni Juda 12,000,
ten lahi ni Ruben 12,000,
ten lahi ni Gad 12,000,
6 ten lahi ni Aser 12,000,
ten lahi ni Neftali 12,000,
ten lahi ni Manases 12,000,
7 ten lahi ni Simeon 12,000,
ten lahi ni Levi 12,000;
ten lahi ni Isacar 12,000,
8 ten lahi ni Zabulon 12,000,
ten lahi ni Jose 12,000,
ten lahi ni Benjamin 12,000.

En Nagtagumpay hidi ten Atanan a Bansa

9 Káttapos ni iyud, ay netan ku en tunay ti kakpal ni tolay a awan ti makakaya a mangbilang! Gubwat hidi ten bawat bansa, lahi, banuwan, sakay bawat upos. Mágtaknág hidi ten atubengán nen trono sakay nen Kordero, sakay nakabadu hidi ti mapudew a tehud a manga tawid a palaspas. 10 Sakay ipáppákraw di, “En kaligtasan ay maggubwat ten Diyos tam a mággetnud ten trono sakay ten Kordero!” 11 Tinumaknág en atanan nen

anghel hidi a nepalebut ten trono, sakay en tagapangasiwa hidi ay ten áppat a linalang a biyag. Linumuhud hidi ten atubengán nen trono sakay sinumamba ten Diyos. 12 Kinagi di, “Amen! Kao nen Diyos tam en kapuriyan, kaluwalhatian, karunungan, pasalamat, karangalan, kapangyariyan, sakay begsák a awan ti katapusan! Amen.”

13 Sakay tinanungák nen essa ten tagapangasiwa hidi, “Deya i nakabaduwen hidi ti mapudew, sakay hádya i gubwat diyid?” 14 “Awan ku ben tukoy,” kagi ku. “Siko i makatukuyid.”

Sakay kinagi na dikoku, “Hidi en nagtagumpay káttapos nen mahigpit a pahirap. Lininis di sakay pinapudew ten digi nen Kordero en badu di. 15 Iyán i dahilanid ni bakin ked hidi ten atubengán nen trono nen Diyos sakay magserbi dikona ten templo aldew ay ti gibi. Sakay en mággetnud ten trono en mangalaga dikodi. 16 Awan dán hidi magaláp o ni mauwaw; awan dán hidi makagkag ten aldew oni mapasi ten ányaman a matindi a init. 17 Gapu en Kordero a ked ten ditángnga nen trono en mangalaga dikodi. Iyangay na hidi ten bukal hidi a makapangatád ti biyag; sakay pahidán nen Diyos en atanan a luwa ten mata di.”

8

En Kapittu a Silyu

1 Dikona sidaán nen Kordero en kapittu a silyu, ay nagkahud ti katahimikan dilanget ten alay nen manga kalahating odas. 2 Káttapos ay netan ku en pittu a anghel a mágtaknág ten atubengán nen Diyos, sakay naátdenan en balang essa dikodi ti trumpeta. 3 Dummemát en essa pa a anghel a tehud a tawid a págtutudan ti insenso a gintu, sakay angay tinumaknág ten atubengán nen altar. Inátdenan siya ti makpal a insenso para iyalay na ten gintu a altar ten atubengán nen trono a kaguman en dasal nen pinili hidi nen Diyos. 4 Mágdisu-disunu en asok nen insenso a gubwat ten lima nen anghel a tamu ten atubengán nen Diyos kaguman en dasal nen pinili hidi nen Diyos. 5 Káttapos ni iyud, ay nangalap en anghel ti genggeng ten altar sakay indátton na ten págtutudan ti insenso, sakay imbudas na ten luta. Pagdaka a nagkáddur, tehud a galungogung, nagkilat, sakay naglinug.

En Pittu a Trumpeta

6 Sakay hinumanda en pittu a anghel tánni yopyopan di dán en trumpeta di.

7 Dikona yopyopan nen purumeru a anghel en trumpeta na, ay naguden ti iyelo sakay apoy a tehud a kahalu a digi. Minatutud en katállu a bahagi nen luta, en katállu a bahagi nen kakayuwan, sakay en atanan a biyag a lamon.

8 Dikona yopyopan nen kaduwwa a anghel en trumpeta na, ay tehud a tinumáppug ten diget a kumán a dikál bukid a mággapo-apoy. Nagin digi en katállu a bahagi nen diget. 9 Minágkatay en katállu a bahagi nen linalang hidi a ked ten diget, sakay minawasak en katállu a bahagi nen sasakyan hidi a pangdiget.

10 Dikona yopyopan nen katállu a anghel en trumpeta na, ay minatápduk a gubwat dilanget en dikál a biton. Mággita-gitáng a kumán a simbuwan, sakay tinumáppug ten katállu a bahagi nen konayan hidi sakay bukal. 11 I bitonid a iyud ay ngángngaranan a Mapet. Pinumet en katállu a bahagi nen dinom, sakay makpal a tolay en natay káttapos di a nakainom ti dinomid a iyud.

12 Dikona yopyopan nen kaáppat a anghel en trumpeta na, ay napinsala
en katállu a bahagi nen aldew, nen bulan, sakay nen biton hidi, kaya
nawan en katállu a bahagi nen demlag di. Dinumiklám en katállu a bahagi
nen maghapun, sakay awan dán ti nangdemlag ten katállu a bahagi nen
magdamag.
13 Káttapos ni iyud ay naketaák ti agila a magegbár ten kalawakan. Nasanig
ku en ipáppákraw na a, "Tunay a makaaánteng i mangyariyid ten ked hidi ti
munduwiday káttánnug nen tállu pa a trumpeta, ni yopyopan dán nen tállu a
anghel!"

9

1 Nadid, dikona yopyopan nen kalimma a anghel en trumpeta na, ay
naketaák ti essa a biton a natápduk ten luta; inyatád ten biton en susi nen
ábbut a tunay ti kadsalad. 2 Dikona bukasan na en ábbut ay lummuwas en
asok a mabagál a kumán a asok nen dikál a tutud, kaya dinumiklám en aldew
sakay en kalawakan. 3 Minamagluwasan en dudun hidi ten asok sakay
kinumalat ten luta. Naátdenan hidi ti kapangyariyan a mangpasaket ti kona
ten dággás nen ánnepet. 4 Nakagiyan hidi a dyan di sidaán en lamon hidi,
kakayuwan oni ányaman a mula. Nan en tolay la hidi a awan ti marka nen
Diyos ten muding di en pasaketan di. 5 Awan napakultadan en dudun hidi a
bunuwán en tolay hidi, nan pahirapan di la hidi ten alay nen limma a bulan.
Kumán a dággás nen kagat ni ánnepet en kagat nen dudun hidi. 6 Ten alay
ni panahunid a iyud ay aryokán nen tolay hidi en kamatayan, peru awan di
ketan. Gustuwán di a matay, peru adeyuwan hidi nen kamatayan.
7 Kumán a kabayu a nakahanda para ti labanan en dudun hidi. Tehud
hidi a kumán a kurona a gintu, sakay en rupa di ay kumán a rupa ni tolay.
8 Kumán a buuk ni bábbi en buuk di, sakay kumán a ngipán ni leon en
ngipán di. 9 Tehud a takáp en rakaw di a baluti a bakal, sakay en lapaklapak
nen pakpak di ay kumán a karudukud nen makpal a karuwahe a guyud ni
kabayu a pasugud ti labanan. 10 Tehud hidi a ipos a tehud a tibu a kona
ten ánnepet. Ked ten ipos di en kapangyariyan di a magpasaket ti tolay ten
alay nen limma a bulan. 11 En pinunu di ay en anghel a mágbantay ten ábbut
a tunay ti kadsalad. En ngaran na ten upos a Hebreo ay Abadon, sakay ti
Griego ay Apolion (en kahulugan na ay "Tagapagsida.")
12 Linumipas dán en purumeru a pahirap; tehud padi a duwwa a pademát.
13 Dikona yopyopan nen kaánnám a anghel en trumpeta na, ay nasanig ku
en boses a maggubwat ten áppat a suluk nen gintu a altar a ked ten atubengán
nen Diyos. 14 Kinagi na ten kaánnám a anghel a tehud a trumpeta, "Okbisan
mu en áppat a anghel a nakagapus ten gilid nen dikál a dinom a Eufrates."
15 Kaya pinalaya en áppat a anghel ay tánni mangbunu ten katállu a bahagi
nen atanan a tolay ti munduwiday. Sadya a nelaan hidi para ti iyád ten
tama a odas, aldew, sakay taon. 16 Nakagi dikoku a en bilang nen sakup
di a sundalu a nakakabayu ay duwwa a datos a milyon. 17 Netan ku ten
pamamag-itan nen pangitain en kabayu hidi. En mágkabayu hidi ay tehud
a baluti a madidig a kakulor ni apoy, asul a kumán a safiro, sakay madilaw a
kumán a asupre. Kumán a ulu ni leon en ulu nen kabayu hidi, sakay tehud a
magluwas ten ngusu di a apoy, asok, sakay asupre. 18 Hidi iyád en tállu a salot
a nangbunu ten katállu a bahagi nen katolayan ti munduwiday, apoy, asok,
sakay asupre a magluwas ten ngusu di. 19 En kapangyariyan nen kabayu

hidi ay ked ten ngusu di, sakay ten ipos di. En ipos di ay kumán a biklat a tehud a ulu, saiyád en gamitán di a pagpasaket ti tolay.
20 En tolay hidi a nawarak, en awan hidi natay ten salot ay awan hidi nagsisi. Awan hidi inumimang a magsamba ten dimonyo hidi, sakay ten diyos-diyosan hidi a hidi labi en nanggamet. Diyos-diyosan hidi a gintu, silber, tangsu, batu, sakay kayu a awan maketa, makasanig, oni makalakad. 21 Awan di bi pinagsisiyan en pámmunu di, págdaya, pángngalunya sakay págtakaw.

10

En Anghel sakay en Badit a Kasulatan

1 Káttapos ay naketaák ti essa pa a makapangyariyan a anghel a magdibábbi a gubwat dilanget. Nabalut siya nen panganurin sakay tehud a balangaw ten áoluwan na. Makasili a kumán a aldew en rupa na, sakay kumán a adigi a apoy en babásset na. 2 Tehud siya a tatawid a nakabukas a badit a kasulatan. Sakay intáppak na ten diget en kawanan na a básset, sakay en kawiri ay ten luta. 3 Sakay pinumákraw siya, en boses na ay kumán a oryab ni leon. Tinábbig siya nen pittu a maggalungogung a káddur. 4 Kállipas nen galungogung nen káddur ay isulat ku dán nakuwan peru nasanig ku en boses a gubwat dilanget a kinagi na, "Ilihim mu en kinagi nen pittu a káddur, dyan mu dán isulat!"
5 Sakay indisunu nen anghel a netan ku a tumáttáppak ten diget sakay ten luta en kawanan na a lima, 6 sakay nanumpa ten ngaran nen Diyos a tehud a biyag a awan ti katapusan a nanglalang ten langet, ten luta, ten diget, sakay ten atanan a ked haud. Kinagi nen anghel, "Awan dán magmalay! 7 Kapag yinopyopan dán nen kapittu a anghel en trumpeta na, ay igamet dán nen Diyos en lihim na a planu a kona ten impahayag na ten tagapagserbi na hidi a propeta."
8 Káttapos ay nákpágguron dikoku a ruway en boses a nasanig ku a gubwat dilanget, kinagi na, "Umadeni ka ti anghelen a tumáttáppak ti digeten sakay ti lutaen, sakay alapán mu en tatawid na a kasulatan a nakabukas." 9 Kaya ummadeniyák ten anghel sakay inagid ku en kasulatan. Kinagi na dikoku, "Alapán mu sakay kanán mu. Mapet iyán ti gusok muwen, peru matam-is a kona ten pulut ti ngusu muwen." 10 Inalap ku en kasulatan sakay kinan ku. Matam-is ngani a kona ten pulut, peru dikona metállán ku dán ay pinumet en gusok ku. 11 Sakay kinagi di dikoku, "Kailangan a ipahayag mu a ruway en pekagi hidi nen Diyos tungkul ten tolay hidi, bansa, upos, sakay hari."

11

En Duwwa a Tistigu

1 Káttapos, ay tehud a nangatád dikoku ti págsukat a kumán a sarukud sakay kinagi na dikoku, "Tumaknág ka, ta angen mu sukatán en templo nen Diyos sakay en altar. Bilangán mu bi en magsamba hidi haud. 2 Peru dyan mu dán sukatán en laguwerta nen templo, ta neatád dán iyud ten tolay hidi a awan maka-diyos. Awan di igagalang en Banal a Siyudad ten alay nen áppat a pulu ay ti duwwa a bulan. 3 Peru utusan ku en duwwa ku a tistigu a nakabadu ti kostal, sakay ten alay nen 1,260 a aldew ay ipahayag di en mensahi a gubwat ten Diyos."
4 I tistiguwid a hidi iyád ay en duwwa a ponan a olibo sakay en págdáttonan ti simbuwan a ked ten atubengán nen Panginoon ti lutaiday. 5 Ni tehud a

masor a mangpasaket dikodi, ay lumuwas en apoy ten ngusu di a mangtutud
ten kadima di. Ni magkakonahud ay matay en balang masor a mangpasaket
dikodi. 6 Tehud hidi a kapangyariyan a mangpugád ten uden dilanget
mentras a magpahayag hidi ten mensahi a gubwat ten Diyos. Tehud bi hidi
a kapangyariyan a pagin-digiyán en dinom, sakay mángpademát ti salot ti
lutaiday ányaman a odas a gustuwán di.

7 Káttapos di a magpatunay, ay umawas en essa a halimaw ten ábbut a
tunay ti kadsalad sakay mákpaglaban dikodi. Taluwán hidi nen hayup sakay
bunuwán na hidi, 8 en bangkay di ay mapáppabayan ten karsada nen dakila
a siyudad a en patalinhaga a págngaran di ay Sodoma oni Egipto. Haud bi
a nepaku ten kudus en Panginoon di. 9 Ten alay nen tállu a aldew ay ti
kalahati, en bangkay di ay áelingán nen katolayan a gubwat ten iba-iba a
lahi, tribu, upos, sakay bansa. Awan hidi pumayag a ilábbáng en bangkay
hidi. 10 Ipagsaya nen atanan a tolay ti munduwiday en kákkatay nen duwwa
a tistigu. Mamággatáddan hidi ti rigalu ten kasayaan di, gapu i duwwaid a
iyád a propeta ay nangatád dikodi ti dikál a kahirapan. 11 Peru kállipas nen
tállu a aldew ay ti kalahati, ay summáddáp dikodi en angás a makapangatád
ti biyag a gubwat ten Diyos, sakay tinumaknág hidi. Mineántingan ti hustu
en naketa hidi dikodi. 12 Sakay nakasanig hidi ti mabegsák a boses a gubwat
dilanget a kinagi na, “Sumangkay kam háddi!” Sinumangkay hidi dilanget
ten pamamag-itan nen panganurin mentras a umáeleng en kadima di hidi.
13 Sakay ti odasid biyid a iyud ay naglinug ti tunay ti begsák. Nasida
en kasapulu a bahagi nen siyudad, sakay pittu a libu a tolay en natay.
Mineántingan en naburay hidi a tolay, sakay pinuri di en Diyos dilanget.

14 Lummipas dán en kaduwwa a pahirap, sakay dumáddadedemát dán en
katállu.

En Kapittu a Trumpeta

15 Nadid, dikona yopyopan dán nen kapittu a anghel en trumpeta na,
ay tehud a mágkabegsák a boses a gubwat dilanget a nagkagi, “Nadid en
pághari ti munduwiday ay neagton dán ten Panginoon tam, sakay ten pinili
na. Sakay maghari siya a awan ti katapusan!” 16 Sakay en duwapulu ay ti
áppat a tagapangasiwa a mággetnud ten trono di ten atubengán nen Diyos ay
linumuhud sakay sinumamba dikona. 17 Kinagi di,

“Panginoon a Diyos a Makapangyariyan ten atanan, Diyos ten kasalukuyan,
sakay Diyos ten nakalipas!
Magpasalamat kami ta ginamit mu en kapangyariyan mu a awan ti katapu-
san
sakay nagsapul ka dán a maghari!
18 Maiyamut a tarud en awan hidi tumenggi dikomu.
Gapu dinumemát dán en panahun nen iyamut mu,
en pághatul ten patay hidi,
sakay en págpiremyu mu ten propeta hidi a tagapagserbi mu,
sakay ten banal mu hidi, sakay ten atanan a tehud a ánteng dikomu,
mataas ay ti mababa.
Panahun dán tánni puksaán mu en nangsida hidi ti munduwiday.”

19 Sakay nabukasan en templo nen Diyos dilanget, netan en Kaban nen
Tipan ten disalad. Káttapos ay nagkahud ti kilat, sakay nagkáddur. Nagkahud
ti mágkabegsák a reraw, naglinug, sakay naguden ti iyelo.

12

En Bábbi sakay en Dragon

1 Káttapos ni iyud ay tehud a linumitaw dilanget a makataka-taka a senyal.
Tehud a essa a bábbi a nabaduwan ten aldew sakay mágtopu ten bulan: en
ulu na ay tehud a kurona a sapulu ay ti duwwa a biton. 2 Paghilaban dán
siya kaya magpákraw gapu ten saket a mabati na ten pággenak na.
3 Tehud pa a essa a senyal en linumitaw dilanget: essa a madidig a dragon
a tunay ti kadikál. Tehud siya a pittu a ulu sakay sapulu a saduk, tehud a
manga kurona en balang essa ten ulu na hidi. 4 Kinarid na ten ipos na en
katállu a bahagi nen biton hidi dilanget sakay insapwar na ten luta. Káttapos
ay tinumaknág siya ten áoyadan nen bábbi a magenak tánni itálmok na en
anak kálluwas na. 5 Minagenak en bábbi ti lállaki, peru tehud a nangagew
ten anak sakay inyangay na ten Diyos, ten trono na. I anakid a iyád en
netakda a maghari ten atanan a bansa ten pamamag-itan nen sarukud a
bakal. 6 Ginuminan en bábbi ten kaparangan, ten lugar a inhanda nen Diyos
para dikona. Maalagaan siya haud ten alay nen 1,260 a aldew.
7 Káttapos ni iyud ay nagkahud ti gera dilanget. Inggiyya ni Miguel en
anghel na hidi a geraán en dragon sakay en nasakupan na hidi. 8 Minatalu en
dragon sakay en nasakupan na hidi, sakay pinalayas hidi dilanget. 9 Imbut
en dikál a dragon, siya en matanda a biklat a en ngaran na ay Diyablo oni
Satanas, dinaya na i buuwid a mundu. Imbut siya ti lutaiday a kaguman en
nasakupan na hidi.
10 Sakay nasanig ku en mabegsák a boses a gubwat dilanget a kinagi na,
"Dinumemát dán en págligtas nen Diyos! Impeta na dán en begsák na
bilang hari! Impeta bi ni Cristo en kapangyariyan na! Gapu pinalayas
dán dilanget en mággausigán a aldew ay ti gibi ten kákkapatkaka tam hidi.
11 Nagtagumpay hidi kontra ten diyablo ten pamamag-itan nen digi nen
Kordero, sakay ten págtistigu di ten katutuhanan gapu awan di kinasayan-
gan en biyag di. 12 Kaya magsaya kam, sikam a mágyan dilanget! Peru
makaaánteng i danasán moyid sikam luta ay ti diget, ta en dikál a iyamut nen
diyablo ay ibaling na dikomoy! Gapu tukoy na a sabadit dálla en panahun
na."
13 Dikona ketan nen dragon a imbut siya ti lutaidi, ay hinagad na en bábbi
a náng-enak ten anak a lállaki. 14 Peru naátdenan en bábbi ti pakpak ni dikál
a agila tánni makaegbár siya a tamu ten kaparangan. Itagu siya haud ten
alay nen tállu a taon ay ti kalahati tánni maligtas siya ten iyamut nen dragon.
15 Minánng-obla en biklat ti dinom a kumán a konayan tánni meanud en bábbi.
16 Peru ginumángngak en luta sakay sinángrop na en dinom a inyobla nen
dragon kaya naligtas en bábbi. 17 Gapu ten iyamut nen dragon, ay binalingan
na a geraán en naburay a lahi nen bábbi. Hidi iyád en tolay hidi a sumássunud
ten utus nen Diyos sakay nanatili a tapat ten inhayag ni Jesus a katutuhanan.
18 Sakay tinumaknág ten gilid nen diget en dragon.

13

En Duwwa a Halimaw

1 Káttapos ay naketaák ti halimaw a inumuwat ten diget, tehud siya a pittu
a ulu sakay sapulu a saduk. Tehud a kurona en bawat saduk na, sakay bawat
essa ten ulu na ay tehud a nakasulat a ngaran a panglait ten Diyos. 2 En
halimaw ay kumán a idsura ni leopardo, en babásset na ay kumán a básset ni

oso, sakay en ngusu na ay kumán a ngusu ni leon. Inyatád nen dragon dikona
en sadili na a begsák, en trono na, sakay en malawak na a kapangyariyan.
3 En essa ten ulu hidi nen halimaw ay kumán a nagkahud ti dikál a talingu,
a ni ilingán ay kákkatayan peru nagpiyya. Kaya minagtaka en atanan tolay ti
munduwiday sakay inumunonud hidi dikona. 4 Sinamba nen atanan a tolay
en dragon gapu inyatád na en kapangyariyan na ten halimaw. Sinamba di
bi en halimaw a kinagi di, “Deya makapangpantayid ten halimaw? Deya
makakayaid a lumaban dikona?”
5 Pinakultadan en halimaw a makapaghambug, manglait ten Diyos, sakay
maghari ten alay nen áppat a pulu ay ti duwwa a bulan. 6 Linait na ngani
en Diyos, en ngaran nen Diyos, en páppágyanan nen Diyos, sakay en atanan
nen ked dilanget. 7 Pinakultadan bi en halimaw a manggera sakay mangtalu
ten pinili hidi nen Diyos. Sakay naátdenan siya ti karapatan a mamahala
ten balang lahi, tribu, upos, sakay bansa. 8 Sumamba dikona atanan tolay
a ked ti lutaiday, puwera la ten tolay hidi a nakasulat en ngaran di ten libru
nen biyag sapul pa dikona a lalangán i munduwiday. I libruwid a iyád ay
bábbantayan nen nabunu a Kordero.
9 “En makasanig ay mágsanig! 10 En netakda a mabihag ay sadya a mabihag;
en netakda a matay ti ispada ay sadya a matay ti ispada. Kaya kailangan a
magpakatatag sakay magin tapat en pinili hidi nen Diyos.”
11 Nadid, naketaák dámman ti essa pa a halimaw a linumitaw ten luta.
Tehud siya a duwwa a saduk a kona ten saduk nen bul-u a tupa, peru en
pággupos na ay kumán a pággupos nen dragon. 12 Ginamit na en atanan a
kapangyariyan nen purumeru a halimaw tánni patupad na en kagustuwan
na. Pinilit na a pinasamba ten atanan a tolay ti munduwiday en purumeru
a halimaw, en tehud a talingu a makatay peru nagpiyya. 13 Naggamet ti
makataka hidi a bagay en kaduwwa a halimaw, nángpadibábbi pa ti apoy
a gubwat dilanget a áelingán nen katolayan. 14 Lininlang na en atanan a
tolay ti lutaiday ten pamamag-itan nen makataka hidi a gággamitán na ten
atubengán nen purumeru a halimaw. Naakit na en katolayan a maggamet ti
ribultu nen purumeru a halimaw, en natalinguwan ti ispada peru nagpiyya.
15 Pinakultadan en kaduwwa a halimaw a átdenan na ti biyag en ribultu.
Kaya nakapagupos en ribultu, sakay pinabunu na en atanan nen awan hidi
sumamba dikona. 16 Sapilitan a pinamarka nen kaduwwa a halimaw en
kawanan a lima oni muding nen atanan a tolay. Mataas man oni mababa,
mayaman oni mahirap, alipin sakay malaya. 17 Sakay awan ti maari a
mamali oni maglaku mentras a awan ti marka nen ngaran nen halimaw, oni
nomiru a katumbas nen ngaran na.
18 Kailangan háddi en karunungan: maari a matukuyan nen deyaman a
matalinu en kahulugan nen bilang a katumbas nen ngaran nen halimaw,
gapu ngaran iyád ni tolay. En bilang na ay 666.

14

En Kansiyon nen Tinubus hidi

1 Nadid, káileng ku ay netan ku en Kordero a mágtaknág ten Bukid a Sion,
kaguman na en 144,000 a tolay. Nakasulat ten muding di en ngaran nen
Kordero sakay en ngaran nen Ama na. 2 Sakay nasanig ku en boses a gubwat
dilanget a kumán a tánnug ni tagmák ten diget sakay galungogung ni káddur.
En boses a nasanig ku ay kumán a tánnug nen mamagtugtugan hidi ti alpa.
3 Mágkansiyon en 144,000 ti bigu a kansiyon ten atubengán nen trono, ten

áppat a linalang a biyag, sakay ten tagapangasiwa hidi. Awan ti agum a makakansiyon ti kansiyonid a iyud nan hidi la a tinubus ti munduwiday.
4 Hidi iyád en lállaki hidi a nanatili a malinis, awan hidi nagkahud ti ányaman
a kaugnayan ti bábbi. Inunonud di en Kordero hádya man en angayan na.
Tinubus hidi ten buu a katolayan bilang purumeru a alay ten Diyos sakay
ten Kordero. 5 Awan di napurbaan a nagbuli-buli, sakay awan ti mepintas
dikodi.

En Tállu a Anghel

6 Káttapos ay naketaák ti essa pa a anghel a magegbár ten kalawakan.
Tatawid na en awan ti katapusan a Maganda a Bareta tánni ipangaral ten
tolay ti lutaiday, ten bawat bansa, lahi, upos, sakay banuwan. 7 Kinagi na ti
mabegsák, "Magkahud kam ti ánteng ten Diyos, sakay parangalan moy siya!
Gapu dinumemát dán en odas nen pághatul na. Sambaán moy en Diyos a
nanglalang ten langet, luta, diget, sakay ten bukal hidi nen dinom!"
8 Tehud a inumunud a kaduwwa a anghel sakay kinagi na, "Binumagsak
dán! Binumagsak dán en makapangyariyan a Babilonia! Pinainom na en
atanan a tolay ten alak nen kahalayan na!"
9 Sakay inumunud dámman en katállu a anghel sakay impákraw na a,
"Ni deyaman en sumamba ten halimaw sakay ten ribultu na, sakay en
nagpamarka ten muding na oni ten lima na, 10 ay painomán nen Diyos ten
alak nen iyamut na a awan ti hahalu a nebuhus ten tasa nen iyamut na.
Pahirapan hidi ten apoy sakay ten asupre ten atubengán nen banal hidi a
anghel sakay nen Kordero. 11 En asok nen apoy a mangpahirap dikodi ay
magdisunu a awan ti katapusan. Aldew ay ti gibi ay awan makaimang ten
pághirap di en sinumamba hidi ten halimaw sakay ten ribultu na, sakay en
namarkaan hidi ten ngaran na."
12 Kailangan a magpakatatag en pinili hidi nen Diyos, en sumássunud hidi
ten utus nen Diyos sakay manatili ten pánnampalataya kánni Jesus.
13 Sakay nasanig ku en boses a gubwat dilanget a kinagi na, "Isulat mu
iddi: sapul nadid ay pinagpala en magserbi hidi ten Panginoon a hanggan
kamatayan!" Sakay kinagi nen Ispiritu, "Tatarudan! Matapos dán en
pághirap di, gapu en mangpatunay ten katapatan di hidi ay en ginamet di."

En Pággapas

14 Káileng ku, ay naketaák ti mapudew a diklám. Sakay mággetnud ten
panganurin en kumán a Anak nen Tolay, tehud siya a kurona a gintu sakay
tehud a tatawid a matalas a gapas.
15 Sakay naketaák ti essa pa a anghel a linumuwas ten templo. Sakay
kinagi na ti mabegsák ten mággetnud ten panganurin, "Gamitán mu dán i
gapas muwen, maggapas ka dán gapu sákgapas dán, nalutu dán en gapasán
ti lutaiday! 16 Ginamit ngani nen mággetnud ten panganurin en gapas na,
sakay ginapas na en dapat a gapasán ti lutaiday.
17 Nadid, tehud dámman a essa a anghel a linumuwas ten templo dilanget;
tehud bi siya a tawid a matalas a karit.
18 Tehud a linumuwas a essa pa a anghel ten altar. Siya en nakabahala
ten apoy ten altar. Kinagi na ten anghel a tehud a tawid a matalas a karit,
"Gamitán mu dán i karit muwen, aniyán mu dán en atanan a kaubasan ti
lutaiday, ta nágkalutu dán!" 19 Kaya ginamit nen anghel en karit na, sakay
binuras na en atanan a ubas, sakay induru na ten págpáspássan ti ubas. En
págpáspássan ti ubas ay simbulu nen matindi a iyamut nen Diyos. 20 Pináspás

di en ubas hidi ten luwas nen banuwan, sakay sapul ten págpáspássan ay linumangáp en digi a inumabut en lawak na ti hanggan tállu a datos a kilometru sakay halus duwwa a metros en kabáttong na.

15

En Katapusan hidi a Salot

1 Sakay netan ku bi en essa pa a makataka a pangitain dilanget: tehud a pittu a anghel a tehud a tawid a pittu a salot. Hidi iyád en katapusan hidi a salot gapu háddi a matapos en iyamut nen Diyos.

2 Tehudák a netan a kumán a diget a kristal a mágga po-apoy. Mineta ku bi en nangtalu hidi ten halimaw sakay ten letratu na sakay ten tehud a ngaran a katumbas ni nomiru. Mágtaknág hidi ten diget a kristal, tatawid di en alpa hidi a inyatád nen Diyos dikodi. 3 Mágkansiyon hidi ten kansiyon ni Moises a tagapagserbi nen Diyos, sakay ten kansiyon nen Kordero;

“Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten atanan,
dakila sakay kahanga-hanga en gamet mu hidi!
Siko a Hari nen bansa hidi,
Matuwid sakay tatarudan en paraan mu hidi!
4 Deya i awanid manteng dikomu, Panginoon?
Deya i awanid mangpuri ten ngaran mu?
Siko la en banal!
Atanan a bansa ay umadeni
sakay sumamba dikomu,
gapu netan nen atanan en matuwid mu hidi a gamet.”

5 Káttapos ni iyád, ay netan ku bi a binumukas en templo dilanget, en Sagradu a Tolda a bilay nen kasunduwan nen Diyos ay ten tolay. 6 Linumuwas ten templo en pittu a anghel a tehud a tawid a pittu a salot. Nakabadu hidi ti malinis sakay makasili ten pudew na, sakay tehud hidi a baregkás a gintu ten rakaw di. 7 Inyatád dikodi nen essa ten áppat a linalang a biyag en pittu a malukung a gintu a putat ten iyamut nen Diyos, a biyag ti awan ti katapusan. 8 En templo ay naputat ti asok a gubwat ten kaluwalhatian sakay kapangyariyan nen Diyos sakay awan ti makasáddáp ten templo mentras awan matapos en pittu a salot a tawid nen pittu a anghel.

16

En Malukung hidi nen Iyamut nen Diyos

1 Nasanig ku en mabegsák a boses a gubwat ten templo a nangutus ten pittu a anghel, “Kammoy dán, ibulak moy dán ten luta en lasán nen pittu a malukung nen iyamut nen Diyos!”

2 Sakay lummakad en purumeru a anghel sakay imbulak na ten luta en lasán nen malukung na. Kaya nagkahud ti mágkaapdás sakay makadingát a talingu en tolay hidi a tehud a marka nen halimaw, sakay en sinumamba hidi ten letratu na.

3 Imbulak nen kaduwwa a anghel en lasán nen malukung na ten diget. En dinom ay nagin kumán a digi ni patay a tolay, sakay natay en atanan a linalang a mabiyag ten diget.

4 Imbulak nen katállu a anghel en lasán nen malukung na ten konayan hidi sakay bukal, sakay nagin digi bi hidi. 5 Sakay nasanig ku a kinagi nen anghel a nakabahala ten dinom hidi,

“Makatarungan en hatul mu, siko a Banal,

a biyag nadid sakay tenhud.
6 En nangpabulos hidi ten digi nen pinili hidi nen Diyos sakay nen propeta hidi
ay inátdenan mu ti digi a inumán di.
Iyán i dapatid dikodi!"
7 Sakay nasanig ku en boses a gubwat ten altar, a kinagi na,
"Tarud, Panginoon a Diyos a Makapangyariyan ten atanan,
talaga a matuwid sakay tama en hatul mu hidi!"
8 Sakay imbulak bi nen kaáppat a anghel en lasán nen malukung na ten aldew. Sakay naátdenan en aldew ti kapangyariyan a tutudán na en tolay hidi ten matindi a init na. 9 Nágkatutud ngani hidi ten matindi a init, peru embes a magsisi hidi sakay umadág ten kasalanan di hidi sakay magpuri ten Diyos, ay linapastangan di pa en ngaran nen Diyos a tehud a kapangyariyan a mángpaangay ti kona hidi haud a salot.
10 Imbulak bi nen kalimma a anghel en lasán nen tawid na a malukung ten trono nen makaánteng a hayup, sakay dinumiklám en kahariyan na. Ingkaga-kagat nen tolay hidi ten dila di en apdás, 11 sakay linapastangan di en Diyos gapu ten mabati di a hirap sakay ten talingu di hidi. Peru awan bi hidi nagsisi sakay inumadág ten gamet di hidi a mágkadukás.
12 Sakay imbulak nen kaánnám a anghel en lasán nen tawid na a malukung ten dikál a konayan a Eufrates. Minamadiyan en konayan sakay nagkahud ti paglakadan en hari hidi a gubwat ti sikatan. 13 Sakay mineta ku a magluwas ten ngusu nen dragon, sakay nen halimaw, sakay nen liwat a propeta, en tállu a mágkadingát a ispiritu a kumán a idsura ni tukak. 14 Hidi iyád ay ispiritu ni dimonyo a mággamet ti makataka a bagay. Linebut di en atanan a hari ti munduwiday tánni ipunán para ten labanan ten dakila a Aldew nen Diyos a Makapangyariyan ten atanan.
15 "Mágsanig kam! Dumemátták a kona ten káddemát nen mágtakaw! Pinagpala en pirmi la a lukag sakay nakabadu dán. Awan siya maglakad a eklas sakay awan mepasaniki ten atubengán nen katolayan!"
16 Sakay pinisan nen ispiritu en hari hidi ten lugar a Armagedon ten upos ni Hebreo.
17 Káttapos ni iyád, ay imbulak nen kapittu a anghel en lasán nen tawid na a malukung ten kalawakan. Sakay tehud a nagupos ti mabegsák a gubwat ten trono ten templo, kinagi na, "Natapos dán!" 18 Nagkilat, nagkáddur, sakay naglinug ti tunay ti begsák. Iyád en kabegsákkan a linug sapul dikona a lalangán en tolay ti munduwiday. 19 Minahati ti tállu a bahagi en dikál a siyudad, sakay minawasak en siyudad hidi ti munduwiday. Awan ngani nakaligtas ten parusa nen Diyos en tanyag a Babilonia. Pinainom siya nen Diyos ten tasa nen alak nen matindi a iyamut na. 20 Minágkawan en atanan a puduk, sakay minágkawan en atanan a bukid. 21 Naguden ti dáddekál a táppeng ni iyelo a kumilu ti manga limmapulu a kilu balang essa, sakay nágkatáppelan en katolayan. Sakay linapastangan nen katolayan en Diyos gapu ten makaánteng a salot a danasán di!

17

En Raina ni Kahalayan

1 Káttapos, ay en essa ten pittu a anghel a tehud a tawid a pittu a malukung ay inumadeni dikoku sakay kinagi na, "Karon hád, ta ipeta ku dikomu ni

konya a parusaan en raina ni kahalayan a mággetnud ten dibabew nen
makpal a konayan. 2 Nangalunya en hari hidi ti lutaiday ti bábbiyid a iyád,
sakay linasing na en tolay hidi ti munduwiday ten alak nen kahalayan na."
3 Tenhud ay kedák ten kapangyariyan nen Ispiritu, sakay intugánnák nen
anghel ten parang. Mineta ku haud en essa a bábbi a mágsakay ten madidig
a halimaw. En makaánteng a hayup ay tehud a pittu a ulu sakay sapulu a
saduk, sumássulat ten babággi na en upos hidi a páglapastangan ten Diyos.
4 En badu nen bábbi ay inubi sakay madidig. En alahas na hidi ay gintu,
mahalaga a batu, sakay perlas. Tatawid na en tasa a putat ten atanan a
gamet na a sinumpa sakay makasaniki a kahalayan. 5 Nakasulat ten muding
na en ngaran a tehud a lihim a kahulugan, "En tanyag a Babilonia, en ina
nen mángngalunya hidi sakay atanan a kahalayan ti lutaiday." 6 Sakay en
pangileng ku dikona ay lasing ten digi nen tolay hidi nen Diyos a binábbunu
gapu kánni Jesus.
Minalisesák ten pákketa ku dikona. 7 "Bakin malises ka?" kagi nen anghel
dikoku. "Kagiyán ku dikomu en kahulugan nen bábbi sakay en págsakayan na
a halimaw a tehud a pittu a ulu sakay sapulu a saduk. 8 En halimaw a mineta
mu ay biyag tenhud peru nadid ay patay dán; lumitaw siya a ruway a gubwat
ten ábbut a tunay ti kadsalad sakay tulos dán a mepahamak. En tolay hidi a
biyag ti lutaiday, a awan nakasulat en ngaran di ten libru nen biyag sapul
dikona lalangán i munduwiday, ay magtaka ni metan di en halimaw, gapu
nabunu dán siya peru lumitaw a ruway.
9 "Kailangan háddi en pággintendi sakay karunungan. En pittu a ulu ay
en pittu a bukid a pággetnudan nen bábbi. Mángpeta bi iyád ten pittu a hari:
10 binumagsak dán en limma dikodi, en essa ay kasalukuyan palla a maghari,
sakay en katapusan ay awan palla dinumemát. Káddemát na ay awan la siya
malay a maghari. 11 En halimaw a biyag tenhud peru nadid ay awan dán, ay
essa siya ten pittu a hari, siya en magin kawalu. Mepahamak siya.
12 "En mineta mu a sapulu a saduk ay sapulu a hari a awan palla nagsapul
a maghari, peru maghari hidi a kaguman nen halimaw ten alay nen sang-
odas. 13 Eessa en kagustuwan ni sapuluwid a iyád, sakay ipasakup di
ten halimaw en kapangyariyan di sakay en karapatan di. 14 Geraán di
en Kordero peru taluwán na hidi, gapu siya en Panginoon nen atanan a
panginoon sakay Hari nen atanan a hari. Kaguman na a magtagumpay en
dinulaw na hidi, pinili, sakay en matapat hidi a tagasunud na."
15 Kinagi bi nen anghel dikoku, "En mineta mu a konayan hidi a
pággetnudan nen bábbi, ay lahi hidi, bansa hidi, sakay upos hidi. 16 En mineta
mu a sapulu a saduk sakay en halimaw ay maiyamut ten raina ni kahalayan.
Agiwán di en atanan a ari-ariyan na sakay lakadan di siya a eklas. Kanán
di en pilas na sakay en maburay ay tutudán di. 17 Ingkaluub nen Diyos a
mamagkaessa hidi sakay ipasakup di ten halimaw en karapatan di sakay
kapangyariyan, hanggan ni awan matupad en upos nen Diyos.
18 En mineta mu a bábbi ay en tanyag a siyudad a sássunudán nen hari hidi
ti lutaiday."

18

En Kákkabagsak ni Babilonia

1 Káttapos ni iyád, ay naketaák ti essa pa a anghel a magdibábbi a gubwat
dilanget, tehud siya a dikál a kapangyariyan. Dinumemlag i munduwiday

gapu ten kaluwalhatian na. 2 Pinumákraw siya ti tunay ti begsák a kinagi na,
“Binumagsak dán! Binumagsak dán en makapangyariyan a Babilonia! Na-
did ay páppágyanan dálla siya nen dimonyo hidi, págpiresuwan ten mágkadukás
hidi a ispiritu, nen mágkadingát a ibun, mágkadingát hidi sakay kasuklam-
suklam a hayup. 3 Gapu umminom ten alak nen kahalayan na en atanan
a bansa. Nákpangalunya dikona en hari hidi ti lutaiday, sakay en nigosyanti
hidi ti buuwiday a mundu ay yummaman ten mahalay na a kákkabiyag.”
4 Sakay nakasanigák ti essa pa a boses a gubwat dilanget a kinagi na,
“Lumakad ka ti Babilonia, banuwan ku!
Dyan ka mákpaggamet ten kasalanan na hidi,
tánni awan ka maparusaan a kaguman na!
5 Gapu inumabut dán dilanget en kakpal nen kasalanan na hidi,
sakay awan malimunan nen Diyos en kadukássan na.
6 Gamitán moy dikona en ginamet na dikomoy,
gantiyan moy siya ti dubli nan ten ginamet na dikomoy.
Putatán moy en tasa na
ti mas mapet pa a alak nan ten impenom na dikomoy.
7 Ni konya siya a nagmataas sakay nagpakasaya ten kalayawan,
ay ipabati moy bi dikona en kona labi hud a kahirapan sakay kalungku-
tan.
Gapu pirmi na a kákkagiyán a,
‘Sikán ay raina a páppuriyán!
Awanák bilu,
sakay awanák makaennam ti kalungkutan!’
8 Gapu ti iyád ay magsabay-sabay a dumemát dikona en salot hidi ten luub
nen essa a aldew:
saket, kalungkutan, sakay aláp;
sakay tánggábbán siya ni apoy.
Gapu makapangyariyan en Panginoon a Diyos a manghatul dikona.”
9 Maglungkut sakay magsanget en hari hidi a nangalunya dikona, sakay
nákpagsaya ten kalayawan dikona, mentras a táttan-awán di en asok nen
natutud a siyudad. 10 Mamágtaknág la hidi ten adeyu gapu ten ánteng
di a medamay ten danasán na a parusa. Kagiyán di a, “Kakakagbi en
dakila a Babilonia, en matatag a siyudad! Essa la a odas ay natapos en
hatul ten dakila sakay makapangyariyan a Babilonia!” 11 Gapu dikona ay
mamagsangetan bi sakay magdalamhati en nigosyanti hidi ti munduwiday,
gapu awan dán ti mamali ten laku di hidi. 12 Awan dán ti mamali ten gintu di,
silber, alahas sakay perlas, damit a lino, seda, damit a inubi sakay madidig,
atanan a mágkasárrub a kayu, sakay en kagamitan hidi a gubwat ten paseng
ni elepanti, mágkamahal hidi a kayu, tangsu, bakal, sakay marmol. 13 Awan
dán ti mamali ti kanela sakay rikadu, kamanyang, mira sakay insenso, alak
sakay langis, arina sakay trígo, baka sakay tupa, kabayu sakay karuwahe,
alipin hidi, sakay pati biyag ni tolay. 14 Kagiyán nen nigosyanti hidi dikona
a, “Awan dán en atanan a gággustuwán mu. En atanan a kayamanan mu,
pati en kagandaan mu ay nepahamak a kaguman mu sakay awan dán
keketan nen katolayan maski nikan!” 15 Awan umadeni en nigosyanti hidi a
yinumaman ti siyudadid a iyud gapu manteng hidi a medamay ten pághirap
na. Mamagsangetan hidi sakay magdalamhati. 16 Kagiyán di a, “Makaánteng
en nangyari ten tanyag a siyudad! Nabaduwan siya tenhud ti lino, damit

a inubi sakay madidig, sakay nadikurásyonan ti alahas, gintu, sakay perlas!
17 Ten luub la nen essa a odas ay minágkawan atananid a hidi iyud!”

Mágtan-aw ten adeyu en kapitan hidi, en pasaheru hidi, sakay en tripulanti
hidi ten sasakyan hidi a pangdiget, kona bi hud ten atanan nen maghanap-
buhay hidi ten diget. 18 Mamagsangetan hidi mentras a áelingán di en asok a
maggubwat haud, kinagi di a, “Awan ti kaparehu ti katanyagan i siyudadid
a iyán!” 19 Dináttonan di ti abu en ulu-ulu di sakay mamagsangetan hidi
a kinagi di, “Makaánteng! Makaánteng en nangyari ten dakila a siyudad!
Yinumaman en atanan a dinumung dikona. Peru ten alay la nen essa a odas
ay nawanan ti kuwenta!”

20 Magsaya ka, langet, gapu ten nangyari dikona! Magsaya kam, sikam a
tolay hidi nen Diyos, apostol hidi sakay propeta! Ta hinatulan dán siya nen
Diyos gapu ten ginamet na dikomoy!

21 Sakay nangágkat en essa a makapangyariyan a anghel ti batu a kumán
a kadikál ni gilingan a batu. Imbatikal na iyud ten diget sakay kinagi
na, “Kona háddi en pángbagsak ten tanyag a siyudad a Babilonia, sakay
awan dán keketan a ruway! 22 Awan dán masasanig dikona en boses nen
mángngansiyon hidi sakay en tugtugan ten alpa, plauta, sakay trumpeta!
Awan dán ti keketan dikona a mágkahusay a tarabahador, sakay awan dán
masasanig en tánnug nen gilingan hidi! 23 Awan dán siya madedemlagan a
ruway maski ni essa a simbuwan. Awan dán masasanig en mágkasaya a boses
nen ikasal hidi. Gapu nagin makapangyariyan ti munduwiday en nigosyanti
na hidi sakay dinaya na en atanan a bansa ten pamamag-itan nen anting-
anting na.”

24 Pinarusaan siya gapu pinabulos na en digi nen propeta hidi, en tolay
hidi nen Diyos, sakay en atanan a binunu ti munduwiday.

19

1 Káttapos iyád, ay nasanig ku en mabegsák a boses a kumán a boses ni
tunay ti kakpal ni tolay dilanget. Mágkansiyon hidi ti kona háddi, “Puriyán
en Panginoon! En kaligtasan ay ten karangalan, sakay kapangyariyan ay
kao la nen Diyos! 2 Matuwid sakay tama en pághatul na! Hinatulan na
en raina nen kahalayan a mángpadukás ten tolay ti lutaiday ten pamamag-
itan nen kahalayan na. Pinarusaan siya nen Diyos gapu ten pángbunu na
ten tagapagserbi hidi nen Panginoon!” 3 Ingkansiyon di a ruway, “Puriyán
en Panginoon! Awan ti imang a magdisunu en asok a gubwat ten natutud
a siyudad!” 4 En duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa sakay en áppat a
linalang a biyag ay linumuhud sakay sinamba di en Diyos a mággetnud ten
trono. Kinagi di a, “Amen! Puriyán en Panginoon!”

En Handaan ten Kasal nen Kordero

5 Tehud a nagupos a gubwat ten trono a kinagi na, “Puriyán moy en Diyos
tam, atanan moy a tagapagserbi na, mágkataas oni mágkababa, sikam a tehud
a banal a ánteng dikona!” 6 Káttapos ay nasanig ku en kumán a boses nen
tunay ti kakpal ni tolay. Kumán a tánnug ni dikál a tapaw sakay galungogung
ni káddur hidi. Kinagi di, “Puriyán en Panginoon! Gapu maghari en
Panginoon tam a Diyos a Makapangyariyan ten atanan! 7 Magsaya kitam!
Puriyán tam siya gapu adeni dán en kasal nen Kordero. En bábbi a kakasal na
ay inhanda na dán en sadili na, 8 nabaduwan dán siya ti malinis sakay tunay

ti pudew a damit a lino." En lino ay tanda nen mágkaganda hidi a gamet nen tolay hidi nen Diyos.

9 Sakay kinagi nen anghel dikoku, "Isulat mu iddi: pinagpala en inimbitaan hidi ten kasal nen Kordero." Sakay intongku na pa a kinagi, "Iyád ay tatarudan a upos hidi nen Diyos." 10 Lummuhudák ten atubengán na tánni sumambaák dikona, peru kinagi na dikoku a, "Dyan mu! Kaparehuwák mu la a alipin, sakay kona bi ten mánnampalataya hidi a nagpatunay tungkul kánni Jesus. En Diyos i sambaán muwid, gapu en katutuhanan a impahayag kánni Jesus ay siya en gustu a kagiyán nen impahayag nen propeta hidi!"

En Mágkabayu ten Mapudew a Kabayu

11 Kállipas ni iyád ay nabukasan dilanget, sakay neta ku en kabayu a mapudew. En mágkabayu ay ngángngaranan a Matapat sakay Tatarudan, gapu matuwid siya a maghatul sakay mákgera. 12 Magbaga a kumán a apoy en mata na, sakay nakuronaan siya ti makpal a kurona. Sumássulat ten bággi na en ngaran na, peru siya la i makatukuyid ten kahulugan na. 13 Putat ti digi en badu na. Sakay en págdulaw dikona ay "Upos nen Diyos." 14 Umunonud dikona en sundalu hidi dilanget, a nakabadu hidi ti malinis sakay mapudew a lino, sakay mágkabayu bi hidi ti mágkapudew a kabayu. 15 Linumuwas ten ngusu na en matalas a ispada, tánni gamitán na a pangtalu ten bansa hidi. Pamahalaan na hidi iyád ten pamamag-itan nen sarukud a bakal, sakay pagbulusán na a gubwat ten págpáspássan ti ubas en alak nen iyamut nen Diyos a Makapangyariyan ten atanan. 16 Sumássulat ten badu na sakay ten pengkel na en ngaran a kona háddi, "Hari nen atanan a hari sakay Panginoon nen atanan a panginoon."

17 Netan ku bi en anghel a mágtaknág ten aldew. Dinulaw na en ibun hidi ten kalawakan, "Kamon hád, magipun-ipun kam para ten dikál a handaan nen Diyos! 18 Kanán moy en pilas nen hari hidi, nen kapitan hidi, nen sundalu hidi, nen kabayu hidi sakay nen mágkabayu hidi. Kanán moy bi en pilas nen atanan a tolay, alipin sakay malaya, mágkababa sakay mágkataas!"

19 Sakay netan ku a namagipun-ipun en halimaw sakay en hari hidi ti lutaiday, kaguman en sundalu di hidi tánni geraán di en mágkabayu sakay en sundalu na hidi. 20 Minadikáp en halimaw, kona bi hud ten liwat a propeta a mágggagamitán ti himala ten atubengán nen halimaw tánni dayaán en tolay hidi a tehud a tatak nen halimaw sakay sinumamba ten letratu na. En halimaw sakay ten liwat a propeta ay imbatikal a biyag ten apoy a maggerab a asupre. 21 En sundalu di hidi ay nabunu ten pamamag-itan nen ispada a linumuwas ten ngusu nen mágkabayu. Nabássug en ibun hidi a mágkakanán ten bangkay di hidi.

20

En Sanglibu a Taon

1 Káttapos ni iyád ay naketaák ti anghel a magdibábbi a gubwat dilanget, tatawid na en dikál a kadena sakay en susi nen ábbut a awan ti kaparehu ti kadsalad. 2 Dinuklos na en dragon, en matanda dán a biklat a awan ti agum nan en Diyablo oni Satanas. Pinungu siya nen anghel ten alay nen sanglibu a taon. 3 Intápduk siya nen anghel ten ábbut a awan ti kaparehu ti kadsalad, sakay insiradu en pintuwan na sakay tinatakan tánni awan siya makaluwas

sakay mangdaya ten bansa hidi hanggan ni awan matapos en sanglibu a taon. Káttapos ni iyud ay mapalaya siya ti sabadit a panahun.
4 Sakay naketaák ti katronowan, sakay en mággetnud hidi haud ay naátdenan ti karapatan a maghatul. Netan ku bi en kaluluwa nen tolay hidi a pinaputolan ti ulu gapu ten págpatunay di kánni Jesus sakay ten págpahayag di ten upos nen Diyos. Awan hidi sinumamba ten halimaw oni ten letratu na, sakay awan di bi tinanggap en marka na ten muding di oni ten lima di. Biniyag hidi a ruway tánni mákpaghari kánni Cristo ten alay nen sanglibu a taon. 5 Iyád en kapurumeruwan a pángbiyag ten patay hidi. En agum a patay ay biyagán bi a ruway kállipas nen sanglibu a taon. 6 Tunay a pinagpala en kaguman hidi ten purumeru a págbiyag a ruway ten patay hidi. Awan ti kapangyariyan dikodi en kaduwwa a kamatayan; magin padi hidi nen Diyos sakay ni Cristo, sakay mákpaghari hidi dikona ten alay nen sanglibu a taon.

En Kákkatalu ni Satanas

7 Káttapos nen sanglibu a taon ay palayaán ti Satanas ten kákkepiresu na. 8 Lumuwas siya sakay dayaán na en bansa hidi ti munduwiday, iyád en Gog sakay Magog. Ipunán na hidi a atanan sakay ikuyug na a mákpaggera. En kakpal di ay kona ten kakpal nen baybay ten gilid nen diget. 9 Kinumalat hidi ti buuwiday a mundu sakay pinalebutan di en kampu nen tolay hidi nen Diyos sakay en siyudad a minahal na. Peru naguden ti apoy a gubwat dilanget sakay tinánggáb na en atanan a kaguman ni Satanas. 10 Sakay en Diyablo a nangdaya dikodi ay imbut ten diget a apoy sakay asupre, haud bi en nángbutan ten halimaw sakay ten liwat a propeta. Hád dán hidi haud a mamagkakaguman a pahirapan aldew ay ti gibi, a awan ti katapusan.

En Katapusan a Pághatul

11 Káttapos ni iyád ay netan ku en dikál a trono a mapudew sakay en mággetnud haud. Minawan en luta ay ten langet ten atubengán na, sakay awan dán minetan a ruway. 12 Netan ku en nágkatay hidi a mágtaknág ten atubengán nen trono, mágkataas ay ti mágkababa, sakay binuklat en libru hidi. Binuklat en essa pa a libru, en libru nen biyag. Hinatulan en nágkatay hidi ayun ten ginamet di, ayun ten nágkesulat ten libru hidi. 13 Inluwas nen diget en nágkatay hidi a ked haud. Inluwas bi nen Kamatayan sakay nen lugar nen patay hidi en nágkatay hidi a ked dikodi. Hinatulan en atanan ayun ten ginamet di. 14 Káttapos ay imbut bi ten malawak a apoy en Kamatayan sakay en lugar nen patay hidi. En malawak a apoy ay en kaduwwa a kamatayan. 15 Imbut ten malawak a apoy en deyaman a awan nakasulat en ngaran na ten libru nen biyag.

21

En Bigu a Langet sakay en Bigu a Luta

1 Káttapos ni iyád ay netan ku en bigu a langet sakay en bigu a luta. Nawan dán en dati a langet sakay en dati a luta; awan dán bi en diget. 2 Sakay netan ku en Banal a Siyudad, en bigu a Jerusalem a magdibábbi a gubwat ten Diyos dilanget. Kumán siya a en bábbi a ikasal a nabihisan ti maganda, sakay handa dán a mangtagbu ten lállaki a makabinga na. 3 Nasanig ku en mabegsák a boses a gubwat ten trono, kinagi na, “Nadid ay kapisan dán nen Diyos en katolayan ten páppágyanan na! Mákpágyan siya dikodi sakay magin banuwan na hidi. Pirmi di dán a kakaguman en Diyos sakay siya en magin Diyos di.

4 Sakay pahidán na en luwa ten mata di. Awan dán ti kamatayan, dalamhati,
págsanget, sakay pághirap gapu linumipas dán en dati hidi a bagay."

5 Káttapos ay kinagi nen mágget nud ten trono, "Nadid ay baguwán ku dán
en atanan a bagay!" Sakay kinagi na dikoku, "Isulat mu, gapu maasaan
sakay tatarudan i uposid a hidi iyád." 6 Kinagi na pa dikoku, "Natapos dán!
Sikán en Alpha sakay en Omega, en sapul sakay en katapusan. Ni deyaman
en mauwaw ay átdenan ku ti dinom a awan ti bayad a gubwat ten bukal a
makapangatád ti biyag; 7 iyád en matanggap nen magtagumpay. Sakay sikán
ay magin Diyos na, sakay siya bi ay magin anak ku. 8 Peru makaánteng en
mangyari ten ársot hidi, ten taksil hidi, ten magkasayaan hidi ten kasuklam-
suklam a kahalayan, ten mágbabonu hidi, ten mángngalunya hidi, ten mágdipor
hidi, ten mágsamba hidi ti diyos-diyosan, sakay ten atanan nen mágkabuli hidi.
En magin kabunong di ay en malawak a gumággitáng a asupre. Siya iyád en
kaduwwa a kamatayan."

En Bigu a Jerusalem

9 Inumadeni dikoku en essa ten pittu hidi a anghel a tehud a tatawid a pittu
a malukung a putat ten pittu a katapusan a salot. Kinagi na, "Karon hád,
ta ipeta ku dikomu en bábbi a magin kabinga nen Kordero." 10 Inggiyyaák
nen kapangyariyan nen Ispiritu, sakay inyangayák nen anghel ten tunay
ti langkaw a bukid. Impeta na dikoku en Jerusalem, en Banal a Siyudad
a magdibábbi a gubwat ten Diyos dilanget. 11 Magdemlag iyád gapu ten
kaluwalhatian nen Diyos; magkiláp kiláp a kona ten batu a alahas, kona
ten haspe, sakay diamante a maletmang a kona ten kristal. 12 En kudal
na a pader ay mabagál, malangkaw, sakay tehud a sapulu ay ti duwwa a
pintuwan, sakay balang essa a pintuwan ay tehud a magbantay a anghel.
Sumássulat ten pintuwan hidi en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a lahi ni
Israel. 13 Tehud a tállu a pintuwan ten balang panig: tállu ten danág ti sikatan,
tállu ten danág ti abagatan, tállu ten danág ti ámyanan, sakay tállu ten danág
ti saráman. 14 En kudal nen siyudad a pader ay tehud a sapulu ay ti duwwa
a pundasyon sakay nakasulat haud en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a
apostol nen Kordero.

15 En anghel a nanguron dikoku ay tehud a tatawid a págsukat a gintu tánni
sukatán na en siyudad, kona bi ten pintuwan na hidi sakay ten kudal na
a pader. 16 Kuwadradu en sukat nen siyudad, parehu en katakdug na ten
labang na. Dikona sinukat nen anghel en siyudad ay 2,400 a kilometru en
katakdug na, kona bi hud en labang na sakay en kalangkaw na. 17 Sinukat na
bi en kudal a pader ay ánnám a pulu ay ti limma a metros en kalangkaw na,
ayun ten tawid nen anghel a págsukat. 18 Batu a haspe en ginamit ten kudal a
pader, sakay en siyudad ay puru a gintu, maletmang a kona ten kristal. 19 En
pundasyon hidi nen kudal ay napagandaan ti atanan a mágkahalaga a batu.
En purumeru ay haspe, en kaduwwa ay safiro, en katállu ay kalsedonia, en
kaáppat ay esmeralda, 20 en kalimma ay onise, en kaánnám ay kornalina, en
kapittu ay krisolito, en kawalu ay berilo, en kasiyam ay topasyo, en kasapulu
ay krisopraso, en kasapulu ay ti essa ay hasinto, en kasapulu ay ti duwwa ay
amatista. 21 En sapulu ay ti duwwa a pintuwan ay perlas, en balang essa a
pintuwan ay nayari ti eessa a perlas. En kakarsada ten siyudad ay puru a
gintu, sakay maletmang a kona ten kristal.

22 Minapansin ku a awan ti templo ten siyudad gapu mismu a en Panginoon a Diyos a Makapangyariyan ten atanan sakay en Kordero en mage-templo haud. 23 Awan dán kailangan en aldew oni en bulan para mangdemlag ten siyudad, gapu en kaluwalhatian nen Diyos en mangdemlag haud, sakay en Kordero ay siya en simbuwan. 24 Maglakad ten demlag na en atanan a tolay, sakay itugán nen hari hidi ti lutaiday en kayamanan di haud. 25 Permanenti a bukas ti buu a maghapun en pintuwan hidi nen siyudad gapu awan dán magkahud ti gibi haud. 26 Iyangay ten siyudad en kayamanan sakay karangalan nen bansa hidi. 27 Peru awan makasáddáp haud en ányaman a bagay a madingát ten pangileng nen Diyos. Hidi iyád en mággamet hidi ti madukás, sakay en mágkabuli hidi. Nan makasáddáp laid ten siyudad ay en nakasulat en ngaran di ten libru nen biyag a ked ten Kordero.

22

1 Impeta bi dikoku nen anghel en konayan nen dinom a makapangatád ti biyag. En dinom na a tunay ti letmang a kona ten kristal ay magbulos a gubwat ten trono nen Diyos sakay nen Kordero, 2 sakay magbulos ten ditángnga nen karsada ten siyudad. Ten magdili-dilipot a danág nen dinom ay tehud a kayu a makapangatád ti biyag. Magbunga ti sapulu ay ti duwwa ti sataon, essa kada bulan, sakay en duun di ay makapagpapiyya ten saket nen tolay hidi. 3 Awan ti ketan haud a ányaman a sinumpa nen Diyos.

Ketanid ten siyudad ay en trono nen Diyos sakay nen Kordero, sakay sambaán siya nen tagapagserbi na hidi. 4 Ketan di en rupa na, sakay mesulat ten muding di en ngaran na. 5 Awan dán ti gibi haud, kaya awan dán hidi mangailangan ti simbuwan oni demlag nen aldew, gapu en Panginoon a Diyos en magin simbuwan di, sakay maghari hidi haud ti awan ti katapusan.

En Káddemát ni Jesus

6 Sakay kinagi nen anghel dikoku, “Maasaan sakay tatarudan hidi iyád a upos. En Panginoon a Diyos, a nángkaluub ten Ispiritu na ten propeta hidi, en nangutus ten anghel na a ipakapospos ten tagapagserbi na hidi en bagay hidi a adeni dán a mangyari.”

7 Sakay kinagi ni Jesus, “Mágsanig kam! Pademátták dán! Pinagpala en mangtupad ten propesiya hidi ti libruwid a iddi!”

8 Sikán a ti Juan en nakasanig sakay naketa ti atananid a iyád. Pákkasanig ku sakay pákketa ti atananid iyád, ay linumuhudák ten atubengán nen anghel a nángpeta dikoku ti atananid a iyád tánni sumamba dikona. 9 Peru kinagi na, “Dyan mu! Alipinák bi a kaparehu mu, sakay kona bi ten kákkapatkaka mu hidi a propeta, sakay ten atanan a mangsunud ten upos hidi ti libruwid a iddi. En Diyos i sambaán muwid!”

10 Sakay kinagi na bi dikoku, “Dyan mu ilihim en propesiya hidi a ked ti libruwid a iddi, gapu adeni dán hidi iyád a mangyari. 11 En mággamet ti madukás ay magtulos a magpakadukás, en madingát ti kákkabiyag ay magtulos a magpakadingát. En malinis ti kákkabiyag ay magtulos a magpakalinis, sakay en banal ti kákkabiyag ay magtulos a magpakabanal.”

12 Sakay kinagi ni Jesus, “Mágsanig kam! Pademátták dán! Tawid ku en piremyu hidi a iyatád ten balang essa ayun ten ginamet na! 13 Sikán en Alpha ay ten Omega, en purumeru ay ten dimudyan, en sapul ay ten katapusan.”

14 Pinagpala en manglinis hidi ten badu di gapu maátdenan hidi ti karapatan a kuman ten bunga nen kayu a makapangatád ti biyag, sakay sumáddáp

ten siyudad. 15 Peru mawarak ten luwas nen siyudad en kumán hidi a
pággisipan ni asu, en mágdipor hidi, en mángngalunya hidi, en mágbabonu hidi,
en mágsamba hidi ti diyos-diyosan, sakay en mágkabuli hidi ten upos ay ten
gamet.
16 "Sikán ti Jesus, en nangutus ten anghel ku tánni ipahayag na dikomoy a
ked ten simbaan hidi i bagayid a hidi iyád. Gubwaták ten lahi ni David; sikán
en mademlag a talang-umaga."
17 Kinagi nen Ispiritu sakay nen bábbi a ikasal, "Karon hád!"
Atanan nen makasanig hidi háddi ay magkagi bi a, "Karon hád!"
Umadeni en deyaman a mauwaw; mangalap en masor ten dinom a
makapangatád ti biyag; awan iyád ti bayad.

Katapusan

18 Sikán a ti Juan ay mangatád ti babala ten deyaman a makasanig ten
propesiya hidi ti libruwid a iddi; ni deyaman en mangdagdag ten lasán ni
libruwid a iddi, ay dagdagan nen Diyos ti parusa; idagdag dikona en salot
hidi a nakasulat háddi. 19 Sakay ni deyaman en mangibut ti ányaman ten
propesiya hidi a ked háddi ay ibutan bi nen Diyos ti karapatan ten bunga nen
kayu a makapangatád ti biyag, sakay ten Banal a Siyudad a nabanggit háddi.
20 Kinagi nen magpatunay ti atananid iyád, "Tatarudan! Pademátták dán!"
Dumemát ka dán nakuwan, Panginoon a Jesus!
21 Matanggap nakuwan nen atanan en pagpapala nen Panginoon a ti
Jesus!
Amen.